

Bubl. No. 1.

VALSTS STATISTISKĀ PĀRVALDE

PILSĒTU PAŠVALDĪBU FINANSES
1920. — 1930.

Sastādījis J. Jurevics. Redīgējis V. Salnais.

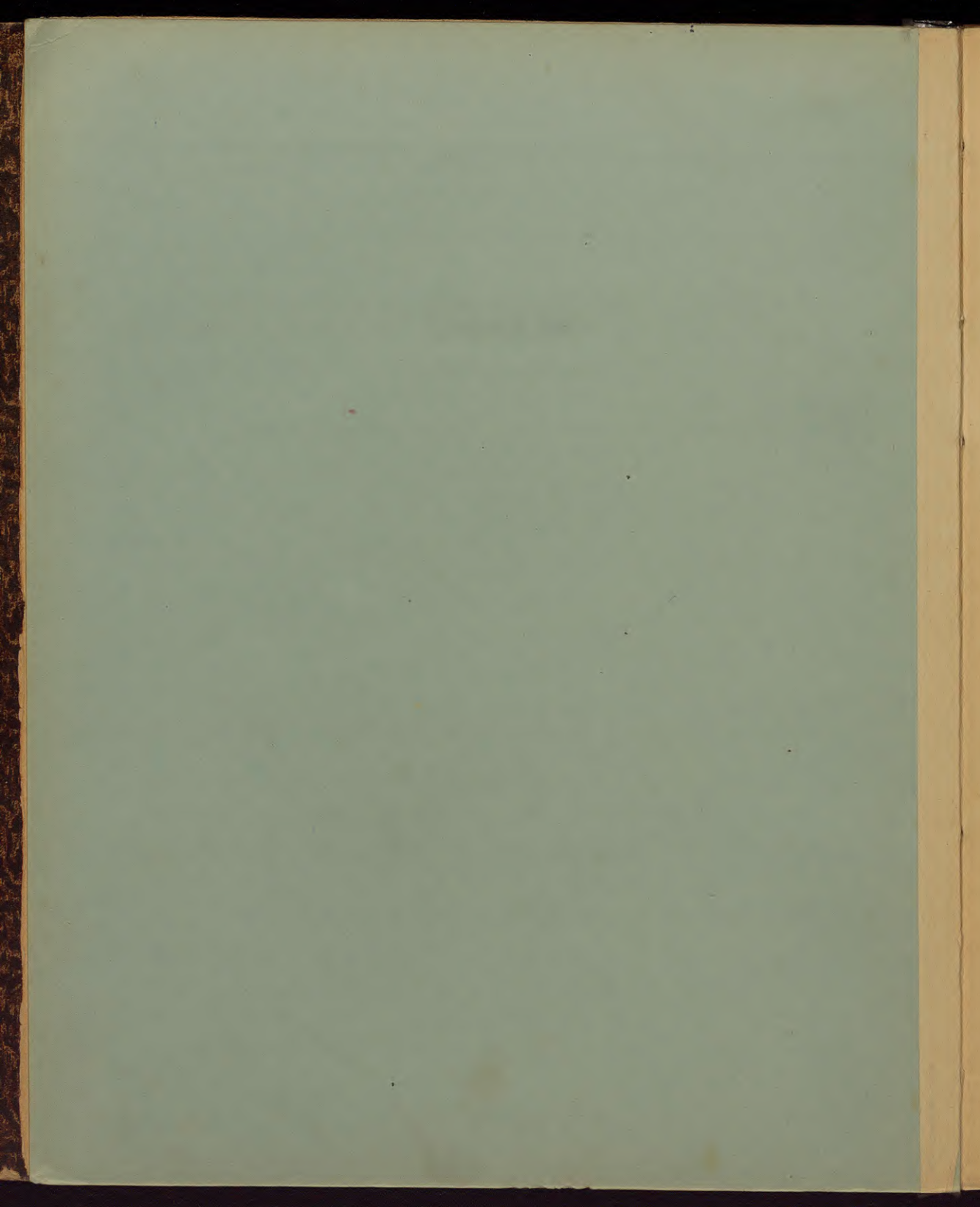

Bureau de Statistique de l'Etat Letton

FINANCES DES MUNICIPALITÉS
de 1920 à 1930.

Ecrit par J. Jurevics et rédigé par V. Salnais.

RĪGĀ, 1931. GADĀ.

33 1/2
1320

25

VALSTS STATISTISKĀ PĀRVALDE

PILSĒTU PAŠVALDĪBU FINANSES
1920. — 1930.

Sastādījis J. Jurevics. Redigējis V. Salnais.

Bureau de Statistique de l'Etat Letton

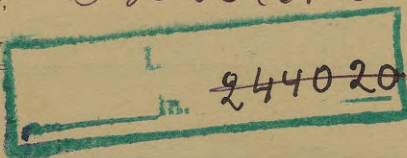
FINANCES DES MUNICIPALITÉS
de 1920 à 1930.

Ecrit par J. Jurevics et rédigé par V. Salnais.

RĪGĀ, 1931. GADĀ.

Grāmatu drukatava „Kultūra”,
— Liepājā, —
Helenes ielā № 1, tālrunis 7-47

0309046526

13864

Priekšvārds

Pilsētu pašvaldību finanšu statistikas nozarē plašākus pētījumus iesāka 1925. gadā, pēc tam, kad jūlija mēnesī šai jautājumā pārvalde sasauca īpašu apspriedi. Apspriedē piedalījās valsts statistiskās pārvaldes direktors M. Skujenieks, Rīgas pilsētas statistiskā biroja vadītājs H. Pārns †, iekšlietu ministrijas, pilsētu pašvaldību nodaļas vadītājs Rob. Kelle un valsts statistiskās pārvaldes iekšējās tirdzniecības statistikas nodaļas vadītājs J. Jurevics. Apspriedē apskatīja jautājumu par pilsētu pašvaldību statistiku vispār, bet sevišķi par finanšu statistiku, attiecībā uz kuŗu nosprauda arī tos principus, kādā veidā šis darbs veicams. Uzņemoties minēto darbu pārvalde apzinājās tā svarīgumu un grūtības, kādas jāpārvar to izvedot un tapēc, lai pašvaldību finanšu statistikas lieta attīstītos pakāpeniski un saskaņoti, tad līdztekus pilsētu pašvaldību budžetu un pārskatu apstrādāšanai, pārvalde strādāja arī pie lauku pašvaldību finanšu statistikas, kuŗu veica ātrāk un tā rezultātus publicēja atsevišķā grāmatā „Lauku pašvaldību finanses 1921.—1928/1929.“ sastādījis J. Jurevics un rediģējis V. Salnais.

Pilsētu pašvaldību finanšu statistikas darbs izrādījās daudz sarežģītāks un grūtāks, nekā pirmajā laikā likās. Tapēc arī tas turpinājās sākot ar 1926. gadu līdz 1931. gada sākumam. 1926.—1928. gados strādāja pie programmas izstrādāšanas, kā arī izdarīja dažus mēģinājumus ar budžetu savilkumiem. 1929. gadā iesāka savilkumus par laiku no 1920.—1930. gadam; pirmajos valsts pastāvēšanas gados pilsētu pašvaldību budžetu sastādīšana bija ļoti apgrūtināta smago saimniecisko apstākļu un naudas kursa svārstības dēļ, bet budžetu sastādīšanas tehnika bija zema un tapēc arī savilkumi gāja gausi. Tā kā pārvalde apstrādāja arī 1930. gada budžetus, un ņemot vērā, ka dažas pilsētu pašvaldības papildu budže-

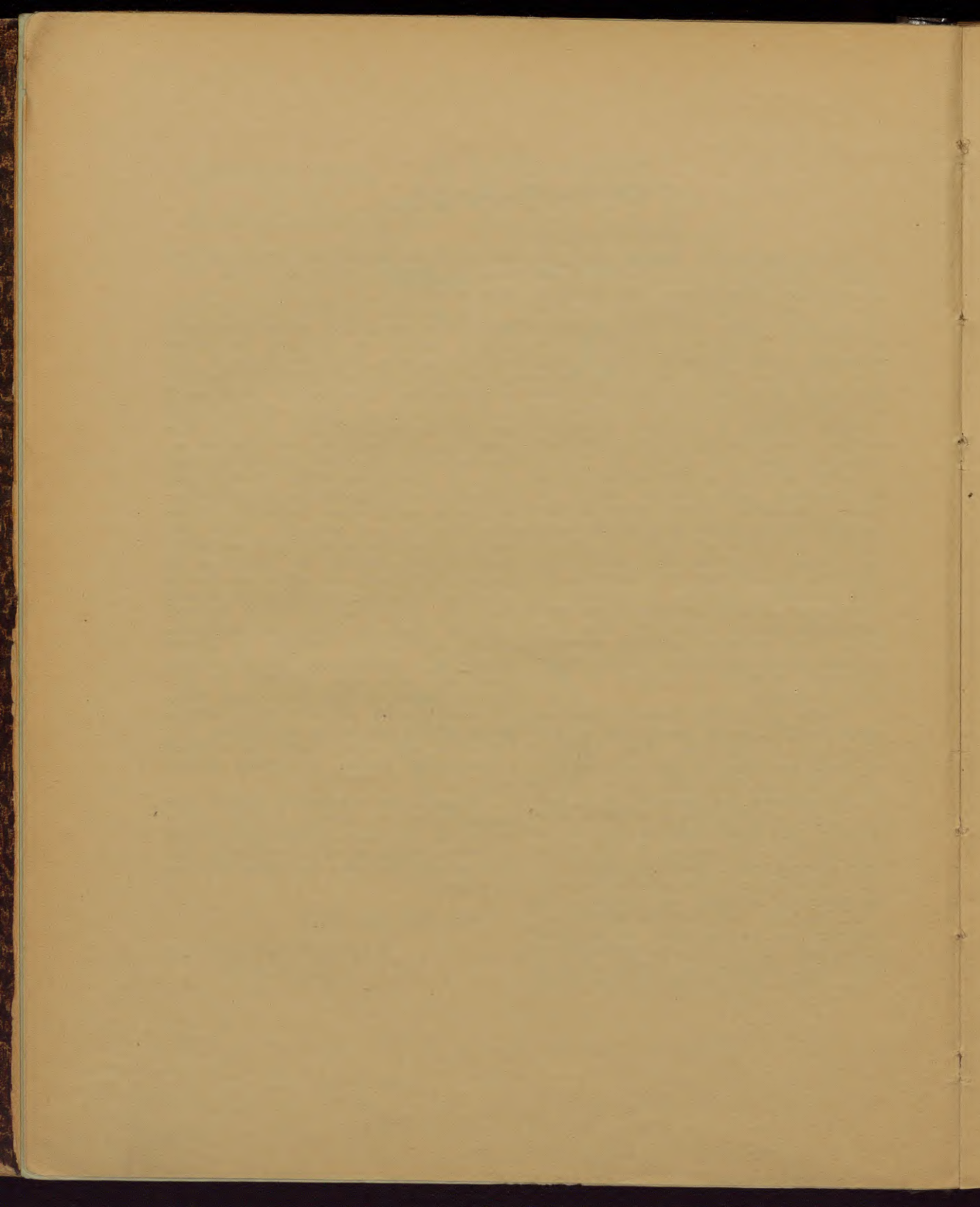
tus vēl sastādīja decembra mēnesī, tad visi materiāli pārvaldes rīcībā nāca tikai 1931. gada sākumā.

Visi galvenie materiāli, kas bija vajadzīgi pilsētu pašvaldību finanšu statistikas lietai ir dabūti no iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta, kuŗus tas saņēma savā administratīvā darbībā. Ar pašvaldības departamenta direktora J. Zankevica kuga laipnu atļauju un pilsētu nodaļas vadītāja Rob. Kelles kuga izpalīdzīgu pretimnākšanu ir izmantoti sekoši materiāli: 1) pilsētu pašvaldību budžeti, 2) pilsētu pašvaldību pārskati par ieņēmumiem un izdevumiem ar paskaidrojumiem un pielikumiem, 3) pilsētu pašvaldību bilances u. c. materiāli. Ziņas par pilsētu pašvaldību aizņēmumiem un pabalstiem pārvalde saņēma no finanšu un izglītības ministrijām, bet ziņas par kŗavu nodokļiem no dzelzceļu virsvaldes finanšu direkcijas, jūrniecības un muitas departamentiem. Ziņas par pilsētu pašvaldību parādiem, uzņēmumiem, nodokļu un nodevu likmēm u. c. jautājumiem pārvalde ievāca īpašas ziņu lapas ceļā. Budžetu un pārskatu tehnisko defektu izlabošanai dažādas noskaidrojōša rakstura ziņas ir saņēmtas no pilsētu pašvaldību savienības. Pēdējā arī uz sava rēķina izgatavoja klišejas klātpieliktiem pilsētu pašvaldību ģerboņiem.

Visus pilsētu pašvaldību finanšu statistikas tehniskos darbus izdarīja valsts statistiskās pārvaldes iekšējās tirdzniecības statistikas nodaļā, pie kuŗu veikšanas visu laiku strādāja pārvaldes darbinieks Arvids Bērziņš.

Rīgā, 1931. gada jūlijā.

Valsts statistiskā
pārvalde.

Satura rādītājs.

Table méthodique des matières.

	Lapas puse Page	
Priekšvārds	III.	Avant-propos
Finances des municipalités de 1920 à 1930	XIII.	Finanzen der Stadtverwaltungen von 1920.—1930.
Ievads	1	Introduction
I. Ziņu ievākšanas kārtība	2	I. Ordre du recueillement des données
II. Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits	8	II. Nombre des villes et des habitants urbains
Nē 1. Pilsētu saraksts 1930. gadā	9	Nē 1. Registre des villes en 1930
Nē 2. Pilsētu skaits 1919.—1930. pa apgabaliem	11	Nē 2. Nombre des villes de 1919 à 1930 par provinces
Nē 3. Pilsētu skaits 1919.—1930. pa apriņķiem	11	Nē 3. Nombre des villes de 1919 à 1930 par districts
Nē 4. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930.	14	Nē 4. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930
Nē 5. Pašvaldību tiesību piešķiršana pilsētām un miestiem 1920.—1930.	15	Nē 5. Concession des droits d'autonomie aux villes et aux bourgs de 1920 à 1930.
Nē 6. Pilsētu un miestu pašvaldību tiesību piešķiršana 1920.—1930.	16	Nē 6. Concession des droits d'autonomie aux villes et aux bourgs de 1920 à 1930
Nē 7. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pēc iedzīvotāju daudzuma	17	Nē 7. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 — par nombre de la population
Nē 8. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pa apgabaliem	17	Nē 8. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 par provinces
Nē 9. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pa apriņķiem	18	Nē 9. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 par districts
Nē 10. Miestu skaits 1920.—1930. pa apriņķiem	18	Nē 10. Nombre des bourgs de 1920 à 1930 par districts
Nē 11. Pilsētu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. pa apgabaliem	19	Nē 11. Nombre des citadins de 1920 à 1930 par provinces
Nē 12. Pilsētu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. pa apriņķiem	19	Nē 12. Nombre des citadins de 1920 à 1930 par districts
Nē 12.a Pilsētu teritorijas platība 1930.	22	Nē 12.a Superficie territoriale des villes en 1930
Nē 13. Iedzīvotāju skaits atsevišķās pilsētās un miestos 1920.—1930.	24	Nē 13. Nombre des habitants dans les villes et les bourgs de 1920 à 1930
Nē 14. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pēc lieluma)	26	Nē 14. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par grandeur des villes)
Nē 15. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pēc lieluma procentos)	26	Nē 15. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par taux)
Nē 16. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaita pieaugums 1920.—1930. (pēc lieluma)	26	Nē 16. Accroissement de la population des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par grandeur de villes)
Nē 17. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apgabaliem)	28	Nē 17. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces)
Nē 18. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apgabaliem procentos)	28	Nē 18. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces en %)
Nē 19. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaita pieaugums 1920.—1930. (pa apgabaliem)	28	Nē 19. Accroissement des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces)
Nē 20. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apriņķiem)	30	Nē 20. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par districts)
Nē 21. Iedzīvotāju skaits pilsētās 1930. g. pēc pavalstniecības	32	Nē 21. Nombre des habitants dans les villes en 1930 d'après la sujétion
Nē 22. Tautības pilsētās 1925.—1930.	34	Nē 22. Nationalités ethniques dans les villes de 1925 à 1930
Nē 23. Pilsētu iedzīvotāji pēc tautībām 1930.	35	Nē 23. Nationalités ethniques des citadins en 1930
Nē 24. Iedzīvotāju nodarbošanās pilsētās 1925. gadā	38	Nē 24. Occupations des habitants urbains en 1925
III. Pilsētu pašvaldību budžeti	41	III. Budgets des municipalités
1. Budžetu apstiprināšana	41	1. Sanction des budgets
Nē 25. Pilsētu pašvaldību pamatu budžetu apstiprināšana domē 1920.—1930.	42	Nē 25. Sanction des budgets fondamentaux des villes de 1920 à 1930
Nē 26. Pamata budžeta apstiprināšanas laiks 1920.—1930.	45	Nē 26. Période de la sanction du budget fondamental de 1920 à 1930
Nē 27. Papildu budžeta apstiprināšanas nokavēšana 1920.—1930.	45	Nē 27. Retardement de la sanction du budget supplémentaire de 1920 à 1930
Nē 28. Papildu budžeti 1920.—1930.	46	Nē 28. Budgets supplémentaires de 1920 à 1930.
Nē 29. Papildu budžetu skaits 1920.—1930.	47	Nē 29. Nombre des budgets supplémentaires de 1920 à 1930
2. Budžetu summas	47	2. Sommes des budgets
Nē 30. Pilsētas un miestu	48	Nē 30. Villes et bourgs

№ 31. Pilsētu pašvaldību budžeti 1920.—1930. (1.000 ls)	49	№ 31. Budgets des municipalités de 1920 à 1930 (en 1.000 de ls)	49
№ 32. Pilsētu pašvaldību papildu budžeti pēc kārtas 1920.—1930. (1.000 ls)	50	№ 32. Budgets supplémentaires des municipalités de 1920 à 1930 (en 1.000 de ls)	50
№ 33. Pamata un papildu budžeti 1920.—1930.	51	№ 33. Budgets fondamentaux et supplémentaires de 1920 à 1930	51
№ 34. Miestu un pilsētu budžeti 1920.—1930.	51	№ 34. Budgets des bourgs et des villes de 1920 à 1930	51
№ 35. Zelta franks resp. lats caurmērā mēnesī maksāja	52	№ 35. Valeur mensuelle moyenne du franc d'or resp. du lat	52
№ 36. Pilsētu skaits pēc papildu budžetu nozīmes 1920.—1930.	53	№ 36. Nombre des villes d'après l'importance des budgets supplémentaires de 1920 à 1930	53
№ 37. Pilsētu budžeti 1920.—1930. (pēc grupām)	54	№ 37. Budgets de villes de 1920 à 1930 (par groupes)	54
№ 38. Pilsētu budžeti 1920.—1930. (pa apgabaliem) 3. Ieņēmumu budžeti	54	№ 38. Budgets des villes de 1920 à 1930 (par provinces) 3. Budgets des recettes	54
№ 39. Ieņēmumu budžetu kopsavilkums (brutto) 1920.—1930.	55	№ 39. Total des budgets des recettes (brutto) de 1920 à 1930	55
a. Nodokļi un nodevas	56	a. Impôts et contributions	56
№ 40. Nodokļi un nodevas 1920.—1930.	61	№ 40. Impôts et contributions de 1920 à 1930	61
№ 41. Nodokļi un nodevas 1920.—1930. (pa apgabaliem)	62	№ 41. Impôts et contributions de 1920 à 1930 (par provinces)	62
№ 42. Nodokļi un nodevas 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	64	№ 42. Impôts et contributions de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	64
№ 43. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	64	№ 43. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	64
№ 44. Nodokļi un nodevas pa atsevišķām pilsētām 1920.—1930.	66	№ 44. Impôts et contributions par villes de 1920 à 1930	66
a. a. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem	65	a. a. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat	65
№ 45. Piemaksas vai daļas pie valsts nodokļiem	67	№ 45. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat	67
№ 46. Nodokļi un nodevas pilsētu pašvaldībās 1920.—1930. (procentos)	68	№ 46. Impôts et contributions des municipalités de 1920 à 1930 (pourcentage)	68
1) Ieņēmuma nodoklis	67	1) Impôt sur le revenu	67
№ 47. Ieņēmuma nodoklis.	70	№ 47. Impôt sur le revenu	70
№ 48. Vērtības pieauguma nodoklis	70	№ 48. Impôt sur l'augmentation de la valeur	70
2) Vērtības pieauguma nodoklis	71	2) Impôt sur l'augmentation de la valeur	71
3) Tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodoklis	73	3) Impôt sur les patentes commerciales et industrielles	73
№ 49. Tirdzniecības-rūpniecības zīmes 1920.—1930.	74	№ 49. Patentes commerciales et industrielles de 1920 à 1930	74
№ 50. Procentuālais peļņas nodoklis 1920.—1930.	74	№ 50. Impôt proportionnel sur le bénéfice de 1920 à 1930	74
№ 51. Tirdzniecības un rūpniecības zīmju kategorijas atkarībā no uzņēmumu apgrozījuma	76	№ 51. Catégories des patentes commerciales et industrielles dépendant du mouvement de l'entreprise	76
№ 52. Tirdzniecības zīmju kategorijas kredītiestādēm un apdrošināšanas uzņēmumiem	76	№ 52. Catégories des patentes commerc. des institutions de crédit et d'assurance	76
№ 53. Tirdzniecības uzņēmumu skaits pilsētās 1929. g.	77	№ 53. Nombre des entreprises commerciales dans les villes en 1929	77
4) Procentuālais peļņas nodoklis	77	4) Impôt proportionnel sur le bénéfice	77
5) Nodoklis no nekustamas mantas pilsētās	78	5) Impôt sur immeuble dans les villes	78
№ 54. Nekustamas mantas nodoklis 1920.—1930.	80	№ 54. Impôts sur immeuble de 1920 à 1930	80
6) Nodoklis no notariāliem aktiem	81	6) Impôt sur les documents notariaux	81
7) Patentu nodoklis	82	7) Impôt sur patentes	82
b. b. Patstāvīgie nodokļi	83	b. b. Impôts permanents	83
№ 55. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930. (1.000 ls)	82	№ 55. Impôts permanents de 1920 à 1930 (en 1.000 de ls)	82
№ 56. Pilsētu patstāvīgo nodokļu likumā paredzētās likmes	84	№ 56. Taux destinés par la loi des permanents impôts municipaux	84
№ 57. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	85	№ 57. Impôts permanents de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	85
№ 58. Nodevas 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	86	№ 58. Contributions de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	86
1) Nodoklis no dzīvokļiem	87	1) Impôts sur logements	87
№ 59. Dzīvokļu skaits 1930.	88	№ 59. Nombre des logements en 1930	88
№ 60. Dzīvokļu nodoklis 1920.—1930.	89	№ 60. Impôts sur logements de 1920 à 1930	89
№ 61. Dzīvokļu nodokļa likmes Rīgā 1930.	90	№ 61. Taux des impôts sur logements à Riga en 1930	90
№ 62. Dzīvokļu nodokļa likmes Liepājā 1930.	90	№ 62. Taux des impôts sur logements à Liepāja en 1930	90
№ 63. Dzīvokļu nodokļa likmes Daugavpilī 1930.	91	№ 63. Taux des impôts sur logements à Daugavpils en 1930	91
№ 64. Dzīvokļu nodokļa likmes Jelgavā 1930.	91	№ 64. Taux des impôts sur logements à Jelgava en 1930	91
2) Nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām	92	2) Impôt sur localités des entreprises commerciales	92
№ 65. Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis 1920. - 1930.	93	№ 65. Impôts sur localités des entreprises commerciales de 1920 à 1930	93
3) Nodoklis no ūtrupēm	93	3) Impôt sur enchères	93
4) Nodoklis no biljardiem	94	4) Impôt sur billards	94
5) Nodoklis no mūzikas instrumentiem un orķestriem	94	5) Impôt sur instruments musicaux et orchestres	94
6) Nodoklis no zirgiem un ekipāžām	94	6) Impôt sur chevaux et équipages	94
7) Nodoklis no suņiem	94	7) Impôt sur chiens	94
8) Nodoklis no laivām, motorlaivām u. jachtām.	95	8) Impôt sur bateaux, bateaux à moteur et yachts	95
9) Nodoklis no izpriecām	95	9) Impôt sur divertissements	95

№ 66. Izprieču nodoklis 1920.—1930.	97	№ 66. Impôt sur divertissements de 1920 à 1930	97
10) Patentu nodoklis	99	10) Impôt sur patentes	99
11) Traktieru nodoklis	100	11) Impôt sur cabarets et restaurants	100
№ 67. Reibinošu dzierienu tirgotavu un ražotavu skaits 1930.	98	№ 67. Nombre des négociants et des fabricants de boissons enivrants en 1930	98
№ 68. Traktieru nodoklis 1920.—1930.	100	№ 68. Impôt sur cabarets et restaurants de 1920 à 1930	100
№ 69. Reibinošu dzierienu tirgotavu un ražotavu skaits pilsētās 1920.—1930.	102	№ 69. Nombre des négociants et des fabricants de boissons enivrants dans les villes de 1920 à 1930	102
№ 70. Tirgus nodoklis 1920.—1930.	104	№ 70. Droits de marché de 1920 à 1930	104
№ 71. Krāvu nodoklis 1920.—1930.	105	№ 71. Impôt de chargement de 1920 à 1930	105
12) Nodoklis no tirgošanās uz ielām un laukumiem	102	12) Impôt sur commerce ambulante et aux marchés	102
13) Nodoklis no ievadamiem un izvedamiem dzelzceļu un tūdenšceļu lādiņiem	106	13) Impôt sur chargements d'importation et d'exportation par chemins de fer et par voies d'eaux	106
14) Nodoklis no govīm, kazām, aitām un cūkām	108	14) Impôt sur vaches, chèvres, moutons et porcs	108
15) Vasarnieku un peldu viesu nodoklis	108	15) Impôt sur villégiateurs et baigneurs	108
16) Nodoklis no pierakstīšanās	108	16) Impôt sur registrement	108
17) Nodoklis no mantu un pasažieru pārvadāšanas	108	17) Impôt sur transport de marchandises et de voyageurs	108
18) Nodoklis no rokas ratiņiem	109	18) Impôt sur charrettes	109
19) Nodoklis no siltumnīcām, dārzniecībām un tamlīdzīgiem pasākumiem un uzņēmumiem	109	19) Impôt sur serres-chaudes, jardinages et entreprises similaires	109
20) Nodoklis par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu	109	20) Impôt sur attestation de plans de construction et permissions de constructions	109
21) Nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību	110	21) Impôt sur inspection sanitaire de viande	110
№ 72. Nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību 1920.—1930.	110	№ 72. Impôt sur inspection sanitaire de viande de 1920 à 1930	110
22) Dzimtsarakstu nodoklis	111	22) Impôts de l'Etat civil	111
23) Pārējie nodokļi	111	23) Autres impôts	111
№ 73. Pārējie nodokļi 1920.—1922.	112	№ 73. Autres impôts de 1920 à 1922	112
c. c. Nodevas	113	c. c. Contributions	113
1) Nodevas par kuģu un liellaivu pārzīemošanu ostās un piestātnēs	114	1) Contributions sur hivernage de navires et de bateaux	114
2) Nodevas par izdodamām apliecībām un citiem dokumentiem	114	2) Contribution sur certificats et autres documents	114
3) Nodevas no tiltiem un celtuvēm	114	3) Contributions sur ponts et prames	114
4) Maksa par pilsētas mēru un svaru lietošanu	114	4) Utilisation de la balance publique	114
5) Nodevas ires lietu sūdzībās	115	5) Contributions sur plaintes en affaires de loyer	115
6) Kanalizācijas nodevas	115	6) Contributions sur canalisations	115
7) Ielu un ceļu uzturēšanas nodevas	115	7) Entretien des rues et des chemins	115
8) Dūmvadu tīrīšanas nodevas	115	8) Contributions sur ramonage	115
9) Zemes uzmērīšanas un taksācijas nodevas	115	9) Contributions sur arpentage et taxation de terres	115
№ 74. Nodevas 1920.—1930.	116	№ 74. Contributions de 1920 à 1930	116
b) Nekustama manta	116	b) Immeubles	116
№ 75. Lauksaimniecībā lietotā zeme 1930.	119	№ 75. Terres agricoles en 1930	119
№ 76. Pilsētu pašvaldību ēkas 1930. pēc materiāla	119	№ 76. Nombre des maisons appartenant aux municipalités en 1930 d'après matériel	119
№ 77. Pilsētu pašvaldību ēku skaits 1930. (pēc stāvu skaita)	120	№ 77. Nombre des maisons appartenant aux municipalités en 1930 (par nombre d'étages)	120
№ 78. Ieņēmumi no nekustamas mantas 1920.—1930.	121	№ 78. Recettes des immeubles de 1920 à 1930	121
№ 79. Ieņēmumi no nekustamas mantas 1925.—1930.	121	№ 79. Recettes des immeubles de 1925 à 1930	121
c) Uzņēmumu peļņa	122	c) Bénéfice des entreprises	122
№ 80. Uzņēmumu peļņa 1920.—1930.	122	№ 80. Bénéfice des entreprises de 1920 à 1930	122
№ 81. Dažu uzņēmumu peļņa 1920.—1930.	123	№ 81. Bénéfice de diverses entreprises de 1920 à 1930	123
d) Veselības aizsardzība un higiēna	124	d) Sauvegarde sanitaire et hygiène	124
№ 82. Ārstniecības naudas u. c. 1920.—1930.	125	№ 82. Paiement pour traitement médical et autres de 1920 à 1930	125
№ 83. Ārstēšanas naudas 1920.—1930. pa grupām (ls)	125	№ 83. Paiement pour traitement médical de 1920 à 1930 par groupes (en Ls)	125
№ 84. Ārstēšanas naudas 1920.—1930. (pēc iestādēm)	126	№ 84. Paiement pour traitement médical de 1920 à 1930 (par établissements)	126
e) Dažādas atlīdzības	127	e) Indemnités diverses	127
№ 85. Dažādas atlīdzības 1920.—1930.	127	№ 85. Indemnités diverses de 1920 à 1930	127
№ 86. Dažādas atlīdzības (pa iestādēm)	128	№ 86. Indemnités diverses (par institutions)	128
№ 87. Mācības naudas 1920.—1930. (pēc skolām)	129	№ 87. Rétribution scolaire de 1920 à 1930 (par écoles)	129
№ 88. Mācības naudas 1920.—1930. (ls)	130	№ 88. Rétribution scolaire de 1920 à 1930 (en ls)	130
f) Pabalsti	130	f) Subvention	130
№ 89. Pabalsti pilsētu pašvaldībām 1920.—1930.	131	№ 89. Subvention aux municipalités de 1920 à 1930	131
№ 90. Pabalsti 1920.—1930. (1.000 ls)	132	№ 90. Subventions de 1920 à 1930 (en 1.000 de ls)	132
g) Finanšu operācijas	132	g) Opérations financières	132
№ 91. Finanšu operācijas 1920.—1930.	133	№ 91. Opérations financières de 1920 à 1930	133
№ 92. Finanšu operācijas 1920.—1930. (pēc veidiem)	133	№ 92. Opérations financières de 1920 à 1930 (par genres)	133
№ 93. Kapitālu izlietošana Rīgā 1920.—1930. (1.000 ls)	134	№ 93. Utilisation des capitaux à Riga de 1920 à 1930 (en 1.000 de ls)	134
h) Izdevumu atmaksas 1920.—1930.	135	h) Remboursement de dépenses de 1920 à 1930	135
№ 94. Izdevumu atmaksas 1920.—1930.	136	№ 94. Remboursement de dépenses de 1920 à 1930	136

№ 95. Pilsētu pašvaldības netto budžeti 1920.—1930.	137	№ 95. Budgets net des administrations des villes de 1920 à 1930	137
i) Neparedzēti ieņēmumi	137	i) Recettes imprévues	137
j) Netto budžets	138	j) Budgets net	138
№ 96. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi caurmērā 1928. - 1930.	140	№ 96. Moyenne des recettes des municipalités de 1928 à 1930	140
№ 97. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930.	142	№ 97. Recettes des municipalités de 1920 à 1930	142
k) Kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi	143	k) Recettes ordinaires et extraordinaires	143
№ 98. Kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930.	145	№ 98. Recettes ordinaires et extraordinaires de 1920 à 1930	145
№ 99. Ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930.	145	№ 99. Recettes extraordinaires de 1920 à 1930	145
№ 100. Ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	145	№ 100. Recettes extraordinaires de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	145
4. Izdevumu budžeti (netto)	146	4. Budgets des dépenses (netto)	146
a) Administratīvie izdevumi	148	a) Dépenses administratives	148
№ 101. Administratīvie izdevumi 1920.—1930.	146	№ 101. Dépenses administratives de 1920 à 1930	146
№ 102. Administratīvie izdevumi 1920.—1930. (pēc rakstura)	147	№ 102. Dépenses administratives de 1920 à 1930 (par genres)	147
№ 103. Pilsētu galvas 1930. (pēc vecuma)	147	№ 103. Maires en 1930 (par âge)	147
№ 104. Pilsētu galvas 1930. (pēc izglītības un nodarbošanās)	148	№ 104. Maires en 1930 (par instruction et occupation)	148
№ 105. Pilsētu valdes locekļi 1930. (pēc vecuma)	150	№ 105. Membres de la municipalité en 1930 (par âge)	150
№ 106. Pilsētu valdes locekļi 1930. (pēc izglītības un nodarbošanās)	152	№ 106. Membres de la municipalité en 1930 (par instruction et occupation)	152
№ 107. Darbinieku skaits 1929. gadā 15. aprīlī	154	№ 107. Nombre des employés au 15 avril 1929	154
№ 108. Darbinieku skaits 1929. gadā 15. aprīlī (grupu sadalījumā)	155	№ 108. Nombre des employés au 15 avril 1929 (répartition par groupes)	155
№ 109. Rīgas pilsētas darbinieki pēc kategorijām 1929. g. 15. aprīlī	156	№ 109. Personnel de la municipalité de Riga sur contrat au 15 avril 1929	156
№ 110. Rīgas pilsētas pašvaldības algotu darbinieku skaits 1914.—1931.	157	№ 110. Personnel appointé de la municipalité de Riga de 1914 à 1931	157
№ 111. Provincas pilsētu darbinieku skaits 1929. gadā 15. aprīlī	158	№ 111. Personnel appointé des municipalités des provinces au 15 avril 1929	158
b) Nekustama manta	159	b) Immeubles	159
№ 112. Nekustama manta 1920.—1930.	160	№ 112. Immeubles de 1920 à 1930	160
c) Uzņēmumu zaudējumi	160	c) Pertes des entreprises	160
№ 113. Uzņēmumu zaudējumi 1920.—1930.	161	№ 113. Pertes des entreprises de 1920 à 1930	161
№ 114. Slimnicu un slimnieku skaits 1929. gadā	162	№ 114. Nombre des hôpitaux et des malades en 1929	162
d) Veselības aizsardzība un higiēna	162	d) Service de santé et de l'hygiène	162
№ 115. Slimnīcas pēc grupām 1929. gadā	163	№ 115. Groupes des hôpitaux en 1929	163
№ 116. Veselības aizsardzība un higiēna 1920.—1930.	164	№ 116. Service de santé et de l'hygiène de 1920 à 1930	164
№ 117. Veselības aizsardzības un higiēnas ieņēmumi un izdevumi 1920.—1930.	165	№ 117. Recettes et dépenses du service de santé et de l'hygiène de 1920 à 1930	165
№ 118. Izdevumi veselības aizsardzībai un higiēnai 1920.—1930.	166	№ 118. Dépenses pour service de santé et de l'hygiène de 1920 à 1930	166
№ 119. Dziedniecības iestādes	167	№ 119. Maisons de santé	167
e) Izglītības veicināšana	167	e) Encouragement de l'instruction	167
№ 120. Izdevumi izglītības veicināšanai 1920.—1930.	168	№ 120. Dépenses pour encouragement de l'instruction de 1920 à 1930	168
№ 121. Obligatīriskās skolas 1920.—1930.	169	№ 121. Ecoles obligatoires de 1920 à 1930	169
№ 122. Pilsētu pašvaldību pamatskolas 1929./1930. mācības gadā	169	№ 122. Ecoles élémentaires des municipalités en 1929/1930	169
№ 123. Obligatīriskās skolas 1920.—1930.	170	№ 123. Ecoles obligatoires de 1920 à 1930	170
№ 124. Vidusskolas 1920.—1930.	171	№ 124. Ecoles moyennes de 1920 à 1930	171
№ 125. Izglītības veicināšana 1920.—1930.	172	№ 125. Encouragement de l'instruction de 1920 à 1930	172
№ 126. Slegta apgāde 1930.	173	№ 126. Assistance dans les asiles en 1930	173
№ 127. Apgādājamo skaits 1930. gadā 1. jūlijā	174	№ 127. Nombre des infirmes au 1 juillet 1930	174
№ 128. Atklātā apgāde 1929./1930.	175	№ 128. Assistance à domicile en 1929/1930	175
f) Sociālā palīdzība	176	f) Assistance publique	176
№ 129. Sociālā palīdzība 1920.—1930.	176	№ 129. Assistance publique de 1920 à 1930	176
№ 130. Atklātā apgāde 1920.—1930.	177	№ 130. Assistance à domicile de 1920 à 1930	177
№ 131. Slegta apgāde 1920.—1930.	178	№ 131. Assistance dans les asiles de 1920 à 1930	178
№ 132. Sociālās apgādes izdevumi 1920.—1930. (pec mērķiem)	180	№ 132. Dépenses de l'assistance publique de 1920 à 1930 (par buts)	180
g) Labiercība	180	g) Etablissements de bon-ordre	180
№ 133. Labiercība 1920.—1930.	181	№ 133. Etablissements de bon-ordre de 1920 à 1930	181
№ 134. Labiercība 1920.—1930.	182	№ 134. Etablissements de bon-ordre de 1920 à 1930	182
h) Finanšu operācijas	183	h) Opérations financières	183
№ 135. Finanšu operācijas 1920.—1930.	184	№ 135. Opérations financières de 1920 à 1930	184
№ 136. Finanšu operācijas 1920.—1930.	185	№ 136. Opérations financières de 1920 à 1930	185
i) Neparedzēti izdevumi	185	i) Dépenses imprévues	185
j) Pabalsti	185	j) Subventions	185
№ 137. Parādu un procentu nomaksa 1920.—1930.	186	№ 137. Paiement des dettes et des intérêts de 1920 à 1930	186
k) Kapitālu ieguldījumi.	186	k) Placement des capitaux	186
№ 138. Neparedzēti izdevumi 1920.—1930.	187	№ 138. Dépenses imprévues de 1920 à 1930	187
l) Kārtējie un ārkārtējie izdevumi	187	l) Dépenses ordinaires et extraordinaires	187
Pabalsti 1920.—1930.	188	Subventions de 1920 à 1930	188
m) Netto izdevumu budžeti	188	m) Dépenses net des budgets	188
№ 140. Kapitālu ieguldījumi 1920.—1930.	189	№ 140. Placement des capitaux de 1920 à 1930	189

№ 141. Kapitālu ieguldījumi 1920.—1930. (pēc mērķiem)	190	№ 141. Placement des capitaux de 1920 à 1930 (par buts)	190
№ 142. Kapitālu ieguldījumi uzņēmumos un pasākumos 1920.—1930.	191	№ 142. Placement des capitaux dans les entreprises et établissements de 1920 à 1930	191
№ 143. Kārtējie un ārkārtējie izdevumi 1920.—1930.	192	№ 143. Dépenses ordinaires et extraordinaires de 1920 à 1930	192
№ 144. Ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi 1920.—1930.	192	№ 144. Recettes et dépenses extraordinaires de 1920 à 1930	192
№ 145. Netto budžetu kopsummas 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām)	193	№ 145. Sommes totales des budgets net de 1920 à 1930 (par villes)	193
№ 146. Pilsētu budžeti pa apgabaliem 1920.—1930.	194	№ 146. Budgets des villes par provinces de 1920 à 1930	194
IV. Pilsētu pašvaldību faktiskie ieņēmumi un izdevumi	194	IV. Recettes et dépenses effectives des municipalités	194
№ 147. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžeti caurmerā 1928.—1930.	195	№ 147. Moyenne des dépenses des budgets des municipalités de 1928 à 1930	195
№ 148. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžeti 1920.—1930.	196	№ 148. Dépenses des budgets des municipalités de 1920 à 1930	196
№ 149. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie ieņēmumi 1922.—1926. (procentos)	197	№ 149. Recettes en effet de la municipalité de Riga de 1922 à 1926 (pourcentage)	197
№ 150. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie ieņēmumi 1924.—1926. procentos (pa nodalām)	197	№ 150. Pourcentage des recettes en effet de la municipalité de Riga de 1924 à 1926 (par sections)	197
№ 151. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie izdevumi 1922.—1926. (procentos)	198	№ 151. Pourcentage des dépenses en effet de la municipalité de Riga de 1922 à 1926	198
№ 152. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie izdevumi 1924.—1926. (procentos)	198	№ 152. Pourcentage des dépenses en effet de la municipalité de Riga de 1924 à 1926	198
№ 153. Faktiskie ieņēmumi no nodokļiem 1927.—1928. (pa pilsētām)	199	№ 153. Recettes en effet des impôts de 1927 à 1928 (par villes)	199
№ 154. Faktiskie ieņēmumi no nodokļiem 1927.—1928. (pa pilsētu grupām)	200	№ 154. Recettes en effet des impôts en 1927 et 1928 (par groupes des villes)	200
№ 155. Faktiskie ieņēmumi no nodokļiem 1927.—1928. 1. Kļavu nodoklis	202	№ 155. Recettes en effet des impôts en 1927 et 1928 1. Impôt de chargement	202
№ 156. Kļavu nodoklis	204	№ 156. Impôt de chargement	204
№ 157. Kļavu nodokļi	205	№ 157. Impôts de chargement	205
№ 158. Dzelzceļiem par darbu un blanketēm	206	№ 158. Au chemin de fer pour travaux et blancs-seings	206
V. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi 1913. gadā	206	V. Recettes et dépenses des municipalités en 1913	206
№ 159. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā	208	№ 159. Recettes des municipalités en 1913	208
№ 160. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā	208	№ 160. Recettes des municipalités en 1913	208
№ 161. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā	210	№ 161. Recettes des municipalités en 1913	210
№ 162. Finansu operācijas 1913. gadā	211	№ 162. Opérations financières en 1913	211
№ 163. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913. gadā	212	№ 163. Dépenses des municipalités en 1913	212
№ 164. Ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi 1913.	213	№ 164. Recettes et dépenses extraordinaires en 1913	213
VI. Pilsētu pašvaldību uzņēmumi	214	VI. Entreprises des municipalités	214
№ 165. Elektras iestādes	214	№ 165. Usines à électricité	214
№ 166. Ūdensvads	214	№ 166. Aqueducs	214
№ 167. Lopkautuves	214	№ 167. Abattoir	214
№ 168. Tirgi	214	№ 168. Marchés	214
№ 169. Rīgas gāzes iestāde	215	№ 169. Usine à gaz de Riga	215
№ 170. Rīgas autobusi	215	№ 170. Autobus	215
№ 171. Koncesionātie uzņēmumi	215	№ 171. Entreprises concédées	215
VII. Pabalsti un aizdevumi. Parādi	217	VII. Subventions et prêts. Dettes.	217
№ 172. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	216	№ 172. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par groupes des villes)	216
№ 173. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pēc avotiem)	217	№ 173. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par sources)	217
№ 174. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām)	218	№ 174. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par groupes de villes)	218
№ 175. Obligatorio skolu skolotāju skaits 1930./1931. 1. Obligatorio skolu skolotāju algošanai	219	№ 175. Nombre des instituteurs des écoles obligatoires en 1930/1931 1. Appointements aux instituteurs des écoles obligatoires	219
№ 176. Izglītības ministrijas piemaksas pilsētu obligatorio skolu skolotāju algām 1919.—1930. (pa pilsētu grupām)	220	№ 176. Paiement supplém. du Ministère de l'Instruction aux appointements des instituteurs des écoles obligatoires de 1919 à 1930 (par groupes des villes)	220
№ 177. Izglītības ministrijas piemaksas pilsētu obligatorio skolu skolotāju algām 1919.—1930 (pa apgabaliem)	221	№ 177. Paiement supplém. du Ministère de l'Instruction aux appointements des instituteurs des écoles obligatoires de 1919 à 1930 (par provinces)	221
2. Pabalsti neobligatorio skolām	222	2. Subventions aux écoles non obligatoires	222
№ 178. Izglītības ministrijas pabalsti pilsētu pašvaldību neobligatorio skolām (1.000 ls)	223	№ 178. Subventions au Ministère de l'Instruction aux écoles non obligatoires des municipalités (1.000 de Ls)	223
№ 179. Kultūras fonda pabalsti pilsētu pašvaldībām (ls)	223	№ 179. Subventions du fonds de civilisation aux municipalités (en Ls)	223
3. Kultūras fonda pabalsti	223	3. Subventions aux fonds de civilisation	223

4. Žūpiņas apkaŗošanaĭ	223
№ 180. Pabalsti pilsētu pašvaldĭbām žūpiņas apkaŗošanaĭ 1926.—1930. (pēc mēŗķiem)	224
5. Pabalsti	224
№ 181. Finanšu ministrijas pabalsti 1920.—1930. (ls)	226
6. Aizņēģmumi	227
№ 182. Finanšu ministrijas pabalsti 1920.—1930. (grupu sadalĭjumā)	228
№ 183. Finanšu ministrijas pabalsti 1920.—1930. (apgabalu sadalĭjumā)	229
7. Parādi	229
№ 184. Finanšu ministrijas aizdevumi pilsētu pašvaldĭbām 1919.—1930.	230
№ 185. Aizdevumi pilsētu pašvaldĭbām no Finanšu ministrijas 1920.—1930. (ls)	233
№ 186. Aizdevumi pilsētu pašvaldĭbām no Finanšu ministrijas (pa apgabaliem)	233
№ 187. Aizdevumu atmaksa un dzēšana (ls)	234
№ 188. Pilsētu parādi 1922.—1930. 1. janvāri (grupu sadalĭjumā)	234
№ 189. Pilsētu parādi 1922.—1930. 1. janvāri (apgabalu sadalĭjumā)	235
№ 190. Pilsētu pašvaldĭbu parādi 1928.—1930. 1. janvāri (pa pilsētām)	236
№ 191. Pilsētu pašvaldĭbu parādi 1922.—1930. (pēc aizņemšanas vietām)	237
№ 192. Pilsētu pašvaldĭbu parādi 1922.—1930. 1. janvāri	238
№ 193. Pilsētu pašvaldĭbu parādi 1930. gadā 1. janvāri	239

VIII. Latvijas pilsētu savienĭba

№ 194. Latvijas pilsētu savienĭbas ieņģēmumi un izdevumi 1927.—1930. (ls)	242
---	-----

IX. Slēdzieni

№ 195. Valsts un pašvaldĭbu budžeti 1920.—1930.	247
№ 196. Valsts un pašvaldĭbu nodokļi 1920.—1930.	248
№ 197. Lauku un pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1920.—1930.	249
№ 198. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi	250
№ 199. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi 1913.—1930.	252
№ 200. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi 1913.—1930.	253
№ 201. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1913.—1930.	256
№ 202. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1913.—1930.	257
№ 203. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1913.—1930.	258
№ 204. Ārkārtējie ieņģēmumi un izdevumi	259

Tablees

№ 1. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi 1920.—1930. (ls)	261
№ 2. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi 1920.—1930. (procents)	262
№ 3. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1920.—1930.	266
№ 4. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1920.—1930. (procents)	268
№ 5. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumu budžetu kopsavĭlĭvkums 1920.—1930. (ls)	270
№ 6. Nodokļi un nodevas pilsētu pašvaldĭbās	272 līdz 292
№ 7. Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (ls)	293 līdz 297
№ 8. Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (procents)	298 līdz 300
№ 9. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumu budžetu kopsavĭlĭvkums 1920.—1930. (ls)	301 līdz 303
№ 10. Pilsētu pašvaldĭbu ieņģēmumi 1920.—1930. pa atsevišķām pilsētām (ls)	304 līdz 327
№ 11. Pilsētu pašvaldĭbu izdevumi 1920.—1930. pa atsevišķām pilsētām (ls)	328
Pilsētu ģērboņu apraksts	329
Pilsētu valdes locekļu saraksts	350
Likumu un noteikumu saraksts	351
	353

4. Lutte contre l'ivrognerie	223
№ 180. Subventions aux municipalitės pour la lutte contre l'ivrognerie de 1926 à 1930 (par buts)	224
5. Subventions	224
№ 181. Subventions du Ministère des Finances de 1920 à 1930 (en Ls)	226
6. Emprunts	227
№ 182. Subventions du Ministère des Finances de 1920 à 1930 (reparation par groupes)	228
№ 183. Subventions du Ministère des Finances de 1920 à 1930 (reparation par provinces)	229
7. Dettes	229
№ 184. Pręts du Ministère des Finances aux municipalitės de 1919 à 1930	230
№ 185. Pręts du Ministère des Finances aux municipalitės de 1920 à 1930 (en Ls)	233
№ 186. Pręts du Ministère des Finances aux municipalitės (par provinces)	233
№ 187. Remboursement et amortissement des pręts (en Ls)	234
№ 188. Dettes des villes au 1 janvier 1922 à 1930 (repartition par groupes)	234
№ 189. Dettes des villes au 1 janvier 1922 à 1930 (repartition par provinces)	235
№ 190. Dettes des villes au 1 janvier 1928 à 1930 (par villes)	236
№ 191. Dettes des villes de 1922 à 1930 (par sources des emprunts)	237
№ 192. Dettes des villes au 1. janvier 1922 à 1930	238
№ 193. Dettes des villes au 1 janvier 1930	239

VIII. Union des villes de Lettonie

№ 194. Recettes et dépenses de l'Union des villes de Lettonie de 1927 à 1930 (en Ls)	242
--	-----

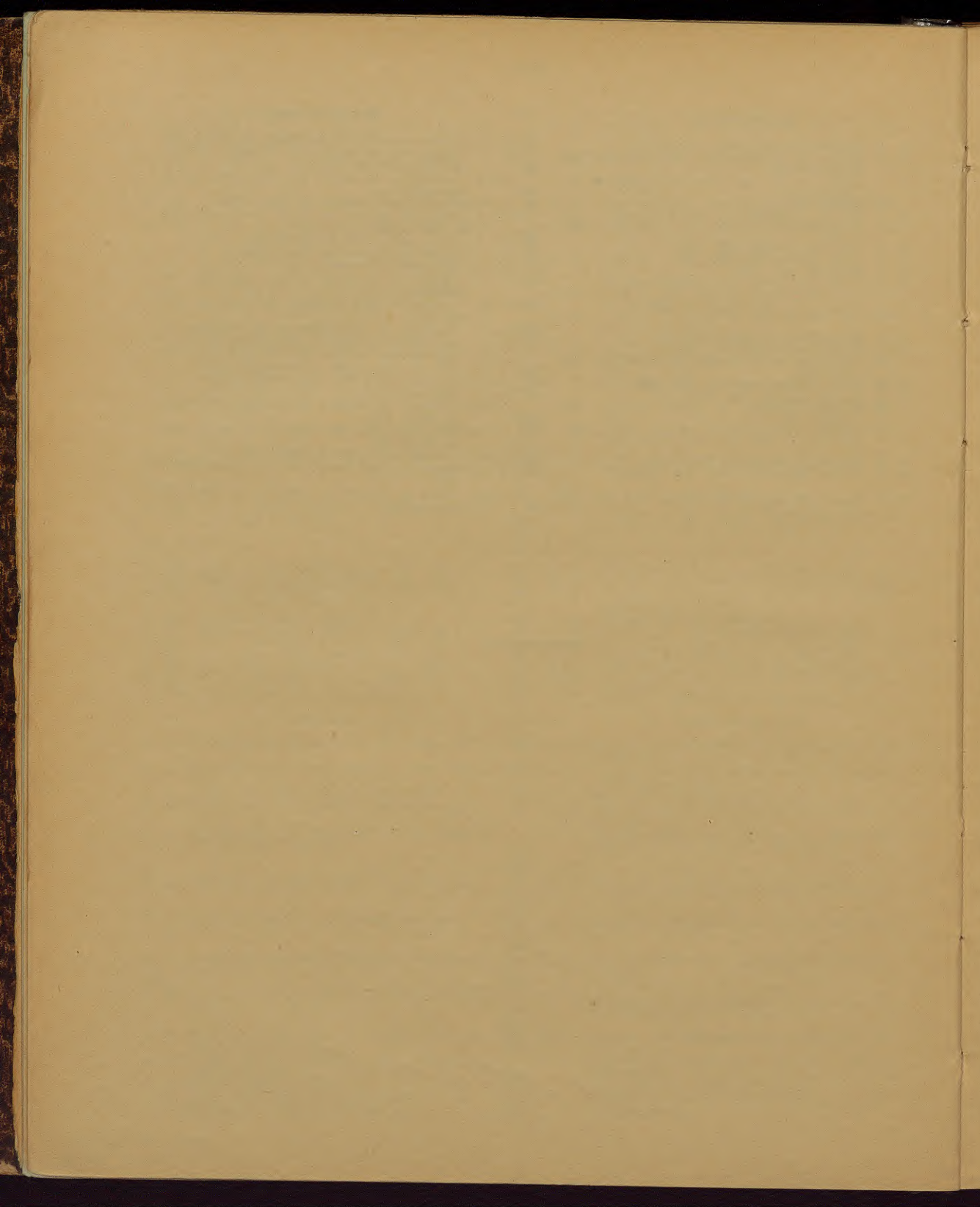
IX. Résumé

№ 195. Budgets de l'Etat et des communes de 1920 à 1930	247
№ 196. Impôts de l'Etat et des communes de 1920 à 1930	248
№ 197. Dépenses des communes rurales et des municipalitės de 1920 à 1930	249
№ 198. Recettes des municipalitės	250
№ 199. Recettes des municipalitės de 1913 à 1930	252
№ 200. Recettes des municipalitės de 1913 à 1930	253
№ 201. Dépenses des municipalitės de 1913 à 1930	256
№ 202. Dépenses des municipalitės de 1913 à 1930	257
№ 203. Dépenses des municipalitės de 1913 à 1930	258
№ 204. Recettes et dépenses extraordinaires	259

Tableaux

№ 1. Recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (en Ls)	261
№ 2. Recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (pourcentage)	262
№ 3. Dépenses des municipalitės de 1920 à 1930	266
№ 4. Dépenses des municipalitės de 1920 à 1930 (pourcentage)	268
№ 5. Total des budgets des recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (en Ls)	270
№ 6. Impôts et contributions des administrations municipales	272
№ 7. Impôts et contributions par villes en 1930 (en Ls)	293
№ 8. Impôts et contributions par villes en 1930 (pourcentage)	298
№ 9. Total des budgets des dépenses des administrations municipales de 1920 à 1930 (en Ls)	301
№ 10. Recettes des municipalitės [de 1920 à 1930 par villes (en Ls)]	304
№ 11. Dépenses de municipalitės de 1920 à 1930 par villes (en Ls)	327
Description des armoiries des villes	328
Registre des membres des municipalitės en 1931	329
Registre des lois	350

Diagrammas		Diagrammes		
Nē 1.	Pilsētu un miestu skaits 1913.—1930.	16	Nē 1.	Nombre des villes et des bourgs de 1913 à 1930
Nē 2.	Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits procentos (pēc pilsētu lieluma)	23	Nē 2.	Pourcentage du nombre des villes et des citadins (par grandeur des villes)
Nē 3.	Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits procentos (pa apgabaliem)	25	Nē 3.	Pourcentage du nombre des villes et des citadins (par provinces)
Nē 4.	Nodokļi un nodevas 1920.—1930.	60	Nē 4.	Impôts et contributions de 1920 à 1930
Nē 5.	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem 1920.—1930.	69	Nē 5.	Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat de 1920 à 1930
Nē 6.	Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930.	90	Nē 6.	Impôts permanents de 1920 à 1930
Nē 7.	Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930.	101	Nē 7.	Impôts permanents de 1920 à 1930
Nē 8.	Nodevas 1920.—1930.	114	Nē 8.	Contributions de 1920 à 1930
Nē 9.	Pilsētu pašvaldību netto budžeti (milj. ls.)	138	Nē 9.	Budgets net des administrations des villes (en millions de ls)
Nē 10.	Pilsētu pašvaldību ieņēmumi (milj. ls)	138	Nē 10.	Recettes des administrations des villes (en millions de ls)
Nē 11.	Atlīdzības un atmaksas (milj. ls)	139	Nē 11.	Indemnités et remboursements (en millions de ls)
Nē 12.	Pabalsti un aizņēmumi (milj. ls)	139	Nē 12.	Subventions et emprunts (en millions de ls)
Nē 13.	Pilsētu pašvaldību ieņēmumi caurmerā 1928.—1930. (procentos)	144	Nē 13.	Moyenne des recettes des administrations des villes de 1928 à 1930 (pourcentage)
Nē 14.	Administratīvie izdevumi 1920.—1930.	159	Nē 14.	Dépenses administratives de 1920 à 1930
Nē 15.	Dažādi izdevumi 1920.—1930.	179	Nē 15.	Dépenses diverses de 1920 à 1930
Nē 16.	Kapitālu ieguldījumi un parādu nomaksa 1920.—1930.	183	Nē 16.	Placement de capitaux et paiement des dettes de 1920 à 1930
Nē 17.	Pabalstu un aizdevumu kopsumma 1920.—1930.	222	Nē 17.	Somme générale des subventions et des prêts de 1920 à 1930
Nē 18.	Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930.	222	Nē 18.	Subventions et prêts de 1920 à 1930
Nē 19.	Parādu kopsumma 1922.—1930. 1. janvārī	232	Nē 19.	Somme générale des dettes au 1 janvier 1922 à 1930
Nē 20.	Parādi pēc aizņemšanās vietām 1922. un 1930. (procentos)	241	Nē 20.	Dettes par sources des emprunts de 1922 à 1930 (pourcentage)

Finances des municipalités de 1920 à 1930.

Dans la dernière année avant la guerre mondiale il y avait dans la Lettonie d'aujourd'hui 30 villes en partie avec des droits absolus et des droits limités. En 1920 ce nombre avait déjà augmenté à 35; en 1921 — à 46; en 1922 et en 1923 — à 50; en 1924 et en 1925 — à 53; en 1926 — à 56 et en 1927-1930 — à 57. Toutes ces villes ensemble avaient en 1913 — 958.290 habitants, en 1920 — 380.256, en 1925 — 631.547 et en 1930 — 693.902 habitants. Le territoire des villes embrassait en 1930 — 734 km² environ. L'effectif moyen des citadins par ville (non compris Riga) n'a que peu changé après la guerre, seulement dans quelques villes il a un peu augmenté, cependant comme le nombre des villes avec une population peu considérable a augmenté, la moyenne générale a fortement diminué. La moyenne avant la guerre faisait 15.100 habitants (non compris Riga) par ville, mais maintenant la moyenne ne fait que 5.600 à 5.700 habitants par ville.

Les budgets municipaux — en même temps que les recettes et les dépenses — ont rapidement agrandi. Naturellement ne peut — on pas comparer les budgets d'aujourd'hui à ceux de 1920 quand nos municipalités ne commençaient qu'à fonctionner; mais en comparaison à 1923, quand nos valeurs s'étaient déjà stabilisées — les budgets ont augmenté pendant 8 années de 3 fois, représentant en 1920 en chiffres absolus 7,09 millions de lats; en 1925 — 28,29 mil.; en 1929 — 45,09 mill. et enfin en 1930 — 46,87 mil. de lats. Dans les dernières années cette augmentation n'a plus été si intense. Malgré que le nombre des habitants ruraux soit de 2 fois plus grand que celui des villes, le budget des dernières est de plus de 2 fois plus grand. C'est pourquoi les sommes pour les habitants ruraux en 1929 ne revenaient qu'à 17,48 Ls par personne et celles pour les citadins — à 64,98 Ls et en 1930 — à 67,54 Ls. Les budgets des villes et des administrations de campagne ensemble représentaient en 1929 une somme de 66,18 millions de Ls c'est à-dire 35,87 Ls par habitant. La somme du budget d'Etat est presque de 3 fois plus grande que le total de ces 2 budgets et en 1929 (année budgétaire 1929/30) en revenaient 98,15 Ls à chaque habitant.

Il est très intéressant de comparer les

recettes et les dépenses des budgets des municipalités, des communes rurales et de l'Etat. Des recettes — seulement les impôts sont comparables. Dans les premières années de l'existence de Lettonie ces sommes pour les municipalités étaient encore minimes, mais elles accroissaient bien vite et en 1930 elles embrassaient 21,27 millions de Ls. La somme des impôts des communes rurales est bien plus petite, aussi en chiffres absolus. Dans l'exercice 1929/30 la somme des impôts des communes rurales embrassait 13,80 millions de Ls (y compris les impôts dégrévés sur immeubles et l'impôt personnel). Les impôts d'Etat sont bien plus considérables dans l'exercice 1929/30 et montent à 102,88 millions de Ls. Le total des impôts des communes rurales et de l'Etat en 1929 atteint 137,58 millions de Ls. Une image plus distincte on obtient en les comparant par habitant; ainsi dans l'exercice 1929/30 il revenait à chaque habitant à la campagne 11,44 Ls d'impôt, dans les villes 30,11 Ls et des impôts d'Etat 54,14 Ls par habitant. Les impôts des municipalités et des communes rurales ensemble représentent 18,26 Ls par habitant; il revenait donc à chaque habitant (y compris enfants et indigents) dans l'exercice 1929 par tout l'Etat en moyenne la somme de 72,40 Ls par habitant.

La somme moyenne des impôts par habitant est bien plus petite à la campagne, que dans les villes. Outre cela les impôts dans les villes ont une plus considérable tendance d'augmentation, que ceux à la campagne et ceux de l'Etat. En comparant les impôts des communes rurales de l'année 1921 à ceux de 1929 on doit constater une augmentation de 3,3 fois de même que pour ceux de l'Etat, tandis que les impôts des villes ont augmenté de 6,5 fois. De même la signification des impôts est de grande différence dans la structure des budgets. Dans les budgets municipaux les impôts ne constituent qu'une partie peu importante en comparaison à leur montant dans les budgets des communes rurales, où ils constituent la source essentielle des recettes. Ainsi les impôts comprenaient en 1929 dans les budgets municipaux 46,4% de la somme totale budgétaire, mais dans les budgets commu-

*Budgets de l'Etat et des communes rurales
de 1920 à 1930.*

N ^o N ^o	Années	Administrations			Etat
		Des communes rurales	De la municipalité	Total	
En millions de ls					
1	1920		7,09		
2	1921	6,14	7,68	13,82	
3	1922	11,20	14,75	25,95	
4	1923	12,94	16,47	29,41	
5	1924	14,18	23,27	37,45	
6	1925	16,91	28,29	45,20	160,9
7	1926	18,77	34,23	53,00	169,8
8	1927	19,60	33,86	53,46	163,6
9	1928	19,59	40,86	60,45	207,7
10	1929	21,09	45,09	66,18	186,5
11	1930		46,87		178,6
Moyenne par habitant					
12	1920		18,55		
13	1921	5,03	20,35	8,65	
14	1925	13,93	44,79	24,50	87,21
15	1929	17,48	64,98	35,87	98,15
16	1930		67,54		93,99

naux 65,4%. Outre des impôts — les bénéfices des entreprises, les rétributions du traitement médical et en partie les prêts et les subventions représentent de bonnes recettes. Il faut prendre en considération que dans la somme totale des budgets communaux sont aussi comprises les subventions du ministère de l'instruction pour les appointements des instituteurs des écoles obligatoires. C'est pourquoi les impôts représentent en effet une partie plus petite de la somme totale du budget. La différence est comblée par les subventions du ministère de l'instruction. Le total des impôts des budgets municipaux et communaux ensemble constitue 52,4% du total des budgets. Dans celui de l'Etat ils ont représenté dans l'exercice 1929/30 un taux semblable — 55,2%.

Parmi les articles de dépenses on peut de même comparer quelque-uns comme : ceux de l'hygiène publique, de l'assistance publique, de l'instruction et des dépenses administratives. Il existe une grande divergence entre les devoirs des administrations communales et municipales. Les devoirs des municipalités sont bien plus amples et plus variés que ceux des administrations communales et ainsi les premières ont bien des dépenses que les autres n'ont pas.

*Impôts de l'Etat et des communes rurales
de 1920 à 1930.*

N ^o N ^o	Années	Administ.			Etat
		Des communes rurales	Des municipalités	Total	
En millions de ls					
1	1920		1,26		16,48
2	1921	4,16	3,20	7,36	31,44
3	1922	7,74	7,81	15,55	63,73
4	1923	7,84	7,70	15,54	78,42
5	1924	9,28	9,95	19,23	90,40
6	1925	10,39	13,14	23,53	88,53
7	1926	11,05	16,40	27,45	90,23
8	1927	12,70	17,49	30,19	100,04
9	1928	13,09	19,64	32,73	103,64
10	1929	13,80	20,90	34,70	102,88
11	1930		21,27		100,99
Pourcentage					
12	1921	67,7	41,7	53,3	
13	1925	61,4	46,4	52,1	55,0
14	1929	65,4	46,4	52,4	55,2
15	1930		45,4		56,5
Moyenne par habitant					
16	1921	3,41	8,48	4,61	19,69
17	1925	8,56	20,80	12,75	47,98
18	1929	11,44	30,11	18,26	54,14
19	1930		30,65		53,15
1921 = 100 Augmentation					
20	1921	100	100	100	100
21	1925	250	411	320	282
22	1929	332	653	471	327
23	1930		665		321

Les dépenses les plus grandes reviennent dans les municipalités de même que dans les administrations communales à l'instruction publique. Il ne faut pas prendre tant en considération les chiffres absolus, qui ne sont pas bien comparables, mais bien les chiffres relatifs ou les répartitions par habitant ainsi que les taux qu'ils représentent du total du budget. Le montant dépensé par les administrations communales pour l'instruction publique en 1929 représente 41,2% du budget total; dans les villes il est plus petit et atteignait en 1929 — 27,4% et en 1930 — 28,1%. Cependant la répartition par habitant des dépenses pour l'instruction donne dans les villes des sommes plus grandes que dans les communes, et en 1929 la moyenne y a été 7,16 Ls, mais pour les villes: en 1929 — 17,77 Ls et en 1930 — 19,00 Ls par habitant. Cela nous démontre que les administrations communales dépensent

Dépenses des communes rurales et des municipalités de 1920 à 1930.

N ^o	Années	Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités
		1000 ls		Pourcentage		Moyenne par habit.		1921 = 100	Augmentation
Dépenses administratives									
1	1920	.	1.070	.	15,1	.	2,84	.	47
2	1921	1.287	1.029	21,0	13,4	1,05	2,73	100	100
3	1925	4.004	3.778	23,7	13,4	3,30	5,98	311	165
4	1929	4.948	5.256	23,5	11,7	4,10	7,57	384	230
5	1930	.	5.521	.	11,8	.	7,96	.	242
Hygiène publique									
6	1920	.	1.353	.	19,1	.	2,59	.	96
7	1921	361	1.407	5,9	18,3	0,29	3,73	100	100
8	1925	953	3.540	5,6	12,5	0,78	5,61	264	252
9	1929	1.626	6.698	7,7	14,9	1,34	9,65	450	476
10	1930	.	7.337	.	15,6	.	10,58	.	521
Instruction									
11	1920	.	1.551	.	21,9	.	4,11	.	30
12	1921	2.700	1.783	44,0	23,2	2,21	7,15	100	100
13	1925	7.473	8.381	44,2	29,6	6,15	13,27	277	163
14	1929	8.687	12.334	41,2	27,4	7,16	17,77	322	241
15	1930	.	13.184	.	28,1	.	19,00	.	257
Assistance sociale									
16	1920	.	1.327	.	18,7	.	3,52	.	56
17	1921	835	1.592	13,6	20,7	0,68	4,21	100	100
18	1925	2.228	3.411	13,2	12,1	1,83	5,40	267	144
19	1929	3.000	5.665	14,2	12,6	2,48	8,16	359	239
20	1930	.	6.164	.	13,2	.	8,88	.	260

tout de même moins pour l'instruction publique de les municipalités.

Le prochain important article des dépenses revient à l'assistance publique et il en est de même qu'avec le précédent: le taux en 1929 avec 14,2% du budget total des communes rurales est plus grand que celui des villes avec 12,6% en 1929 et 13,2% en 1930 — tandis que la répartition de la somme par habitant donne pour les communes rurales en 1929 — 2,48 Ls, mais pour les municipalités 8,16 Ls en 1929 et 8,88 Ls, en 1930. Tout de même les administrations communales dépensent des sommes considérables pour l'entretien des asiles aux indigents, mais naturellement pas autant que les villes.

Quant à l'hygiène publique, la situation est toute autre. Presque jusqu'au dernier temps les administrations communales n'ont versé que des sommes minimes pour ce besoin et seulement après l'adoption de la loi sur l'assurance des habitants ruraux en cas de maladie, elles ont été forcées d'assigner des sommes plus grandes à ce but. Les municipalités cependant dépensent de larges sommes pour l'hygiène publique, principalement

dans les grandes villes où il y a des hôpitaux bien organisés et en bonne situation et où l'on admet en traitement non seulement des citoyens, mais aussi des habitants ruraux. On comprend que de la sorte les dépenses pour l'hygiène publique dans les villes sont très considérables. Les administrations communales avaient assigné en 1929 à ce but 7,7% du total de leurs budgets, mais les municipalités 14,9% en 1929 et 15,6% en 1930. Il serait à mentionner que les municipalités remboursent une partie de leurs dépenses pour l'hygiène publique. des paiements pour le traitement médical et en forme d'indemnisation. C'est pourquoi les dépenses pour l'hygiène publique prévues dans les budgets des municipalités sont réellement plus petites. La répartition des sommes correspondantes par habitant rural est — 1,34 Ls en 1929 et par citoyen — 9,65 Ls en 1929 et 10,58 Ls en 1930.

Aussi les dépenses administratives en moyenne par habitant sont plus grandes dans les villes, qu'à la campagne. Dans les administrations communales ces dépenses ont vivement grandi dans le dernier temps, donc en 1929 — de 3,8 fois

Recettes des municipalités.

N ^o N ^o	Années	Recettes				Diverses indemnités aux :				Subven- tions
		Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et éta- blis- sements	Pai- ement pour traite- ment médic.	Insti- tutions d'In- struc- tion	Insti- tutions de l'ass- istance publi- que	Etablis- sement de bon- ordre	Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. R i g a										
1	1913	8.732	2.211	5.058	977	410	45	10,0	465	398
2	1920	844	850	808	149	52	4,2	4,2	60	175
3	1925	8.930	597	4.707	1.657	154	12	1,6	168	770
4	1929	14.788	1.073	8.763	3.033	206	74	2,2	282	1.168
5	1930	14.909	1.091	9.926	3.720	221	69	9,4	299	1.317
II. de 15 - 100.000										
6	1913	1.909	490	360	205	43	5,3	5,5	54	534
7	1920	207	13	519	175	23	4,5	0,5	28	0
8	1925	2.278	185	358	431	51	4,0	3,2	58	570
9	1929	2.863	211	1.182	805	56	27	5,9	89	792
10	1930	3.027	252	1.296	875	49	24	5,0	78	871
III. de 5 - 15.000										
11	1913	443	141	47	26	103	—	1,2	104	30
12	1920	145	21	29	17	16	—	0,1	16	2,3
13	1925	1.010	89	289	108	54	1,9	0,5	56	402
14	1929	1.609	144	422	409	44	2,7	0,4	47	552
15	1930	1.622	158	491	499	30	2,7	0,4	33	538
IV. de 2 - 5.000										
16	1913	314	89	13	22	7,0	0,4	0,2	7,6	19
17	1920	62	4,2	4,7	5,0	16	—	0,2	16	3,2
18	1925	718	36	69	17	27	2,7	0,4	30	244
19	1929	1.142	89	173	91	60	2,9	0,7	64	361
20	1930	1.163	103	191	185	60	5,1	0,8	66	380
V. Au dessous de 2.000 habitants										
21	1913	42	13	4,6	—	—	—	0,0	0,0	4,8
22	1920	7,4	1,5	0,5	—	0,2	—	—	0,2	0,6
23	1925	207	9,7	8,1	0	12	—	—	12	71
24	1929	502	48	22	0,1	16	0	0,2	16	270
25	1930	551	63	33	0,2	23	0	0,6	24	285
T o t a l										
26	1913	11.440	2.943	5.482	1.230	562	51	17	630	986
27	1920	1.264	890	1.361	346	106	8,7	4,9	120	182
28	1925	13.144	917	5.431	2.214	296	21	5,8	323	2.057
29	1929	20.905	1.566	10.512	4.338	382	106	9,5	498	3.143
30	1930	21.272	1.667	11.937	5.280	383	102	16	501	3.391

par rapport à 1921; dans les municipalités seulement de 2,3 fois. Aussi proportionnellement au total du budget on peut constater un accroissement des dépenses administratives pour les communes rurales: en 1921 cet article de dépenses représentait 21,0% et en 1929 — 23,5%. Les dépenses administratives des municipalités —

malgré l'augmentation des chiffres absolus, montrent dans la structure du budget une tendance de réduction: en 1920 elles représentaient — 15,1%; en 1925 — 13,4% et en 1930 — 11,8%. En répartition par habitant les administrations communales dépensaient en 1929 en moyenne pour leur entretien 4,10 Ls, mais les municipa-

Opérations financières	Remboursement des dépenses	Recettes imprévues	Total	Dettes	Nombre des villes
12	13	14	15	16	17
11.350	493	—	29.684	.	1
1.991	20	—	4.897	.	1
3.380	8,9	—	20.218	4.058	1
1.970	411	—	31.488	5.001	1
1.128	412	—	32.802	5.208	1
1.125	763	11	5.451	.	4
553	77	17	1.589	.	4
240	27	13	4.160	1.803	4
911	65	29	6.897	3.158	4
573	55	16	7.043	3.832	4
187	87	1,7	1.067	.	9
141	18	0,3	389	.	10
321	15	23	2.313	467	10
333	6,0	11	3.533	1.516	10
306	7,5	17	3.672	1.590	10
47	46	1,8	559	.	8
92	1,0	6,9	195	.	12
100	3,3	8,1	1.225	291	18
287	7,5	21	2.236	804	18
138	8,0	24	2.258	1.108	18
4,7	5,1	1,3	75	.	8
5,3	0	0,1	16	.	8
52	9,3	1,7	371	67	20
60	11	6,6	936	255	24
116	13	7,7	1.093	335	24
12.713	1.395	16	36.835	.	30
2.782	116	24	7.085	.	35
4.093	63	46	28.288	6.686	53
3.560	501	68	45.091	10.734	57
2.261	495	63	46.867	12.073	57

lités en 1929 — 7,57, Ls et en 1930 — 7,96 Ls, ainsi il revient à chaque citoyen presque le double des dépenses administratives.

Les recettes des municipalités embrassaient en 1913 — 36,8 millions de Ls; en 1920 — 7,09 mil.; en 1925 — 28,29 mil.; en 1929 — 45,09 mil. et en 1930 — 46,87 millions

de Ls. Nous voyons que les recettes des municipalités ont fortement augmenté dans les dernières années et en comparaison à 1913 elles sont plus grandes de 10,02 mill. de Ls ou de 27,2%, malgré que la population ait diminué. En comparant les chiffres correspondants en répartition par habitant nous devons constater une augmentation encore plus considérable, donc: en 1913 ils représentaient 38,44 Ls, mais en 1930 — 67,54 Ls. Un accroissement des sommes budgétaires par habitant de même qu'un accroissement du budget en général — avec quelques exceptions — est à observer dans toutes les années après la guerre. En considérant les budgets des municipalités par groupes séparés (I. gr. — Riga, II. gr. — villes de 15.000 à 100.000 hab. III. gr. — de 5.000 à 15.000 hab., IV. gr. — de 2.000 à 5.000 et V. gr. — villes avec une population d'au — dessous de 2.000) nous voyons que Riga occupe tout le temps la place dominante — et en 1930 son budget comprend 70% de la somme totale des budgets municipaux, mais en 1913 le taux avait été 80,6%. Pour les villes de province il ne reste qu'un taux assez minime, ainsi en 1930 pour les villes du II. groupe — 15% (en 1913 — 14,8%), du III. gr. — 7,9% (2,9%), du IV. gr. — 4,8% (1,5%) et du V. gr. — 2,3% (0,2%). Le taux de la somme totale des budgets municipaux a été avant la guerre plus grand pour Riga; pour les villes du II. gr. il a peu varié, mais pour les autres groupes il a sensiblement accru en 1930. A la répartition des budgets municipaux par habitant nous recevons les chiffres suivants: pour Riga en 1913 — 57,08 Ls, en 1925 — 59,87 Ls, en 1929 — 83,32 Ls, et en 1930 — 86,80 Ls. En comparant ces chiffres à ceux d'avant — guerre, une grande augmentation est à constater; cependant en 1925 la répartition par habitant donnait la même somme qu'en 1913. Pour les villes du II. groupe les sommes par habitant sont bien plus petites qu'à Riga, savoir: en 1913 — 20,08 Ls, en 1925 — 28,47 Ls, en 1929 — 45,75 Ls, et en 1930 — 46,72 Ls. On voit que les sommes budgétaires en moyenne par habitant ont augmenté en 1930 de 2½ fois par rapport à 1913. Les sommes budgétaires des villes du III. groupe faisaient en 1913 — 11,55 Ls; en 1925 — 34,62 Ls; en 1929 — 48,49 Ls et en 1930 — 50,39 Ls — c'est une augmentation de 4½ fois. Les sommes budgétaires des villes du IV. groupe faisaient en 1913 — 9,44 Ls; en 1925 — 21,37 Ls; en 1929 — 36,46 Ls et en 1930 — 36,82 Ls — une augmentation de 4 fois. La plus grande

Recettes des municipalités de 1913 à 1930.

N ^o N ^o Années	Recettes	Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et éta- blis- sements	Paie- ment pour traite- ment médic.	Diverses indemnités aux:				Subven- tions	Opé- ra- tions finan- cières	Rem- bour- sement	Re- cettes impré- vues	Total	
						Institu- tions d' Instruc- tion	Institu- tions de l'assis- tance publi- que	Etablis- sements de bon- ordre	Total						
															P o u r c e n t a g e
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
		I. groupe													
1	1913	29,4	7,5	17,0	3,3	1,4	0,2	0,0	1,6	1,3	38,2	1,7	—	80,6	
2	1920	17,2	17,4	16,5	3,1	1,0	0,1	0,1	1,2	3,6	40,6	0,4	—	69,1	
3	1925	44,2	3,0	23,3	8,2	0,7	0,1	0,0	0,8	3,8	16,7	0,0	—	71,5	
4	1929	47,0	3,4	27,9	9,6	0,7	0,2	0,0	0,9	3,7	6,2	1,3	—	69,8	
5	1930	45,5	3,3	30,3	11,3	0,7	0,2	0,0	0,9	4,0	3,4	1,3	—	70,0	
		II. groupe													
6	1913	35,0	9,0	6,5	3,8	0,8	0,1	0,1	1,0	9,8	20,6	14,0	0,2	14,8	
7	1920	13,0	0,8	32,7	11,0	1,5	0,3	0,0	1,8	0,0	34,8	4,8	1,1	22,4	
8	1925	54,8	4,4	8,6	10,4	1,2	0,1	0,1	1,4	13,7	5,8	0,6	0,3	14,7	
9	1929	41,5	3,1	16,4	11,7	0,8	0,4	0,1	1,3	11,5	13,2	0,9	0,4	15,3	
10	1930	43,0	3,6	18,4	12,4	0,7	0,4	0,0	1,1	12,4	8,1	0,8	0,2	15,0	
		III. groupe													
11	1913	41,6	13,2	4,4	2,4	9,6	—	0,1	9,7	2,8	17,5	8,2	0,2	2,9	
12	1920	37,2	5,4	7,3	4,3	4,1	—	0,0	4,1	0,6	36,3	4,7	0,1	5,5	
13	1925	43,7	3,8	12,5	4,7	2,3	0,1	0,0	2,4	17,4	13,9	0,6	1,0	8,2	
14	1929	45,6	4,1	11,9	11,6	1,2	0,1	0,0	1,3	15,6	9,4	0,2	0,3	7,8	
15	1930	44,2	4,3	13,4	13,6	0,8	0,1	0,0	0,9	14,7	8,3	0,2	0,4	7,9	
		IV. groupe													
16	1913	56,2	15,9	2,3	3,9	1,3	0,1	0,0	1,4	3,3	8,4	8,3	0,3	1,5	
17	1920	31,6	2,1	2,4	2,6	8,1	—	0,1	8,2	1,7	47,4	0,5	3,5	2,8	
18	1925	58,6	3,0	5,6	1,4	2,2	0,2	0,0	2,4	19,9	8,1	0,3	0,7	4,3	
19	1929	51,1	4,0	7,7	4,1	2,7	0,1	0,1	2,9	16,2	12,8	0,3	0,9	5,0	
20	1930	51,5	4,6	8,5	8,2	2,7	0,2	0,0	2,9	16,8	6,1	0,4	1,0	4,8	
		V. groupe													
21	1913	55,9	16,9	6,2	—	—	—	0,1	0,1	6,3	6,2	6,7	1,7	0,2	
22	1920	47,2	9,6	3,3	—	1,3	—	—	1,3	3,5	34,0	0,2	0,9	0,2	
23	1925	55,9	2,6	2,2	0,0	3,1	—	—	3,1	19,1	14,1	2,5	0,5	1,3	
24	1929	53,7	5,1	2,3	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7	28,9	6,4	1,2	0,7	2,1	
25	1930	50,4	5,7	3,1	0,0	2,1	0,0	0,1	2,2	26,1	10,6	1,2	0,7	2,3	
		T o t a l													
26	1913	31,0	8,0	14,9	3,4	1,5	0,2	0,0	1,7	2,7	34,5	3,8	0,0	100,0	
27	1920	17,8	12,6	19,2	4,9	1,5	0,1	0,1	1,7	2,6	39,3	1,6	0,3	100,0	
28	1925	46,5	3,2	19,2	7,8	1,0	0,1	0,0	1,1	7,3	14,5	0,2	0,2	100,0	
29	1929	46,4	3,5	23,3	9,6	0,9	0,2	0,0	1,1	7,0	7,9	1,1	0,1	100,0	
30	1930	45,4	3,6	25,5	11,3	0,8	0,2	0,1	1,1	7,2	4,8	1,0	0,1	100,0	

augmentation des sommes budgétaires revient aux villes du V. groupe où les municipalités n'avaient avant-guerre qu'un très petit budget, qui donnait par habitant en 1913 — 4,87 Ls; en 1925 il donnait — 15,72 Ls; en 1929 — 30,17 Ls et en 1930 — 35,23 Ls — une augmentation de 7 fois. Entre le budget de la ville de Riga et

ceux des provinces il y a une très grande différence avant la guerre, bien plus essentielle que maintenant. Dans toutes les villes de province les municipalités disposaient avant la guerre d'un budget minime, après la guerre la différence n'est plus si crasse.

Parmi les recettes les sommes les plus

Recettes des municipalités de 1913 à 1930.

Total	N ^o N ^o	Années	Recettes				Diverses indemnités aux:				Subventions	Opérations financières	Remboursements	Recettes imprévues	Total	
			Impôts et contributions	Immeubles	Entreprises et établissements	Paiement pour traitement médic.	Institutions d'Instruction	Institutions de l'assistance publique	Etablissements de bon ordre	Total						
																Moyenne par habitant (ls)
15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
			I. groupe													
80,6	1	1913	16,79	4,25	9,73	1,88	0,79	0,08	0,02	0,89	0,76	21,83	0,95	—	57,08	
69,1	2	1920	4,56	4,59	4,36	0,80	0,28	0,02	0,02	0,32	0,95	10,76	0,11	—	26,45	
71,5	3	1925	26,44	1,77	13,94	4,91	0,46	0,04	0,00	0,50	2,28	10,01	0,02	—	59,87	
69,8	4	1929	39,13	2,84	23,19	8,02	0,54	0,20	0,01	0,75	3,09	5,21	1,09	—	83,32	
70,0	5	1930	39,45	2,89	26,27	9,84	0,58	0,18	0,03	0,79	3,48	2,99	1,09	—	86,80	
			II. groupe													
14,8	6	1913	7,03	1,80	1,33	0,75	0,16	0,02	0,02	0,20	1,97	4,15	2,81	0,04	20,08	
22,4	7	1920	1,91	0,12	4,79	1,61	0,21	0,04	0,01	0,26	0,00	5,10	0,71	0,15	14,65	
14,7	8	1925	15,59	1,27	2,45	2,95	0,35	0,03	0,02	0,40	3,90	1,64	0,18	0,09	28,47	
15,3	9	1929	18,99	1,40	7,51	5,34	0,37	0,18	0,04	0,59	5,26	6,04	0,43	0,19	45,75	
15,0	10	1930	20,08	1,67	8,60	5,80	0,33	0,16	0,03	0,52	5,78	3,80	0,36	0,11	46,72	
			III. groupe													
2,9	11	1913	4,80	1,53	0,51	0,28	1,12	—	0,01	1,13	0,32	2,02	0,94	0,02	11,55	
5,5	12	1920	3,03	0,44	0,60	0,35	0,33	—	0,00	0,33	0,05	2,95	0,37	0,01	8,13	
8,2	13	1925	15,12	1,33	4,33	1,62	0,81	0,03	0,00	0,84	6,02	4,80	0,22	0,34	34,62	
7,8	14	1929	22,08	1,98	5,79	5,62	0,60	0,04	0,00	0,64	7,58	4,57	0,08	0,15	48,49	
7,9	15	1930	22,26	2,17	6,74	6,85	0,41	0,04	0,00	0,45	7,38	4,20	0,10	0,24	50,39	
			IV. groupe													
1,5	16	1913	5,31	1,49	0,22	0,37	0,12	0,01	0,00	0,13	0,32	0,79	0,78	0,03	9,44	
2,8	17	1920	2,15	0,15	0,16	0,17	0,55	—	0,01	0,56	0,11	3,19	0,04	0,24	6,77	
4,3	18	1925	12,52	0,63	1,20	0,30	0,47	0,05	0,00	0,52	4,26	1,74	0,06	0,14	21,37	
5,0	19	1929	18,62	1,45	2,82	1,49	0,98	0,05	0,01	1,04	5,89	4,68	0,13	0,34	36,46	
4,8	20	1930	18,96	1,68	3,11	3,02	0,98	0,08	0,02	1,08	6,20	2,25	0,13	0,39	36,82	
			V. groupe													
0,2	21	1913	2,73	0,84	0,30	—	—	—	0,00	0,00	0,31	0,30	0,33	0,08	4,87	
0,2	22	1920	1,04	0,21	0,07	—	0,03	—	—	0,03	0,09	0,75	0,00	0,02	2,24	
1,3	23	1925	8,77	0,41	0,34	0,00	0,51	—	—	0,51	3,01	2,21	0,40	0,07	15,72	
2,1	24	1929	16,18	1,55	0,71	0,01	0,51	0,00	0,01	0,52	8,70	1,93	0,36	0,21	30,17	
2,3	25	1930	17,76	2,03	1,06	0,01	0,75	0,00	0,02	0,77	9,19	3,74	0,42	0,25	35,23	
			Total													
100,0	26	1913	11,94	3,07	5,72	1,28	0,59	0,05	0,02	0,66	1,03	13,26	1,46	0,02	38,44	
100,0	27	1920	3,35	2,36	3,61	0,92	0,28	0,03	0,01	0,32	0,48	7,37	0,31	0,06	18,78	
100,0	28	1925	20,81	1,45	8,60	3,51	0,47	0,03	0,01	0,51	3,26	6,48	0,10	0,07	44,79	
100,0	29	1929	30,13	2,25	15,15	6,25	0,55	0,15	0,02	0,72	4,53	5,13	0,72	0,10	64,98	
100,0	30	1930	30,66	2,40	17,20	7,61	0,55	0,15	0,02	0,72	4,89	3,26	0,71	0,09	67,54	

grandes reviennent aux impôts: en 1913— 11,44 millions de Ls; en 1925 — 13,14 mil.; en 1920 — 20,91 mil. et en 1930 — 21,27 mil. de Ls ce qui faisait en 1913 — 31,0% en 1925 — 46,5%; en 1929 — 46,4% et en 1930 — 45,4%. Les sommes budgétaires ont considérablement augmenté, mais dès 1925 leur importance diminue. Avant la

guerre une partie des impôts d'aujourd'hui n'existait pas (p. e. l'impôt sur le revenu) et d'autre part il y avait autrefois de tels qui n'existent plus maintenant. Le total de la somme des impôts embrasse: le paiement en sus ou la part des impôts d'Etat, les impôts permanents des municipalités, les contributions et les amendes. Les paye-

ments en sus ou les part des impôts d'Etat forment la plus grande partie de la somme totale des impôts: en 1930 la recette en faisait — 11,57 millions de Ls ou 54,4% de la somme totale des impôts; la place suivante convient aux impôts permanents qui donnaient 8,38 millions de Ls ou 39,4%, puis les contributions — 1,12 millions ou 5,3% et les amendes — 198,000 Ls ou 0,9%. Il y a tout de même des paiements de sus ou parts des impôts d'Etat qui représentent des sommes considérables, les plus importants en sont les suivants: l'impôt sur les immeubles calculé en 1930 à 5,07 millions de Ls environ ou 23,8% de la somme des impôts; l'impôt sur le revenu à 3,42 mill. de Ls ou 16,1%; l'impôt proportionnel sur les bénéfices à 2,27 mil. de Ls ou 10,7%. Les autres impôts n'ont pas une importance essentielle. Les municipalités perçoivent une grande quantité d'impôts divers, mais la plupart n'en rapportent que des recettes minimales. Seulement 4 en rapportent des sommes plus considérables: au — dessus de 1,0 mill. de Ls. L'impôt sur les divertissements a rapporté en 1930 — 1,68 mill. de Ls ou 7,9% de la somme des impôts et des contributions; le droit de marché — 1,62 mill. de Ls ou 7,6%; l'impôt sur les loyers — 1,57 mill. ou 7,4% et l'impôt sur les boissons — 1,11 mill. ou 5,2%. Les autres impôts en total ne rapportent même pas un million de Ls et parmi ceux seraient à mentionner l'impôt sur les chargements, l'impôt sur le contrôle sanitaire de la viande, (réellement c'est une contribution) l'impôt sur les localités des entreprises commerciales etc. Les contributions ne rapportent en moyenne aux municipalités que de petites recettes et quelques unes en ont un caractère très incertain: elles paraissent dans une année — puis elles disparaissent de nouveau. Des sommes plus importantes sont perçues des taxes de canalisation, de ponts, de prames (les dernières commencent à diminuer), des droits de certificats et d'autres documents. L'importance des divers impôts varie sensiblement selon les groupes divers des villes: dans les années après — guerre les impôts dans les petites villes et à Riga représentaient une plus grande partie du budget que dans les villes moyennes. Avant la guerre au contraire les impôts formaient une partie plus petite à Riga, tandis que dans les villes de province les impôts augmentaient contrairement à la grandeur des villes. En moyenne par habitant du total des villes la somme

a été en 1913 — 11,94 Ls; en 1925 — 20,81 Ls; en 1929 — 30,13 Ls et en 1930 — 30,66 Ls. Les plus grandes sommes par habitant reviennent à Riga et en général les sommes diminuent pour les plus petits groupes de ville. Avant la guerre la répartition par habitant faisait à Riga — 16,79 Ls, mais en 1930 — 39,45 Ls. On voit donc que la somme des impôts a considérablement augmenté dans les années après — guerre.

Les recettes des immeubles sont insignifiantes dans les villes: en 1930 ces sommes faisaient 2,94 millions de Ls; en 1925 — 0,92 mil.; en 1929 — 1,57 mil. et en 1930 — 1,67 millions de Ls. Du total du budget elle faisaient en 1913 — 8,0%; en 1925 — 3,2%; en 1929 — 3,5% et en 1930 — 3,6%. En chiffres absolus les bénéfices des immeubles montrent une tendance croissante. Surtout avant la guerre les immeubles rapportaient une partie considérable de recettes aux municipalités qui pour le V. groupe des villes faisait — 16,9% du total des recettes. Avant la guerre les domaines (à Riga), rapportaient le plus grand bénéfice, mais dans les années après — guerre c'étaient les bâtiments et les constructions. Le bénéfice des immeubles a été une des rares ressources qui en 1913 donnaient en moyenne par habitant des sommes plus considérables qu'en 1930. (outre les immeubles, ce sont encore les opérations financières qui rapportent des sommes plus remarquables). En moyenne revenait en 1913 une somme de 3,07 Ls, par citadin, mais en 1930 — 2,40 Ls; à Riga ces sommes faisaient 4,25 Ls et 2,89 Ls. La place après les impôts et les contributions convient — par rapport à leur importance — au bénéfice des entreprises: en 1913 celui — ci rapportait des recettes de 5,48 millions de Ls; en 1925 — 5,43 mill.; en 1929 — 10,51 mill. et en 1930 — 11,94 millions de Ls représentant de la somme totale des recettes en 1913 — 14,9%; en 1925 — 19,2%; en 1929 — 23,3% et en 1930 — 25,5%. Les recettes que donnent les bénéfices des entreprises ont aussi la tendance d'augmenter, et non seulement en chiffres absolus, mais aussi par rapport à la structure du budget. En moyenne par habitant le bénéfice des entreprises faisait en 1913 — 5,72 Ls; en 1925 — 8,60 Ls; en 1929 — 15,15 Ls et en 1930 — 17,20 Ls. Les municipalités possèdent beaucoup de différentes entreprises dont les stations électriques rapportent les plus considérables bénéfices qui faisaient en 1930 — 8,98 millions de Ls; puis les aqueducs avec

1,22 millions; les tramways (concession et entreprise) — 0,71 mill.; l'usine à gaz — 0,398, mill.; abattoirs — 0,18 mill.; automobiles (autobus) — 0,156 millions de Ls; les autres entreprises ensemble rapportaient en 1930 un bénéfice de 100.000 Ls. Pour les divers groupes de ville les bénéfices des entreprises et établissements varient considérablement. Tandis que ces recettes sont grandes pour les grandes villes, elles sont très peu importantes pour les petites villes. Les entreprises de la ville de Riga rapportaient en 1930 — 9,93 millions de Ls de bénéfice; les villes du II. groupe — 1,30 mill.; du III groupe — 0,49 mill.; du IV. groupe — 0,19 mill.; du V. groupe — 0,033 millions de Ls ou pour Riga 30,3%; pour les villes du II. groupe — 18,4%; du III. — 13,4%; du IV. — 8,5%; du V. — 3,1%. Les impôts, les contributions, les immeubles et les bénéfices des entreprises constituent $\frac{3}{4}$ du total des budgets municipaux.

Les dépenses pour le traitement médical, de même que toute sorte d'autres indemnités ont constamment augmenté: en 1913 elles faisaient — 1,23 millions de Ls; en 1925 — 2,21 mill.; en 1929 — 4,34 mill. et en 1930 — 5,28 millions de Ls, représentant en 1930 — 11,3% de la somme totale du budget. La plus grande somme des dépenses pour le traitement médical revient à la ville de Riga.

Toute sorte d'indemnités, parmi lesquelles la plus grande part revient aux institutions d'instruction — représentent des recettes peu considérables — excepté les rétributions scolaires des écoles moyennes et des écoles professionnelles qui sont un peu plus grandes. Il est à prendre en considération qu'avant la guerre les recettes des rétributions scolaires en chiffres absolus de même qu'en chiffres relatifs ont été plus grandes qu'en 1930.

Les subventions occupent après — guerre une place assez remarquable dans les budgets des municipalités: en 1913 elles faisaient 0,99 millions de Ls; en 1925 — 2,06 mill.; en 1929 — 3,14 mill. et en 1930 — 3,39 millions de Ls, ce qui fait en 1913 — 2,7%; en 1925 — 7,3%; 1929 — 7,0% et en 1930 — 7,2% du budget total. Avant la guerre les subventions représentaient une part peu considérable du budget total, mais maintenant elles varient à environ 7%. Avant la guerre la répartition par habitant donnait 1,03 Ls, mais maintenant elle atteint — 4,89 Ls. La somme des subventions a remarquable-

ment grandi, et principalement comme paiement en sus aux instituteurs des écoles obligatoires. Ces subventions les municipalités obtiennent de l'Etat.

Les opérations financières — se composent principalement des emprunts et de la réalisation des actifs resp. recettes extraordinaires et des intérêts des capitaux — recettes ordinaires. Les unes de même que les autres donnent maintenant aux municipalités généralement des recettes pas considérables. Les emprunts intérieurs ne peuvent pas être liquidés par manque de moyens, mais un grand empêchement à la liquidation des emprunts extérieurs sont les dettes de la ville de Riga du temps avant la guerre. Les capitaux donnent de même des recettes minimes. Avant la guerre la situation a été toute autre que maintenant; alors les emprunts et les % des capitaux donnaient des recettes considérables: en 1913 elles rapportaient — 12,71 millions de Ls; en 1925 — 4,09 mill.; en 1929 — 3,56, mill. et en 1930 — 2,26 millions de Ls ou en 1913 34,5% du budget total; en 1925 — 14,5%; en 1929 — 7,9% et en 1930 — 4,8%. Les montants des emprunts ont diminué après la guerre. En 1913 — par contre les opérations financières rapportaient de plus grandes recettes — même plus grandes que les impôts ou les entreprises. Aussi les sommes en moyenne par habitant étaient considérablement plus grandes — donc: en 1913 — 13,26 Ls; en 1925 — 6,48 Ls; en 1929 — 5,13 Ls et en 1930 — 3,26 Ls. Surtout la ville de Riga a eu avant la guerre de bonnes bénéfices des opérations financières qui faisaient 38,2% de la somme totale du budget.

Les remboursements de dépenses ont aussi été bien plus grands avant la guerre que de nos jours: en 1913 — 1,40 millions de Ls; en 1925 — 0,063 mill.; en 1929 — 0,50 mill. et en 1930 — 0,50 millions de Ls; ce qui ne faisait qu'une petite part de la somme budgétaire. Les remboursements des dépenses consistent en sommes qui reviennent aux municipalités, principalement pour des commissions effectuées selon la disposition de l'Etat. Avant la guerre ces commissions étaient plus amples: par rapport à la police, ou au logement des soldats etc. Pour l'accomplissement de ces commissions, si de telles étaient liées avec des dépenses, — les municipalités recevaient des indemnités. Aussi maintenant les municipalités reçoivent des indemnités pour des localités données aux soldats etc. En effet

ces recettes sont des opérations intermédiaires, que les municipalités effectuent en voie légale. A l'économie municipale elles ne procurent rien, outre des dépenses futiles.

Les dépenses des municipalités se divisent en plusieurs grands groupes. Les dépenses administratives en sont le groupe le plus important. On y comprend l'entretien de la centrale des institutions municipales, des sections, de l'assurance sociale, l'entretien des institutions judiciaires (Tribunal des Orphelins, Etat Civil et Administration des Loyers), participation à l'économie d'Etat et privée etc. Les dépenses administratives faisaient en 1913 — 6,09 mil. de Ls. en 1925 — 3,78 mil.; en 1929 — 5,26 mil. et en 1930 — 5,52 mil. de Ls ou en chiffres relatifs en 1913 — 16,6%; en 1925 — 13,4%, en 1929 — 11,6% et en 1930 — 11,8% du total budgétaire. Comme nous voyons, les dépenses administratives formaient une part bien plus considérable du total budgétaire avant la guerre — que maintenant, tandis que la répartition par habitant donnait une somme plus petite avant la guerre, savoir: 6,35 Ls et après la guerre en 1930 — 7,96 Ls. Ces dépenses administratives — assez grandes avant la guerre — sont à expliquer par le fait, qu'avant la guerre nos villes participaient d'une manière plus intense à l'économie d'Etat — elles procuraient des localités nécessaires au militaire de même qu'elles se chargeaient de l'entretien de la police auquel les villes participaient avec des sommes considérables. Cela augmentait la somme budgétaire. Cette participation à l'économie d'Etat les municipalités ne faisaient pas à leur compte, elles recevaient des indemnités qui figuraient dans leurs budgets sous la dénomination de „remboursement de dépense“, mais cette participation augmentait la somme générale du budget et surtout la somme des dépenses administratives. Quoique les villes y prennent aussi part maintenant, c'est tout de même en mesure plus restreinte qu'avant la guerre. On obtient des résultats fort intéressants en comparant l'importance de ces dépenses dans les groupes divers de ville: à Riga elles comprenaient en 1930 — 10,9% du total du budget, mais dans les villes de province l'importance accroit en opposition à la grandeur des villes et dans les municipalités du V. groupe de ville ces dépenses faisaient en 1930 — 19,0%. Il faut porter l'attention au fait, que l'importance des dépenses administratives en 1913 a été

bien plus grande dans les budgets municipaux et pour les villes du V. groupe elles faisaient 49,9% c'est-à-dire la moitié de toutes les dépenses. Cependant en moyenne par habitant la somme du V. groupe de ville faisait en 1913 — 2,34 Ls — la plus petite somme des dépenses administratives.

Les pertes des immeubles ne sont pas remarquables — et puis elles ont un caractère d'occasion et on ne peut pas limiter la partie des immeubles exploitée en ordre économique privé et celle exploitée à la nécessité de l'administration. Pour quelques entreprises les pertes sont plus grandes et se répètent systématiquement. Cela provient en partie de la circonstance que les recettes de quelques entreprises sont comprises dans les impôts, mais que l'on considère comme perte toutes les dépenses liées avec l'activité de ces entreprises. Telle est la situation des marchés et des abattoirs. Seulement de rares exploitations d'entreprises travaillent avec des pertes, p. e. les navires de Riga.

Pour l'instruction publique les municipalités dépensent de larges sommes de leurs budgets, ainsi ont été prévues les sommes suivantes: en 1913 — 3,10 millions de Ls; en 1925 — 8,38 mil.; en 1929 — 12,33 mil. et en 1930 — 13,19 millions de Ls on en 1913 — 8,4%; en 1925 — 29,6%; en 1929 — 27,4% et en 1930 — 28,1% du budget total. En moyenne il revenait à chaque habitant en 1913 — 3,23 Ls; en 1925 — 13,27 Ls; en 1929 — 17,78 Ls et en 1930 — 19,00 Ls. Nous voyons qu'avant la guerre les municipalités dépensaient des sommes bien moins grandes pour la propagation de l'instruction publique que maintenant. C'est ainsi parce que les municipalités sont tenues par une loi — de prendre soin des écoles obligatoires et parce que l'Etat de son côté accorde aux municipalités des subventions en couvrant une partie des appointements au personnel enseignant. Dans ce but les municipalités ont assigné dans les années après la guerre de grandes sommes. La plus grande partie des sommes vont pour les dépenses à l'entretien des écoles obligatoires. En contemplant les groupes de ville nous devons constater que dans les petites villes ces sommes font une bien plus grande part du budget que dans les grandes villes. Ainsi le taux de ces sommes a fait pour Riga: en 1930 — 27% du budget total; pour les villes du II. groupe — 28,6%; du III. gr. — 29,0%; du IV. — 35,0% et du V. gr. 41,1%. Si l'on compare les

Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

N ^o N ^o	Années	Dépenses											Total
		Administratives	Immeubles	Entreprises	Hygiène publique	Instruction	Assistance publique	Etablissements de bon ordre	Opérations financières	Dépenses imprevues	Placement du capital		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
I. R i g a													
1	1913	3.709	—	306	2.945	2.262	1.572	4.392	3.616	—	10.882	29.684	
2	1920	589	183	305	1.004	1.070	916	495	119	7,0	209	4.897	
3	1925	2.429	—	433	2.779	5.626	2.462	1.904	1.290	108	3.187	20.218	
4	1929	3.381	—	546	5.255	8.396	3.808	3.824	704	77	5.497	31.488	
5	1930	3.574	—	664	5.655	8.870	4.227	3.366	1.094	46	5.306	32.802	
II. de 15—100.000													
6	1913	1.791	0,6	117	476	537	109	1.052	970	12	278	5.344	
7	1920	360	8,9	41	297	318	335	141	40	34	14	1.589	
8	1925	639	3,6	39	576	1.358	569	362	276	23	314	4.160	
9	1929	898	0	50	887	1.815	1.021	600	686	15	925	6.897	
10	1930	939	1,9	49	968	2.011	1.081	574	687	31	701	7.043	
III. de 5—15.000													
11	1913	341	0,8	5,4	47	235	7,7	158	137	0,5	103	1.036	
12	1920	78	0,3	17	41	106	57	18	30	2,1	39	388	
13	1925	367	3,1	17	139	795	223	193	178	6,2	393	2.314	
14	1929	452	13	29	431	1.018	432	307	337	9,0	505	3.533	
15	1930	460	11	25	504	1.064	434	255	369	12	538	3.672	
IV. de 2—5.000													
16	1913	208	0,05	26	44	56	16	114	23	22	36	544	
17	1920	36	1,0	16	11	52	16	7,4	7,7	6,2	42	195	
18	1925	249	1,3	21	41	468	123	106	48	17	151	1.225	
19	1929	337	0,8	33	112	719	318	186	227	22	281	2.236	
20	1930	341	0	31	193	791	328	165	180	24	205	2.258	
V. Au-dessous de 2.000 habitants													
21	1913	37	—	1,3	1,2	5,0	0,06	23	0,3	—	5,4	72	
22	1920	5,7	0	0	0	5,4	3,4	0,5	0,3	0,3	0	16	
23	1925	91	1,1	5,9	3,7	134	34	20	7,5	9,5	61	371	
24	1929	188	0,8	11	14	386	86	84	39	17	110	936	
25	1930	207	1,5	10	17	449	93	89	93	20	114	1.093	
T o t a l													
26	1913	6.086	1,4	456	3.514	3.095	1.705	5.739	4.746	35	11.305	36.681	
27	1920	1.069	193	379	1.353	1.551	1.327	662	197	50	304	7.085	
28	1925	3.778	9,1	516	3.539	8.381	3.411	2.585	1.800	163	4.106	28.288	
29	1929	5.256	15	669	6.699	12.334	5.665	5.001	1.993	140	7.318	45.090	
30	1930	5.521	14	779	7.337	13.185	6.163	4.449	2.423	133	6.863	46.867	

sommes de la répartition par habitant, alors Riga a des sommes plus grandes que les autres groupes de ville, savoir: en 1930 — 23,47 Ls, tandis que le V. groupe n'a que 14,47 Ls. Les dépenses pour la propagation de l'instruction dépendent souvent de divers hasards p. e. si une petite ville entretient une école moyenne (avec subvention de l'Etat) alors cela a une grande influence non seulement sur le budget de la ville même, mais aussi sur celui de ce groupe de villes.

Les dépenses pour l'hygiène publique

ont augmenté par telles sommes: en 1913 elles faisaient 3,51 millions de Ls; en 1925 — 3,54 mil.; en 1929 — 6,70 mil. et en 1930 — 7,34 millions de Ls ou en % du budget total en 1913 — 9,6%; en 1925 — 12,5%; en 1929 — 14,9% et en 1930 — 15,6%.

Les dépenses pour l'hygiène publique montrent aussi la tendenc d'accroissement et non seulement en chiffres absolus, mais aussi par rapport à la signification des dépenses. Les plus grandes sommes viennent dans les budgets municipaux à

Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

N ^o N ^o	Années	Dépenses										Total
		Administratives	Immeubles	Entreprises	Hygiène publique	Instruction	Assistance publique	Etablissements de bon ordre	Opérations financières	Dépenses imprévues	Placement du capital	
		P ourcentage										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. groupe												
1	1913	12,5	—	1,0	9,9	7,6	5,3	14,8	12,2	—	36,7	80,9
2	1920	11,9	3,7	6,3	20,5	21,9	18,7	10,1	2,4	0,2	4,3	69,1
3	1925	12,0	—	2,1	13,8	27,8	12,2	9,4	6,4	0,5	15,8	71,5
4	1929	10,7	—	1,7	16,7	26,7	12,1	12,2	2,2	0,2	17,5	69,8
5	1930	10,9	—	2,0	17,3	27,0	12,9	10,3	3,3	0,1	16,2	70,0
II. groupe												
6	1913	33,5	0,0	2,2	8,9	10,0	2,1	19,7	18,2	0,2	5,2	14,6
7	1920	22,7	0,6	2,6	18,7	20,0	21,0	8,9	2,5	2,1	0,9	22,4
8	1925	15,4	0,1	0,9	13,9	32,7	13,7	8,7	6,6	0,5	7,5	14,7
9	1929	13,0	0,0	0,7	12,9	26,3	14,8	8,7	10,0	0,2	13,4	15,3
10	1930	13,3	0,0	0,7	13,8	28,6	15,4	8,1	9,7	0,4	10,0	15,0
III. groupe												
11	1913	32,9	0,1	0,5	4,6	22,7	0,7	15,3	13,2	0,0	10,0	2,8
12	1920	20,2	0,1	4,3	10,5	27,3	14,7	4,5	7,8	0,6	10,0	5,5
13	1925	15,8	0,1	0,7	6,2	34,3	9,6	8,3	7,7	0,3	17,0	8,2
14	1929	12,8	0,4	0,8	12,2	28,8	12,2	8,7	9,6	0,2	14,3	7,8
15	1930	12,5	0,3	0,7	13,7	29,0	11,8	7,0	10,0	0,3	14,7	7,8
IV. groupe												
16	1913	38,2	0,0	4,8	8,1	10,3	3,0	21,0	4,2	4,0	6,4	1,5
17	1920	18,6	0,5	8,3	5,6	26,8	7,9	3,8	4,0	3,2	21,3	2,8
18	1925	20,4	0,1	1,7	3,3	38,2	10,1	8,6	3,9	1,4	12,3	4,3
19	1929	15,1	0,0	1,5	5,0	32,2	14,2	8,3	10,1	1,0	12,6	5,0
20	1930	15,1	0,0	1,4	8,6	35,0	14,5	7,3	8,0	1,0	9,1	4,8
V. groupe												
21	1913	49,9	—	1,8	1,6	6,9	0,0	31,9	0,4	—	7,5	0,2
22	1920	36,2	0,1	0,5	0,6	34,0	21,6	3,1	1,9	1,7	0,3	0,2
23	1925	25,4	0,3	1,6	1,0	36,2	9,1	5,4	2,0	2,6	16,4	1,3
24	1929	20,1	0,1	1,2	1,5	41,2	9,3	9,0	4,1	1,8	11,7	2,1
25	1930	19,0	0,1	0,9	1,6	41,1	8,5	8,1	8,5	1,8	10,4	2,4
Total général												
26	1913	16,6	0,0	1,3	9,6	8,4	4,6	15,7	12,9	0,1	30,8	100,0
27	1920	15,1	2,7	5,3	19,1	21,9	18,7	9,4	2,8	0,7	4,3	100,0
28	1925	13,4	0,0	1,8	12,5	29,6	12,1	9,1	6,4	0,6	14,5	100,0
29	1929	11,6	0,0	1,5	14,9	27,4	12,6	11,1	4,4	0,3	16,2	100,0
30	1930	11,8	0,0	1,7	15,6	28,1	13,2	9,5	5,2	0,3	14,6	100,0

l'entretien des maisons de santé (cliniques etc.), mais le fonctionnement de ces établissements est arrangé de la sorte, qu'une partie (et même une très grande) des dépenses est couverte par les malades (rétributions du traitement) — et ainsi les sommes mentionnées ne sont pas nettement des paiements en sus aux dépenses de l'hygiène publique. Pour obtenir le netto du payement en sus il faut faire déduction des paiements pour le traitement. Les dépenses pour l'hygiène publique varient

sensiblement pour les divers groupes de villes. En 1930 la ville de Riga avait assigné à ce but 5,66 millions de Ls, les villes du II. groupe — 0,97 mil.; du III. gr. — 0,50 mil.; du IV gr. — 0,19 mil. et du V. — 0,017 millions de Ls ce qui fait proportionnellement aux budgets totaux: pour Riga — 17,3%; pour le II. gr. de villes — 13,8%; pour le III. gr. — 13,7%; pour le IV. gr. — 8,6% et pour le V. gr. — 1,6%. La répartition des sommes correspondantes par habitant donnaient pour

Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

N ^o N ^o	Années	Moyenne par habitant (en ls)											Total
		Administratives	Immeubles	Entreprises	Hygiène publique	Instruction	Assistance publique	Etablissements de bon ordre	Opérations financières	Dépenses imprevues	Placement du capital		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
I. groupe													
1	1913	7,13	—	0,59	5,66	4,35	3,02	8,45	6,95	—	20,93	57,08	
2	1920	3,18	0,99	1,65	5,42	5,78	4,95	2,67	0,64	0,04	1,13	26,45	
3	1925	7,19	—	1,28	8,23	16,65	7,29	5,64	3,82	0,32	9,44	59,87	
4	1929	8,95	—	1,44	13,91	22,21	10,08	10,12	1,86	0,20	14,55	83,32	
5	1930	9,46	—	1,76	14,96	23,47	11,19	8,91	2,89	0,12	14,04	86,80	
II. groupe													
6	1913	6,60	0,00	0,43	1,75	1,98	0,40	3,88	3,58	0,04	1,03	19,69	
7	1920	3,32	0,08	0,38	2,74	2,93	3,09	1,30	0,37	0,31	0,13	14,65	
8	1925	4,37	0,02	0,27	3,94	9,30	3,89	2,48	1,89	0,16	2,15	28,47	
9	1929	5,96	0,00	0,33	5,88	12,04	6,77	3,98	4,55	0,10	6,14	45,75	
10	1930	6,23	0,01	0,32	6,42	13,34	7,17	3,81	4,56	0,21	4,65	46,72	
III. groupe													
11	1913	3,69	0,01	0,06	0,52	2,54	0,08	1,71	1,48	0,01	1,11	11,21	
12	1920	1,63	0,01	0,35	0,86	2,21	1,19	0,38	0,63	0,04	0,81	8,11	
13	1925	5,49	0,05	0,25	2,08	11,90	3,34	2,89	2,66	0,09	5,88	34,63	
14	1929	6,20	0,18	0,40	5,92	13,97	5,93	4,21	4,63	0,12	6,93	48,49	
15	1930	6,31	0,15	0,34	6,92	14,60	5,96	3,50	5,07	0,16	7,38	50,39	
IV. groupe													
16	1913	3,52	0,00	0,44	0,74	0,95	0,27	1,93	0,39	0,37	0,59	9,20	
17	1920	1,25	0,03	0,55	0,38	1,80	0,55	0,26	0,27	0,22	1,46	6,77	
18	1925	4,34	0,02	0,37	0,71	8,16	2,15	1,85	0,84	0,30	2,63	21,37	
19	1929	5,50	0,01	0,54	1,83	11,72	5,19	3,03	3,70	0,36	4,58	36,46	
20	1930	5,56	0,00	0,51	3,15	12,90	5,35	2,69	2,93	0,39	3,34	36,82	
V. groupe													
21	1913	2,34	—	0,08	0,08	0,32	0,00	1,49	0,02	—	0,35	4,68	
22	1920	0,80	0,00	0,00	0,00	0,76	0,48	0,07	0,05	0,05	0,00	2,24	
23	1925	3,98	0,05	0,25	0,16	5,68	1,44	0,85	0,32	0,40	2,59	15,72	
24	1929	6,06	0,02	0,35	0,45	12,44	2,77	2,71	1,26	0,55	3,56	30,17	
25	1930	6,67	0,05	0,32	0,54	14,47	3,00	2,87	3,00	0,64	3,67	35,23	
Total													
26	1913	6,35	0,00	0,48	3,67	3,23	1,78	5,99	4,95	0,03	11,80	38,28	
27	1920	2,83	0,51	1,00	3,59	4,11	3,52	1,76	0,52	0,13	0,81	18,78	
28	1925	5,98	0,02	0,82	5,60	13,27	5,40	4,09	2,85	0,26	6,50	44,79	
29	1929	7,57	0,02	0,96	9,66	17,78	8,16	7,21	2,87	0,20	10,55	64,98	
30	1930	7,96	0,02	1,12	10,58	19,00	8,88	6,41	3,49	0,19	9,89	67,54	

Riga — 14,96 Ls, mais pour les villes du V. groupe — 0,54 Ls. Tandis que Riga a de grands établissements de santé dont l'entretien demande de fortes sommes (et dans lesquelles sont souvent traités des malades de tout le pays) les villes de province ne dépensent que de petites sommes pour la prospérité de l'hygiène publique qui ne représentent qu'un petit taux du budget.

Les dépenses pour l'assistance publique ont augmenté dans les dimensions

suivantes: en 1913 elles faisaient — 1,71 millions de Ls; en 1925 — 3,41 mil.; en 1929 — 5,67 mil. et en 1930 — 6,16 millions de Ls ou en 1913 — 4,6% du budget total; en 1925 — 12,1%; en 1929 — 12,6% et en 1930 — 13,1%. En moyenne par citadin cela faisait en 1913 — 1,78 Ls; en 1925 — 5,30 Ls; 1929 — 8,16 Ls et en 1930 — 8,80 Ls. Les dépenses pour l'assistance publique se divisant en l'assistance en asiles et à domicile ou l'entretien des infirmes et des enfants en asiles et secours aux indi-

Recettes et dépenses extraordinaires.

N ^o N ^o	Années	Recettes	Dépenses	+différence
		1 000 ls		
1	1913	11.658	11.304	+ 354
2	1920	3.966	304	+ 3.662
3	1921	1.753	686	+ 1.067
4	1922	1.304	1.069	+ 235
5	1923	433	2.005	- 1.568
6	1924	4.079	4.132	- 43
7	1925	3.817	4.106	- 289
8	1926	4.561	5.503	- 942
9	1927	1.282	3.269	- 1.987
10	1928	3.307	6.807	- 3.500
11	1929	3.344	7.318	- 3.974
12	1930	1.966	6.863	- 4.897

gents à domicile ont rapidement accru. A chaque nouvelle années les municipalités ont été obligées de placer de plus grandes sommes dans leurs budgets, qui augmentent non seulement en chiffres absolus, mais dont la signification dans la structure du budget accroît de même. Outre cela il y a encore un facteur qui joue un rôle essentiel à l'augmentation du budget, c'est la lutte contre le chômage. Dans ce but de larges sommes sont assignées pour des travaux publics à l'occupation des chômeurs. Une partie de ces sommes les municipalités reçoivent de l'Etat, comme subvention, une partie — comme prêts. Quelques genres d'assistance publique sont prévus par des lois et des municipalités sont tenues d'accorder le secours aux habitants. C'est aussi une des causes de l'accroissement rapide des dépenses. Avant la guerre les dépenses pour l'assistance publique en chiffres absolus ont été bien plus petites de même que leur importance au budget. Ces dépenses sont bien moins considérables dans les petites villes que dans les grandes. Elles faisaient en 1930 à Riga par habitant — 11,19 Ls; pour les villes du II. groupe — 7,17 Ls; du III. gr. — 5,96 Ls; du IV. 5,35 Ls et pour les villes du V. groupe 3,00 Ls.

Les dépenses pour l'établissement du bon ordre sont bien variables, quoique leur tendance soit aussi croissante. En 1913 on dépensait à ce but 5,74 millions de Ls; en 1925 — 2,59 mil.; en 1929 — 5,00 mil.; en 1930 — 4,45 millions de Ls ou en 1913 — 15,7% du budget; en 1925 — 9,1%; en 1929 — 11,2% en 1930 — 9,5%. La répartition des sommes par habitant donnait en 1913 — 5,99 Ls; en 1925 — 4,09 Ls;

en 1929 — 7,21 Ls et en 1930 — 6,41 Ls. Ces chiffres démontrent qu'avant la guerre les municipalités attachaient bien plus d'attention à l'établissement du bon ordre. Elles assignaient des sommes bien plus considérables de leur budget à ce but que maintenant. La plus grande part de ces sommes revient à l'entretien des chemins de communication, des ponts et aux jardins publics; avant la guerre encore beaucoup d'autres branches étaient prises en considération.

Les dépenses pour les opérations financières qui se composent principalement de l'acompte des dettes et des intérêts — ne jouent pas un rôle remarquable dans les années d'après — guerre et les sommes prévues dans les budgets ne sont quelquefois même pas utilisées. La situation des villes était une toute autre: les municipalités avaient emprunté de l'argent (surtout Riga) et elles devaient exactement effectuer les acomptes. C'est pourquoi les dépenses pour les opérations financières étaient assez considérables en 1913 et occupaient parmi les dépenses une place importante. Comme nous l'avons vu les opérations financières donnaient aussi des recettes plus grandes avant la guerre qu'après celle — ci.

Les placements de capitaux — reconnus comme dépenses extraordinaires — ont aussi assez rapidement augmenté: en 1913 ils embrassaient — 11,30 millions de Ls; en 1925 — 4,11 mil.; en 1929 — 7,32 mil. et en 1930 — 6,86 millions de Ls ou en 1913 — 30,8% de la somme totale; en 1925 — 14,5% et en 1930 — 14,6%. Les sommes des capitaux placés ont été très grandes en 1913, mais la répartition par habitant donne maintenant de plus petites parts, savoir: en 1913 — elles faisaient — 11,80 — Ls; en 1925 — 6,50 Ls et en 1930 — 9,89 Ls. Dans les années après la guerre les municipalités prévoyaient les plus grandes sommes au placement du capital pour diverses entreprises.

Il n'est pas inutile de comparer les dépenses et les recettes extraordinaires entre elles. Il faut prendre en considération que pendant les premières années d'après — guerre les municipalités couvraient leurs dépenses ordinaires en partie par les recettes extraordinaires, resp. les recettes extraordinaires étaient plus grandes que les dépenses extraordinaires. Dans les dernières années par contre les dépenses extraordinaires dépassent toujours les recettes extraordinaires. Ce même phénomène est aussi à constater — mais en dimensions plus amples

dans l'économie d'Etat, où l'on couvre les dépenses extraordinaires par les recettes ordinaires. Avant la guerre cependant les dépenses extraordinaires balançaient de plus ou de moins avec les recettes extraordinaires.

Outre les sommes effectives des budgets les municipalités ont encore à leur disposition des subventions et aussi des prêts de l'Etat. Les prêts sont aussi additionnés aux subventions, parce que souvent ils se montrent comme de telles. Quelques uns en sont fixés par des lois, comme p. e. une partie des appointements des instituteurs des écoles obligatoires, mais il y en a aussi de tels qui ne s'appuyent pas sur une loi, mais lesquels l'Etat accorde aux municipalités suivant le besoin. Les sommes des subventions et des prêts ont aussi en général la tendance d'accroître, p. e. en 1920 l'Etat a délivré 1,624 millions de Ls; en 1925. — 3,675 mil.; en 1929 — 3,915 mil. et en 1930 — 4,176 millions de Ls. Cependant dans les intervalles ces sommes ont tout de même un peu varié. La plus grande part des subventions et des prêts revient dans les dernières années aux appointements des instituteurs des écoles obligatoires, à quel but ont été délivrés en 1929 — 2,641 millions de Ls et en 1930 — 2,789 millions de Ls—ce qui fait 2/3 de la somme totale des subventions et des prêts. Dans les années 1920-1921 ces sommes ont été bien plus petites ne faisant que 1/5-1/4 de toutes les subventions et des prêts de l'Etat. Les suivantes grandes sommes donne le Ministère des Finances — en forme de prêts: en 1929 ce ministère a prêté aux municipalités — 0,682 millions de Ls et en 1930 — 0,892 mill., c'est-à-dire 17,4% et 21,4% de la somme totale. En 1920 et 1921 le Ministère des Finances a prêté des sommes bien plus considérables — 80,5% et 63,4% de la somme totale. Dans quelques années les municipalités ont reçu des sommes assez grandes du Ministère des Finances (sommes prévues dans les budgets) en forme de subventions. Ainsi p. e. en 1926 les municipalités ont reçu — 1,081 millions et en 1927 — 0,999 millions de Ls c'est-à-dire 1/4 de la somme totale. Le Ministère des Finances a délivré des subventions et des prêts à divers besoins: les prêts principalement aux entreprises et à l'établissement du bon ordre, et les subventions à l'établissement du bon ordre, à l'instruction, à l'assistance publique etc. Outre les subventions mentionnées les municipalités en reçoivent encore de tel-

les du Ministère de l'Instruction pour les écoles non obligatoires et puis encore d'autres subventions. Les municipalités reçoivent encore des subventions du „Fonds de Civilisations (Kultūras fonds) et du „Fonds de la Lutte contre l'ivrognerie“. Les dernières sommes sont en général très minimes et elles sont désignées à des buts déterminés. Par différents groupes de ville les sommes les plus grandes par habitant reviennent aux petites villes (avec une population au -dessous de 15,000 habitants) et dans les dernières années celles-ci recevaient chacune en moyenne — 7,21 Ls, mais Riga — 3,11 Ls. Pendant les dernières années il revenait par habitant dans les provinces diverses les plus grandes sommes à la Latgale — 10,92 Ls environ, puis à la Zemgale — 8,60 Ls, à la Vidzeme — 8,37 Ls, à la Kurzeme — 7,16 Ls, à Riga — 3,11 Ls ce qui fait en moyenne pour toute la Lettonie — 5,64 Ls par habitant. Ainsi les villes en Latgale ont en moyenne par habitant les plus petites sommes budgétaire, mais les plus grandes subventions et prêts d'Etat.

Quoique notre pays soit pauvre en capital et qu'il y ait bien des difficultés d'obtenir des emprunts, les dettes des villes se sont tout de même amassées pendant les dernières années. Il n'est pas possible d'obtenir de nos jours des emprunts intérieurs de la manière comme cela s'effectuait avant la guerre (des emprunts sur obligations) parce que des obligations ne sont pas réalisables. Des crédits extérieurs ne sont en attendant de même pas disponibles. De la sorte nos institutions de crédit sont les uniques ressources pour des emprunts. Les municipalités ont besoin de crédits à des placements de capital et savoir des crédits à long terme. D'obtenir des emprunts de ce genre en sommes un peu plus considérables ne devint possible qu'après la fondation de la Banque Foncière et de la Banque Hypothécaire de Lettonie. Celles-ci ont prêté parallèlement au Ministère des Finances et à la Banque de Lettonie des sommes plus considérables aux municipalités. Les dettes des municipalités embrassaient au début de l'année 1922 — 4,06 millions de Ls; en 1923 — 3,78 mil.; en 1924 — 4,03 mil.; en 1925 — 6,69 mil.; en 1926 — 7,07 mil.; en 1927 — 6,88 mil.; en 1928 — 7,61 mil.; 1929 — 10,73 mil. et en 1930 12,07 millions de Ls. Pendant une époque de 5 années ces sommes se sont donc multipliées de 3,2 fois et l'augmentation la plus vive est à constater pour les petites

viles; cependant les dettes de la municipalité de Riga montrent les plus grandes dimensions. Au commencement de l'année 1922 les dettes de Riga faisaient 2,56 millions de Ls; en 1925 — 4,06 mil.; en 1929 — 5,00 mil. et en 1930 — 5,21 mil. de Ls. La plus grande moyenne par habitant revenait au commencement de 1930 aux villes avec une population moyenne; une somme moyenne à Riga et les plus petites aux villes avec une population au-dessous de 2000 habitants. La somme des dettes répartie par toute la Lettonie donnait par habitant 17,3 Ls. Il y en a aussi des villes qui n'ont pas de dettes. Le 1. janvier 1930 revenaient aux municipalités des villes de Kurzeme les plus grandes sommes par habitant — 30,28 Ls environ; la seconde place occupent les villes

de Vidzeme et la plus petite somme revient aux villes de la Latgale — 11,76 Ls — par habitant. Au 1/I. de 1930 la Banque Hypothécaire de Lettonie a prêté aux municipalités les plus grandes sommes: — 4,09 millions de Ls ce qui fait 33,9% de la somme totale. Les prêts de la Banque Hypothécaire n'ont été délivrés que dans le dernier temps; en 1924 elle n'existait pas encore. La seconde place occupent les prêts du Ministère des Finances avec 3,72 millions de Ls ou — 30,8%. Au 1./II. 1922 les prêts du Ministère des Finances représentaient 81,4% du total des dettes municipales. Les prêts de la Banque de Lettonie faisaient au 1./II. 1930 3,12 millions de Ls ou 25,9%. Les autres emprunts ne représentent qu'une part minime du total général.

Finanzen der Stadtverwaltungen von 1920—1930.

Im letzten Vorkriegsjahre bestanden auf dem Territorium des heutigen Lettland 30 Städte mit vollen oder beschränkten Rechten. Zu Anfang des Jahres 1920 war ihre Anzahl auf 35 angewachsen, im Jahre 1921 waren es schon 46; 1922 und 1923 — 50; 1924 u. 1925 — 53, 1926 — 56 und von 1927—1930 war ihre Anzahl bis auf 57 gestiegen. Die gesamte Anzahl der Stadtbewohner betrug im Jahre 1913 — 958.290; im Jahre 1920 — 380.256; im Jahre 1925 — war sie schon auf 631.547 gestiegen, und im Jahre 1930 — auf 693.902. Das Territorium der Städte betrug im Jahre 1930 ungefähr 734 Km². Die durchschnittliche Einwohnerzahl pro Stadt (ohne Riga) hat sich auch nach dem Kriege nicht viel verändert, d. h. die Einwohnerzahl einiger Städte hat zugenommen, da jedoch in jedem Jahr neue Städte mit einer geringen Einwohnerzahl hinzugekommen sind, so hat sich der Durchschnitt bedeutend verringert. Wenn man Riga in Abzug bringt, so beträgt die durchschnittliche Einwohnerzahl pro Stadt 5600 — 5700. Vor dem Kriege betrug die durchschnittliche Einwohnerzahl pro Stadt dagegen (ohne Riga) gegen 15.100.

Die Budgets und mit ihnen die Einnahmen und die Ausgaben der Stadtverwaltungen, zeigen eine lebhaftere Zunahme. Einen Vergleich der Budgets kann man eigentlich nicht mit dem Jahre 1920 anfangen, da unsere Stadtverwaltungen dann eben unbehindert ihre Tätigkeit aufgenommen hatten, aber mit dem Jahre 1923, als unsere Valuta sich schon stabilisiert hatte, kann man einen Vergleich vornehmen, dann sieht man, dass die Stadtbudgets sich im Laufe von 8 Jahren schon verdreifacht haben. Im Jahre 1920 betrug die Budgets 7,09 Millionen Lats, 1925 — 28,29 Mil., 1929 — 45,09 Mil., 1930 — 46,87 Millionen Lats. Das Anwachsen der Budgets hat in den letzten Jahren etwas nachgelassen — es ist nicht mehr so intensiv. Auf dem Lande ist die Bevölkerung fast 2 mal so gross, wie in den Städten, die Budgets der Städte sind indessen mehr als 2 mal so gross, wie diejenigen der Landgemeinden. Es entfiel im Jahre 1929 vom Budget auf einen Landbewohner eine Summe von 17.48 Lats, auf einen Stadtbewohner dagegen 64.98 Lats und im Jahre 1930 — 67.54

Lats. Die Budgetsumme der städtischen Selbstverwaltungen und derjenigen auf dem Lande zusammen, betrug im Jahre 1929 — 66.18 Millionen Lats, was 35.187 Lats pro Einwohner ausmacht. Das Budget des Staates ist fast 3 mal so gross, als die beiden vorherwähnten Budgets zusammen und ergab im Jahre 1929 (im Budgetjahr 1929/30) 98.15 Lats pro Einwohner.

Interessant ist es auch, die Einnahmen und Ausgaben der Stadtverwaltungen und der Landgemeinden mit denjenigen des Staates zu vergleichen; von den Einnahmen kann man nur die Steuern untereinander vergleichen. Wenngleich die Steuersummen in den ersten Jahren des Bestehens des Staates noch klein waren, so wuchsen sie doch schnell an und betragen im Jahre 1930 — 21.27 Millionen Lats. Die Steuersumme der Landgemeinden ist auch in absoluten Zahlen viel kleiner und betrug dieselbe im Budgetjahre 1929/30 — 13.80 Mil. Ls (incl. des Steuererlasses für Immobilien und der Personalsteuern). Die Staatssteuern sind natürlich viel grösser und betragen im erwähnten Budgetjahre — 102.88 Mil. Ls. Alle Steuersummen zusammen ergaben im Jahre 1929 eine Summe von 137,58 Mil. Ls. Eine bessere Übersicht über die Grösse der Steuern gewinnen wir, wenn wir die Summen vergleichen, welche auf jeden Einwohner entfallen. In den Landgemeinden betragen sie im Budgetjahre 1929/30 11,44 Ls. pro Einwohner, in den Städten 30,11 Ls. und von den Staatssteuern entfielen 54,14 Ls. auf jeden Einwohner. Die Steuern der Selbstverwaltungen zusammen ergaben 18,26 Ls. pro Einwohner. Im Durchschnitt betrug die gesamte Steuersumme auf die Einwohnerzahl (Kinder und Sieche eingerechnet) verteilt im Jahre 1929. — 72,40 Ls. pro Kopf der Bevölkerung.

Auf dem Lande ist die durchschnittliche Steuersumme pro Einwohner kleiner als in den Städten. Ausserdem zeigen die Steuern in der Stadt eine lebhaftere Zunahme, als auf dem Lande und auch als die Staatssteuern. Die Steuersumme des Jahres 1921 hat sich im Vergleich mit dem Jahre 1929 auf dem Lande um das 3,3 fache vergrössert, und die Staatssteuer fast in demselben Masse, während die Steuersumme der Städte um das 6,5 fache

Budgets des Staates und der Selbstverwaltungen von 1920—1930

№	№	Jahre	Selbstverwaltungen			Staat
			auf dem Lande	in den Städten	Zusammen	
In Millionen Ls						
1	1920			7,09		
2	1921		6,14	7,68	13,82	
3	1922		11,20	14,75	25,95	
4	1923		12,94	16,47	29,41	
5	1924		14,18	23,27	37,45	
6	1925		16,91	28,29	45,20	160,9
7	1926		18,77	34,23	53,00	169,8
8	1927		19,60	33,86	53,46	163,6
9	1928		19,59	40,86	60,45	207,7
10	1929		21,09	45,09	66,18	186,5
11	1930			46,87		178,6
Durchschnittlich pro Einwohner						
12	1920			18,55		
13	1921		5,03	20,35	8,65	
14	1925		13,93	44,79	24,50	87,21
15	1929		17,48	64,98	35,87	98,15
16	1930			67,54		93,99

angewachsen ist. Auch in der Struktur des Budgets haben sich die Steuerposten verändert.

In den Budgets der Stadtverwaltungen bilden die Steuern verhältnismässig eine kleine Summe und im Jahre 1929 machten sie 46,4% des Gesamtbudgets aus. Ausser den Steuern haben die Stadtverwaltungen grosse Einnahmen von verschiedenen Unternehmen, von den Kurgeldern u. zum Teil auch von den Anleihen und den Subventionen. In den Landgemeinden bilden die Steuern, indessen, die grösste Einnahmequelle, und im Jahre 1929 betragen sie 65,4% von der Gesamtsumme der Budgets. Man muss in Betracht ziehen, dass in die Gesamtsumme der Budgets der Landgemeinden auch die Unterstützungsgelder (Subventionen) des Bildungsministeriums für die Gagierung der Lehrer der obligatorischen Schulen einbezogen sind. Mithin bilden die Steuern eigentlich einen kleineren Teil von der Gesamtsumme des Budgets. Die Differenz wird durch die Unterstützungsgelder des Bildungsministeriums ausgeglichen. In den Selbstverwaltungen auf dem Lande und in den Städten zusammen bilden die Steuern 52,4% von der Gesamtsumme der Budgets. Fast die gleiche Summe repräsentieren die Steuern im Staatsbudgets — wo sie im Jahre 1929/30 — 55,2% des Budgets

Staats- und Selbstverwaltungssteuern von 1920—1930

№	№	Jahre	Selbstverwaltungen			Staat
			auf dem Lande	in den Städten	Zusammen	
In Millionen Ls						
1	1920			1,26		16,48
2	1921		4,16	3,20	7,36	31,44
3	1922		7,74	7,81	15,55	63,73
4	1923		7,84	7,70	15,54	78,42
5	1924		9,28	9,95	19,23	90,40
6	1925		10,39	13,14	23,53	88,53
7	1926		11,05	16,40	27,45	90,23
8	1927		12,70	17,49	30,19	100,04
9	1928		13,09	19,64	32,73	103,64
10	1929		13,80	20,90	34,70	102,88
11	1930			21,27		100,99
In Prozenten						
12	1921		67,7	41,7	53,3	
13	1925		61,4	46,4	52,1	55,0
14	1929		65,4	46,4	52,4	55,2
15	1930			45,4		56,5
Durchschnittlich pro Einwohner						
16	1921		3,41	8,48	4,61	19,69
17	1925		8,56	20,80	12,75	47,98
18	1929		11,44	30,11	18,26	54,14
19	1930			30,65		53,15
Zunahme 1921 = 100						
20	1921		100	100	100	100
21	1925		250	411	320	282
22	1929		332	653	471	327
23	1930			665		321

ausmachten.

Einige Ausgabenposten gestatten auch einen Vergleich, wie z. B.: die Ausgaben für Gesundheitspflege, soziale Fürsorge, Volksbildung und die administrativen Ausgaben.

In den Ausgaben der Selbstverwaltungen auf dem Lande und in den Städten besteht ein grosser Unterschied. Die Ausgaben der Stadtverwaltungen sind viel grösser und vielseitiger als diejenigen der Landgemeinden. Erstere haben auch verschiedene andere Aufgaben und damit verbundene Ausgaben, wie die Landgemeinden.

Die grössten Ausgaben der Stadtverwaltungen sowohl wie der Landgemeinden entfallen auf das Bildungswesen. Es kann hier nicht die Rede sein von den absoluten Zahlen, welche sich schwer vergleichen lassen, sondern hauptsächlich von den Relativzahlen und von den Summen, die auf einen Einwohner entfallen, so wie von

Ausgaben der Selbstverwaltungen auf dem Lande und in den Städten von 1920—1930.

№	Jahre	auf dem Lande	in den Städten	auf dem Lande	in den Städten	auf dem Lande	in den Städten	auf dem Lande	in den Städten
		1000 Ls		in Prozenten		Durchschnittlich pro Einwohner		Zunahme 1921 = 100	
Administrative Ausgaben									
1	1920		1.070		15,1		2,84		47
2	1921	1.287	1.029	21,0	13,4	1,05	2,73	100	100
3	1925	4.004	3.778	23,7	13,4	3,30	5,98	311	165
4	1929	4.948	5.256	23,5	11,7	4,10	7,57	384	230
5	1930		5.521		11,8		7,96		242
Ausgaben für Gesundheitspflege									
6	1920		1.353		19,1		2,59		96
7	1921	361	1.407	5,9	18,3	0,29	3,73	100	100
8	1925	953	3.540	5,6	12,5	0,78	5,61	264	252
9	1929	1.626	6.698	7,7	14,9	1,34	9,65	450	476
10	1930		7.337		15,6		10,58		521
Bildungswesen									
11	1920		1.551		21,9		4,11		30
12	1921	2.700	1.783	44,0	23,2	2,21	7,15	100	100
13	1925	7.473	8.381	44,2	29,6	6,15	13,27	277	163
14	1929	8.687	12.334	41,2	27,4	7,16	17,77	322	241
15	1930		13.184		28,1		19,00		257
Soziale Fürsorge									
16	1920		1.327		18,7		3,52		56
17	1921	835	1.592	13,6	20,7	0,68	4,21	100	100
18	1925	2.228	3.411	13,2	12,1	1,83	5,40	267	144
19	1929	3.000	5.665	14,2	12,6	2,48	8,16	359	239
20	1930		6.164		13,2		8,88		260

dem Prozentsatz, den dieser Posten im Budget repräsentiert. Die Ausgaben für das Bildungswesen bilden den grössten Posten im Ausgabenbudget der Stadtverwaltungen, wie auch der Landgemeinden. Im Jahre 1929 betragen sie auf dem Lande (zusammen mit den Subventionen des Bildungsministeriums für die Besoldung der Lehrer der obligatorischen Schulen) 41,2% von der gesamten Budgetsumme, in den Städten bildeten sie einen kleineren Teil des Budgets und zwar im Jahre 1929 — 27,4% und 1930 — 28,1%. Durchschnittlich entfällt indessen auf jeden Stadtbewohner eine grössere Summe als auf einen Landbewohner; so kamen im Jahre 1929 — auf einen Landbewohner 7,16 Ls., aber auf einen Stadtbewohner — 17,77 Ls. und im Jahre 1930 — 19,00 Ls. Obgleich in den Budgets der Landgemeinden die Ausgaben für das Bildungswesen den grössten Posten bilden, so entfällt durchschnittlich auf jeden Einwohner doch eine kleinere Summe als in den Städten und somit kann man sagen, dass die Landgemeinden weniger für die Entwicklung des Bildungswesens tun als die Stadtverwaltungen.

Die nächstgrösseren Summen werden für die soziale Fürsorge ausgegeben. In den Landgemeinden betragen diese Ausgaben im Jahre 1929 — 14,2% von der Gesamtsumme des Budgets, in den Städten aber — 12,6%, und im Jahre 1930 — 13,2%. Das Verhältnis zwischen den Ausgaben und der Einwohnerzahl ist dasselbe wie beim Bildungswesen. Die im Budget vorgesehene Summe ist gross, doch der Anteil auf jeden Einwohner ist klein und ergab im Jahre 1929 in den Landgemeinden nur 2,48 Ls. pro Einwohner — und in den Städten 8,16 Ls. und im Jahre 1930 — 8,88 Ls. Es wäre zu bemerken, dass die Summen, welche die Landgemeinden für die Unterhaltung der Altersheime aufwenden, recht gross sind, trotzdem aber viel kleiner als diejenigen, welche von den Stadtverwaltungen für diese Zwecke verausgabt werden.

Viel krasser sind die Unterschiede die Gesundheitspflege betreffend. Fast bis auf die letzten Jahre haben die Landgemeinden nur sehr unbedeutende Summen für die Gesundheitspflege ausgeworfen, erst nach der Inkrafttretung des Gesetzes über die Versicherung der Landbewohner in

Einnahmen der Stadtverwaltungen.

№ № Jahre	Einnahmen	Verschiedene Vergütungen								
		Steuern und Abgaben	Immobilien	Unternehmen	Ärztl. Behandlungsgelder	Bildungsanstalten	Wohlfähigkeitsinstitutionen	Wohlfahrts-einrichtungen	Zusammen	Unterstützungen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Riga										
1	1913	8.732	2.211	5.058	977	410	45	10,0	465	393
2	1920	844	850	808	149	52	4,2	4,2	60	175
3	1925	8.930	597	4.707	1.657	154	12	1,6	168	770
4	1929	14.788	1.073	8.763	3.033	206	74	2,2	282	1.168
5	1930	14.909	1.091	9.926	3.720	221	69	9,4	299	1.317
II. Von 15—100.000 Einwohner										
6	1913	1.909	490	360	205	43	5,3	5,5	54	534
7	1920	207	13	519	175	23	4,5	0,5	28	0
8	1925	2.278	185	358	431	51	4,0	3,2	58	570
9	1929	2.863	211	1.132	805	56	27	5,9	89	792
10	1930	3.027	252	1.296	875	49	24	5,0	78	871
III. Von 5—15.000 Einwohner										
11	1913	443	141	47	26	103	—	1,2	104	30
12	1920	145	21	29	17	16	—	0,1	16	2,3
13	1925	1.010	89	289	108	54	1,9	0,5	56	402
14	1929	1.609	144	422	409	44	2,7	0,4	47	552
15	1930	1.622	158	491	499	30	2,7	0,4	33	538
IV. Von 2—5.000 Einwohner										
16	1913	314	89	13	22	7,0	0,4	0,2	7,6	19
17	1920	62	4,2	4,7	5,0	16	—	0,2	16	3,2
18	1925	718	36	69	17	27	2,7	0,4	30	244
19	1929	1.142	89	173	91	60	2,9	0,7	64	361
20	1930	1.163	103	191	185	60	5,1	0,8	66	380
V. Unter 2.000 Einwohner										
21	1913	42	13	4,6	—	—	—	0,0	0,0	4,8
22	1920	7,4	1,5	0,5	—	0,2	—	—	0,2	0,6
23	1925	207	9,7	8,1	0	12	—	—	12	71
24	1929	502	48	22	0,1	16	0	0,2	16	270
25	1930	551	63	33	0,2	23	0	0,6	24	285
I n s g e s a m m t										
26	1913	11.440	2.943	5.482	1.230	562	51	17	630	986
27	1920	1.264	890	1.361	346	106	8,7	4,9	120	182
28	1925	13.144	917	5.431	2.214	296	21	5,8	323	2.057
29	1929	20.905	1.566	10.512	4.338	382	106	9,5	498	3.143
30	1930	21.272	1.667	11.937	5.280	383	102	16	501	3.391

Krankheitsfällen, sind dieselben gezwungen grössere Summen in ihren Budgets zu diesem Zwecke vorzusehen. Die Stadtverwaltungen geben dagegen grosse Summen für die Gesundheitspflege aus, und besonders die grösseren Städte. Hier sind überall gut organisierte und gut arbeitende Heilanstalten, in welche nicht

nur Städte, sondern ebenfalls Landbewohner Aufnahme finden. Daher bilden die Ausgaben für Gesundheitspflege unter den übrigen Ausgaben im Budget der Städte einen beträchtlichen Posten. Im Jahre 1929 waren in den Landgemeinden 7,7% der Budgetsumme für die Gesundheitspflege vorgesehen, in den Städten aber — 14,9%

Finanz-operationen	Rückzahlungen	Unvorhergesehene Einnahmen	Zusammen	Schulden	Anzahl der Städte
12	13	14	15	16	17
11.350	493	—	29.684	.	1
1.991	20	—	4.897	.	1
3.380	8,9	—	20.218	4.058	1
1.970	411	—	31.488	5.001	1
1.128	412	—	32.802	5.208	1
1.125	763	11	5.451	.	4
553	77	17	1.589	.	4
240	27	13	4.160	1.803	4
911	65	29	6.897	3.158	4
573	55	16	7.043	3.832	4
187	87	1,7	1.067	.	9
141	18	0,3	389	.	10
321	15	23	2.313	467	10
333	6,0	11	3.533	1.516	10
306	7,5	17	3.672	1.590	10
47	46	1,8	559	.	8
92	1,0	6,9	195	.	12
100	3,3	8,1	1.225	291	18
287	7,5	21	2.236	804	18
138	8,0	24	2.258	1.108	18
4,7	5,1	1,3	75	.	8
5,3	0	0,1	16	.	8
52	9,3	1,7	371	67	20
60	11	6,6	936	255	24
116	13	7,7	1.093	335	24
12.713	1.395	16	36.835	.	30
2.782	116	24	7.085	.	35
4.093	63	46	28.288	6.686	53
3.560	501	68	45.091	10.734	57
2.261	495	63	46.867	12.073	57

und im Jahre 1930 — 15,6% der Budgetsumme. Es ist hier zu bemerken, dass die Stadtverwaltungen einen Teil dieser Summe zurückerhalten durch Behandlungsgelder und ähnliche Vergütungen. Mithin sind tatsächlich die Ausgaben für die Gesundheitspflege geringer als sie im Budget vorgesehen sind. Durchschnittlich

pro Einwohner haben die Landgemeinden im Jahre 1929 — 1,34 Ls. ausgegeben, aber die Stadtverwaltungen 9,65 Ls. und im Jahre 1930 — 10,58 Ls.

Die Verwaltungsumkosten der Städte sind auch durchschnittlich höher als diejenigen auf dem Lande. Allerdings haben diese Ausgaben in letzter Zeit auch auf dem Lande eine bedeutende Steigerung erfahren. Die administrativen Ausgaben der Landgemeinden im Jahre 1929 haben sich im Vergleich zum Jahre 1921 um das 3,8 fache vergrößert, in den Städten dagegen nur um das 2,3 fache. Prozentual von der gesamten Budgetsumme steigt die Bedeutung der Verwaltungsausgaben auf dem Lande auch etwas: 1921 betrug ihr Anteil am Budget — 21,0%, aber 1929 — 23,5%. Die Verwaltungsausgaben in den Budgets der Stadtverwaltungen zeigen trotz Zunahme in absoluten Zahlen — doch eine Tendenz der Verringerung in der Struktur des Budgets: 1920 betragen sie 15,1% der Budgetsumme, 1925 — 13,4% und 1930 — nur 11,8%.

Durchschnittlich pro Einwohner haben die Landgemeinden für Verwaltungszwecke im Jahre 1929 — 4,10 Ls. ausgegeben, die Stadtverwaltungen dagegen — 7,57 Ls. und im Jahre 1930 — 7,96 Ls., was auf jeden Stadtbewohner fast eine 2 mal so grosse Summe für Verwaltungszwecke ergibt.

Die Einnahmen der Stadtverwaltungen betragen im Jahre 1913 — 36,8 Millionen Ls., 1920 — 7,09 Mil.; 1925 — 28,29 Mil.; 1929 — 45,09 Mil. und 1930 — 46,87 Mil. Ls. Die Budgets der Stadtverwaltungen der letzten Jahre sind bedeutend grösser als diejenigen vor dem Kriege, und zwar sind sie im Jahre 1930 um 10,02 Mill. Ls. oder 27,2% grösser im Vergleich zu 1913. Diese Vergrößerung der Budgets hat sich trotz Abnahme der Stadtbevölkerung vollzogen. Pro Einwohner sind die Budgetsummen noch intensiver gestiegen: 1913 betragen sie — 38,44 Ls. pro Person aber 1930 — 67,54 Ls. Die Vergrößerung der Budgetsummen pro Einwohner, ebenso wie die Vergrößerung der Gesamtsumme ist in allen Nachkriegsjahren mit geringen Ausnahmen zu konstatieren. Wenn man die Stadtbudgets nach Städtegruppen vergleicht, (I. Gruppe — Riga, II. Gruppe — Städte mit 15.000—100.000 Einwohnern; III. Gruppe — von 5.000—15.000 Einwohnern; IV. Gr. — von 2.000.—5.000 Einw., V. Gr. — bis 2.000 Einw.) so ist ersichtlich, dass Riga die ganze Zeit eine dominierende Stelle behauptet hat. Im Jahre 1930 entfallen auf Riga 70% von der Gesamt-

Einnahmen der Stadtverwaltungen von 1913—1930.

№ № Jahre	Einnahmen	Steuern und Abgaben	Immobi- liien	Unter- nehmen	Ärztl. Behand- lungsgelder	Verschiedene Vergütungen für				Unter- stützun- gen	Finanz- operati- onen	Rück- zahlun- gen	Unvor- hergese- hene Einnah- men	Zusam- men	№	
						Bil- dungs- anstalten	Wohltä- tigkeits- instituti- onen	Wohl- fahrts- einrich- tungen	Zusam- men							№
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1	
I. Gruppe																
1	1913	29,4	7,5	17,0	3,3	1,4	0,2	0,0	1,6	1,3	38,2	1,7	—	80,6	1	
2	1920	17,2	17,4	16,5	3,1	1,0	0,1	0,1	1,2	3,6	40,6	0,4	—	69,1	2	
3	1925	44,2	3,0	23,3	8,2	0,7	0,1	0,0	0,8	3,8	16,7	0,0	—	71,5	3	
4	1929	47,0	3,4	27,9	9,6	0,7	0,2	0,0	0,9	3,7	6,2	1,3	—	69,8	4	
5	1930	45,5	3,3	30,3	11,3	0,7	0,2	0,0	0,9	4,0	3,4	1,3	—	70,0	5	
II. Gruppe																
6	1913	35,0	9,0	6,6	3,8	0,8	0,1	0,1	1,0	9,8	20,6	14,0	0,2	14,8	6	
7	1920	13,0	0,8	32,7	11,0	1,5	0,3	0,0	1,8	0,0	34,8	4,8	1,1	22,4	7	
8	1925	54,8	4,4	8,6	10,4	1,2	0,1	0,1	1,4	13,7	5,8	0,6	0,3	14,7	8	
9	1929	41,5	3,1	16,4	11,7	0,8	0,4	0,1	1,3	11,5	13,2	0,9	0,4	15,3	9	
10	1930	43,0	3,6	18,4	12,4	0,7	0,4	0,0	1,1	12,4	8,1	0,8	0,2	15,0	10	
III. Gruppe																
11	1913	41,6	13,2	4,4	2,4	9,6	—	0,1	9,7	2,8	17,5	8,2	0,2	2,9	11	
12	1920	37,2	5,4	7,3	4,3	4,1	—	0,0	4,1	0,6	36,3	4,7	0,1	5,5	12	
13	1925	43,7	3,8	12,5	4,7	2,3	0,1	0,0	2,4	17,4	13,9	0,6	1,0	8,2	13	
14	1929	45,6	4,1	11,9	11,6	1,2	0,1	0,0	1,3	15,6	9,4	0,2	0,3	7,8	14	
15	1930	44,2	4,3	13,4	13,6	0,8	0,1	0,0	0,9	14,7	8,3	0,2	0,4	7,9	15	
IV. Gruppe																
16	1913	56,2	15,9	2,3	3,9	1,3	0,1	0,0	1,4	3,3	8,4	8,3	0,3	1,5	16	
17	1920	31,6	2,1	2,4	2,6	8,1	—	0,1	8,2	1,7	47,4	0,5	3,5	2,8	17	
18	1925	58,6	3,0	5,6	1,4	2,2	0,2	0,0	2,4	19,9	8,1	0,3	0,7	4,3	18	
19	1929	51,1	4,0	7,7	4,1	2,7	0,1	0,1	2,9	16,2	12,8	0,3	0,9	5,0	19	
20	1930	51,5	4,6	8,5	8,2	2,7	0,2	0,0	2,9	16,8	6,1	0,4	1,0	4,8	20	
V. Gruppe																
21	1913	55,9	16,9	6,2	—	—	—	0,1	0,1	6,3	6,2	6,7	1,7	0,2	21	
22	1920	47,2	9,6	3,3	—	1,3	—	—	1,3	3,5	34,0	0,2	0,9	0,2	22	
23	1925	55,9	2,6	2,2	0,0	3,1	—	—	3,1	19,1	14,1	2,5	0,5	1,3	23	
24	1929	53,7	5,1	2,3	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7	28,9	6,4	1,2	0,7	2,1	24	
25	1930	50,4	5,7	3,1	0,0	2,1	0,0	0,1	2,2	26,1	10,6	1,2	0,7	2,3	25	
Zusammen																
26	1913	31,0	8,0	14,9	3,4	1,5	0,2	0,0	1,7	2,7	34,5	3,8	0,0	100,0	26	
27	1920	17,8	12,6	19,2	4,9	1,5	0,1	0,1	1,7	2,6	39,3	1,6	0,3	100,0	27	
28	1925	46,5	3,2	19,2	7,8	1,0	0,1	0,0	1,1	7,3	14,5	0,2	0,2	100,0	28	
29	1929	46,4	3,5	23,3	9,6	0,9	0,2	0,0	1,1	7,0	7,9	1,1	0,1	100,0	29	
30	1930	45,4	3,6	25,5	11,3	0,8	0,2	0,1	1,1	7,2	4,8	1,0	0,1	100,0	30	

budgetsumme aller Städte, aber im Jahre 1913 waren es 80,6%. Für die Provinzstädte verbleibt der kleinere Teil der Budgetsumme: für die Städte der II. Gruppe verblieben im Jahre 1930 — 15,0% (1913 — 14,8%); für diejenigen der III. Gruppe — 7,9% (2,9%); der IV. Gr. — 4,8% (1,5%); der V. Gr. — 2,3% (0,2%). Die

Zusammensetzung der Budgetsumme der Rigaer Stadtverwaltung war vor dem Kriege von grösserer Bedeutung als im Jahre 1930. Für die II. Städtegruppe ist sie fast die gleiche geblieben, aber für die übrigen Städtegruppen haben die Budgetsummen sich vergrössert. Beim Vergleich der Budgetsumme nach Städte-

Einnahmen der Stadtverwaltungen von 1913 — 1930.

№	№	Einnahmen	Verschiedene Vergütungen für											Zusammen	
			Steuern und Abgaben	Immobilien	Unternehmen	Aerztl. Behandlungsgelder					Unterstützungen	Finanzoperationen	Rückzahlungen		Unvorhergesehene Einnahmen
							Bildungsanstalten	Wohltätigkeitsinstitutionen	Wohlfahrts-einrichtungen	Zusammen					
Jahre		Durchschnittlich pro Einwohner													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
		I. Gruppe													
1	1913	16,79	4,25	9,73	1,88	0,79	0,08	0,02	0,89	0,76	21,83	0,95	—	57,08	
2	1920	4,56	4,59	4,36	0,80	0,28	0,02	0,02	0,32	0,95	10,76	0,11	—	26,45	
3	1925	26,44	1,77	13,94	4,91	0,46	0,04	0,00	0,50	2,28	10,01	0,02	—	59,87	
4	1929	39,13	2,84	23,19	8,02	0,54	0,20	0,01	0,75	3,09	5,21	1,09	—	83,32	
5	1930	39,45	2,89	26,27	9,84	0,58	0,18	0,03	0,79	3,48	2,99	1,09	—	86,80	
		II. Gruppe													
6	1913	7,03	1,80	1,33	0,75	0,16	0,02	0,02	0,20	1,97	4,15	2,81	0,04	20,08	
7	1920	1,91	0,12	4,79	1,61	0,21	0,04	0,01	0,26	0,00	5,10	0,71	0,15	14,65	
8	1925	15,59	1,27	2,45	2,95	0,35	0,03	0,02	0,40	3,90	1,64	0,18	0,09	28,47	
9	1929	18,99	1,40	7,51	5,34	0,37	0,18	0,04	0,59	5,26	6,04	0,43	0,19	45,75	
10	1930	20,08	1,67	8,60	5,80	0,33	0,16	0,03	0,52	5,78	3,80	0,36	0,11	46,72	
		III. Gruppe													
11	1913	4,80	1,53	0,51	0,28	1,12	—	0,01	1,13	0,32	2,02	0,94	0,02	11,55	
12	1920	3,03	0,44	0,60	0,35	0,33	—	0,00	0,33	0,05	2,95	0,37	0,01	8,13	
13	1925	15,12	1,33	4,33	1,62	0,81	—	0,00	0,84	6,02	4,80	0,22	0,34	34,62	
14	1929	22,08	1,98	5,79	5,62	0,60	—	0,00	0,64	7,58	4,57	0,08	0,15	48,49	
15	1930	22,26	2,17	6,74	6,85	0,41	—	0,00	0,45	7,38	4,20	0,10	0,24	50,39	
		IV. Gruppe													
16	1913	5,31	1,49	0,22	0,37	0,12	0,01	0,00	0,13	0,32	0,79	0,78	0,03	9,44	
17	1920	2,15	0,15	0,16	0,17	0,55	—	0,01	0,56	0,11	3,19	0,04	0,24	6,77	
18	1925	12,52	0,63	1,20	0,30	0,47	0,05	0,00	0,52	4,26	1,74	0,06	0,14	21,37	
19	1929	18,62	1,45	2,82	1,49	0,98	0,05	0,01	1,04	5,89	4,68	0,13	0,34	36,46	
20	1930	18,96	1,68	3,11	3,02	0,98	0,08	0,02	1,08	6,20	2,25	0,13	0,39	36,82	
		V. Gruppe													
21	1913	2,73	0,84	0,30	—	—	—	0,00	0,00	0,31	0,30	0,33	0,08	4,87	
22	1920	1,04	0,21	0,07	—	0,03	—	—	0,03	0,09	0,75	0,00	0,02	2,24	
23	1925	8,77	0,41	0,34	0,00	0,51	—	—	0,51	3,01	2,21	0,40	0,07	15,72	
24	1929	16,18	1,55	0,71	0,01	0,51	0,00	0,01	0,52	8,70	1,93	0,36	0,21	30,17	
25	1930	17,76	2,03	1,06	0,01	0,75	0,00	0,02	0,77	9,19	3,74	0,42	0,25	35,23	
		Zusammen													
26	1913	11,94	3,07	5,72	1,28	0,59	0,05	0,02	0,66	1,03	13,26	1,46	0,02	38,44	
27	1920	3,35	2,36	3,61	0,92	0,28	0,03	0,01	0,32	0,48	7,37	0,31	0,06	18,78	
28	1925	20,81	1,45	8,60	3,51	0,47	0,03	0,01	0,51	3,26	6,48	0,10	0,07	44,79	
29	1929	30,13	2,25	15,15	6,25	0,55	0,15	0,02	0,72	4,53	5,13	0,72	0,10	64,98	
30	1930	30,66	2,40	17,20	7,61	0,55	0,15	0,02	0,72	4,89	3,26	0,71	0,09	67,54	

gruppen und nach der Einwohnerzahl ergibt sich, dass für Riga die grössten Summen auskommen, und zwar waren dieselben im Jahre 1913 — 57,08 Ls.; 1925 — 59,87 Ls.; 1929 — 83,32 Ls. und 1930 — 86,80 Ls. Verglichen mit der Vorkriegszeit sind die Summen bedeutend grösser geworden und 1913 entfiel auf jedem Einwohner

eine ebenso grosse Summe wie im Jahre 1925. Auf die Städte der II. Gruppe entfällt pro Einwohner eine kleinere Summe als für Riga und zwar: im Jahre 1913 — 20,08 Ls.; 1925 — 28,47 Ls.; 1929 — 45,75 Ls. und 1930 — 46,72 Ls. Durchschnittlich pro Einwohner haben sich die Budgetsummen im Jahre 1930 gegen diejenigen vor dem

Kriege um das $2\frac{1}{2}$ fache vergrössert. Für die Städte der III. Gruppe betragen die entsprechenden Budgetsummen im Jahre 1913 — 11,55 Ls.; 1925 — 34,62 Ls.; 1929 — 48,40 Ls und 1930 — 50,39 Ls. Diese Summen haben sich um ein $4\frac{1}{2}$ faches vergrössert. Für die Städte der IV. Gruppe betragen die Budgetsummen 1913 — 9,44 Ls.; 1925 — 21,37 Ls.; 1929 — 36,46 Ls.; und 1930 — 36,82 Ls. das ist um das 4 fache grösser. Am meistens haben sich diese Summen im Budget der V. Städtegruppe vergrössert, welche im Jahre 1913 nur über ein ganz unbedeutendes Budget verfügte. Es kamen auf einen Einwohner nur 4,87 Ls.; 1925 — aber schon 15,72 Ls.; 1929 — 30,17 Ls. und 1930 — 35,23 Ls.; was im genannten Zeitraum eine 7 fache Vergrösserung des Budgets ergibt. Vor dem Kriege unterschied sich das Budget Rigas sehr wesentlich in seinem Umfange von denjenigen der Provinzstädte. Im Jahre 1913 arbeiteten die Provinzstädte mit sehr kleinen Budgets; dieselben sind auch nach dem Kriege klein, doch besteht nicht mehr ein so grosser Unterschied. Von den Einnahmen erbringen die Steuern die grössten Summen: im Jahre 1913 — 11,44 Millionen Ls.; 1925 — 13,14 Mill. Ls.; 1929 — 20,91 Mill. und im Jahre 1930 — 21,27 Millionen Ls.; oder in Prozenten vom Gesamtbudget im Jahre 1913 — 31,0%; 1925 — 46,5%; 1929 — 46,4% und 1930 — 45,4%.

Die Steuersummen haben stark zugenommen, aber ihr Anteil an der Budgetsumme vermindert sich seit 1925. Vor dem Kriege waren die Steuersummen von geringerer Bedeutung im Budget als heute. Ein Teil der jetzt erhobenen Steuern war vor dem Kriege gar nicht vorhanden (wie z. B. die Einkommensteuer); dagegen gab es damals wiederum Steuern, welche jetzt nicht mehr sind. Die Gesamtsumme der Steuern umfasst: Zuzahlungen oder Teile von den Staatssteuern, ständige von den Stadtverwaltungen erhobene Steuern, Abgaben und Strafgeelder. Die Staatlichen Zuzahlungen oder Teile der Staatssteuern bilden den grösseren Teil der Steuersumme: 1930 ergaben sie 11,57 Millionen Ls. oder 54,4% der ganzen Steuersumme. Die nächste Stelle behaupten die ständigen Steuern mit 8,38 Millionen Ls. oder 39,4%, die Abgaben mit 1,12 Millionen Ls. oder 5,3% und die Strafgeelder mit 198,000 Ls. oder 0,8%. Es gibt eine — allerdings kleine Anzahl von Zuzahlungen oder Teilen von Staatssteuern, welche eine recht grosse Summe repräsentieren, davon wären

hervorzuheben, die Steuern auf Immobilien, welche im Jahre 1930 — 5,07 Millionen Ls. ausmachten oder 23,8% von der gesamten Steuersumme; die Einkommensteuer mit 3,42 Millionen Ls., oder 16,1%; die prozentuale Gewinnsteuer mit 2,27 Mill. Ls. oder 10,7%. Die übrigen Steuern sind im ganzen recht unbedeutend. Die Anzahl der ständigen städtischen Steuern ist gross, doch die Einkünfte von ihnen sind recht gering. Nur 4 von diesem Steuern bringen grössere Summen — über eine Millionen Ls. ein — Z. B. die Vergnügungsteuer, die im Jahre 1930 — 1,68 Millionen Ls. eingebracht hat oder 7,9% von der Gesamtsumme der Steuern und Abgaben; die Marktsteuer — mit 1,62 Mill. Ls. oder 7,6%; die Wohnungssteuer — mit 1,57 Mill. Ls. oder 7,4% und die Trakteursteuer — mit 1,11 Mill. Ls. oder 5,2%. Die übrigen Steuern zusammen erbringen nicht einmal eine volle Million und zu erwähnen wären: die Ladesteuer, die Fleischbeschausteuer (tatsächlich ist das eine Abgabe); die Steuer auf Handelslokale und so weiter. Die Abgaben bringen den Stadtverwaltungen nur ganz geringe Einnahmen und einige von Ihnen sind sehr unbestimmten Charakters d. h. insofern, als sie in manchen Jahren auftreten und dann wieder verschwinden. Grössere Summen erbringen die Kanalisationsabgaben, die Abgaben von Brücken und Prähmen und die Steuern für verschiedene Zeugnisse (Bescheinigungen) und Dokumente. Für die verschiedenen Städtegruppen variiert diese Steuer sehr: in den Nachkriegsjahren ergab sie in den kleinen Städten und in Riga grössere Summen als in den mittelgrössen Städten. In den Vorkriegsjahren ergaben diese Steuern dagegen in Riga kleinere Summen, während in den Provinzstädten die Einnahmen von dieser Steuer zunahmen, je kleiner die Stadt war. Durchschnittlich kamen auf jeden Einwohner von allen Städten zusammen im Jahre 1913 — 11,94 Ls. 1925 — 20,81 Ls., 1929 — 30,13 Ls. und 1930 — 30,66 Ls. Jetzt entfallen die grössten Summen pro Einwohner auf Riga, und im Allgemeinen sind die Summen in den Städtegruppen mit kleinerer Einwohnerzahl — kleiner. Vor dem Kriege entfiel pro Einwohner in Riga eine Summe von 16,79 Ls., im Jahre 1930 aber — 39,45 Ls. Mithin sind die Steuersummen in den Nachkriegsjahren stark angewachsen.

Die Immobilien bringen den Stadtverwaltungen nur geringe Einnahmen: im Jahre 1913 nahmen dieselben von den

Immobilien — 2,94 Millionen Ls ein; 1925 — 0,92 Mill.; 1929 — 1,57 Mill. und 1930 — 1,67 Millionen Ls. Von der gesamten Budgetsumme bildeten diese Einnahmen im Jahre 1913 — 8,0%, 1925 — 3,2%, 1929 — 3,5% und 1930 — 3,6%. In absoluten Zahlen zeigt die Einnahme von den Immobilien eine steigende Tendenz. Besonders gross waren die Einnahmen von den Immobilien vor dem Kriege in den Städten der V. Gruppe, wo sie 16,9% von allen Einnahmen ausmachten. Vor dem Kriege brachten die Güter (der Stadt Riga) die grössten Einnahmen; in den Nachkriegsjahren indessen die Gebäude und die Bauten. Die Immobilien waren eine von den seltenen Einnahmequellen, welche im Jahre 1913 durchschnittlich pro Einwohner grössere Summen als im Jahre 1930 brachten (ausser den Immobilien ergeben auch die Finanzoperationen grössere Summen). Durchschnittlich kam auf einen Stadtbewohner im Jahre 1913 — eine Summe von 3,07 Ls, aber im Jahre 1930 — 2,40 Ls; für Riga betragen die entsprechenden Summen — 4,25 Ls und 2,89 Ls.

Die Einnahmen von Unternehmen folgen ihrer Bedeutung nach gleich nach den Steuern und Abgaben: 1913 erbrachten sie 5,48 Millionen Ls; 1925 — 5,43 Mill.; 1929 — 10,51 Mill. und 1930 — 11,94 Mill. Ls oder in Prozenten von der Gesamtsumme der Einnahmen im Jahre 1913 — 14,9%; 1925 — 19,2%; 1929 — 23,3% und 1930 — 25,5%. Die Einnahmen vom Gewinn der Unternehmen haben die Tendenz zu steigen und zwar nicht nur in absoluten Zahlen, sondern auch in der Struktur des Budgets. Durchschnittlich pro Einwohner ergaben sie im Jahre 1913 — 5,72 Ls; 1925 — 8,60 Ls, 1929 — 15,15 Ls und 1930 eine Summe von 17,20 Ls. Die Stadtverwaltungen besitzen verschiedene Unternehmen und Einrichtungen, von denen einige beträchtliche Gewinne abwerfen, wie z. B. — das Elektrizitätswerk, welches im Jahre 1930 einen Gewinn von 8,98 Millionen Ls zu verzeichnen hatte, dann folgt die Wasserleitung mit 1,22 Millionen Ls; die Tramways (Konzession und Unternehmen) mit 0,71 Millionen Ls; die Gasanstalt mit 0,398 Millionen; das Schlachthaus mit 0,18 Mill.; die Automobile (Autobusse) mit 0,156 Millionen Ls. Die Einnahmen von den übrigen Unternehmen und Einrichtungen zusammen ergaben im Jahre 1930 nicht einmal 100.000 Ls. Die Einnahmen der Stadtverwaltungen von ihren Unternehmen sind sehr verschieden in den einzelnen Städtegruppen. Während die grossen

Städte von Ihren Unternehmen grosse Einnahmen erzielen, sind die Einnahmen der kleinen Städte äusserst gering. Die Unternehmen der Stadt Riga brachten im Jahre 1930 eine Summe von 9,93 Mil. Ls ein, die Städte der II. Gruppen erzielten — 1,30 Mill., der III. Gruppe — 0,49 Mill., der IV. Gruppe — 0,19 Mill. und der V. Gruppe — 0,033 Millionen Ls, was in Prozenten vom Gesamtbudget: für Riga — 30,3%; für die II. Städtegruppe — 18,4%; für die III. Gruppe — 13,4%; für die IV. Gruppe — 8,5% und für die V. Gruppe — 3,1% ausmacht. Die Steuern und Abgaben, die Immobilien und die Unternehmen bilden $\frac{3}{4}$ aller Budgeteinnahmen der Städte.

Die Kurgelder und andere Vergütungen haben ständig zugenommen im Jahre 1913 betragen sie — 1,23 Millionen Ls; 1925 — 2,21 Mill.; 1929 — 4,34 Mill. und im Jahre 1930 — 5,28 Millionen Ls. Im Jahre 1930 waren es 11,3% von der gesamten Budgetsumme. Der grösste Teil der Kurgelder entfällt auf Riga.

Die verschiedenen Vergütungsgelder, von welchen der grösste Teil den Bildungsinstituten zufällt, bilden im ganzen kleine Summen. Einzig die Schulgelder, welche in den Mittelschulen und in verschiedenen Gewerkschulen gezahlt werden, ergeben etwas grössere Summen. Es ist beachtenswert, dass die Einnahmen von den Schulgeldern vor dem Kriege in absoluten Zahlen, wie auch in Verhältniszahlen vom Gesamtbudget grösser waren, als im Jahre 1930.

Die Subventionen bilden in den Stadtbudgets nach dem Kriege einen bedeutenden Posten. Sie betragen im Jahre 1913 — 0,99 Millionen Ls; 1925 — 2,06 Mill.; 1929 — 3,14 Mill. und 1930 — 3,39 Mill. Ls oder in Prozenten vom Gesamtbudget: im Jahre 1913 — 2,7%; 1925 — 7,3%; 1929 — 7,0% und im Jahre 1930 — 7,2%. Vor dem Kriege machten die Subventionen einen kleinen Teil der Budgetsumme aus, jetzt schwankt ihre Beteiligung um 7% herum. Durchschnittlich kamen vor dem Kriege 1,03 Ls auf jedem Einwohner, aber jetzt entfallen 4,89 Ls auf jedem Einwohner. Die Subventionssummen haben sich nach dem Kriege bedeutend vergrössert und hauptsächlich entfallen sie auf die Gehaltszulagen für die Lehrer der obligatorischen Schulen.

Diese Subventionen erhalten die Stadtverwaltungen vom Staate.

Die Finanzoperationen bestehen hauptsächlich aus Anleihen und der Realisierung des Aktiva resp. den ausserordenlichen Einnahmen und den Zinsen der Kapitalien

— den ordentlichen Einnahmen. Die einen wie die andern geben den Stadtverwaltungen verhältnismässig nur unbedeutende Einnahmen. Innere Anleihen kann man schwer aufnehmen, da es an Mitteln fehlt und den Abschluss äusserer Anleihen behindern die noch nicht regulierten Vorkriegsschulden der Stadt Riga. Auch die Kapitalien bringen wenig ein. Vor dem Kriege war die Situation eine ganz andere: dann brachten die Anleihen und die Zinsen der Kapitalien recht gute Einnahmen; im Jahre 1913 brachten die Finanzoperationen 12,71 Millionen Einnahmen; 1925 — 4,09 Mill.; 1929 — 3,56 Mill. und 1930 — 2,26 Mill. Ls, was 1913 — 34,5%; 1925 — 14,5%; 1929 — 7,9% und 1930 nur noch 4,8% von der gesamten Budgetsumme ausmacht. Die Summen der Anleihen haben sich in den Nachkriegsjahren bedeutend verringert. Im Jahre 1913 ergaben die Finanzoperationen noch grössere Einnahmen als die Steuern oder die Unternehmen. Dann entfielen auch auf jeden Einwohner bedeutend grössere Summen und zwar waren es im Jahre 1913 — 13,26 Ls; 1925 — 6,48 Ls; 1929 — 5,13 Ls und 1930 — 3,26 Ls. Besonders gross waren die Summen von den Finanzoperationen in Riga, wo sie 38,2% der Gesamtsumme des Budgets bildeten.

Auch die Rückzahlungen waren vor dem Kriege bedeutender als jetzt: 1913 betragen dieselben — 1,40 Millionen Ls, 1925 — 0,063 Mill.; 1929 — 0,50 Mill. und im Jahre 1930 — auch 0,50 Millionen Ls. Vom Gesamtbudget ist das nur ein kleiner Teil. Die Rückzahlungen bestehen hauptsächlich aus solchen Summen, welche die Stadtverwaltungen vom Staate für auf Anordnung desselben ausgeführte Aufträge erhalten. Vor dem Kriege waren diese Aufträge grösser und wichtiger: z. B. in Bezug auf die Polizei, und zum Teil auch die Einquartierung des Militärs betreffend und ähnliche Aufträge.

Für die Ausführung dieser Aufträge, sofern sie mit Geldausgaben verknüpft waren, erhielten die Stadtverwaltungen eine Vergütung. Auch jetzt erhalten die Stadtverwaltungen eine Entschädigung für die dem Militär überlassenen Lokalitäten und so weiter. In Wirklichkeit sind diese Aufträge in gewissem Sinne Vermittlungsoperationen, welche die Stadtverwaltungen auf Grund eines Gesetzes ausführen. Sie bringen den Stadtverwaltungen ausser unnützen Ausgaben nichts ein.

Die Ausgaben der Stadtverwaltungen zerfallen in mehrere grössere Gruppen. Die administrativen Ausgaben bilden da-

von eine der grössten. Ihnen sind zugezählt die Ausgaben für die Erhaltung der centralen städtischen Selbstverwaltungsinstitutionen, die einzelnen Verwaltungsabteilungen, die sociale Versicherung, die Erhaltung von Gerichtsinstitutionen (das Waisengericht, das Standesamt und das Mietamt), die Ausgaben für Beteiligung an der staatlichen und privaten Wirtschaft und andere. Die administrativen Ausgaben betragen im Jahre 1913 — 6,09 Millionen Ls; 1925 — 3,78 Mill.; 1929 — 5,26 Mill. und 1930 — 5,52 Millionen Ls, und in Prozenten von der Gesamtsumme des Budgets: 1913 — 16,6%; 1925 — 13,4%; 1929 — 11,6% und 1930 — 11,8%. Wie aus diesen Zahlen ersichtlich ist, bildeten die administrativen Ausgaben vor dem Kriege einen grösseren Prozentsatz vom Budget, wie heute; nur entfiel auf jeden Einwohner vor dem Kriege eine kleinere Summe; nämlich 1913 — 6,35 Ls und 1930 — 7,96 Ls. Die verhältnismässig grossen administrativen Ausgaben lassen sich damit erklären, dass unsere Stadtverwaltungen vor dem Kriege mehr an der Staatswirtschaft teilnahmen, indem sie das Militär mit den notwendigen Quartieren versorgten, sowie auch dadurch dass sie sich mit grösseren Mitteln am Unterhalt der Polizei beteiligten; diese Ausgaben vergrösserten die administrativen Ausgaben. Die Beteiligung an der Staatswirtschaft geschah allerdings nicht auf Kosten der Stadtverwaltungen, denn sie erhielten eine Vergütung dafür (welche in den Einnahmen als Rückzahlung von Auslagen eingerechnet ist). Trotzdem vergrösserten dieselben die allgemeine Budgetsumme und besonders die der administrativen Ausgaben. Obgleich die Städte sich auch nach dem Kriege an genannten Wirtschaftszweigen beteiligen, so ist diese Beteiligung doch beschränkter als vor dem Kriege. Ein interessantes Bild erhält man, wenn man die Beteiligung der administrativen Ausgaben an den Budgets der einzelnen Städtegruppen mit einander vergleicht. Im Jahre 1930 machten dieselben für Riga 10,9% von der gesamten Budgetsumme aus. In den Provinzstädten wurde die Summe der administrativen Ausgaben grösser, je kleiner die Einwohnerzahl der Städte war, so dass in den Städten der V. Gruppe ihr Anteil am Budget im Jahre 1930 — 19,0% betrug: d. h. die Hälfte aller Ausgaben. Es ist zu bemerken, dass im Jahre 1913 der Anteil der administrativen Ausgaben in den Budgets der Stadtverwaltungen grösser war; in den Budgets der V. Städtegruppen betragen sie 49,9%.

Ausgaben der Stadtverwaltungen von 1913—1930.

№ №	Ausgaben Jahre	Admini- strative	Immo- bilien	Unter- nehmen	Gesund- heits- pflege	Bil- dungs- anstal- ten	Wohlfä- higkeits- institu- tionen	Wohlfä- hrtsein- richtun- gen	Finanz- opera- tionen	Unvor- herge- sehene Ausgaben	Kapital- anlagen	Zusam- men
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Gruppe Riga												
1	1913	3.709	—	306	2.945	2.262	1.572	4.392	3.616	—	10.882	29.684
2	1920	589	183	305	1.004	1.070	916	495	119	7.0	209	4.897
3	1925	2.429	—	433	2.779	5.626	2.462	1.904	1.290	108	3.187	20.218
4	1929	3.381	—	546	5.255	8.396	3.808	3.824	704	77	5.497	31.488
5	1930	3.574	—	664	5.655	8.870	4.227	3.366	1.094	46	5.306	32.802
II. Gruppe von 15—100.000 Einwohnern												
6	1913	1.791	0,6	117	476	537	109	1.052	970	12	278	5.344
7	1920	360	8,9	41	297	318	335	141	40	34	14	1.589
8	1925	639	3,6	39	576	1.358	569	362	276	23	314	4.160
9	1929	898	0	50	887	1.815	1.021	600	686	15	925	6.897
10	1930	939	1,9	49	968	2.011	1.081	574	687	31	701	7.043
III. Gruppe von 5—15.000 Einwohnern												
11	1913	341	0,8	5,4	47	235	7,7	158	137	0,5	103	1.036
12	1920	78	0,3	17	41	106	57	18	30	2,1	39	388
13	1925	367	3,1	17	139	795	223	193	178	6,2	393	2.314
14	1929	452	13	29	431	1.018	432	307	337	9,0	505	3.533
15	1930	460	11	25	504	1.064	434	255	369	12	538	3.672
IV. Gruppe von 2—5.000 Einwohnern												
16	1913	208	0,05	26	44	56	16	114	23	22	36	544
17	1920	36	1,0	16	11	52	16	7,4	7,7	6,2	42	195
18	1925	249	1,3	21	41	468	123	106	48	17	151	1.225
19	1929	337	0,8	33	112	719	318	186	227	22	281	2.236
20	1930	341	0	31	193	791	328	165	180	24	205	2.258
V. Gruppe bis 2.000 Einwohnern												
21	1913	37	—	1,3	1,2	5,0	0,06	23	0,3	—	5,4	72
22	1920	5,7	0	0	0	5,4	3,4	0,5	0,3	0,3	0	16
23	1925	94	1,1	5,9	3,7	134	34	20	7,5	9,5	61	371
24	1929	188	0,8	11	14	386	86	84	39	17	110	936
25	1930	207	1,5	10	17	449	93	89	93	20	114	1.093
Z u s a m m e n												
26	1913	6.086	1,4	456	3.514	3.095	1.705	5.739	4.746	35	11.305	36.681
27	1920	1.069	193	379	1.353	1.551	1.327	662	197	50	304	7.085
28	1925	3.778	9,1	516	3.539	8.381	3.411	2.585	1.800	163	4.106	28.288
29	1929	5.256	15	669	6.699	12.334	5.665	5.001	1.993	140	7.318	45.090
30	1930	5.521	14	779	7.337	13.185	6.163	4.449	2.423	133	6.863	46.867

Auf jeden Einwohner der V. Städtegruppe kommen indessen von der Summe der administrativen Ausgaben nur 2,34 Ls.

Die Verluste von den Immobilien sind geringfügig und sind ihrem Charakter nach zufällige, oder es ist nicht genau die Grenze des in privater Wirtschaft exploitierten Teiles der Immobilien und des für die Bedürfnisse der Verwaltung genutzten Teiles derselben zu bestimmen.

Die Verluste von den Unternehmen sind grösser und bei einigen derselben wiederholen sie sich systematisch. Teils

lässt sich das damit erklären, dass die Einnahmen einiger Unternehmen den Steuern zugezählt werden, andererseits aber alle Ausgaben, welche mit der Tätigkeit dieser Unternehmen verbunden sind, als Verluste angesprochen werden. So verhält es sich z. B. mit den Märkten und Schlachthäusern.

Die Exploitation nur weniger Unternehmen bringt direkte Verluste, darunter z. B. die Dampfverbindung der Stadt Riga.

In den Nachkriegsjahren entfallen die

Ausgaben der Stadtverwaltungen von 1913—1930.

Nr. Nr.	Ausgaben Jahre	Admini- strative	Immo- bilien	Unter- nehmen	Gesund- heits- pflege	Bil- dungs- anstal- ten	Wohl- tätig- keits- insti- tutionen	Wohl- fahrts- einrich- tungen	Finanz- opera- tionen	Unvor- gese- hene Ausga- ben	Kapital- anlagen	Zu- sammen
		In Prozenten										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Gruppe												
1	1913	12,5	—	1,0	9,9	7,6	5,3	14,8	12,2	—	36,7	80,9
2	1920	11,9	3,7	6,3	20,5	21,9	18,7	10,1	2,4	0,2	4,3	69,1
3	1925	12,0	—	2,1	13,8	27,8	12,2	9,4	6,4	0,5	15,8	71,5
4	1929	10,7	—	1,7	16,7	26,7	12,1	12,2	2,2	0,2	17,5	69,8
5	1930	10,9	—	2,0	17,3	27,0	12,9	10,3	3,3	0,1	16,2	70,0
II. Gruppe												
6	1913	33,5	0,0	2,2	8,9	10,0	2,1	19,7	18,2	0,2	5,2	14,6
7	1920	22,7	0,6	2,6	18,7	20,0	21,0	8,9	2,5	2,1	0,9	22,4
8	1925	15,4	0,1	0,9	13,9	32,7	13,7	8,7	6,6	0,5	7,5	14,7
9	1929	13,0	0,0	0,7	12,9	26,3	14,8	8,7	10,0	0,2	13,4	15,3
10	1930	13,3	0,0	0,7	13,8	28,6	15,4	8,1	9,7	0,4	10,0	15,0
III. Gruppe												
11	1913	32,9	0,1	0,5	4,6	22,7	0,7	15,3	13,2	0,0	10,0	2,8
12	1920	20,2	0,1	4,3	10,5	27,3	14,7	4,5	7,8	0,6	10,0	5,5
13	1925	15,8	0,1	0,7	6,2	34,3	9,6	8,3	7,7	0,3	17,0	8,2
14	1929	12,8	0,4	0,8	12,2	28,8	12,2	8,7	9,6	0,2	14,3	7,8
15	1930	12,5	0,3	0,7	13,7	29,0	11,8	7,0	10,0	0,3	14,7	7,8
IV. Gruppe												
16	1913	38,2	0,0	4,8	8,1	10,3	3,0	21,0	4,2	4,0	6,4	1,5
17	1920	18,6	0,5	8,3	5,6	26,8	7,9	3,8	4,0	3,2	21,3	2,8
18	1925	20,4	0,1	1,7	3,3	38,2	10,1	8,6	3,9	1,4	12,3	4,3
19	1929	15,1	0,0	1,5	5,0	32,2	14,2	8,3	10,1	1,0	12,6	5,0
20	1930	15,1	0,0	1,4	8,6	35,0	14,5	7,3	8,0	1,0	9,1	4,8
V. Gruppe												
21	1913	49,9	—	1,8	1,6	6,9	0,0	31,9	0,4	—	7,5	0,2
22	1920	36,2	0,1	0,5	0,6	34,0	21,6	3,1	1,9	1,7	0,3	0,2
23	1925	25,4	0,3	1,6	1,0	36,2	9,1	5,4	2,0	2,6	16,4	1,3
24	1929	20,1	0,1	1,2	1,5	41,2	9,3	9,0	4,1	1,8	11,7	2,1
25	1930	19,0	0,1	0,9	1,6	41,1	8,5	8,1	8,5	1,8	10,4	2,4
Zusammen												
26	1913	16,6	0,0	1,3	9,6	8,4	4,6	15,7	12,9	0,1	30,8	100,0
27	1920	15,1	2,7	5,3	19,1	21,9	18,7	9,4	2,8	0,7	4,3	100,0
28	1925	13,4	0,0	1,8	12,5	29,6	12,1	9,1	6,4	0,6	14,5	100,0
29	1929	11,6	0,0	1,5	14,9	27,4	12,6	11,1	4,4	0,3	16,2	100,0
30	1930	11,8	0,0	1,7	15,6	28,1	13,2	9,5	5,2	0,3	14,6	100,0

grössten Ausgabensummen der Stadtverwaltungen auf das Bildungswesen. Die für dasselbe vorgesehenen Summen waren folgende: 1913 — 3,10 Millionen Ls. 1925 — 8,38 Mill. 1929 — 12,33 Mill. und 1930 — 13,19 Millionen Ls., oder in Prozenten von der gesamten Budgetsumme: 1913 — 8,4%, 1925 — 29,6%, 1929 — 27,4% und 1930 — 28,1%. Durchschnittlich pro Einwohner waren es: 1913 — 3,23 Ls., 1925 — 13,27 Ls. 1929 — 17,78 Ls. und 1930 — 19,00 Ls. Wie hieraus ersichtlich ist, haben die

Stadtverwaltungen vor dem Kriege viel kleinere Summen für das Bildungswesen ausgegeben, als jetzt. Das ist damit zu erklären, dass nach dem Kriege die Stadtverwaltungen lt. Gesetz verpflichtet sind, obligatorische Schulen zu unterhalten, wobei allerdings der Staat den Stadtverwaltungen eine Subvention gibt zur teilweisen Deckung der Ausgaben für die Besoldung der Lehrer dieser obligatorischen Schulen. Daher sind die für das Bildungswesen ausgesetzten Summen in

Ausgaben der Stadtverwaltungen von 1913—1930.

№ №	Ausgaben Jahre	Admini- strative	Immo- bilien	Unter- nehmen	Gesund- heits- pflege	Bil- dungs- anstal- ten	Wohl- tätig- keits- insti- tutionen	Wohl- fahrts- ein- richtungen	Finanz- opera- tionen	Unvor- herge- sehene Ausgaben	Kapital- anlagen	Zusam- men
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Gruppe												
1	1913	7,13	—	0,59	5,65	4,35	3,02	8,45	6,95	—	20,93	57,08
2	1920	3,18	0,99	1,65	5,42	5,78	4,95	2,67	0,64	0,04	1,13	26,45
3	1925	7,19	—	1,28	8,23	16,66	7,29	5,64	3,82	0,32	9,44	59,87
4	1929	8,95	—	1,44	13,91	22,21	10,08	10,12	1,86	0,20	14,55	83,32
5	1930	9,46	—	1,76	14,96	23,47	11,19	8,91	2,89	0,12	14,04	86,80
II. Gruppe												
6	1913	6,60	0,00	0,43	1,75	1,98	0,40	3,88	3,58	0,04	1,03	19,69
7	1920	3,32	0,08	0,38	2,74	2,93	3,09	1,30	0,37	0,31	0,13	14,65
8	1925	4,37	0,02	0,27	3,94	9,30	3,89	2,48	1,89	0,16	2,15	28,47
9	1929	5,96	0,00	0,33	5,88	12,04	6,77	3,98	4,55	0,10	6,14	45,75
10	1930	6,23	0,01	0,32	6,42	13,34	7,17	3,81	4,56	0,21	4,65	46,72
III. Gruppe												
11	1913	3,69	0,01	0,06	0,52	2,54	0,08	1,71	1,48	0,01	1,11	11,21
12	1920	1,63	0,01	0,35	0,86	2,21	1,19	0,38	0,63	0,04	0,81	8,11
13	1925	5,49	0,05	0,25	2,08	11,90	3,34	2,89	2,66	0,09	5,88	34,63
14	1929	6,20	0,18	0,40	5,92	13,97	5,93	4,21	4,63	0,12	6,93	48,49
15	1930	6,31	0,15	0,34	6,92	14,60	5,96	3,50	5,07	0,16	7,38	50,39
IV. Gruppe												
16	1913	3,52	0,00	0,44	0,74	0,95	0,27	1,93	0,39	0,37	0,59	9,20
17	1920	1,25	0,03	0,55	0,38	1,80	0,55	0,26	0,27	0,22	1,46	6,77
18	1925	4,34	0,02	0,37	0,71	8,16	2,15	1,85	0,84	0,30	2,63	21,37
19	1929	5,50	0,01	0,54	1,83	11,72	5,19	3,03	3,70	0,36	4,58	36,46
20	1930	5,56	0,00	0,51	3,15	12,90	5,35	2,69	2,93	0,39	3,34	36,82
V. Gruppe												
21	1913	2,34	—	0,08	0,08	0,32	0,00	1,49	0,02	—	0,35	4,68
22	1920	0,80	0,00	0,00	0,00	0,76	0,48	0,07	0,05	0,05	0,00	2,24
23	1925	3,98	0,05	0,25	0,16	5,68	1,44	0,85	0,32	0,40	2,59	15,72
24	1929	6,06	0,02	0,35	0,45	12,44	2,77	2,71	1,26	0,55	3,56	30,17
25	1930	6,67	0,05	0,32	0,54	14,47	3,00	2,87	3,00	0,64	3,67	35,23
Zusammen												
26	1913	6,35	0,00	0,48	3,67	3,23	1,78	5,99	4,95	0,03	11,80	38,28
27	1920	2,83	0,51	1,00	3,59	4,11	3,52	1,76	0,52	0,13	0,81	18,78
28	1925	5,98	0,02	0,82	5,60	13,27	5,40	4,09	2,85	0,26	6,50	44,79
29	1929	7,57	0,02	0,96	9,66	17,78	8,16	7,21	2,87	0,20	10,55	64,98
30	1930	7,96	0,02	1,12	10,58	19,00	8,88	6,41	3,49	0,19	9,89	67,54

den Nachkriegsjahren so gross. Der grösste Teil der Ausgaben geht für den Unterhalt dieser Schulen. Im Jahre 1930 ist zu beobachten, dass diese Summen in den kleinen Städten einen grösseren Anteil an den Budgets repräsentieren, als in den grösseren Städten. Für die einzelnen Städtegruppen betrug die Beteiligung am Budget: für Riga — 27%; für die Städte der II. Gruppe — 28,6%; der III. Gruppe — 29,0%; der IV. Gruppe — 35,0% und der V. Gruppe — 41,1%. Wenn man indessen

die Summen vergleicht, welche auf jeden Einwohner entfallen, so ergibt sich folgendes: in Riga waren es im Jahre 1930 — 23,47 Ls. und in den Städten der V. Gruppe — 14,47 Ls. pro Einwohner. Die Ausgaben für das Bildungswesen sind oft von Zufällen abhängig, wenn z. B. die Stadtverwaltung einer kleinen Stadt eine Mittelschule (mit Subvention des Staates) unterhält, so beeinflusst das nicht nur das Budget dieser Stadt, sondern zugleich auch das Budget der betreffenden Städtegruppe.

Ausserordentliche Einnahmen und Ausgaben.

№	Jahre	Einnahmen	Ausgaben	+ Differenz
1	1913	11.658	11.304	+ 354
2	1920	3.966	304	+ 3.662
3	1921	1.753	686	+ 1.067
4	1922	1.304	1.069	+ 235
5	1923	433	2.005	- 1.568
6	1924	4.079	4.132	- 43
7	1925	3.817	4.106	- 289
8	1926	4.561	5.503	- 942
9	1927	1.282	3.269	- 1.987
10	1928	3.307	6.807	- 3.500
11	1929	3.344	7.318	- 3.974
12	1930	1.966	6.863	- 4.897

Die Ausgaben für die Gesundheitspflege sind auch grösser geworden und zwar betragen sie: 1913 — 3,51 Millionen Ls.; 1925 — 3,54 Mill.; 1929 — 6,70 Mill., und 1930 — 7,34 Millionen Ls. oder 1913 — 9,6%; 1925 — 12,5%; 1929 — 14,9% und 1930 — 15,6% von der Budgetsumme.

Die Ausgaben für die Gesundheitspflege zeigen auch eine steigende Tendenz, und nicht nur in den absoluten Zahlen, sondern auch in ihrer Beteiligung am Budget. Die grössten Summen verwenden die Stadtverwaltungen für die Unterhaltung der Heilanstalten, aber die Funktion derselben vollzieht sich in der Art, dass ein Teil (und zwar ein grosser) der Ausgaben von den Kranken selbst gedeckt wird; mithin sind die im Budget angeführten Summen nicht durchaus Zuzahlungen zu den Ausgaben für die Gesundheitspflege. Um die tatsächlichen Zuzahlungen feststellen zu können, muss man von den im Budget angeführten Summen die Behandlungs- oder Kurgelder abziehen. Die Summen für die Gesundheitspflege sind in den einzelnen Städtegruppen sehr verschieden. Im Jahre 1930 waren für Riga zu diesem Zwecke 5,66 Millionen Ls vorgesehen, für die Städte der II. Gruppe — 0,97 Mill., der III. Gruppe — 0,50 Mill., der IV. Gruppe — 0,19 Mill., und der V. Gruppe — 0,017 Millionen Ls was in Prozenten von der gesamten Budgetsumme für Riga 17,3%; für die II. Gruppe — 13,8%; für die III. Gruppe — 13,7%; für die IV. Gruppe — 8,6% und für die Städte der V. Gruppe 1,6% ausmachte. Pro Einwohner machte das für Riga 14,96 Ls aus, aber für die Städte der V. Gruppe nur 0,54 Ls pro Einwohner. Natürlich gibt es

in Riga Heilanstalten, deren Unterhalt grosse Summen erfordert (in diesen Anstalten suchen Heilung Kranke aus allen Teilen des Reiches), während in den Provinzstädten solche Heilanstalten fehlen und in den Budgets derselben mithin nur geringe Summen für die Gesundheitspflege vorgesehen sind.

Die Ausgaben für die soziale Fürsorge haben auch zugenommen; im Jahre 1913 betragen sie 1,71 Millionen Ls; 1925 — 3,41 Mill.; 1929 — 5,67 Mill. und 1930 — 6,16 Millionen Ls oder 1913 — 4,6%; 1925 — 12,1%; 1929 — 12,6% und 1930 — 13,2% vom Gesamtbudget. Pro Einwohner ergaben diese Summen: im Jahre 1913 — 1,78 Ls; 1925 — 5,40 Ls; 1929 — 8,16 Ls und 1930 — 8,88 Ls. Die soziale Fürsorge besteht in der Versorgung der Arbeitsunfähigen und Kinder in Asylen oder in der Unterstützung der Unbemittelten ausserhalb der Asyle. Die Ausgaben dieser Fürsorge sind auch stark gestiegen. Mit jedem Jahre werden grössere Summen zu diesem Zwecke in die Budgets eingestellt und sie steigen nicht nur in absoluten Zahlen, sondern auch in der Struktur des Budgets. Die Ausgaben für die soziale Fürsorge wachsen auch an im Zusammenhang mit der Bekämpfung der Arbeitslosigkeit und den Summen, welche für die öffentlichen Arbeiten ausgesetzt sind. Einen Teil dieser Summen erhalten die Stadtverwaltungen in Form von Unterstützungen oder Darlehen vom Staate. Manche Arten der sozialen Fürsorge sind gesetzlich vorgesehen und die Stadtverwaltungen sind verpflichtet die Einwohner zu unterstützen. Darauf ist auch das vorher erwähnte Anwachsen der Ausgaben für soziale Fürsorge zurückzuführen. In den Vorkriegsjahren waren die Ausgaben für die soziale Fürsorge in absoluten Zahlen viel geringer, sowie auch ihre Beteiligung am Budget. Die Ausgaben sind in den kleinen Städten kleiner als in den grossen. Im Jahre 1930 betragen sie pro Einwohner: in Riga — 11,19 Ls, in den Städten der II. Gruppe — 7,17 Ls; der III. Gruppe — 5,96 Ls; der IV. Gruppe — 5,35 Ls und der V. Gruppe — 3,00 Ls.

Die Ausgaben für Wohlfahrtseinrichtungen sind schwankend, obgleich auch sie eine steigende Tendenz bekunden. Im Jahre 1913 sind zu diesem Behufe 5,74 Millionen Ls ausgegeben worden; 1925 — 2,59 Mill.; 1929 — 5,00 Mill. und 1930 — 4,45 Millionen Ls oder in Prozenten vom Gesamtbudget: 1913 — 15,7%; 1925 — 9,1%; 1929 — 11,1% und 1930 — 9,5%.

Durchschnittlich pro Einwohner betragen die Ausgaben: 1913 — 5,99 Ls; 1925 — 4,09 Ls; 1929 — 7,21 Ls und 1930 — 6,41 Ls. Aus den angeführten Zahlen ist ersichtlich, dass die Stadtverwaltungen vor dem Kriege den Wohlfahrtseinrichtungen mehr Aufmerksamkeit zugewandt haben. Sie teilten diesem Zwecke einen grösseren Anteil ihres Budgets zu, als das jetzt geschieht. Die grössten Ausgaben für Wohlfahrtseinrichtungen entfallen auf die Erhaltung von Verkehrswegen und Brücken, öffentlichen Gärten. Vor dem Kriege mass man noch vielen anderen Einrichtungen grosse Aufmerksamkeit zu.

Die Ausgaben für Finanzoperationen, welche hauptsächlich in Schuldenabzahlungen und Zinsenzahlungen bestehen, spielen in den Nachkriegsjahren keine hervorragende Rolle und die in den Budgets für Abzahlungen vorgesehenen Summen werden oft nicht einmal ausgenutzt. Die Vorkriegslage war ganz anders, dann hatten die Stadtverwaltungen grosse Anleihen aufgenommen (besonders die Stadt Riga), welche ordnungsgemäss abbezahlt werden mussten. Daher waren auch die Ausgaben für Finanzoperationen im Jahre 1913 sehr gross und bildeten einen bedeutenden Posten im Ausgabenbudget der Stadtverwaltungen. Wie wir bei Besprechung des Einnahmenbudgets gesehen haben, ergaben die Finanzoperationen in den Vorkriegsjahren auch bedeutend grössere Einnahmen.

Die Kapitalanlagen, welche als ausserordentliche Ausgaben anzusprechen sind, wachsen auch recht lebhaft an: 1913 betragen dieselben — 11,30 Millionen Ls. 1925 — 4,11 Millionen; 1929 — 7,32 Mill.; 1930 — 6,86 Millionen Ls. oder: 1913 — 30,8% von der Gesamtsumme; 1925—14,5% und 1930 — 14,6%. Im Jahre 1913 waren die Summen für Kapitalanlagen sehr gross, jetzt sind sie pro Einwohner gerechnet kleiner und zwar betragen sie im Jahre 1913 — 11,80 Ls.; 1925 — 6,50 Ls. und 1930 — 9,89 Ls.

In den Nachkriegsjahren haben die Stadtverwaltungen die grössten Summen der Kapitalanlagen für verschiedene Unternehmen vorgesehen.

Es ist auch nicht unwichtig die ausserordentlichen Ausgaben und Einnahmen mit einander zu vergleichen. In den ersten Nachkriegsjahren wird man die Beobachtung machen, dass die Stadtverwaltungen ihre ordentlichen Ausgaben zum Teil mit den ausserordentlichen Einnahmen deckten, resp. die ausserordentlichen Ein-

nahmen waren grösser, als die ausserordentlichen Ausgaben. In den letzten Jahren ist dagegen zu beobachten, dass die ausserordentlichen Ausgaben immer die ausserordentlichen Einnahmen übersteigen resp. die ausserordentlichen Ausgaben mit den ordentlichen Einnahmen gedeckt werden. Diese Erscheinung ist auch — nur in grösseren Umfange — in der staatlichen Wirtschaft zu beobachten, wo auch die ausserordentlichen Ausgaben mit den ordentlichen Einnahmen gedeckt werden. Vor dem Kriege glichen sich die ausserordentlichen Einnahmen in grösserem oder kleinerem Masse mit den ausserordentlichen Ausgaben aus.

Ausser den eigentlichen Budgetsummen verfügen die Stadtverwaltungen noch über Subventionen und auch über Darlehen vom Staate. Die Darlehen sind mit den Subventionen zu einer Summe vereinigt worden, denn allendlich gestalten sie sich eben auch zu solchen. Manche Subventionen sind gesetzlich vorgesehen wie z. B. ein Teil der Gehälter für die Lehrer der obligatorischen Schulen, aber es gibt auch solche, welche nicht gesetzlich vorgesehen sind und welche der Staat den Stadtverwaltungen nach Bedürfnis ausreicht. Diese Summen zeigen auch eine steigende Tendenz; so hat z. B. im Jahre 1920 der Staat — 1,624 Millionen Ls ausgereicht; 1925 — 3,675 Mill.; 1929 — 3,915 Mill. und 1930 — 4,176 Millionen Ls. In den dazwischen liegenden Jahren schwankten diese Summen allerdings etwas. Der grösste Teil der Subventionen und Darlehen sind in den letzten Jahren auf die Gehälter für die Lehrer der obligatorischen Schulen verwandt worden, u. zwar im Jahre 1929 — 2,641 Millionen Ls und im Jahre 1930 — 2,789 Millionen Ls, was $\frac{2}{3}$ von der Gesamtsumme der Subventionen und Darlehen ausmachte. In den Jahren 1920 — 21 waren diese Summen bedeutend kleiner und bildeten nur $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ von allen vom Staate verliehenen Darlehen u. Subventionen. Die nächstgrösseren Summen erhalten die Stadtverwaltungen vom Finanzministerium — als Darlehen: im Jahre 1929 betragen dieselben 0,682 Millionen Ls und im Jahre 1930 — 0,892 Millionen Ls oder 17,4% resp. 21,4% von der Gesamtsumme. In den Jahren 1920 u. 1921 waren die vom Finanzministerium geliehenen Summen bedeutend grösser und machten 80,5 und 62,4% von der Gesamtsumme aus. In einzelnen Jahren haben die Stadtverwaltungen beträchtliche Summen als Subventionen von Finanzministe-

rium erhalten (im Staatsbudgets vorgesehene Summen). So z. B. erhielten die Stadtverwaltungen im Jahre 1926 — 1,081 Millionen Ls und im Jahre 1927 — 0,999 Millionen Ls oder ungefähr $\frac{1}{4}$ der Gesamtsumme. Die Subventionen und Darlehen des Finanzministeriums werden zu sehr verschiedenen Zwecken ausgereicht: die Darlehen zum grössten Teil den Unternehmen und für Wohlfahrtseinrichtungen; die Subventionen für Wohlfahrtseinrichtungen, fürs Bildungswesen, für die soziale Fürsorge u. s. w. Ausser den genannten Subventionen erhalten die Stadtverwaltungen noch solche vom Bildungsministerium für nicht obligatorische Schulen u. noch für andere Zwecke. Die Stadtverwaltungen erhalten auch Subventionen vom Kulturfonds und vom Fonds zur Bekämpfung der Trunksucht. Die letzteren sind gewöhnlich wohl sehr klein u. werden für ganz bestimmte Zwecke ausgereicht. Nach den einzelnen Städtegruppen entfallen die grösseren Summen pro Einwohner auf die kleineren Städte (mit einer Einwohnerzahl von 15.000), und durchschnittlich betragen sie in den letzten Jahren ungefähr 10 Ls. Die Städte Libau, Dünaburg, Mitau und Windau erhielten alle 4 im Durchschnitt 7,31 Ls und Riga — 3,11 Ls. Auf die einzelnen Provinzen entfielen in den letzten Jahren pro Einwohner die grössten Summen auf Lettgallen — 10,92 Ls; auf Zemgallen — 8,60 Ls; auf Livland — 8,37 Ls; auf Kurland — 7,15 Ls; auf Riga — 3,11 Ls und im Durchschnitt auf ganz Lettland 5,64 Ls. So weisen also die Städte Lettgallens durchschnittlich auf einen Einwohner die kleinsten Budgetsummen auf, erhalten, aber die grössten staatlichen Unterstützungen und Darlehen.

Obleich unser Land arm an Kapital ist und es schwer hält, Darlehen zu erhalten, so häufen sich die Schulden der Städte doch allmählich in den letzten Jahren. Darlehen zu erhalten in der Art, wie das vor dem Kriege gehandhabt wurde (auf Obligationen), ist jetzt unmöglich, da Obligationen nicht realisierbar sind. Ausländische Kredite sind eben auch nicht zugänglich. So bleiben unsere Kreditinstitutionen die einzige Darlehensquelle. Die Stadtverwaltungen bedürfen der Kredite für Kapitalanlagen und daher müssen dieselben langfristig sein. Dieser Art Darlehen, wie gering ihr Betrag auch sein

mochte, wurden erst möglich nach Gründung der Lettländischen Hypothekenbank. Diese hat parallel dem Finanzministerium u. der Lettlandbank den Stadtverwaltungen grössere Darlehen ausgereicht. Die Schulden der Stadtverwaltungen bezifferten sich zu Anfang des Jahres 1922 auf — 4,06 Millionen Ls; 1923 — auf 3,78 Mill.; 1924 — auf 4,03 Mill.; 1925 — auf 6,69 Mill.; 1926 — auf 7,07 Mill.; 1927 — auf 6,88 Mill. u. 1928 — auf 7,61 Mill.; 1929 — auf 10,73 Mill. u. 1930 — auf 12,07 Millionen Ls. Im Laufe von 8 Jahren haben sich diese Summen also um das 3,2 fache vergrössert u. die grösste Zunahme ist bei den kleinen Städte zu konstatieren. Um die grössten Summen sind die Schulden der Stadt Riga angewachsen. Zu Anfang des Jahres 1922 betragen diese Schulden 2,56 Mill. Ls, 1925 — 4,06 Mill.; 1929 — 5,00 Mill. u. 1930 — 5,21 Mill. Ls. Durchschnittlich pro Einwohner entfielen die grössten Summen zu Anfang des Jahres 1930 auf die Städte mit mittlerer Einwohnerzahl, die mittelgrossen auf die Stadt Riga, aber die kleinsten Schuldensummen auf die Städte mit einer Einwohnerzahl unter 2000. Im Durchschnitt entfielen auf einen Einwohner von allen Städten Lettlands zusammen — 17,4 Ls der gesamten Schuldensumme. Es gibt auch solche Stadtverwaltungen, welche keine Schulden haben. Auf die Stadtverwaltungen in Kurland kamen am 1. Januar 1930 die grössten Summen pro Einwohner — nämlich 30,28 Ls; die nächstgrösste Summe entfiel auf Livland; die kleinsten Summen pro Einwohner kommen auf die Städte in Lettgallen — 11,76 Ls. Am 1. Januar 1930 hatte die Lettlandbank den grössten Betrag an den Stadtverwaltungen — verliehenen Darlehen zu verzeichnen, nämlich 4,09 Mill. Ls, was 33,9% von der Gesamtsumme ausmacht. Die lettländische Hypothekenbank hat nur in der letzten Zeit Darlehen ausgereicht; im Jahre 1924 existierte sie noch nicht. An nächster Stelle stehen die Darlehen des Finanzministeriums mit 3,72 Mill. Ls oder 30,8%. Im Jahre 1922 am 1. Januar betragen die Darlehen des Finanzministeriums 81,4% von der Schuldensumme aller Stadtverwaltungen zusammen. Die Darlehen der Lettlandbank beliefen sich am 1. Januar 1930 — auf 3,12 Millionen Ls oder 25,9%. Die übrigen Darlehen bilden nur einen ganz geringen Teil der Gesamtsumme.

Ievads.

Introduction.

Pašvaldības ir publiski tiesiskas organizācijas, kas atrodas starp valsti un atsevišķu individu, tās pamatojas uz piespiedu kopības un vienvietas principiem un savā darbībā izpilda zināmus sabiedriskus uzdevumus. Šo uzdevumu izpildīšanai pašvaldībām vajadzīgi līdzekļi un īpaša vadība. No valsts pašvaldības atšķiras ar to, ka viņu uzdevumos ietilpst tikai daļa no valsts apjoma, un katrā ziņā pašvaldību uzdevumi un darbība ir noteikti no valsts. Tā kā pašvaldības un augstākās pakāpes pašvaldību savienības nav suverenas, bet valstij padotie iestādījumi, viņas darbojas no valsts noteiktā apjomā. Savu darbību pašvaldības var paplašināt tikai tik tālu, cik to atvēr likums¹⁾.

Pēc mūsu likumiem, pie mums darbojas divējāda veida pašvaldības: lauku un pilsētu. Tā tās izšķir pēc darbības vietām, bet pēc savas uzbūves pašvaldības sadalās: pirmās un otrās pakāpes pašvaldības. Pie otras pakāpes pieskaitāmas tās pašvaldības, kas apvieno pirmās pakāpes pašvaldības. Otrās pakāpes pašvaldības pēc mūsu terminoloģijas saucas par savienībām, piemēram, „Latvijas pilsētu savienība“. Pie lauku pašvaldībām pieskaitāmas — pagastu un apriņķu pašvaldības. Lauku pašvaldība aptver noteiktu lauku apgabalu ārpus pilsētām un visus iedzīvotājus, kuņiem šī lauku apgabalā ir dzīves vieta²⁾.

Šī izdevumā apskatītas vienīgi pilsētu pašvaldības. Pēc pilsētu nolikuma pilsētu pašvaldības apzīmētas kā publiski-tiesiskas vienības, kas „pārzin vietējās pārvaldības un saimniecības, kā arī citas lietas, kuņas ar sevišķiem likumiem viņai padotas“. Katra pašvaldība sastāv no trim elementiem (ja tā var teikt): 1) zināmas teritorijas, 2) iedzīvotājiem, kas uz tās atrodas un 3) pašvaldības pārvaldes. Pilsētu

nolikumā norādīts, ka pastāv noteikta „sabiedriska pārvalde“, kuņas darbības aploks norobežots pilsētas robežam. Tālāk pilsētas darbība visumā norit to pilsoņu labā, kas uz minētās teritorijas dzīvo. Šī nolūkā ir paredzēta vesela rinda dažādu lietu, kas pilsētas pašvaldībai jāpārzin un jādara. Tomēr arī savā darbībā, pēc mūsu likumiem pilsētu pašvaldība pilnīgi patstāvīga nav, jo uzraudzība par darbības likumību uzlikta iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentam. Pilsētas pašvaldībai ir juridiskas personas tiesības un tā var savam vajadzībām iegūt un atsavināt nekustamus un kustamus īpašumus, izdarīt aizņēmumus, slēgt līgumus un citus darījumus, uzņemties pienākumus, celt civilprasības un atbildēt pie tiesas mantas lietās, ievērojot noteikumus, kādi pastāv valsts pārvaldēm³⁾.

Jaunu pilsētu iespējams nodibināt tikai likumdošanas ceļā: pilsētu pašvaldības tiesības var piešķirt tikai ar likumu. Pašvaldību tiesību piešķiršana miestiem (acimredzot pagaidu noteikumi par miestiem vēl spēkā) ir mazliet savādāka un vienkāršāka, kā pilsētām. Lai apdzīvota vieta dabūtu miesta pašvaldības tiesības, tad tās iedzīvotāji iesniedz attiecīgu lūgumu apriņķa pašvaldībai. Tā savukārt ievāc dažādas ziņas par apdzīvoto vietu un ja, atrod par iespējamu, tad nolemj miestu pašvaldības tiesības piešķirt. Apriņķa pašvaldības lēmums par pilsētu tiesību piešķiršanu iesniedzams iekšlietu ministrijai apstiprināšanai. Apstiprināts lēmums publicējams „Valdības Vēstnesī“, pēc kam miests uzskatāms par likumīgi nodibinātu un var uzsākt pārvaldes organizēšanas darbus. Tādā kārtā ir piešķirtas 22 apdzīvotām vietām miestu pašvaldības tiesības.

¹⁾ Pēc „Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Gemeindefinansen“, ceturtais sējums; debates pie „pilsētu pašvaldību likuma“ — A. Bergs „Latvijas Republikas III. Saeimas stenogramas V. sessija 1930. gadā“ 150 un 151 l. p.

²⁾ „Lauku pašvaldību finanses 1921.—1928./1929.“ Sastādījis J. Jurevics un rediģējis V. Salnais, valsts statistiskās pārvaldes izdevums, Rīgā.

³⁾ Pēc pilsētu pašvaldību likuma, kas izsludināts „V. V.“ 1930 gada 1. decembrī, definēts sekoši: pilsētu pašvaldības administratīvā ziņā ir publisku tiesību iestādes, bet privattiesiskā laukā bauda juridiskas personas tiesības. Pilsētu pašvaldības var iegūt un atsavināt kustāmu un nekustāmu mantu, slēgt darījumus, izdarīt aizņēmumus, uzņemties dažādus pienākumus, uzstāties prasītāju, sūdzētāju un atbildētāju lomās tiesas un administratīvās iestādes uz to pašu noteikumu pamata, kuņi pastāv valsts pārvaldības lietās.

I. Ziņu ievākšanas kārtība.

I. Ordre du recueillement des données.

No pilsētu pašvaldībām¹⁾ valsts statistiskā pārvalde patstāvīgi ziņas gandrīz nemaz neievāc, bet statistiskiem savilkumiem izmanto tos materiālus, kas ienāk iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta administratīvā darbībā. Pašvaldības departamentam pēc likuma piekrīt pārraudzības tiesības par pilsētu darbību. Daži pilsētu domju lēmumi izpildāmi tikai pēc to apstiprināšanas no iekšlietu ministra (atsevišķos gadījumos paredzēta iekšlietu ministra vienošanās ar citiem ministriem), bet visus domes lēmumus ar piekritīgiem pielikumiem pilsētas galva stāda norakstos priekšā, septiņu dienu laikā, iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentam. Tos pilsētu domju lēmumus, kuri nav jāapstiprina, var izpildīt, ja iekšlietu ministrijas pašvaldības departaments divu nedēļu laikā no lēmumu saņemšanas dienas neiesniedz protestu apgabaltiesai par lēmumu nesaskaņu ar likumu, paziņojot par to tai pašā laikā attiecīgai pilsētas valdei. Lēmums, pret kuru iesniegts protests, nav izpildāms līdz viņa nāksnāi likumīgā spēkā. Attiecībā uz budžetu (pēc noteikumiem par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem) neviena pilsētas domes lēmums, kas saistīts ar naudas izdevumiem, nav izpildāms, iekams attiecīgā izdevumu summa nav ieviesta pilsētas gada vai papildu budžetā. Bet visi domes lēmumi un arī apstiprinātais budžets ar visiem pielikumiem un paskaidrojumiem iesniedzāmi iekšlietu ministrijai. Ja budžets nesaskan ar likumu, tad iekšlietu ministrija to iesūta, saskaņā ar noteikumiem par administratīvām tiesām, apgabaltiesai ar lūgumu apturēt līdz tiesas spriedumam budžeta izpildīšanu visumā, vai zināmā daļā,

par ko paziņo pilsētas valdei. Izpildīšanai galīgi pieņemtais budžets iesūtāms iekšlietu ministrijai.

Budžetā ievadamie ienākumi un izdevumi sadalāmi pēc pantiem, punktiem un sīkākiem sadalījumiem. Visos budžeta pantos, punktos un sīkākajos sadalījumos zīmētās summas pamatojamas ar attiecīgiem likumiem, noteikumiem, lēmumiem, rīkojumiem un citiem tamlīdzīgiem pierādījumiem. Pie gada budžeta pieliekami: speciālu kapitālu, ienākumu un izdevumu saraksts, pilsētas parādu saraksts, atsevišķu pilsētas uzņēmumu budžeti, kuros uzrādīti visi ieņēmumi un izdevumi (eksploatācijas izdevumi, maksājumi par aizņēmumiem u. t. t.) Gada budžetā pievedami paskaidrojumi par tām pārgrozībām, kādas cēlušās, salīdzinot ar iepriekšējā gada budžetu; papildu budžetu iesniedzot, pievedami paskaidrojumi par apstākļiem, kas spieduši to sastādīt. Atsevišķu iestāžu, nodaļu vai uzņēmumu budžetu projekti nododami pilsētas valdei dēļ kopbudžeta sastādīšanas, pēc kam pēdējais iesniedzams budžeta (vai finansu) komisijas caurskatīšanai, pārbaudīšanai un atsauksmei. Pilsētas valde iesniedz pilsētas domei nākošā gada budžetu ne vēlāk par tekošā gada 1. oktobri, pie kam budžetam jābūt caurskatītam un no domes apstiprinātam ne vēlāk par tā paša gada 1. decembri.

Pie noteikumiem par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem atsevišķa pielikuma veidā ir pievienots pilsētu budžeta paraugs — šēma, pēc kādas ir jāstāda pilsētu budžeti. Ja jau pilsētu nolikums un noteikumi par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un

¹⁾ Viens no ļoti svarīgiem jautājumiem ir lietojamā terminoloģija. Tai līdz šim piegriezta mazu verību un mazākais ta nav pilnīgi noteikta. Sakarā ar to iespējams, ka šini izdevumā vienā otrā vietā grēkos.

Jau pašā sākumā uzpeld jautājums par terminoloģiju. Un vispirms tas attiecas uz nosaukumu kāds jālieto attiecībā uz šī izdevuma finansu statistikas priekšmetu. Pēc bij. Krievijas, tagad vēl pastāvošiem likumiem (pilsētu nolikuma) to sauc par pilsētas sabiedrisko pārvaldi. Šis nosaukums acimredzot nav piemērots un neskanīgs. Tāpēc arī jaunajā likumā, kas 1930. gada 7. martā Saeimā pieņemts otrā lasījumā, lieto „pilsētu pašvaldība”. Arī dažos citos likumos, kas par šo tematu, vai arī kur nākas runāt, lieto „pilsētu pašvaldība”. Bez tam, arī uz analogijas pamata, jo attiecībā uz pagastiem par pagasta pašvaldību, apriņķa pašvaldību, un kopā lauku pašvaldība. Tāpēc arī šini izdevumā lieto „pilsētu pašvaldība”.

pārskatiem ir jāatzīst kā novecojušies, tad minētās budžeta paraugs vēl jo vairāk ir par tādu atzīstams. Pie tam tas vēl stipri nepilnīgs. Budžeta paraugā ir jāuzrāda: 1) tās projektējamās nākošā budžeta gadam summas, kādas pieņēmusi valde, 2) valdes aprēķini un paskaidrojumi ar aizrādījumu uz likumiem, domes lēmumiem u. t. t. 3) iepriekšējā gada budžeta pieņemtās summas, 4) iepriekšējā gada patiesie ieņēmumi, 5) no domes pieņemtais budžets un 6) piezīmes. Uz minētiem jautājumiem ir jānod atbildes par visiem ieņēmumu posteņiem, kuri būtu sekoši: § 1. nodokļi, nodevas un maksājumi no nekustamiem īpašumiem: p. 1. nodoklis no nekustamiem īpašumiem; p. 2. nodoklis no nekustamiem īpašumiem speciāla aplikuma veidā; p. 3. papildu nodoklis pie valsts nodokļa par nekustamu īpašumu atsavināšanu un apgrūtināšanu ar pārādiem; p. 4. atmaksājumi par dažādu darbu izvešanu: a) kanalizāciju, b), c); p. 5; p. 6.; § 2. Nodokļi, nodevas un maksājumi no tirdzniecības un rūpniecības: p. 1. nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām; p. 2. nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma; p. 3. nodoklis no dzērienu un ēdienu veikalēm, kuņģos patērē uz vietas (traktieru nodoklis); p. 4. nodoklis no alkoholisku dzērienu veikalēm, kuņģos dzērienus nepatērē uz vietas; p. 5. nodoklis no tirgotājiem, iznēsātājiem un izvadātājiem; p. 6. nodoklis no tirgošanās uz ielām un laukumiem; p. 7. papildu nodoklis no tirdzniecības un rūpniecības zīmēm; p. 8.; p. 9. § 3. Dažādi nodokļi, nodevas un maksājumi: p. 1. nodoklis no dzīvokļiem; p. 2. nodoklis no kustamas mantas ūtrupēm; p. 3. nodoklis no reklāmām, afišām un sludinājumiem; p. 4. nodoklis no izpriecām; p. 5. nodoklis no biljardiem; p. 6. nodoklis no muzikas instrumentiem un orķestriem; p. 7. nodoklis no mantu un pasažieru pārvadāšanas uzņēmumiem; p. 8. nodoklis no rokas ratiņiem; p. 9. nodoklis no zirgiem un ekipāžām; p. 10. nodoklis no govīm, kazām, aītām un cūkām; p. 11. nodoklis no suņiem; p. 12. nodoklis no siltumnīcām, dārzniecībām un tamlīdzīgiem uzņēmumiem; p. 13. nodoklis no velosipēdiem, automobiļiem, motocikletiem, laivām, motorlaivām un jachtām; p. 14. nodoklis no vasarniekiem un peldu viesiem; p. 15. nodoklis no pierakstīšanas; p. 16. nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību; p. 17. nodoklis par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu; p. 18. nodoklis no ievēdamiem un izvedamiem dzelzceļu un ūdensceļu lādiņiem (pudu nodoklis); p. 19.

nodevas par kuģu un liellaivu pārziemošanu ostas un piestātnēs; p. 20. nodevas par izdodamām apliecībām un citiem dokumentiem; p. 21. nodevas no tiltiem un celtuvēm; p. 22. maksa par pilsētas mēru un svaru lietošanu; p. 23. papildu nodoklis pie valsts ienākumu nodokļa; p. 24. nodoklis no notāriem aktiem. § 4. No pilsētas nekustamiem īpašumiem: p. 1. no zemes īpašumiem: a) no pilsētas muižām un mežiem; b) no pilsētas lauku mājām; c) no zemes gabaliem pilsētas robežās; p. 2. no pilsētas ēkām un būvēm; p. 3. no pilsētas ūdeņiem: a) no zvejas; b); p. 4. § 5. No pilsētas uzņēmumiem un pasākumiem: p. 1. no elektriskās iestādes; p. 2. no gāzes iestādes; p. 3. no ūdensvada; p. 4. no satiksmes līdzekļiem: a) tramvaji un tamlīdzīgi; b) kuģi; p. 5. no elevātoriem; p. 6. no ostām un piestātnēm; p. 7. no lopkautuvēm; p. 8. no pārtikas vielu iegādāšanas un izdalīšanas; p. 9. § 6. Pabalsti, atmaksas un iemaksas: p. 1. no valsts līdzekļiem: a); p. 2. no vietējo pašvaldību līdzekļiem: a); p. 3. no pilsētas naudas iestādēm no lombardiem: a). § 7. Sabiedriska palīdzība un labierīcība (atmaksājumi: p. 1. no skolām: a) pamatskolas; b) vidusskolas; c); p. 2. no bibliotēkām: a); p. 3. no teātriem un muzejiem: a); p. 4. no veselības, aizsardzības, sanitāras un veterinārās gādības: a) slimnīcām; b) dezinfekcijas un dezinfekcijas iestādēm; c) no pirtīm: a); d) veterinārās gādības: e); p. 5. no nespējnieku namiem un patversmēm: a); p. 6. no gādības par ugunsgrēku novēršanu: a); p. 7. § 8. No dažādiem kapitāliem: p. 1. no speciāliem kapitāliem: a); p. 2. § 9. Dažādi neparedzēti ieņēmumi: p. 1. no soda naudām; p. 2. no pārdotiem īpašumiem; p. 3. no ziedoņiem; p. 4. atlīdzība par apdrošinātām ēkām un mantām; p. 5. aizņēmumi; p. 6. Pēc tam seko ieņēmumu kopsomma. Minētā pielikumā pie noteikumiem par miestu ienākumiem, izdevumiem un budžetu pārskatiem bija paredzēta arī izdevumu šēma. Vertikālās ailēs ziņas pieprasīja tādā pat kārtā, kā tas bija ieņēmumos (valdes pieņemtās summas budžeta gadam, valdes aprēķini un paskaidrojumi ar aizrādījumiem uz likumiem, domes lēmumiem u. t. t.). Bet izdevumu posteņi bija sekoši: § 1. Līdzdalība pie valsts iestāžu uzturēšanas: p. 1. valsts ēku uzturēšana; p. 2. karaspēka novietošana; p. 3. policijas uzturēšana; p. 4. § 2. Pašvaldības pārvaldes un bāriņu tiesas uzturēšanai: p. 1. pilsētas valdes uzturēšana: a) alga pilsētas galvai; b) alga-valdes locekļiem; c) alga valdes kanceļijas un no-

daļu darbiniekiem; d) telpu uzturēšana, apkurināšana un apkopšana; e) inventāra uzturēšana un iegādāšana; f) kanceļijas izdevumi; g); p. 2. penzijas un pabalsti pilsētas darbiniekiem; p. 3. bariņu tiesas uzturēšana. Pēc tam seko: § 3. Pilsētas nekustamu īpašumu uzturēšanai: p. 1. muižu un mežu pārvaldīšana: a); p. 2. lauku māju pārvaldīšana: a); p. 3. zemes gabalu pārvaldīšana: a); p. 4. pilsētas ēku un būvju uzturēšana: a); p. 5. ēku un būvju apdrošināšana: a) p. 6. § 4. Pilsētas uzņēmumu un pasākumu uzturēšanai: p. 1. elektriskās iestādes uzturēšana; p. 2. gāzes iestādes uzturēšana; p. 3. ūdensvada uzturēšana; p. 4. satiksmes līdzekļu uzturēšana: a) tramvaji un tamlīdzīgi; b) kuģīši; p. 5. elevātoru uzturēšana; p. 6. ostu un pietātņu uzturēšana; p. 7. lopkautuves uzturēšana; p. 8. pārtikas apgādāšanas izdevumi; p. 9. tirgu uzturēšana: a) p. 10. § 5. Sabiedriskai palīdzībai un labierīcībai: p. 1. skolu uzturēšana: a) pamatskolas; b) vidusskolas; c); p. 2. bibliotēku un lasītāvu uzturēšana; p. 3. teātņu un muzeju uzturēšana: a); p. 4. veselības aizsardzība: a) slimnīcas; b) aptiekas; c) sanatorijas; d); p. 5. sanitārā pārraudzība: a) dezinfekcijas un dezinfekcijas iestāžu uzturēšana; b) pirtis; c) glābšanas iestādes; d) kapsētu uzturēšana; e) pilsētas apturēšana; f); p. 6. ielu, ceļu, šoseju, laukumu, dārzu u. t. t. ierīkošana un uzturēšana; p. 7. kanalizācijas ierīkošana un uzturēšana; p. 8. pilsētas apgaismošana; p. 9. ugunsdzēsēju komandas uzturēšana: a); p. 10. nespējnieku apgādāšana: a) ārpus patvērsmes: naudas pabalsti, uzturs, apģērbs un apavi; b) nespējnieku namu un patversmju uzturēšana; c). § 6. Pilsētas parādu segšanai un $\frac{0}{100}$ nomaksai: p. 1. a). § 7. Dažādu kapitālu nodibināšanai: p. 1. a). § 8. Valsts nodokļu nomaksai: p. 1. § 9. Dažādi neparedzēti izdevumi. Pēc šīs šēmas pilsētu pašvaldībām ir jāastāda savi budžeti. Kā redzams, viņa nav sevišķi pilnīga un tā ir izstrādāta pašos pirmajos valsts pastāvēšanas gados. Pa visu šo laiku ir pa daļai mainījušies ieņēmumi, kā arī izdevumu avoti. Vēl jāievēro, ka pilsētu pašvaldībām atstāta tiesība šēmu paplašināt, pievienojot tai klāt jaunus posteņus, ko tas arī dara. Tāpēc šie posteņi, kādi ietilpst tagadējā budžetā ir ļoti dažādi. Līdz ar to šēma, pēc kuņas saskaitīti un publicēti pilsētu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi, ir plašāka par paraugu.

Bez budžetiem pilsētu pašvaldībām ir jāiesūta pārskats par pilsētas ieņēmumiem un izdevumiem. Pilsētas valdes gada pār-

skats par budžeta izlietošanu un par iestāžu un uzņēmumu darbību nododams revīzijas komisijai ne vēlāk par nākošā gada 1. maiju. Savu atziņu par pārskatu revīzijas komisija nodod pilsētas valdei ne vēlāk par tā paša gada 1. jūliju. Pilsētas valde gada pārskatu ar visiem paskaidrojumiem un pielikumiem nodod pilsētas domei ne vēlāk par 1. augustu, kuņai tas jāizskata līdz 1. septembrim. No pilsētas domes apstiprinātais gada pārskats stādāms priekšā iekšlietu ministrijai divu nedēļu laikā pēc apstiprināšanas. Tā kā, ja pilsētu pašvaldība ievēro likuma noteikumus, tad katra iepriekšējā gada pārskatam jānonāk iekšlietu ministrijas rokās ne vēlāk par 15. septembri.

Bez tam vēl, pilsētu pašvaldības uzstāda bilances. Pie bilancu sastādīšanas galvenais uzdevums ir nekustamu un kustamu īpašumu taksācija. Pārejas vērtības vai pienākumi pilsētu pašvaldībām ir vieglāki konstatēt. Lielākas grūtības rodas pie nekustamu īpašumu taksācijas. To vērtību var noteikt no dažādiem redzes viedokļiem: nekustamu īpašumu (būves) izmaksa, tirgus cena, kāda speciāla vērtība u. t. t. Vērtības noteikšana rada diezgan lielas grūtības, bet galvenais ka visas pilsētu valdes neiziet no viena redzes viedokļa, pat vēl vairāk: vienā un tai pašā pilsētas pašvaldībā atsevišķus īpašumus novērtē no dažādiem redzes viedokļiem. Tāpēc arī saprotams, ka bilancu posteņi bieži nav savstarpēji salīdzināmi. Tomēr arī bilancu kopsavilkums zināmu ainu par pilsētu mantas un kapitālu stāvokli dod.

Bez ziņām, kuņas dod budžeti, pārskati, un bilances, ko pilsētu pašvaldības iesūta iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentam, valsts statistiskā pārvalde ievāca tās vēl ar īpašu ziņu lapu par pilsētu pašvaldībām. Šī aptaujā ietilpst vispārēji jautājumi par pašvaldības administratīvo, tiesisko un finansu stāvokli. Viņa papildina budžetu, pārskatu un bilancu datus par pašvaldību. Ziņu lapa par pilsētas pašvaldību izstrādāta saziņa ar iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentu, Latvijas pilsētu savienību un Rīgas pilsētas statistisko biroju. Ziņu lapā ievietoti tikai nepieciešamākie jautājumi, uz kuriem pilsētu pašvaldībai viegli atbildēt un kuņas var sastādīt bez liela laika patēriņa. Ziņu lapas saturs par pilsētas pašvaldību ir sekošs: 1) Pilsētas nosaukums, pilsētas nosaukums pirms kara, krieviski un vāciski; 2) kādā gadā pilsētai piešķirtas pilsētas tiesības, ar kādu aktu tās piešķirtas; 3) vai pirms pilsētas tiesību piešķiršanas

pilsētai bija miesta tiesības; 4) no kādas pašvaldības vienības izdalīja pilsētas iedzīvotājus un teritoriju (nosaukums); 5) kad noteiktas pilsētas pašvaldības administratīvās robežas, ar kādu likumu (uzrādīt arī robežu grozījumu likumus); 6) Pilsētas teritorijas platība administratīvās robežās kvad. klm., pilsētas teritorijas platība ārpus administratīvām robežām kvad. klm.; 7) pilsētas pašvaldības (īpašums) zeme: a) lauksaimniecībā lietotā zeme ha, b) meži ha; ģimenes dārziņi ha, c) apstādījumi un sporta laukumi ha, d) pārējo pilsētas pašvaldības gruntsgabalu platība ha; 8) lauksaimniecībā lietotā zeme: zemes gabalu nosaukums un atrašanās vieta, platība ha, aņamzeme, pļavas, kopā; kas apsaimnieko: pilsēta pati vai iznomāts, nomas nauda 1929. gadā, nomnieka vārds un uzvārds, piezīmes; 9) ģimenes dārziņi: ģimenes dārziņu nosaukums un atrašanās vieta, dārziņu skaits, kopplatība ha, nomas maksa par ha, ls, augstākā, zemākā, vidējā, ieņēmumu kopsumma 1929. g., iznomāšanas termiņš, iznomāto dārziņu skaits 1929. g., piezīmes; 10) meža ciršanas iznākumi, uzrādīt cik izstrādāts 1929. gadā ciešmetros: būvlietas koki, šķīlas malkas, zaru un celmu malka; kopā, pārdots, bez maksas izsniegts; ieņēmumi 1929. gadā no koku materiāla un malkas pārdošanas ls, bez maksas izniegtā vērtība ls; 11) pilsētas pašvaldībai piederošo apbūvēto gruntsgabalu saraksts: ēkas nosaukums, atrašanās vieta, izlietošanas veids, ēkas materiāls, stāvu skaits, a) pārvaldes un valsts vajadzībām izlietotās ēkas, b) izglītības iestādes, c) veselības aizsardzība, d) sociālā apgāde, e) māksla un ziņātne, f) uzņēmumi un labierīcības; 12) pilsētas uzņēmumi un labierīcības; uzņēmumu nosaukums — 1) elektriskā stacija (ja pilsētas īpašumā, vai rīcībā ir tikai daļa no uzņēmuma, piemēram, elektriskā vadu tīkls, bet pati stacija pieder privātai personai, tad to sīki aprakstīt, kā arī norādīt uz attiecībām ar minēto privatuzņēmēju), 2) elektrisko vadu, tīklu un strāvas izdalīšana, 3) gāzes iestāde, 4) ūdensvads, 5) kanalizācija, 6) lopkautuve, 7) tramvajs, 8) kuģi un pārceltnes, 9) autobusi, 10) dzirnavas, 11) elevatori, 12) zāģētavas, 13) akmeņu laužtuves, 14) grants un mālu bedres, 15) ķieģeļu ceplī, 16) cementa cauruļu rūpniecība, 17) kūdras fabrikas, 18) spiestuves, 19) kino, 20) izdevniecība, 21) pilsētu bankas, 22) krājķekas, 23) lombardi, 24) izstādes-tirgi, 25) dienas tirgi, 26) nedēļas tirgi, 27) reklāmas stabi, 28) pirts un ūdens dziedniecības, 29) aptiekas, 30) benzīna kioski, 31) kioski, 32) pārtikas veikali,

33) degvīna izdalīšana, 34) dzīvojamās ēkas, 35), 36); par šiem uzņēmumiem jānodod šādas ziņas: no kuņa laika uzņēmums darbojas, pilsētas īpašums, nomāts, iznomāts, koncesionēts u. t. t., uzņēmumu skaits, 1929. gadā ieņemts, izdots, peļņa vai zaudējums, piezīmes; 13) pilsētas parādi 1. janvārī; 1913. Kr. R., 1920. L. R., 1921. L. R., 1922. ls, 1923., 1924., 1925., 1926., 1927., 1928., 1929. un 1930. ls, parādā iekšzēmē: Valstij (finansu ministrijai), Latvijas bankai, Valsts Zemes bankai, Latvijas Hipotēku bankai, privātām kredītiestādēm, citi iekšzemes aizņēmumi, aizņēmumi ārzemēs (ja nav iespējams par visiem gadiem uzrādīt, tad uzdot tikai par pēdējiem trim gadiem); 14) nodokļu un nodevu likmes 1930. gada 1. janvārī: nodokļu un nodevu nosaukums — 1) obroka noma, 2) dzimts noma, 3) dzīvokļu nodoklis, 4) tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis, 5) automobiļu stāvēšanas vietas, 6) siktirgotāju — iznēsātāju un izvadātāju nodoklis, 7) ūtrupju nodoklis, 8) reklāmu nodoklis, 9) traktieru nodoklis, 10) nodoklis no alkoholisku dzērienu veikalim, kur dzērienus nepatērē uz vietas, 11) izprieču nodoklis, 12) biljarda nodoklis, 13) muzikas instrumentu un orķestru nodoklis, 14) mantu un pasažieru pārvadāšanas nodoklis, 15) rokas ratiņu nodoklis, 16) zirgu un ekipāžu nodoklis, 17) govju, kazu, aitu un cūku nodoklis, 18) suņu nodoklis, 19) siltumnīcu, dārzniecību u. t. t. uzņēmumu nodoklis, 20) velosipēdu, automobiļu, motocikletu, laivu, motorlaivu un jachtu nodoklis: a) laivu, b) jachtu, c) motorlaivu, 21) vasarnieku un peldu viesu nodoklis, 22) pierakstišanās nodoklis, 23) nodoklis no tirgošanās uz ielām un laukumiem, 24) nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību, 25) nodoklis par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu, 26) dzimtsarakstu nodoklis, 27) par kuģu un liellaivu pārzīmošanu ostas un pilsētās, 28) par apliecībām un citiem dokumentiem, 29) par tiltu un celtuvju lietošanu, 30) par pilsētas mēru un svaru lietošanu: a) mēru, b) svaru; 31; 32; 33; 34; 35; par minētiem nodokļiem ir jāuzdod aplikšanas vienība, likmes un no kāda laika nodokļa vai nodevas likme pastāv; 15) pilsētas galva un valdes sastāvs: amatu personas vārds, uzvārds, dzimšanas gads, izglītība un speciālitate, nodarbošanās bez pilsētas pašvaldības amata, kādu nozari parzin; pilsētas galvas laikā 1920.—1930. un 1913. gados, pilsētas valdes locekļi 1930. gadā. Šīs ziņas visam pilsētu valdēm bija jāiesūta Valsts Statistiskajai Parvaldei līdz 1930. gada 15. oktobrim. Bez minētām ziņām vēl bija jā-

piesūta 1913. (vai 1912.) gada faktiskie ieņēmumi un izdevumi lai varētu dabūt savilkumu arī par pirms kara laiku.

Pieprasītās ziņas pilsētu pašvaldības visumā piesūtīja akkurāti (ar maz izņēmumiem), tomēr vienā otrā gadījumā tās bija nepilnīgas un tāpēc vajadzēja pieprasīt no pilsētu valdēm papildinājumus un paskaidrojumus. Tā kā rezultātā iesūtītās ziņas var uzskatīt par izsmelošām un lietošanai pietiekoši pilnīgām. Šīs ziņas papildina tos dažādos jautājumus, kas atrisināmi pēc budžetiem un pārskatiem.

Par pilsētu pašvaldību statistiku pēdējā laikā diezgan plaši interesējas starptautiskas statistiskas organizācijas. Sevišķu interesi parāda pilsētu pašvaldību finansu statistikas jautājumiem. Un šeit bez daudz citām svarīgām lietām, izvirzās viens kardināls jautājums par pilsētu pašvaldību budžetu sastādīšanu, protat, kā uzrādīt pilsētu pašvaldību budžetos un pārskatos uzņēmumu budžetus: ar visiem apgrozījumiem, ražošanas un tirdzniecības izdevumiem, jēlvielu vērtību un apgrozīto preču vērtību (t. s. brutto), vai arī uzrādīt tikai katra uzņēmuma tīro atlikumu (netto budžets), ja tas būtu pozitīvs (peļņa), tad ieņēmumos un ja negatīvs, tad izdevumos. Kompetentas starptautiskas statistikas iestādes šo jautājumu vēl nav galīgi izšķirušas. Šeit cinās divi uzskati — vieni aizstāv brutto principu un otrie netto. Liekās tomēr, ka virsroku ņems netto princips. Brutto principu visā pilnībā nav iespējams izvest (piemēram nevar pieskaitīt komunālo kredītiestāžu apgrozījumus u. t. t.) un ja to ievēd ar zināmiem noteikumiem, dažus apgrozījumus izslēdzot, arī tad pilsētu pašvaldību budžetu kopsummas ārkārtīgi palielināsies un tās būs pilnā atkarībā no pilsētu uzņēmumu skaita un to apgrozījumiem. Piemēram, ja samērā nelielai pilsētai būs ļoti daudz dažādu uzņēmumu, tad tās budžets var būt lielāks, kā pilsētai ar lielu iedzīvotāju skaitu, bet maz uzņēmumiem. Tā kā brutto budžeti savstarpēji ļoti grūti salīdzināmi, īpaši tas sakāms par caurmēra skaitļiem, piemēram, uz vienu iedzīvotāju. Pilsētas pašvaldībai, kuņa eksploatē daudz un dažādus uzņēmumus, caur-

mēra skaitļi būs daudz lielāki, kā tai kam tādu nav un kas savus izdevumus sedz galvenā kārtā ar nodokļiem. Pat pilsētas budžeti pa gadiem nebūs salīdzināmi, piemēram, pilsētai kas izdevusi elektriskās stacijas vai ielu dzelzsceļu koncesiju un kas ik gadus saņem no elektriskās stacijas vai ielas dzelzsceļu īpašniekiem zināmu maksu par izdoto koncesiju. Šīni gadījumā minētie uzņēmumi pilsētu pašvaldības budžetā figurēs pēc netto principa, bet ja nakošā gadā pilsētas pašvaldības izpērk elektrisko staciju un ielas dzelzsceļu un to eksploatē pilsētas pašvaldība, tad šos uzņēmumus budžetā ievēdīs ar visiem apgrozījumiem pēc brutto principa. Tādā gadījumā divu blakus stāvošo gadu budžeti nebūs salīdzināmi. Ir vēl daudz citu un dažādu apstākļu, kas runā par labu netto principam. Netto princips pie pilsētu pašvaldību budžetu sastādīšanas ir pielietojams un sevi attaisno tikai tāni gadījumā, ja blakus netto summai, kas paliek pāri no uzņēmuma darbības, uzrāda arī uzņēmuma apgrozījumus. Parasti to panāk tādā veidā, ka par katru uzņēmumu sastāda īpašu budžetu (to varētu arī nosaukt peļņas un zaudējumu rēķins, kur sīki paredz visus ieņēmumus un izdevumus. Šādam pielikumam, kur sīki paredzēti visi zināma uzņēmuma ieņēmumi un izdevumi, ir liela priekšrocība tai ziņā, ka pēc tā uzņēmuma darbību var labāki pārredzēt nekā tāni gadījumā, ja tas būtu kopējā pilsētas pašvaldības budžetā. Bet uzņēmumu darbību rezultātus un to nozīmi pilsētas saimniecībā var atkal labāki pārredzēt pēc pilsētas pašvaldības kopējā netto budžeta. Pēc tā pilsēta viegli un skaidri redz, kādi uzņēmumi darbojas ar peļņu, cik tā liela un kādi cieš zaudējumus. Liekās, ka netto budžetam ir lielas priekšrocības un tāni pat laikā, ja to sastāda ar pielikumiem, tad ir ta pati pilnība, kas brutto budžetam.

Jautājumu par pilsētu pašvaldību finansu statistiku aizskāra Latvijas-Igaunijas V. statistiskā konferencē, kuņu noturēja Tallinā 1930. gada 14. — 21. jūnijam. Attiecībā uz šo priekšmetu tur pieņēma sekošu rezolūciju:

V. Finansu statistika.

27. Abu valstu finansu statistika ietver:

- 1) Valsts finanses,
- 2) pilsētu finanses,
- 3) apriņķu pašvaldību finanses,
- 4) pagastu pašvaldību finanses.

V. Statistique financière.

27. La statistique financière des 2 Etats comprend:

- 1) les finances d'Etat,
- 2) les finances municipales,
- 3) les finances des administrations autonomes de district.
- 4) les finances des communes rurales.

Katrā nozarē sastāda ienākumu un izdevumu un, pēc iespējas, bilanču savilkumus.

28. Šos savilkumus izgatavo centrālās statistiskās vai citās iestādēs zem centrālo statistisko iestāžu vadības un ciešā sadarbībā ar tām.

29. Statistiskos savilkumus izgatavo pēc budžetiem, ienākumu un izdevumu pārskatiem, vai arī pēc pirmiem un otriem, bet, katrā ziņā, uzrādot materiālu avotus.

30. Valsts, pilsētu, apriņķu un pagastu pašvaldību budžetu posteņu nomenklatūra katras valsts robežās, pēc iespējas, saskaņojama un salīdzināma.

31. Ienākumi un izdevumi apstrādājami atsevišķi pa pilsētu, apriņķu un pagastu pašvaldībām un katras pašvaldības kategorijas robežās, izdarāmi pēc vienādas nomenklatūras.

32. Budžeta posteņos, kuņi rodas no zināmām operācijām: kā piemēram, uzņēmumu, monopolu, domeņu u. t. t. eksploatēšanas, ievēd tikai saldo — tīro ienākumu vai izdevumu (netto princips).

33. Valsts ienākumu un izdevumu grupējumiem vēlams izstrādāt abām valstīm kopēju nomenklatūru, pieņemot par pamatu Tautu Savienības pielietotos principus.

34. Turpmākās statistiskās konferencēs jāizved ienākumu un izdevumu nomenklatūras saskaņošana.

Konferencē aizskāra finansu statistiku vispārī un atsevišķi arī pilsētu pašvaldību. Šī konferencē atzina, ka lauku un pilsētu pašvaldību finansu statistika ir jāsaskaņo ar valsti un, ka visos trīs gadījumos tā jāstāda pēc netto principa. Saprotams, statistiskām iestādēm tieši nav iespējams noteikt budžetu sastādīšanas kārtību (var būt ka pie attiecīgu likumu izstrādāšanas viņas var likumdevējiem uz to norādīt), bet statistiskām iestādēm, kaut gan bieži ar lielām grūtībām, ir brutto budžeti jāparvērs par netto un galīgos savilkumos jādod netto summas. To paredzēja arī

Pour chaque branche on élaborera des résumés sur les recettes et des dépenses et, si possible, sur les bilans.

28. *Ces résumés seront établis soit par les institutions centrales de statistique, soit par d'autres institutions sous le contrôle ou en collaboration étroite avec les institutions centrales de statistique.*

29. *Les tableaux statistiques seront établies d'après les projets de budget et les comptes-rendus des recettes et des dépenses, soit d'après les uns et les autres indiquant obligatoirement la source du matériel.*

30. *La nomenclature des articles budgétaires des recettes et des dépenses de l'Etat, des municipalités, des self-governments des districts et des communes dans les limites de chaque Etat doit être unifiée et rendue comparable dans la mesure du possible.*

31. *Le groupement des recettes et des dépenses des diverses municipalités et des self-governments ruraux et communaux sont à élaborer d'après la même nomenclature et d'après chaque catégorie des autonomies.*

32. *Dans les articles budgétaires se rapportant à certaines opérations, comme par exemple à l'exploitation des entreprises, aux monopoles, aux domaines etc. inscription n'est faite que des soldes - recettes ou des dépenses nettes (principe "netto").*

33. *Pour le groupement des recettes et des dépenses d'Etat dans le résumé statistique il est désirable d'élaborer une nomenclature commune pour les deux Etats, en utilisant comme base les principes adoptés par la Société des Nations.*

34. *Au cours des prochaines conférences statistiques il convient d'élaborer une nomenclature unifiée des recettes et des dépenses.*

Latvijas-Igaunijas V. statistiskā konferencē. Tāpēc arī tālākos savilkumos, bez brutto budžeti ir uzstādīti arī netto. No mūsu budžeti ir jāizslēdz ne tikai apgrozījumu summas, bet arī caurejošās. Tādu summu mūsu budžetos ir diezgan daudz (tālāk šis jautājums ir apskatīts sīkākī „netto budžeti“). Apgrozījumu un caurejošo summu izslēgšanu izdarīja tādā veidā, kā tas ir paredzēts pie valsts budžeta. Visos sīkumos to nevarēja piemērot, bet ar galveniem posteņiem, tiem kas nosaka budžetu lielumu, tas bija pilnīgi izdarāms.

II. Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits.

II. Nombre des villes et des habitants urbains.

Latvijas neatkarības laikā pilsētu skaits ir pastāvīgi pieaudzis. Līdz 1919. gadam uz Latvijas teritorijas pastāvēja 30 pilsētas, tāds pat skaits bija Latvijas proklamēšanas dienā (ja ieskaita arī tās pilsētas, kas kara gados bija izpostītas). Latvijas pastāvēšanas laikā pilsētu tiesības dabūja sekošas 27 tagad pastāvošas pilsētas: 1) Rūjiena, tiesības piešķirtas 1920., 2) Smiltene — 1920., 3) Alūksne — 1920., 4) Rīgas-Jūrmala — 1920., 5) Krustpils — 1920., 6) Krāslava — 1923., 7) Auce — 1924., 8) Ainaži — 1926., 9) Livāni — 1926., 10) Madona — 1926., 11) Pļaviņas — 1927., 12) Preiļi — 1928., 13) Balvi — 1928., 14) Viesīte — 1928., 15) Priekule — 1928., 16) Kārsava — 1928., 17) Gulbene — 1928., 18) Varakļani — 1928., 19) Viļāni — 1928., 20) Kēmeri — 1928., 21) Ogre — 1928., 22) Sigulda — 1928., 23) Ape — 1928., 24) Lejasciems — 1928., 25) Strenči — 1928., 26) Mazsalaca — 1928. un 27) Salacgrīva 1928. Latvijas pastāvēšanas laikā Rūjienai pirmā piešķīra pilsētas tiesības. To izdarīja ar īpašu aktu „noteikumi par pilsētas tiesību piešķiršanu Rūjenes miestam“ (Papildinājums pie likumu un valdības rīkojumu krājuma № 24.) 1920. gada 2. janvārī. Šinīs noteikumos bija sacīts, ka Rūjenes miestam, Valmieras apriņķī, Vidzemē piešķirtas pilsētas tiesības, attiecinot uz viņu visus administratīvos un pašvaldības likumus un nosacījumus un izdalot viņu no vietējās lauku pašvaldības vienības; iekšlietu ministram ūdot sarīkot zināmās Rūjienas pilsētas domes vēlēšanas un izdot visas šim nolūkam vajadzīgās instrukcijas un nosacījumus. Apriņķa valdes priekšnieka vārdā sastādīt komisiju no apriņķa priekšnieka vai viņa palīga, viena apriņķa padomes locekļa, viena Rūjienas pilsētas domes locekļa, ik pa vienam priekšstāvim no Rūjienas un Ternejas pagastu padomēm, pēc minētās domes un padomes izvēles un uzdevuma: a) noteikt Rūjienas pilsētas robežas un b) nokārtot tiesiskās un finansielās attiecības starp Rūjienas pilsētu un ieinteresētām lauku pašvaldību vienībām.

Komisijas lēmumi nāk spēkā pēc iekšlietu ministra apstiprinājuma. Visas pastāvošās ielas, ceļus un laukumus pilsētas robežās atzīt par tādiem, kuŗi atrodas atklātības lietošanā. Rūjienas pilsētai atstāja spēkā esošos civillikumus. Ar līdzīgiem aktiem pilsētu tiesības piešķīra arī pārējām pilsētām. Pēdējo pilsētu tiesību piešķiršanu izdarīja 1928. gada 11. februārī (Likums par pilsētu tiesību piešķiršanu 16 miestiem — 1928. gada Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājuma № 39.)

Ja saskaita pilsētu skaitu, kāds pastāvējis Latvijā, tad pa atsevišķiem gadiem dabūnam šādu ainu:

Līdz gadam pastāvēja	Pilsētu skaits	Pieaugums
Jusqu'à il y avait	Nombre des villes	Accroissement
1919. " "	30	—
1920. " "	35	5
1921. " "	35	—
1922. " "	35	—
1923. " "	36	1
1924. " "	37	1
1925. " "	37	—
1926. " "	40	3
1927. " "	41	1
1928. " "	57	16
1929. " "	57	—
1930. " "	57	—

Pilsētu skaits attiecas uz gada beigām un visas pilsētas, kam zināmā gadā ir piešķirtas tiesības, ietilpst minētā skaitlī. Par tām pilsētām, kas tiesības dabūjušas Latvijas neatkarības laikā, ir viegli un vienkārši noskaidrot, ja tā var izteikties, pilsētas „dzimšanas dienu“. Tas ir pilnīgi noteikts un skaidrs moments. Saskaņā ar likumu pilsētu pašvaldības tiesības var piešķirt tikai ar attiecīgu aktu, izdotu likumdošanas kārtā. Tāds stāvoklis ir ar visām 27 pilsētām¹⁾, kam tiesības piešķirtas 1920.—1928. gados. Turpretim ar tām pilsētām, kas pastāvēja jau pirms kara, un īpaši pirmajām pilsētām, kas nodibinātas mūsu zemē, ar tām ir daudz grūtāki un stāvoklis šeit bieži ir ļoti nenoteikts. Te bieži jāņem vērā kāds svarīgs moments, piemēram, pilsētas dibināšanas diena un minētais laiks

¹⁾ Bez minētām 27 pilsētām, kam pilsētu tiesības piešķirtas Latvijas neatkarības laikā, pilsētas tiesības vēl piešķīra Valkai. „Noteikumos par pilsētas tiesību piešķiršanu Valkas priekšpilsētām“ (Likumu un valdības rīkojumu krājums 1920. № 252) sacīts: „piešķirt pilsētas tiesības Valkas priekšpilsētu daļām, kurās pēc Latvijas-Igaunijas robežu komisijas priekšsēdētāja š. g. 1. jūlija lēmuma piedalītas Latvijai, izslēdzot tās no apriņķa administratīvās vienības un atsvabinot no nodokļiem un nodevām kas, kas pilsētas tiesības ieguvusi pirms kara, tad Valkas pastāvēšanas gads šeit uzskatīts tas, kad viņa pirmo reizi ieguva pilsētas tiesības.“

№ 1. Pilsētu saraksts 1930. gadā. — № 1 Registre des villes en 1930.

№.№ pec kārtas	Pilsētu nosaukumi Dénomina- tion des villes	Apriņķi Districts	Platība kv. klm. Superficie en car.	Iedzīvotāju skaits 1930. Population en 1930	Iedzīvotāju skaits uz vienu ha Nombre d'habitants sur 1 ha	Dibināšanas vai tiesību piešķiršanas gads Fondation des villes ou concession de droits	Ar kādu aktu Acte legal
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	Rīgas	210,73	377.917	17,9	XIII. 1201	
2	Liepāja	Liepājas	42*)	57.238	13,6	XVII. 1625	
3	Daugavpils	Daugavpils	51,5	43.226	8,4	XVI. 1582	
4	Jelgava	Jelgavas	32,25	33.048	10,2	XVI. 1593	
5	Ventspils	Ventspils	25,7	17.253	6,7	XIV. 1378	
6	Rēzekne	Rēzeknes	8	12.680	15,9	XVIII. 1773	
7	Valmiera	Valmieras	13,35*)	8.368	6,3	XIV. 1323	
8	Rīgas-Jūrmala	Rīgas	36*)	8.013	2,2		Likumu
9	Cēsis	Cesu	14,50	7.692	5,3	XIII. 1224	
10	Tukums	Tukuma	9,34	7.658	8,2	XVIII. 1798	
11	Kuldīga	Kuldīgas	10,25	6.921	6,8	XIII. 1277	
12	Jēkabpils	Jēkabpils	26,3444	5.607	2,1	XVII. 1670	
13	Ludza	Ludzas	7,85	5.359	6,8	XVIII. 1777 ¹⁾	
14	Sloka	Rīgas	7,3520	5.285	7,2	XVIII. 1785 ¹⁾	
15	Grīva	Ilūkstes	8*)	5.282	6,6		Likumu
16	Bauska	Bauskas	4,51	4.841	10,7	XVI. 1511	
17	Rūjiena	Valmieras	6,76	4.582	6,8	1920	Likumu
18	Saldus	Kuldīgas	3*)	4.349	14,5	1917	Likumu
19	Krāslava	Daugavpils	3,8659	4.283	11,1	1923	Likumu
20	Talsi	Talsu	3,525	4.192	11,9	1917	Likumu
21	Alūksne	Valkas	4,11	3.612	8,8	1920	Likumu
22	Smiltene	Valkas	5,4202	3.590	6,6	1920	Likumu
23 ¹⁾	Gulbene	Madonas	8,00*)	3.574	4,5	1928	Likumu
24	Aizpute	Aizputes	4,5*)	3.435	7,6	XIV. 1378	
25	Valka	Valkas	13,37*)	3.341	2,5	XVI. 1584	
26	Līvāni	Daugavpils	2,92	3.219	11,0	1926	Likumu
27	Krustpils	Daugavpils	3,00*)	3.213	10,7	1920	Likumu
28	Limbāži	Valmieras	5,6*)	2.935	5,2	XIV. 1385 ¹⁾	
29	Auce	Jelgavas	3,06	2.900	9,5	1924	Likumu
30	Pļaviņas	Rīgas	6,0*)	2.631	4,4	1927	Likumu
31	Jaunjelgava	Jēkabpils	9,75*)	2.299	2,4	XVI. 1600	
32	Madona	Madonas	4,00*)	2.182	5,5	1926	Likumu
33	Dobeļe	Jelgavas	3,5*)	2.152	6,1	1917	Likumu
34	Strenči	Valkas	5,25	1.937	3,7	1928	Likumu
35	Sabīle	Talsu	4*)	1.914	4,8	1917	Likumu
36	Kārsava	Ludzas	1,5	1.843	12,3	1928	Likumu
37	Preiļi	Daugavpils	2,84*)	1.747	6,2	1928	Likumu
38	Subata	Ilūkstes	5,0*)	1.696	3,4	1917	Likumu
39	Kandava	Talsu	2,51	1.628	6,5	1917	Likumu
40	Varakļāni	Rēzeknes	0,77	1.624	21,1	1928	Likumu
41	Balvi	Jaunlatgales	6,00*)	1.583	2,6	1928	Likumu
42	Sigulda	Rīgas	10,00*)	1.444	1,4	1928	Likumu
43	Mazsalaca	Valmieras	0,2612	1.372	52,8	1928	Likumu
44	Vīļāni	Rēzeknes	1,63	1.370	8,4	1928	Likumu
45	Priekule	Liepājas	4,3*)	1.296	3,0	1928	Likumu
46	Ogre	Rīgas	4,5	1.292	2,9	1928	Likumu
47	Viesīte	Jēkabpils	2*)	1.258	6,3	1928	Likumu
48	Ilūkste	Ilūkstes	10,51*)	1.202	1,1	1917	Likumu
49	Valdemārpils	Talsu	3,01*)	1.130	3,8	1917	Likumu
50	Grobiņa	Liepājas	4*)	1.129	2,8	XVII. 1695 ¹⁾	
51	Ape	Valkas	1,90*)	947	5,0	1928	Likumu
52	Kēmeri	Rīgas	18*)	942	5,2	1928	Likumu
53	Aināzi	Valmieras	16*)	923	5,8	1926	Likumu
54	Salacgrīva	Valmieras	15*)	909	6,1	1928	Likumu
55	Piltene	Ventspils	12*)	788	6,6	XIII. 1) ¹⁾	
56	Durbe	Liepājas	4*)	551	1,4	1917	Likumu
57	Lejasciems	Valkas	1,2097	500	4,1	1928	Likumu

*) Pareizu skaitļu trūkuma dēļ pilsētas valde uzdevusi apmēra skaitļus.

**) Apmēra skaitļi uzdoti pēc Z. m. mēriņcības daļas datiem.

1) 1916. gadā pēc bij. Krievijas iekšlietu m-jas datiem šīm pilsētām bija sašaurinātas tiesības (Sk. piezīmi 17. un 18. l. p.)

jāuzskata, kā pilsētas pastāvēšanas sākums. Šādos gadījumos vairāk jāreķinās ar faktu, nekā ar juridisku aktu. Bet, tā kā pilsētas dibināšanas un pilsētas tiesību piešķiršanas jautājums šīnī izdevumā nav tas galvenais, bet uzskatāms kā blakus lieta, tad arī sīkākai šī jautājuma noskaidrošanai un pētišanai šeit nav vietas. Visas ziņas par pilsētas pastāvēšanas sākumu, bez nopietnākas kritikas, ir ņemtas no pilsētu valžu ziņojumiem.

No pastāvošām pilsētām¹⁾ vecākā ir Rīga, dibināta 1201. gadā. XIII. gadu simteni nodibinātas — 4 pilsētas, XIV. piešķirta pilsētu tiesības — 4, XVI. — 5, XVII. — 3, XVIII. — 4, 1917. gadā piešķirta — 10²⁾ un Latvijas neatkarības laikā — 27.

Pa atsevišķiem apgabaliem lielākais pilsētu skaits iznāk uz Vidzemi: 1919. gadā šeit gan skaitījās tikai 6, 1920. — 10, 1926. — 12 un 1928. un nākošos gados jau 22 pilsētas. Nākošā vieta ir Kurzeme; pirms kara šeit bija lielāks pilsētu skaits, kā Vidzemē. Kurzemes pilsētu skaits paliek bez lielākām pārmaiņām: 1919. gadā skaitījās 12 un 1930. gadā 13 pilsētas. Zemgalē 1919. gadā pastāvēja 9 un 1930. gadā 11. pilsētas. Daudz straujāks pilsētu skaita pieaugums ir Latgalē: 1919. gadā šeit bija tikai 3 pilsētas, 1926. gadā — 11, bet 1928. un nākošos gados — 11 pilsētas. Latgalē tāpat kā Vidzemē bija diezgan liels skaits bieži apdzīvotu vietu, kurām bija iespējams piešķirt pilsētu tiesības. Rīgas apriņķī ir lielākais pilsētu skaits — 7.

Skat. tabeli № 2 un 3.

Jautājums par pilsētu skaitu atsevišķos gados ir izšķirts tikai tik tālu, cik to var uzskatīt no tiesiskā redzes viedokļa. Tas saprotams tādā veidā, ka zināmā gadā pilsētu tiesības ir bijušas uzdotam apdzīvotu vietu skaitam. Tomēr mūsu apstākļos vēl lielu lomu spēlē viens pašvaldību veids, kas atšķiras no lauku pašvaldību tipa, un tani pat laikā tam nav arī pilsētu tiesības. Līdz 1928. gadam pie mums pastāvēja miesti, pie kam ne tikai kā apdzīvotas vietas nosaukums, bet arī ar pašvaldības tiesībām. Miestu pašvaldība lielā mērā atšķiras no lauku pašvaldības (pagasta); ta tuvāki stāv pilsētu pašvaldībai. Ipaši tas sakāms par dažām mūsu mazpilsētām, kur iedzīvotāju skaits nav liels; tur arī nodarbošanās ziņā miestu iedzīvotājiem ir daudz kopēja ar mazpilsētām. Tāpat tas ir ar miestu un mazpilsētu pašvaldības darbības saturu. Tiem bieži līdzīgi pienākumi un pa daļai bija līdzīgas tiesības.

Miestu pašvaldības līdz 1928. gadam darbojās uz īpašu pagaidu noteikumu pamata par miestiem (Likumu un valdības rīkojumu krājums 1920. № 243.) Uz šo noteikumu pamata miestu pašvaldība ievadama tādās apdzīvotās vietās, kurām apbūvētā zemes platība, iedzīvotāju skaits, tirdzniecības vai rūpniecības attīstība, dzelzsvai īdensceļu pietātņu tuvums vai citi apstākļi dod apdzīvotai vietai pilsētniecisku raksturu un kur iedzīvotāju prasības lab-

¹⁾ M. Skujenieks „Latvija, zeme un iedzīvotāji“, trešais pārstrādātais un papildinātais izdevums, Rīgā, visdažādākos laikos un tāpat dažādi apstākļi sekmējuši to izcelšanos. Pilsētu lielākā daļa radusēs jau vidus latviešu pilim bija izcelušās pilsētas. Apdzīvotās pils latviskais nosaukums, bieži atradās pravāks skaits dzīvojamo ēku, kurās uzturējās virsaišu pavadonība, kareivji un ļaudis, kuri gan nodarbojās ar zemkopību, gan ar amatniecību (kaleji, sedlinieki u. c.). Tādas pilsētas bija pie Mežotnes, Tervēnes, Dobeles, Sidrabenes, Kokneses un u. c. pilim. Arī vidus laikos pēc ordeņa varas nostiprināšanas, miestu un pilsētu lielākā daļa izcēlas tādā pat centrī, apmetās amatnieki un tirgotāji, un ja šādi ļaudis miestu un vēlāk pilsētiņa. Vidus laikos tikai trīs mūsu nomētnes, kurās neslēpās stipro pilju aizvēja. Tomēr pilsētas pirms 1500. gada un līdz šim nepārtraukti pastāvējušas. Šīs pilsētas ir Aizpute, Kuldīga, Limbaži, Piltene, Rīga, Valmiera, Ventspils un Cēsis. 9 pilsētas izcelušās līdz 1700. gadam, XVIII. gadu simteni pilsētas tiesības dabūjušas 2 pilsētas (Sloka un Tukums), bet visas pārējās pilsētas un miesti radušies tikai XIX. un pat XX. gadu simteņos. 1555. gadā, kad ordeņa valsts vēl atradās pilnos ziedos, latviešu apdzīvotā zeme bija tikai 21 pilsēta vai miests. Kāds no vecākiem autoriem Rauna, Smiltene, Dzerbene, Piebalga, Cēsvalne, Gulbene, Alūksne, Koknese, Straupe, Piltene, Aizpute, Cēsis, Valmiera, Trikate, Rūjene, Sigulda, Kuldīga, Ventspils un gadu simteņu kaņos un pēc Ziemeļu kara bija no zemes radušās, kamēr citas (Smiltene, Rūjene, Alūksne) vietās radās pilnīgi no jauna.

Kamēr vidus laikos pilsētu dibināšanas noteica galvenā kārtā stratēģiski apstākļi (pils apsardzība), tīkmēr jaunradušos pilsētu un miestu dibināšanu un attīstību noteica tīri saimnieciski apstākļi. Jaunākā laikā pilsētas un miesti izcēlušies: 1) kā preču izmaiņas punkti, a) pie dzelzceļu stacijām, b) jūrmalā, c) pie vairāku ievērojamu ieleču krustotāšanās vietām un d) pie kuģojamām upēm; 2) kā rūpniecības centri; 3) kā peldu un vasarnīcu vietas un 4) kā administratīvās pārvaldes iestāžu sedekļi. Var teikt, ka tāpat kā agrāki pie pilim izcēlas miesti, tā tie pirms kara radās pie dzelzceļu stacijām Miesti un pilsētas nav vienmērīgi izdalīti. Ir apgabali kurus tuvu viens pie otra izcēlušies miesti un pilsētas un ir diezgan plaši apgabali, kurus nav lielāku apdzīvotu vietu ar pilsētu raksturu. Visvairāk pilsētu un miestu ir Rīgas, Valmieras, Talsu, Daugavpils un Ilūkstes apriņķos. Vispārī Kurzeme ir bagātāka pilsētām un miestiem, jo tur, pateicoties zīdu apmešanās tiesībām, miestu izcelšanās bija agrāk iespējama nekā Vidzemē. Vismazāk pilsētu un miestu ir Latvijas vidus daļā (Cēsu, Madonas un Rīgas apriņķu dienvid-austurumu daļā) un Jaunjelgavas — Bauskas apriņķos, kā arī Latgales austrumos²⁾. ²⁾ 1917. gadā pilnas pašvaldības tiesības piešķirta arī Palangai, bet to 1920. gadā Latvija atdeva Lietuvai.

№ 2. Pilsētu skaits 1919.—1930. pa apgabaliem.

№ 2. Nombre des villes de 1919 à 1930 par provinces.

№№ pēc kartas	Gadi Années	Apgabali Provinces	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
			P i l s ē t u s k a i t s. — Nombre des villes.											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Vidzeme	6	10	10	10	10	10	10	10	12	13	22	22	22
2	Kurzeme	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	13	13	13
3	Zemgale	9	9	9	9	9	10	10	10	10	10	11	11	11
4	Latgale	3	4	4	4	5	5	5	5	6	6	11	11	11
	Kopā Total	30	35	35	35	36	37	37	37	40	41	57	57	57

№ 3. Pilsētu skaits 1919.—1930. pa apriņķiem.

№ 3. Nombre des villes de 1919 à 1930 par districts.

№№ pēc kartas	Gadi Années	Līdz Aprīņķi	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
			P i l s ē t u s k a i t s. — Nombre des villes.											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Rīgas	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	7	7	7
2	Cēsu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Valmieras	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	6	6	6
4	Valkas	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	6	6
5	Madonas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	2
6	Liepājas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
7	Aizputes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Kuldīgas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	Ventspils	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10	Talsu	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
11	Tukuma	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Jelgavas	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
13	Bauskas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Jēkabpils	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
15	Jūkstes	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
16	Daugavpils	1	2	2	2	3	3	3	3	4	4	5	5	5
17	Rēzeknes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3
18	Ludzas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
19	Jaunlatgales	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
	Kopā Total	30	35	35	35	36	37	37	37	40	41	57	57	57

ierīcības un labklājības ziņā ir tik attīstītas, ka pagastu pašvaldību vienības, kuŗas tās ietilpst, tās nevar apmierināt. 1920. gadā, kad pagaidu noteikumus par miestiem publicēja, tad tanis paredzēja, ka apriņķu valdes sastādīs sarakstus par apdzīvotām

vietām, kuŗas vēlams ievest miesta pašvaldību. Šos sarakstus vēl skatīja cauri apriņķa valde un padome. Tās savukārt vēl ievāca šādas ziņas: a) apdzīvotās vietas vēlamās robežas līdz ar plāna projektu, b) cik ēku miestā un kādas, c) kam pieder

apdzīvotās vietas zeme, d) kādi ceļi atrodas apdzīvotās vietas robežās vai viņas tuvumā, a) iedzīvotāju skaits pēc vecuma, dzimuma, nodarbošanās un tautības, f) cik un kādi veikali, rūpniecības uzņēmumi atrodas nākošā miesta robežās un kāds viņu gads-kārtējs apgrozījums, g) kādas valsts un sabiedriskas iestādes darbojas apdzīvotā vietā, h) pārējie apstākļi, kādēļ nepieciešama miesta pašvaldības ieviešana, i) miesta pašvaldības budžeta projekts, k) atsaukmes no to pagastu padomēm, no kuŗu sastāva projektē miestu atšķirt, l) materiāli un protokoli, kas attiecas uz apdzīvotās vietas iedzīvotāju vēlēšanos piešķirt miesta tiesības. Aprīnķa padome skata visas lietas par miesta piešķiršanu cauri un, ja atrod par iespējamu, tad arī tās piešķir. Lieta par miestu pašvaldības piešķiršanu, kopā ar robežu aprakstu, bija iesniedzama iekšlietu ministra apstiprināšanai. Apstiprināto lēmumu publicēja „Valdības Vēstnesī”, pēc kam miestu uzskatīja par likumīgi nodibinātu un tas varēja uzsākt pārvaldes organizēšanas darbus. Aprīnķa padomes lēmums par miesta tiesību nepiešķiršanu varēja pārsūdzēt iekšlietu ministram un tas strīdus lietu (par piešķiršanu vai nepiešķiršanu) galīgi izlēma. Miesta robežu noteikšanai un finansielo attiecību nokārtošanai aprīnķa valde varēja sasaukt ieinteresēto pagastu un apdzīvoto vietu priekšstāvjus dēļ lietu nokārtošanas. Aprīnķa valdei bija tiesība lemt netikvien par miestu pašvaldības tiesību piešķiršanu, bet arī par viņu izslēgšanu no miestu saraksta un, tieši tos miestus, kuŗi bija zaudējuši savu nozīmi, un pievienot tos atkal pie pagastiem (par ko jāpaziņo iekšlietu ministram dēļ lēmuma apstiprināšanas). Galvenais, no administratīvā viedokļa, ar ko miestī atšķiras no pilsētām ir tas, ka pirmie padoti aprīnķu padomēm. Miests paliek aprīnķa sastāvā administratīvā un saimnieciskā ziņā un miestu pašvaldības orgāni padoti aprīnķa pašvaldības orgāniem, līdzīgi pagastu pašvaldībām. Pie aprīnķu pašvaldību vēlēšanas miestī piedalās līdzīgi pagastiem ar attiecīgu delegātu skaitu.

Miestu pašvaldību orgānu darbība lielā mērā bija padota aprīnķu pašvaldībām. Pastāvēja vesela rinda miestu domes lēmumi, kuŗi stājās spēkā tikai pēc tam, kad tos apstiprināja aprīnķa padome, kā tādi būtu mināmi: a) par nekustamu īpašumu iegūšanu, atsavināšanu, iekļāšanu un pārmaiņšanu, b) par dažādu kapitālu izlietošanu, c) par līgumu slēgšanu, d) par aizņēmumiem, e) par galvojumiem miesta pārvaldes vārdā, f) par miestu budžetu un dažādiem

papildu nodokļiem, g) par noteikumiem, attiecoties uz tirdzniecības un rūpniecības iestādēm, h) par obligātoriskiem noteikumiem un i) par miestu izbūves plānu. Šādos gadījumos lēmumi stājās spēkā tikai pēc tam, kad tos apstiprināja aprīnķa padome. Visi citi miesta domes lēmumi bija spēkā tad, ja aprīnķa valde nedēļas laikā pēc protokola saņemšanas nav pret attiecīgiem lēmumiem, kā pretlikumīgiem protestējuse un paziņojuse ar motivētu rakstu par lēmumu nodošanu aprīnķa padomes izspriešanai. Visi aprīnķa padomes lēmumi attiecībā uz miesta pašvaldības orgānu darbību ir priekš pēdējiem saistoši, bet miesta domei tiesība tos pārsūdzēt viena mēneša laikā apgabaltiesas administratīvā nodaļā, ja atrod, ka tie nesaskan ar likumu. Aprīnķa valdei ir tiesība revidēt miesta pašvaldības iestāžu darbību. Aprīnķa valdei ir tiesība likumā paredzētā kārtībā saukt vainīgos miesta valdes un domes locekļus pie atbildības par dienesta pienākumu pārkāpumiem un noziegumiem, paziņojot par to iekšlietu ministrijai. Pārraudzība par miesta valdes un domes darbību, kā arī par aprīnķa valdes un padomes rīcību un lēmumiem attiecībā uz miesta pašvaldības orgānu darbību, piekrit iekšlietu ministrijai, kuŗai ir tiesība, pārraugot šo darbību, dot savas instrukcijas un aizrādījumus. Administratīvā ziņā miestu pašvaldību stāvoklis daudz tuvāk stāv pagastu pašvaldībām, nekā pilsētu. Miestu pašvaldības orgānu darbība padota aprīnķa padomes zināšanā un pārraudzībā. Un, ja nav pilnīgas analogijas ar pagastu stāvokli, tad tas ir ļoti tuvs. (Jāpiezīmē, ka minētie pagaidu noteikumi par miestiem izdoti 1920. gadā un ka tie no tā laika nav radikāli grozīti. Niecīgi grozījumi ir izdarīti 1923. un 1926. gadā. Turpretīm pagastu pašvaldību satversme ir vairākkārt grozīta).

Ja miestu pašvaldību orgānu padotības stāvoklis vairāk atgādina pagastu pašvaldības, tad viņu saimnieciskā darbība pielīdzināma un analoga vairāk ar pilsētām. Vispirms, miestu pašvaldībām daudz tādu uzņēmumu, kas nav un nevar arī būt pagastu pašvaldībām. Otrās, miestu ieņēmumu un izdevumu budžēti un pārskati sastādāmi un saskaņojami ar pagaidu noteikumiem par nodokļiem pilsētas. Treškārt, miesta dome izdod obligātoriskus noteikumus, viena daļa no kuŗiem nav iespējama vai arī nav vajadzīga pagastos. Miesta dome var izdot sekošus obligātoriskus noteikumus: 1) par būvēm, jaunbūvēm un pārbūvēm; 2) par aizsardzību pret ugunsgrēkiem un ūdensplūdiem; 3) par

aku, dīķu, grāvju, kanalizācijas, tiltu, pārceltuvju uzturēšanu kārtībā; 4) par dzēramā ūdens izsargāšanu no maitāšanās; 5) par miesta aptīrīšanu; 6) par miesta robežas noturamo tirgu iekšējo kārtību; 7) par tirgotavu, fabriku un citu rūpniecības iestāžu un darbnīcu sanitāriem apstākļiem; 8) par lopu kaušanu un kautuvēm; 9) par dažādu slimību apkaņošanu; 10) par tirgošanas kārtību un iekšējo iekārtu ēdienu veikalos, traktieros, viesnīcās u. c.; 11) par pārtikas vielu uzraudzību; 12) par darba laika normēšanu veikalos; 13) par tirdzniecības-rūpniecības iestāžu kalpotāju atpūtu. Starp obligatoriskiem noteikumiem, kādus miestu domēm ir tiesība izdot, vesela rinda ir tādu, kas nav iespējami pagastos un kas norāda uz pašvaldības pilsētas raksturu.

Starp tiem uzdevumiem, kas jāveic miesta pašvaldībai (pagaidu noteikumos 10. pants) daudz ir tādu, kas vairāk piekrit pašvaldībām ar pilsētas raksturu nekā lauku. Miesta dome spriež un lemj par visu, kas zīmējas uz miesta saimniecību, labierīcību un pašvaldību uzņēmumu un iestāžu pārvaldīšanu, kā arī par lietām, kas nodotas miestu pašvaldību zināšanā uz likuma pamata, starp šīm lietām kā raksturīgākās būtu atzīmējamas sekošas: 1) sastāda miesta apbūves plānu, izdara viņā vajadzīgās pārgrozības, kā arī izdod būves noteikumus; 2) gādā par miesta labierīcību, ierīkojot ielas, noteku grāvjus un dārzus; 3) gādā par miesta apgaismošanu, kanalizāciju, tīrību, ūdeni, par trotuaru, tiltu, laipu u. c. ierīkošanu; 4) gādā par pārtikas jautājumu nokārtošanu un uzturas vielu dārdzības un viltošanas apkaņošanu, nodibinot šim nolūkam vajadzīgos ierīkojumus (pārtikas veikalus, maizes ceptuves, piena veikalus u. t. t.); 5) rūpējas par bezdarba novēršanu, organizējot sabiedriskus darbus bezdarba strādniekiem, ierīkojot darba biržas, birojus u. c. 6) gādā par veselības aizsardzību, slimu ārstēšanu, epidēmiju apkaņošanu u. t. t., ierīkojot slimnīcas, pirtis, lopkautuves u. c. 7) gādā par dzīvokļu trūkuma novēršanu un dzīvokļu uzlabošanu, ceļot lētus dzīvokļus mazturīgiem iedzīvotājiem u. t. t. Šī saimnieciskā darbība un darbība labierīcības un iedzīvotāju labklājības pacelšanā ļoti līdzīga ar pilsētu pašvaldību darbību. Pie kam,

miestu pašvaldībām ir daži tādi uzdevumi, kuŗi pagastos nemaz nevar uzpeldēt, piemēram, par izbūvi, apgaismošanu, ielu ierīkošanu, kanalizāciju u. t. t. Šini ziņā miestu pašvaldību uzdevumi, ieņēmumu (nodokļu) raksturs un darbība visā visumā ļoti līdzīga pilsētu pašvaldībām. Ta atšķirama tikai apmēros un tikai pa daļai ar savu raksturu.

Pēc M. Skujenieka „(Latvija, zeme un iedzīvotāji“ trešais izdevums Rīgā 1927. g.), „Latvijā parasti izšķīr astoņas dažāda veida apdzīvotas vietas: 1) pilsētas, 2) miestus (Flecken, Hakelwerk), 3) ciemus un sādžas (Dorf), 4) muižas, 5) pus jeb blakus muižas, 6) vecsaimnieku mājas, 7) jaunsaimniecības un 8) mazmājas. Miesti atšķīras no ciemiem ar to, ka miestos iedzīvotāju vairākums nenodarbojas ar zemkopību vai zveju, bet gan ar tirdzniecību un amatniecību. Kamēr ciemi sastādās no tuvu viena pie otra celtiem zemkopju mājokļiem, tikmēr miesti ir nelielas pilsētneku nometnes. Tā tad ciemus no miestiem neatšķīr dzīvojamo ēku daudzums un iedzīvotāju skaits, bet gan saimnieciskais uzdevums, kuŗu tie izpilda. Nereti ciemi izvēršas par miestiem un pilsētām un pie mums dažkārt miestu nosaukumam pievienots vārdiņš ciems. Pilsētas parasti atšķīras no miestiem ar to, ka tās ir lielākas, ka tur dzīvo lielāks cilvēku daudzums un ka tām ir pilsētu pašvaldības iestādes. Arī miestiem var būt savas pašvaldības iestādes, bet tās atšķīras no pilsētu pašvaldību iestādēm ar lielāku vienkāršību. Tomēr pēc šim juridiskām iezīmēm ir visai grūti vilkt robežu starp miestu un pilsētu, jo pie mums pirms kara bija miesti ar vairāk nekā 10.000 iedzīvotājiem un pilsētas ar nepilniem 1.500 iedzīvotājiem“. Kad 1928. gadā 16 miestiem piešķīra pilsētas tiesības, tad Saeimas sēdē likuma referents starp citu sacīja sekošo: „miesti pēc savas būtības jāuzskata drīzāk par mazām pilsētu pašvaldībām nekā par lauku pašvaldībām. Par to liecina pašas miestu vēlēšanas, miestu budžeti, kuŗus sastāda pēc citiem likumiem un citiem ienākumu avotiem nekā lauku pašvaldību budžetus. Arī pēc savas iekšējas darbības satura miestu pašvaldības ir drīzāk pilsētiņas nekā lauku pašvaldības“. „Faktiskais stāvoklis ir tāds, ka miesti savas saimniecības iekārtojuši pēc pilsētu saimniecību parauga“¹⁾.

¹⁾ Latvijas Republikas II. Saeimas stenogramas VIII. sesija 1928. gads 363. un 374. slejas. Tomēr, kā tas redzams, pēc minētās stenogramas, Saeimas deputātu domas šini jautājumā par pilsētu pašvaldību tiesību piešķiršanu ir dalījušās. Saeimas deputāts E. Grantskals saka: „Tagad te nāk un ar vienu roku mājieni grib pataisit veselu rindu miestu par pilsētām, grib pārvest 16 pastāvošos miestus par jaunām pilsētām. Ja varetu domāt, ka pataisot 16 miestus par pilsētām, mēs līdz ar to uzreiz izbeigsim visu miestu eksistenci, ka to vairāk nebūs, bet būs tikai pilsētas, tad tas vēl būtu saprotams; bet process ar to vēl nav izbeigts. Mums taču ir daudzās bieži apdzīvotas vietas, kuŗām tagad vēl nav pat miestu tiesību. Šīs bieži apdzīvotās vietas var pieaugt un tadā kārtā no tām dabīgi izaugs jauni miesti un arī pilsētas.

Tomēr šīni gadījumā miestu saistīšanai ar pilsētām (1920.—1928. gados) galvenie motīvi ir citi. 1928. gadā visam miestu pašvaldībām piešķir pilsētu tiesības un tās ierindoja pilsētu starpā. Laikā, kamēr tās darbojās kā miestu pašvaldības (lielākais 1920.—1928. gados) to visumā nekādas radikālas pārmaiņas ar viņām nenotika, tāpēc jau no 1928. gada tās jāskaita pie pilsētām, tad arī līdz minētam gadam miestu pašvaldības var pieskaitīt pie pilsētām. No statistiskā redzes viedokļa te nekādas nepareizības nebūs, bet taisni otrādi, visi skaitļi par pilsētu pašvaldību finansēm būs labāki salīdzināmi un dos pareizāku ainu nekā bez miestu pašvaldībām. Līdz ar to ir jānoskaidro arī miestu skaits pa atsevišķiem gadiem. Tālāk uzrādīta miestu skaita ietilpst visas tās miestu pašvaldības, kam iekšlietu ministrs ir apstiprinājis miestu pašvaldības tiesības un tās publicēts „Valdības Vēstnesī“. Šie skaitļi var mazliet atšķirties no faktiski pastāvošo miestu skaita. Dažos gadījumos miesti, kā tādi ir jau darbojušies agrāki, bet pašvaldības tiesības dabuši daudz vēlāk. Pagaidu noteikumi par miestiem publicēti tikai 1920. gada 15. novembrī, bet ir tādi miesti, kas sāka darboties jau 1919. gada pirmā pusē. Saprotams, ka tie nevarēja pastāvēt uz 1920. gadā izdoto noteikumu pamata. Šo miestu pašvaldība ir darbojusies vairāk kā gadu līdz likuma izdošanai par miestu pašvaldību vispārī. Līdz 1920. gadam gan pastāvēja bij. Krievijas likumi, kas izdoti revolūcijas gados un uz to varēja balstīties arī mūsu miestu paš-

valdības līdz 1920. gadam. Tomēr daudz noteiktāks un skaidrāks ir miestu pašvaldību stāvoklis sākot ar 1920. gada noteikumu publicēšanu. Šīni izdevumā skatīties, kā miestu pašvaldības tiesības tie ir dabūjuši tikai uz minēto noteikumu pamata.

Nē 4. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930.

Nē 4. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930.

	Pilsētu skaits	Miestu skaits	Kopā
	Nombre de villes	Nombre de bourgs	Total
1920. g.	35	—	35
1921. „	35	11	46
1922. „	35	15	50
1923. „	36	14	50
1924. „	37	16	53
1925. „	37	16	53
1926. „	40	16	56
1927. „	41	16	57
1928. „	57	—	57
1929. „	57	—	57
1930. „	57	—	57

Tāpēc arī miestu pašvaldības tiesības piešķiršanas laiku skaitīs no tās dienas, kad iekšlietu ministrs uz minēto pagaidu noteikumu pamata, tos ir galīgi apstiprinājis un par to publicējis „Valdības Vēstnesī“. Laikā no miesta darbības uzsākšanas līdz pašvaldību tiesību piešķiršanai likumīgā kārtā, to darbība, nodokļu iekasēšana, miesta labierīcības veicināšana u. t. t. jāuzskata, kā fakts. Šīni laikā miestu iestā-

Ši starpstādija starp lauku pagastu un nākošo pilsētu vajadzīga, un to ir izsaukuši paši apstākļi. Man šķiet, ka mums bieži būs darīšana ar šādām bieži apdzīvotām vietām. „Starp miestu un pilsētu tomēr ir starpība: miesta pārvaldes aparāts tomēr ir vienkāršāks nekā pilsētas pārvaldes aparāts, un būdams vienkāršāks tas ir lētāks“. „Atstāt visu šo lietu tagadējā stāvoklī arī nav pareizi. 1920. gada pagaidu noteikumi būtu caurskatāmi, pārstrādājami un piemērojami miestu patiesām vajadzībām. Aprīņu valdēm būtu atņemama pārraudzība pār miestiem; būtu pārķertojamas arī tās vēlēšanu tiesības, kurās miesti aprīņku nebauda. Noteikumi, pēc kuriem tagad miesti dzīvo ir pārstrādājami, bet tas nenozīmē, ka pārvaldes aparāts jāpadara smagāks un ka jārada lielāks budžets u. t. t., jo tas nenāktu par labu ne miestu iedzīvotājiem, ne valstij, kurai tomēr jāskatās lai šis jaunās pilsētu valdes savu budžetu galus dabūtu kopā. Starp šiem 16 miestiem ir viens otrs tāds, kurš jau saņiedzis pravāku iedzīvotāju skaitu, kurš atrodas saimnieciski labvēlīgākos apstākļos un kurū tadēļ arī varētu pārverst par pilsētu. Pie šī jautājuma jāpieiet no katra miesta īpatnējā viedokļa, no viņa īpatņiem apstākļiem, īpatnējā spēkā“. Saeimas deputāts H. Enzeliņš šīni jautājumā izsakās šādi: „visu pilsētu dabīgais pamats tomēr ir vai nu rūpniecība, vai arī tirdzniecība. Kas attiecas uz rūpniecību, tad šīs miestas, kurām tagad gribam piešķirt pilsētas tiesības, ir ļoti maz kas no rūpniecības. Arī tirdzniecība tur ļoti klusa. Varbūt vienā otrā miestā ir kautkas no tirdzniecības, bet pārējās vietās jāpiegriež ļoti maza lēverība“. Pilsētu pašvaldību darbinieks Rīgas pilsētas galvas biedrs T. Liventāls šīni jautājumā „Pašvaldības Balsi“ Nē 4., 1928. raksta sekošo: „Saeimas solis ir pilnīgi nepārdomāts. Ja līdz šim pilsētu un miestu pašvaldību kongresos ir prasīts un lemts par pilsētu tiesību piešķiršanu miestiem, tad tam ir bijuši dibināti iemesli, proti: vienkārt bija taču nelogiķiski, ja viena apdzīvota vieta, piemēram Durbe ar 500 iedzīvotājiem skaitījās par pilsētu, bet otra — ar 2000—3000 iedzīvotājiem, piemēram, Vec-Gulbene (Gulbene), par miestu; otrkārt nelietderīgi bija izveidota miestu pašvaldības kompetences un uzraudzības kārtība. Bet šīnis Saeimas (pilsētu un miestu kongresos) nekad netika prasīts, nedz lemts par to, lai miestu pašvaldības pilnīgi noslaucītu no zemes virusus?! Interesanti zināt, ko likumdevēja iestāde domā tālāk darīt ar bieži apdzīvotām vietām, kurām tagad tāpat kā līdzšīnējiem miestiem būs tiesība prasīt pilsētas tiesību piešķiršanu. Kā laikrakstos šīnis dienās lasījām, tad viena ir jau pieprasījusi (pilsētu tiesības), bet iekšlietu ministrija to noraidījusi. Bet ja šī pati lieta nonāks Saeimā, diez vai tagadējiem likumdevējiem, ja viņi gribēs būt konsekventi, bus dūša šādu ierosinājumu noraidīt. Tomēr viens kas skaidrs, ka pie tagadējā stāvokļa ir iespējamas tikai divas izejas: palikt bieži apdzīvotām vietām projorjam pagastu pašvaldības robežās jeb kļāt par pilsētām. Bet, izejot no pašvaldības interešu viedokļa abas šīs izejas vienlīdzīgi nelietderīgas, jo abos gadījumos nav nodrošināta iestāžu normāla attīstība“.

№ 5. Pašvaldību tiesību piešķiršana atsevišķām pilsētām un miestiem 1920.—1930.

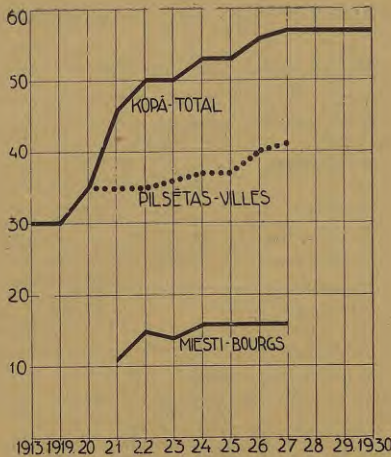
№ 5. Concession des droits d'autonomie aux villes et aux bourgs de 1920 à 1930.

Jē. № pēc kārtas	Pašvaldības nosaukums Institutions autonomes	Kad sāka darboties*) Commencement de l'activité	Piešķirtas miesta pašvaldības tiesības Concession des droits de bourgs		Piešķirtas pilsētas pašvaldības tiesības Concession des droits de villes	
			Datums Date	„Valdības Vēstnesis“ №№ du „Vald. Vēst.“	Datums Date	Likumu un ministru noteikumu krājums №№ du bulletin des lois et des décrets des ministres
1	Ainaži	1920. 18. VII.	1921. 26. I.	41	1926. 7. VI.	78
2	Alūksne	1919. 1. VI.	—	—	1920. 2. I.	P. 26
3	Ape	1919. 1. VII.	1921. 28. VII.	149	1928. 11. II.	39
4	Auce	1921. 10. I.	1921. 9. VII.	157	1924. 15. XII.	186
5	Balvi	1926. 1. IV.	1926. 30. III.	73	1928. 11. II.	39
6	Ekengrāve (Viesīte)	1921. 1. VII.	1921. 11. IV.	82	1928. 11. II.	39
7	Gulbene	1920. 24. X.	1921. 14. II.	41	1928. 11. II.	39
8	Kārsava	1924. 1. IV.	1924. 27. II.	49	1928. 11. II.	39
9	Kēmeri	1920. 1. III.	1924. 5. XI.	255	1928. 11. II.	39
10	Krāslava	1920. 4. II.	1921. 10. VI.	283	1923. 16. IV.	46
11	Krustpils	1919. 1. VI.	—	—	1920. 10. VI.	P. 71
12	Lejasciems	1919. 4. VII.	1922. 11. VII.	156	1928. 11. II.	39
13	Līvāni	1920. 4. II.	1921. 15. VII.	161	1926. 7. VI.	78
14	Madona	1921. 1. VII.	1921. 2. V.	102	1926. 7. VI.	78
15	Mazsalaca	1919. 28. IX.	1921. 26. I.	42	1928. 11. II.	39
16	Ogre	1920. 18. III.	1921. 22. X.	—	1928. 11. II.	39
17	Pļaviņas	1919. 22. VI.	1922. 18. II.	49	1927. 26. IV.	71
18	Preiļi	1926. 1. IV.	1926. 13. I.	21	1928. 11. II.	39
19	Priekule	1922. 1. VII.	1922. 1. VII.	—	1928. 11. II.	39
20	Rīgas-Jūrmala	1919. 15. VI.	—	—	1920. 2. III.	P. 40
21	Rūjiena	1919. 1. V.	—	—	1920. 2. I.	P. 24
22	Salacgrīva	1921. 9. IX.	1924. 28. X.	248	1928. 11. II.	39
23	Sigulda	1926. 1. IV.	1926. 8. II.	35	1928. 11. II.	39
24	Smiltene	1919. 10. VI.	—	—	1920. 2. I.	P. 24
25	Strenči	1919. 27. V.	1921. 9. VI.	128	1928. 11. II.	39
26	Varakļāni	1920. 21. I.	1922. 8. II.	38	1928. 11. II.	39
27	Viļāni	1920. 16. I.	1927. 3. XII.	275	1928. 11. II.	39

des (dome, valde), sastādīja budžetus pēc kuņiem tie saimniekoja, tomēr visi šie budžeti vai arī pārskati par darbību nav atrodami un sadabūjami, tāpēc ja gribētu tos apstrādāt būtu jāatdužas uz lielam grūtībām. Ja pie tā vēl ņem vērā, ka miesta darbības uzsākšanas dienu konstatēt nav nemaz tik viegli un arī tā ir diezgan nenoīkta, tad saprotams, kāpēc jaatsakās apstrādāt miestu budžetus u. t. t. par minēto starplaiku (no darbības uzsākšanas dienas līdz miesta tiesību piešķiršanai uz likuma pamata). Vienā otrā gadījumā minētais starplaiks ir diezgan liels, piemēram, Viļāni sāka darboties 1920. gada 16. janvārī¹⁾, bet miesta pašvaldības tiesības piešķirtas tikai 1927. gada 3. decembrī, tas ir gandrīz tikai pēc 8 gadiem, Kēmeriem —

4 gadi 8 mēneši, Salacgrīvai — 3 gadi-2 mēneši, Lejasciemam — 3 gadi, Pļaviņām 2 gadi 8 mēneši, Apei 2 gadi 1 mēnesis, Varakļāniem — 2 gadi 1 mēnesis, Strenčiem — 2 gadi, Ogrēi — 1 gads 7 mēneši, Līvāniem — 1 gads 5 mēneši, Mazsalacai — 1 gads 4 mēneši, Krāslavai — 1 gads 4 mēneši, Aucei un Ainažiem — 6 mēneši un Gulbenei (tad Vecgulbenei) — 4 mēneši. Pārējiem miestiem darbības uzsākšanas laiks vai nu sakrīt ar pašvaldību tiesību piešķiršanu vai arī darbība ir uzsākta mazliet pēc pašvaldību tiesību piešķiršanas. Tam pašvaldībām, kam 1920. gadā uz reizi piešķīra pilsētu tiesības, pēdējais arī nesakrīt ar darbības uzsākšanu. Tomēr starplaiks šinīs gadījumos nav liels, jo 5 apdzīvotām vietām (Alūksnei, Krustpilij,

¹⁾ Pēc iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta ziņām.

№ 1. Pilsētu un miestu skaits 1913.—1930.
Nombre des villes et des bourgs de 1913 à 1930.

Rīgas-Jūrmalai, Rūjienai un Smiltenei) kam piešķīra pilsētu pašvaldības tiesības, tās agrāki bija darbojušās, kā miestu un Latvijas valsts pastāvēšanas laikā tās savu darbību bija uzsākušas dažādos laikos 1919. gadā. Darbības uzsākšanas diena šīm pašvaldībām atkarājās no pilsētu atbrīvošanas no lieliniekiem. Atkarībā no tā minētās pilsētas savu darbību uzsāka 1919. gada maijā vai jūnijā.

№ 6. Pilsētu un miestu pašvaldību tiesību piešķiršana 1920.—1930. g.

№ 6. Concession des droits d'autonomie aux villes et aux bourgs de 1920 à 1930.

	Pilsētas Villes	Miesti Bourgs
1920. gadā	5	—
1921. "	—	11
1922. "	—	4
1923. "	1	—
1924. "	1	3
1925. "	—	—
1926. "	3	3
1927. "	1	1
1928. "	16	—
1929. "	—	—
1930. "	—	—
Kopā Total	27	22

Latvijas valsts pastāvēšanas laikā 22 bieži apdzīvotām vietām ir piešķirtas (apstiprinātas no iekšlietu ministra) miesta

pašvaldības tiesības. Tani pat laikā 27 bieži apdzīvotām vietām ir piešķirtas (ar likumu) pilsētu pašvaldības tiesības. Visām tām bieži apdzīvotām vietām, kam pa priekšu bija piešķirtas miestu pašvaldības tiesības vēlāk piešķīra pilsētu pašvaldības tiesības. Tikai 5 bieži apdzīvotām vietām uzreiz piešķīra pilsētu pašvaldības tiesības. (Kaut gan noteikumos, uz kušu pamata tām piešķīra pilsētu pašvaldības tiesības, augstāk minētās bieži apdzīvotās vietas sauc par miestiem). Pilsētu un miestu pašvaldību tiesību piešķiršana pa atsevišķiem gadiem nav bijusi vienmērīga. Dažos gados pašvaldību tiesības ir piešķirtas diezgan lielam bieži apdzīvoto vietu skaitam, bet ir atkal gadi, kad tādas piešķiršanas nemaz nav bijis. Pēdējo reizi miestu pašvaldības tiesību piešķiršana notika 1927. un pilsētu 1928. gadā, no tā laika nevienai bieži apdzīvotai vietai miestu nedz pilsētu pašvaldību tiesības nav piešķirtas. Tuliņ pēc pagaidu noteikumu izdošanas, nākošā 1921. gadā, 11 miestiem piešķīra pašvaldību tiesības, 1922. gadā tās piešķīra 4 apdzīvotām vietām, 1923. gadā nevienai, 1924. gadā — 3, 1925. gadā nevienai, 1926. gadā — 3 un beidzot 1927. gadā miestu pašvaldības tiesības piešķīra vienai apdzīvotai vietai. Pirmajos gados miestu pašvaldības tiesības piešķīra lielākam apdzīvoto vietu skaitam, un jādoma ka šī piešķiršana bija pilnīgi dabīga — apdzīvotās vietas jau bija tīktaļu izaugušas, ka to palikšana pagastu pašvaldībā nebija vairs racionāla. Pat vēl vairāk, attiecīgo likumu trūkuma dēļ, tā bija pat mazliet nokavējusēs. Pa atsevišķiem apriņķiem miestu pašvaldību skaits ir diezgan svārstīgs: Rīgas apriņķī 1926. gadā pastāvēja 4 miestu, tani pat laikā Cēsu, Aizputes, Kuldīgas, Ventspils, Talsu, Tukuma, Bauskas un Ilūkstes apriņķos pēcra gados nav darbojusēs neviena miesta pašvaldība. Visumā lielākais miestu skaits (2/3 daļas) bija Vidzemē, tad Latgalē un pavisam maz Kurzemē un Zemgalē.

Jāpiezīmē, ka miestu un arī pilsētu pašvaldību tiesību piešķiršana vienai un tai pašai pilsētai varēja notikt arī divas reizes: miesta vai pilsētas tiesības Latvijas valdība (valsts vara) varēja piešķīt tādām pilsētām vai miestiem, kam tās bija piešķīrusi jau bij. Krievijas valdība (valsts vara). Tāda otrreizēja pilsētas pašvaldības tiesību piešķiršana varēja notikt arī bij. Krievijas valdības laikā. Latvijas valsts pastāvēšanas laikā kautkas tml. varēja notikt tikai pirmajos valsts pastāvēšanas gados¹).

№ 7. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pēc iedzīvotāju daudzumā.

№ 7. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 — par nombre de la population.

№№ pēc kārtas	Gadi Années											
		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīga	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	15—100.000.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
3	5—15.000.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4	2—5.000.	12	17	18	18	18	18	18	18	18	18	18
5	līdz 2.000. au-dessous de . . . 2000	8	14	17	17	20	20	23	24	24	24	24
	Kopā Total	35	46	50	50	53	53	56	57	57	57	57

№ 8. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pa apgabaliem.

№ 8. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 par provinces.

№№ pēc kārtas	Gadi Années											
		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīga	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Vidzeme	9	16	18	18	20	20	21	21	21	21	21
3	Kurzeme	12	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13
4	Zemgale	9	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
5	Latgale	4	6	7	7	8	8	10	11	11	11	11
	Kopā Total	35	46	50	50	53	53	56	57	57	57	57

1) Pilsētu dibināšanas un pilsētu tiesību piešķiršanas laiks bieži ir strīdīgi. Iespējams, ka atsevišķos gadījumos nav nekādas tiesiskas pārejas, bet apdzīvotā vieta faktiski pārvēršas par pašvaldību. Tomēr pilsētas, vai pareizāki apdzīvotās vietas, attīstībā ir tādi momenti, kurus vēlāk uzskata par pilsētas tiesību piešķiršanas momentu. Tie var būt dažādi un atsevišķu pētnieku domas šīn lietā var dalīties. Tāpēc arī šīn izdevumā pieturejos pie pašu pilsētu valžu ziņojumiem, saskaņojot tos ar autoritīvākiem agrākiem pētījumiem un Latvijas universitātes vēstures nodaļas atzinumiem. Tā kā pilsētu dibināšanas un tiesību piešķiršanas jautājumam šīn izdevumā ir blakus nozīme, cik tālu tas neattiecas uz Latvijas valsts pastāvēšanas laikā dibinātām pilsētām, tad iespējams ka vienā otrā gadījumā pilsētu pašvaldību tiesību piešķiršanas jautājums nav pienācīgi plaši apgaismots. Tālāk pievestie dati attiecas uz pilsētu tiesību piešķiršanu atsevišķām pilsētām. Par Rīgu izsmēloši dati atrodami M. Skujenieka grāmatā Latvija, zeme un iedzīvotāji, kā arī tur uzrādītos avotos; Liepājā piešķirtas 1625. gadā ar hercoga Frīdriha privilēģijas grāmatu no 1625. gada 18. marta; Daugavpīlī piešķirtas 1602. gadā ar Polijas karaļa Stefana Batorija aktu; Jelgavai — piešķirtas apmēram 1593. gadā ar pilsētas pārvaldes noteikumiem (Polizeiordnung), izdotiem no Kurzemes un Zemgales hercoga Frīdriha, (kā pilsētu to jau min 1577.); Ventspīlī — piešķirtas 1378. gadā, 1440. g. tā pieder jau pie Hanzas; Rēzeknē — piešķirtas 1773. g. un kopš 1802. g. tā ir arī pilsēta; pilnas tiesības tā dabūjusi 1909. g. 23. I.; Valmieru, kā pilsētu pirmo reizi min 1323. g.; Cēsim — pēc vēsturinieku Armdta, Richtera, G. Siversa u. c. datiem pilsētu tiesības piešķirtas 1224. gadā; Tukumam — piešķīra 1798. gadā; Kuldīgai — piešķīra 1277. (pēc citām ziņām 1355.) gadā; Jekabpīlī — piešķīra hercogs Jekabs 1670. gadā; Slokai — piešķirtas 1878. gadā. Arlikumu publicetu Полное собрание Законовъ Россійской Имперіи собр. второе 1878. г. 58928. р. отъ окт., pēc citām ziņām pilsētas pašvaldības tiesības tai piešķirtas 1785. gada 4. (15.) februārī; Bauskai — piešķirtas 1511.; Aizputei — piešķīra Kurzemes biskaps Otto — 1378.; Valkai — piešķīra ar Stefana Batorija pavēli 1584. gadā, pēc kara Valku sadalīja starp Latviju un Igauniju un 1920. gada 22. novembrī ar „noteikumiem par pilsētas tiesību piešķiršanu Valkas priekšpilsētām” tai tiesības piešķīra no jauna. (Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1920. № 252); Limbāziem — piešķīra Rīgas arkhibiskaps Janis IV. (Siktens) 1385. gadā, H. Bruiningk u. N. Busch „Livländische Güterurkunden (aus den Jahren 1207—1500) Rīga 1918. 130 I. 117. (pēc citiem avotiem, kā pilsētu to jau min 1362. un 1369. gadā, kā Hanzas locekli); Jaunjelgavā nodibināja hercogs Frīdrihs īsi pirms 1600. gada; Grobiņai — piešķīra hercogs Frīdrihs 1695. gadā

№ 9. Pilsētu un miestu skaits 1920.—1930. pa apriņķiem.
№ 9. Nombre des villes et des bourgs de 1920 à 1930 par districts.

№№ pēc kārtas	Apriņķi Districts	Gadi Années	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	
			Pilsētu un miestu skaits.					Nombre des villes et des bourgs.						
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Rīgas		3	4	5	5	6	6	7	7	7	7	7	
2	Cēsu		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	Valmieras		3	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	
4	Valkas		3	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
5	Madonas		—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
6	Liepājas		3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
7	Aizputes		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8	Kuldīgas		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
9	Ventspils		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
10	Talsu		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
11	Tukuma		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
12	Jelgavas		2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
13	Bauskas		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
14	Jēkabpils		2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
15	Ilūkstes		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
16	Daugavpils		2	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	
17	Rēzeknes		1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	
18	Ludzas		1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	
19	Jaunlatgales		—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	
	Kopā Total		35	46	50	50	53	53	56	57	57	57	57	

№ 10. Miestu skaits 1920.—1930. pa apriņķiem.
№ 10. Nombre des bourgs de 1920 à 1930 par districts.

№№ pēc kārtas	Apriņķi Districts	Gadi Années	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	
			Miestu skaits. — Nombre des bourgs.											
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Rīgas		—	1	2	2	3	3	4	3	—	—	—	
2	Cēsu		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Valmieras		—	2	2	2	3	3	2	2	—	—	—	
4	Valkas		—	2	3	3	3	3	3	—	—	—	—	
5	Madonas		—	2	2	2	2	2	1	1	—	—	—	
6	Liepājas		—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	
7	Aizputes		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Kuldīgas		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Ventspils		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Talsu		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Tukuma		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Jelgavas		—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
13	Bauskas		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Jēkabpils		—	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	
15	Ilūkstes		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Daugavpils		—	2	2	1	1	1	1	1	—	—	—	
17	Rēzeknes		—	—	1	1	1	1	1	2	—	—	—	
18	Ludzas		—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	
19	Jaunlatgales		—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	
	Kopā Total		—	11	15	14	16	16	16	16	—	—	—	

14. februārī (kā pilsētu to pirmo reizi min 1659. gadā, bet pēc citiem avotiem pilsētas tiesības tai piešķirtas 1796. gadā); Piltene — jaunāka par Rīgu par 11 gadiem (?); pēc citām ziņām tai pilsētas tiesības piešķirtas tikai XIV. g. s.; Ludzai — tiešu ziņu nav, „bet ir sekoši dokumenti 1784. gada 11. oktobrī apstiprināja pilsētas plānu, 1777. gadā skaitīja kā Polockas gub. apriņķa pilsētu, 1796. gadā kā apriņķa pilsētu Baltkrievu gub. un 1802. gadā, kā Vitebskas gub. apriņķa pilsētu“. Grīvai, Saldum, Talsiem, Dobelei, Sabīlei, Subatai, Kandavai, Ilūkstei, Valdemārpilij (Sasmakai) un Durbei pilsētas tiesības piešķir ar 1917. gada 15. aprīļa likumu. (Bij. Krievijas pagaidu valdība). Pārējām pilsētām pilsētu tiesības piešķir Latvijas valsts pastāvešanas laikā.

Ēc tautas skaitšanas datiem pilsētu iedzīvotāju skaits, sākot ar 1920. gadu pieaudzis sekošā kārtā: 1920. gadā bija 380.256 iedzīvotāji, 1925. — 608.878 un 1930. gadā 693.902 iedzīvotāji. Desmit gadu laikā mūsu pilsētu iedzīvotāju skaits gandrīz dubultojies. Šis straujais pilsētu iedzīvotāju skaita pieaugums pa daļai ir dabīgais un tikai viena daļa krīt uz mehānisku pieaugumu. 1920. gadā skaitījās 35 pilsētas ar 380.256 iedzīvotājiem, tagad bez dabiskā pieauguma minētās 30 pilsētās nākuši vēl klāt 22

№ 11. Pilsētu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. pa apgabaliem.

№ 11. Nombre des citadins de 1920 à 1930 par districts.

№№ pēc kārtas	Apgabali Provinces	Gadi Années	1920	1925	1930
		Iedzīvotāju skaits Nombre des citadins			
1	2		3	4	5
1	Vidzeme		218.397	381.965	443.988
2	Kurzeme		78.497	101.832	101.824
3	Zemgale		37.404	58.251	67.943
4	Latgale		45.958	66.830	80.147
	Kopā Total		380.256	608.878	693.902

№ 12. Pilsētu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. pa apriņķiem.

№ 12. Nombre des citadins de 1920 à 1930 par districts.

№№ pēc kārtas	Apriņķi Districts	Gadi Années	1920	1925	1930
		Iedzīvotāju skaits Nombre des citadins			
1	2		3	4	5
1	Rīgas		191.614	347.765	397.524
2	Cēsu		6.452	8.047	7.692
3	Valmieras		12.981	16.056	19.089
4	Valkas		7.350	10.097	13.927
5	Madonas		—	—	5.756
6	Liepājas		53.430	62.590	60.214
7	Aizputes		2.680	3.346	3.435
8	Kuldīgas		7.348	10.605	11.270
9	Ventspils		9.117	17.303	18.041
10	Talsu		5.922	7.988	8.864
11	Tukuma		4.433	7.167	7.658
12	Jelgavas		20.573	32.527	38.100
13	Bauskas		2.902	5.093	4.841
14	Jēkabpils		5.161	8.106	9.164
15	Ilūkstes		4.335	5.358	8.180
16	Daugavpils		30.917	48.651	55.688
17	Rēzeknes		9.997	12.620	15.674
18	Ludzas		5.044	5.559	7.202
19	Jaunlatgales		—	—	1.583
	Kopā Total		380.256	608.878	693.902

pilsētu iedzīvotāji, kam minētā laikā ir piešķirtas pilsētu tiesības. Ja iedzīvotāju skaita pieaugumu aprēķina par 35 pilsētām, kas pastāvēja 1920. gadā, tad desmit gadu laikā pieaugums ir mazāks, kā par visām 57 pilsētām un tas sastāda tikai 86% (iedzīvotāju skaits pilsētās, kas pastāvēja 1920. gadā pēc 10 gadiem tanis bija pieaudzis uz 654.100).

Pa atsevišķiem apgabaliem lielākais pilsētu iedzīvotāju skaits ir Vidzemē (kopā ar Rīgu): 1920. gadā šeit skaitījās — 218.397 pilsētu iedzīvotāji, 1925. — 381.965 un 1930. — 443.988, kas sastādīja 1920. gadā — 57,4%, 1925. — 62,7%, 1930. — 64,0%. Kurzemes pilsētu iedzīvotāju skaits stāv otrā vietā un tas ir stipri mazāks, kā Vidzemē. Kurzemes pilsētās 1920. gadā bija — 78.497 iedzīvotāji, 1925. — 101.832 un 1930. — 101.824, vai procentēs no visu pilsētu iedzīvotāju kopskaita 1920. gadā tie sastādīja — 20,7%, 1925. — 16,7% un 1930. — 14,7%. Kurzemes pilsētu iedzīvotāju nozīme visus gadus ir samazinājusēs un 1930. pret 1925. gadu ir samazinājies pat iedzīvotāju skaits (galvenā kārtā Liepājā).

Lielākais iedzīvotāju skaits pēc Kurzemes ir Latgales pilsētās: 1920. gadā šeit skaitījās 45.958 pilsētu iedzīvotāju, 1925— 66.830 un 1930.— 80.147 vai tie no kopēja pilsētu iedzīvotāju skaita 1920. gadā sastādīja — 12,1%, 1925— 11,0% un 1930.— 11,5%. Zemgales pilsētās 1920. gadā bija 37.404, 1925.— 58.251 un 1930. gadā— 67.943 iedzīvotāji vai procentēs no pilsētu iedzīvotāju kopskaita tie sastādīja 1920.— 9,8%, 1925— 9,6% un 1930— 9,8%. Šis iedzīvotāju skaits bija tanis apdzīvotās vietas, kurām bija piešķirtas pilsētu tiesības. Šajos skaitļos neietilpst miestu iedzīvotāju skaits (skat. tālāk), kuriem arī bija savas pašvaldības un kuriem 1928. gadā piešķīra pilsētu tiesības. Pa atsevišķiem apriņķiem lielākais iedzīvotāju skaits ir tanis, kur atrodās lielākās pilsētas.

Pilsētu administratīvo robežu noteikšanas darbs sastādas no attiecīga likuma pieņemšanas Saeimā, tā izsludināšanas un pilsētas robežas nospraušanas dabā un plāna pagatavošanas. Par visām pilsētu pašvaldību administratīvām robežām vēl likumi nav publicēti un robežas nav noteiktas. 1).

1) Rīgas pilsētas pašvaldības noteiktas: 1812. gada 11. I., 1899. gada 25. VI., 1904. 25. VI., 1924. gada 20. II. un 1927. gada 11. VI.; Liepājas pilsētas robežas nav noteiktas. Teritorijas platība kopā ar kara ostu ir ap 42 kv. klm., „kara osta aptver ap 28 kv. klm.“, kādēļ faktiskās pilsētas administratīvās robežas, bez kara ostas, aptver ap 14 kv. klm. Daugavpils pilsētas administratīvās robežas noteiktas 1927. g. № 110 — (Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā); Jelgavas pilsētas administratīvās robežas noteiktas 1921. gadā Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā № 172 (Noteikumi par Jelgavas pilsdārza teritorijas ieslēgšanu Jelgavas pilsētas robežās), 1927. gada № 108 (uzrādītais skaitlis apzīmē zem kāda nummura likums ievietots Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā; arī uz priekšu skaitlīm būs tā pati nozīme) un 1928. № 64; Ventspils robežas noteiktas 1921. № 11; Rēzeknes robežas noteiktas 1923. № 143; Valmieras robežas noteiktas 1921. № 252; 1926. № 169; 1928. № 65; Rīgas-Jūrmalas pilsētas robežas ar īpašu likumu nav noteiktas, pie pilsētas tiesību piešķiršanas ir minēts no kādiem miestiem sastādas Rīgas-Jūrmalas pilsēta. (Papildinājums № 40); Cēsu robežas noteiktas 1925. № 49; Tukuma robežas noteiktas 1921. № 127 un 1926. № 165; Kuldīgas robežas vēl ar likumu nav noteiktas un pilsētas valde ziņo, „ka nav zināms“; Jēkabpils robežas paplašinātas 1923. gada 20. aprīlī, kas izsludināts „Valdības Vestnesī“ № 79; Slokas robežas pēc pilsētas valdes ziņām pirmo reizi noteiktas (vai pilsētas, miesta jeb apdzīvotās vietas nav zināms, bet tikai Slokas) 1783. gadā publicētā Польное соопаніе Законод. 1797 r. 17846, 1925. № 56. Pēc 1929. gada 15. jūnijā reģistrētā Slokas pilsētas plāna un 1929. gada 3. jūlijā Rīgas-Valmieras zemes grāmatu nodaļā koroborēta ar № 674 Slokas pilsētas īpašumi satur sekošas platības: 735,20 ha, kurā platībā atrodās 37,78 kā puse no Lielupes upes ūdeņiem. Pilsētas administratīvo robežu plāns pašreiz tiek izstrādāts un sastādīts, kāpēc platība pilsētai nav vēl aprēķināta, un starp Sloku un Jaunkiemeriem robeža dabā vēl nav noteikta; G r i v a s robežas noteiktas 1926. № 167, bet platība „nav vēl galīgi uzmerīta“; B a u s k a s administratīvās robežas Latvijas pastāvēšanas laikā nav grozītas; pilsētas administratīvo robežu platība ir 451,54 ha, no šī skaitļa varētu izslēgt 12,68 ha, tā saucamās, Kīrbaku salas platību, kuŗa no formēlās puses vēl nav pievienota Bauskas pilsētas administratīvajām robežām, bet tikai piešķirta uz īpašuma tiesībām (ši sala skaitās Bauskas pagasta administratīvās robežas; Rūjienas robežas noteiktas 1928. № 145; Saldus administratīvās robežas noteiktas 1928. № 146, tomēr noteicot robežas daļa no uzmerītiem apbūves gabaliem ir palikusi pagasta robežās; Krāslavas administratīvās robežas noteiktas 1926. № 166; Talsu administratīvās robežas noteiktas 1927. № 14; Alūksnes administratīvās robežas noteiktas 1924. № 90; Smitlenes administratīvās robežas, pēc pilsētas valdes ziņojuma, noteiktas ar iekšlietu m-jas rīkojumu; Gulbenes administratīvās robežas ir noteiktas 1921. gada 22. II. „Valdības Vestnesī“ № 41 un 1923. gada 4. V. „Valdības Vestnesī“ № 93; Aizputes administratīvās robežas noteiktas 1925. № 38; Valkas administratīvās robežas noteiktas 1921. № 171; Līvānu pilsētas pašvaldības administratīvās robežas pastāv tās pašas, kas bija Līvānu miestam, noteiktas 1921. gadā „Valdības Vestnesī“ № 161 un 1924. gadā „Valdības Vestnesī“ № 61; Krustpils robežas noteiktas 1924. gadā „Valdības Vestnesī“ № 52 un 1929. Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā № 96; Līmbažu administratīvās robežas noteiktas 1925. № 50; Auceš pilsētas pašvaldībai palikušas tās pašas administratīvās robežas, kas bija Vecauceš miestam; pēdējam tās noteiktas 1921. gadā ar iekšlietu ministrijas rīkojumu; Pļaviņu administratīvās robežas ir paplašinātas 1927. № 71; par Jaunjelgavas administratīvajām robežām „ziņu nav, jo visi vecie pilsētas plāni iznīcināti, bet jauni plāni nav vēl izgatavoti“; Madonas administratīvās robežas noteiktas 1921. gada 2. maijā „Valdības Vestnesī“ № 102 un 1926. „Valdības Vestnesī“ № 134; Dobeles administratīvās robežas noteiktas 1927. № 109; Strenču administratīvās robežas noteiktas ar iekšlietu ministra lēmumu 1921. gadā „Valdības Vestnesī“ № 128; Sabīles administratīvās robežas noteiktas 1926. № 168; Kārsavas administratīvās robežas noteiktas 1924. gadā „Valdības Vestnesī“ № 49; Preiļu administratīvās robežas noteiktas 1926. gada „Valdības Vestnesī“ № 21; Subatas administratīvās robežas, pēc valdes ziņojuma, līdz šim laikam nav noteiktas; Kandavas administratīvās robežas noteiktas 1927. № 111; Varakļānu pilsētas administratīvās robežas nav noteiktas, bet tās noteiktas un apstiprinātas kā miestam ar iekšlietu ministra lēmumu no 1922. gada

Bet to pilsētu pārvaldes, kuŗām administratīvās robežas ar likumu ir noteiktas, visas vēl nav paspējušas izdarīt robežu nosprašanu dabā. Līdz ar to nav sastādīti pilsētu plāni. Tāpēc uzdotas ziņas par pilsētas teritorijas platību nav pilnīgi pareizas, bet dažos gadījumos, un tādu ir diezgan daudz, skaitļi ir tikai aprēķināti (ar planometru pēc iepriekšēja plāna vai citādā ceļā). Tas attiecīgā gadījumā ir atzīmēts. Pilsētas teritorijas platība nav ieskaitīti pilsētu pašvaldību īpašumi ārpus administratīvām robežām, bet dažas pilsētas kuŗām tagad vēl administratīvās robežas ar likumu nav noteiktas, šādus īpašumus skaita pilsētas teritorijā.

Pilsētu teritorijas platība 1930. gadā līdzinājās — 734,2 klm.² No kopējās Latvijas teritorijas pilsētu teritorijas platība sastāda tikai 1,1% (no 65.791 klm.²). Pilsētu īpašumi ārpus pilsētu administratīvām robežām ir mazliet lielāki par pilsētu teritoriju, kā tādu, bet tie jau skaitāmi pie lauku pašvaldību teritorijas, kur viņi atrodas. Pa atsevišķām pilsētu grupām pilsētu teritorijas platība sadalās diezgan nevienlīdzīgi: Rīgas teritorijas platība 210,73 klm.² apmērā sastāda — 28,7% no kopējās pilsētu teritorijas platības. II. grupas (Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils — 151,45 klm.² apmēra — 20,6%, III. grupas 140,99 klm.² — 19,2%, IV. — 4,89 klm.² sastāda — 12,9% un V. — 36,19 klm.² sastāda — 18,6%. Lielākā daļa no pilsētas

teritorijas iznāk uz 5 lielākām pilsētām. Caurmērā uz vienu pilsētu iznāk 12,88 klm.² liela teritorija, uz II. grupas pilsētu — 37,86, uz III. grupas — 14,10, IV. — 5,27 klm.² un V. — 5,67 klm.². Uz vienu ha lielākais iedzīvotāju skaits ir I. grupā — 17,9 iedzīvotāji, nākošā vietā II. grupas pilsētās ar 10 iedzīvotājiem, tad IV. grupas pilsētas ar 6,5, III. ar 5,2 un beidzot V. grupas ar 2,3 iedzīvotājiem uz vienu ha. Pa visām pilsētām caurmērā uz vienu ha iznāk 9,5 iedzīvotāji, tā kā visumā mūsu pilsētas nav sevišķi bieži apdzīvotas. Tas izskaidrojams ar mūsu mazām pilsētām, kam pa daļai lauku raksturs un kur uz vienu hektāru iznāk ļoti niecīgs iedzīvotāju skaits. Tāds iedzīvotāju biežums kā mūsu mazajās pilsētās, tāds ir jau pat dažās valstīs pa visu valsti pilsētas un laukus kopā skaitot. Pa atsevišķiem apgabaliem visbiežāki ir apdzīvotas Latgales pilsētas, kur uz vienu ha iznāk 8,9 iedzīvotājs. Visretāka apdzīvotība ir Vidzemes pilsētas (bez Rīgas), kur uz vienu ha iznāk tikai 3,4 iedzīvotāji. Turpretim caurmēra platība pa apgabaliem ir diezgan vienlīdzīga, tā svārstās ap 9 klm.², izņemot Latgali, kur tā ir mazāka — 8 klm.² un Rīga 210,7 klm.². Pa atsevišķām pilsētu grupām vienas pilsētas caurmēra platība ir svārstīga — lielākās pilsētas tā ir lielāka un otrādi. Lielāka platība ir Rīgai, Daugavpilij, Liepājai, Rīgas-Jūrmalai, Jelgavai u. t. t. No mazajām pilsētām lielākās platības ir Kemeriem, Ainažiem, Salacgrīvai, Piltenei u. t. t.

„Valdības Vēstnesis” № 38; Balvu pilsētas pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet tās noteiktas kā miestam 1926. gadā „Valdības Vēstnesis” № 73; Siguldas pilsētas pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet kā miestam tās noteiktas 1926. gadā „Valdības Vēstnesis” № 35; Mazsalacas pilsētas pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet kā miestam tās noteiktas 1921. gadā „Valdības Vēstnesis” № 42; Viļānu pilsētas pašvaldības robežas nav noteiktas, bet kā miestam tās noteiktas 1927. gadā ar iekšlietu ministrijas rīkojumu „Valdības Vēstnesis” № 275; Priekules pilsētas pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet kā miestam tās noteiktas 1922. gadā „Valdības Vēstnesis” № 75 un grozītas ar iekšlietu ministra lēmumu 1925. „Valdības Vēstnesis” 1926. — № 13; Ogres pilsētas pašvaldības administratīvās robežas noteiktas, kā miestam, bet grozītas kā miestam un pilsētai — 1921. gadā „Valdības Vēstnesis” № 240, 246, „Valdības Vēstnesis” 1927. gadā № 54. un Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1929. № 158; Viesītes pilsētas pašvaldības administratīvās robežas noteiktas, kad apdzīvotai vietai vēl bija miesta tiesības, 1921. gadā „Valdības Vēstnesis” № 82; Ilūkstes pilsēta uzbūvēta uz Pilskalnes (Šlosbergas) muižas zemes, kas ieskaitīta valsts zemes fondā; Valdemārpils (Sasmakas) administratīvās robežas noteiktas 1925. № 68; Grobiņas administratīvās robežas noteiktas 1929. gadā „Valdības Vēstnesis” № 244; Apes pilsētas pašvaldības administratīvās robežas noteiktas, kā miestam 1921. gadā „Valdības Vēstnesis” № 149; Kemeru pilsētas pašvaldības administratīvās robežas noteiktas, kā miestam 1924. gadā „Valdības Vēstnesis” № 255; Ainažu pilsētas pašvaldības administratīvās robežas noteiktas, kā miestam, 1921. gadā „Valdības Vēstnesis” № 41; Salacgrīvas pilsētas pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet tās noteiktas kā miestu pašvaldībai 1924. „Valdības Vēstnesis” № 248; kad noteiktas Piltene pilsētas pašvaldības robežas, pēc pilsētas valdes ziņojuma, „nav zināms”; Durbes pilsētas pašvaldības administratīvās robežas paplašinātas 1924. № 102; Lejasciema administratīvās robežas noteiktas 1929. № 97.

Šeit atzīmēta pilsētu pašvaldību robežu noteikšana, kas notikusi Latvijas valsts pastāvēšanas laikā. Atsevišķos gadījumos tā uzrādīta arī par pirms kara laiku. Robežu grozījumu gadījumos atzīmēti tikai tie likumi, kas pašlaik ir spēkā. Atvietotie likumi nav uzrādīti (kaut gan atsevišķos gadījumos dažādu iemeslu dēļ tie ir atzīmēti). Ja pilsētu pašvaldības administratīvās robežas nav noteiktas, bet tās palikušas tādas pat, kā miestam, tad uzrādīts likums vai cits akts ar kuŗu noteiktas miestu pašvaldības robežas. Dažādu iemeslu dēļ atsevišķos gadījumos ir uzrādīti akti kas nosaka miestu un pilsētu pašvaldību robežas, piemēram, pie pilsētu pašvaldību robežu grozījumiem, kad pamattekstā tās noteiktas, kā miestam u. t. t.

Sekošās pilsētas par savu administratīvo robežu noteikšanu nevar uzrādīt apmierinošus aktus: Liepāja, Kuldīga, Bauska, Jaunjelgava, Subata, Ilūkste un Piltene. Arī starp pārējām pilsētām ir tādas, kuŗu robežas vēl nav pilnīgi noteiktas, tomēr šis darbs sekmīgi turpinās un iekšlietu ministrija sagatavo projektus, kuŗus Saeima skata caurī un dod tiem likuma spēku.

Pilsētu teritorijas platība 1930. — *Superficie territoriale des villes en 1930.*

№ № pēc kārtas	Pilsētu grupa Groupes des villes	Teritorijas platība km ²	Procentes	Caurmēra uz vie- nu pilsētu km ²	Iedzīvotāju skaits uz vienu ha
		Superficie terri- toriale en □ km	Pourcentage	Moyenne par ville	Nombre des habitants par un ha
1	2	3	4	5	6
1	I. (Rīga)	210,73	28,7	210,73	17,9
2	II. (15—100.000)	151,45	20,6	37,8625	10,0
3	III. (5—15.000)	140,964	19,2	14,0964	5,2
4	IV. (2—5.000)	94,8911	12,9	5,2717	6,5
5	V. (līdz 2.000) Au-dessous de 2000	136,1909	18,6	5,6746	2,8
6	Kopā — Total	734,2484	100,0	12,8815	9,5
7	Vidzeme	196,5881	26,8	9,3611	3,4
8	Kurzeme	122,7950	16,7	9,4458	8,8
9	Zemgale	114,2644	15,6	10,2877	5,9
10	Latgale	89,8759	12,2	8,1705	8,9

Augstāk jau bija uzdots iedzīvotāju skaits tanīs apdzīvotās vietās kam bija piešķirtas (likumdošanas kārtībā) pilsētu pašvaldības tiesības. Tomēr, ņemot vērā ka pamazām arī visiem miestiem piešķir pilsētu pašvaldības tiesības, tad šini darbā visas ziņas par miestu pašvaldībām ietilpst pilsētu savilkumos. Kaut gan līdz ar to izdara formēlu pārkāpumu, tomēr faktiski tas dod pareizāku ainu par mūsu pilsētām, nekā tanī gadījumā ja savilkumus dotu bez miestiem. Vēl jo vairāk tāpēc, ka miestu saimnieciskā nozīme, pie viņu lielā skaita, ir samērā maza un sastāda niecīgu daļu no mūsu pilsētām. Tāpēc arī tālākos savilkumos par pilsētu un viņu iedzīvotāju skaitu būs piekaitītas arī miestu pašvaldības.

Iedzīvotāju skaits pilsētās un miestos mūsu trīs skaitīšanas laikos bijis sekošs:

	Miestos*) Bourgs	Pilsētās*) Villes	Kopā*) Total
	Iedzīvotāju skaits Nombre des habitants		
1920. gadā	—	380.256	380.256
1925. „	22.669	608.878	631.547
1930. „	—	693.902	693.902

*) Iedzīvotāju skaits ņemts tikai par tiem miestiem un pilsētām, kam likumīgā kārtā bija atzītas pašvaldības tiesības. Pilsētām tās piešķir likumdošanas ceļā un par katru tādu gadījumu ir likumdošanas akti publicēti Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā (vai arī papildinājumā pie likumu un valdības rīkojumu krājuma) bet miestiem pašvaldības tiesības galīgi apstiprinājis iekšlietu ministrs.

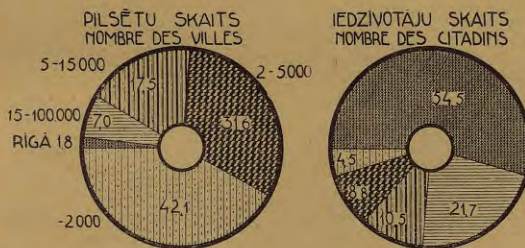
1920. gadā miesta pašvaldības tiesības nevienai apdzīvotai vietai nebija piešķirtas 1925. — 22.669 iedzīvotājiem un 1930. gadā visiem miestiem jau bija piešķirtas pilsētu tiesības un nevienas miestu pašvaldības vairs nepastāvēja. No kopējā pilsētu iedzīvotāju skaita miestos 1925. gadā tie sastādīja 3,6%. Miestu iedzīvotāju skaits pret kopskaitu, kā redzams, sastāda ļoti niecīgu daļu. Saprotaams, šinis skaits ļoti niecīgu daļu par tām bieži apdzīvotām vietām, kam likumīgā kārtā bija piešķirtas miestu pašvaldības tiesības (vai arī atsevišķos gadījumos tās pastāvēja fakta kārtībā).

Pēc iedzīvotāju skaita mūsu pilsētas svārstās ļoti plašās robežās (1930. gada skaitīšanas laikā): pilsēta ar lielāko iedzīvotāju skaitu bija Rīga — 377.917, bet mazākā Lejasciems — 500. Iepriekšējās skaitīšanās var konstatēt pilsētas ar vēl mazāku iedzīvotāju skaitu, piemēram, 1920. gadā: Durbē bija 453 un Ilūkstē 457 iedzīvotāji. Tāpēc visas pilsētas apvienot kopā bez kaut kādas izšķirošanas nav iespējams un īpaši tas attiecināms uz šo gadījumu, kad

apskata viņu finanses. Lielās pilsētās tām ir pavisam citāds saturs, nekā mazajās. Sakarā ar to visas pilsētas pēc iedzīvotāju skaita ir sadalītas piecās grupās: I) Rīga atsevišķi, II) no 15—100.000 iedzīvotāju, III) 5—15.000, IV) 2—5.000 un V) līdz 2.000 iedzīvotāju*) Pie kam pilsētu grupējums izdarīts pēc viņu iedzīvotāju skaita 1930. gadā un tas ir palicis arī iepriekšējos gados. Pareizāki būtu, ka tas jādara tānī gadījumā ja pilsētu pašvaldību finanses statistiski apstrādā katru gadu, ja grupējumu izdara pēc iedzīvotāju skaita zināmā gadā. Tomēr tas tagad par iepriekšējiem gadiem pilnīgi precīzi nebija iespējams izdarīt attiecīgu datu trūkuma dēļ. Tāpēc arī lieto to pilsētu sadalījumu kāds rodas pēc 1930. gada skaitīšanas materiāliem. Šādā sadalījumā mazākais pareizi redzama zināmu pilsētu attīstības gaita.

Pirmās grupas (Rīga atsevišķi) pilsētu skaits visu laiku paliek bez pārmaiņām. Arī otrās grupas pilsētu skaits kuŗā ietilpst 1) Liepāja, 2) Daugavpils 3) Jelgava un

4) Ventspils, paliek bez pārmaiņām. Trešā grupā ietilpst sekošas pilsētas: 1) Rēzekne, 2) Valmiera, 3) Rīgas-Jūrmala, 4) Cēsis, 5) Tukums, 6) Kuldīga, 7) Jēkabpils, 8) Ludza, 9) Sloka, un 10) Grīva; arī šo pilsētu skaits visus gadus paliek bez pārmaiņām. Ceturtā grupā 1920. gadā skaitījās 12, 1925—18 un 1930. gadā arī 18 pilsētas. Šinī grupā ir nākušas jaunas pilsētas klāt. 1920—1925 gadu starplaikā šeit 6 pilsētām (vai arī miestiem) ir piešķirtas tiesības. 1930. gadā pie ceturtās grupas skaitījās sekošas pilsētas: 1) Bauska, 2) Rūjiena, 3) Saldus, 4) Krāslava, 5) Talsi, 6) Alūksne, 7) Smiltene, 8) Gulbene (līdz 1928. gadam Vecgulbene), 9) Aizpute, 10) Valka, 11) Livāni, 12) Krustpils, 13) Limbaži, 14) Auce, 15) Pļaviņas, 16) Jaunjelgava, 17) Madona un 18) Dobele. Ar piekto grupu ir notikušas vislielākās pārmaiņas: 1920. gadā šinī grupā skaitījās 8 pilsētas un miestī, 1925—20 un 1930—24, vai laikā 1920—1925 gados ir nākušas klāt 12 vienī-

№ 2. Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits procentos (pēc pilsētu lieluma).

Nr. 2. Pourcentage du nombre des villes et des citadins (par grandeur des villes).

bas un laikā 1925.—1930. četras vienības. 1930. gadā pie šīs grupas bija pieskaitītas sekošas pilsētas: 1) Strenči, 2) Sabīle, 3) Kārsava, 4) Preiļi, 5) Subata, 6) Kandava, 7) Varakļāni, 8) Balvi, 9) Sigulda, 10) Mazsalaca, 11) Viļāni, 12) Priekule, 13) Ogre, 14) Viesīte, 15) Ilūkste, 16) Valdemarpils, 17) Grobiņa, 18) Ape, 19) Ķemeri, 20) Ainaži, 21) Salacgrīva, 22) Piltene, 23) Durbe un 24) Lejasciems. Pirmajā grupā ietilpst

mazākais pilsētu skaits, nākošās grupās viņš pieaug un beidzot pie pēdējās (V) grupas skaitas lielākais pilsētu skaits. Pirmo trīs grupu pilsētu skaita nozīme pastāvīgi samazinas, V. grupas pieaug un IV. uzrāda svārstīšanos. 1930. gadā I. grupas pilsētas no kopskaita sastāda 1,8%, II— 7,0%, III.— 17,5%, IV.— 31,6% un V.— 42,1%.

Pilsētu**) iedzīvotāju skaits pēc trim mūsu skaitīšanām ir bijis sekošs: 1920. gadā

*) Šis sadalījums atbilst tam, kādu lieto Dr. E. Bulmerinks savā rakstā „Statistika” — Latvijas pilsētu savienības rakstu krājumā I, iznācis 1930. gadā Teodora Liventāla, Nikolaja Sudmaļa un Eduarda Patvaldnieka redakcijā. Minētā rakstā viena grupa no 15—100.000 iedzīvotāju apzīmēta gan no 20—100.000 iedzīvotāju, bet tānī grupā ieskaitīta arī Ventspils, kuŗai pēc pēdējās tautas skaitīšanas ir tikai 17.253 iedzīvotāju, tā kā faktiski ir iznācis tas pats pilsētu sagrupējums, kāds paredzēts augstāk pievešta.

**) Zem vārda pilsētas šeit tāpat kā tālākās rindīņās ir jāsaprot arī tie miestī, kas līdz 1928. gadam nebija vēl pilsētu pašvaldību tiesības dabūjuši. Vienkāršības labā vārdu miestu neatkārtu,

№ 13. Iedzīvotāju skaits atsevišķās pilsētās un miestos 1920.—1930. *)

№ 13. Nombre des habitants dans les villes et les bourgs de 1920 à 1930.

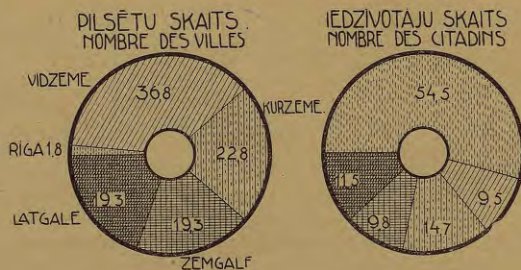
№№ pēc kārtas	Gadi Années	1920	1925	1930	Iedzīvotāju skaita + — starpība Nombre des habitants + ou —			Iedzīvotāju skaita pieauguma intensivitāte 1920=100 resp. 1925=100 Intensité de l'accroissement de la population 1920=100 1925=100				
					Iedzīvotāju skaits Nombre des habitants			1920—1925	1925—1930	1920—1930	1925	1930
					1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	185.137	337.699	377.917	+	152.562	+	40.218	+	192.780	182	204
2	Liepāja	51.583	60.762	57.238	+	9.179	—	3.524	+	5.655	118	111
3	Daugavpils	29.003	40.640	43.226	+	11.637	+	2.586	+	14.223	140	149
4	Jelgava	19.640	28.321	33.048	+	8.681	+	4.727	+	13.408	144	168
5	Ventspils	8.205	16.384	17.253	+	8.179	+	869	+	9.048	200	210
6	Rēzekne	9.997	12.620	12.680	+	2.623	+	60	+	2.683	126	127
7	Valmiera	6.946	8.141	8.368	+	1.195	+	227	+	1.422	117	120
8	Rīgas-Jūrmala	4.452	6.514	8.013	+	2.062	+	1.499	+	3.561	146	180
9	Cēsis	6.452	8.047	7.692	+	1.595	—	355	+	1.240	125	119
10	Tukums	4.433	7.167	7.658	+	2.734	+	491	+	3.225	162	173
11	Kuldīga	4.924	6.912	6.921	+	1.988	—	9	+	1.997	140	141
12	Jekabpils	3.553	5.656	5.607	+	2.098	—	49	+	2.049	159	158
13	Ludza	5.044	5.559	5.359	+	515	—	200	+	315	110	106
14	Sloka	2.025	3.552	5.285	+	1.527	+	1.733	+	3.260	175	261
15	Grīva	2.458	2.648	5.282	+	190	+	2.634	+	2.824	108	215
16	Bauska	2.902	5.093	4.841	+	2.191	—	252	+	1.939	175	167
17	Rūjiena	3.475	4.830	4.582	+	1.355	—	248	+	1.107	139	132
18	Saldus	2.424	3.693	4.349	+	1.269	+	656	+	1.925	152	179
19	Krāslava	—	4.485	4.283	—	—	—	202	—	—	100	98
20	Talsi	2.978	4.077	4.192	+	1.099	+	115	+	1.214	137	141
21	Alūksne	2.029	3.507	3.612	+	1.478	+	105	+	1.583	173	178
22	Smiltene	2.357	3.251	3.590	+	894	+	339	+	1.233	138	152
23	Gulbene	—	2.541	3.574	—	—	+	1.033	—	—	100	141
24	Aizpute	2.680	3.346	3.435	+	666	+	89	+	755	125	128
25	Valka	2.964	3.339	3.341	+	375	—	2	+	377	113	113
26	Līvāni	—	3.085	3.219	—	—	+	134	—	—	100	104
27	Krustpils	1.914	3.526	3.213	+	1.612	—	313	+	1.299	184	168
28	Limbaži	2.560	3.085	2.935	+	525	—	150	+	375	120	115
29	Auce	—	2.655	2.900	—	—	+	245	—	—	100	109
30	Pļaviņas	—	1.457	2.631	—	—	+	1.174	—	—	100	181
31	Jaunjelgava	1.603	2.450	2.299	+	847	—	151	+	696	153	143
32	Madona	—	1.357	2.182	—	—	+	825	—	—	100	161
33	Dobeles	933	1.551	2.152	+	618	+	601	+	1.219	166	231
34	Strenči	—	1.775	1.937	—	—	+	162	—	—	100	109
35	Sabīle	930	1.350	1.914	+	420	+	564	+	984	145	206
36	Kārsava	—	1.963	1.843	—	—	+	120	—	—	100	94
37	Preiļi	—	—	1.747	—	—	—	—	—	—	100	100
38	Subata	1.420	1.713	1.696	+	293	—	17	+	276	121	119
39	Kandava	1.055	1.497	1.628	+	442	+	131	+	573	142	154
40	Varakļāni	—	2.005	1.624	—	—	+	381	—	—	100	81
41	Balvi	—	—	1.583	—	—	—	—	—	—	100	100
42	Sigulda	—	—	1.444	—	—	—	—	—	—	100	100
43	Mazsalaca	—	1.214	1.372	—	—	+	158	—	—	100	113
44	Vīļāni	—	—	1.370	—	—	—	—	—	—	100	100
45	Priekule	—	1.049	1.296	—	—	+	247	—	—	100	124
46	Ogre	—	828	1.292	—	—	+	464	—	—	100	156
47	Viesīte	—	1.258	1.258	—	—	—	—	—	—	100	100
48	Ilūkste	457	997	1.202	+	540	+	205	+	745	218	263
49	Valdemarpils	959	1.064	1.130	+	105	+	66	+	171	111	118
50	Grobiņa	1.394	1.288	1.129	—	106	—	159	—	265	92	81
51	Ape	—	983	947	—	—	—	36	—	—	100	96
52	Ķemeri	—	720	942	—	—	+	222	—	—	100	131
53	Ainaži	—	936	923	—	—	+	13	—	—	100	99
54	Salacgrīva	—	900	909	—	—	+	9	—	—	100	101
55	Piltene	912	919	788	+	7	—	131	—	124	101	86
56	Durbe	453	540	551	+	87	+	11	+	98	119	122
57	Lejasciems	—	598	500	—	—	—	98	—	—	100	84
	Jaunās pilsētas Villes nouv.fond.				+	29.809	+	6.144	+	39.776	—	—
	Kopā — Total	380.256	631.547	693.902	+	251.291	+	62.355	+	313.646	166	182

*) Pēc grāmatas „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. gadā”, M. Skujenieka teksts un redakcija, Valsts statistiskās pārvaldes izdevums Rīgā. 13. l. p.

tas līdzinājās — 380.256, 1925.— 631.547 un 1930. gadā — 693.902 iedzīvotājiem. Ja pirmajā pilsētu grupā bija mazākais viņu skaits, bet pēdējā lielākais, tad ar iedzīvotājiem stāvoklis ir otrāds. Pirmajai grupai visu laiku ir bijis lielākais iedzīvotāju skaits, bet V. grupai tas ir bijis mazākais. Rīgas (I. grupas) iedzīvotāju skaits bija sekošs: 1920. gadā — 185.137, 1925.—337.699 un 1930.— 377.917 iedzīvotāji; V. grupai 1920. gadā — 7.580, 1925.— 23.597 un 1930. gadā — 31.025 iedzīvotāji. Sākot no otrās nākošās grupas iedzīvotāju skaits pastāvīgi samazinās. Tas novērojams visos trīs skaitīšanas gados un sevišķi spilgti redzams 1930. gadā, kad I. grupas iedzīvotāju skaits līdzinājās—377.917, II.—150 765, III.—72.865, IV. — 61.330 un V. — 31.025 iedzīvotāji. Pirmās grupas iedzīvotāju skaits 1920. gadā sastādīja — 48,7% no pilsētu iedzīvotāju kopskaita, 1925— 53,5% un 1930.— 54,5%, turpretim piektās grupas pilsētu iedzīvotāju skaits 1920. gadā sastādīja — 2,0%, 1925.— 3,7% un 1930.— 4,5%. Pirmās grupas iedzīvotāju skaits 1930. gadā sastāda — 54,5% no visiem pilsētu iedzīvotājiem, otrās — 21,7%, trešās — 10,5%, ceturtais — 8,8% un piektās — 4,5%. Tā kā pilsētu iedzīvotāju skaita nozīme sākot ar II. grupu

pakāpeniski samazinās. Pirmās grupas iedzīvotāju skaita nozīme laikā 1920.—1930. gados ir pieaugusi par 5,8%, ceturtais pieaugusi par 1,2% uz 8,8%, piektās pieaugusi par 2,5% uz 4,5%, bet otrās grupas nozīme samazinājusies par 6,8% uz 21,7% un trešās samazinājusies par 2,7% uz 10,5%. Iedzīvotāju skaita nozīme pieaugusi Rīgā, kur nācis klāt liels skaits iedzīvotāju, un mazajās pilsētās, kur pieaudzis pašu pilsētu skaits un līdz ar to nācis klāt iedzīvotāju skaits. Otrā un trešā grupā jaunas pilsētas nav nākušas klāt, bet vecajās pilsētās iedzīvotāju skaita pieaugums ir mazs, un tas ir mazāks par caurmēra pieaugumu, tāpēc arī vidus pilsētu iedzīvotāju skaita nozīme desmit gadu laikā ir samazinājusies.

Pirmajos piecos gados (1920.—1925.) mūsu pilsētu iedzīvotāju skaits pieaudzis par 251.291, nākošos (1925.—1930.) par 62.355 un desmit gadu laikā pilsētu iedzīvotāju skaits pieaudzis par 313.646 iedzīvotājiem. Visus gadus lielākais iedzīvotāju skaita pieaugums bija Rīgā: pirmajos piecos gados (1920.—1925.) tas pieauga par 152.562 un otrajos piecos (1925.—1930) par 40.218 vai desmit gadu laikā par 192.780 iedzīvotājiem, kas sastāda gandrīz $\frac{2}{3}$ daļas no visu pilsētu iedzīvotāju skaita pieauguma

№ 3. Pilsētu un viņu iedzīvotāju skaits procentos (pa apgabaliem).

№ 3. Pourcentage du nombre des villes et des citadins (par provinces).

minētā laikā. Rīgas pilsētas iedzīvotāju skaita pieaugums ir divkārti tik liels kā pieaugums visās pārējās mūsu pilsētās. Otrās grupas pilsētu iedzīvotāju skaits desmit gadu laikā (1920.—1930.) pieaudzis par 42.334, pie kam pirmajos piecos gados par 37.676 un otrajos — 4.658. Nākošā vietā pēc iedzīvotāju skaita pieauguma ir ceturtnā grupa, kur desmit gadu laikā iedzīvotāju

skaitis pieaudzis par 32.511, pie kam pirmajos piecos gados par 28.509 un otrajos par 4.002. Trešās pilsētu grupas iedzīvotāju skaits desmit gadu laikā pieaudzis par 22.576, no kuriem pirmajos piecos gados par 16.527 un otrajos 6.049. Piektās pilsētu grupas iedzīvotāju skaits pieaudzis par 23.445 vai pirmajos piecos gados par 16.017 un otrajos par 7428.

№ 14. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pēc lieluma).
№ 14. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par grandeur des villes).

№№ pēc kārtas	Pilsētu grupas Groupes des villes	Gadi Années	Pilsētu skaits Nombre des villes			Iedzīvotāju skaits *) Population		
			1920	1925	1930	1920	1925	1930
			1	2	3	4	5	6
1	I. Rīga		1	1	1	185.137	337.699	377.917
2	II. 15.—100.000		4	4	4	108.431	146.107	150.765
3	III. 5.—15.000		10	10	10	50.289	66.816	72.865
4	IV. 2.—5.000		12	18	18	28.819	57.328	61.330
5	V. līdz 2.000 au-dessous de „		8	20	24	7.580	23.597	31.025
	Kopā — Total		35	53	57	380.256	631.547	693.902

№ 15. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pēc lieluma proc.).
№ 15. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par taux).

№№ pēc kārtas	Pilsētu grupas Groupes des villes	Gadi Années	Pilsētu skaits Nombre des villes			Iedzīvotāju skaits Population		
			1920	1925	1930	1920	1925	1930
			1	2	3	4	5	6
1	I. Rīga		2,9	1,9	1,8	48,7	53,5	54,5
2	II. 15.—100.000		11,4	7,5	7,0	28,5	23,1	21,7
3	III. 5.—15.000		28,6	18,9	17,5	15,2	10,6	10,5
4	IV. 2.—5.000		34,3	34,0	31,6	7,6	9,1	8,8
5	V. līdz 2.000 au-dessous de „		22,8	37,7	42,1	2,0	3,7	4,5
	Kopā — Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

№ 16. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaita pieaugums 1920.—1930. (pēc lieluma).
№ 16. Accroissement de la population des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par grandeur des villes).

№№ pēc kārtas	Pilsētu grupas Groupes des villes	Gadi Années	Iedzīvotāju skaita pieaugums Accroissement de la population			Iedzīvotāju skaita pieaugums 1920 = 100 Accroissement de la population 1920 = 100			Caurmēra iedzīvotāju skaits vienā pilsētā Nombre moyen des habitants d'une ville		
			1920—1925	1925—1930	1920—1930	1920	1925	1930	1920	1925	1930
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I. Rīga		152.562	40.218	192.780	100	182	204	185.137	337.699	377.917
2	II. 15.—100.000		37.676	4.658	42.334	100	135	139	27.108	36.527	37.691
3	III. 5.—15.000		16.527	6.049	22.576	100	133	145	5.029	6.682	7.287
4	IV. 2.—5.000		28.509	4.002	32.511	100	199	213	2.402	3.185	3.407
5	V. līdz 2.000 au-dessous de „		16.017	7.428	23.445	100	311	409	948	1.180	1.293
	Kopā — Total		251 291	62.355	313.646	100	166	182	10.864	11.916	12.174

*) Ziņas par iedzīvotāju skaitu ņemtas no valsts statistiskās pārvaldes izdevuma „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. gadā M. Skujenieka teksts un redakcija. 13. l. p. ievietotā tabele par iedzīvotāju skaitu mūsu pilsētās 1897., 1920., 1925. un 1930. gados, no šīs tabeles datiem ir izdarīti visi tālākie, kā absolūto tā arī relatīvo skaitļu aprēķini. Pie zemāk ievietotām tabeļām, kur izdarīti dažādi aprēķini, avotu atkārtosšanās deļ vairs neuzrādīs.

Ja 1920. gada iedzīvotāju skaitu pielīdzina 100, tad 1925. gadā mūsu pilsētu iedzīvotāju skaits līdzinās — 166 un 1930. gadā 182. Pa atsevišķām pilsētu grupām intensīvākais pieaugums novērojams mazo pilsētu starpā (kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000). Ja šo pilsētu iedzīvotāju skaitu 1920. gadā pieņem par 100, tad 1925. gadā tas līdzinās — 311 un 1930. — 409. Tā kā mazo pilsētu iedzīvotāju skaits pieaudzis četrkārtīgi. Nākošā vieta ir tās pilsētas, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 2—5.000. Salīdzinot šo pilsētu iedzīvotājus, dabūnam, ka 1925. gadā tas līdzinājās — 199 un 1930. — 213. Rīgas pilsētas iedzīvotāju pieaugums masas ziņā ir lielāks kā visās pārējās pilsētās, tomēr intensivitātes ziņā, tas ir mazāks, kā divās pēdējās minētās pilsētu grupās. Ja Rīgas pilsētas iedzīvotāju skaitu 1920. gadā pieņem par 100, tad 1925. gadā tas līdzinās — 182 un 1930. — 204. Rīgas tāpat, kā mazo pilsētu iedzīvotāju skaits pieaug intensīvāki par caurmēru, turpretim vidējo pilsētu iedzīvotāju skaits (no 5—100.000) pieaug vājāki par caurmēru. Vājākais iedzīvotāju skaita pieaugums ir tanīs pilsētās, kur tas svārstās starp 15—100.000. Ja šo pilsētu iedzīvotāju skaitu 1920. gadā pieņem par 100, tad 1925. gadā tas līdzinās — 135 un 1930. — 139. Šinīs pilsētās vājākais iedzīvotāju skaita pieaugums novērojams laikā no 1925.—1930. g. Pilsētās ar iedzīvotāju skaitu no 5—15.000, tie 1925. gadā pieauguši uz 133 un 1930. — 145. Vidējais iedzīvotāju skaits vienā pilsētā 1920. gadā līdzinājās — 10.864 1925. — 11.916 un 1930. — 12174 iedzīvotājiem. Tā kā neskatoties uz to, ka nākušas klāt daudz jaunas pilsētas ar nelielu iedzīvotāju skaitu, tomēr caurmēra iedzīvotāju skaits vienā pilsētā desmit gadu laikā ir pieaudzis. Caurmēra iedzīvotāju skaits ir pieaudzis visās grupās. Lielākais pieaugums ir tanīs grupās, kur lielāks iedzīvotāju skaits un otrādi. Mazākais caurmēra iedzīvotāju skaits ir V. grupā (līdz 2.000 iedzīvotāju) 1930. gadā vienā pilsētā šinī grupā bija — 1.293 iedzīvotāju, ceturtnā grupa (ar iedzīvotāju skaitu starp 2—5000) — 3.407, trešā grupa (ar iedzīvotāju skaitu starp 5—15.000) — 7.287 un otrā grupā (ar iedzīvotāju skaitu starp 15—100.000) — 37.691 iedzīvotājs. Iedzīvotāju skaits vienā mūsu pilsētā caurmērā ir ļoti mazs. Tas izskaidrojams ar to, ka starp mūsu pilsētām ir tādas, kur iedzīvotāju skaits ārkārtīgi niecīgs.

Pa atsevišķiem apgabaliem lielākais pilsētu skaits iznāk uz Vidzemi, 1920. gadā šeit pastāvēja — 9 pilsētas, 1925. — 20 un 1930. — 21 pilsēta (bez Rīgas); nākošā vieta

ir Kurzeme, kur 1920. gadā bija — 12 un 1925., kā arī 1930. gados — 13 pilsētas. Zemgalē 1920. gadā pastāvēja 9 un 1925., kā arī 1930. gados — 11 pilsētas. Latgalē 1920. gadā bija tikai 4 pilsētas, 1925. — 8 un 1930. — 11 pilsētas. Vidzemes pilsētu skaits 1930. gadā sastāda 36,8% no kopskaita, Kurzēmē — 22,8%, Zemgalē — 19,3% un Latgalē — 19,3% un Rīgā — 1,8%. Desmit gadu laikā Vidzemē lielākos apmēros, kā citos apgabalos nākušas klāt jaunas pilsētas skaitā 12, Latgalē — 7, Zemgalē — 2 un Kurzēmē — 1. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados sevišķi maz pilsētu bija Latgalē, tomēr tur bija diezgan daudz bieži apdzīvotu vietu, kam varēja piešķirt pilsētu tiesības.

Lielākais iedzīvotāju skaits, ja atskaita Rīgu, iznāk Kurzēmē: 1920. gadā Kurzemes pilsētās atradās 78.497 iedzīvotāji, 1925. — 102.881 un 1930. — 101.824; nākošā vieta ir Latgales pilsētas, kur 1920. gadā skaitījās — 45.958 iedzīvotāji, 1925. — 73.883 un 1930. — 80.147. Vidzemes (bez Rīgas) un Zemgales pilsētu iedzīvotāju skaits 1930. gadā svārstās ap 66—68.000. Ja atskaita Rīgu, tad lielākais iedzīvotāju skaita pieaugums bija Latgalē, kur desmit gadu laikā pilsētās nākuši klāt — 34.189 iedzīvotāji, no kuriem pirmajos piecos gados (1920.—1925.) nāca klāt — 27.925 un otrajos (1925.—1930.) — 6.264. Nākošā vieta ir Zemgale, kur desmit gadu laikā nākuši klāt — 30.539 iedzīvotāji, no kuriem pirmajos piecos gados (1920.—1925.) nāca klāt — 22.105 un otrajos (1925.—1930.) — 8.434. Vidzemes pilsētās (bez Rīgas) iedzīvotāju skaits desmit gadu laikā pieaudzis par 32.811, no kuriem pirmajos piecos gados nāca klāt — 24.315 un otrajos — 8.496. Ipatnējā stāvoklī atrodās Kurzemes pilsētas. Desmit gadu laikā šeit novērojams iedzīvotāju skaita pieaugums par 23.327 personām, pie kam pirmajos piecos gados (1920.—1925.) tas pieaudzis par 24.384 personām, bet nākošos piecos gados iedzīvotāju skaits ir par 1.057 iedzīvotājiem samazinājies. Samazināšanās nāk, galvenā kartā, uz Liepājas rēķina.

Intensīvākais iedzīvotāju skaita pieaugums novērojams Rīgā. Provincēs pilsētās iedzīvotāju skaita pieaugums ir daudz vājāks. Kurzēmē pilsētu iedzīvotāju pieaugums ir niecīgs; desmit gadu laikā (ja pieņem 1920. gadu par 100) tas pieaudzis uz 130, Latgalē uz 174, Vidzemē uz 199. Caurmērā pa visu valsti pieaugums līdzinās — 182.

Mazākais caurmēra iedzīvotāju skaits vienā pilsētā ir Vidzemē (bez Rīgas), kur

№ 17. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apgabaliem)*

№ 17. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces)

№№ pēc kārtas	Apgabali Provinces	Gadi Années	Pilsētu skaits Nombre des villes			Iedzīvotāju skaits Population		
			1920	1925	1930	1920	1925	1930
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Rīga		1	1	1	185.137	337.699	377.917
2	Vidzeme		9	20	21	33.260	57.575	66.071
3	Kurzeme		12	13	13	78.497	102.881	101.824
4	Zemgale		9	11	11	37.404	59.509	67.943
5	Latgale		4	8	11	45.958	73.883	80.147
	Kopā — Total		35	53	57	380.256	631.547	693.902

№ 18. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apgabaliem proc. *)

№ 18. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces en %)

№№ pēc kārtas	Apgabali Provinces	Gadi Années	Pilsētu skaits Nombre des villes			Iedzīvotāju skaits Population		
			1920	1925	1930	1920	1925	1930
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Rīga		2,9	1,9	1,8	48,7	53,5	54,5
2	Vidzeme		25,7	37,7	36,8	8,8	9,1	9,5
3	Kurzeme		34,3	24,5	22,8	20,6	16,3	14,7
4	Zemgale		25,7	20,8	19,3	9,8	9,4	9,8
5	Latgale		11,4	15,1	19,3	12,1	11,7	11,5
	Kopā — Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

№ 19. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaita pieaugums 1920.—1930. (pa apgab.)*

№ 19. Accroissement des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par provinces)

№№ pēc kārtas	Apgabali Provinces	Gadi Années	Iedzīvotāju skaita pieaugums Accroissement de la population			Iedzīvotāju skaita pieaugums 1920 = 100 Accroissement de la population 1920 = 100			Caurmērā iedzīvotāju skaits vienā pilsētā Nombre moyen des habitants d'une ville		
			1920— 1925	1925— 1930	1920— 1930	1920	1925	1930	1920	1925	1930
			3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīga		152.562	40.218	192.780	100	182	204	185.137	337.699	377.917
2	Vidzeme		24.315	8.496	32.811	100	173	199	3.696	2.879	3.146
3	Kurzeme		24.384	-1.057	23.327	100	131	130	6.541	7.914	7.833
4	Zemgale		22.105	8.434	30.539	100	159	182	4.156	5.410	6.177
5	Latgale		27.925	6.264	34.189	100	161	174	11.490	9.235	7.286
	Kopā — Total		251.291	62.355	313.646	100	166	182	10.864	11.916	12.174

* Šīs tabeles absolūtie skaitļi un visi aprēķini ir izdarīti pēc grāmatas „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. g.” M. Skujenieka teksts un redakcija, valsts statistiskās pārvaldes izdevums Rīgā. Galvenā kārtā šo tabeļu sastādīšanai un relatīvo skaitļu aprēķināšanai ir izmantota tabele „Pilsētu iedzīvotāju skaits” — 13 l. p. Šīnī tabelē ir uzdoti skaitļi par visiem minētiem trim gadiem (1920., 1925. un 1930.) un bez tam vēl 1897. gada Krievijas tautas skaitīšanas rezultāti.

tas 1920. gadā līdzinājās — 3.696, 1925. — 2.879 un 1930. — 3.146 iedzīvotājiem. Lie-lākais ir Kurzemē, kur 1920. gadā vienā pil-sētā skaitījās — 6.541 iedzīvotājs (1920. gadā vēl lielāks iedzīvotāju skaits, caurmērā vienā pilsētā, bija Latgalē), 1925. — 7.914 un 1930. — 7.833. Latgalē caurmērā iedzi-votāju skaits vienā pilsētā ir pastāvīgi sa-mazinājies: 1920. gadā šeit caurmērā iznāca — 11.490 iedzīvotāju, 1925. — 9.235 un 1930. — 7.286 iedzīvotāji. Latgalē 1920. gadā pasta-vēja tikai četras pilsētas, starp kurām bija tādas kā Daugavpils, Rēzekne u. c., pie kam Daugavpilī tani laikā skaitījās 29.003 iedzi-votāji, kas lielā mērā pacēla caurmēru. Nākošos gados nāca klāt daudz jaunu un mazu pilsētu, kas ar savu niecīgo skaitu samazināja caurmēru. Ar to arī ir izskai-drojama caurmēra iedzīvotāju skaita sama-zināšanās Latgales pilsētās. No pārējiem apgabaliem caurmēra iedzīvotāju skaits vēl samazinās Kurzemē, kur 1925. gadā vienā pilsētā skaitījās 7.914 un 1930. gadā 7.833 iedzīvotāji. Šī samazināšanās izskaidrojama ar iedzīvotāju skaita svārstību Liepājā. Pa atsevišķiem apriņķiem lielākais pilsētu iedzīvotāju skaits iznāk tur, kur atrodas lielākās pilsētas. Tāpēc Liepājas apriņķi ir lielākais pilsētu iedzīvotāju skaits: 1920. ga-dā šeit bija — 53.430 iedzīvotāji, 1925. — 63.639 un 1930. — 60.214 (noteicošo lomu spēlēja Liepāja). Daugavpils apriņķi pilsētu iedzīvotāju skaits 1920. gadā līdzinājās — 30.917, 1925. — 51.736 un 1930. — 55.688 (no-teicošo lomu spēlēja Daugavpils); Jelgavas apriņķi pilsētu iedzīvotāju skaits 1920. gadā līdzinājās — 20.573, 1925. — 32.527 un 1930. — 38.100 iedzīvotājiem. Visos minētos trīs ap-riņķos bija lielākais pilsētu iedzīvotāju skaits, pie kam Liepājas apriņķis stāv priekšgalā, tad Daugavpils un Jelgavas apriņķi. Mazā-kais iedzīvotāju skaits ir Jaunlatgales ap-riņķa pilsētās — 1.583 apmērā (1930. gadā.)

Pa atsevišķiem apgabaliem un apriņ-ķiem mūsu pilsētas sadalās sekoši: Vid-zeme: Rīgas apriņķi — Rīga, Rīgas-Jūrmala; Sloka, Pļaviņas, Sigulda, Ogre, Ķemeri; Cēsu apriņķi — Cēsis; Valmieras apriņķi — Valmiera, Rūjiena, Limbaži, Mazsalaca, Ai-naži, Salacgrīva; Valkas apriņķi — Valka, Alūksne, Smiltene, Strenči, Ape, Lejas-ciems; Madonas apriņķi — Madona, Gul-bene. Kurzeme: Liepājas apriņķi — Lie-pāja, Priekule, Grobiņa, Durbe; Aizputes

apriņķi: Aizpute; Kuldīgas apriņķi — Kul-dīga, Saldus; Ventspils apriņķi — Vents-pils, Piltene; Talsu apriņķi — Talsi, Sabile, Kandava, Valdemarpils. Zemgale: Tukuma apriņķi — Tukums; Jelgavas apriņķi — Jelgava, Auce, Dobeļe; Bauskas apriņķi — Bauska; Jēkabpils apriņķi — Jēkabpils, Jaunjelgava, Viesīte; Ilūkstes apriņķi — Ilūkste, Subata, Grīva. Latgale: Daugav-pils apriņķi — Daugavpils, Krāslava, Krust-pils, Livāni, Preiļi; Rēzeknes apriņķi — Rēzekne, Varakļāni, Viļāni; Ludzas apriņķi — Ludza, Kārsava; Jaunlatgales apriņķi — Balvi.

Kā jau zināms, pa atsevišķām pilsētām iedzīvotāju skaits ir ļoti svarstīgs. Pie mums pastāv pilsētas, kur skaitās tikai ap 500 iedzīvotāju un tani pat laikā Rīgā iedzi-votāju skaits sasniedz gandrīz 400.000. Tā-pat nevienāda ir iedzīvotāju skaita dinamika. Vispāri, pilsētu iedzīvotāju skaits desmit gadu laikā ir strauji pieaudzis. Tomēr, vi-sas pilsētas tas nav vienāds, pat vēl vairāk, ir sastopamas tādas pilsētas, kur tas sama-zinās. Laikā 1920.—1925. gados tādu pilsētu bija maz, bet par to 1925.—1930. gados tādas jau ir vairākas. 1920.—1925. gados iedzīvotāju skaits samazinājās — Grobiņā. Iedzīvotāju skaits 1925.—1930. gados ir sa-mazinājies sekošās pilsētās: Ainažos — 13, Subatā — 17, Ape — 36, Jēkabpilī — 49, Lejasciemā — 98, Kārsavā — 120, Piltene — 131, Limbažos — 150, Jaunjelgavā — 151, Gro-biņā — 159, Preiļos — 183, Ludzā — 200, Krāslavā — 202, Rūjienā — 248, Bauskā — 252, Krustpilī — 313, Cēsis — 355, Vara-klānos — 381 un Liepājā — 3.524. Desmit gadu laikā intensīvākais iedzīvotāju skaita pieaugums bija Ilūkstei un Slokai. Pēdējos piecos gados intensīvākais pieaugums no-vērojams šādās pilsētās: 1) uz 100 iedzīvotā-jiem 1925. gadā bija 1930. gadā: Grīvā — 199, Pļaviņas — 181, Madonā, 161, Ogrē — 156, Slokā — 149, Sabilē — 142, Gulbenē — 141, Dobeļē — 139, Ķemeros — 131, Priekulē — 124, Rīgas-Jūrmalā — 123, Ilūkstē — 121, Saldū 118, Jelgavā — 117, Mazsalacā — 113, Rīgā — 112, Smiltene — 110, Aucē — 109, Strenčos — 109, Kandavā — 109, Tukumā — 107, Daugavpilī — 106, Valdemarpilī — 106, Ventspilī — 105, Livānos — 104, Alūksnē — 103, Talsos — 103, Valmierā — 103, Aiz-putē — 103, Durbē — 102 un Salacgrīvā — 101. Rēzeknē, Kuldīgā, Valkā, Jēkabpilī un Su-

1) Pilsētu un to iedzīvotāju skaitu kopsavilkumos 1920. gadā ir ieskaitītas: Ilūkste un Grīva. Kara laikā šīs pilsētas bija stipri nopostītas un tāpēc minētā gadā šo pilsētu pašvaldību darbība bija ļoti aprobežota. Tikai ar lielām pūlēm ir iespējams saskatīt tās pēdas. Kaut gan pie pilsētu skaita tās ir skaitītas, tomēr budžetu savilkumos neietilpst un tāpēc arī pie visiem caurmēra aprēķiniem šīs pilsētas 1920. gadā ir izslēgtas.

* Pēc grāmatas „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. gadā“ M. Skujenieka teksts un redakcija, valsts statistiskās pārvaldes izdevums Rīgā, 13. un 15. l. p. p.

N° 20. Pilsētu un miestu iedzīvotāju skaits 1920.—1930. (pa apriņķiem).
N° 20. Nombre des habitants des villes et des bourgs de 1920 à 1930 (par districts).

Nēnē pēc kārtas	Gadi Années	Pilsētu skaits Nombre des villes			Iedzīvotāju skaits Population			
		Apriņķi Districts	1920	1925	1930	1920	1925	1930
			1	2	3	4	5	6
1	Rīga (ville)	1	1	1	185.137	337.699	377.917	
2	Rīgas	2	5	6	6.477	13.071	19.607	
3	Cēsu	1	1	1	6.452	8.047	7.692	
4	Valmieras	3	6	6	12.981	19.106	19.089	
5	Valkas	3	6	6	7.350	13.453	13.927	
6	Mādonas	—	2	2	—	3.898	5.756	
7	Liepājas	3	4	4	53.430	63.639	60.214	
8	Aizpūtes	1	1	1	2.680	3.346	3.435	
9	Kuldīgas	2	2	2	7.348	10.605	11.270	
10	Ventspils	2	2	2	9.117	17.303	18.041	
11	Talsu	4	4	4	5.922	7.988	8.864	
12	Tukuma	1	1	1	4.433	7.167	7.658	
13	Jelgavas	2	3	3	20.573	32.527	38.100	
14	Bauskas	1	1	1	2.902	5.093	4.841	
15	Jēkabpils	2	3	3	5.161	9.364	9.164	
16	Ilūkstes	3 ¹⁾	3	3	4.335 ¹⁾	5.358	8.180	
17	Daugavpils	2	4	5	30.917	51.736	55.688	
18	Rezeknes	1	2	3	9.997	14.625	15.674	
19	Ludzas	1	2	2	5.044	7.522	7.202	
20	Jaunlatgales	—	—	1	—	—	1.583	
	Kopā Total	35	53	57	380.256	631.547	693.902	

batā iedzīvotāju skaits nemaz nav grozījies. Visās pārējās pilsētās iedzīvotāju skaits ir samazinājies, jo uz 100 iedzīvotājiem 1925. gadā tagad (1930.) ir mazāk iedzīvotāju. Ainažos — 99, Ludza, Apē un Cēsis — 96, Krāslava, Limbažos, Rūjienā un Bauskā — 95, Liepājā, Kārsavā un Jaunjelgavā — 94, Krustpili un Preiļos — 91, Grobiņā — 88, Piltēnē — 86, Lejasciemā — 84 un Vaŗakļanos — 81. Tādā kārtā visātrāki, pēdējos piecos gados, pieaugusi Grīva, kuŗa pēc būtības uzskatāma par Daugavpils priekšpilsētu, jo tā pret Daugavpili ieņem tādu pat stāvokli, kā Pārdaugava pret Rīgu. 1914. gadā Grīvā bija 12.800 iedzīvotāju, bet 1920. — tikai 2.458. Vairāk nekā pusotras reizes savu iedzīvotāju skaitu palielinājušas piecu gadu laikā arī jaunās, strauji augošās, Pļaviņas (tās pieaugušas galvenā kārtā pateicoties Gostīņu miesta pievienošanai), Madona un Ogre. Sakarā ar rūpniecības uzplaukšanu gandrīz pusotras reizes pieaudzis Slokas un Sabiles iedzīvotāju skaits. Sakarā ar satiksmes politikas jautājumiem vislielāko pieaugumu uzrāda Gulbene un

Dobeļe. Visas strauji pieaugošās pilsētas pieder pie jaunākām un pagaidām ir vēl nelielas. Tomēr tās augušas un attīstījušās pateicoties dabīgiem, viņu attīstību sekmējošiem, apstākļiem. No lielākām pilsētām visstraujāki pieaugusi Jelgava, kur iedzīvotāju skaits palielinājies par 17%, kamēr Rīgā — tikai par 12%, Daugavpili — 6%, Ventspili — 5%, un Liepājā pat notikusi samazināšanās par 6%. Par dzīvības nespējīgām pilsētām jāuzskata Grobiņa, Piltene, Lejasciems un mazākā mērā Vaŗakļāni. Grobiņa pieder pie nedaudzajām pilsētām, kuŗās iedzīvotāju skaits sistemātiski samazinās. Pēdējas cetrās skaitīšanās (1897., 1920., 1925. un 1930.) tur dzīvoja — 1.490, 1.394, 1.288 un 1.130 iedzīvotāji. Tāpat Piltēnē bija 1.509, 912, 919 un 788 iedzīvotāji.

Skaitliskās attiecības starp abu dzimumu piederīgiem nav vienādas pilsētās un uz laukiem. Pilsētās ir relatīvi vairāk sieviešu nekā vīriešu. Visās Latvijas pilsētās 1930. gadā dzīvoja 313.021 vīrietis un 380.881 sievietē. Tādā kārtā pilsētās uz 100 vīriešiem ir 122 sievietes*). Pa atse-

¹⁾ Pilsētu un to iedzīvotāju skaita kopsavilkumos 1920. gadā ir iekaitētas: Ilūkste un Grīva. Kara laikā šīs pilsētas bij stipri nopostītas un tāpēc minētā gadā šo pilsētu pašvaldību darbība bij ļoti aprobežota. Tikai ar lielām pūlēm ir iespējams saskatīt tās pēdas. Kaut gan pie pilsētu skaita tās ir skaitītas, tomēr budžetu savilkumos neietilpst un tāpēc arī pie visiem caurmēra aprēķiniem šīs pilsētas 1920. gadā ir izslēgtas.

²⁾ Pēc grāmatas „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. gadā”. M. Skujenieka teksts un redakcija, valsts statistiskās pārvaldes izdevums, 21. l. p.

višķām pilsētām uz 100 vīriešiem ir novērojams vēl lielāks sieviešu skaits: Krāslavā — 139 sievietes, Rūjienā — 137, Pļaviņās un Mazsalacā — 133, Kuldīgā un Valkā — 132, Varakļānos un Viļānos — 131, Grobiņā — 130 u. t. t. Mazāk par 100 sievietēm uz katrēm 100 vīriešiem iznāk Ķemeros — 81, Limbažos — 92 un Balvos — 94. Pilsētās pēdējos piecos gados sieviešu pārsvars, ja atskaita Rīgu, vispāri ir pieaudzis. Visvairāk sieviešu pārsvars pieaudzis Vidzemes pilsētās. Latgalē ir vispāri mazāks sieviešu pārsvars, kā pārējās valsts daļās.

No visiem pilsētu iedzīvotājiem pēc 1930. gada skaitīšanas datiem: 656.058 ir Latvijas pilsoņi, ārzemnieki — 33.198 un nezināmi — 4.646, kas no kopējā pilsētu iedzīvotāju skaita sastāda — 94,5%, 4,8% un 0,7%. Pilsētās starp ārzemniekiem lielākā grupa ir bezpavalstnieki (nansenisti) — 12.231, Lietavas pavalstnieki — 6.939, Vācijas — 3.941, Polijas — 3.434, Igaunijas 1.956, S.P.R.S. — 1.864 un pārējie — 2.833. Pa atsevišķām pilsētām ārzemnieku skaits ir diezgan nevienāds: Rīgā viņi sastāda — 6,3%, Liepājā — 5,5%, Daugavpilī — 4,7%, Slokā — 3,9%, Krāslavā — 3,2%, Bauskā — 3,2%, Ainažos 3,0%, Ogrē — 2,9%, Kuldīgā — 2,7%, Jelgavā — 2,6%, Ludzā — 2,6%, Dobelē — 2,5%, Apē — 2,4%, Rīgas-Jūrmalā — 2,4%, Viesītē — 2,4%, Aucē — 2,4%, Tukumā — 2,2%, Strenčos — 2,2%, Subatā — 2,0%, Rēzeknē — 2,0%, Kārsavā — 2,0%, Grīvā — 1,9%, Aizputē — 1,7%, Ventspilī — 1,7%, Ķemeros — 1,6%, Varakļānos — 1,6%, Valkā — 1,6%, Jēkabpilī — 1,5%, Viļānos — 1,5%, Pļaviņās — 1,4%, Kandavā — 1,4%, Alūksnē, — 1,3%, Siguldā — 1,2%, Valdemarpilī — 1,2%, Priekulē — 1,2%, Talsos, Saldū, Balvos, Krustpilī, Valmierā — 1,1%, un Smiltēnē ar Cēsim — 1,0%. Pārējās pilsētās ir mazāk nekā 1% ārzemnieku. Nemaz nav ārzemnieku Lejasciemā un Salacgrīvā. Lielākā pilsēta ar mazāk par 1% ārzemnieku ir Rūjiena. Lielākais ārzemnieku skaits ir Rīgā — 23.979, no kuņiem nansenisti ir 8.725, Lietavas pavalstnieki — 4.649, Vācijas — 3.038, Polijas — 2.121, Igaunijas — 1.562, S.P.R.S. — 1.459 un pārējie — 2.425; Liepājā ir 3.163 ārzemnieku, no kuņiem Lietavas pavalstnieki — 1.273, nansenisti 766, Vācijas — 459, Polijas — 253, S.P.R.S. — 155, Igaunijas — 81 un pārējie — 176. Daugavpilī ir 2031 ārzemnieks, no kuņiem nansenisti ir — 1.186, Polijas — 571, Lietavas — 214, bet pārējo valsts pavalstnieku ir samērā maz; Jelgavā ir 872 ārzemnieki, no kuņiem nansenisti ir 286, Lietavas — 274, Vācijas — 139, S.P.R.S. — 49, Igaunijas — 32, Polijas — 30 u. t. t. Ventspilī ir 288 ārzemnieki, Rē-

zeknē — 248, Slokā — 208, Rīgas-Jūrmalā — 190, Kuldīgā — 186, Tukumā — 172 (no kuņiem 112 ir nansenisti), Bauskā — 153 (no kuņiem 90 ir Lietavas pavalstnieki), Ludzā — 140 (no kuņiem 104 ir nansenisti), Krāslavā — 138 (no kuņiem 79 ir Polijas pavalstnieki), Grīvā — 99 (no kuņiem 71 ir nansenisti). Dažās mūsu pilsētās kaut gan ārzemnieku skaits nav liels, tomēr viņi atšķiras ar savu piederību pie vienas kādas pavalstniecības: Alūksnē no 48 ārzemniekiem, 32 ir Igaunijas pavalstnieki; Gulbenē no 30 ārzemniekiem, 22 ir nansenisti; Valkā no 52 ārzemniekiem 32 ir Igaunijas pavalstnieki, Aucē no 69 ārzemniekiem 41 ir Lietavas pavalstnieks; Strenčos no 42 ārzemniekiem 30 ir nansenisti; Kandavā no 23 ārzemniekiem 17 ir nansenisti; Varakļānos no 27 ārzemniekiem 22 ir nansenisti; Ķemeros no 15 ārzemniekiem 14 ir nansenisti; Ainažos no 28 ārzemniekiem 27 ir Igaunijas pavalstnieki. Dažās mūsu pilsētās no ārzemniekiem vairāk, kā pusi sastāda nansenisti; pierobežu pilsētās liela daļa no ārzemniekiem ir tuvākās kaimiņu valsts pilsoņi.

Mūsu pilsētās 1930. gadā dzīvo 432.581 latvietis, 260.275 mazākuma tautību pilsoņi un 1.046 nezināmas tautības pilsoņi. Starp pilsētu iedzīvotājiem latvieši sastāda 62,4%. Piecu gadu laikā (1925.—1930.) latviešu skaits mūsu pilsētās pieaudzis par 46.812 vai no 385.769 uz 432.581; poļu skaits par 5.847, vai no 28.830 uz 34.677; lielkrievu skaits par 5.052, vai no 47.937 uz 52.989; baltkrievu skaits par 3.393, vai no 4.374 uz 7.767; igauņu skaits pieaudzis par 131, vai no 3.515 uz 3.646. Samazināties ir šādu tautību iedzīvotāju skaits: leišu par 1.751, vai no 12.299 uz 10.548; židu par 749, vai no 87.889 uz 87.140; vāciešu par 145, vai no 58.767 uz 58.622. 1925. gadā latvieši sastādīja 60,88% no visiem pilsētu iedzīvotājiem. 1930. gadā viņu nozīme pieauga uz 62,43% vai par 1,55% vairāk; poļi 1925. gadā sastādīja 4,55% un 1930. — 5,00%, vai pieaugums par 0,45%; baltkrievi 1925. gadā sastādīja — 0,69% un 1930. — 1,12%, vai pieaugums par 0,43%; lielkrievi 1925. gadā sastādīja 7,57% un 1930. 7,65%, vai pieaugums par 0,08%. Iedzīvotāju skaita nozīme samazinājusies žīdiem: 1925. gadā tie sastādīja — 13,87% no visiem pilsētu iedzīvotājiem un 1930. — 12,58% vai samazināšanās par 1,29%; vācieši 1925. gadā sastādīja — 9,27% un 1930. — 8,46% vai samazināšanās par 0,81%; leiši 1925. gadā sastādīja 1,94% un 1930. 1,52% vai samazināšanās par 0,42%; igauņi 1925. gadā sastādīja — 0,55% un 1930. 0,53% vai samazināšanās par 0,02%.

№ 21. Iedzīvotāju skaits pilsētās 1930. pēc pavalstniecības. —

NĒMĒ pēc kārtas	Pilsētas Villes	Pavalstniecība un dzimums Sexe et sujétion	D z i m u m s — S e x e			P a v a l s t -	
			Virieši masc.	Sievietes femín.	Kopā total	Latvijas lettone	Starp tiem 21 gads un vecāki dont: cito- yens lettons de 21 ans et au-dessus
			I e d z í v o t ā j u s k a i t s. —				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga		168 410	209.507	377.917	350.580	257.867
2	Liepāja		25.817	31.421	57.238	54.005	39.201
3	Daugavpils		21.272	21.954	43.226	40.392	25.980
4	Jelgava		14.749	18.299	33.048	32.104	22.513
5	Ventspils		7.731	9.522	17.253	16.896	11.683
6	Rēzekne		6.134	6.546	12.680	12.426	7.508
7	Valmiera		3.685	4.683	8.368	8.275	5.736
8	Rīgas-Jūrmala		3.571	4.442	8.013	7.814	5.481
9	Cēsis		3.554	4.138	7.692	7.614	5.490
10	Tukums		3.369	4.289	7.658	7.482	5.114
11	Kuldīga		2.983	3.938	6.921	6.723	4.627
12	Jekabpils		2.542	3.065	5.607	5.522	3.610
13	Ludza		2.483	2.876	5.359	5.181	3.000
14	Sloka		2.492	2.793	5.285	5.075	3.507
15	Grīva		2.396	2.886	5.282	5.183	2.889
16	Bauska		2.115	2.726	4.841	4.684	3.243
17	Rūjiena		1.932	2.650	4.582	4.539	3.065
18	Saldus		1.955	2.394	4.349	4.298	2.843
19	Krāslava		1.916	2.367	4.283	4.145	2.512
20	Talsi		1.752	2.440	4.192	4.142	2.813
21	Alūksne		1.767	1.845	3.612	3.503	2.407
22	Smiltene		1.591	1.999	3.590	3.553	2.339
23	Gulbene		1.635	1.939	3.574	3.544	2.356
24	Aizpute		1.482	1.953	3.435	3.363	2.268
25	Valka		1.464	1.877	3.341	3.253	2.304
26	Līvāni		1.476	1.743	3.219	3.182	1.908
27	Krustpils		1.676	1.537	3.213	3.175	2.127
28	Limbaži		1.294	1.641	2.935	2.918	1.920
29	Auce		1.244	1.656	2.900	2.827	1.977
30	Ļaviņas		1.218	1.413	2.631	2.593	1.797
31	Jaunjelgava		1.054	1.245	2.299	2.276	1.523
32	Madona		1.068	1.114	2.182	2.161	1.416
33	Dobele		975	1.177	2.152	2.098	1.453
34	Strenči		879	1.058	1.937	1.894	1.445
35	Sabīle		812	1.102	1.914	1.896	1.313
36	Kārsava		834	1.009	1.843	1.807	1.110
37	Preiļi		793	954	1.747	1.721	1.102
38	Subāta		757	939	1.696	1.654	1.026
39	Kandava		762	866	1.628	1.605	1.093
40	Varakļāni		704	920	1.624	1.597	955
41	Balvi		817	766	1.583	1.562	996
42	Sigulda		676	768	1.444	1.426	1.010
43	Mazsalaca		589	783	1.372	1.356	920
44	Vīļāni		593	777	1.370	1.350	763
45	Priekule		589	707	1.296	1.281	875
46	Ogre		612	680	1.292	1.243	843
47	Viesīte		595	663	1.258	1.228	847
48	Ilūkste		544	658	1.202	1.193	740
49	Valdemarpils		506	624	1.130	1.116	799
50	Grobiņa		491	638	1.129	1.123	803
51	Ape		450	497	947	924	613
52	Ķemeri		521	421	942	927	723
53	Āimāzi		444	479	923	888	582
54	Salacgrīva		431	478	909	909	567
55	Piltene		358	430	788	783	556
56	Durbe		243	308	551	549	370
57	Lejasciems		219	281	500	500	359
		Kopā — Total	313.021	380.881	693.902	656 058	464.887

Nē 21. Nombre des habitants dans les villes en 1930 d'après la sujétion.

niecība. — Sujétion								Ārzemnieki kopā Total des étrangers	Latvijas pavalstnieku procenti Proportion des citoyens lettons	Uz 100 vīriešiem irsievietes Sur 100 hommes femmes
Igauņijas estonienne	Lietavas Lithuanienne	Polijas polonaise	Vācijas allemande	Krievijas russe	Pārējās autres	Nanseņisti nanseñistes	Nezināmi inconnue			
Nombre des habitants										
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.562	4.649	2.121	3.038	1.459	2.425	8.725	3.358	23.979	92,8	124
81	1.273	253	459	155	176	766	70	3.163	94,4	122
14	214	571	12	22	12	1.186	803	2.031	93,4	103
32	274	30	139	49	62	286	72	872	97,1	124
11	44	14	90	42	25	62	69	288	97,9	123
5	30	52	—	28	6	127	6	248	97,9	107
14	7	10	7	11	—	40	4	89	98,8	127
11	31	12	45	13	28	50	9	190	97,5	124
14	4	4	17	1	3	35	—	78	98,9	116
5	21	18	5	3	8	112	4	172	97,7	127
6	9	59	36	16	22	38	12	186	97,7	132
—	26	7	1	3	1	46	1	84	98,4	121
—	17	9	—	6	4	104	38	140	96,6	116
15	19	41	33	2	13	85	2	208	96,0	112
—	15	13	—	—	—	71	—	99	98,1	120
4	90	16	10	5	2	26	4	153	96,7	129
11	3	2	3	8	5	5	6	37	99,0	137
1	12	15	3	7	3	10	—	51	98,8	122
—	10	79	—	—	1	48	—	138	96,7	124
—	8	15	—	—	5	20	2	48	98,8	139
32	2	3	—	1	2	8	61	48	96,9	104
11	8	8	1	—	1	7	1	36	98,9	126
3	2	2	—	1	—	22	—	30	99,1	119
1	15	6	13	4	—	20	13	59	97,9	119
32	1	1	—	—	—	18	36	52	97,3	132
1	3	5	1	—	7	15	5	32	98,8	128
3	5	1	1	1	—	25	3	35	98,8	118
6	1	1	1	—	1	6	1	16	99,4	92
4	41	6	—	1	2	15	4	69	97,4	127
2	2	6	2	—	7	19	—	38	98,5	133
—	6	—	1	—	—	15	1	22	98,9	116
5	3	—	—	1	—	12	—	21	99,0	118
1	11	6	11	2	4	19	—	54	97,4	104
3	4	3	2	—	—	30	1	42	97,4	121
—	2	6	1	—	2	7	—	18	97,7	120
—	—	3	—	—	—	14	—	36	99,0	120
—	—	—	—	3	—	8	—	11	98,0	121
—	28	—	—	—	—	6	15	11	98,5	120
—	—	—	—	—	—	17	8	34	97,5	124
2	—	4	—	—	—	22	—	23	98,5	114
—	—	5	—	—	—	9	—	27	98,3	131
1	2	2	4	—	—	9	3	18	98,6	94
—	—	—	—	—	—	6	—	18	98,7	114
—	—	—	1	—	4	—	15	1	98,6	133
—	7	3	—	—	—	10	—	20	98,6	131
—	7	4	—	—	—	4	—	15	98,8	120
5	15	—	2	1	2	13	11	38	96,2	111
—	6	12	1	—	—	11	—	30	97,6	111
—	—	5	—	—	—	4	—	9	99,2	121
3	7	—	2	—	—	2	—	14	98,7	123
—	2	—	—	—	—	3	1	5	99,4	130
20	2	—	—	—	—	1	—	23	97,5	110
—	—	1	—	—	—	14	—	15	98,4	81
27	1	—	—	—	—	—	7	28	96,2	108
—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	111
—	—	—	—	—	—	5	—	5	99,3	120
—	—	—	—	—	—	2	—	2	99,6	127
—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	128
1.956	6.939	3.434	3.941	1.864	2.833	12.231	4.646	33.193	94,85	122

№ 22. Tautības pilsētās 1925.—1930. g.

№ 22. Nationalités ethniques dans les villes de 1925 à 1930.

		1925	1930	+ Starpība	1925	1930	+ Starpība
		skaitis	nombre	+ différence	Procentes	%/0	+ différence
Latvieši	Lettons	385.769	432.581	+ 46.812	60,88	62,43	+ 1,55
Vācieši	Allemands	58.767	58.622	— 145	9,27	8,46	— 0,81
Lielkrievi	Gr.-Russes	47.937	52.989	+ 5.052	7,57	7,65	+ 0,08
Baltkrievi	Ruthènes-Bl.	4.374	7.767	+ 3.393	0,69	1,12	+ 0,43
Žīdi	Juifs	87.889	87.140	— 749	13,87	12,58	— 1,29
Poļi	Polonais	28.830	34.677	+ 5.847	4,55	5,00	+ 0,45
Leiši	Lithuaniens	12.299	10.548	— 1.751	1,94	1,52	— 0,42
Igaunī	Estoniens	3.515	3.646	+ 131	0,55	0,53	— 0,02
Pārējie	Autres	4.308	4.886	+ 578	0,68	0,71	+ 0,03

Starp pilsētu iedzīvotājiem pirmo vietu ieņem latvieši, tomēr šeit viņu mazāk kā uz laukiem. Latvieši 1930. gadā sastāda 62,43% no visiem pilsētu iedzīvotājiem, žīdi — 12,58%, vācieši — 8,46%, lielkrievi — 7,65%, poļi — 5,00%, leiši — 1,52%, baltkrievi — 1,12% un igauņi — 0,53%. Salīdzinot, cik zināmas tautības piederīgo dzīvo pilsētās, dabūnam, ka vispilsētnieciskākie ir žīdi, jo 92,3% 1930. g. no tiem dzīvo pilsētās (1925. gadā — 91,86%); otro vietu ieņem vācieši, no kuriem 83,92% dzīvo pilsētās (1925. gadā — 82,81%). No latviešiem pilsētās 1930. gadā dzīvoja — 31,01% (1925. gadā — 28,49%), tā kā piecu gadu laikā latviešu pilsētnieku procents ir pieaudzis. No baltkrieviem tikai 21,56% dzīvo pilsētās (1925. gadā — 11,51%).

Pēc iedzīvotāju tautību stāvokļa pa atsevišķām pilsētām novērojamas diezgan lielas svārstības. Vēl pirms nepilniem 70 gadiem (1863.) Latvijā nebija nevienas pilsētas, kurā būtu latvisks vairākums. Pirms 50 gadiem (1881.) Latvijā bija tikai četras pilsētas (Valmiera, Limbaži, Cēsis un Sloka), kurās bija latviešu majoritāte, bet 1897. gadā bija jau astoņas tādas pilsētas, 1920. gadā — 30, 1925. — 31 un 1930. — 47. Šeit gan jāņem vērā, ka pēdējā laikā radītas daudzās jaunas pilsētas. Bet gandrīz visas vecajās pilsētās, izņemot vienīgi Latgali, tagad ir liels latvisks vairākums. Tagad Latvijā no 57 pilsētām, 15 ir tādas, kur latviešu ir vairāk par 90%, 13 pilsētas, kurās ir 80—90% latviešu, 11 ar 70—80%, 6 ar 60—70%, 2 ar 50—60% un 10 ar mazāk kā 50% latviešu. Tādā kārtā 82,5% no visām pilsētām ir tādas, kurās latviešu vairākums un 70,2% no visām pilsētām tādas, kurās pie latviešiem pieder vairāk nekā divas trešdaļas no visiem šo pilsētu iedzīvotājiem. Vislatviskākās ir Vidzemes pilsētas. No 15 pilsētām ar pāri par 90% latviešu 13 atrodas Vidzemē un bez tam šāds latviešu procents vēl ir Durbei un Priekulei. Visnelatviskākās ir valsts austrumu

daļas pilsētas. Mums ir 10 pilsētas, kurām nav latviska vairākuma un visas šīs pilsētas atrodas Latgalē un Ilūkstes apriņķī. Ari valsts galvas pilsēta — Rīga pieder pie nelatviskām pilsētām. Ja pilsētas apskati pēc latviešu tautības procenta un pirmā vietā ieliek pilsētu ar lielāko latviešu procentu, tad Rīga ieņem 45. vietu (no 57) t. i. 44 pilsētās ir lielāks latviešu procents nekā Rīgā un tikai 12 pilsētās tas ir mazāks. Lielākais latviešu procents 1930. gadā ir sekošās pilsētās: Mazsalacā — 99,05% (1925. gadā — 98,93%), Salacgrīvā — 98,02% (97,78%), Lejasciema — 96,80% (96,32%), Durbē — 95,10% (94,81%), Siguldā — 94,67%, Valmierā — 94,13% (94,78), Rūjienā — 94,04% (95,24%), Kēmeros — 92,99% (96,80%), Strenčos — 92,78% (88,96%), Smiltēnē — 91,89% (90,25%), Valkā — 91,83% (93,38%), Limbažos — 91,72% (91,83%), Priekulē — 91,67% (91,13%), Cēsīs — 91,10% (89,90), Madonā — 90,65% (91,75%) u. t. t. Mazākais latviešu procents 1930. gadā bija: Krāslavā — 16,49% (1925. gadā — 18,58%), Grīvā — 16,81% (7,06%), Preiļos — 23,35% (22,12%), Daugavpilī — 26,97% (27,18%), Subatā — 27,00% (25,40%), Karsavā — 28,60% (29,34%), Ludzā — 29,50% (32,06%), Vaļakļānos — 34,18% (28,73%), Rēzeknē — 36,30% (34,46%), Viļānos — 44,96% (48,71%) u. t. t. Līdz ar latviešu skaita pieaugumu pilsētās, arī atsevišķās pilsētās pa lielākai daļai, ir palielinājies latviešu relatīvais svars. 33 pilsētās latviešu procents laikā 1925.—1930. gados ir palielinājies, 22 pilsētās latviešu procents ir samazinājies un par divām pilsētām nav salīdzinošu datu. Visātrāki latviešu procents pieaudzis Ilūkstē. Tur latviešu procents tagad ir par 20,28% lielāks nekā pirms pieciem gadiem. Tālāk latviešu procents palielinājies sekošās pilsētās: Sabīlē par 9,90%, Grīvā — 9,70%, Vaļakļānos 5,40%, Liepājā — 4,20% Strenčos — 3,80%, Saldū — 3,60%, Jaunjelgavā — 3,60%, Dobelē — 3,40%, Talsos — 3,10%, Aizputē — 3,10%, Jelgavā — 3,00%,

№ 23. Pilsētu iedzīvotāji pēc tautībām 1930. g.*)

№ 23. Nationalités ethniques des citadins en 1930.

№№ pēc kārtas	Tautības Nationalités ethniques	Latvieši Lettons	Vācieši Alle- mands	Liel- krievi Gr. Russes	Balt- krievi Ruthē- nes-BI.	Židi Juifs	Poļi Polo- nais	Igaunī Esto- niens	Leiši Lithu- aniens	Pārējie Autres	Nezinā- mie Nat. inc.	Kopā Total	Latviešu pro- cents
Pilsētas Villes													
1	Rīga	227.342	44.105	29.696	4.751	42.328	16.574	2.443	6.817	2.812	549	377.917	60,29
2	Liepāja	36.945	5.653	1.652	294	7.908	2.473	101	1.834	338	40	57.238	64,55
3	Daugavpils	11.657	579	8.425	1.006	11.636	9.007	37	256	252	371	43.226	26,97
4	Jelgava	25.695	2.567	1.161	268	1.977	495	47	629	193	16	33.048	77,75
5	Ventspils	14.244	1.081	209	47	1.275	128	36	91	140	2	17.253	82,56
6	Rezekne	4.603	84	2.977	181	3.577	1.209	9	8	31	1	12.680	36,30
7	Valmiera	7.877	114	90	32	127	32	38	4	54	—	8.368	94,13
8	Rīgas-Jūrmala	6.746	415	238	46	289	113	28	61	56	21	8.013	84,19
9	Cēsis	7.007	250	133	18	170	33	44	4	33	—	7.692	91,10
10	Tukums	5.937	448	95	44	968	41	11	22	90	2	7.658	77,53
11	Kuldīga	5.093	920	42	5	728	45	8	7	68	5	6.921	73,59
12	Jekabpils	3.655	75	829	39	796	167	1	17	27	1	5.607	65,19
13	Ludza	1.581	22	1.302	98	1.634	647	—	9	50	16	5.359	29,50
14	Sloka	4.347	383	261	60	21	122	7	32	50	2	5.285	82,25
15	Grīva	888	19	2.466	364	228	991	—	299	27	—	5.282	16,81
16	Bauska	3.635	222	50	1	768	26	6	118	15	—	4.841	75,09
17	Rūjiena	4.309	58	28	1	73	6	56	3	48	—	4.582	94,04
18	Salda	3.618	223	32	2	377	12	1	14	69	1	4.349	83,19
19	Krāslava	706	20	529	177	1.550	1.266	1	12	19	3	4.283	16,49
20	Talsi	3.296	166	19	4	609	8	8	4	78	—	4.192	78,62
21	Alūksne	2.993	32	136	8	184	4	182	2	70	1	3.612	82,86
22	Smiltene	3.299	34	18	2	217	7	9	2	1	1	3.590	91,89
23	Gulbene	3.088	23	152	75	65	116	26	4	25	—	3.574	86,40
24	Aizpute	2.538	258	17	4	572	21	2	12	11	—	3.435	73,89
25	Valka	3.068	51	38	3	65	8	99	5	4	—	3.341	91,83
26	Līvāni	1.948	27	137	1	1.010	73	4	4	15	—	3.219	60,51
27	Krustpils	1.717	28	171	58	1.149	52	3	17	18	—	3.213	53,44
28	Limbaži	2.692	61	28	6	105	3	17	3	18	2	2.935	91,72
29	Auce	2.604	77	17	1	151	6	5	35	4	—	2.900	89,79
30	Ļaivinas	1.848	36	50	9	635	12	5	5	31	—	2.631	70,24
31	Jaunjelgava	1.588	35	16	6	620	5	2	12	13	2	2.299	69,07
32	Madona	1.978	12	41	11	97	16	5	1	21	—	2.182	90,65
33	Dobeļi	1.918	92	11	18	80	8	1	18	5	1	2.152	89,12
34	Strenči	1.797	41	19	3	34	8	29	2	3	1	1.937	92,78
35	Sabīle	1.503	60	6	—	306	1	4	5	29	—	1.914	78,53
36	Kārsava	527	13	294	23	865	119	—	1	1	—	1.843	28,60
37	Preiļi	408	4	302	12	892	112	—	3	14	—	1.747	23,35
38	Subata	458	20	517	2	455	138	—	106	—	—	1.696	27,00
39	Kandava	1.432	92	16	2	68	3	1	2	12	—	1.628	87,96
40	Varakļāni	555	1	40	4	995	11	—	—	15	3	1.624	34,18
41	Balvi	996	9	141	8	386	14	17	3	9	—	1.583	62,92
42	Sigulda	1.367	16	31	4	7	7	6	2	4	—	1.444	94,67
43	Mazsalaca	1.359	9	1	—	1	—	—	—	—	2	1.372	99,05
44	Viļāni	616	—	265	18	396	53	—	1	21	—	1.370	44,96
45	Priekule	1.188	30	13	—	24	2	1	8	30	—	1.296	91,67
46	Ogre	1.085	49	28	20	38	60	3	4	3	2	1.292	83,98
47	Viesīte	964	9	41	4	187	39	3	10	1	—	1.258	76,63
48	Ilūkste	609	11	112	14	58	352	—	27	19	—	1.202	50,67
49	Valdemārpils	933	8	17	3	161	1	7	—	—	—	1.130	82,57
50	Grobiņa	952	35	6	—	116	5	—	3	11	1	1.129	84,32
51	Ape	677	1	20	6	90	3	150	—	—	—	947	71,49
52	Kemeri	876	9	33	3	3	11	3	3	1	—	942	92,99
53	Aimazi	729	5	15	1	7	—	164	1	—	—	923	78,98
54	Salacgrīva	891	4	1	—	—	—	13	—	—	—	909	98,02
55	Piltene	691	21	1	—	53	—	—	—	22	—	788	87,69
56	Durbe	524	2	2	—	8	—	—	—	3	1	551	95,10
57	Lejasciems	484	3	2	—	1	—	3	—	4	—	500	96,80
Kopā — Total		432.581	58.622	52.989	7.767	87.140	34.677	3.646	10.548	4.886	1.046	693.902	62,34

* Pēc grāmatas: „Trešā tautas skaitīšana Latvijā 1930. gadā”, M. Skujenieka teksts un redakcija, valsts statistiskās pārvaldes izdevums 75. un 76. l. p. p.

Kandavā—2,5⁰/₀, Bauskā—2,2⁰/₀, Aucē—2,1⁰/₀, Ainažos 2,1⁰/₀, Rēzeknē—1,8⁰/₀, Subatā—1,6⁰/₀, Livānos—1,5⁰/₀, Rīgā—1,4⁰/₀, Preiļos—1,2⁰/₀, Cēsis—1,2⁰/₀, Tukumā—0,7⁰/₀, Ventspilī—0,7⁰/₀, Priekulē—0,5⁰/₀, Lejasciemā—0,5⁰/₀, Krustpilī—0,3⁰/₀, Durbē—0,3⁰/₀, Salacgrīvā—0,20⁰/₀ un Mazsalacā—0,1⁰/₀. Pārējās pilsētās, izņemot Balvus un Siguldu, par kurām nav salīdzinošu datu, latviešu procents ir samazinājies. Latviešu procents 1930. gadā ir mazāks, kā 1925. gadā sekošās pilsētās: Valdemārpilī—0,0⁰/₀, Limbažos—0,1⁰/₀, Daugavpilī—0,2⁰/₀, Grobiņā—0,4⁰/₀, Valmierā—0,6⁰/₀, Kārsavā—0,7⁰/₀, Apē—0,8⁰/₀, Alūksnē—0,9⁰/₀, Jēkabpilī—1,1⁰/₀, Madonā—1,1⁰/₀, Rūjienā—1,2⁰/₀, Valkā—1,5⁰/₀, Piltene—1,7⁰/₀, Rīgas-Jūrmalā—2,0⁰/₀, Krāslavā—2,1⁰/₀, Viesītē—2,1⁰/₀, Ludzā—2,6⁰/₀, Viļānos—3,7⁰/₀, Ķemerose—3,8⁰/₀, Slokā—6,1⁰/₀, Ogrē—7,3⁰/₀ un Pļaviņās 20,6⁰/₀. Straujā latviešu procenta samazināšanās Pļaviņās (no 90,8⁰/₀ uz 70,2⁰/₀) izskaidrojama ar to, ka Pļaviņu pilsētai pievienots jaunākā laikā, Gostiņu-Glazmankas miests, kurā dominēja žīdu iedzīvotāji. No 22 pilsētām, kurās samazinājies latviešu procents, 12 atrodas Vidzemē. Šīs pilsētās ir liels latviešu vairākums un tur pēdējos piecos gados ir ieceļojis prāvaks skaits žīdu un bez tam, tur ir apmetušies ienācēji no Latgales, un pateicoties šim apstāklim, taisni Vidzemes pilsētās ir samazinājies latviešu procents. Bez tam, arī piecās Latgales pilsētās samazinājies latviešu procents. Sevišķi jūtama liela latviešu procenta samazināšanās ir Viļānos, Ludzā un Krāslavā. Bet arī Latgales lielākā pilsētā—Daugavpilī latviešu procents, kaut arī nelielos apmēros, ir samazinājies. Bez tam, latviešu procents mazliet samazinājies trīs Kurzemes un divās Zemgales pilsētās.

Latvijas pilsētu lielākā daļa pēdējos piecos gados ir kļuvusi latviskāka. Niecīgā latviešu procenta samazināšanās dažās Vidzemes pilsētās ir viegli izskaidrojama, jo pietiek ka nelielā pilsētā apmetas uz dzīvi nedaudzas ģimenes, lai tas redzami atsauktos uz atsevišķo tautību procentu. Rīgas-Jūrmalā, Ķemerose un Ogrē, ievērojot to, ka šīs pilsētas vienmēr vairāk izveidojas par vasarnieču vietām ir saprotams citu tautību piederīgo pieaugums. Slokā latviešu procentu pa daļai samazina tas, ka turienes lielrūpniecībā kā speciālisti pieaicināti ārzemnieki, un arī novērojams krievu strādnieku skaita pieaugums turienes rūpniecībā. Uzkrītoša ir latviešu procenta samazināšanās Ludzā, Krāslavā un Viļānos, jo laikā

no 1920.—1925. gadam visās Latgales pilsētās bija konstatējams latviešu procenta pieaugums un ievērojot to, ka turienes pilsētās ir neliels latviešu procents, bija sagaidāms, ka tas turpināsies pieaugt.

Vāciešu*) lielākā daļa dzīvo pilsētās: 1930. gadā 58.622 vācieši ir pilsētnieki un sastāda 8,45⁰/₀ no visiem pilsētu iedzīvotājiem. No visām pilsētām vislielākais vāciešu procents 1930. gadā ir Kuldīgā. Otrā vietā ir Rīga. Visas pārējās pilsētās ir mazāk nekā 10% vācieši. 1925. gadā arī Liepājā bija vairāk, kā 10⁰/₀ no iedzīvotājiem vācieši, bet tagad tur ir zem 10⁰/₀. Vairāk nekā 5⁰/₀ vāciešu ir pavisam 11 pilsētās. Visas šīs pilsētas, ar lielāku vāciešu procentu, atrodas Latvijas rietumos—uz rietumiem no līnijas, kas savieno Rīgu-Jelgavu. No 3,1—5,0⁰/₀ vāciešu ir 7 pilsētās un no 1,1—3,0⁰/₀ vāciešu ir 14 pilsētās. 25 pilsētās ir mazāk nekā 1⁰/₀ vāciešu. Pie pilsētām, kurās mazāk nekā 1⁰/₀ vāciešu, pieder visas Latgales pilsētas, izņemot Daugavpili, kurā 1,3⁰/₀ vāciešu. Bez tam, šo pilsētu starpā ir 10 Vidzemes mazpilsētas, visas Ilūkstes apriņķa pilsētas, Durbe un Valdemārpils, Kurzemē. 18 pilsētās vāciešu procents pieaudzis, bet 37 tas samazinājies. 1930. gadā lielākais vāciešu procents bija: Kuldīgā—13,29⁰/₀ (salīdzinot ar 1925. gadā konstatēto vāciešu procentu, novērojama samazināšanās par 0,63⁰/₀), Rīgā—11,67⁰/₀ (—1,30⁰/₀), Liepājā—9,88⁰/₀ (—0,20⁰/₀), Jelgavā—7,77⁰/₀ (—1,98⁰/₀), Aizputē—7,51⁰/₀ (—0,74⁰/₀), Slokā—7,25⁰/₀ (+1,51⁰/₀), Ventspilī—6,27⁰/₀ (+0,96⁰/₀), Tukumā—5,85⁰/₀ (+0,58⁰/₀), Kandavā—5,65⁰/₀ (—0,70⁰/₀), Rīgas-Jūrmalā—5,18⁰/₀ (—0,44⁰/₀), Saldū—5,13⁰/₀ (—1,26⁰/₀) u. t. t. Mazākais vāciešu procents 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Viļānos nav nemaz, Varakļānos—0,06⁰/₀, Apē—0,11⁰/₀, Preiļos—0,23⁰/₀, Grīvā—0,36⁰/₀, Durbē—0,36⁰/₀, Ludzā—0,41⁰/₀, Salacgrīvā—0,44⁰/₀, Krāslavā—0,47⁰/₀, Ainažos—0,54⁰/₀, Madonā—0,55⁰/₀, Balvos—0,57⁰/₀, Lejasciemā—0,60⁰/₀, Gulbenē—0,64⁰/₀, Mazsalacā—0,66⁰/₀, Rēzeknē—0,66⁰/₀, Kārsavā—0,71⁰/₀, Valdemārpilī—0,71⁰/₀, Viesītē—0,72⁰/₀, Livānos—0,84⁰/₀, Krustpilī—0,87⁰/₀, Alūksnē—0,88⁰/₀, Ilūkstē—0,92⁰/₀, Smiltēnē—0,95⁰/₀, Ķemerose—0,95⁰/₀ u. t. t. Vienīgi Slokā vāciešu procenta pieaugums ir mazliet lielāks. Tur 1925. gadā bija 5,74⁰/₀ vāciešu, bet tagad ir 7,25⁰/₀. Visās pārējās pilsētās, kurās konstatējams vāciešu procenta pieaugums, tas tomēr ir mazāks par vienu. Turpretim 9 pilsētās vāciešu procents ir samazinājies vairāk, kā par vienu. Vislielākā samazinā-

*) Ibdem 78—81 l. pp.

šanās pēdējo piecu gadu laikā notikusi Dobeļē, kur tagad vāciešu procents ir par 2,2⁰/₀ mazāks nekā 1925. gadā. Tālāk nāk Jelgava par 2,0⁰/₀, Pļaviņas — 1,9⁰/₀, Talsi — 1,7⁰/₀, Sabīle, Saldus un Rīga — 1,3⁰/₀, Gulbene — 1,2⁰/₀ un Strenči — 1,2⁰/₀. Atlikušās pilsētas vāciešu procents samazinājies mazāk, kā par vienu. Lielākais vāciešu skaits 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Rīgā — 44 105 (1925. gadā — 43 792 un 1920. — 29 533), Liepājā — 5 653 (1925. — 6 128 un 1920. — 5 864), Jelgavā — 2 567 (1925. — 2 760 un 1920. — 2 428), Ventspilī — 1 081 (1925. — 1 018 un 1920. — 768), Kuldīgā — 920 (1925. — 962 un 1920. — 922), Daugavpilī — 579 (1925. — 542 un 1920 — 335), Tukumā — 448 (1925. — 378 un 1920. — 315), Rīgas-Jūrmalā — 415 (1925. — 366 un 1920. — 1 057) u. c. Vislielākais vāciešu skaita pieaugums ir Rīgā — 313; tad nāk Sloka ar 179; pārējās pilsētās pieaugums ir mazāks par 100. Vislielākā vāciešu skaita samazināšanās notikusi Liepājā, par 475 un Jelgavā — 193. Visās pārējās pilsētās tā ir mazāka par 100.

Krievu*) tautības piederīgie pa atsevišķām pilsētām nesadalās tik vienmērīgi, kā vācieši. Pēc 1930. gada skaitišanas kopsavilkumiem ir redzams, ka vienā pilsētā krievu procents sastāda vairāk, kā pusi no visiem iedzīvotājiem. Bez tam, 10 pilsētās ir vairāk nekā 10⁰/₀ krievu un pārējās 46 ir mazāk nekā 10⁰/₀ krievu. Lielākais krievu tautības procents 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Grīvā — 53,58⁰/₀ (salīdzinot ar 1925. gadu šis procents ir samazinājies par — 3,56⁰/₀), Subatā — 30,60⁰/₀ (+ 2,05⁰/₀), Ludzā — 26,13⁰/₀ (+ 2,39⁰/₀), Rēzeknē — 24,91⁰/₀ (+ 0,57⁰/₀), Daugavpilī — 21,82⁰/₀ (+ 2,18⁰/₀), Viļānos — 20,66⁰/₀ (+ 1,78⁰/₀), Preiļos — 17,98 (+ 0,31⁰/₀), Kārsava — 17,20⁰/₀ (+ 0,49⁰/₀), Krāslavā — 16,48⁰/₀ (— 2,98⁰/₀), Jēkabpilī — 15,47⁰/₀ (+ 0,29⁰/₀), Ilūkstē — 10,48⁰/₀ (— 6,88⁰/₀) u. c. Mazākais krievu procents 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Mazsalacā 0,7⁰/₀ (— 0,18⁰/₀), Salacgrīvā — 0,11⁰/₀ (— 0,11⁰/₀), Piltēnē — 0,13⁰/₀ (— 0,20⁰/₀), Sabīlē — 0,31⁰/₀ (— 0,88⁰/₀), Durbē — 0,36⁰/₀ (— 0,01⁰/₀), Lejasciemā — 0,40⁰/₀ (— 0,94⁰/₀), Grobiņā — 0,53⁰/₀ (— 0,17⁰/₀), Talsos — 0,55⁰/₀ (+ 0,03⁰/₀), Smiltēnē — 0,56⁰/₀ (+ 0,22⁰/₀), Aizputē — 0,61⁰/₀ (— 0,05⁰/₀), Aucē — 0,62⁰/₀ (— 0,58⁰/₀), Rūjienā 0,63⁰/₀ (+ 0,09⁰/₀), Kuldīgā — 0,68⁰/₀ (— 0,24⁰/₀), Saldū — 0,79⁰/₀ (+ 0,14⁰/₀), Jaunjelgavā — 0,96⁰/₀ (— 1,89⁰/₀) u. t. t. Salīdzinot ar iepriekšējo skaitišanu, pilsētu lielākā daļā krievu procents ir palielinājies. No 57, 31 pilsētā krievu pro-

cents ir pieaudzis, 24 pilsētās tas ir samazinājies un par 2 pilsētām nav salīdzinošu datu. Vislielākais krievu procenta pieaugums ir Slokā par + 4,1⁰/₀, kur ieceļojuši turienes rūpniecībā nodarbinātie krievu strādnieki. Bez tam vairāk nekā par vienu pieaudzis krievu procents Kēmeros par + 2,6⁰/₀, kur tie paši iemesli, kas Slokā, jo tur pie sēravotu iestādes izbūves nodarbināti krievu strādnieki. Ludzā pieaugums par + 2,4⁰/₀, Daugavpilī par + 2,2⁰/₀, Subatā par + 2,0⁰/₀, Viļānos un Apē par + 1,8⁰/₀. Pārējās pilsētās krievu procents ir palielinājies mazāk nekā par vienu. Vairāk nekā par vienu krievu procents ir samazinājies: Ilūkstē par — 6,9⁰/₀, Grīvā par — 3,6⁰/₀, Krāslavā par — 3,0⁰/₀ un Gulbenē par — 1,3⁰/₀. Tur nav krievu skaits absolūti samazinājies, bet gan ātrākā gaitā pieaudzis citu tautību piederīgo skaits. Lielākais krievu (lielkrievi kopā ar baltkrieviem) skaits 1930. gadā bija: Rīgā — 34 447, Daugavpilī — 9 431, Rēzeknē — 3 158, Grīvā — 2 830, Liepājā — 1964, Ludzā — 1 400, Jelgavā — 1 429 u. t. t.

No visiem žīdiem pilsētās dzīvo 92,3⁰/₀ *). No visiem pilsētu iedzīvotājiem žīdi 1930. gadā sastādīja — 12,6⁰/₀, kamēr 1925. gadā 13,9⁰/₀ no visiem pilsētu iedzīvotājiem bija žīdi. Tas nozīmē, ka vispārējais pilsētu iedzīvotāju skaits ir pieaudzis ātrāk nekā žīdu skaits. Spilgti ilūstrē žīdu skaita samazināšanos stāvoklis Latgales apriņķu pilsētās. Pirms kara Rēzeknē un Ludzā bija noteikts žīdu vairākums un ir iemesls pieņemt, ka arī Daugavpilī tads bija pēdējos pirmskara gados. Ar katru nākošo skaitišanu žīdu skaits tur samazinājies un ja ievēro, ka citu tautību piederīgo skaits tur pieaug, tad žīdu relatīvais skaits šīs pilsētās pastāvīgi samazinās. Vairāk nekā 1000 žīdu 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Rīgā — 42 328 (1925. gadā — 39 459), Daugavpilī — 11 636 (12 657), Liepājā — 7 908 (9 851), Rēzeknē — 3 577 (3 911), Jelgavā — 1977 (1 998), Jēkabpilī — 1 634 (1 907), Krāslavā — 1 550 (1 716), Ventspilī — 1 275 (1 276), Krustpilī — 1 149 (1 331) un Livānos — 1 010 (1 032). Šis desmit pilsētās katrā dzīvo vairāk nekā 1000 žīdu. Visās, izņemot Rīgu, viņu skaits, lielākā vai mazākā mērā samazinājies. 1925. gadā arī Tukumā (1 025), Preiļos (1 005) un Varakļānos (1 356) bija vairāk nekā 1000 žīdu. 17 pilsētās žīdu absolūtais skaits ir palielinājies, bet 40 pilsētās tas samazinājies. No pilsētām, kuras žīdu skaits ir pieaudzis 10 atrodās Vidzemē un 7 pārējos apgabalos. Straujais žīdu skaita pieaugums Pļaviņās, izskaidrojams ar Glaz-

*) Ibidem 91.—94, 1. p.

24. Iedzīvotāju nodarbošanās pilsētās 1925. gadā.

№ un pēc kārtas	Nodarbošanās veids	Pilsētas															
		Rīga	Liepāja	Daugavpils	Jelgava	Ventspils	Rēzekne	Valmiera	Rīgas-Jūrmala	Cēsis	Tukums	Kuldīga	Jelkaps	Ludza	Sloka	Grīva	Bauska
I.	LAUKSAIMNIECĪBA to starpā:	4.651	873	598	1.188	730	274	296	687	438	289	213	451	283	111	101	164
1	Zemkopība, lopkopība un piensaimniecība	3.609	516	511	1.034	381	240	271	114	394	235	185	429	250	90	28	139
2	Dārzkopība, augškopība un bīskopība	685	123	45	85	35	29	16	390	34	33	14	18	12	7	73	13
3	Mežkopība un mežsaimniecība	115	23	15	44	91	1	5	9	6	20	12	2	2	3	—	—
4	Zvejniecība	192	209	14	20	223	2	2	174	—	1	2	—	18	11	—	12
5	Pārējās lauksaimniecības nozares	50	2	13	5	—	2	2	—	4	—	—	2	1	—	—	—
II.	RŪPNIECĪBA to starpā:	55.078	9.083	4.116	3.980	1.843	867	928	564	955	734	1.171	502	339	959	173	616
6	Metāl rūpniecība	4.769	1.437	321	416	112	71	88	65	97	58	92	44	29	30	14	43
7	Mašīnrūpniecība	3.171	1.667	934	95	50	21	37	8	67	22	8	13	9	8	2	20
8	Tekstīlrūpniecība	3.021	102	71	954	36	—	83	1	22	56	200	44	2	2	8	50
9	Ķīmiskā rūpniecība	2.376	695	16	52	4	8	3	1	4	7	382	2	—	—	2	—
10	Pārtikas un garšvielu rūpniecība	6.645	805	346	478	64	92	69	22	60	76	48	48	18	14	6	88
11	Mechaniskā koku apstrādāšana	6.254	903	262	322	887	83	87	151	80	90	59	70	28	35	40	45
12	Minerāl rūpniecība un keramika	2.003	66	27	63	11	6	13	6	42	4	3	14	1	107	—	3
13	Apģērbu un apavu rūpniecība	16.871	2.170	1.432	1.007	485	419	371	102	308	332	265	164	152	51	62	258
14	Papīra un poligrafiskā rūpniecība	3.496	265	92	96	25	31	43	16	48	10	12	11	9	663	—	11
15	Dzīvnieku produktu apstrādāšana	1.125	160	136	31	19	10	23	3	12	34	26	11	32	2	1	25
16	Būvniecība	4.230	592	320	309	123	109	94	180	184	82	58	62	56	34	37	61
17	Spēka, gāzes un ūdens iestādes	455	174	104	80	14	7	8	—	13	5	6	2	1	1	1	3
18	Nenoskaidr. rūpniecības nozares	662	47	55	72	13	10	9	9	18	8	12	17	2	12	—	9
III.	TIRDZniecība to starpā:	29.212	4.142	2.434	1.776	864	988	451	285	422	493	355	311	506	90	58	370
19	Atsevišķi tirdzniecības veikali	19.514	3.027	1.991	1.207	541	812	314	207	297	328	235	247	399	71	33	300
20	Tirdzn. un tehnisk. aģentur., spedic., tirdz. bir.	3.897	386	57	44	109	15	14	8	15	4	7	2	18	7	—	2
21	Biržas, bankas, kredītiestādes, apdrošināšana	1.887	228	80	111	42	67	27	14	21	13	24	12	18	1	2	12
22	Viesnīcas, restorāni, istabu izīrēšana	2.666	254	130	222	56	71	48	30	64	26	10	13	27	4	—	38
23	Pārējie tirdzniecības veidi	1.248	247	176	191	116	23	48	26	25	112	79	37	44	7	23	18
IV.	SATIksmes UN TRANSPORTS to starpā:	14.179	2.302	1.051	1.048	858	304	307	181	133	109	65	76	84	55	45	103
24	Dz.c. darbinieki, ielu dzelzceļu kalpot.	5.636	589	733	689	262	172	172	100	34	63	—	27	31	26	22	44
25	Pasts, telegrafs un telefons	1.541	225	120	92	61	57	45	27	52	21	26	14	13	4	7	17
26	Kuģniecība upēs un jūrā	1.459	410	3	46	222	—	—	11	1	3	—	2	—	16	—	2
27	Pārējie satiksmes veidi	5.543	1.078	195	221	313	75	90	43	46	22	39	33	40	9	16	40
V.	VALsts UN KOMUNĀLĀ ADMIN., TIESA UN POLICIJA to starpā:	14.639	3.306	4.684	973	258	1.126	377	132	567	117	109	123	228	26	49	81
28	Valsts adm. iestāžu darbn.	3.869	261	130	47	81	39	23	62	64	23	29	27	36	6	2	17
29	Tiesu iestāžu darbinieki	800	154	189	128	35	41	31	1	11	19	20	24	26	—	5	10
30	Polīcija	1.137	285	238	126	68	77	47	27	44	31	36	29	89	5	24	40
31	Komunālist. darb. (izņ. valsts un kom. uzņ.)	931	165	128	59	34	47	36	38	25	19	20	12	43	14	16	13
32	Armija un flote	7.902	2.441	3.999	613	40	922	240	4	423	25	4	31	34	1	2	1
VI.	INTELIGENTA DARBA STRĀDNIEKI to starpā:	14.805	1.837	1.026	710	288	353	214	120	201	143	141	121	153	39	31	121
33	Privāta jurid. darbība	411	36	44	32	7	13	6	3	10	5	3	5	15	1	3	6
34	Publiskā higiēna	4.432	511	322	176	74	81	72	35	67	35	33	22	34	19	5	37
35	Veterinārārsti	22	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
36	Tautas izglīt. un audzināš. darbn.	3.260	458	374	228	106	174	90	59	82	59	57	53	76	13	11	48
37	Garīdzniecība, bazn. dienests, klost. un saies. n.	333	76	57	20	12	22	7	4	6	2	8	6	8	—	4	11
38	Teātri, mūzika, glezn. un pārējās mākslas nozar.	2.053	232	66	72	33	5	17	6	22	7	16	10	2	—	—	4
39	Pārējie garīga darba strādnieki	4.294	521	163	179	56	56	22	12	14	33	24	21	18	6	7	15
VII.	APKALPOTĀJI UN MĀJKALPOTĀJI to starpā:	16.047	2.792	1.153	1.250	476	464	276	157	214	190	204	280	197	37	33	183
40	Apkalpotāji	11.640	1.887	950	750	386	403	232	131	150	135	173	234	170	32	28	127
41	Sargi, mājkalpotāji un slēdzēji	2.829	476	108	278	49	6	35	21	55	35	21	3	5	2	1	49
42	Pārējie pie mājas algotie dienas strādnieki	1.578	429	95	222	41	55	9	5	9	20	10	43	22	3	4	7
VIII.	PĀRĒJIE NODARBOŠANĀS VEIDI UN NEZINĀMA NODARB. to starpā:	22.607	4.560	3.020	2.353	2.103	957	903	1.007	955	1.252	962	891	309	382	569	637
43	Ienākumi no nekust. īpašuma un pensionāri	3.391	746	473	386	253	191	159	283	142	129	121	131	54	81	48	49
44	Soc. apg., ciet. ieslodz., prostit. un pār. nod. veidi	3.793	492	237	300	122	110	99	126	184	155	110	185	59	61	43	55
45	Dažādi gadīj. darbi un nenoteikta nodarboš.	15.423	3.322	2.310	1.667	1.728	656	645	598	629	968	731	575	196	240	478	533

N° 24. Occupations des habitants urbains en 1925.

Banska	Villes																	Occupations
	Rūjiena	Saldus	Kraslava	Talsi	Aitiksne	Smiltene	Guibene	Aizpute	Valka	Livani	Krustpils	Limbaži	Auce	Jaunjelgava	Varakļani	N ^{os} d'ordre		
64	1.185	123	166	119	104	84	107	110	142	96	159	205	96	376	97	I.	AGRICULTURE dont:	
39	1.182	104	128	93	91	71	96	97	130	85	146	190	80	374	94	1	Culture du sol, élevage de bétail, exploitation laitière	
13	2	9	25	5	5	9	4	10	1	3	9	9	4	1	—	2	Horticulture, culture de fruits et apiculture	
12	—	10	5	14	6	2	7	—	11	5	1	—	12	1	3	3	Sylviculture et exploitation de forêts	
—	—	4	3	3	—	—	—	2	—	1	1	6	—	—	—	4	Pisciculture	
—	1	—	4	4	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	5	Autres branches de l'agriculture	
16	484	608	417	382	296	410	92	382	255	400	268	293	371	186	246	II.	INDUSTRIE dont:	
43	38	33	25	31	26	30	18	30	14	30	39	15	27	17	13	6	Métallurgie	
20	16	32	9	13	15	9	2	11	11	4	8	6	12	8	5	7	Construction de machines	
50	20	72	7	28	54	21	—	2	11	10	23	2	19	20	4	8	Industrie textile	
—	—	18	5	5	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	Industrie chimique	
88	18	37	18	31	15	27	—	21	12	17	30	16	56	15	6	10	Industrie alimentaire	
45	72	118	33	46	31	57	13	43	32	41	27	41	47	22	13	11	Industrie mécan. du bois	
3	6	8	3	4	2	3	1	—	2	100	3	1	5	—	1	12	Industrie minérale et céramique	
258	221	233	223	146	97	165	27	158	102	128	112	148	147	93	167	13	Industrie du vêtement	
11	5	3	4	12	7	8	4	42	10	2	3	8	5	4	3	14	Industrie polygraphique et du papier	
25	14	16	31	8	8	13	5	10	5	2	3	6	9	7	11	15	Mise en oeuvre des produits animaux	
61	62	31	43	36	25	74	20	37	49	30	33	26	32	16	15	16	Architecture	
3	2	1	—	4	2	—	—	15	6	4	—	—	3	—	—	17	Installations électriques, usines à gaz et aqueducs	
9	10	6	16	18	11	3	—	4	2	19	8	6	8	—	5	18	Branches industrielles non dénommées	
370	185	278	354	235	203	200	88	292	135	234	287	130	155	204	264	III.	COMMERCE dont:	
300	139	215	263	159	166	150	64	236	91	223	199	84	136	150	206	19	Magasins	
2	3	2	10	1	6	7	2	1	7	5	4	7	3	8	4	20	Agences commerc. et techniques, spédit. et bureaux commerc.	
12	10	7	4	7	—	8	—	14	4	2	4	12	—	—	—	21	Bourses, banques, instit. de crédit et d'assurance	
38	19	18	14	16	18	11	17	23	15	1	2	17	3	4	2	22	Hôtels, restaurants et chambres garnies	
18	15	36	63	52	13	24	5	18	18	3	78	10	13	42	52	23	Autres affaires commerciales	
103	54	49	38	53	40	52	457	108	130	50	95	31	54	22	19	IV.	COMMUNICATION et TRANSPORT dont:	
44	23	14	—	22	13	9	440	71	85	18	59	—	29	1	—	24	Service du chemin de fer et des tramways	
17	13	15	8	23	15	9	17	21	22	10	13	10	7	5	7	25	Service des postes, télégraphes et téléphones	
2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	Navigation fluviale et maritime	
40	17	20	30	7	12	34	—	16	23	22	23	21	18	16	12	27	Autres branches de communication	
81	57	34	41	61	680	32	346	84	137	21	433	35	26	31	19	V.	SERVICE d'ETAT et COMMUNAL, de JUSTICE et de POLICE	
17	14	4	7	18	13	4	1	13	45	3	—	11	4	9	—	28	Fonctionnaires d'Etat	
10	6	7	4	7	19	2	—	4	5	—	2	5	4	4	3	29	Officiers de justice	
40	16	17	13	22	15	15	14	29	44	6	11	13	10	13	10	30	Agents de police	
13	17	4	13	13	11	10	8	13	26	9	2	5	7	4	5	31	Fonction. communaux (exc. entrepr. d'Etat et com.)	
1	4	2	4	1	622	1	323	25	17	3	418	1	1	1	1	32	Armée et flotte	
121	83	56	104	102	61	54	26	58	78	35	48	60	41	40	26	VI.	TRAVAIL INTELLECTUEL dont:	
35	2	2	8	3	5	—	1	2	—	1	—	1	—	—	—	33	Barreau privé	
37	28	15	21	23	18	15	13	16	15	13	14	14	12	15	12	34	Hygiène publique	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	35	Vétérinaires	
48	44	23	47	41	27	30	7	24	39	16	22	34	13	18	9	36	Instruction et éducation publique	
11	3	2	9	3	3	2	—	3	3	4	3	4	—	1	—	37	Clergé, fonctions ecclésiastiq., monastères etc.	
4	2	3	7	6	1	—	2	2	2	—	—	5	3	1	—	38	Théâtre, musique, peinture et autres prof. d'art	
15	4	11	12	26	6	6	4	12	7	2	8	3	10	4	5	39	Autre travail intellectuel	
183	83	109	105	96	79	75	31	172	54	42	70	66	55	30	59	VII.	SERVICE DOMESTIQUE dont:	
127	80	81	101	84	66	67	30	146	43	40	61	51	48	28	59	40	Personnel de service	
1	3	18	—	12	2	5	—	25	9	1	2	11	2	—	—	41	Gardes, domestiques, gardes de nuit	
4	—	10	4	—	11	3	1	1	2	1	7	4	5	2	—	42	Autres journaliers domestiques	
9	350	453	827	726	309	484	155	404	515	370	370	458	524	370	116	VIII.	OCCUPATIONS AUTRES OU INCONNUES	
49	83	58	290	98	34	36	25	42	52	48	48	58	30	20	36	43	Revenu d'immeubles ou pensions de retraite	
55	95	16	110	156	46	37	21	36	68	12	49	38	77	22	22	44	Sollicitude sociale, détenus, prostituées et autres	
533	172	381	427	472	229	411	109	326	395	310	273	362	417	328	58	45	Occupations accident. et indéterminées	

mankas pievienošanu šai pilsētai. Lejasciemā ir 1 žids, Ogrē — 38, Mazsalacā 1, Siguldā — 7, Strenčos — 34, Valkā un Gulbenē pa 65, Rūjienā — 73, Slokā — 21 u. t. t. Tagad ir tikai divi pilsētas, kur židu tautības pilsoņi sastāda vairākumu. Tomēr vēl pirms pusgadsimtena stāvoklis bija pavisam citāds. Toreiz Kurzemes, Zemgales un Latgales mazpilsētu lielākā daļā židiem piederēja vairākums. Tā tas bija Bauskā, kurā tagad ir 15,9⁰/₀ židu, Rēzeknē kur tagad ir 28,9⁰/₀, Ludzā — 30,5⁰/₀; Jaunjelgavā, kur 50 gadu laikā židu procents samazinājies no 70,9⁰/₀ uz 27,0⁰/₀; Sabilē, kur tagad ir 16,0⁰/₀, Kandavā — 4,2⁰/₀, Valdemarpilī — 10,3% un Piltenē — 6,7⁰/₀. Tādā kārtā agrāk tiri židiskās pilsētas gadu desmitu laikā ir zaudējušas savu raksturu. Pēdējā laikā šī parādība galvena kārtā izskaidrojama ar mazpilsētu židu pārvietošanu uz Rīgu un izceļošanu uz ārzemēm. Židu procents atsevišķās pilsētās 1930. gadā bija sekošs: lielākais — Vaļakļānos — 61,27% (salīdzinot ar 1925. gadu novērojama samazināšanās par—6,36%), Preiļos—51,08% (— 1,01%), Kārsavā — 46,93%, (+0,72%), Krāslavā — 36,19% (— 2,07%), Krustpilī — 35,76% (—1,99%), Līvānos—31,38% (—2,07%), Ludzā—30,49% (—3,82%), Viļānos — 28,91% (+ 0,94%), Rēzeknē — 28,21% (— 2,78%), Jaunjelgavā — 26,97% (— 0,79%), Daugavpilī — 26,92% (— 4,22%), Subatā — 26,83% (— 1,48%), Balvos — 24,38%, Pļaviņās — 24,13% (+ 23,10), Aizputē—16,65% (—2,14%), Sabilē — 15,99% (—8,08%), Bauskā—15,86% (— 2,18%) u. t. t. Salacgrīvā nav nemaz židu. Mazākais židu procents bija — Mazsalacā — 0,07%, Iejasciemā — 0,20%, Ķemeross 0,32%, Slokā 0,40%, Siguldā—0,48%, Aināzos — 0,76% u. t. t. Procentuāli židu svars pieaudzis 18 pilsētās, bet 39 tas ir samazinājies vai nav grozījies. Vislielākais židu relatīvā svara pieaugums ir augstāk minēto iemeslu dēļ Pļaviņās. Visās pārējās pilsētās židu pieaugums tomēr ir ļoti nievērojams. Židu procents vairāk kā par vienu palielinājies tikai Ilūkstē (1,8%) Madonā (1,8%), Rīgas-Jūrmalā (1,4%) un Viešītē (1,3%). Visās pārējās pilsētās židu pieaugums ir vēl mazāks. Visvairāk židu procents samazinājies Sabilē (8,1%), Vaļakļānos (6,4%), Daugavpilī (4,2%), Ludzā (3,8%), Rēzeknē (2,8%), Liepājā (2,4%), Bauskā (2,2%), Aizputē (2,1%), Līvānos (2,1%), Krāslavā (2,1%) un Krustpilī (2,0%). Tāpat kā vāciešu, tā arī židu skaits pamazām samazinās.

Poļi¹⁾ savā vairumā Latvijā ir pilsētnieki, jo 58,4% no visiem poļiem 1930. gadā dzīvoja pilsētās. No visiem pilsētu iedzīvotājiem tie sastāda 5%. Lielākais poļu procents 1930. gadā bija sekošās pilsētās: Krāslavā — 29,56% (salīdzinot ar 1925. gadu tas pieaudzis par +7,62%), Ilūkstē — 29,28% (— 18,86%), Daugavpilī — 20,84% (+ 1,59%), Grīvā — 18,76% (—6,50%), Ludzā — 12,07% (+ 4,06%) u. t. t. Absolūtos skaitļos visvairāk poļu ir Rīgā — 16.574; otro vietu ieņem Daugavpils — 9.007; tālāk nāk Liepāja ar 2.473 poļiem; Krāslava ar 1.266, Rēzekne ar 1.209, Grīva ar 991 un Ludza ar 647. Pārējās pilsētās ir mazāk par 500 poļiem. Vairāk par 10% poļu ir 5 pilsētās, no 3—10% poļu ir 10 pilsētās. 25 pilsētās poļu procents ir pieaudzis. Vislielākais pieaugums pēdējos piecos gados atzīmējams Krāslavā, kur poļu procents pieaudzis no 21,9% uz 29,69%, tas ir palielinājies par 7,7%. Tālāk poļu procents pieaudzis Ludzā par 4,1%, Ogrē par 3,8%, Slokā un Daugavpilī, katrā par 1,6%.

Igaunī samērā sastāda nelielu daļu no pilsētu iedzīvotājiem. 3.646 igauņi dzīvo pilsētās, kas sastāda 0,53% no pilsētu iedzīvotājiem. Lielākais viņu skaits 1930. gadā bija sekošās pilsētās — Rīgā — 2.443, Alūksnē — 182, Aināzos — 164, Apē—150 un Liepājā 101. Pārējās pilsētās igauņu skaits ir mazāks par 100.

No visiem pilsētu iedzīvotājiem leiši 1930. gadā sastādīja 1,52% un to skaits līdzinājās — 10.548. Lielākais leišu skaits atrodas Rīgā — 6.817, Liepājā — 1.834, Jelgavā — 629, Grīvā — 299, Daugavpilī — 256, Bauskā — 118 un Subatā — 106. Pārējās pilsētās leišu skaits ir mazāks par 100.

Par mūsu iedzīvotāju nodarbošanos 1930. gadā materiāli vēl nav apstrādāti un tāpēc jālieto 1925. gada skaitišanas rezultāti²⁾. 1925. gadā pilsētās bija 294.763 strādājoši cilvēki. Strādājošo procents pilsētās un uz laukiem nav vienāds. Kamēr uz laukiem 31% no visiem, kuņi ir jaunāki par 20 gadiem un 72% no visiem, kuņi ir vecāki par 60 gadiem strādā lauku darbus, tikmēr darba apstākļi pilsētās ir citādi un tur bērni un sirsnāļviņi daudz mazākā mērā nodarbināti. Tā, no rūpniecības pārtiekošiem cilvēkiem, strādā tikai 18,5% tādu, kas ir jaunāki par 20 gadiem un tikai 51% tādu, kas ir vecāki par 60 gadiem. Tirdzniecībā tikai 10,1% un 45,4% un satiksmē pat 7,4% un 44,0%. Ar to arī izskaidrojams, ka uz laukiem strādājošo procents ir lie-

¹⁾ Ibidem 94—95 l. p. p.

²⁾ „Otrā tautas skaitīšana Latvijā“, M. Skujenieka teksts un redakcija — valsts statistiskās pārvaldes izdevums Rīgā, 447. un turpmākās l. p. p.

lāks, kā pilsētās. Kamēr Rīgā strādā tikai 50,7% no visiem iedzīvotājiem, tikmēr Vidzemē strādā — 67,0% no visiem iedzīvotājiem. Pilsētnieki galvenā kārtā nodarbojas ar rūpniecību un tirdzniecību. 1925. gadā pilsētnieku skaits, kas nodarbojas ar lauksaimniecību bija 14.516 un sastādīja 4,92% no visiem strādājošiem pilsētniekiem; rūpniecībā bija nodarbināti — 87.119 vai 29,56%; tirdzniecībā — 45.992 vai 15,60%; satiksmē — 22.152 vai 7,52%; administrācijā un komunālā dienestā — 10.730 vai 3,64%; armijā — 18.102 vai 6,14%; intelektuālā darbā — 21.175 vai 7,18%; apkalpotāji — 25.079 vai 8,51% un pārējie — 49.898 vai 16,93%. Pilsētām ir ļoti dažāds raksturs. Kamēr dažās pilsētās galvenā loma piekrīt rūpniecībai, tikmēr citās rūpniecību reprezentē nedaudzi amatnieki. Daudzi mazpilsētu iedzīvotāji nodarbojas arī ar zemkopību. Tā no visiem Valmieras apriņķa pilsētniekiem 22,4% nodarbojas ar zemkopību. Attiecīgais procents Jēkabpils apriņķī ir 20,6%, Ludzas apriņķī — 13,5%, Cēsu apr. — 11,3%, Rīgas apr. (bez Rīgas) — 11,3%. Pārējos apriņķos pilsētnieku starpā ir mazāk nekā 10% lauksaimniecībā nodarbināto. Vismazākais lauksaimniecībā nodarbināto pilsētnieku procents ir Rīgā — 2,7%, Liepājas apriņķī — 3,0% un Daugavpils apriņķī — 4,4%. Tas ir lielas pilsētas, bet mazpilsētās, kādu ir ļoti daudz, piemēram Valmieras apriņķī, liels pilsētnieku procents ir nodarbināts lauksaimniecībā. Rūpniecībā nodarbināto pilsētnieku procents svārstās starp 11,9% Madonas apriņķī un 36,1% Kuldīgas apriņķī. Tādā kārtā, Kuldīgas apriņķa pilsētās rūp-

niecībai piekrīt vislielākā nozīme. Aizkuldīgas apriņķa nāk Rīgas apriņķis ar 31,5% rūpniecībā nodarbinātiem pilsētņiekiem un tad Liepājas apriņķis ar 31,4%, Jelgavas — 29,8%, Bauskas — 27,1%, Ventspils — 24,8%, Cēsu — 24,6%, Aizputes — 23,7%, Tukuma — 23,3%, Valmieras — 22,7%, Daugavpils — 22,5%, Talsu — 21,5%, Valkas — 20,8%, Rēzeknes — 18,0%, Jēkabpils — 17,1%, Ludzas un Ilūkstes — 16,1% un beidzot Madonas apriņķis ar 11,9%. Vislielākais tirgotāju procents ir Latgales pilsētiņās, kā piemēram Ludzā, kur 24,1% no visiem iedzīvotājiem nodarbojas ar tirdzniecību. Vismazākais tirgotāju procents ir Vidzemes pilsētās — 9,8%. Piecu gadu laikā ar pilsētnieku iedzīvotāju nodarbošanos būs notikušas dažas pārmaiņas. Pieaudzis būs to personu skaits, kas nodarbināti rūpniecībā. Ja spriež pēc tiem rūpniecības uzņēmumiem, kur nodarbināti vairāk par 5 strādniekiem, vai arī kuņi izmanto mehānisko dzinēja spēku, tad piecu gadu laikā šinis uzņēmumos nodarbinātais strādnieku skaits ir pieaudzis par 25%. Zināmu iespaidu uz pilsētnieku nodarbošanos būs atstājušas tās mazpilsētas, kam 1925.—1930. gados ir piešķirtas pilsētu pašvaldību tiesības. Nenoliedzami, ka iedzīvotāju nodarbošanās veids šīs pilsētās atšķiras no lielajām pilsētām. Mūsu mazpilsētās iedzīvotāji diezgan plašos apmēros nodarbojas ar lauksaimniecību. Lai arī dažādas pārmaiņas būs novērojamas ar iedzīvotāju nodarbošanos, tomēr nekas radikāls piecu gadu laikā nav grozījies.

III. Pilsētu pašvaldību budžeti.

III. Budgets des autonomies municipales.

1. Budžetu apstiprināšana. — 1. Sanction des budgets.

Kā valsts, tā arī pašvaldību budžeti ir saimniecības plāns un darbības programma zināmam periodam, pa lielāku daļu vienam gadam. Pēc pašvaldību budžetiem redzams, ko tās domā tuvākā nākotnē darīt un ar kādiem līdzekļiem to sasniegs. Pēc budžetiem iedzīvotāji un ieinteresētās aprindas kontrolē pilsētu pašvaldību saimniecību. Galvenā vajadzība pēc budžeta tomēr ir tā, ka ar viņa palīdzību saskaņo vajadzīgo ar iespējamo. Katrai vienai pilsētai visās nozarēs ir ļoti daudz un dažādas vajadzības, kā piem., izglītības, labierīcības, sociālās apgādes un citas lietas,

kuņu apmierināšana prasa ļoti daudz līdzekļu. Išā laikā, viena gada laikā, pilsētu pašvaldībām līdzekļu trūkuma dēļ nav iespējams visas šīs vajadzības pilnīgi apmierināt; to var izdarīt tikai garākā laika sprīdī. Tāpēc arī nepieciešams zināms plāns, kurā paredz pilsētu ieņēmumus gada laikā un, saskaņā ar tiem, var uzstādīt izdevumus. Pamata princips ir tas, ka ieņēmumiem ar izdevumiem jābūt saskaņotiem, vismaz izdevumi nedrīkst būt lielāki par ieņēmumiem. Tomēr ir tādi gadījumi, kad pilsētas nav spējīgas segt visus savus izdevumus ar ieņēmumiem. Ir ārkārtēji izdevumi, kas

№ 25. Pilsētu pašvaldību pamata budžetu apstiprināšana
 № 25. Sanction des budgets fondamentaux des villes

1	2	Diena, mēnesis, gads. —						
		3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	20. XII.	21. IV.	9. III.	5. IV.	17. I.	19. II.	18. II.
2	Liepāja	14. IV. ¹⁾	6. VI. ¹⁾	4. V.	22. III.	22. XI. 23. ¹⁾	11. XII. 24.	16. XII. 25.
3	Daugavpils	2. VII.	21. VII.	21. VII.	18. VI.	18. VI.	18. V.	19. IV.
4	Jelgava	30. IV.	14. X.	9. XII.	5. III.	29. II.	17. XII. 24.	30. XII. 25.
5	Ventspils	30. III.	4. III.	17. XII. 21.	27. I.	10. XII. 23.	20. XII. 24.	19. XII. 25.
6	Rēzekne	19. VI.	5. IV.	8. II.	12. VI. ¹⁾	24. III.	20. V.	17. V.
7	Valmiera	16. III. ¹⁾	30. III.	26. VI.	5. III.	3. XII. 23.	5. I.	25. I.
8	Rīgas-Jūrmala	25. VI.	9. IV.	8. IV.	2. XII. 22.	19. XII. 23.	8. XII. 24.	28. I.
9	Cēsis	5. VI.	30. III.	10. III.	26. II.	19. XII. 23.	15. XII. 24.	30. XII. 25.
10	Tukums	9. VII.	21. III.	2. II.	24. II.	19. XII. 23.	29. XI. 24.	23. I.
11	Kuldīga	14. VI.	25. V.	12. V.	15. II.	17. XII. 23.	23. VII.	26. XI. 25.
12	Jēkabpils	29. III.	23. III.	7. II.	24. I.	20. XII. 23.	21. I.	4. I.
13	Ludza	4. V.	18. VI.	10. VI. ¹⁾	13. IX. ¹⁾	30. IX.	30. IX.	30. VII. ¹⁾
14	Sloka	26. III.	3. VI.	22. IV.	23. II.	26. II.	4. VII.	30. III.
15	Grīva	— ²⁾	4. VIII.	12. I. ¹⁾	9. VIII.	13. XI.	15. I.	20. IV.
16	Bauska	20. III.	16. III.	15. III.	31. I.	20. II.	30. I. ¹⁾	7. IV.
17	Rūjiena	20. V.	11. VI.	9. III.	22. XII. 22.	21. I.	21. I.	16. XII. 25.
18	Saldus	14. III.	13. IV.	3. XII. 21.	22. XII. 22.	15. XII. 23.	17. I.	18. XII. 25. ¹⁾
19	Kraslava	—	— ³⁾	—	28. II.	28. I.	7. II.	24. III. ¹⁾
20	Talsi	21. IV.	28. V.	10. XII. 21.	8. XI. 22.	21. XI. 23.	19. II.	21. II.
21	Atļuksne	13. VII.	17. VI.	25. III.	27. IV.	18. III.	12. V.	13. IV.
22	Smiltene	8. VII.	11. VI.	20. V.	7. VII.	18. XII. 23.	6. XII. 24.	10. IV.
23	Gulbene	—	— ³⁾	—	30. XI. 22.	10. XII. 23.	22. X. 24.	14. XI. 25.
24	Aizpute	2. VI.	8. VIII. ¹⁾	3. I.	30. XI. 22.	3. III.	27. II.	2. II.
25	Valka	— ¹⁾	10. XI.	31. VIII.	2. VII.	12. I.	9. II.	4. I.
26	Līvāni	—	—	—	25. VII.	9. XII. 23.	25. I.	3. I.
27	Krustpils	16. XI.	9. VIII.	12. VII.	22. III.	25. II.	5. XI.	15. II.
28	Limbaži	30. IV.	2. IV.	25. VI.	21. I.	25. II.	2. III.	8. II.
29	Auce	—	15. XII. 20	—	15. IX.	5. I.	7. III.	6. II.
30	Pļaviņas	—	—	—	22. IV.	23. II.	14. II.	18. II.
31	Jaunjelgava	7. VI.	22. III.	4. I.	11. XII. 22.	20. XII.	12. II.	7. XII. 25.
32	Madona	—	13. VI. 22 ⁴⁾	3. VII. 23.	16. II.	14. II.	23. I.	18. I.
33	Dobeles	21. III.	7. IV.	1. XII. 21.	2. XII. 22.	2. II.	6. VI.	13. II.
34	Strenči	—	— ⁵⁾	—	28. I.	25. I.	17. I.	9. I.
35	Sabīle	31. III.	28. IV.	9. I.	2. XII. 22.	5. VII.	6. XII. 24.	19. XII. 25.
36	Kārsava	—	—	—	—	3. XI.	24. II.	2. VI.
37	Preiļi	—	—	—	—	—	—	26. X
38	Sūrbata	14. VI.	30. VII.	3. II. 23.	9. VI.	5. II.	13. VI. ¹⁾	6. II.
39	Kandava	24. IV.	12. III.	2. XII. 21.	3. II.	17. XI. 23.	15. XI. 24.	14. XI. 25.
40	Vārkļāni	—	—	12. V.	12. VII.	3. V.	28. II.	22. III.
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	2. VIII.
42	Sigulda	—	—	—	—	—	—	8. III.
43	Mazsalaca	—	— ⁶⁾	—	4. III.	28. IV. ¹⁾	7. I.	29. XII. 25.
44	Vijāni	—	—	—	—	—	—	—
45	Priekule	—	—	12. V.	11. VIII.	5. IV.	14. II.	6. II.
46	Ogre	—	—	—	22. VII.	19. I.	11. I.	12. IX
47	Viesīte	—	— ⁷⁾	—	19. V.	27. I.	30. I.	5. XII. 25.
48	Iūkste	— ⁸⁾	—	21. X.	28. VI.	5. VII.	15. VIII.	5. III. 27.
49	Valdemārpils	7. VII.	8. IV.	17. I.	24. I.	13. II.	29. XII. 24.	15. XII. 25.
50	Grobiņa	21. II. ¹⁾	2. IV.	4. II.	3. II.	2. II.	7. III.	22. X.
51	Ape	—	— ⁹⁾	—	22. VII. 24.	20. VII. ¹⁾	23. III.	23. I.
52	Kemeri	—	—	—	—	31. I.	28. XII. 24.	20. XII. 25.
53	Ainaži	—	— ³⁾	—	25. VII. 24.	25. VII. ¹⁾	27. I.	8. I.
54	Salacgrīva	—	—	—	—	6. X.	22. V.	25. I.
55	Piltene	17. VII.	21. III.	21. XII. 21.	30. XII. 22.	20. XII. 23.	12. XII. 24.	21. XII. 25.
56	Durbe	28. IV.	29. III.	4. I.	26. V.	23. XII. 23.	10. I.	2. II.
57	Lejasciems	—	—	— ¹⁰⁾	22. VI. 24.	31. VII.	6. XII. 24.	17. XI. 25.

¹⁾ Sakarā ar iekšlietu ministrijas lābojumiem nav tieši zināms pilsētas domes sēžu dienas datums. ²⁾ Pilsētu pašvaldība darbojas ar 1920. gada 7. jūliju, tomēr 1920. gada nekāda budžeta nebija un faktisko ieņēmumu un izdevumu summa līdzinājas 2004. rubļiem. Par 1920. gadu pilsētu kopējā savilkumā neskaita. ³⁾ Nākošā gada budžets. ⁴⁾ Budžets sastādīts par laiku no 1. jūlija līdz 31. decembrim 1921. gadam. ⁵⁾ Strenču pašvaldība pēc Latvijas valsts nodibināšanās uzsāka savu darbību 1919. gada 27. maijā, kad uz Latvijas Pagaidu valdības

domē 1920.—1930.

de 1920 à 1930.

1927	1928	1929	1930
J our, m ois, a n n é e			
10	11	12	13
20. I.	19. I.	15. II.	20. II.
20. XII. 26.	19. XII. 27.	17. XII. 28. 1)	16. XII. 29.
4. IV.	30. IV.	28. V.	21. V.
30. XII. 26.	18. I.	6. III.	12. II.
18. XII. 26.	7. I.	29. XII. 28.	21. XII. 29.
24. I.	26. III.	28. III.	9. VII.
7. I.	11. I.	11. I.	8. I.
18. XII. 26.	30. XII. 27.	22. I.	31. I.
31. I.	30. XII. 27.	10. XII. 28.	9. XII. 29.
18. XII. 26.	22. X. 27.	30. XI. 28.	13./18. XII. 29.
24. XI. 26.	24. XI. 27.	10. V. 1)	20. II.
10. I.	22. XII. 27.	20. XII.	16. XII. 29.
17. II. 1)	17. V. 1)	6. VII.	28. VII.
28. III.	27. I.	11. I.	17. II.
13. I.	3. II. 1)	13. II.	13./18. II.
15. XII. 26.	21. XII. 27.	3. II.	27. XI. 29.
21. XII. 26.	21. I.	1. XII. 28.	16. XI. 29.
8. I.	10. XII. 27.	8. XII. 28.	14. XII. 29.
25. IV.	16. VI.	17. VI.	28. VI.
10. XI. 26.	19. III.	28. I.	27. I.
25. II.	28. II.	2. I.	5./28. XI. 29.
22. I.	21. I.	4. V.	30. XII. 29.
2. XI. 26.	3. X. 27.	7. XI. 28.	11. XI. 29.
1. VI.	23. II.	20. VIII.	30. IX.
1. III.	3. IV.	4. I.	7. VII.
26. II.	16. XII. 27.	15. XII. 28.	30. XI. 29.
24. III.	30. I.	12. I.	30. I.
10. I.	27. I.	4. I.	30. XII. 29.
30. XII. 26.	28. I.	22. XII. 28.	25. I.
17. I.	23. VII.	11. IV.	16. XII. 29.
16. XII. 26.	23. I.	2. XII. 28.	25. XI. 29.
28. II.	22. XII. 27.	19. XII. 28.	20. XII. 29.
11. XII. 26.	28. I.	11. II.	20. XII. 29.
20. XII. 26.	28. XII. 27.	6. XII. 28.	3. X. 29.
6. XI. 26.	3. XII. 27.	24. I.	8. II.
26. XI. 26.	5. XII. 27.	27. III.	12. III.
25. VII.	30. VII.	11. VII.	26. V.
14. V.	14. VII. 1)	8. IV.	24. V.
13. XI. 26.	13. XI. 27.	3. XI. 28.	16. XI. 29.
24. I.	28. IV.	23. III.	5. V.
30. XII. 26.	25. I.	7. I.	25. I. 29.
13. IV.	16. XII. 27.	9. I.	13. XII. 29.
8. II.	24. XI. 27.	4. II.	2. XII. 29.
25. II.	29. III.	30. I. 1)	14. III.
22. I.	8. II.	1. XII. 28.	20. XII. 29.
25. I.	10. III.	23. XI. 28.	16. XI. 29.
14. XII. 26.	22. XII. 27.	18. XII. 28.	23. XII. 29.
7. V.	7. VIII. 1)	9. III.	23. XI. 29.
25. XI. 26.	8. XII. 27.	3. III.	16. I.
8. I. 1)	6. III.	2. III.	5. VII.
4. XII. 26.	5. XII. 27.	3. XII. 28. 12)	11. XI. 29.
5. III.	21. IV.	6. I.	18. I.
6. XII. 26.	6. II.	4. II.	13. I.
26. X. 26.	10. I.	16. XI. 28.	8. XI. 29.
13. XI. 26.	12. XI. 27.	16. II.	16. XI. 29.
29. I.	21. I.	14. II.	30. I.
19. II.	26. XI. 27.	20. XI. 28.	19. XI. 29.

neatkārtojas katru gadu, bet nāk priekšā tikai reizi pa ilgāku laiku, un tomēr prasa lielus līdzekļus. Šie ārkārtējie izdevumi ir jāsadala pa vairāk gadiem un to izdara ar aizņēmumu vai citu kādu ārkārtēju ieņēmumu palīdzību, kuŗus nomaksā pakāpeniski nākošos gados.

Pilsētu tiesības (galvenā kārtā saimniecības laukā) un arī pienākumi noteikti ar likumiem. Šie likumi ir divējāda veida — vieni, kas pilsētu pašvaldību izdevumus nosaka deklaratīvi, kā pilsētai jā rūpējas, kā jāgādā par zināmām lietām. Šie likumi tieši nenosaka, kā deklarētais jāizdara un šai ziņā atstāj pilsētām brīvas rokas, t. i. pilsētas pašvaldība savu darbību var nostādīt plašākos vai šaurākos apmēros, novedot to pat līdz nullei. Pa lielāki daļai, tādi ir visi pilsētu tiesību likumi (par nodokļiem, nodevām u. t. t.). Arī pilsētu nolikumā ir uzskaitīta vesela rinda pienākumu, kas nav tuvāki noteikti un kam ir pilnīgi fakultatīvs raksturs. Turpretim, otrā likumu grupa pilsētu pašvaldībām tieši norāda pašus izdevumus un nosaka, kā tie veicami. Šo izdevumu pildīšana pilsētu pašvaldībām ir obligatoriska. No to pildīšanas tās nevar atteikties. Tādā kārtā pilsētām jāpilda vispirms ar sevišķiem likumiem noteiktie, vai tā sauktie „bruņotie izdevumi“. Līdz ar to pilsētām, protams, to saimniecībā ir arī bruņoti izdevumi, no kuŗiem, atsacīties nestāv vairs pašu pilsētu pašvaldību varā. Pēc likuma (1930. g. 14. XI. pieņemtais pilsētu pašvaldības likums) pilsētu pašvaldību darbība noteikta diezgan plaši: „pilsētas pašvaldība parzin vietējās saimnieciskās, kultūrelās un pārvaldības lietas, bet it īpaši tai piekrit: 1) pārvaldīt pilsētas kustamu un nekustamu mantu un kapitālus un vadīt pilsētas saimniecību saskaņā ar budžetu; 2) sastādīt pilsētas apbūves un izbūves plānus un rūpēties par pareizu būvniecību pilsētā; 3) ierīkot un uzturēt kārtībā ielas, ceļus un dažādas satiksmes līdzekļus pilsētas robežās, kā arī gādāt par pilsētas apgaismošanu, ūdens apgādašanu un kanalizāciju; 4) rūpēties par aizsardzību pret ugunsgrēkiem, plūdiem un citiem nelaimes gadījumiem; 5) apkaŗot ūpību un netiklību un gādāt par iestādēm, kuŗu mērķis pacelt pilsētas iedzīvotāju tikumību; 6) gādāt par izglītību un izglītības iestādēm un rūpēties vispāri par kultūras veicināšanu

priekšstāvja Otto Hassmaņa k-ga rīkojumu iecelta Strenču miesta pagaidu valde. Pirmā Strenču miesta dome ievēlēja un iesākuši darbību 1920. gada 16. maijā, no kuŗas arī uzstādīts ienākumu un izdevumu budžets 1920. gadam par 77691 rubli. 1921. gada budžets sabalansēts uz 97.300 Latvijas rubļu. Bet, tā kā grāmatvedība nav bijusi pietiekoshi labi izveidota, tad sīku sadalījumu par ieņēmumiem un izdevumiem pilsētas valde nevar sniegt un tāpēc 1921. gada vietā izmantots 1922. gada budžets. *) Pirmais budžets atrodams pilsētas pašvaldības arhīvos tikai ar

7) sniegt sociālo apgādību un gādāt par veselības aizsardzību un sanitāro apstākļu uzlabošanu; 8) gādāt par iedzīvotāju pārtikas un dzīvokļu trūkuma un dārdzības novēršanu; 9) sekmēt tirdzniecības, rūpniecības un kooperācijas attīstību; 10) uzlikt un pārzināt nodokļus un nodevas, kas noteikti pilsētai par labu; 11) gādāt par darba aizsardzību un rūpēties par bezdarba novēršanu; 12) gādāt par personas un sabiedrības drošību; 13) rūpēties par juridiskās palīdzības sniegšanu pilsētas iedzīvotājiem; 14) gādāt par pilsētas parziņa esošo sabiedrisku ierīkojumu, pieminekļu un senatnes atlieku aizsardzību; 15) izpildīt citus pienākumus, kuri ar likumiem uzlikti pilsētu pašvaldībām⁴. Pie pastāvošo uzdevumu paplašināšanas vai arī gadījumā, ja pašvaldībām valsts uzliek jaunus pienākumus, kuņi saistīti ar uzdevumu palielināšanu, valstij jānodod pilsētu pašvaldībām jauni ieņēmumu avoti.

Pēc mūsu likumiem neviens pilsētas domes lēmums, kas saistīts ar naudas izdevumiem, nav izpildāms, iekams, attiecīgā izdevumu summa nav ieviesta pilsētas gada (pamata) vai papildu budžetā. Pilsētas budžeta ievadami visi pilsētas ieņēmumi un izdevumi par nākošo budžeta gadu. Tādi izdevumi, kas nav paredzēti pamata budžetu sastādot un, kas nav atliekami līdz nākošam budžeta laikam, pielaižami ne citādi, kā pēc papildu budžeta sastādīšanas. Izdevumi, kas nav ievesti budžetā, izdarāmi uz pilsētas domes lēmumu vienīgi sevišķos ārkārtējos gadījumos. Tā kā katras vienas pilsētas pašvaldības budžeta ietilpst visi paredzētie ieņēmumi un izdevumi. Sastādot budžetus pilsētu pašvaldībām jāvadās no tā, ka ieņēmumi un izdevumi balansētos. Tomēr praksē novērojams, ka dažos gadījumos faktiski tie nebalansējas. Lai varētu budžetā uzņemt lielākus izdevumus (kuņu faktiskai segšanai cer saņemt līdzekļus no ārpusē), pilsētu pašvaldības bieži vien paredz savus ieņēmumus lielākus, kā faktiski tie var būt. (Sīkāk šis jautājums apskatīts pilsētu pašvaldības ieņēmumos un izdevumos). Patiesībā dažos gadījumos, pilsētu pašval-

dības budžetos savus ieņēmumus un izdevumus nesaskaņo.

Pilsētu pašvaldībām budžeti jāsatādā zināmā kārtībā. Visupriekš budžetu projektus sastāda atsevišķas iestādes, nodalās vai uzņēmumos, kuņus tad nodod pilsētas valdei dēļ kopbudžeta sastādīšanas, pēc kam pēdējais iesniedzams budžetu komisijas caurskatīšanai, pārbaudīšanai un atsauksmei. Pilsētas valde iesniedz pilsētas domei nākošā gada budžetu ne vēlāk par tekošā gada 1. oktobri, pie kam budžetam jābūt caurskatītam un apstiprinātam no domes ne vēlāk par tā paša gada 1. decembri. Kaut gan likumā noteikts termiņš, līdz kādam domei budžets ir jāapstiprina, tomēr mūsu pilsētu pašvaldības reti šo termiņu dažādu iemeslu dēļ ievēro. (Tāpēc arī ir paredzēts, ka gadījumā, ja līdz 1. janvarim nākošā gada budžets nebūtu no domes pieņemts, tad uzturāms spēkā iepriekšējā gada izdevumu budžets un proti: budžeta 1/2 daļas apmēros par mēnesi līdz jauna budžeta spēkā nākšanai) 1920., 1921. un 1922. gadu budžetus neviens pilsētu pašvaldība nepieņēma likumā noteiktā termiņā. 1923. gada budžetu likumā noteiktā termiņā budžetus pieņēma 3 pilsētu pašvaldības, 1924. — 2, 1925. — 3, 1926. — 4, 1927. — 9, 1928. — 7 un 1929. — 6, vai procentos, likumā paredzētā termiņā budžetus pieņēma 1923. gadā — 6% no visām pilsētu pašvaldībām, 1924. — 4%, 1925. — 6%, 1926. — 7%, 1927. — 16%, 1928. — 12% un 1929. — 11%. Tā kā likumā paredzētā termiņā savus budžetus pieņēmis ļoti mazs pilsētu pašvaldību skaits, kas pēdējos gados sastādīja mazliet vairāk par 10%. Parējās pilsētu pašvaldības savus budžetus nav apstiprinājušas likumā paredzētā termiņā, pie kam dažām no tām apstiprināšanas termiņš nokavēts par diezgan ievērojamu laiku. Pilsētu pašvaldību finansiālais stāvoklis bija diezgan grūts, bieži tās nevarēja saskaņot izdevumus ar ieņēmumiem un, cerēdams uz valsts palastu vai aizdevumu, tās nokavēja budžetu apstiprināšanas termiņu. Papildu budžetu summas pilsētu pašvaldības bieži varēja ievest nākošā gada budžetā, bet, ņemot

1922. gadu. Budžeta par 1921. gadu pilsētas arhīvos nav. 1921. gada ieņēmumi līdzinās — 121.951 rubļiem, bet izdevumu grāmata (spriežot pēc arhīva) nav vesta un tālab izdevumus nav iespējams uzrādīt. Nav atrodamas arī izdevumu kvītes, pēc kuņām varētu izdevumus saskaitīt. 7) Pašvaldības budžets 1921. gadā sabalansēts uz 2.135 ls (nav zināms pēc kāda kursa, bet jādomā, ka šīni gadījumā lats = 50 Latvijas rubļiem), bet faktiski ienemts 753 un izdoti 700 ls. Bet, tā kā nav specififikācijas, tad savilkumos izmantots nākošā gada budžets. 8) 1920. gada lūkstes pilsētas dome budžetu nebija uzstādījusi. 9) Datu trūkuma dēļ Apes pilsētas valdei nav iespējams iesūtīt 1921. un 1922. gadu budžetu specififikāciju. Pēc arhīva redzams, ka minētos gados ir bijuši šādi faktiski ieņēmumi: 1921. gadā — 176.804 un 1922. — 320.373, bet izdots 1921. — 152.824 un 1922. — 314.058 Latvijas rubļi. Savilkumos izlietots 1923. gada budžets. 10) Budžets pieņemts vienīgi no valdes. 11) Valkas pilsētas pašvaldība pēc kara sāka darboties 1920. gada 30. jūlijā un budžeta vietā uzrāda faktiskos ieņēmumus un izdevumus par laiku no 1920. gada 3. augusta līdz 31. decembrim. 12) Pie iesūtītā budžeta paskaidrots, ka tas pieņemts 1929. gada 3. decembra sēdē, turpretim domes protokola norakstā atzīmēts, ka sēde notikusi 1928. gadā.

№ 26. Pamata budžeta apstiprināšanas laiks 1920.—1930.
Nr. 26. Période de la sanction du budget fondamental de 1920 à 1930.

Budžeta gadi Exercices		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Budžeta apstiprināšanas laiks — Période de la sanction du budget		Pilsētu skaits — Nombre des villes										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Līdz 1.XII.	—	—	—	3	2	3	4	9	7	6	15
	Jusqu'au 1.XII.											
2	XII — 1-jā mēnesī . . .	—	1	6	7	13	11	13	15	15	14	15
3	I — 2 " " " " " " . . .	—	—	6	7	9	14	10	15	15	13	9
4	II — 3 " " " " " " . . .	1	—	4	7	11	10	11	7	5	7	6
5	III — 4 " " " " " " . . .	8	10	5	5	3	4	5	4	5	8	2
6	IV — 5 " " " " " " . . .	6	10	2	3	3	—	5	3	4	2	—
7	V — 6 " " " " " " . . .	2	2	6	2	1	4	1	2	1	3	4
8	VI — 7 " " " " " " . . .	7	5	3	4	—	2	1	1	1	1	1
9	VII — 8 " " " " " " . . .	6	2	2	5	5	2	1	1	4	2	4
10	VIII — 9 " " " " " " . . .	—	3	1	2	—	1	1	—	—	1	—
11	IX — 10 " " " " " " . . .	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	1
12	X — 11 " " " " " " . . .	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—
13	XI — 12 " " " " " " . . .	1	1	—	—	4	1	2	—	—	—	—
14	Pāri par 12 mēnešiem . . .											
	Au-dessus de 12 mois	1	1	2	3	1	—	—	—	—	—	—
15	Nezināms — Inconnue	1	10	12	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā — Total	33	46	38	50	53	53	56	57	57	57	57

№ 27. Papildu budžetu apstiprināšanas nokavēšana 1920.—1930.
Nr. 27. Retardement de la sanction du budget supplémentaire de 1920 à 1930.

Budžeta gadi. Exercices		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Papildu budžetu apstiprināšanas laiks — Période de la sanction du budget supplémentaire		Pilsētu skaits — Nombre des villes										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Līdz 1.XII.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jusqu'au 1.XII.											
2	XII — 1-jā mēnesī . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	I — 2 " " " " " " . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
4	II — 3 " " " " " " . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
5	III — 4 " " " " " " . . .	—	—	—	—	1	1	1	1	—	1	—
6	IV — 5 " " " " " " . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
7	V — 6 " " " " " " . . .	—	—	1	—	—	1	—	1	1	1	2
8	VI — 7 " " " " " " . . .	—	—	—	2	—	—	—	—	2	2	—
9	VII — 8 " " " " " " . . .	1	—	1	—	—	2	1	3	2	1	1
10	VIII — 9 " " " " " " . . .	1	2	—	1	2	1	1	—	4	1	1
11	IX — 10 " " " " " " . . .	2	3	3	—	4	2	2	1	3	2	1
12	X — 11 " " " " " " . . .	2	—	—	1	—	—	1	2	2	2	4
13	XI — 12 " " " " " " . . .	—	3	—	3	2	7	5	7	2	4	8
14	Pāri par 12 mēnešiem . . .											
	Au-dessus de 12 mois	7	8	6	5	5	10	3	4	10	10	2
15	Nezināms — Inconnue	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā — Total	14	16	11	12	15	24	15	21	29	26	21

vērā, ka izdevums krīt uz iepriekšējo gadu, tās, kaut arī vēlu, tomēr sastādīja papildu budžetu. (Kā jau zināms, pēc likuma, nevienu izdevumu nevar izdarīt, kamēr tas nav paredzēts un ieviests budžetā; pie tā arī stingri pilsētas pašvaldības ir pieturē-

jušās). Pamata un papildu budžeti, pēc to apstiprināšanas no domes, jāiesūta iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentam. Ja sastādītais budžets nesaskan ar likumu, iekšlietu ministrija to iesūta apgabaltiesai

ar lūgumu apturēt līdz tiesas spriedumam budžeta izpildīšanu visumā, vai zināmā daļā. Tādi gadījumi ir arī bijuši. Tomēr vairāk nācis priekšā, ka iekšlietu ministrijas pašvaldības departaments paziņo pilsētām par trūkumiem (likuma) un nepilnībām un pieprasa to pārstrādāt saskaņā ar departamenta norādījumiem. Visos šīnīs gadījumos ir ņemts pēdējais budžeta apstiprināšanas domes lēmums. (Tas budžeta apstiprināšanas lēmums, kurš ir stājies spēkā). Tomēr atsevišķos gadījumos pa iepriekšējiem gadiem, tas bija diezgan grūti noskaidrot un to izdarīja pēc netiešiem norādījumiem, tā kā ir pielaidams, ka domes sežu dienas nav pilnīgi precīzi uzrādītas. Bet šādu gadījumu nav daudz un to varbūtēja kļūda svārstās mēneša pirmās un pēdējās dienas robežās. Šādai kļūdai pēc būtības nav gandrīz nekādas nozīmes. Nāk vēl priekšā arī tādi gadījumi, kad pašas pilsētu valdes dažādos dokumentos uzdod dažādus budžeta apstiprināšanas termiņus. Šādi gadījumi, pa lielākai daļai, izskaidrojami ar kļūdīšanos. Budžetu apstiprināšana pilsētas domē 1920.—1922. gados nokāvējas ļoti ievērojamā kārtā. 1920. un 1921. gados pilsētu domes budžetu sāka apstiprināt tikai ceturtā mēnesī pēc likumā paredzētā termiņa. Pilsētu pašvaldības darbojās jau trešo mēnesi, kad tās sāka apstiprināt savus budžetus. Pēdējos trīs gados stāvoklis ievērojamā kārtā ir grozījies un, ja budžetus domes vēl nav apstiprinājušas pēdējā, iepriekšējā, gada mēnesī (decembri), tad lielākā daļa to izdara janvārī un februārī nākošā gadā. 1929. gadā līdz februārim, ieskaitot, 39 pilsētu domes bija apstiprinājušas savus budžetus. 1928. — 42 un 1927. — 46 pilsētu domes, vai procentos tas sastādīja 68%, 74% un 81%. Tā kā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, tagad stāvoklis budžetu apstiprināšanas termiņu ievērošanā ir uzlabojies. Papildu budžetu sastāda pēc pamata budžetiem un, tāpēc saprotams, ka to apstiprināšanu domes izdara vēl vēlāk. Lielu daļu no papildu budžetiem apstiprina tikai gada otrā pusē. Papildu budžetus pilsētu domes apstiprina ne tik vien budžeta gada laikā, bet ir tādi gadījumi, ka dome papildu budžetu apstiprina tikai nākošā gadā. Pareizāki būtu, ja šādus papildu budžetus paredzētu tekošā gada pamata budžetā. Bet šīnīs gadījumā pilsētu domes acimredzot skaitās ar sammu izlietošanas laiku.

Pēc likuma ir paredzēts, ka vajadzības gadījumā bez pamata (gada) budžeta pilsētu pašvaldības var uzstādīt un saimniekot arī pēc papildu budžeta. Mūsu pilsētu

pašvaldības šo iespējamību, sastādīt papildu budžetu diezgan plašos apmēros, izlieto. Desmit gadu laikā papildu budžetus nav sastādījušas tikai 10 pilsētu pašvaldības, pie kam, lielākā daļa no viņām, pašvaldību tiesības ir dabūjušas pēdējā laikā. Pārējās 47 pilsētu pašvaldības vienā vai vairākos gados ir sastādījušas papildu budžetus. Katru gadu (laikā no 1920. līdz 1929.) papildu budžetus ir sastādījušas trīs pilsētu pašvaldības: Ventspils, Cēsis un Tukums. Dažas pašvaldības gada laikā paspēj sastādīt pat vairākus papildu budžetus un, piemēram, Jelgava 1925. un 1929. gados sastādījusi katrā pa 4 papildu budžetiem. 1920. un 1921. bija ļoti liels pilsētu skaits,

№ 28. Papildu budžeti 1920.—1930.

№ 28. *Budgets supplémentaires de 1920. à 1930.*

	Pilsētu skaits Nombre des villes	Procents Pourcents	Papildu budžetu skaits Nombre des budgets supplé- mentaires
1920. gadā	12	36,4	14
1921. "	14	30,4	16
1922. "	7	14,0	11
1923. "	9	18,0	12
1924. "	14	26,4	15
1925. "	18	34,0	24
1926. "	12	21,4	15
1927. "	17	29,8	21
1928. "	24	42,1	29
1929. "	20	35,1	26
1930. "	17	29,8	21

kas bez pamata budžeta pieņēma arī papildu budžetu; 1922.—1923. gados tas samazinās, bet atkal pieaug nākošos gados. Vislielākais pilsētu skaits, kas pieņēma papildu budžetus, bija 1928. gadā — 24, bet mazākais — 1922. — 7. 1928. gadā, kā zināms, pieņēma likumu par pilsētu parādu dzēšanu, kas zināmiem mērķiem bija saņemti no valsts; bez tam neražas gads arī būs atstājis iespaidu uz pilsētu finansēm. Pilsētu skaits, kas nevar iztikt ar pamata (gada) budžetiem un ir spiestas pieņemt papildu budžetus, sastāda no 14,0% līdz 42,1% no to kopskaita. Pa lielākai daļai, viņu procentos svārstās ap 30% no kopējā pilsētu skaita. Lielākā daļa no pilsētām pieņem tikai vienu papildu budžetu, tomēr ir sastopamas arī tādas, kas pamata budžetu papildina ar vairākiem budžetiem. Tāpēc arī papildu budžetu kopskaits ir lielāks, kā pilsētu skaits. Lielākais papildu budžetu skaits bija 1928. gadā — 29 papildu budžeti, 1929. — 26 u. t. t.; mazākais papildu budžetu skaits bija 1922. un 1923. gados. Desmit gadu laikā lielāko papildu

**№ 29. Papildu budžetu skaits
1920.—1930.**

**Nº 29. Nombre des budgets supplémentaires
de 1920. à 1930.**

	Viens	divi	tris	četri
	un	deux	trois	quatre
	Pilsētu pašvaldību skaits			
	Nombre des autonomies municipales			
1920. gadā	9	2	—	—
1921. "	12	2	—	—
1922. "	4	2	1	—
1923. "	6	3	—	—
1924. "	13	1	—	—
1925. "	14	3	—	1
1926. "	10	1	1	—
1927. "	14	2	1	—
1928. "	20	3	1	—
1929. "	16	3	—	1
1930. "	14	2	1	—

budžetu skaitu ir pieņēmušas: Rīgas-Jūrmalas pilsētas pašvaldība — 16, Jelgavas — 16, Ventspils 15 papildu budžetus u. t. t.

Mūsu pilsētas savus budžetus sastāda par kalendara gadu, t. i., tas iesākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī. Turpretim valsts un lauku pašvaldību saimniecības gads iesākas 1. aprīlī un beidzas 31. martā. Pirmajos gados (1920. un 1921.) dažas pilsētu pašvaldības saimniecības gadu iesāka no 1. aprīļa līdz 31. martam. Tomēr arī tās bija spiestas pāriet uz likumā noteikto saimniecības gadu. Savā pirmajā pastāvēšanas gadā dažas pilsētas sastādīja budžetus par isāku laiku, kā par gadu. Tos parasti uzstādīja no pašvaldības tiesību piešķiršanas (vai darbības uzsākšanas) dienas līdz kalendara gada beigām. Tādu gadījumu tomēr nav daudz.

Papildu budžetus sastāda, galvenā kārtā, dažādām ārkārtējām vajadzībām. Pa lielākai daļai, papildu budžetos paredz uzņēmumu ierīkošanu, ēku būvi vai iegūšanu, vai arī dažādus neatliekamus maksājumus, kas dažādu iemeslu dēļ nav paredzēti pamata budžetā. Arī līdzekļus šo izdevumu segšanai, pa lielākai daļai, paredz no dažādiem ārkārtējiem avotiem, kā aizņēmumiem no valdības vai kredītiestādēm, pilsētu aktīvu realizācijas un kapitālu izlietošanas u. t. t. Vienīgi 1920.—1921. gados, papildu budžetu ieņēmumiem un izdevumiem bija citāds raksturs, tad gada vidū bieži paaugstināja nodokļu likmi un līdz ar to radās lielāki ieņēmumi, bet no otras puses, sakarā ar dzīves dārdzības augšanu un cenu celšanos, bija arī lielāki izdevumi.

Lai varētu piemēroties jaunajam naudas kursam, tad vajadzēja pieņemt papildu budžetu.

2. Budžetu summas.

2. Sommes des budgets.

Salīdzinot ar pamata budžetiem, papildu budžeti ir stipri mazi. Pēdējos trīs gados to kopsummas svārstās no 1,3 līdz 2,2 milj. ls un no budžetu kopsummas tie sastāda 2,9—4,4%. 1920.—1921. gados papildu budžeti sastādīja daudz lielāku daļu no budžetu kopsummas. Minētos gados bija novērojama ļoti strauja rubļa kursa krišana un budžeti, kādus uzstādīja gada sākumā, gada beigās pēc savas vērtības bija stipri mazāki. Tāpēc arī papildu budžetu nozīme 1920.—1921. gados bija daudz lielāka. 1920. gadā papildu budžeti sastādīja 34,1% un 1921. — 31,4% no budžetu kopsummas. Novērojami pat tādi gadījumi, kad papildu budžeti bija tik pat lieli, kā pamata budžeti. Minētos gados papildu budžetu nozīme būtu pat vēl lielāka, ja budžetus sastādītu likumā paredzētā laikā. (Īpatzīst, ka minētos gados budžetus pat grūti bija sastādīt likumā paredzētā laikā, jo naudas kurss tik strauji mainījās, ka pēc kāda mēneša tie būtu jāpārkārto resp. jāpapildina). Ar to arī, pa daļai, izskaidrojama budžetu vēlā apstiprināšana. Kā jau sacīts, dažām pilsētām gada laikā ir bijuši vairāki papildu budžeti, tomēr lielākas summas pieņemt pirmajā papildu budžetā. Desmit gadu laikā (1920.—1929) lielākā papildu budžetu kopsumma iznāk uz Rīgu — 12,9 milj. ls (pa visiem desmit gadiem kopā), pie kam lielākās papildu budžetu summas novērojamas 1920.—1921. gados. Jelgavas papildu budžeti 10 gadu laikā sastāda — 1,6 milj. ls lielu summu, Cēsu — 1,3, Rīgas-Jūrmalas — 1,1, Daugavpils — 1,0 milj. ls u. t. t. Visām pilsētām kopā papildu budžeti desmit gadu laikā sastāda — 21,1 milj. ls. Kas attiecas uz to daļu, kādu papildu budžeti atsevišķās pilsētās sastāda no to kopsummas, tad tā svārstās diezgan plašās robežās.

Papildu budžetu nozīme atsevišķās pilsētās ir diezgan svārstīga. Kaut gan dažas pilsētas gandrīz vai katru gadu pieņem papildu budžetus, tomēr tie, salīdzinot ar pamata un budžeta kopsummu, sastāda niecīgu daļu. Tā sastopami tādi papildu budžeti, kas no kopsummas sastāda tikai 0,5%. Bet taņi pat laikā dažos gados atsevišķās pilsētās šie papildu budžeti sastāda 70%. Sevišķi lieli papildu budžeti bija Madonai 1924.—1926. gados. Ja saskaita

№ 30. Pilsētas un miesti. — Nr. 30. Villes et bourgs.

Mēnā pēc kārtas	Gadi Années	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
		Ar m apzīmēts miests un p — pilsēta.						m — bourgs et p — villes.				
1	Rīga	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
2	Liepāja	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
3	Daugavpils	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
4	Jelgava	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
5	Ventspils	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
6	Rēzekne	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
7	Valmiera	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
8	Rīgas-Jūrmala	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
9	Cēsis	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
10	Tukums	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
11	Kuldīga	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
12	Jēkabpils	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
13	Ludza	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
14	Sloka	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
15	Grīva	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
16	Bauska	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
17	Rūjiena	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
18	Saldus	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
19	Krāslava	—	m	m	p	p	p	p	p	p	p	p
20	Talsi	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
21	Alūksne	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
22	Smiltene	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
23	Gulbene	—	m	m	m	m	m	m	m	p	p	p
24	Aizpute	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
25	Valka	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
26	Līvāni	—	m	m	m	m	m	p	p	p	p	p
27	Krustpils	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
28	Limbaži	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
29	Auce	—	m	m	m	m	p	p	p	p	p	p
30	Plaviņas	—	—	m	m	m	m	m	p	p	p	p
31	Jaunjelgava	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
32	Madona	—	m	m	m	m	m	p	p	p	p	p
33	Dobeles	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
34	Strenči	—	m	m	m	m	m	m	p	p	p	p
35	Sabīle	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
36	Kārsava	—	—	—	—	m	m	m	m	p	p	p
37	Preiļi	—	—	—	—	—	m	m	p	p	p	p
38	Subata	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
39	Kandava	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
40	Varakļāni	—	—	m	m	m	m	m	m	p	p	p
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	m	m	p	p	p
42	Sigulda	—	—	—	—	—	—	m	m	p	p	p
43	Mazsalaca	—	m	m	m	m	m	m	m	p	p	p
44	Vijāni	—	—	—	—	—	—	m	m	p	p	p
45	Priekule	—	—	m	m	m	m	m	m	p	p	p
46	Ogre	—	m	m	m	m	m	m	m	p	p	p
47	Viesīte	—	m	m	m	m	m	m	m	p	p	p
48	Ilūkste	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
49	Valdemārpils	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
50	Grobiņa	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
51	Ape	—	m	m	m	m	m	m	m	p	p	p
52	Kemeri	—	—	—	—	m	m	m	m	p	p	p
53	Ainaži	—	m	m	m	m	m	p	p	p	p	p
54	Salacgrīva	—	—	—	—	m	m	m	m	p	p	p
55	Piltene	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
56	Durbe	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
57	Lejasciems	—	—	m	m	m	m	m	m	p	p	p

papildu budžetus pēc to nozīmes pret budžetu kopsummu, tad lielākā daļa papildu budžetu sastāda no 10,1—20,0%, un 20,1—30,0% no budžeta kopsummas. Vispārī tādū papildu budžetu, kas sastāda pāri par 40% no budžeta kopsummas un vairāk,

ir samērā maz; tie ir tikai atsevišķi gadījumi. Zem šiem atsevišķiem gadījumiem nāk arī tādas pilsētas, kurām papildu budžets ir tik pat liels, kā pamata. Pat vēl vairāk, pēdējos 10 gados ir 9 tādi gadījumi, kad papildu budžeti ir lielāki

№ 31. Pilsētu pašvaldību budžeti 1920.—1930. (1000 ls).

№ 31. Budgets des villes de 1920 à 1930 (en 1000 de ls).

№ Pilsētas Villes	Gadi Années	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
		1 0 0 0 l s										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīga	8.345	9.671	16.617	15.276	20.675	25.485	30.103	28.592	35.131	37.857	40.007
2	Liepāja	1.144 ¹⁾	944 ²⁾	1.512	1.538	2.039	2.110	2.225	2.315	2.468	3.785	4.010
3	Daugavpils	709	778	1.150	1.282	1.312	1.401	1.644	1.876	2.409	2.188	2.349
4	Jelgava	234	392	524	634	790	1.126	1.379	1.791	2.135	2.523	2.325
5	Ventspils	62	161	367	389	528	671	680	698	715	924	931
6	Rēzekne	79	62	173	229	287	308	362	448	501	619	650
7	Valmiera	114	141	221	273	333	394	478	648	680	714	825
8	Rīgas-Jūrmala	27 ³⁾	80	257	361	617	681	562	619	630	798	824
9	Cēsis	125	187	252	266	754	525	538	593	537	720 ⁴⁾	719 ⁴⁾
10	Tukums	46	73	156	160	176	197	262	401	408	343	355
11	Kuldīga	42	43	157	122	153	191	224	313	277	306	372
12	Jekabpils	6	8	23	58	80	94	109	170	163	145	188
13	Ludza	56	33	85	111	126	125	132	140	144	272	179
14	Sloka	11	16	48	76	134	207	382	505	505	360	310
15	Grīva	— ⁵⁾	6	7	37	40	39	42	99	115	104	129
16	Bauska	40 ⁶⁾	43	79	101	113	138	159	227	185	247	206
17	Rūjiena	11	25	39	75	98	112	145	130	130	137	131
18	Saldus	5	7	16	45	95	94	90	97	108	107	148
19	Kraslava	—	20 ⁷⁾	20	48	68	76	83	87	83	104	132
20	Talsi	16	26	53	50	72	93	171	305	173	186	175
21	Alūksne	6	7	18	26	29	42	51	61	84	109	96
22	Smiltene	23	20	52	49	67	103	85	96	97	177	128
23	Gulbene	—	13 ⁸⁾	13	15	50	30	58	61	112	91	99
24	Aizpute	10	38	63	75	102	103	136	156	175	207	196
25	Valka	5 ⁹⁾	41	94	115	144	155	178	200	190	186	218
26	Līvāni	—	5	9	13	25	34	36	74	64	62	56
27	Krustpils	5	6	15	27	31	48	53	76	65	69	84
28	Limbaži	20	18	46	47	49	60	69	74	80	148	128
29	Auce	—	7	43	54	59	82	89	77	131	89	91
30	Plaviņas	—	—	8	11	9	13	12	33	97	150	181
31	Jaunjelgava	13	14	21	24	55	71	81	83	92	104	116
32	Madona	—	5 ¹⁰⁾	19	20	86	80	164	124	110	125	134
33	Dobele	3	3	11	14	35	44	49	52	83	143	107
34	Strenči	—	11,4 ¹¹⁾	11,4	11,8	17,1	21,7	21,6	23,1	39,0	61,0	54,2
35	Sabīle	1,0	4,1	7,8	20,1	32,0	69,5	36,5	40,8	46,7	61,4	56,8
36	Kārsava	—	—	—	—	18,1	21,0	21,4	29,4	46,1	58,6	72,7
37	Preiļi	—	—	—	—	—	—	16,8	30,4	44,8	45,2	44,5
38	Subata	3,7	6,4	9,1	36,8	35,3	45,8	43,4	54,4	51,6	54,1	58,4
39	Kandava	4,8	2,5	8,8	17,5	24,8	37,8	47,6	43,6	50,1	60,7	55,0
40	Varakļāni	—	—	6,8	7,4	9,9	13,9	—	22,2	34,7	37,6	48,8
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	15,6 ¹²⁾	26,8	44,8	59,8	90,5
42	Sigulda	—	—	—	—	—	—	19,0	29,8	39,8	45,7	130,2
43	Māzsalaca	—	2,2 ¹³⁾	3,9	5,1	5,8	7,5	9,0	12,4	17,0	28,0	34,1
44	Viļāni	—	—	—	—	—	—	—	17,5	25,4	34,8	42,7
45	Priekule	—	—	2,5 ¹⁴⁾	6,0	7,7	18,6	19,5	28,7	41,2	36,8	41,3
46	Ogre	—	1,4	6,1	6,6	8,0	11,5	18,2	29,4	42,5	75,0	99,0
47	Viesīte	—	4,0 ¹⁵⁾	4,0	7,2	12,8	19,5	18,8	24,0	32,1	49,2	38,8
48	Ilūkste	— ¹⁶⁾	1,3 ¹⁷⁾	7,8	17,9	15,4	8,6	8,6	11,4	11,8	9,5	11,1
49	Valdemārpils	1,0	2,0	5,2	16,4	19,7	22,7	27,4	30,1	31,0	30,4	32,2
50	Grobiņa	3,0	4,0	15,0	16,5	16,5	21,2	16,5	21,8	25,0	39,0	33,7
51	Ape	—	6,2 ¹⁸⁾	6,2 ¹⁸⁾	6,2	12,0	13,4	15,9	14,6	25,8	33,4	36,3
52	Kemeri	—	—	—	—	5,3	7,3	14,9	18,0	23,0	33,6	48,7
53	Aināzi	—	4,3 ¹⁹⁾	4,3	5,3	5,1	5,4	8,5	13,8	19,1	22,2	26,6
54	Salscgrīva	—	—	—	—	9,8	8,4	8,0	8,5	27,2	46,2	48,1
55	Piltene	1,2	1,5	3,0	6,3	12,4	11,2	13,6	15,0	26,6	40,8	44,7
56	Durbe	1,2	0,9	2,7	6,2	6,4	8,2	9,6	9,7	10,2	11,9	13,9
57	Lejasciems	—	—	3,5	4,4	8,7	8,4	10,3	12,8	17,2	18,1	18,6

1) 1920. gada budžets sastādīts par laiku no 1920. gada 1. aprīļa līdz 1921. gada 31. martam, Budžets sastādīts rubļos un pārvērtot to latos ir pieņemts vidējais kurss, un proti 1 lats līdzinās 27,2 rubļiem, 2) 1921. g. budžets sastādīts par laiku no 1. aprīļa līdz 31. decembrim 1921. gadā resp. par 9 mēnešiem. Vidējais

№ 32. Pilsētu pašvaldību papildu budžeti pēc kārtas 1920.—1930. (1000 ls).

Nr. 32. Budgets supplémentaires des villes de 1920 à 1930 (en 1000 de ls).

№ №	Papildu budžeti Budgets supplément.	Gadi Années										
		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I.	3.800	4.039	199	401	2.722	1.864	1.232	1.576	1.396	1.013	666
2	II.	16	26	41	97	154	634	227	68	788	259	239
3	III.	—	—	67	—	—	20	31	107	7	26	8
4	IV.	—	—	—	—	—	32	—	—	—	229	—
	Kopā — Total	3.816	4.065	307	498	2.876	2.550	1.490	1.751	2.191	1.527	913

par pamata budžetiem. Tomēr pēdējos gados šādas parādības ir maz sastopamas un 1928.—1929. gados nav nevienas tādas pilsētas, kur papildu budžeti saņemtu pusi vai lielāku daļu no budžetu kopsummas. Pie tam vēl jāņem vērā, ka mazas pilsētas, kas darbojas ar nelieliem budžetiem, samērā neliels papildu budžets sastāda lielu procentu no budžeta kopsummas. Tāpēc arī, ja mazas pilsētas papildu budžets sastāda lielu daļu no budžetu kopsummas, tad tas pa daļai izskaidrojams ar pilsētas niecīgo saimniecību. Lielāko pilsētu papildu budžeti pēdējos gados sastāda samērā mazu daļu no budžeta kopsummas. Tomēr arī starp tām atrodas tādas, kas pamata budžētā nav spējīgas noteikt un pilnīgi paredzēt savu saimniecības plānu un

tās ir spiestas gada laikā to vairāk reizes papildināt un koriģēt. Šāda sistēmatiska saimniecības plāna papildināšana un arī grozīšana neatstāj labu iespaidu uz pilsētas saimniecību.

Miestu budžeti, aiz augstāk minētiem motīviem, ir pieskaitīti pilsētu budžetu kopsummām. Miestu budžetu nozīme tomēr ļoti maza un summas ziņā tie svārstās starp 80.000 un 388.000 ls, bet no budžetu kopsummas tie sastāda tikai 0,6% līdz 1,0%. No tā redzams, ka miestu budžeti uz pilsētu pašvaldību budžetu kopsummu atstāj ļoti mazu iespaidu. Tāpēc arī atsevišķos ieņēmumu un izdevumu posteļos tie nevar iespaidot kopejo ainu.

Pilsētu budžetu kopsumma sākot ar 1920. līdz pat 1930. gadam ir pastāvīgi pie-

lata kurss pieņemts, ka tas līdzinās 74,0 rubļiem 3) 1920. gada budžets sastādīts par laiku no 1. maija līdz 31. dec. 1920. gadam. 4) Elektriskā stacija un aptiekas ierakstītas budžeta kopsummā ar saviem bruto ieņēmumiem un izdevumiem. 5) Pašvaldība darbojas sākot ar 1920. gada 7. jūliju, tomēr 1920. gadā budžets nebija uzstādīts, bet faktiskie ieņēmumu un izdevumu summa līdzinājās 2004 rubļiem. 6) 1920. gada budžets ir par laiku no 1. marta līdz 31. decembrim 1920. gadam, tas līdzinās 843.780 rubļiem un aprēķināts pēc kursa 1 lats = 21 rublim. 7) Par 1921. g. budžeta nav un tāpēc ir izlietots un 1921. gada vietā skaitīts 1922. gada budžets. 8) Par 1921. gada budžeta nav un tā vietā likts 1922. gada budžets. Gubenes pilsēta ziņo, ka faktiskie ieņēmumi 1921. gadā līdzinājās — 336.357 un izdevumi 270.159 rubļiem. 9) Valkas pilsētai budžeta par 1920. gadu nav, bet tā vietā izmantoti faktiskie ieņēmumi un izdevumi. Faktiskie ieņēmumi un izdevumi attiecas par laiku no 1920. gada 3. augusta līdz 31. decembrim; tie aprēķināti pēc kursa 1 lats līdzinās — 28,5 rubļiem. 10) Budžets sastādīts par laiku no 1. jūlija līdz 31. decembrim 1921. gadam. Lata kurss aprēķināts, ka tas līdzinās 69 rubļiem. 11) Strenču pašvaldības 1921. gada budžets sabalansēts uz 97.300 rubļu, tomēr sīkāka specifikācija, kāda ir vajadzīga budžetu sastādīšanai nav, un tāpēc tā vietā ir izmantots 1922. gada budžets. 12) Budžets sastādīts par laiku no 1926. gada 1. aprīļa līdz 31. decembrim. 13) Budžeta par 1921. gadu pilsētas arhīvā nav, bet ir tikai iespējams noteikt 1921. gada faktiskos ieņēmumus, kas līdzinās — 121.951 rubļiem. Izdevumu grāmata nav vesta, (spriežot pēc arhīva). Nav atrodams arī izdevumu kvīts, tālab tos nav iespējams uzrādīt. Ievietotā summa nemā no nākošā gada budžeta. 14) Budžets sastādīts par laiku no 1. jūlija līdz 31. decembrim 1922. gadam. 15) 1921. gada budžeta vietā nemts 1922. gads. Par 1921. gadu sastādītais budžets nav specificēts un kopsummā 1921. gadā bija paredzēts ieņemt un izdot 2.135 latī, tomēr tas neattaisnojas un ieņēma tikai 753 un izdeva 700 latus. 16) Ilūkstes pilsētu kara gados ārkārtīgi nopostīja un 1920. g. tās pašvaldība tāpat kā nemaz nepastāvēja. Pēdas no tās darbības gan ir iespējams atrast, jo ir saņemtas un izdotas dažas summas, kas tomēr ārkārtīgi niecīgas, tomēr to grūti uzskatīt par budžetu un tāpēc viņu šeit neievieto. 17) 1921. gadā Ilūkstes pašvaldība sastādīja budžetu par gada otro pusi. 18) Apes (Opes) pašvaldības budžetu par 1921. un 1922. gadu nav. Cik tas redzams no pilsētas arhīva, tad faktiskie ieņēmumi bijuši sekoši: 1921. — 176.804 un 1922. — 320.973 rubļi, bet izdots 1921. gadā — 152.824 un 1922. — 314.058 rubļi. Specificētu ieņēmumu un izdevumu par minētiem gadiem nav. 19) 1921. gada budžeta nav un tā vietā nemts 1922. gada budžets, 1921. gada budžetu Ainažu pilsētas valde piesūtīja. Tas skaitās par laiku no 1921. gada 1. janvāra līdz 1921. gada 31. decembrim; viņa kopsumma līdzinās 247.174 rubļiem, bet 1922. gada budžets, kas pieņemts par laiku no 1. janvāra līdz 1. aprīlim 1923. gadam līdzinās — 218.996 rubļiem, bet ņemot vērā, ka savilkumi bija jau izdarīti un ka kopsummās (latos) gandrīz nav nekādas starpības, tad kopsavilkumā niecīgos labojumus neizdarīja.

№ 33. Pamata un papildu budžeti 1920.—1930.

Nr. 33. Budgets fondamentaux et supplémentaires de 1920 à 1930.

Gadi — Années	Pamata Fondamental	Papildu Supplémentaire	Kopā Total	Pamata Fondamental	Papildu Supplémentaire
	1000 ls			Procentos — Pourcentage	
1920	7.360	3.816	11.176 ¹⁾	65,9	34,1
1921	8.880	4.065	12.945 ¹⁾	68,6	31,4
1922	21.960	307	22.267	98,6	1,4
1923	21.321	498	21.819	97,7	2,3
1924	26.640	2.876	29.516	90,3	9,7
1925	32.763	2.550	35.313	92,3	7,7
1926	39.780	1.490	41.270	96,4	3,6
1927	40.038	1.751	41.789	95,3	4,7
1928	47.457	2.191	49.648	95,6	4,4
1929	53.563	1.527	55.090	97,2	2,8
1930	56.866	913	57.779	98,4	1,6

№ 34. Miestu un pilsētu budžeti 1920.—1930.

Nr. 34. Budgets des bourgs et des villes de 1920 à 1930.

Gadi — Années	Miestu Bourgs	Pilsētu Villes	Kopā Total	Miestu Bourgs	Pilsētu Villes
	1000 ls			Procentos — Pourcentage	
1920	—	11.176	11.176	—	100,0
1921	80	12.865	12.945	0,6	99,4
1922	161	22.106	22.267	0,7	99,3
1923	172	21.647	21.819	0,8	99,2
1924	290	29.226	29.516	1,0	99,0
1925	313	35.000	35.313	0,9	99,1
1926	297	40.973	41.270	0,7	99,3
1927	388	41.401	41.789	0,9	99,1
1928	—	49.648	49.648	—	100,0
1929	—	55.090	55.090	—	100,0
1930	—	57.779	57.779	—	100,0

augusi. Vispirms, tas nāk no tam, ka līdz ar saimnieciskās dzīves nostiprināšanos un attīstību pilsoņu maksātāju spējas pieaug, otrs, mūsu pilsētas ar katru gadu organizē jaunus un paplašina vecos uzņēmumus, un treškārt, līdz pat 1928. gadam nāca arvienu klāt jaunās pilsētas. Šie ir tie galvenie faktori, kas veicinājuši mūsu pilsētu budžetu pieaugumu. Viņiem tomēr nav vienāds iespajds uz budžeta pieaugumu. Mūsu budžetus sastāda pēc bruto principa, un tāpēc uzņēmumi pilsētu budžetos

figūrē ar visiem apgrozījumiem un tiem nav tādas nozīmes, kā pārējiem posteņiem. Tāpēc arī pareizāku ainu dabū, ja salīdzina netto budžetus (skat. tālāk). Bet, ja arī salīdzina uzņēmumu bruto summas, tad tomēr nodokļi un nodevas pieauguši straujāki, kā uzņēmumu apgrozījumi. Turpretim jauno pilsētu budžeti samērā sastāda nelielu daļu no budžetu kopsummas un to iespajds uz pilsētu budžetu pieaugumu ir pavisam niecīgs. Tā kā galvenā kārtā pilsētu budžetu pieaugums ir nācis uz

¹⁾ 1920. un 1921. gada budžetus sastādīja Latvijas rubļos. (Pa daļai arī dažos nākošos gados budžetus sastādīja rubļos, bet tad naudas kurss jau bija stabilizēts un nekādas grūtības pie tā pārvēršanas vairs nerādījās). Latvijas rublis minētos gados diezgan stipri svārstījās, un tāpēc uzpeld jautājums pēc kāda kursa tos lai aprēķina. Pareizākais aprēķins būtu, ja to izdarītu pēc ieņēmumu ienākšanas un izdevumu izdošanas dienas kursa. Bet tas būtu iespējams tikai tādā gadījumā, ja aprēķinātu pilsētu pašvaldības faktiskos ieņēmumus un izdevumus, bet šīnā gadījumā ir darīšana ar budžetu resp. ar tiem ieņēmumiem, kurus tikai paredz un tiem izdevumiem kurus pilsētu

iedzīvotāju maksātspeju pieauguma, vai arī viņu vienotību apgrūtināšanu ar nodokļiem.

Pilsētu budžetu summas (brutto un oficiāli no iekšlietu ministrijas apstiprinātas¹⁾ pastāvīgi ir pieaugušas. Maza svārstības novērojama vienīgi tikai 1923. g., kas pa daļai izskaidrojams ar kursa svārstībām un citiem, no pilsētu pašvaldībām neatkarīgiem apstākļiem. Ļoti straujš pieaugums novērojams tieši tānīs gados, kad pilsētu pašvaldības paplašina vai pārņem jaunus lielākus uzņēmumus. Brutto budžetu tie iespaido ar saviem apgrozījumiem. Budžetu summu pieaugums novērojams visās pilsētu grupās: pie kam II.—V. grupai²⁾ budžeti pieauguši bez pārtraukuma, turpretim I. grupai tie mazliet svārstās — 1923. un 1927. gados. Atsevišķu pilsētu grupu budžetu nozīme ir stipri nevienāda. Rīgas budžeti visus gadus ir sastādījuši

vairāk kā pusi no kopsummas. Pēdējos gados tie svārstās ap 70% no Latvijas pilsētu budžetu kopsummas. Nākošā vietā ir četras mūsu lielākās pilsētas, kur iedzīvotāju skaits nav mazāks par 15.000. Šo pilsētu budžetu nozīme pēdējos gados svārstās ap 15—17% no kopsummas. Pēdējos gados viņu nozīme, galvenā kārtā uz Liepājas rēķina, pieaug. To pilsētu budžeti, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5—15.000, sastāda 8% no kopsummas; IV. grupas — ap 4% un V. nepilnus — 2% no budžetu kopsummas. Viegli pārskatāms, ka to pilsētu nozīme, kur mazāks iedzīvotāju skaits, ir mazāka un otrādi. Kaut gan V. grupas pilsētu skaits ir diezgan liels, tomēr viņu budžetu nozīme ir maza. Bet ar mazām pilsētām novērojama tā parādība, ka jo mazāks pilsētu iedzīvotāju skaits, jo to budžetu nozīmei ir noteikta tendence uz pieaugšanu. V. pilsētu

pašvaldības domā izdot (bez kuriem nevar iztikt un pilsētas saimniecību vadīt). Tā kā aprēķināšana pēc šāda kursa teorētiski atkrit, bet praktiski tas nav iespējams. Budžeta uzstādīšanas un apstiprināšanas laiks nav viens zināms moments. Kā jau zināms vispār zemākie pašvaldības organi uzstāda budžeta projektu, tad to apskata vairākas pilsētas pašvaldības augstākās instances, beidzot to pieņem pilsētas dome, bet arī pēc pēdējā akta budžetu nevar uzskatīt par galīgi spēkā stājušos. Tā galīga apstiprināšana notiek tikai pēc budžeta netiešās sankcionēšanas no pašvaldības departamenta. Tā kā budžetu sastādīšanas un to galīgas apstiprināšanas diena nesakrīt un tāpēc šīni gadījumā nav viena zināma momenta pēc kura kursa varētu pārreķināt svārstošos rubļus zelta latos, 1920. un 1921. gadu budžetu pārreķināšana latos izdarīta pēc cita principa. Budžets (pamata un papildu) ir sastādīts zināmajam laikam. Pilsētu valdēm savā darbībā arī 1920. un 1921. gados bija jāvadās no budžeta summām, tās nevarēja saimniekot pāri atvēlētiem līdzekļiem (atsevišķi gadījumi šeit nav ņemti vērā), un tāpēc var arī pieņemt, ka budžeta robežās zināmā gadā ir norītejuši pilsētas saimniecība. Gada laikā ir izdotas tādas summas, kādas paredzētas budžetos. Gada sākumā, rubļa kurss bija augstāks, tad tas svārstījās, tad tas pilsētu pašvaldībai visu gadu bija, kā iepriekš, tā arī izdevumi. Ja pieņem, ka tie gada laikā pēc savas vērtības ieplūda un tos izdeva pavienādi, tad rubļus var pārreķināt pēc vidēja gada kursa. Saprotsams, ka šādā ceļā aprēķinātās summas nebūs pilnīgi pareizas (tādā nozīmē, kā tas ir nākošos gados). Jo grūti iedomāties, ka gada laikā ieņēmumu un izdevumu kustība, un īpaši pa atsevišķiem posteņiem, bija pilnīgi vienāda. Kā piemēru varētu atzīmēt nekustamas mantas pirkšanu, kuru izdara gada sākumā, bet aprēķina pēc caurmēra kursa, vai arī nodokļa iekasēšanu, kušu iekasē gada beigās, bet aprēķina tāpat. Pirmā gadījumā faktiskā vērtība būs augstāka, bet otrā — zemāka. Bet bez šādām neizbēgamām nepareizībām ir arī vēl citas, un uz tām jāuzdrūdas tad, kad salīdzina pilsētu ieņēmumus un izdevumus pa atsevišķiem gadiem. 1920. un 1921. gados preču cenas bija vienas un tagad tās ir pavisam citas; tas pats sakāms par dzīves minimumu un līdz ar to par ierēdņu un strādnieku atalgojumiem. Tomēr šīs nepareizības nav tādas, kas nedotu iespēju izmantot pilsētu budžetu kustību. Aprēķinot pēc caurmēra kursa budžetus ar zināmiem noteikumiem ir iespējams konstatēt to stāvokli 1920. un 1921. gados. Tā nepareizība, kas rodas pie caurmēra kursu lietošanas neatstāj tik lielu iespaidu uz rezultātu, ka to nevarētu lietot. Samērā tā ir niecīga un to var ignorēt. Turpretim atsevišķos gadījumos radušās kļūdas labošanai ir iespējams uzstādīt koriģēšanas koeficientus. Kas attiecas uz ieņēmumu un izdevumu kustību pa gadiem, tad to absolūti uzstādīšanai (ja tāda vispār ir iespējama vārda plašākā nozīmē) ir iespējams pielietot visdažādākās metodes, izmantojot šim nolūkam preču cenu, dzīves dārdzības, zelta cenu u. c. indeksus. Bet tas jau ir katra atsevišķa interesenta uzdevums.

Nr. 35. Zelta franks resp. lats caurmērā mēnesī maksāja:

Nr. 35. Valeur mensuelle moyenne du franc d'or resp. du lat.

Latvijas rubļos. Roubles lettons.

	1919.	1920.	1921.
I.	.	11,15	39,55
II.	.	13,05	39,15
III.	1,10	14,70	49,50
IV.	1,25	14,65	73,05
V.	1,40	14,00	86,40
VI.	1,60	13,25	96,20
VII.	1,80	14,05	90,20
VIII.	2,50	27,55	75,53
IX.	3,20	28,50	72,34
X.	4,00	28,90	69,76
XI.	5,00	28,75	55,80
XII.	8,00	28,55	50,00

Čaumērā—Moyenne 2,99 19,78 66,46

Latvijas rubļa kursi 1920. un 1921. gados ir aprēķināti izejot no rubļa kursa atsevišķos minēto gadu mēnešos.

Tāda ir caurmērā viena lata cena Latvijas rubļos. Pie pārreķināšanas summas ir noapaļotas, bet tanīs gadījumos, kad budžeti sastādīti par īsaku laiku, vai saimniecības gads nesakrīt ar kalendara gadu, tad Latvijas rubļa vērtība ir pārreķināta par to laiku, kad budžets ir sastādīts.

¹⁾ Pēc netto principa aprēķinātās budžetu kopsummas skat. tālāk attiecīgā nodaļā.

²⁾ Kā jau atzādīts agrāk I. grupā skaitās Rīga, II. visas tās pilsētas, kur iedzīvotāju skaits nav mazāks par 15.000, III. grupā tās pilsētas, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5—15.000, IV. — 2—5.000 un V. — kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000.

№ 36. Pilsētu skaits pēc papildu budžetu nozīmes 1920. — 1930.

№ 36. Nombre des villes d'après l'importance des budgets supplémentaires de 1920 à 1930

Papildu budžetu procents no budžeta kopsummas % des budgets supplémentaires par rapport à leur somme total	Gadi — Années											
	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	
	Pilsētu skaits — Nombre des villes											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Līdz 5,0	—	2	—	—	1	3	1	4	5	6	5	
5,1 „ 10,0	—	1	—	—	4	4	1	2	2	3	2	
10,1 „ 20,0	3	2	4	7	4	3	5	3	5	3	7	
20,1 „ 30,0	5	1	1	—	1	6	2	5	7	6	1	
30,1 „ 40,0	1	5	2	2	—	1	2	2	3	2	1	
40,1 „ 50,0	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	
50,1 „ 60,0	1	—	—	—	2	1	—	1	—	—	1	
60,1 „ 70,1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	
Kopā — Total	12	14	7	9	14	18	12	17	24	20	17	

grupas budžetu nozīme ir pieaugusi nepārtaukti bez kaut kādas svārstīšanās, turpretim līdz ar pilsētu iedzīvotāju skaita pieaugumu budžetu nozīme 1920.—1929. g. uzrāda svārstīšanos. I. un II. pilsētu grupām budžetu nozīme no attiecīgās kopsummas ir, salīdzinot ar 1920. gadu, pat samazinājusies.

Salīdzinot ar 1923. gadu (1923. gads ir ņemts par pamatu, tāpēc ka tas bija pirmais gads, kad pilsētu pašvaldības budžetus sastādīja pie stabilas valūtas) 1929. gadā pilsētu pašvaldību budžeti pieaugusi 2½ kārtīgi. Šāds pieaugums novērojams I., II. un III. pilsētu grupai, IV. pieaugums ir trīskārtīgs, bet V. — piekārtīgs. Lielo pilsētu budžetu pieaugums nav tik intensīvs, kā tas novērojams ar mazām pilsētām. Šāda parādība izskaidrojama, pa daļai, arī ar to, ka stipri ir pieaudzis mazo pilsētu skaits. Caurmērā vienas pilsētas budžets ar nelielu svārstīšanos ir pieaudzis un, neskatoties uz to, ka katru gadu ir nākušas klāt diezgan daudz jaunas pilsētas, kas caurmēra budžetu samazina tomēr, salīdzinot ar 1923. gadu, tagad tas ir lielāks vairāk kā divas reizes. Pilsētu tagadējais caurmēra budžets, kopā ar Rīgu, gandrīz sasniedz 1,0 milj. ls, bet bez tās — 306.000 ls. Lielākais budžets, kā jau minēts, ir Rīgai. II. pilsētu grupas caurmēra budžets 1929. gadā līdzinājās — 2,4 milj. ls, III. — 440.000 ls, IV. — 136.000 un V. — 41.300 ls. Pilnīgi dabīgi, ka tanis pilsētās, kur mazāks iedzīvotāju skaits, tur arī caurmēra budžeti ir mazāki. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju budžetu summas arī ir ļoti strauji pieaugušas. 1920. gadā caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca —

30 ls liela budžetu summa, 1925. gadā — 56 un 1929. — pāri par 79 ls. Pie tam jāņem vērā, ka salīdzinot ar 1920. gadu ir divkārtīgi pieaudzis pilsētu iedzīvotāju skaits. Un tomēr budžetu summas uz vienu iedzīvotāju uzrāda tik lielu pieaugumu. Rīgā caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1929. gadā iznāca 100 ls liela budžeta summa, II. grupas pilsētās — 63, III. — 60, IV. — 40 un V. — 32 ls. Mazpilsētās pašvaldības vajadzībām iedzīvotāji ziedo trīskārtīgi tik mazas summas, kā Rīgā un divkārtīgi mazāk, kā II. grupas pilsētās.

Pa atsevišķiem apgabaliem lielākie pilsētu budžeti iznāk uz Kurzemi (Liepājas iespaids) un otrā vietā Vidzeme (bez Rīgas). Kurzemes pilsētu budžeti pēdējos gados sastāda ap 10% no kopsummas, Vidzemes — ap 7,5%, Zemgales — 7,0% un Latgales ap 6,5%. Neskatoties uz Daugavpili, Latgales pilsētu budžeti ir mazākie. Pa atsevišķiem apgabaliem budžetu nozīme, salīdzinot 1920. ar 1929. gadu, ir pieaugusi Vidzemē no 3,1 uz 7,4% un Zemgalē no 3,1 uz 6,9%, bet Kurzemē tā samazinājusies no 11,5% uz 10,5% un Latgalē no 7,6 uz 6,5%. Ja budžeta summu 1923. gadā pieņem par 100, tad Vidzemē tā 1929. gadā pieaugusi trīskārtīgi, Zemgalē 3,3 kārtīgi, Kurzemē — 2,5 un Latgalē divkārtīgi. No visiem apgabaliem lielākais pieaugums novērojams Zemgalē, bet mazākais Latgalē. Caurmēra budžeti vienā pilsētā ir diezgan nevienādi: Vidzemē 1929. gadā vienas pilsētas budžets līdzinājās 194.000 ls, Latgalē — 323.000 ls, Zemgalē — 346.000 ls un Kurzemē — 446.000 ls. Vidzemes pilsētu mazais caurmēra budžets izskaidrojams

№ 37. Pilsētu budžeti 1920.—1930. (pēc grupām).

Nr. 37. Budgets des villes de 1920 à 1930 (par groupes).

№ Années	Grupās Groupes Gadi Années	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5.000)	(Līdz 2.000) jusqu'à	
1000 ls							
1	1920	8.345	2.149	507	159	16	11.176
2	1921	9.671	2.275	650	296	53	12.945
3	1922	16.617	3.553	1.378	619	100	22.267
4	1923	15.276	3.843	1.693	811	196	21.819
5	1924	20.675	4.669	2.701	1.188	283	29.516
6	1925	25.485	5.308	2.761	1.377	382	35.313
7	1926	30.103	5.928	3.092	1.709	438	41.270
8	1927	28.592	6.681	3.936	2.013	567	41.789
9	1928	35.131	7.727	3.959	2.059	772	49.648
10	1929	37.857	9.420	4.381	2.441	991	55.090
11	1930	40.007	9.615	4.551	2.426	1.180	57.779
Procentos — Pourcentage							
12	1920	74,7	19,2	4,5	1,4	0,2	100,0
13	1921	74,7	17,6	5,0	2,3	0,4	100,0
14	1922	74,6	16,0	6,2	2,8	0,4	100,0
15	1923	70,0	17,6	7,8	3,7	0,9	100,0
16	1924	70,0	15,8	9,2	4,0	1,0	100,0
17	1925	72,2	15,0	7,8	3,9	1,1	100,0
18	1926	72,9	14,4	7,5	4,1	1,1	100,0
19	1927	68,4	16,0	9,4	4,8	1,4	100,0
20	1928	70,8	15,6	8,4	4,1	1,5	100,0
21	1929	68,7	17,1	8,0	4,4	1,8	100,0
22	1930	69,3	16,6	7,9	4,2	2,0	100,0

№ 38. Pilsētu budžeti 1920.—1930. (par apgabaliem).

Nr. 38. Budgets des villes de 1920 à 1930 (par districts).

№ Années	Apgabali Districts Gadi Années	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		1000 ls					
1	1920	8.345	343	1.292	347	849	11.176
2	1921	9.671	578	1.234	557	905	12.945
3	1922	16.617	1.102	2.204	886	1.458	22.267
4	1923	15.276	1.374	2.308	1.144	1.717	21.819
5	1924	20.675	2.444	3.109	1.411	1.877	29.516
6	1925	25.485	2.486	3.451	1.865	2.026	35.313
7	1926	30.103	2.849	3.697	2.240	2.381	41.270
8	1927	28.592	3.307	4.074	2.989	2.827	41.789
9	1928	35.131	3.502	4.146	3.407	3.462	49.648
10	1929	37.857	4.078	5.794	3.811	3.550	55.090
11	1930	40.007	4.290	6.109	3.625	3.748	57.779
Procentos — Pourcentage							
12	1920	74,7	3,1	11,5	3,1	7,6	100,0
13	1921	74,7	4,5	9,5	4,3	7,0	100,0
14	1922	74,6	4,9	9,9	4,0	6,6	100,0
15	1923	70,0	6,3	10,6	5,2	7,9	100,0
16	1924	70,0	8,3	10,5	4,8	6,4	100,0
17	1925	72,2	7,0	9,8	5,3	5,7	100,0
18	1926	72,9	6,9	9,0	5,4	5,8	100,0
19	1927	68,4	7,0	9,7	7,2	6,8	100,0
20	1928	70,8	7,0	8,3	6,9	7,0	100,0
21	1929	68,7	7,4	10,5	6,9	6,5	100,0
22	1930	69,3	7,4	10,6	6,2	6,5	100,0

ar to, ka starp tām nav lielāku pilsētu (Vidzeme ņemta bez Rīgas), turpretim Kurzemē, kurā ir otra, pēc iedzīvotāju skaita, lielākā pilsēta, tur arī caurmēra budžets ir stipri augstāks. Latgales pilsētu caurmēra budžetu ļoti lielā mērā samazina Latgales mazpilsētu prāvais skaits. Spilgtu ainu var novērot, ja salīdzina budžeta summu uz vienu iedzīvotāju. Rīgā, saprotams, uz vienu iedzīvotāju iznāk lielākā summa; nākošā vietā ir Kurzeme, kur uz vienu iedzīvotāju 1929. gadā iznāca — 61,7 ls liela summa, Vidzeme — 56,9, Zemgale — 56,1 un Latgale — 44,3 ls. Latgalē uz vienu pilsētas iedzīvotāju iznāk mazākā budžeta summa. Salīdzinot caurmēra summas uz vienu iedzīvotāju ar 1920. un 1925. gadu, novērojams, ka tās visstraujāki pieaugušas Vidzemē un Zemgalē, bet Latgalē pieaugums ļoti niecīgs. Pie pilsētu budžetiem redzama tā pati aina, kāda novērojama visās mūsu saimnieciskās dzīves nozarēs: Latgales saimnieciskais augums neseko pārējai Latvijai; tās dzīve attīstās gausāki un līdz ar to arī tās tagadējais stavoklis zemāks, kā Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē.

Salīdzinot savā starpā atsevišķu pilsētu budžetus vispārī, jāsaka, ka lielākie budžeti ir tanīs pilsētās, kur lielāks iedzīvotāju skaits. Liepājas budžets pēdējos trīs gados (1927.—1929.) caurmērā līdzinās 2.856.000 ls, Daugavpils — 2.158.000, Jelgavas — 2.150.000, Ventspils — 779.000 ls, bet nākošie budžeti vairs neseko pilsētu iedzīvotāju skaitam. Nākošā pilsēta pēc iedzīvotāju skaita ir Rēzekne, bet budžetu ziņā (tas pats caurmērs), Rīgas-Jūrmala ar 683.000 ls, Valmiera ar 681.000 un Cēsis ar 616.000 ls stāv Rēzeknes — 523.000 ls budžetam priekšā. Tas pats novērojams arī pie nākošām pilsētām, kur tieši vairs nav tās likumības. Mazākie budžeti (pēdējo trīs gadu caurmērā) ir Durbei — 10.600 un Ilūkstei — 10.800 ls. Ja salīdzina budžeta pieaugumu, ņemot par pamatu 1923. gadu, tad arī var novērot dažādus pārsteigumus. Dažām mūsu pilsētām ir pārsteidzošs (amerikāniskais) pieaugums. Tomēr tas pa lielākai daļai novērojams ar mazajām pilsētām, kur budžeti ir ļoti mazi un, vajaga tiem pieaugt tikai par dažiem 10.000 ls, kad tas jau sastāda ļoti ievērojamu intensīvitāti tāpēc pie pilsētu budžetu pieauguma jāņem arvienu vērā absolūtīte skaitļi, tikai tāda gadījumā būs pilnīga aina. Ja pieņem, ka pilsētu budžets 1923. gadā līdzinājās 100, tad 1929. gadā lielākais pieaugums bija Ogresi un Pļaviņām; nākošā vietā ir Dobeļe. Absolūtos skaitļos Ogres budžets pieaudzis

no 6.600 (1923.) uz 75.000 ls (1929.), Pļaviņu no 11.000 uz 150.000 (zināmu iespaidu ir atstājusi Glazmankas pievienošana un Dobeļē no 14.000 uz 143.000 ls (1929. gadā Dobeļē salīdzinot ar pārējiem blakus stāvošiem gadiem ir ļoti liels izņēmuma budžets). Patiesībā lielākais budžeta pieaugums jāuzskata Ogresi, jo tā pēdējos gados ļoti strauji izbūvējas un iegūst sevišķu nozīmi kā vasaras atpūtas vieta. Vairums pilsētu budžeti pieauguši no trīs līdz četrkārtīgi, pie caurmēra pa visu Latviju — 2,5 kārtīgi. Pareizāko ainu par pilsētu budžetiem tomēr dabūnam tad, ja to salīdzinām ar iedzīvotāju skaitu. Caurmērā 1927.—1929. gados uz vienu iedzīvotāju lielākā budžeta summa bija Rīgā — 89,6 ls apmērā, nākošā vietā Sloka ar 86,4 ls, Rīgas-Jūrmala — 85,2, Valmiera — 81,3, Cēsis — 80,1 ls u. t. t., bet mazākie budžeti uz vienu iedzīvotāju ir Mazsalacā — 13,9 ls, Viļānos — 18,8, Durbē — 19,2, Ainažos — 19,9 ls u. t. t. No lielākām pilsētām ar maziem budžetiem uz vienu iedzīvotāju ir Grīva — 20,1 ls (trešās grupas pilsēta ar 5.282 iedzīvotājiem), Jēkabpils — 28,4, Ludza — 34,5 un Rēzekne — 41,2 ls.

3. Ieņēmumu budžeti.

3. *Budgets des recettes.*

„Noteikumos par pilsētu ieņēmumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem“ 1. pantā ir paredzēts, ka pilsētu ieņēmumi ir šādi: 1) ieņēmumi no pilsētu kapitāliem, īpašumiem un uzņēmumiem; 2) nodokļi, nodevas un citi maksājumi pilsētai par labu, kas šinīs un valsts likumos paredzēti; 3) dažādi neparedzēti ieņēmumi. Tomēr instrukcijas šēmā pilsētu ieņēmumi nav sadalīti trīs šādās lielās grupās; tur paredzēts lielāks skaits galveno ieņēmumu avotu (paragrafi): 1) nodokļi, nodevas un maksājumi no nekustamiem īpašumiem, 2) nodokļi, nodevas un maksājumi no tirdzniecības un rūpniecības, 3) dažādi nodokļi, nodevas un maksājumi, 4) no pilsētas nekustamiem īpašumiem, 5) no pilsētas uzņēmumiem un pasākumiem, 6) pabalsti, atmaksas un iemaksas, 7) sabiedriskā palīdzība un labierīcība, 8) no dažādiem kapitāliem un 9) dažādi neparedzēti ieņēmumi. Kaut gan visumā ieņēmumi ir grupēti pēc oficiālās šēmas, tomēr dažos gadījumos to vajadzēja paplašināt vai arī izdarīt dažu ieņēmumu posteņu pārvietošanu. Arī terminoloģijas ziņā un kārtībā izdarītas pārgrozības un tās pieskaņotas Latvijas pilsētu savienības ieteiktai šēmai¹⁾. Pilnīgi

¹⁾ Н. Судмалъ, Финансовое и экономическое положение городов Латвіи, Referāti I Baltijas valsts pilsētu savienību konferencē.

№ 39. Ieņēmumu budžetu kopsumilkums (brutto) 1920.—1930.

Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi, nodevas un maksājumi Impôts, contributions et paiements	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi Entreprises	Labierīcība Installation de commodité	Veselības aizsardzība Sauvegarde sanitaire	Sociālā palīdzība Assistance publique
	1	2	3	4	5	6	7
1 0 0 0 i s							
1920		1.264	1.806	4.359	64	365	152
1921		3.201	572	6.025	81	387	123
1922		8.726	786	8.556	143	1.276	225
1923		7.697	1.236	8.859	138	1.327	127
1924		9.947	1.637	9.615	164	1.740	58
1925		13.145	1.384	11.506	155	2.420	71
1926		16.397	1.646	11.802	138	3.285	126
1927		17.493	1.860	13.249	160	3.718	166
1928		19.635	1.979	15.515	282	4.229	172
1929		20.905	2.230	19.015	253	4.716	204
1930		21.272	2.495	21.228	265	5.501	207
P r o c e n t o s							
1920		11,8	16,2	39,0	0,6	3,3	1,4
1921		24,6	4,4	46,3	0,6	3,0	0,9
1922		39,2	3,5	38,4	0,6	5,7	1,0
1923		35,3	5,6	40,3	0,6	6,1	0,6
1924		33,7	5,5	32,5	0,6	5,9	0,2
1925		37,2	3,9	32,6	0,4	6,9	0,2
1926		39,7	4,0	28,6	0,3	8,0	0,3
1927		41,9	4,4	31,7	0,4	8,9	0,4
1928		39,5	4,0	31,3	0,6	8,5	0,3
1929		37,9	4,1	34,3	0,5	8,6	0,4
1930		36,8	4,3	36,7	0,5	9,5	0,4

nebija iespējams pieturēties ne pie vienas, nedz arī otras šēmas, jo apstrādājot pilsētu pašvaldību budžetus bija jāreķinās ar faktisko stāvokli un tāpēc galvenie posteņi, kādos ir sagrupēti pilsētu ieņēmumi ir sekoši: 1) nodokļi, nodevas un maksājumi, 2) nekustama manta, 3) uzņēmumi, 4) labierīcība, 5) veselības aizsardzība, 6) sociālā palīdzība, 7) izglītība, 8) pabalsti, 9) finansu operācijas, 10) centrālā pārvalde, 11) atmaksas un 12) dažādi. Ieņēmumu kārtību būtu vēlamas ieturēt tādu, kāda tā ir valsts ieņēmumiem. Pilnīgi to izdarīt nav iespējams, tomēr, tik cik tas bija iespējams, šī šēma seko valsts ieņēmumu kārtībai. Tāpēc iesāk ar nodokļiem, nodevām un maksājumiem, tad seko nekustama manta (valsts meži, zemes, ūdeņi, un ēkas u. t. t.). Šī nav tā šēma, arī pēc sava satura, kāda vēlāma, tā ir tikai iespējamā.

Ieņēmumu un izdevumu dalījums kārtējos un ārkārtējos mūsu šēmā nav paredzēts. Starp ieņēmumiem un izdevumiem ir iespējams izšķirt tādas, kas periodiski katru gadu ar lielāku vai mazāku pareizību atkārtojas. Tiem būtu kārtēju ieņēmumu un izdevumu raksturs. Ārkārtējie izdevumi

ir tādi, kas katru gadu neatkārtojas, bet tikai pa lielākiem starplaikiem, vai arī tiem ir pilnīgi gadījuma raksturs. Ārkārtējo ieņēmumu un izdevumu pazīme vēl ir tā, ka viņu apmēri ir diezgan lieli. Niecīgus ieņēmumus vai izdevumus, ja tiem arī gadījuma raksturs, tomēr pie ārkārtējiem izdevumiem neskaita. Pilnīgas noteiktības par kārtējiem un ārkārtējiem ieņēmumiem un izdevumiem nav. Teorijā nav viņu vispārēji atzītas definīcijas un praksē pilsētu pašvaldības pieturas pie ļoti dažādiem uzskatiem. Tāpēc par pareizu ir jāuzskata mūsu pilsētu pašvaldību budžetu šēma tai ziņā, ka viņa arēji ieņēmumus un izdevumus nedala kārtējos un ārkārtējos. Pie budžeta apstrādāšanas un pētīšanas katram ir iespējams tos sadalīt kā tas sakrīt ar viņa uzskatiem. Ir vesela rinda tādu ieņēmumu un izdevumu, kuņus diezgan vienprātīgi visi atzīst par ārkārtējiem. Ieņēmumos pie tādiem ir skaitāmi: aizņēmumu noslēgšana, pilsētas mantas izlietošana u. t. t.; ārkārtējie izdevumi ir ļoti dažādi un pilsētu pašvaldībām tie, pa lielāku daļai, mēdz būt — nekustamas mantas iegūšana, jaunbūves, pilsētu labierīcību ievērojama paplašināšana, uzņēmumu jaunierīkošana un

N° 39. Total des budgets des recettes (brutto) de 1920 à 1930.

Izglītība Instruction	Pabalsti Secours	Finansu operācijas Opérations financielles	Centrālā pārvalde Administration centrale	Atmaksas Rembour- sement	Dažādi Diverses	Kopā Total
8	9	10	11	12	13	14
1 0 0 0 ls						
106	182	2,700	0	118	58	11,175
124	1,663	773	13	33	13	13,009
229	1,525	630	101	57	12	22,267
324	1,476	463	92	38	42	21,819
342	1,678	4,213	7	45	70	29,515
460	1,955	4,098	7	65	49	35,313
406	2,132	5,035	4	246	52	41,270
446	2,645	1,624	5	382	40	41,789
490	3,361	3,483	4	418	79	49,648
528	3,097	3,547	6	506	81	55,089
513	3,329	2,377	10	514	68	57,779
P o u r c e n t a g e						
0,9	1,6	24,2	0,0	1,0	0,5	100,0
1,0	12,8	5,0	0,1	0,3	0,1	100,0
1,0	6,9	2,8	0,5	0,3	0,1	100,0
1,5	6,8	2,1	0,4	0,2	0,2	100,0
1,1	5,7	14,3	0,0	0,2	0,2	100,0
1,3	5,6	11,6	0,0	0,2	0,1	100,0
1,0	5,2	12,2	0,0	0,6	0,1	100,0
1,1	6,3	3,9	0,0	0,9	0,1	100,0
1,0	6,8	7,0	0,0	0,8	0,2	100,0
1,0	5,6	6,4	0,0	0,9	0,1	100,0
0,9	5,8	4,1	0,0	0,9	0,1	100,0

paplašināšana u. t. t. Tie ir tādi izdevumi, kuŗus mēdz saukt par kapitālu ieguldījumiem (zem tāda nosaukuma tie paredzēti valsts budžetā), bet ārkārtējie ieņēmumi, pēc valsts budžeta šēmā paredzētās nomenklatūras, sastādās no aktīvu realizācijas un aizņēmumiem.

Šīni savilkumā pilsētu pašvaldību ieņēmumi nav dalīti kārtējos un ārkārtējos. Pēc pašiem posteņiem jau redzams, kāds ir to raksturs. Tālāk, šīni savilkumā budžeti ir saskaitīti tādi, kādi tie ieguvuši savu likumīgo spēku. Viņu saturā ietilpst arī pilsētu uzņēmumu apgrozījumi un tās caurejošās summas, kuŗas ievestas pilsētu budžetos. Pie caurejošām summām pieskaitītas tādas, kam ir tikai norēķināšanas raksturs, bet ar kuŗām pašvaldība nevar brīvi rīkoties. Šīs summas no budžetiem ir izslēdzamas (sk. tālāk netto budžeti), tāpat no budžetiem izslēdzamas dažādas dubulti ieskaitītas summas. Tomēr lielākās summas, kas izslēdzamas no budžetiem, ir uzņēmumu apgrozījumi. Kā jau zināms, pilsētām, īpaši lielajām, ir vesela rinda uzņēmumu, kuŗu apgrozījumi ar katru gadu pieaug. Tāpat arvien nāk pilsētām klāt jauni uzņēmumi un līdz ar to pieaug budžeti.

Kā viens no ļoti spilgtiem piemēriem ir Liepājas pilsētas budžetu pieaugums pēdējos gados, kas stāv sakarā ar ielu dzelzceļa un elektriskās stacijas pārņemšanu pašvaldības rokās un ar to apgrozījumu ieskaitīšanu budžetā. Visu šo summu izslēgšana ir izdarīta un uzrādīti tās rezultāti attiecīgā nodaļā par netto budžetiem. Šīni savilkumā visi uzņēmuma apgrozījumi ir pieskaitīti pie uzņēmumiem.

Brutto budžetu kopsavilkumā atsevišķu posteņu nozīme ir citāda nekā netto budžetā. Brutto kopsavilkumā liela nozīme ir uzņēmumiem, turpretim netto budžetā tā ir stipri mazāka. Lielākā nozīme tomēr ir nodokļiem un nodevām. 1920. gadā nodokļi un nodevas vēl samērā sastādīja mazu daļu no ieņēmumu kopsummas, bet nākošos gados tā strauji pieauga un tagad, pēdējos budžetu gados, nodokļu un nodevu nozīme no brutto budžeta kopsummas sastāda gandrīz 40% (ir bijuši gadi, kad tā pat pārsniedz 40%). Nodokļu un nodevu sastāvā nav caurejošu un apgrozījumu summu, tāpēc absolūtos skaitļos netto budžetā tie paliek bez pārmaiņām, bet viņu nozīme netto budžetu struktūrā, sakarā ar pārējo posteņu samazināšanos,

stipri pieaug. Nākošais lielākais postenis bruto budžetā ir uzņēmumi. 1920. un vispārī pirmajos gados uzņēmumi pārsniedza pat nodokļu un nodevu nozīmi. Pēdējos gados turpretīm tā ir mazāka un sastāda ap 1/3 daļu no bruto budžetu kopsummas. Pie uzņēmumu ieņēmumiem ir ieskaitīti arī to apgrozījumi un tāpēc, kad neto budžetā uzrādīs tikai to tīro peļņu (paredzamo), tad uzņēmumu nozīme samazināsies. Bruto budžetu savilkumā nodokļi un nodevas, kopā ar ieņēmumiem no uzņēmumiem, sastāda pēdējos gados ap 70% no kopsummas. Nākošā vieta lielāka nozīme ir veselības aizsardzībai, kas sastāda ap 8—9% no budžeta kopsummas. Finansu operācijas 6—7%. Finansu operācijas ir viens no tiem posteņiem, kas pa atsevišķiem gadiem uzrāda ļoti lielu svārstiņanos. Zem finansu operācijām ir saprotamas, galvenā kārtā, pilsētu aizņēmumu operācijas. Bet tās atrodas lielā atkarībā no dažādiem apstākļiem, kurus pilsētas pašvaldības bieži nevar iespaidot. Pie finansu operācijām ir pievienoti arī pilsētu pašvaldību aizņēmumi no saviem kapitāliem. To dara tādos gadījumos, kad pilsētu pašvaldība ar parastiem ieņēmumiem nav spējīga segt izdevumus. Šai operācijai ir vairāk budžeta sabalansēšanas raksturs. Pa atsevišķiem gadiem novērojama ļoti liela finansu operāciju nozīmes svārstiņanos. Pabalsti pilsētu budžetā arī ieņem ļoti redzamu vietu; tie galvenā kārtā ir domāti skolotāju algošanai, sabiedriskiem darbiem u. t. t. Ieņēmumi no nekustamiem īpašumiem arī ieņem diezgan redzamu stāvokli. Sevišķi tas attiecināms uz dažām pilsētām, kam pieder lieli nekustami īpašumi. Visus pēdējos gadus ieņēmumi no nekustamiem īpašumiem sastāda ap 4% no bruto budžetu kopsummas. Pārējie ieņēmumu posteņi sastāda mazu procentu no bruto budžetu kopsummas: izglītība ap 1%, tāpat dažādas atmaksas, labierīcība ar sociālo palīdzību ap 0,5%, centrālā pārvalde pavisam niecīgu un dažādi ieņēmumi — 0,1%.

Sadalot visas pilsētas 5 grupās un analizējot katras grupas bruto budžetus atsevišķi novērojam diezgan lielu izšķirību. Atšķirība novērojama galvenā kārtā ar diviem ieņēmumu posteņiem: nodokļiem (kopā ar nodevām un maksājumiem) un uzņēmumiem. Rīgā uzņēmumi dod lielāko daļu no ieņēmumiem, kā citas grupās. 1929. gadā ieņēmumi no uzņēmumiem I. grupas (Rīgā) pilsētā sastādīja — 37,2% no bruto budžetu kopsummas, II. grupas (Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils) — 36,3%, III. grupas pilsētas (ar iedzivo-

tāju skaitu no 5.000 līdz 15.000) — 23,6%, IV. (ar iedzīvotāju skaitu no 2—5.000) — 17,4% un V. (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) — 6,8%. Lielajās pilsētās bruto ieņēmumi no uzņēmumiem dod lielāku procentu, kā mazajās pilsētās. Pēdējā, V. grupā, pie kuŗas pieskaitītas 24 mazākas pilsētas un kuŗu iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000, bruto ieņēmumi no uzņēmumiem ir pavisam mazi; tie sastāda tikai ap 6% no šo pilsētu mazā budžeta. Šīm pilsētām arī nav gandrīz nekādu uzņēmumu. Turpretīm lielajām pilsētām ir elektriskās stacijas ar ļoti lieliem apgrozījumiem, ielu dzelzceļi (Liepājai), gāzes iestādes, ūdensvadi un daudz un dažādu citu uzņēmumu, kuŗi gada laikā apgroza ļoti prāvas summas. Ar nodokļiem turpretīm novērojama pretēja aina. Lielajās pilsētās nodokļi sastāda mazāku procentu, kā mazajās. 1929. gadā ieņēmumi no nodokļiem Rīgā sastādīja — 39,0% no bruto budžeta, II. grupas pilsētās — 30,4%, III. — 36,7%, IV. — 46,8%, V. — 50,8%. Ar otro grupu novērojama maza novirzīšanās no vispārējās līnijas. Bet, ja 1929. gada vietā ņem dažus iepriekšējos gadus, tad šeit novērojama pakāpeniska nodokļu nozīmes pieaugšana mazajās pilsētās. Tomēr pie tā jāņem vērā, ka stāvoklis krasi mainīsies, ja salīdzinās nodokļu nozīmi neto budžetā. Nodokļos nav nekādu caurejošu un apgrozījumu summu, bet tie uzskatāmi par tīru ieņēmumu. Turpretīm uzņēmumu ieņēmumos lielākā daļa krīt uz apgrozījumu summām, bet peļņa ir samērā maza. Nodokļu nozīmi lielajās pilsētās samazina galvenā kārtā uzņēmumu apgrozījumi un tāpēc par nodokļu nozīmi lielajās pilsētās nevar spriest, ja tos salīdzina pret bruto budžetu kopsummu. No pārējiem ieņēmumu posteņiem ir jāatzīmē pabalstu nozīme lielajās un mazajās pilsētās. I. grupas pilsētā (Rīgā) pabalsti 1929. gadā sastādīja — 3,0% no bruto budžeta kopsummas, II. — 8,4%, III. — 12,6%, IV. — 14,8% un V. — 27,2%. Mazajās pilsētās pabalsti sastāda daudz lielāku daļu no bruto budžeta, kā lielajās pilsētās. Tāpēc arī pārmaiņus ar pabalstu summām mazo pilsētu finansēm atstāj daudz lielāku iespaidu, kā lielajās. Ar pārējo ieņēmumu posteņu nozīmi bruto budžetā tik krasas starpības nav novērojamas.

Pilsētu pašvaldību bruto budžetus uz priekšu lietos tikai tik daudz, cik tas vajadzīgs neto budžeta aprēķināšanai. Jādoma, ka jaunajā likumā par pilsētu pašvaldību finansēm paredzēs, ka budžeti jā-sastāda pēc neto principa. Uz šāda vie-

dotā ir nostājusies arī pašvaldību departamenta atbildīgā vadība¹⁾. Netto principam pie pilsētu pašvaldību budžetu sastādīšanas piekrit arī Latvijas pilsētu savienības, finansu ministrijas un valsts kontroles atbildīgie darbinieki, tāpēc nevar iedomāties, ka arī nākotnē pie pilsētu pašvaldību budžetu sastādīšanas paliktu vecā kārtība un to kopsummā ieskaitītu uzņēmumu apgrozījumus caurejošās summas u. t. t. Lauku pašvaldību un valsts budžetu sastāda pēc netto principa un tāpēc jau analogijas un salīdzināšanas pēc vien ir nepieciešams budžetus sastādīt pēc netto principa. Tomēr, ja pat vēl pilsētu budžetus turpinātu sastādīt pēc bruto principa, tad tomēr valsts statistiskai pārvaldei tie jāapstrādā tāda veidā, lai viņi būtu salīdzināmi ar valsts un lauku pašvaldību iestāžu budžetiem. Un tāpēc no bruto principa jāpāriet uz netto. Tālākos savilkumos par iepriekšējiem gadiem arī pilsētu pašvaldību budžetu posteņi ir pārrēķināti uz netto summām. Pārrēķināšana ir notikusi divos virzienos: 1) pilsētu pašvaldību budžeti ir iztirīti no caurejošām summām (saprotams, cik tas bija iespējams) un 2) uzņēmumu ieņēmumi ir aprēķināti bez apgrozījumiem. Lai to panāktu no pilsētu ieņēmumiem un izdevumiem ir stripotas visas caurejošās summas, bet uzņēmumi uzrādīti budžetā pēc viņu darbības rezultāta (paredzamā). Rezultāts var būt divējāds, vai nu pie uzņēmuma ir jāpiemaksā (kad tas strādā ar zaudējumiem) vai arī rezultāts pilsētas pašvaldībai dod peļņu, ar kuru tā var segt citus izdevumus. Šo rezultātu aprēķināšanu neizdārja vis mehāniski (no ieņēmumiem atņemot izdevumus), bet gan izdevumus un ieņēmumus novērtēja pēc būtības. Izdevumus ar kapitāla ieguldījuma raksturu, kā jaunbūves, kapitālu remontus, jaunu mašīnu un inventāra iegādāšanu par lielākām summām ieskaitīja „kapitālu ieguldījumos“, bet nekustamu īpašumu un inventāru u. t. t. pārdošanu ieskaitīja pie kapitāla atmaksām. Pēdējo gan ir samērā maz. Kapitālu ieguldījumus no visiem posteņiem izņēma ārā un izdalīja atsevišķā grupā, tas pats sakāms par „kapitālu atmaksu“. Tomēr budžeta ūrišana no caurejošām summām un uzņēmumu darbības rezultātu aprēķināšana ir tik komplicēts darbs, kas jāizdara visdažādākās variācijās. Šeit nav arvien novērojamas analogijas, bet katrā atsevišķā gadījumā tas ir ipatnējs, tāpēc arī katrs viens

tāds gadījums ir aprakstīts. Visas caurejošās summas ir sīki uzrādītas, bet pie uzņēmumu darbības rezultātu aprēķināšanas ir uzrādīta plašāka vai šaurāka kalkulācija.

Attiecībā uz pirmo ieņēmumu posteņi „nodokļi, nodevas un maksājumi“ jāatzīmē, ka tas ir gandrīz vienīgais, kur nav caurejošu un apgrozījumu summu. Tāpēc cik tālu ieņēmumi no nodokļiem ir reāli, tik tālu arī tie pilsētu pašvaldību kasē ieplūst. Ar šīm summām pilsētu pašvaldības var rīkoties, tā kā to tas ir paredzējušas izdevumu budžetā. Vai pilsētu pašvaldības ieņēmumus no nodokļiem uzstāda pēc reālas kalkulācijas un cik tālu tie attaisnojas un realizējas, tas redzams nodaļā par faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem.

a. Nodokļi un nodevas.

a. *Impôts et contributions.*

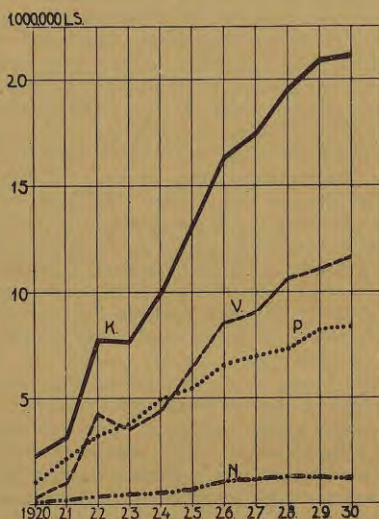
Nodokļi, nodevas un maksājumi ir lielākais ieņēmumu postenis. Šis postenis, kā jau tā nosaukums rāda, sastādās no vairāk daļām: 1) nodokļi, 2) nodevas un maksājumi un 3) soda naudas. Nodokļi vēl savukārt sadalās: a) patstāvīgos un b) piemaksas pie valsts nodokļiem. Šāds sadalījums nav diezgan precīzs, jo soda naudas izdalītas atsevišķi un tās skaitās par visiem nodokļiem, nodevām un maksājumiem kopā. Pēc valsts budžetu prakses soda naudas pieskaita attiecīgam nodoklim vai nodevai. Arī starp atsevišķiem nodokļiem un nodevām ir izšķirība. Bet tie jau arī ir dalīti un katrā laikā var konstatēt nodokļu un nodevu summas atsevišķi. Piemēram, nodoklim par gaļas sanitāro pārraudzību ir noteiktas nodevu pazīmes, tomēr mūsu likumos tas figurē, kā nodoklis, tāpēc tas atstāts pie nodokļiem. Analogiski gadījumi ir arī citiem nodokļiem. Tomēr pie šī dalījuma ir jāpaliek, jo tas izriet no pastāvošiem likumiem par pilsētu pašvaldību saimniecību. Arī visas izstrādātās šēmas atbilst šim dalījumam. (Kaut gan jāatzīmē, ka tur ievēroti divi lieli dalījumi, nodokļi, nodevas un maksājumi, kurus saņem no nekustamiem īpašumiem, atdalīti no nodokļiem, nodevām un maksājumiem, kurus saņem no tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumiem. Pēc visas pilsētu likumdošanas spriežot šim dalījumam nav nekāda sevišķa pamata, tas sekmē vienīgi statistiskus nolūkus un, ja tas tā, tad pēc

¹⁾ Skat. pašvaldības departamenta direktora J. Zankevica referātu finansu sekcijā pie Latvijas pilsētu savienības. Sekcijas protokols № 2.

sīkā nodokļu u. t. t. sadalījuma, tos katrā laikā var sagrupēt dažādās kombinācijās, neizslēdzot arī augstāk minēto. Šis nodokļu sadalījums pa daļai ir uzskatāms, kā vēsturisks pāri palikums, kuŗam pašlaik nav lielas nozīmes. Pēc veciem Krievijas likumiem pilsētu domes vēlēšanās piedalījās, galvena kārtā, namsaimnieki un tirgotāji ar rūpniekiem un tāpēc arī interesanti bija noskaidrot, kādas nastas katrai grupai bija uzliktas). Atšķirt nodevas no maksājumiem ir pagrūti un jādomā, ka šī terminoloģija ir uzglabājusies no veciem bij. Krievijas likumiem, kad bieži nodokļu vietā lietoja maksājums vai nomaksa (сборъ) un tāpēc arī vēl tagad šēmā, kas izdota saskaņā ar noteikumiem par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem lieto arī vārdu maksājums, ar kuŗu apzīmē, pa lielākai daļai, tādas nastas, ko parasti mēs saucam par nodevām. Tomēr, lai pieturētos pie minētos noteikumos lietotās terminoloģijas, tad arī šinis savilkumos lieto „nodevas un maksājumi“, un atsevišķas nastas apzīmē ar tādu vārdu, kādu lieto likumā, kas paredz zināmo nastu.

„Pirmie noteikumi, ar kuŗiem sāka regulēt pilsētu pašvaldību tiesības attiecībā uz nodokļu uzlikšanu, bija pagaidu valdības Liepājā 1919. gada 27. februārī izdotais rīkojums par nodokļa uzlikšanu, kuŗš zīmējās uz visam pašvaldībām (Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1919. № 65), 1918. gadā pilsētu pašvaldības ņēma tos nodokļus, kuŗus bij ievēdusi vācu okupācijas pārvalde. Pilsētu budžetu periods sākas ar 1. aprīli un beidzas ar 31. martu. Arī 1919. gada I. ceturksnī pilsētas, kuŗās nebija iebrukuši lielinieki, ņēma pa lielākai daļai tos pašus vācu okupācijas pārvaldes ievēstos nodokļus, tikai ar dažiem pārģoizījumiem. Apmēram uz tādiem pašiem pamatiem tika sastādīts pilsētu ienākumu budžets arī 1919. gadam. 1920. gada janvārī iekšlietu ministrs izdeva instrukciju par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem (Valdības Vēstnesis 1920. №№ 16—19)“. Minētā instrukcijā bija paredzēta vesela rinda nodevu, patstāvīgu nodokļu un piemaksu vai daļu no valsts nodokļiem. „Nodokļi, kā arī nodevas, bij ņemamas saskaņā ar instrukcijām, kuŗas izstrādāja pilsētas dome, bet apstiprināja iekšlietu un finansu ministrijas.“ Šie noteikumi bija spēkā tikai

vienu gadu līdz 1921. gada 1. janvārim. 1921. gada 14. janvārī ministru kabinets izdeva jaunus „Noteikumus par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem“ (Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. № 2). Šie noteikumi piešķir pilsētu pašvaldībai galvenā kārtā tos pašus nodokļus, kādi bij paredzēti jau iepriekšējā rīkojumā, tikai šoreiz tie vairāk precizēti, vai arī grozīts objekta mērogs vai nodokļa apmēri¹⁾.

№ 4. Nodokļi un nodevas 1920.—1930. g.

k — kopsumma; v — piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem; p — patstāvīgie nodokļi un n — nodevas.

№ 4 Impôts et contributions de 1920 à 1930.

k — total; v — paiements ou partie de l'impôt d'Etat
p — impôt permanents; n — contributions.

Pilsētām par labu ienāk arī sekoši papildu nodokļi pie valsts nodokļiem: a) no ienākumu nodokļa, b) no nodokļa no tirdzniecības un rūpniecības zīmēm, c) daļa no nodokļa pie nekustamas mantas apģūtīšanas ar parādiem, d) nodoklis no notārieliem aktiem²⁾, e) piemaksa pie procentuālā peļņas nodokļa (sākot ar 1922. gadu), f) daļa no pilsētu nekustamas mantas nodokļa (sākot ar 1922. gadu) un g) piemaksa pie reibinošu dzērienu uzņēmumu patentēm (līdz 1920. gadam ieskaitot). Bez šīm

¹⁾ Pēc doc. K. Puriņa raksta „Pārskats par nodokļu uzlikšanas tiesībām II. Pašvaldību nodokļi. — Pilsētu pašvaldība“ Tieslietu ministrijas vēstnesī 1928. gadā № 12. 367 l. p.

²⁾ Pēc „Noteikumiem par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem, 3. panta burta „d“ („Likumu un ministru kabineta noteikumu krājuma 1921. № 2).

№ 40. Nodokļi un nodevas 1920.—1930.

Nr. 40. Impôts et contributions de 1920 à 1930.

№	Gadi — Années	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem, Palements supplém, ou partie de l'impôt d'Etat	Patstāvīgie nodokļi Impôts permanents	Nodevas Contributions	Soda naudas Amendes	Kopā Total	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem, Palements supplém, ou partie de l'impôt d'Etat	Patstāvīgie nodokļi Impôts permanents	Nodevas Contributions	Soda naudas Amendes	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1920	222	962	70	10	1.264	17,6	76,1	5,5	0,8	100,0
2	1921	953	2.138	103	7	3.201	29,8	66,8	3,2	0,2	100,0
3	1922	4.261	3.222	316	11	7.810	54,6	41,8	4,0	0,1	100,0
4	1923	3.542	3.752	386	17	7.697	46,0	48,8	5,0	0,2	100,0
5	1924	4.399	4.916	515	117	9.947	44,2	49,4	5,2	1,2	100,0
6	1925	6.441	5.879	659	166	13.145	49,0	44,7	5,0	1,3	100,0
7	1926	8.547	6.555	1.038	257	16.397	52,1	40,0	6,3	1,6	100,0
8	1927	9.059	6.982	1.142	310	17.493	51,8	39,9	6,5	1,8	100,0
9	1928	10.777	7.308	1.222	328	19.635	54,9	37,2	6,2	1,7	100,0
10	1929	11.050	8.227	1.217	411	20.905	52,8	39,4	5,8	2,0	100,0
11	1930	11.572	8.378	1.124	198	21.272	54,4	39,4	5,8	0,9	100,0
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	11.133	7.971	1.188	312	20.604	54,0	38,7	5,8	1,5	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (en ls)						Caurmērā vienā pilsētā (ls) Moyenne par ville (en ls)					
13	1920	0,59	2,35	0,18	0,03	3,05	6.727	29.152	2.121	303	38.303
14	1925	10,20	9,31	1,04	0,26	20,41	121.528	110.925	12.434	3.132	248.019
15	1929 ¹⁾	15,03	11,86	1,75	0,59	30,13	193.860	144.333	21.351	7.210	366.754
16	1930	16,48	12,07	1,62	0,29	30,66	203.013	146.982	19.719	3.474	373.193
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	16,04	11,49	1,71	0,45	29,69	195.316	139.842	20.842	5.474	361.474

piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem, pilsētu domēm uz savu lēmumu pamata ir tiesība ieviest sekošus nodokļus, nodevas un maksājumus: 1) no dzīvokļiem; 2) no tirdzniecības uzņēmumu telpām; 3) no siktirgotājiem, iznēsātājiem un izvadātājiem; 4) no tirgošanās uz ielām un ielu laukumiem; 5) no kustamas mantas ūtrupēm; 6) no reklamām, afišām un sludinājumiem; 7) no dzērienu un ēdienu veikalēm (traktieriem), kuŗos patērē uz vietas; 8) no alkoholisku dzērienu veikalēm, kuŗos dzērienus uz vietas nepatērē; 9) no izpriečām; 10) no biljardiem; 11) no mūzikas instrumentiem un orķestriem; 12) no mantu un pasažieru parvadašanas; 13) no rokas ratiņiem; 14) no zirgiem un ekipāžām; 15) no govīm, kazām, aitām un cūkām; 16) no suņiem; 17) no siltumniecām, dār-

niecībām un tam līdzīgiem uzņēmumiem; 18) no vasarniekiem un peldu viesiem; 19) no velosipēdiem, automobiļiem, motocikletiem, laivām un jachtām (šis nodoklis pa daļai atcelts skat. tālāk); 20) no vasarniekiem un peldu viesiem (skat. tālāk); 21) no pierakstīšanās; 22) par gaļas sanitāro pārraudzību; 23) par būvplānu apstiprināšanu; 24) no ievedamiem un izvedamiem dzelzsceļu un ūdensceļu lādīņiem (pudu nodoklis); 25) par kuŗu un liellaivu parziemošanu ostās un piestātnēs; 26) par izdodamām apliecībām un citiem dokumentiem; 27) no tiltiem un celtuvēm; 28) par pilsētas mēru un svaru lietošanu. Bez tam vēl 1921. gada 14. janvāra noteikumos bija paredzēti daži tādi patstāvīgi nodokļi, kas pēc vēlākas likumdošanas pārvērsti par piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem

¹⁾ Pie 1929. gada aprēķināšanas ņemts 1930. gada iedzīvotāju skaits. 1930. g. 11. februārī izdrija tautas skaitīšanu un tās „kritiskais moments” (skaitīšanas laiks) ir ļoti tuvu 1929. gadam, tāpēc, ja pēc 1930. gadā saskaitītiem iedzīvotājiem izdara aprēķinus ar parādībām, kas attiecas uz 1929. gadu, tad pielaištā kļūda nav liela, kuŗu var ignorēt.

№ 41. Nodokļi un nodevas 1920.—1930. (par apgabaliem).

№ Gadi Années	Apgabali Districts	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		1000 ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	844	128	171	57	64	1.264
2	1921	2.305	214	375	162	145	3.201
3	1922	5.597	433	1.116	355	309	7.810
4	1923	5.019	573	1.204	442	459	7.697
5	1924	6.400	794	1.629	582	542	9.947
6	1925	8.930	943	1.760	786	726	13.145
7	1926	11.576	1.105	1.875	926	915	16.397
8	1927	11.918	1.345	1.950	1.219	1.061	17.493
9	1928	13.666	1.488	2.100	1.231	1.150	19.635
10	1929	14.788	1.621	2.096	1.267	1.133	20.905
11	1930	14.909	1.709	2.209	1.295	1.150	21.272
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	14.454	1.606	2.135	1.264	1.145	20.604
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	4,56	3,85	2,18	1,65	1,89	3,85
14	1925	26,44	16,88	17,11	13,21	9,83	20,81
15	1929 ¹⁾	39,13	24,53	20,58	18,65	14,14	30,13
16	1930	39,45	25,87	21,69	19,06	14,25	30,66
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	38,25	24,81	20,97	18,60	14,29	29,69

un tie būtu sekošie: 29) no nekustamiem īpašumiem (kas par daļu no valsts nodokļa pārvērsts jau ar 1922. gada pārgrozījumiem pie 1921. gada rīkojuma par nodokli no nekustamiem īpašumiem pilsētās un miestos 1922. gada papildinājumu, skat. likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. № 199. un 1922. № 35) un 30) no tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumiem (kas atcelts ar 1922. gada pārgrozījumiem un papildinājumiem noteikumos par tirdzniecības-rūpniecības nodokli; skat. likumu un ministru kabineta noteikumu krājumu 1922. № 26 VIII. un IX.).

Bez šiem nodokļiem, nodevām un maksājumiem, kas paredzēti noteikumos par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžētiem un pārskatiem pilsētu pašvaldības ir ņēmušas arī vēl citus nodokļus un nodevas. Pa daļai, dažādu tieši neparedzētu nodevu ņemšana pastāv arī tagad. 1920. g. instrukcijā par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžētiem un pārskatiem (Valdības Vēstnesī 1920. gada № 17.—88. l. p.) bija paredzēts, ka „pilsētas domei ir tiesība bez instrukcijā pievestiem ienākuma avotiem, izmantot arī citus ienākuma avotus,

pie kam jaunie ienākuma avoti izmantojami vienīgi ar iekšlietu un finanšu ministriju piekrišanu“. Dažas pilsētu valdes vai nu uz šīs instrukcijas pamata²⁾, vai arī apstākļu spiestas, ievada dažādus nodokļus, kas nebija paredzēti instrukcijā un noteikumos. Šādu nodokļu visumā tomēr nebija daudz. Kaut-gan starp viņiem novērojama liela dažādība, tomēr ienākumi, kušus tie deva 1920.—1922. gados nebija lieli. (Šeit vēl jāpiezīmē, ka pilsētu nolikumā ir gan noteikts, ka bez nodokļiem, kušus noteikušas attiecīgās pilsētu iestādes uz izdotu likumu pamata, pilsētas iedzīvotājiem nevar uzlikt nekādus nodokļus, nastas vai klaušas citādi, kā likumdošanas kārtībā; tāpēc, ja iedzīvotāji būtu atteikušies maksāt tos nodokļus, un nodevas, kas nav paredzētas likumā un, ja viņu lietas būtu nonākušas tiesu iestādēs, tad pēdējās būtu izšķirušas par labu nodokļu maksātājiem un pilsētu pašvaldībām nebūtu iespējas piedzīt tādus nodokļus, kas likumā nav paredzēti. Par šiem nodokļiem skat. tālāk).

Ieņēmumi no nodokļiem un nodevām pilsētu pašvaldībās ar katru gadu pieaug.

¹⁾ Skat. piezīmi 61. lp. ²⁾ Instrukcija atcelta 1921. gadā.

Nô 41. Impôts et contributions de 1920 à 1930 (par districts).

Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
1923 = 100					
9	10	11	12	13	14
17	22	14	13	14	16
46	37	31	37	32	42
112	76	93	80	67	101
100	100	100	100	100	100
128	139	135	132	118	129
178	165	146	178	158	171
231	193	156	210	199	213
237	235	162	276	231	227
272	260	174	279	251	255
295	283	174	287	247	272
297	298	183	293	251	276
288	280	177	286	249	268
Caurmērā vienā pilsētā (ls) Moyenne par ville (en ls)					
844.000	14.222	14.250	8.143	16.000	38.303
8.930.000	47.150	135.385	71.455	90.750	248.019
14.788.000	77.190	161.231	115.182	103.000	366.754
14.909.000	81.381	169.923	117.727	104.545	373.193
14.454.000	76.476	164.231	114.909	104.091	361.474

Īpaši straujš viņu pieaugums novērojams sakot ar 1924. gadu. 1920. budžeta gadā nodokļi un nodevas deva 1,3 milj. ls lielas summas, 1924. — 9,9, 1925. — 13,1, 1926. — 16,4, 1927. — 17,5, 1928. — 19,6 un 1929. — 20,9 milj. ls. Piecu gadu laikā nodokļu un nodevu summa ir vairāk kā dubultojusies. Pie tam jāatzīmē, ka nav nākuši klāt kādi sevišķi nodokļi un nodevas, kas tīri mehāniski strauji paceltu ieņēmumus. Lielākās nodokļu un nodevu summas iznāk uz Rīgu. 1929. gadā šeit viņas līdzinās — 14,8 milj. ls, II. grupas pilsētās — 2,9, III. — 1,6, IV. — 1,1 un V. — 0,5 milj. ls. Visās pilsētās kopā nodokļu un nodevu summas pieaugušas (salīdzinot ar 1923. gadu) 2,7 kārtīgi, bet V. grupas pilsētās 5 kārtīgi, Rīgā 3 kārtīgi, bet II. grupas pilsētās (Liepāja, Daugavpili, Jelgava un Ventspili) tikai 2 kārtīgi. Ja salīdzina nodokļu summu kāda iznāk uz vienu iedzīvotāju, tad 1920. gadā viens iedzīvotājs caurmērā maksāja 335 sant. lielus nodokļus un nodevas, 1925. — 2081 un 1929. gadā — 3013 santīmus. Bet pa atsevišķām pilsētu grupām varēja novērot ļoti lielu starpību. Lielākos nodokļus caurmērā maksāja viens Rīgas iedzīvotājs — 3913 santīmu apmērā, bet mazākos V. gru-

pas iedzīvotājs — 1618 santīmi. Jāpiezīmē, ka II. grupas pilsētās caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākas summas, kā III. grupas pilsētās. Vispāri novērojams, ka II. grupas pilsētas aizkavējas savā attīstībā, salīdzinot ar pārējām pilsētām. Caurmērā vienā pilsētā nodokļu un nodevu summa 1920. gadā līdzinājās — 38.303 ls, 1925. — 248.019 un 1929. — 366.754 ls, bet saprotams, ka lielajās pilsētās tā ir daudz lielāka. Rīgā nodokļu un nodevu summa 1920. gadā līdzinājās — 844.000 ls, 1925. — 8.930.000 un 1929. — 14.788.000 ls, bet V. grupas pilsētās 1920. gadā tā bija — 1.000 ls liela, 1925. — 10.350 un 1929. — 20.917 ls liela; 1929. gadā II. grupas pilsētās tā līdzinājās — 715.750, III. — 161.000 un IV. — 63.444 ls. Pa atsevišķiem apgabaliem, ja arī Rīgu tādā izdala, lielākās summas iznāk uz Rīgu; nākošā vietā nāk Kurzeme (kurū sevišķi izceļ Liepāja ar Ventspili), bet mazākās nodokļu summas iznāk uz Latgales pilsētām, neskatoties uz Daugavpili. Caurmērā uz vienu pilsētu mazākas nodokļu summas iznāk Vidzemē, bet lielākās Kurzemes pilsētās. Lielākais nodokļu pieaugums ir Rīgā un Zemgales pilsētās, bet mazākais Kurzemes. Uz vienu iedzīvotāju lielākās

№ 42. Nodokļi un nodevas 1920.—1930. (par pilsētu grupām). — № 42. Impôts et contri

№ №	Pilsētu grupas Groupes des villes Gadi Années	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) jusqu'à	
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	844	207	144	62	7	1.264
2	1921	2.305	469	230	162	35	3.201
3	1922	5.597	1.310	498	330	75	7.810
4	1923	5.019	1.493	646	439	100	7.697
5	1924	6.400	1.950	827	609	161	9.947
6	1925	8.930	2.279	1.011	718	207	13.145
7	1926	11.576	2.526	1.166	842	287	16.397
8	1927	11.918	2.766	1.463	974	372	17.493
9	1928	13.666	2.925	1.512	1.085	447	19.635
10	1929	14.788	2.863	1.610	1.142	502	20.905
11	1930	14.909	3.027	1.622	1.163	551	21.272
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	14.454	2.938	1.581	1.130	500	20.603
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	4,56	1,91	3,91	2,15	0,98	3,85
14	1925	26,44	15,60	15,13	12,52	8,77	20,81
15	1929	39,13	18,99	22,10	18,62	16,14	30,13
16	1930	39,45	20,08	22,26	18,96	17,76	30,66
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	38,25	19,49	21,70	18,42	16,12	29,69

№ 43. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem 1920.—1930.
(par pilsētu grupām).

1	2	1 0 0 0 l s					
		3	4	5	6	7	8
1	1920	135	43	32	11	1	222
2	1921	798	101	28	25	2	954
3	1922	3.230	702	189	112	29	4.262
4	1923	2.404	703	245	164	27	3.543
5	1924	2.924	919	307	203	46	4.399
6	1925	4.628	1.071	409	275	58	6.441
7	1926	6.404	1.241	483	331	88	8.547
8	1927	6.515	1.320	665	417	142	9.059
9	1928	7.907	1.473	724	489	184	10.777
10	1929	8.205	1.382	743	516	204	11.050
11	1930	8.675	1.432	715	532	218	11.572
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	8.262	1.429	728	512	202	11.133
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,73	0,40	0,67	0,38	0,14	0,30
14	1925	13,70	7,33	6,12	4,80	2,46	10,20
15	1929	21,71	9,17	10,20	8,41	6,58	15,92
16	1930	22,95	9,50	9,81	8,67	7,03	16,68
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	21,86	9,48	9,98	8,85	6,51	16,04

nodokļu summas iznāk Vidzemes pilsētās, tad Kurzemes, Zemgales, bet mazākās — Latgales. Latgales pilsētās caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1929. gadā iznāca tikai 14,14 ls lielas nodokļu summas, bet pa visām Latvijas pilsētām — 30,13 ls un Rīgā — 39,13 ls lielas. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju, pa atsevišķām pilsētām, lielākās nodokļu summas 1929. gadā iznāca Rīgā — 39,13 ls, Aizputē — 27,37 ls, Madonā — 27,04 ls, Pļaviņās — 26,23 ls, Talsos — 24,81 ls, Valmierā — 24,38 ls u. t. t. Mazākās summas uz vienu iedzīvotāju iznāk galvenā

kārtā mazajās pilsētās: Ilūkstē — 5,82 ls, Piltenē — 8,25 ls, Valdemārpilī — 10,62 ls, Grīvā — 10,60 ls, Subatā — 10,61 ls u. t. t. Īpašā stāvoklī atrodas zaļumnieku vietas, tur nodokļi uz vienu iedzīvotāju ir stipri augstāki, jo, vasarā, kad sabrauc peldu viesi, tad arī šīs pilsētās iedzīvotāju skaits ir daudz lielāks, kā parējos mēnešos. Līdz ar to rodas lielāka dzīvība tirdzniecībā, atveļ un darbojas dažādi izprieču veikali, kas pilsētā maksā lielus nodokļus. Tāpēc arī Rīgas-Jūrmalā caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 57,16 ls liela nodokļu

butions de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā
(Rīga)	(15— 100.000)	(5— 15.000)	(2— 5000)	(Līdz 2000) jusqu'à	Total
1 9 2 3 = 1 0 0					
9	10	11	12	13	14
17	14	22	14	7	16
46	31	36	37	35	42
112	88	77	75	75	101
100	100	100	100	100	100
128	131	128	139	161	129
178	153	157	164	207	171
231	169	180	192	287	213
237	185	226	222	372	227
272	196	234	247	447	255
295	192	249	260	502	272
297	203	251	265	551	276
288	197	245	257	500	268
Caurmērā vienā pilsētā (ls)					
Moyenne par ville (en ls)					
844.000	51.750	16.000	5.167	1.000	38.303
8.930.000	569.750	101.100	39.889	10.350	248.019
14.788.000	715.750	161.000	63.444	20.917	366.754
14.909.000	756.750	162.200	64.611	22.958	373.193
14.454.000	734.500	158.100	62.778	20.833	361.474

№ 43. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

1 9 2 3 = 1 0 0					
6	6	13	7	4	6
33	14	11	15	7	27
134	100	77	68	107	120
100	100	100	100	100	100
122	131	125	124	170	124
193	152	167	168	215	182
266	177	197	202	326	241
271	188	271	254	526	256
329	210	296	298	681	304
341	197	303	315	756	312
361	204	292	324	807	327
344	203	297	312	748	314
Procentos -- Pourcentage					
16,0	20,8	22,2	17,7	14,3	17,6
51,8	47,0	40,5	38,0	28,0	49,0
55,5	48,3	46,1	45,2	40,6	52,0
58,2	47,3	44,1	45,7	39,6	54,4
57,2	48,6	46,0	49,3	40,4	54,0

summa, Ogrē — 33,28, Ķemeros — 32,91, Siguldā — 23,55 ls u. t. t. No lielajām pilsētām ar zemiem nodokļiem ir Daugavpils — 13,33 ls apmērā uz vienu iedzīvotāju.

a. a. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem.

a. a. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat.

Nodokļu un nodevu kopsummā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem sastāda vairāk kā pusi. Pilsētu pašvaldību

nodokļu attīstībā ir novērojama tāda aina, ka pilsētu pašvaldību nodokļu likumdošana ir palikusi bez lielākam pārmaiņām. Kādi tie bija 1921. gadā, kad izdeva jau agrāk minētos noteikumus, tādi viņi gandrīz pastāv arī līdz šim laikam. Likumdošanas ziņā ar pilsētu patstāvīgiem nodokļiem nav bijušas gandrīz nekādas pārmaiņas. Turpretim galvenie valsts nodokļi, kā ienākuma, tirdzniecības-rūpniecības, nekustamas mantas, vērtības pieauguma u. c. ir ļoti bieži grozīti, papildināti u. t. t. Tāpēc ar piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem, kas nāk par labu pilsētu pašvaldībām, ir notikušas daudz lielākas pārmaiņas, nekā ar patstāvīgiem nodokļiem. Viņu pieaugums ir divējāds: 1) līdz ar saimnieciskās dzīves attīstību iedzīvotājiem jāmaksā arvien lielākas nodokļu summas un 2) ņemot vērā pašvaldību grūto finansielo stāvokli, valsts atsevišķos gadījumos ir palielinājusi pilsētu pašvaldību daļu no valsts nodokļa. Sakarā ar šiem diviem apstākļiem piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem ir pieaugušas straujāki, kā patstāvīgie nodokļi. Līdz 1924. maksāšanas gadam ieņēmumi no patstāvīgiem nodokļiem bija lielāki, kā no piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem. (Kā izņēmums jāmin 1922. gads, kad piemaksas vai daļas pie valsts nodokļiem pārsniedza patstāvīgos nodokļus). Sākot ar 1925. gadu ieņēmumi no patstāvīgiem nodokļiem ir mazāki, kā no piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem. Nākošos gados piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem pieaug daudz straujāki par patstāvīgiem nodokļiem. No 1923. līdz 1929. maksāšanas gadam piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem pieaugušas vairāk, kā trīskārtīgi, bet patstāvīgie nodokļi tikai divkārtīgi. 1920. maksāšanas gadā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem līdzinājās 0,3 milj. ls, 1923. — 3,5 milj. ls un 1929. — 11,1 milj. ls. 1920. gadā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem sastādīja — 17,6% no nodokļu kopsummas, 1923. — 46,0% un 1929. — 52,9%. Caurmērā vienā pilsētā no piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem 1920. maksāšanas gadā paredzēja ieņemt — 6.727 ls lielu summu, 1925. — 121.528 un 1929. — 193.860 ls, bet uz vienu iedzīvotāju 1920. gadā iznāca — 59 santīmi liela summa, 1925. — 1020 un 1929. — 1593 santīmi. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem minētā periodā ir ļoti strauji pieaugušas, bet šis pieaugums atsevišķās pilsētās nav glūži vienāds. Mazajās pilsētās tās pieaugušas ļoti strauji: 1923. gadā V. grupas pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000)

№ 44. Nodokļi un nodevas pa atsevišķām pilsētām 1920.—1930.
№ 44. Impôts et contributions par villes de 1920 à 1930.

№	Pilsētas Villes	Gadi Années	1920—1930 caurmērā moyenne				1928—1930 caurmērā moyenne					
			1920	1925	1929	1930	1928	1925	1929	1930	1928—1930 caurmērā moyenne	
			1 0 0 0 l s				Caurmērā uz vienu iedzīv. (ls) Moyenne par habitant (en ls)					
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Rīga		844	8.930	14.788	14.909	14.454	4,56	26,43	39,13	39,45	38,25
2	Liepāja		128	1.116	1.257	1.361	1.307	2,48	18,37	21,06	23,75	22,83
3	Daugavpils		34	410	576	607	604	1,17	1,01	13,33	14,03	13,97
4	Jelgava		27	432	682	707	682	1,37	15,25	20,61	21,39	20,64
5	Ventspils		17	271	348	352	345	2,07	16,54	20,17	20,41	20,60
6	Rezekne		17	140	230	204	212	1,70	11,09	15,14	16,09	16,72
7	Valmiera		57	142	204	223	211	8,21	17,44	24,38	26,62	25,22
8	Rīgas-Jūrmala		19	320	458	468	444	4,27	43,12	57,16	58,38	59,41
9	Cēsis		18	89	178	171	170	2,79	11,06	23,14	22,17	22,10
10	Tukums	8,0	93	158	154	152	1,80	12,98	20,65	20,11	19,85	
11	Kuldīga	7,2	69	104	114	107	1,46	9,98	15,08	16,47	15,46	
12	Jekabpils	5,7	51	72	80	78	1,60	9,02	12,84	14,27	13,91	
13	Ludza	11	47	63	70	66	2,18	8,45	11,76	12,98	12,32	
14	Sloka	1,9	44	88	91	87	0,94	12,89	16,65	17,23	16,46	
15	Grīva	—	16	56	48	51	—	6,04	10,60	9,09	9,66	
16	Bauska	11	78	108	107	112	3,79	15,32	22,31	22,06	23,14	
17	Rūjiena	8,8	64	79	79	79	2,53	13,25	17,24	17,24	17,94	
18	Saldu	2,8	60	72	78	74	1,16	16,25	18,56	17,94	17,02	
19	Krāslava	—	42	58	56	53	—	9,36	13,54	13,12	12,57	
20	Talsi	4,1	69	104	95	95	1,83	16,92	24,81	22,66	22,66	
21	Alūksne	3,6	33	65	71	66	1,77	9,41	18,00	19,66	18,27	
22	Smiltene	15	49	56	65	59	6,36	15,07	15,60	18,11	16,43	
23	Gulbene	—	26	62	65	66	—	10,23	17,35	18,19	18,47	
24	Aizpute	5,0	55	94	84	90	1,87	16,44	27,37	24,45	26,20	
25	Valka	0,7	39	50	57	52	0,24	11,68	14,07	17,06	15,56	
26	Līvāni	—	28	42	44	42	—	9,07	13,05	13,67	13,05	
27	Krustpils	2,7	25	38	41	38	1,41	7,09	11,83	12,76	11,83	
28	Limbaži	4,4	30	42	43	41	1,72	9,72	14,31	14,65	13,97	
29	Auce	—	31	53	55	52	—	11,68	18,28	19,09	17,03	
30	Pļaviņas	9,9	69	53	56	56	—	6,88	26,23	20,54	21,28	
31	Jaunjelgava	1,6	27	41	42	40	1,00	11,02	17,83	18,27	17,40	
32	Madona	—	29	59	75	64	—	21,34	27,04	34,37	29,33	
33	Dobele	1,9	25	50	51	48	2,04	16,12	23,28	23,70	22,90	
34	Strenči	—	20	34	36	33	—	11,27	17,55	18,50	17,04	
35	Sabīle	0,8	15	29	30	28	0,86	11,41	15,15	15,07	14,63	
36	Kārsava	—	21	30	31	30	—	10,70	16,28	16,82	16,28	
37	Preiļi	—	28	25	26	26	—	—	16,03	14,81	14,88	
38	Subata	1,8	14	18	19	19	1,27	8,17	10,61	11,23	11,20	
39	Kandava	2,3	19	30	30	28	2,13	12,69	18,43	18,43	17,90	
40	Vārļāni	—	14	25	26	25	—	6,98	15,39	16,01	15,39	
41	Balvi	—	22	23	23	23	—	—	13,90	14,53	14,53	
42	Sigulda	—	34	40	35	—	—	—	23,55	28,05	24,24	
43	Mazsalaca	7,4	18	23	17	—	—	6,10	13,12	16,76	12,89	
44	Viļāni	—	21	23	21	—	—	—	15,33	16,79	15,33	
45	Priekule	—	12	17	19	19	—	11,44	13,12	14,67	14,67	
46	Ogre	—	11	43	51	45	—	13,29	33,28	39,47	34,83	
47	Viesīte	—	16	22	25	23	—	12,72	17,49	19,87	18,28	
48	Ilūkste	—	3,2	7,0	7,3	6,2	—	3,21	5,82	6,07	5,16	
49	Valdemārpils	0,5	7,4	12	13	12	0,2	6,95	10,65	11,50	10,62	
50	Grobiņa	1,1	8,4	16	15	15	0,79	6,52	14,17	13,29	13,29	
51	Ape	—	8,2	15	15	14	—	8,34	15,84	15,84	14,78	
52	Kēmeri	—	6,7	31	43	32	—	9,31	32,91	45,65	33,97	
53	Ainaži	—	4,6	16	18	15	—	4,01	17,33	19,50	16,25	
54	Salacgrīva	—	6,0	13	13	13	—	6,67	14,30	14,80	14,90	
55	Piltene	0,4	4,7	6,3	8,4	6,6	0,44	5,11	8,25	10,66	8,33	
56	Durbe	0,5	5,4	8,5	9,0	8,2	1,10	10,60	15,48	16,38	14,88	
57	Lejasciems	—	4,6	7,8	7,7	—	—	7,69	15,60	15,40	15,40	

paredzēja ieņemt 27.000, bet 1929. gadā 204.000 ls. Šinī laikā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem pieaugušas gandrīz 8-kārtīgi. II. grupas pilsētas (Liepājā,

Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) tās pieaugušas tikai divkārtīgi. Absolūtos skaitļos lielākais pieaugums ir Rīgā, laikā no 1923. līdz 1929. g., piemaksas pieaugušas no 2,4

№ 45. Piemaksas vai daļas pie valsts nodokļiem.

Nr. 45. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat.

№	Gadi — Années	Ienākuma Sur le revenu	Tirdzniecības, rūpniecības zīmju Sur les patentes commerciales et industrielles	Vērtības pieauguma Augmentation de la valeur	Procentuālas peļņas Bénéfice proportionnel	Nekustamās mantas Immeu- bles	Aktu Dossiers	Patentu Patentes	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 0 0 0 l s									
1	1920	40	57	85	—	—	2	38	222
2	1921	411	195	344	—	—	4	—	954
3	1922	1.118	294	283	1.983	572	12	—	4.262
4	1923	901	318	61	1.579	676	8	—	3.543
5	1924	1.082	395	124	1.655	1.111	32	—	4.399
6	1925	1.544	456	238	2.123	2.029	51	—	6.441
7	1926	3.054	475	319	2.197	2.402	100	—	8.547
8	1927	2.930	519	128	2.285	3.082	115	—	9.059
9	1928	3.471	531	161	2.054	4.416	144	—	10.777
10	1929	3.404	544	105	2.004	4.865	128	—	11.050
11	1930	3.421	533	154	2.265	5.068	131	—	11.572
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3.432	536	140	2.108	4.783	134	—	11.133
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e									
13	1920	3,2	4,5	6,7	—	—	0,2	3,0	17,6
14	1925	11,7	3,5	1,8	16,2	15,4	0,4	—	49,0
15	1929	16,3	2,4	0,8	9,6	23,3	0,6	—	52,9
16	1930	16,4	2,5	0,7	10,7	23,8	0,6	—	54,4
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	16,7	2,6	0,7	10,2	23,2	0,6	—	54,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)									
18	1920	0,11	0,15	0,22	—	—	0,01	0,10	0,59
19	1925	2,46	0,72	0,38	3,36	3,21	0,08	—	10,20
20	1929	4,91	0,78	0,15	2,89	7,01	0,19	—	15,93
21	1930	4,93	0,77	0,22	3,26	7,30	0,19	—	16,67
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	4,94	0,77	0,20	3,04	6,80	0,20	—	16,04
Caurmērā vienā pilsētā (ls) — Moyenne par ville (en ls)									
23	1920	1.212	1.727	2.576	—	—	61	1151	6.727
24	1925	29.132	8.604	4.490	40.057	38.283	962	—	121.528
25	1929	59.719	9.544	1.842	35.158	85.351	2.246	—	193.860
26	1930	60.018	9.351	2.702	39.737	88.912	2.298	—	203.018
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	60.211	9.404	2.456	36.982	83.912	2.351	—	195.316
P i e a u g u m s 1 9 2 3 = 1 0 0 — Augmentation 1923 = 100									
28	1920	4	18	139	—	—	25	0	6
29	1925	171	143	390	134	300	638	—	182
30	1929	378	171	172	127	720	1.600	—	312
31	1930	380	168	252	143	750	1.638	—	327
32	1928—1930 caurmērā — moyenne	381	169	230	134	708	1.675	—	314

uz 8,2 milj. ls vai 31,2 kārtīgi. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā iznāk daudz lielākas summas, kā parējās pilsētās. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1929. gadā Rīgā iznāca — 2171 santīmu liela summa, II. grupas pilsētās — 917, III — 1020, IV. — 841 un V. — 658 santīmi, pie caurmēra par visām Latvijas pilsētām 1592 santīmi. Kā redzams, II. grupas pilsētās neseko tam vispārējam likumam, ka lielākās pilsētās uz vienu iedzīvotāju iznāk arī lielākas nodokļu summas. Mūsu Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils šini ziņā ir izņēmums (spilgtākais izņēmums patiesībā ir tikai ar

vienu Daugavpili).

1) Ienākuma nodoklis.

1) Impôt sur le revenu.

Jau sākot ar pašiem pirmajiem likumiem vai citiem aktiem bija paredzēta piemaksa pie ienākuma nodokļa, kuru saņēma pilsētu pašvaldības. „Instrukcijās par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem“ 5. pantā teikts ka „papildu nodoklis pie valsts progressīvā ienākuma nodokļa ņemams pēc valsts ienākuma nodokļa likuma, pie kam ņemamā nodokļa lielumu nosaka katrai pilsētai atsevišķi

№ 46. Nodokļi un nodevas pilsētu pašvaldībās
 № 46. Impôts et contributions des administrations municipales

№ №	Nodokļi un nodevas	Gadi				Caur- mērā 1928— 1930
		1920	1925	1929	1930	
1	2	3	4	5	6	7
1	Nodokļi, nodevas un maksājumi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2	I. Piemaksas pie valsts nodokļiem	17,6	49,0	52,0	54,4	54,0
3	1. Ienākuma	3,2	11,7	16,3	16,1	16,7
4	2. Tirdzniecības un rūpniecības	4,5	3,5	2,6	2,5	2,6
5	3. Vertības pieauguma	6,7	1,8	0,5	0,7	0,7
6	4. Patentu	3,0	—	—	—	—
7	5. Procentuālās peļņas	—	16,2	9,8	10,7	10,2
8	6. Nekustamās mantas	—	15,4	23,3	23,8	23,2
9	7. Aktu	0,2	0,4	0,6	0,6	0,6
10	II. Patstāvīgie nodokļi	76,1	44,7	39,3	39,4	38,7
11	1. Nekustamās mantas	12,6	—	—	—	—
12	2. Speciālais nekustamās mantas	0,4	—	—	—	—
13	3. Dzīvokļu	3,2	5,6	7,0	7,4	6,6
14	4. Tirdzniecības uzņēmumu telpu	1,0	2,0	2,1	2,1	2,1
15	5. Tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumu	1,5	—	—	—	—
16	6. Siktirgotāju, iznēsātāju un izvadātāju	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17	7. Ūtrupju	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
18	8. Reklamu	1,4	0,6	0,6	0,6	0,6
19	9. Traktieru	8,9	5,5	4,7	5,2	4,7
20	10. Patentu	—	1,4	0,7	0,7	0,7
21	11. Izprieču	24,4	12,0	8,8	7,9	8,2
22	12. Biljarda	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
23	13. Mūzikas instrumentu un orķestru	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24	14. Mantu un pasažieru pārvadāšanas	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
25	15. Rokas ratiņu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26	16. Zirgu un ekipažu	1,3	0,8	0,4	0,4	0,5
27	17. Govju, kazu, aitu un cūku	0,5	0,3	0,1	0,1	0,2
28	18. Sunu	0,8	0,3	0,2	0,2	0,2
29	19. Siltumnieču un dārzniecību	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
30	20. Velosipēdu	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1
31	21. Vasarnieku un peldu viesu	0,3	0,5	0,7	0,8	0,7
32	22. Pierakstīšanās	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
33	23. Kravju	1,1	3,5	3,4	3,3	3,4
34	24. Tirgošanās uz ielām un laukumiem	11,3	7,1	7,3	7,6	7,5
35	25. Gaļas sanitārās pārraudzības	3,4	3,5	2,3	2,2	2,3
36	26. Būvplānu apstiprināšanas un būvdarbu atļaušanas	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
37	27. Dzimtssarakstu	0,1	0,5	0,4	0,3	0,4
38	28. Pārējie	3,1	—	—	—	—
39	III. Nodevas	5,6	5,0	5,8	5,3	5,8
40	1. Kuģu un liellaivu pārziemošanas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
41	2. Apliecību un citu dokumentu	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7
42	3. Tiltu un ceļuvju	2,6	1,7	1,3	1,1	1,4
43	4. Mēru un svaru	0,9	0,8	0,4	0,3	0,3
44	5. Ires lietu	—	0,5	0,4	0,4	0,4
45	6. Kanalizācijas	0,8	1,8	2,4	2,3	2,4
46	7. Netirumu un atkritumu izvešanas	0,6	0,0	0,2	0,2	0,2
47	8. Meliorācijas	—	—	0,0	—	0,0
48	9. Ielu un ceļu uzturēšanas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
49	10. Dūmvadu tīrīšanas	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
50	11. Naktssargu uzturēšanas	—	0,0	—	—	—
51	12. Zemes uzmērīšanas un taksācijas	0,1	0,2	0,5	0,3	0,4
52	13. Skūts	—	0,0	0,0	0,0	0,0
53	14. Ielu un ceļu lietošanas	0,0	0,1	0,0	—	0,0
54	IV. Soda naudas	0,7	1,3	2,0	0,9	1,5

iekšlietu ministrs ar finansu ministra piekrišanu". Tāpat arī 1921. gada noteikumos ir paredzēta „papildu daļa no ienākuma nodokļa”. Pilsētu pašvaldības visu laiku ir saņēmušas zināmu daļu no ienākuma nodokļa. Šī nodokļa pamata teksts publicēts „Papildinājumā pie likumu un valdības rīkojumu krājuma” № 61. — „notei-

kumi par ienākuma nodokli”. Šī likuma papildinājumos un grozījumos izsludinātos 1921. gada „Likumu un ministru kabineta noteikumu krājuma” № 48. paredz, ka pusi no ienākuma nodokļa saņem valsts, bet otru pusi pašvaldības (19. pants). Kaut gan ienākuma nodoklis vairākkārt grozīts, tomēr pašvaldības visu laiku un arī tagad

1920.—1930. (procentos).
de 1920 à 1930 (pourcentage).

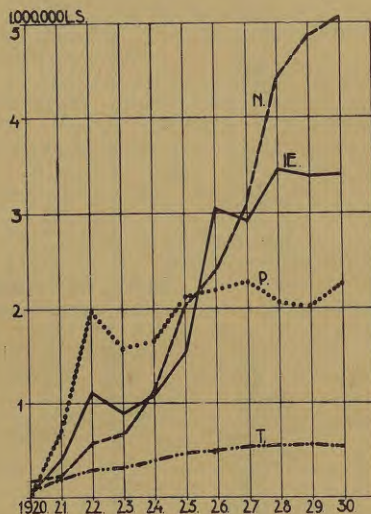
Années	
N ^o	
N ^o	Impôts et contributions
8	9

1	Impôts, contributions et paiements
2	I. Paiements supplém. aux impôts d'Etat sur:
3	1. revenu
4	2. commerce et industrie
5	3. augmentation de la valeur
6	4. patentes
7	5. bénéfice proportionnel
8	6. immeubles
9	7. dossier
10	II. Impôts permanents
11	1. immeubles
12	2. immeubles spéciaux
13	3. logements
14	4. localités des entreprises commerciales
15	5. circulation
16	6. marchands en détail, colporteurs etc.
17	7. enchères
18	8. reclame
19	9. cabarets et restaurants
20	10. patentes
21	11. divertissements
22	12. billard
23	13. instruments musicaux et orchestre
24	14. transport de marchandises et de voyageurs
25	15. charrettes
26	16. chevaux et équipages
27	17. vaches, chèvres, moutons et porcs
28	18. chiens
29	19. serres-chaudes et jardinages
30	20. vélocipèdes
31	21. taxe balnéaire
32	22. enregistrement
33	23. chargement
34	24. commerce ambulante et aux marchés
35	25. inspection sanitaire et viande
36	26. attestation de plans de construction et
37	27. état civil (permissions de constructions
38	28. autres
39	III. Contributions sur:
40	1. hivernage
41	2. certificats et autres documents
42	3. ponts et prames
43	4. poids et mesures
44	5. affaires de foyer
45	6. canalisation
46	7. enlevement des immondices
47	8. améliorations
48	9. entretien de chemins et de rues
49	10. romonage
50	11. entretien des gardes de nuit
51	12. arpentage et taxation de terres
52	13. voiturage
53	14. utilisation des rues et des chemins
54	IV. Amendes

saņem pusi no nodokļa kopsummas. Nodokļu iekasēšanu pārziņ nodokļu departaments un pilsētu pašvaldībām iemaksā tikai tām pienākošos daļu. Nodokļu nolikumā īpašā pielikumā ir paredzēts cik lielas summas pie zināmiem ienākumiem ir jāiemaksā pašvaldībām par labu. Ja aplicamie ienākumu avoti atrodas vairāku

pašvaldību robežās, tad pašvaldībām par labu ņemamo nodokļa daļu sadala starp attiecīgām pašvaldībām proporcionāli katras pašvaldības rajonā gūtiem ienākumiem.

Ienākuma nodokļu likums ir ļoti bieži grozīts. Šī grozīšana pa lielākai daļai ir bijusi tāda, ka samazinās nodokļu maksātāju skaits, paaugstinot dzīves minimumu vai atsvabinot no ienākuma nodokļa dažas maksātāju grupas. Pilsoņus, kuŗu ienākumi ir zem dzīves minimuma, atsvabina no nodokļa maksāšanas, un 1928. gadā atsvabina lauksaimniekus no ienākuma nodokļa

N° 5. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem 1920.—1930.

N — nekustamās mantas; Ie — ienākuma; P — procentuālas peļņas un T — tirdzniecības un rūpniecības zīmes.

N° 5. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat de 1920 à 1930.

N — immeubles; Ie — recettes; P — bénéfice proportionnel; T — patentes commerciales et industrielles.

maksāšanas. Tāpēc ar ienākuma nodokli novērojama svārstīšanās. Vispārī, no ienākuma nodokļa ienāk lielas summas un ienākuma nodoklis pilsētu pašvaldību budžetā ir viens no ievērojamākiem posteņiem. Ienākuma nodoklis sastāda daļu no valsts nodokļa; šī daļa visu laiku līdzinājusies — 50%. 1929. gadā šī daļa sastādīja 3,4 milj. ls. Tomēr visās pilsētās viņa nav vienāda: lielajās pilsētās caurmērā iznāk lielākas nodokļu summas, kā mazajās. Caurmērā no viena pilsētas iedzīvotāja 1929. gadā

№ 47. Ienākuma nodoklis. —

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) jusqu'à)	
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	2	10	24	4	0	40
2	1921	335	63	6	7	0	411
3	1922	940	114	40	19	5	1.118
4	1923	640	152	58	47	4	901
5	1924	700	224	83	59	16	1.082
6	1925	1.100	262	93	71	18	1.544
7	1926	2.389	433	116	88	28	3.054
8	1927	2.300	322	156	109	43	2.930
9	1928	2.702	437	163	121	48	3.471
10	1929	2.675	390	156	133	50	3.404
11	1930	2.700	419	133	118	51	3.421
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	2.692	415	151	124	50	3.432
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,01	0,09	0,50	0,14	0,00	0,11
14	1925	3,26	1,79	1,30	1,24	0,76	2,44
15	1929	7,08	2,59	2,14	2,17	1,61	4,91
16	1930	7,14	2,78	1,82	1,92	1,64	4,93
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	7,12	2,75	2,06	2,02	1,61	4,95

№ 48. Vērtības pieauguma nodoklis. — № 48. Impôt

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	1 0 0 0 l s					
		I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	1920	77	5	2	1	0	85
2	1921	320	9	11	4	0	344
3	1922	240	34	5	3	1	283
4	1923	20	33	5	3	0 ¹⁾	61
5	1924	82	32	8	2	0	124
6	1925	180	40	12	5	1	238
7	1926	245	49	19	4	1	318
8	1927	60	41	18	6	3	128
9	1928	95	39	18	6	3	161
10	1929	61	24	11	6	4	106
11	1930	100	38	8	5	3	154
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	85	34	12	6	3	140
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,42	0,05	0,04	0,03	0,00	0,23
14	1925	0,53	0,27	0,18	0,09	0,04	0,38
15	1929	0,16	0,16	0,15	0,10	0,13	0,15
16	1930	0,26	0,25	0,11	0,08	0,10	0,22
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,22	0,23	0,16	0,10	0,10	0,20

paredzēja ieņemt 4,91 ls lielu ienākuma nodokļa summu, pie kam no viena Rīgas iedzīvotāja paredzēja ieņemt — 7,08 ls, bet V. grupas pilsētu iedzīvotāja tikai 1,61 ls. Tā kā viens Rīgas iedzīvotājs caurmērā maksāja 4 reizes lielāku ienākuma nodokļa summu, kā mazo pilsētu iedzīvotājs. Kaut gan ienākuma nodokļa summas mazajās pilsētās ir niecīgas, tomēr viņu pieauguma intensīvitate pēdējos gados ir ļoti liela, un tā netiek vien pārsniedz caurmēru, bet arī Rīgu. 1930. gadā ienākuma nodoklis atkal

ir pieaudzis un pa visām pilsētām kopā sasniedz 3.421.000 ls; no šīs summas uz Rīgu iznāk 2,7 milj. ls. Uz vienu iedzīvotāju caurmērā iznāk — 4 ls 93 santimi, Rīgā — 7,14, bet II. grupas pilsētās — 2,78, III. — 1,82 un IV. — 1,92 un V. — 1,64 ls. Ienākuma nodoklis Rīgai caurmērā dod daudz lielākas summas, kā pārējām pilsētām.

Līdz 1928. gadam ienākuma nodoklis bija jānomaksā decembra mēnesī. Saskaņā ar 1928. gada 24. decembra pārgrozījumiem²⁾ ienākuma nodokļa samaksai paredzēti trīs

¹⁾ Par pamatu ņemta 1923. gada summa, kas mazāka par 1000 ls un līdzinās 310 ls; arī nākošos gados ņemtas nenoapaļotas summas.

²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. № 234.

№ 47. Impôt sur le revenu.

I. (Rīga)	II. (15— 100.000)	III. (5— 15.000)	IV. (2— 5000)	V. (Līdz 2000 (jusqu'à	Kopā Total
1 9 2 3 = 100					
9	10	11	12	13	14
0	7	41	9	0	4
52	41	10	15	0	46
147	75	69	40	125	124
100	100	100	100	100	100
109	147	143	126	400	120
172	172	160	151	450	171
372	285	200	187	700	339
359	211	269	232	1.075	325
422	288	281	257	1.200	385
418	257	269	283	1.250	378
422	276	229	251	1.275	380
421	273	260	264	1.250	381

Procentos — Pourcentage

0,84	4,88	16,67	6,56	0,00	3,16
12,82	11,70	9,20	9,89	8,70	11,75
18,09	13,62	9,70	11,65	9,96	16,28
18,11	13,84	8,20	10,15	9,26	16,08
18,82	14,13	9,55	10,97	10,00	16,66

sur l'augmentation de la valeur.

1 9 2 3 = 100					
385	15	40	33	129	139
1.600	27	220	133	37	564
1.200	103	100	100	235	464
100	100	100	100	100	100
410	97	160	67	154	203
900	121	240	167	204	390
1.225	148	380	133	289	521
300	124	360	200	854	210
475	118	360	200	913	264
305	73	220	200	1.171	174
500	115	160	167	561	252
425	103	240	200	913	230

Procentos — Pourcentage

9,12	2,42	1,39	1,64	0,00	6,72
2,02	1,76	1,19	0,70	0,48	1,81
0,41	0,84	0,68	0,53	0,80	0,51
0,67	1,36	0,49	0,43	0,54	0,72
0,59	1,16	0,76	0,53	0,60	0,68

termiņi: līdz 31. decembrim, 31. martam un 30. jūnijam jānomaksā par 1/3 daļai. Līdz 1928. gadam pilsētu pašvaldības no ienākuma nodokļa pienākošās summas saņēma tekošā budžeta gadā, tagad tās par pusgadu nokavējas. Šāda termiņu pagarināšana rada pilsētu pašvaldībām grūtības, it sevišķi ja arī pārējo valsts nodokļu nomaksa ir pagarināta.

2. Vērtības pieauguma nodoklis.

2. Impôt sur l'augmentation de la valeur.

Šī nodokļa summu sastāvā ietilpst vairāki nodokļi: 1) vērtības pieauguma nodoklis, 2) sevišķs nodoklis, kuŗu ņēma pie nekustamas mantas apgrūtināšanas ar parādiem (saisināti: obligāciju nodoklis) un 3) pamatnodoklis pie nekustamas mantas atsavināšanas (nesajaukt ar atsavināšanas vai tā saucamo krepstnodevu). Šie nodokļi figūrēja laikā no 1920.—1930. gadam, bet pēdējos 1929. un 1930. gados ir palicis vienīgi vērtības pieauguma nodoklis. Abi pārējie vairs nepastāv, tāpēc arī saisināšanas labā tas nosaukts par vērtības pieauguma nodokli.

Visi trīs minētie nodokļi ir apvienoti nevis tāpēc, ka viņi ir radnieciski pēc savas būtības, bet gan tāpēc, ka pilsētu pašvaldību sastādītos budžetos un pārskatos tie nebija daļi. Pēc būtības, šiem nodokļiem katram ir savs īpatnējs raksturs, bet kopējais ir tikai viņu ņemšanas moments. Visus minētos nodokļus ņēma pie pārgrozībām ar nekustamās mantas juridisko stāvokli resp. pie viņas atsavināšanas vai apgrūtināšanas ar parādiem; kā arī šos nodokļus ņēma uz viena un tā paša likuma pamata. Vērtības pieauguma nodoklis jau bija paredzēts 1918. un 1919. gados izdotos likumos par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu ar parādiem¹⁾. Vērtības pieauguma nodoklis pastāv vēl tagad. Šinī pat likumā paredzēja, ka „apgrūtinot nekustamu īpašumu ar parādiem maksājams sevišķs nodoklis 2% lielumā no tās summas, ar kādu nekustamu mantu apgrūtinā”. Šo nodokli, kuŗu saisināti sauca par obligāciju (likumos par valsts budžetu par attiecīgu gadu) un to atcēla 1927. g. ar papildinājumiem un pārgrozījumiem likumā par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu ar parādiem²⁾. Pamatnodokli 1% apmērā no īpašuma vērtības pie nekustamas mantas pārējas citām personām, ņēma sākot ar 1922. gadu uz noteikumu pamata par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu ar parādiem³⁾. Pamatnodokli atcēla 1928. g. ar likumu par nekustamas mantas atsavināšanu⁴⁾. Pēc būtības vērtības pieauguma nodoklis jāskaita pie ārkārtējās peļņas nodokļiem (pēc terminoloģijas, kuŗu lieto likumos par valsts budžetu attiecīgiem gadiem), obligāciju nodokli pie naudas

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1919. № 35 un 140, likuma nosaukums šeit gan ir cits un proti „nekustamas mantas” vietā lieto „nekustamu īpašumu,” bet to vēlāk grozīja un tāpēc šeit lieto „nekustama manta.” ²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 48 II. daļa. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922. № 3. ⁴⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. № 129.

kapitālu vai apgrozījumu nodokļiem un pamatnodokli pie nekustamas mantas nodokļiem. Neskatoties uz to, ka šie nodokļi pēc sava rakstura pieder pie ļoti dažādiem nodokļu veidiem, viņi gadjuma pēc skaitīti kopā. Nepamelaizot pilnīgi savvaļīgu un uz neko nepamatotu dalījumu, tos nav iespējams dot atsevišķi.

Vērtības pieauguma nodoklis, kā jau sacīts, bija paredzēts 1919. gada likumā par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu ar parādiem. Uz šī likuma pamata ņēma nodokli, ja nekustamas mantas vērtība, skaitot no tā laika, kad atsavinātais viņu iegūvis, bija pieaugusi pāri par 1000 rubļiem, no atsavinātāja neatkarīgu apstākļu dēļ, tad atsavināšanas gadījumā, ņēma vērtības pieauguma nodokli 10—50% lielumā no tās summas, par kādu vērtība pieaugusi. Puse no nodokļa nāca valstij, bet otra puse pašvaldībām par labu. (Tas bija paredzēts arī jau agrāk izdotos noteikumos). 1922. gadā likumu grozīja (patiesībā atcēla veco likumu un izdeva jaunu likumu), kur samazināja nodokļu likmi. Uz 1922. gadā izdotā likuma pamata no vērtības pieauguma varēja ņemt tikai 10—25%. Turpretim daļa, kuŗa nāca pašvaldībām par labu palika tā pati. Minēto likumu grozīja vairākas reizes un lielākie grozījumi bija 1927. gadā. 1928. gadā izdeva jaunu likumu, ar kuŗu atvietoja veco 1922. gada likumu. Arī likums par nekustamas mantas atsavināšanu¹⁾, kas tagad spēkā, paredz, ka nekustamai mantai pārejot uz citām personām par atlīdzību, vai bez atlīdzības, blakus citiem nodokļiem, ņemams vērtības pieauguma nodoklis. Vērtības pieauguma nodoklis ņemams visos gadījumos, ja nekustamas mantas vērtība atsavināšanas laikā pieaugusi no atsavinātāja neatkarīgu apstākļu dēļ vairāk par 10%, salīdzinot to ar vērtību, kuŗa aprēķināta atsavināšanas nodevas ņemšanai pie pēdējās iegūšanas, bet ja tāda pēc zemes grāmatu nodaļu vai notārielo arķīvu ziņām nebūtu konstatējama, tad, salīdzinot ar pēdējo iegūšanas summu, pieskaitot pie tās vērtības pieauguma nodokli, ja tas pie pēdējās iegūšanas ņemts. Atsavinātāja ieguldītie kapitāli nekustamas mantas uzlabošanai vai pavairošanai (jaunbūves, izbūves, piebūves, kapitālie remontu, meliorācijas, zemes kultivēšana u. t. t.) jāatšķirina no vērtības pieauguma, ciktālu tie pierādīti dokumentāri vai noteikti, novērtējot tos likumā paredzētā kārtībā uz

vietas. Diezgan sīki aprakstīts, kā nosakāma nekustamās mantas vērtība un tās pieaugums. Dažas nekustamas mantas kategorijas no vērtības pieauguma nodokļa atsvabināmas; kad to iegūst mantošanas vai likumīgas apirkšanas ceļā, kad nekustamu mantu iegūst vai atsavina dzīvokļu patērētāju, izglītības, vai piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības un to savienības, tautas namu biedrības un reliģiskas draudzes, vai baznīcas, kad atsavina piespiedu kārtā, kad nekustamu mantu iegūst valsts, pašvaldība, Latvijas banka, valsts zemes banka, Latvijas hipothēku banka, pašvaldības kredītiestāde u. t. t. Šādu gadījumu ir diezgan daudz, kad vērtības pieauguma nodoklis nav jāmaksā. No vērtības pieauguma summas ņem nodokli no 6—25%. Šo likumu iespējams viegli apiet un tāpēc pirmajā budžeta gadā (1928./1929.), kad tas pastāvēja spēkā, valsts ieņēma tikai 89.000 ls. Tikpat liela summa nāca par labu pašvaldībām. Nākošos gados ieņēmumi no vērtības pieauguma nodokļa pieauga. Bez nelabvēlīgā apstākļa, ka to var viegli apiet, tas ir tehniski nepilnīgs un tiesai pie tā piemērošanas rodas lielas grūtības. Viens no vecākiem mūsu tiesnešiem, attiecībā uz šo likumu, raksta: „mums tiesnešiem šis „likums“ jāpiemēro, mums izvēles nav, mūs piespiež ar kādu tur delirium rīkoties it kā ar normu.“²⁾ Tāpēc ir paredzēts šo likumu grozīt.

Sevišķs nodoklis pie nekustamas mantas apgrūtināšanas ar parādiem (obligāciju nodoklis) paredzēts „Rīkojumā par nodokli nekustamas mantas apgrūtināšanas gadījumā ar parādiem“³⁾. Šo nodokli ņēma pie nekustamas mantas apgrūtināšanas ar parādiem, 5% lielumā no tās summas, ar kādu nekustamu mantu zemes grāmatās apgrūtinā. No nodokļa ieviešanas līdz atcelšanai 50% no tā nāca par labu pašvaldībām. Nodokli sāka ņemt ar 1919. gada 30. janvāri. 1919. gada 9. septembrī Latvijas Tautas Padomes sēdē to samazināja uz 2% no parādu summas. 1922. gadā likumu grozīja, kur paredzēja, ka finansu ministriņm dažos gadījumos ir tiesība atsvabināt no nodokļa (pie valsts pašvaldību, labdarības, zinātnisku vai izglītības iestāžu nekustamas mantas apgrūtināšanas ar parādiem). Ar 1922. gada 7. septembra „pārgrozījumiem 1922. gada 5. janvāra noteikumos par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu“⁴⁾ no nodokļa atsvabināja parādus, taisītus valsts zemes bankā, 1922. gada 26. oktobri

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. gada № 129. ²⁾ O. Osten-Sakens † „Mūsu likumdevējiem“ — Tieslietu ministrijas vēstnesis 1928. № 12 — 411 l. p. Redaktors: docents K. Dišlers; ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1919. № 39; ⁴⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922 № 190.

no nodokļa atsvabināja visus tos gadījumus „ja nekustamu mantu apgrūtinā par labu valstij vai valsts iestādēm.“¹⁾ 1927. gada 23. martā sevišķu nodokli pie nekustamas mantas apgrūtināšanas ar parādiem atcēla (Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 48. II. daļa). Ja nākošos gados no obligāciju nodokļa ienāca vēl kādas summas, tad tie bija pa lielākai daļai nodokļu parādi.

Pamatnodoklis 1% apmērā ieviests sākot ar 1922. gada 5. janvāri un to ņēma uz noteikumu pamata par nekustamas mantas atsavināšanu un apgrūtināšanu²⁾. Pie nekustamas mantas pārejas citām personām par atlīdzību vai bez tās ņemams, kā pamatnodoklis 1% apmērā no mantas vērtības. Puse no nodokļa nāk valstij, bet otra puse pašvaldībām par labu. Šis nodoklis ar grozījumiem nekustamas mantas aprēķināšanas veidā pastāvēja līdz 1928. gada 6. jūnijam, kad to atcēla³⁾.

Sakarā ar likuma pastāvīgiem grozījumiem ieņēmumi no šī nodokļa stipri svārstās: 1921. gadā paredzēja no tā ieņemt 344.000 ls, 1922. — 283.000, 1923. — 61.000, 1924. — 124.000, 1925. — 238.000, 1926. — 318.000, 1927. — 128.000, 1928. — 161.000, 1929. — 106.000 un 1930. — 154.000 ls. Lielākā daļa no nodokļa iznāk uz Rīgu, bet pārējās pilsētās ieņēmumi no šī nodokļa ir samēra mazi. Rīgā novērojama dzīva nekustamas mantas pirkšana un pārdošana, arī tās vērtība šeit pieaugusi daudz straujāki, kā pārējās pilsētās. Tāpat Rīgā nekustamu mantu apgrūtinā ar parādiem

daudz lielākos apmēros, kā citās pilsētās. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā ir maza summa: pa visām Latvijas pilsētām tā līdzinās — 22 santīmiem uz vienu iedzīvotāju. 1920. un 1925. gados uz vienu iedzīvotāju iznāca lielākas summas, tā kā desmit gadu laikā šis nodoklis ir ne tikai pieaudzis, bet pat samazinājies. Jāņem vērā, ka 1920. gadā pastāvēja divi un 1925. gadā trīs nodokļi un visus tos skaitīja zem vērtības pieauguma nodokļa. (Tas ir darīts tāpēc, ka pilsētu domes savos budžetos tos uzrādīja kopā, un līdz ar to nebija iespējams viņus izdalīt, kaut gan tas būtu bijis nepieciešami)⁴⁾.

Pašlaik pārstrādā likumu par vērtības pieauguma nodokli, jo pastāvošais tehniski ir ļoti nepilnīgs un tā piemērošana tiesu iestādēm dara ļoti daudz raizes. Attiecībā uz pilsētu pašvaldību daļu no vērtības pieauguma nodokļa pastāv uzskats, ka to vajadzētu palielināt un no šī nodokļa pilsētām dot nevis 50%, bet gan 75% vai 80%.

3. Tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodoklis.

3. Impôt sur les patentes commerciales et industrielles.

Tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodoklis paredzēts jau 1920. gada instrukcijā⁵⁾. Tālāk šo nodokli paredz 1921. gada noteikumos⁶⁾. „Noteikumos par tirdzniecības-rūpniecības nodokli“ 1921. gada pielikumā pie 31. panta paredz, ka puse no zīmju maksas nāk valstij un otra puse pašvaldību

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922. № 238. ²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922. № 3. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. № 129 „Likuma, par nekustamas mantas atsavināšanu“ 31. pants.

⁴⁾ Par dažiem iepriekšējiem gadiem ir iespējams aprēķināt kādas summas iznāk uz katru no minētiem trim nodokļiem: 1) vērtības pieauguma, 2) obligāciju un 3) atsavināšanas. Šīs summas nav pilnīgas, tomēr zināmu ainu par šo nodokļu stāvokli tās dod. No šiem skaitļiem redzams, ka ar 1927. gadu izsūdz obligāciju nodokļa summas. Minēta gadā to atcēla. Atsavināšanas nodokli atcēla 1928. gadā, tomēr ieņēmumi vēl dažām pilsētām paredzēti 1929. un 1930. gados. Šie ieņēmumi acimredzot ir iepriekšējos gados nenomaksātie nodokļi. Lielākās ieņēmumu summas dod vērtības pieauguma nodoklis. Pa atsevišķiem gadiem, sakarā ar likuma grozījumiem, tās ir diezgan svārstīgas. Tā kā nekādā ziņā ieņēmumus no vērtības pieauguma nodokļa nevar uzskatīt par to dabīgu attīstību, bet gan samazināšanās vai pieaugums izskaidrojams ar likuma grozījumiem. Nākošos gados diezgan lielus ieņēmumus deva obligāciju nodoklis. Līdz ar nekustamas mantas apgrūtināšanu ar parādiem dabīgi, ka pieauga nodoklis un 1926. gadā no obligāciju nodokļa ir paredzēta tik pat liela summa, kā no vērtības pieauguma nodokļa. Ar 1927. gadu obligāciju nodoklis pilsētu pašvaldību budžetos vairs nefigurē. Atsavināšanas nodoklis ir mazāks par vērtības pieauguma un obligāciju nodokļiem. Ar to arī novērojamas diezgan

Gadi	Nodokļi	Vērtības pieauguma	Obligāciju	Atsavināšanas	Kopā
1920	85
1921	344
1922	283
1923	61
1924	67	31	26	26	124
1925	106	79	53	53	238
1926	123	123	65	65	318
1927	119	—	9	9	128
1928	122	—	39	39	161
1929	105	—	1	1	106
1930	153	—	1	1	154

lielas svārstīšanās. Kā jau sacīts, sākot ar 1928. gadu paliek tikai vienīgi vērtības pieauguma nodoklis.

⁵⁾ „Instrukcijā par pilsētu ieņēmumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem“ („Valdības Vestnesis“ 1920. № 16) 8. pantā paredz, ka „no valsts tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodokļa pilsētas var uzlikt papildu nodokli 50% apmērā no valsts nodokļa, pie kam šo nodokli ievāc pilsētas pašvaldība, atmaksājot noteiktos termiņos finansu m-ļai pienācīgo daļu.“ Par šo nodokli jau agrāk paredzēts valdības rīkojumos „Valdības Vestnesis“ 1919. gada № 9, 47 un 98. ⁶⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. № 2.

№ 49. Tirdzniecības-rūpniecības zīmes 1920.—1930. — № 49. Patentes com

№ №	Pilsētu grupas Groupes des villes Gadi Années	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) jusqu'à	
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	25	22	4	4	1	56
2	1921	140	28	11	14	2	195
3	1922	140	85	38	26	5	294
4	1923	200	65	24	25	4	318
5	1924	266	70	26	27	6	395
6	1925	300	87	31	34	4	456
7	1926	300	90	38	42	5	475
8	1927	330	94	41	44	10	519
9	1928	330	94	42	49	16	531
10	1929	340	93	44	49	18	544
11	1930	340	88	40	46	19	533
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	337	91	42	48	18	536
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,14	0,20	0,08	0,14	0,14	0,15
14	1925	0,59	0,60	0,46	0,59	0,17	0,72
15	1929	0,60	0,62	0,60	0,80	0,38	0,78
16	1930	0,80	0,58	0,55	0,75	0,61	0,77
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,59	0,60	0,58	0,78	0,58	0,77

№ 50. Procentuālās peļņas nodoklis 1920.—1930. — № 50. Impôt propor

1	2	1 0 0 0 l s					
		3	4	5	6	7	8
1	1920 ¹⁾	9	—	7	3	0	19
2	1921 ¹⁾	569	70	30	22	5	696
3	1922	1.600	280	58	35	10	1.983
4	1923	1.140	288	95	48	8	1.579
5	1924	1.100	376	99	68	12	1.655
6	1925	1.450	438	121	96	13	2.123
7	1926	1.600	335	128	105	29	2.197
8	1927	1.750	256	133	107	39	2.285
9	1928	1.500	255	141	113	46	2.055
10	1929	1.450	263	124	118	49	2.004
11	1930	1.730	257	112	118	48	2.265
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	1.560	258	126	116	48	2.108
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,05	—	0,15	0,10	0,03	0,05
14	1925	4,29	3,00	1,81	1,87	0,76	3,36
15	1929	3,84	1,74	1,70	1,92	1,58	2,89
16	1930	4,68	1,70	1,54	1,92	1,55	3,28
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	4,13	1,71	1,73	1,89	1,55	3,04

iestādēm par labu²⁾. Pēc šī likuma „tirdzniecības zīmes sadalās piecās kategorijās un rūpniecības — septiņās, bet tirdzniecības zīmju maksa svārstās no 60—6.000 rubļu (valsts un pašvaldības daļa kopā), rūpniecības zīmju maksa no 40—4.000 rubļu un tirdzniecības zīmju maksa kredītiestādēm un apdrošināšanas iestādēm svārstās no 60—6000 rubļu“. Noteikumi par tirdzniecības-

rūpniecības nodokli vairākkārt grozīti³⁾. 1924. gadā 20. decembrī izsludināja jaunu „likumu par tirdzniecības-rūpniecības nodokli“⁴⁾, kas stājās spēkā ar 1925. maksāšanas gadu. Šis likums ar grozījumiem⁵⁾ pastāv līdz šim laikam. Tirdzniecības-rūpniecības nodoklis ietilpst nodokļu nolikumā 163.—371. pantos⁶⁾.

Tirdzniecības-rūpniecības nodokli ņem

¹⁾ 1920. un 1921. gados nodokli pilsētas valdes ņēma, kā patstāvīgu nodokli no tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumiem. ²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. g. № 1. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. № 183, 1922. № 26, № 106 un № 271; ⁴⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1924. № 193; ⁵⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 94, 95, 1930. № 42; ⁶⁾ Nodokļu nolikums, Saeimas kodifikācijas nodaļas 1928. gada izdevums.

merciales et industrielles de 1920 à 1930.

I. (Rīga)	II. (15— 100.000)	III. (5— 15.000)	IV. (2— 5000)	V. (Līdz —2000) jusqu'à	Kopā Total
1923 = 100					
9	10	11	12	13	14
13	34	17	16	25	18
70	43	46	56	50	61
70	131	158	104	125	92
100	100	100	100	100	100
133	108	108	108	150	124
150	134	129	136	100	143
150	138	158	168	125	150
165	145	171	176	250	163
165	145	175	196	400	167
170	143	183	196	450	171
170	135	167	184	475	168
169	140	175	192	450	169
Procentos — Pourcentage					
2,06	10,68	2,78	6,56	14,28	4,48
3,96	3,82	3,07	4,74	1,98	3,47
2,30	3,25	2,78	4,29	3,59	2,60
2,28	2,91	2,47	3,96	3,45	2,51
2,53	3,10	2,66	4,25	3,60	2,90

tionnel sur le bénéfice de 1920 à 1930.

1923 = 100					
1	—	7	6	0	1
50	24	32	46	63	44
140	97	61	73	125	126
100	100	100	100	100	100
96	131	104	142	150	105
127	152	127	200	225	134
140	116	135	219	363	139
154	89	140	223	488	145
132	89	148	235	575	130
127	91	131	246	613	127
152	89	118	246	600	143
137	90	133	242	600	134
Procentos — Pourcentage					
1,07	—	4,86	4,92	0,60	1,50
16,24	19,23	11,97	13,37	8,70	16,15
9,81	9,19	7,71	10,33	9,76	9,59
11,60	8,49	6,91	10,15	8,71	10,65
10,79	8,78	7,97	10,27	9,60	10,23

1) kā pamatnodokli (tirdzniecības un rūpniecības zīmes) no visiem uzņēmumiem, kuŗi nav no šī nodokļa atsvabināti; 2) kā nodokli no kapitāla un procentuālo peļņas nodokli — no uzņēmumiem, kuŗiem jādod pārskats par savu darbību; 3) kā procentuālo peļņas nodokli no uzņēmumiem, kuŗiem nav jādod pārskats par savu darbību. No tirdzniecības-rūpniecības zīmju maksas pašvaldībām par labu nāk puse; no uzņēmumiem, kuŗiem nav jādod pārskats par savu darbību pašvaldībām par labu nāk piemaksa 100% apmērā pie procentuālā

peļņas nodokļa, kuŗu saņem valsts; no uzņēmumiem, kuŗiem jādod pārskats par savu darbību pašvaldībām par labu nāk piemaksa 50% apmērā pie procentuālā peļņas nodokļa, kuŗu saņem valsts. Nodoklis no kapitāla, kuŗu ņem no tiem uzņēmumiem, kuŗiem jādod pārskats par savu darbību, pašvaldībām pēc likuma nepienākas un to saņem vienīgi valsts.

Vispārējā tirdzniecības-rūpniecības nodokļu pārzināšana piekrit finansu ministrijas nodokļu departamentam. Finanšu m-ja zīmju pārdošanu uztic Latvijas bankai un tās nodaļām un pilsētu valdēm. Tirdzniecības vai rūpniecības zīme pērkama tās pilsētas vai apriņķa iestādēs, kuŗu robežās atrodas uzņēmums. Uzņēmumiem, kuŗi atrodas vairāku pilsētu vai apriņķa robežās, zīme pērkama tās pilsētas vai apriņķa iestādēs, kuŗu robežās atrodas uzņēmumu pārvalde vai dzīvo uzņēmuma īpašnieks. Darba izpildījumiem un piegādājumiem, kuŗi izpildāmi vairāku apriņķu vai pilsētu robežās, zīmes izpērkamas tās pilsētas vai apriņķa iestādēs, kur atrodas iestāde vai amatpersona, kas attiecīgo darbu vai piegādājumu atdevusi izpildīt.

Ieņēmumi no tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodokļa nav lieli. Caurmērā pēdējo trīs gadu laikā šis nodoklis devis ap 536.000 ls lielus ieņēmumus. Arī nodokļu pieaugums nav liels, jo tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu skaits maz pieaug, bet zīmju likme pēdējos gados palikusi bez pārgrozībām. Salīdzinot ar 1923. gadu nodoklis pieaudzis tikai 1,7 kārtīgi, kaut gan mazajās pilsētās nodokļu pieaugums ir straujāks un tā summas palielinājušās 4,5 kārtīgi. Tomēr caurmērā uz vienu iedzīvotāju no tirdzniecības-rūpniecības zīmju nodokļa Rīgā ieņem 89 santimi (caurmērā pēdējos trīs gados), bet mazajās pilsētās (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) ieņem tikai 58 santimi. Tā kā Rīga šis nodoklis ir stipri lielāks, kā mazajās pilsētās. Tas arī pilnīgi saprotams, jo Rīgas tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumi ir daudz lielāki, kā pārējās Latvijas pilsētās.

Lielākais tirdzniecības uzņēmumu skaits ir Rīgā — 12938, nākošā vietā i Liepāja — 2.230, Daugavpils — 1.834, Jelgava — 1.481, Rīgas-Jūrmala — 1.119, Ventspils — 659, Rēzekne — 615, Tukums — 429, Saldus — 376, Ludza — 372, Kuldīga — 371 u. t. t. Vispārī novērojams, ka pilsētās ar lielāko iedzīvotāju skaitu ir arī lielākais tirdzniecības uzņēmumu skaits. Tomēr tas ir tikai pa daļai pareizi, jo jau pie musu lielākām pilsētām redzams, ka Rīgas-Jūrmala pēc iedzīvotāju skaita stāv astotā vietā, bet pēc

№ 51. Tirdzniecības un rūpniecības zīmju kategorijas atkarībā no uzņēmumu apgrozījuma.

№ 51. Catégories des patentes commerciales et industrielles, dépendant du mouvement de l'entreprise.

Zīmju kategorijas Catégories des patentes	Gada apgrozījums latos Mouvement annuel en lats	Zīmju gada maksa — Prix des patentes		
		Valstij par labu Au bénéfice de l'Etat	Pašvaldību iestādēm par labu Au bénéfice des admin. municipal.	Kopā Total
		L a t o s		
TIRDZNICĪBAS ZĪMES Patentes commerciales				
I.	pāri par 200.000 au-dessus de	150	150	300
II.	100.000—200.000	75	75	150
III.	50.000—100.000	37,5	37,5	75
IV.	10.000—50.000	15	15	30
V.	līdz — jusqu'à 10.000	2,5	2,5	5
RŪPNIECĪBAS ZĪMES Patentes industrielles				
I.	pāri par 500.000 au-dessus de	300	300	600
II.	200.000—500.000	150	150	300
III.	100.000—200.000	75	75	150
IV.	50.000—100.000	37,5	37,5	75
V.	10.000—50.000	15	15	30
VI.	5.000—10.000	2,5	2,5	5

№ 52. Tirdzniecības zīmju kategorijas kredītiestādēm un apdrošināšanas uzņēmumiem.

№ 52. Catégories des patentes commerciales des institutions de crédit et d'assurance.

Zīmju kategorijas Catégories des patentes	Pamata vai daļības kapitāls (240. p.) latos Capital fondamental ou de parts (en ls)	Zīmju gada maksa — Prix des patentes		
		Valstij par labu Au bénéfice de l'Etat	Pašvaldību iestādēm par labu Au bénéfice des admin. municipal.	Kopā Total
		L a t o s		
I.	pāri par 1.000.000 au-dessus de	300	300	600
II.	500.000—1.000.000	150	150	300
III.	200.000—500.000	75	75	150
IV.	50.000—200.000	37,5	37,5	75
V.	10.000—50.000	15	15	30
VI.	līdz — jusqu'à 10.000	2,5	2,5	5

tirdzniecības uzņēmumu skaita — piektā. Mazākais tirdzniecības uzņēmumu skaits ir Durbē — 14, Piltenē — 21, Ainažos — 24, Lejasciemā — 26 un Salacgrīvā — 33. Tās arī ir pilsētas ar mazāko iedzīvotāju skaitu. Tomēr šī aina ir pareizāka un spilgtāka, ja salīdzina tirdzniecības uzņēmumu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem. Lielākais tirdzniecības uzņēmumu skaits uz katrēm 1000 iedzīvotājiem ir Rīgas-Jūrmalā — 139,6. Attiecībā uz Rīgas-Jūrmalas iedzīvotāju skaitu jāņem vērā, ka tas ir ņemts ziemas laikā un vasarā, sezonas laikā, šeit sabrauc daudz peldu viesu, kuŗu vajadzību apmierināšanai atveŗ lielu skaitu tirdzniecības

uzņēmumu. Tāpēc arī izskaidrojams, ka šeit caurmērā ir daudz vairāk tirdzniecības uzņēmumu. Viļānos uz katrēm 1000 iedzīvotājiem ir — 137,2 tirdzniecības uzņēmumi, Preiļos — 120,7, Madonā — 100,3, Dobelē — 98,5, Vaŗakļanos — 96,6 un Jaunelgavā — 95,2. Novērojams, ka caurmērā diezgan liels tirdzniecības uzņēmumu skaits iznāk dažās nelielās un īpaši Latgales pilsētās. Šāds stāvoklis, galvenā kārtā, izskaidrojams ar atsevišķu uzņēmumu nelieliem apgrozījumiem, un arī ar to, ka šie uzņēmumi apkalpo ne tikai pilsētas vajadzības, bet arī apkārtējos lauksaimniekus. Mazākais tirdzniecības uzņēmumu skaits ir Grivas pil-

№ 53. Tirdzniecības uzņēmumu skaits pilsētās 1929. gadā.

№ 53. Nombre des entreprises commerciales dans les villes en 1929.

№	Pilsētu nosaukums Villes	Tirdzniec. uzņēmumu skaits Nombre des entreprises commercial.	Tirdzniec. uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem Nombre des entreprises commerc. sur 1000 habitants
1	Rīga	12.938	34,2
2	Liepāja	2.230	38,9
3	Daugavpils	1.834	42,4
4	Jelgava	1.481	44,8
5	Ventspils	659	38,1
6	Rezekne	615	48,5
7	Valmiera	283	33,8
8	Rīgas-Jūrmala	1.119	139,8
9	Cēsis	312	40,5
10	Tukums	429	56,0
11	Kuldīga	371	53,5
12	Jekabpils	242	43,1
13	Ludza	372	69,4
14	Sloka	182	34,4
15	Grīva	77	14,5
16	Bauska	354	73,1
17	Rūjiena	146	31,8
18	Saldus	376	86,4
19	Krāslava	331	77,2
20	Talsi	277	66,0
21	Alūksne	273	75,5
22	Smiltene	200	55,7
23	Gulbene	213	59,5
24	Aizpute	212	61,7
25	Valka	141	42,2
26	Līvāni	267	82,9
27	Krustpils	180	56,0
28	Limbāži	110	37,4
29	Auce	235	81,0
30	Pļaviņas	212	80,5
31	Jaunjelgava	219	95,3
32	Madona	219	100,3
33	Dobeles	212	98,5
34	Strenči	56	28,9
35	Sabīle	132	68,9
36	Kārsava	117	63,4
37	Preiļi	211	120,7
38	Subata	87	51,2
39	Kandava	109	66,9
40	Varakļāni	157	96,6
41	Balvi	134	84,6
42	Sigulda	77	53,3
43	Mazsalaca	43	31,3
44	Viļāni	188	137,2
45	Priekule	90	69,4
46	Ogre	63	48,7
47	Viesīte	96	76,3
48	Ilūkste	50	41,5
49	Valdemārpils	50	44,2
50	Grobiņa	41	36,3
51	Ape	53	55,9
52	Ķemeri	76	80,6
53	Ainaži	24	26,0
54	Salacgrīva	33	36,3
55	Piltene	21	26,6
56	Durbe	14	25,4
57	Lejasciems	26	52,0
	Kopā — Total	29 273	42,1

sētā—14,5 uzņēmumi uz katriem 1000 iedzīvotājiem, Durbē — 25,4, Ainažos — 26,0, Piltēnē — 26,6, un Strenčos — 28,9 uzņēmumi. Dažas no minētām ir vecas pilsētas, kas pie tagadējiem apstākļiem ir zaudējušas savu agrāko nozīmi. Tās nav vairs dabiskie centri, kur varētu attīstīties tirdzniecība un rūpniecība, tāpēc arī tirdzniecības uzņēmumu skaits šeit ir ļoti mazs. Caurmēra tirdzniecības uzņēmumu skaits mūsu lielajās pilsētās, kā redzams, ir zem valsts caurmēra. Rīgā uz katriem 1000 iedzīvotājiem ir 34,2 tirdzniecības uzņēmumi, Liepājā — 38,9, Ventspilī — 38,1 u. t. t. Tirdzniecības uzņēmumu skaits lielajās pilsētās samērā ir mazs tāpēc, ka šeit koncentrējas lieltirdzniecība. Rīgas vai Liepājas tirdzniecības uzņēmumi caurmērā ir daudz lielāki (pēc apgrozījumiem), kā pārējās valsts daļās. Piemēram, no visiem uzņēmumiem, kas izpirkuši I. kategorijas tirdzniecības zīmes, uz Rīgu iznāk 75,5% (524), bet V. kategorijas zīmes — 36,3% (5.834), tātad laikā, kad Rīgā tie sastāda 44,2% no visiem tirdzniecības uzņēmumiem mūsu pilsētās. Ar to arī izskaidrojams, kāpēc Rīgā un Liepājā samērā ir mazāks tirdzniecības uzņēmumu skaits, kā pārējā Latvijā.

Rūpniecības zīmju izpirktais skaits ir stipri mazāks. Starp rūpniecības uzņēmumiem daudz ir tādu, kas atsvabināti no zīmju izpirkšanas.

4) Procentuālais peļņas nodoklis.

4) Impôt proportionnel sur le bénéfice.

Kā tirdzniecības-rūpniecības sastāvdaļas vēl ir nodoklis no kapitāla un procentuālais peļņas nodoklis no uzņēmumiem, kuriem jānodod pārskats par savu darbību un procentuālais peļņas nodoklis no uzņēmumiem, kuriem nav jānodod pārskats par savu darbību. Kaut gan šie nodokļi stingri dalīti un ņemami atsevišķi, tomēr izdalīt tos pilsētu pašvaldību budžetos nav iespējams, jo lielākā daļa pilsētu abus nodokļus uzdod kopā. Tāpēc savilkumos šie nodokļi uzdoti vienā kopsummā. Uzņēmumus, kuriem apliekamā peļņa nepārsniedz 3% no kapitāla, neapliek ar procentuālo peļņas nodokli, bet pārējos apliek. Kad peļņas samērs pret pamatkapitālu līdzinās 3%, tad procentuālais peļņas nodokļa norma līdzinās — 5%. Šī norma, līdz ar peļņas samēra pieaugšanu, palielinās. Kad peļņas samērs sasniedz 20%, tad nodokļu norma līdzinās 11,5% no peļņas. Uzņēmumi, kuriem tirā peļņa pārsniedz 20% no viņu pamatkapitāla, maksā 11,5% no visas peļņas un bez

tam vēl 0,5% no tās peļņas daļas, kuŗa pārsniedz 20% no minētā kapitāla. Pašvaldībām nāk par labu piemaksa pie procentuālā peļņas nodokļa 50% apmērā no tā.

Uzņēmumus, kuŗiem nav jādod pārskats par savu darbību, apliek ar procentuālo peļņas nodokli. Procentuālais peļņas nodoklis maksājams par katru atsevišķu tirdzniecības vai rūpniecības iestādi, lai tā piederētu vienai personai vai vairākiem līdzīpašniekiem. Ja maksātājam pieder vairāki tirdzniecības, rūpniecības vai peļņas uzņēmumi, par kuŗiem tas ved grāmatas, tad šie uzņēmumi, uz maksātāja lūgumu, apliekami par kopēju uzņēmumu peļņu pēc veikala gramatām.

Par pamatu aplikšanai ar procentuālo peļņas nodokli ņem peļņu, kuŗu aprēķina iecirkņu nodokļu komisijas pēc apgrozījuma par pēdējo, līdz maksāšanas gadam, notecejušo kalendara vai operāciju gadu, piemērojot tam galvenās tirdzniecības-rūpniecības nodokļa komisijas apstiprināto vidējo peļņas procentu, kuŗš noteikts tai grupai, pie kuŗas pieder aplikamais tirdzniecības, rūpniecības, vai peļņas uzņēmums. Operāciju gadam jāaptver divpadsmit mēnešu liels periods.

Procentuālā peļņas nodokļu norma uzņēmumiem, kuŗiem nav jādod pārskati par savu darbību ir sekoša:

	Skaidra peļņa Bénéfice net	Nodokļa norma Norme d'impôt
Līdz jusqu'à	2.000 ls	2,5%
No	2.000— 5.000 "	3,5%
"	5.000— 8.000 "	4,5%
"	8.000—11.000 "	5,5%
"	11.000—15.000 "	6,5%
"	Pāri par 15.000 "	7,5%
	plus de	

Ar procentuālo peļņas nodokli aplikamos uzņēmumus apliek ar nodokli vietējām pašvaldībām par labu, ņemot to kā piemaksu pie procentuālā peļņas nodokļa 100% apmērā. Kad ar kopēju peļņu aplikamie uzņēmumi atrodas vairāku pašvaldību robežās, tad šīm pašvaldībām par labu ņemamo nodokļu piemaksu sadala starp attiecīgām pašvaldībām proporcionāli katras pašvaldības rajonā gūtai peļņai, bet ja tā nav zināma, tad proporcionāli taisītam apgrozījumam.

Ienākumi no procentuālā peļņas nodokļa sastāda diezgan ievērojamu daļu no pilsētu pašvaldību budžetu kopsummas. Tomēr šī nodokļa pieaugums ir ļoti niecīgs un, salīdzinot ar 1923. gadu, tas pie-

audzis tikai par 43%. Salīdzinot pa atsevišķiem gadiem procentuālā peļņas nodokļa summas pat ir samazinājušās, piemēram 1928. gadā. Procentuālais peļņas nodoklis no valsts iestāžu puses bija paredzēts tādos apmēros, kādos to uzņēmēji nebija spējīgi maksāt. Lielākā daļa no nodokļu summas, kā tas novērojams ar pārējiem nodokļiem, iznāk uz Rīgu. Rīga 1930. gadā paredzējusi ieņemt no procentuālā peļņas nodokļa — 1,7 milj. ls, kas sastāda uz vienu iedzīvotāju — 4,58 ls. Turpretim 24 mazās pilsētas, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000, ieņēmumi no procentuālā peļņas nodokļa līdzinās — 48.000 ls, kas sastāda uz vienu iedzīvotāju tikai 1,55 ls vai trīs reizes mazāku summu, kā Rīgā. Bet par to procentuālā peļņas nodokļa pieaugums mazās pilsētās ir daudz straujāks, kā Rīgā. V. grupas pilsētas tas pieaudzis 6-kārtīgi, bet Rīga tikai par 52% (pret 1923. gadu) un II. grupas četras pilsētas procentuālais peļņas nodoklis ir pat samazinājies par 11%.

1930. gadā¹⁾ ir pagarināti procentuālā peļņas nodokļa nomaksas termiņi: agrāk tie bija jāizdara uzņēmumiem, kam jādod pārskats par savu darbību, viena mēneša laikā (un ārzemju — divu) pēc pārskata sastādīšanas, tagad nomaksa sadalīta trijos termiņos: viena, četru un septiņu mēnešu laikā. Tāpat pārējiem uzņēmumiem termiņi nolikti 31. VIII., 30. XI. un 28. II. Pilsētu pašvaldībām termiņu pagarināšana rada grūtības.

5. Nodoklis no nekustamās mantas pilsētās.

5. Impôt sur immeuble dans les villes.

Tagad mūsu pilsētu budžetā šis nodoklis tām dod ļoti redzamus ieņēmumus. Tas ir viens no lielākajiem nodokļiem. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados tas bija patstāvīgs nodoklis, kuŗu pilsētas ar maziem izņēmumiem, varēja ņemt no visas nekustamās mantas, kas atradās pilsētas robežās. Minētā laikā par pamatu pie nekustamās mantas aplikšanas ņēma tās ienākumu. Tomēr, kā patstāvīgs nodoklis tas ilgi nepastāvēja. 1921. gada 16. septembrī izdeva jaunus noteikumus (rikojumu) par nodokli no nekustamiem īpašumiem (mantas) pilsētās un miestos²⁾. Uz šo noteikumu pamata visu nekustamo mantu, ar zināmiem izņēmumiem, tāpat aplika ar nodokli, bet tagad ne tik vien pilsētām un miestiem, bet arī valstij par labu. Nodokli

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1930 № 42.

²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921 № 199.

ņem no nekustamās mantas ienesīguma vērtības. Nodokli ņem ministru kabineta noteiktos apmēros, bet ne augstāk par 4% no mantas vērtības. Puse no šī nodokļa nāk valstij un otra puse attiecīgai pašvaldībai par labu. Pilsētu un miestu nekustamās mantas nodokli, sākot ar minēto noteikumu spēkā stāšanos, visā Latvijā parzināja tiešo nodokļu departaments. Nodoklis aprēķināms no 1921. gada 1. janvāra, bet par 1921. gadu nodokli ņēma tikai valstij par labu 2% apmērā. Tāpēc arī pilsētās nekustamās mantas nodoklis, sākot ar 1922. gadu uzskatāms, kā piemaksa pie valsts nodokļa. Dažas pilsētu pašvaldības 1922. gadā nekustamās mantas nodokli bija vēl ievietojušas pie patstāvīgiem nodokļiem. Tas izskaidrojams, galvenā kārtā, ar to ka budžeta sastādīšanas laikā minētais likums nebija izdots. Skaidrības labā visu pilsētu pašvaldību nekustamās mantas nodoklis 1922. gadā ir skaitīts pie piemaksām pie valsts nodokļiem, bet 1921. gadā pie patstāvīgiem nodokļiem. Kaut gan pārgrozījumos, rīkojumā par nodokli no nekustamās mantas pilsētās un miestos¹⁾, ir paredzēts, ka par 1921. un 1922. gadiem nodokli ņem 4% apmērā, bet tanīs pilsētās un miestos, kuŗos nekustamo īpašumu nodoklis pašvaldībām par labu par 1921. gadu jau realizēts, nodoklis par šo gadu ņemams tikai valstij par labu 2% apmērā no nekustamās mantas aprēķinātās vērtības. Pēc šī pārgrozījuma bija iespējams pilsētās un miestos pie nekustamās mantas nodokļa uzlikšanas un iekasēšanas piemērot 1921. gada jaunus noteikumus par nekustamās mantas nodokli. Tā kā 1921. un 1922. gados pilsētu pašvaldības varēja piemērot, kā vecos, tā arī jaunus noteikumus. Bet vienādības labā 1921. gadā budžetu savilkumā nekustamās mantas nodoklis ir skaitīts pie patstāvīgiem nodokļiem un 1922. gadā pie piemaksām pie valsts nodokļiem. Noteikumi par nekustamās mantas nodokli ir vairākkārt grozīti un papildināti²⁾. Galvenie grozījumi attiecas uz ienesīguma vērtības noteikšanu un nodokļa likmes samazināšanu uz 2% no ienesīguma vērtības. 1926. gadā veco 1921. gada noteikumu vietā izdeva jaunu likumu par nodokli no nekustamās mantas pilsētās un miestos³⁾. Šis likums ar maziem grozījumiem pastāv līdz šim laikam un tas ietilpst arī nodokļu nolikumā 109.—162.

Uz tagad pastāvošo likumu pamata, visa nekustamā manta pilsētas administrā-

tīvās robežās, ar dažiem izņēmumiem, ap-
liekama ar nodokli valstij un vietējām paš-
valdībām par labu.

Nodokli ņem no nekustamās mantas ienesīguma vērtības, kuŗu noteic par trīsgadīgiem laikmetiem, atvelkot no noteicē-
jušā trīsgadīgā nodokļa aprēķināšanas laik-
meta, pēdēja gada brutto ienākuma, no-
teiktus procentus izdevumiem un kapitāli-
zējot atlikumu ar 5%. Procentuālās izde-
vumu normas nosaka finansu ministrs pa
trīsgadīgiem laikmetiem, sadalot pilsētas
pēc vajadzības rajonos. Pilsētu nekustamās
mantas nodokli pārzin nodokļu departa-
ments. Nodokli ņem 1,5% apmērā no
mantas ienesīguma vērtības. Viena ceturtdā
daļa no šī nodokļa nāk valstij un trīs
ceturtdās daļas attiecīgām pašvaldībām par
labu.

Nekustamās mantas nodokļa likmes
attīstība ir interesanta tai ziņā, ka to pa-
stāvīgi samazināja. Noteikumus par pilsētu
ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un
pārskatiem paredzēja, ka nodoklis nedrīkst
pārsniegt 0,1% no tā vērtības. Bet šī
likme ilgi nepastāvēja, to 1921. gada sep-
tembri grozīja un noteica uz 4%; pēc tam
to vēl grozīja un 1926. gada jūnijā noteica
uz 1,5% no ienesīguma vērtības. Pēdēja
likme pastāv līdz šim laikam. Tomēr pēc
minētam likmēm ir grūti spriest vai to
faktiski paaugstina vai arī pazemina. Te
vēl jāņem vērā, cik augstus nosaka pro-
centus izdevumiem un ar kādu procentu
kapitālīzē atlikumu, (kas rodas, kad no
brutto ienākuma atņem izdevumus). Pēc
1921. gada noteikumiem (rīkojuma) kapitā-
lizēšanas procents bija noteikts uz 10%, bet
1926. gada jūnija likumā uz 5%. Tāpat
procentuālās izdevumu normas nosaka
finansu ministrs par trīsgadīgiem laikme-
tiem. Pie kam pilsētās un miestus sadala
pēc rajoniem. Ar finansu ministra 1930. g.
4. februāra rīkojumu № 1 — Rīgas pilsē-
tas administratīvās robežās ietilpstošās
nekustamās mantas nodokļa aprēķinā-
šanai noteiktās atvilkumu normas, no ne-
kustamās mantas gada brutto ienākumiem
1930., 1931. un 1932. maksāšanas gadiem
un ar rīkojumu № 2 tās noteiktas parējām
Latvijas pilsētām. Nekustamās mantas
aplīkšanai ar nodokli, no brutto ienākuma
Rīgas pilsētas dzīvokļiem atvelk 65—95%.
Visi dzīvokļi, pēc ēku atrašanās vietām
sadalīti 3 kategorijās, bet katra kategorija
3 šķirās, tā ka dzīvokļiem paredz pavisam
9 atvelkamās normas. Katra norma atšķi-

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922. № 35. ²⁾ Skat. likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā par 1922. № 35, 1923. № 119 un № 166, 1924. № 99 un № 134, 1926. № 22. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1926. № 91.

№ 54 Nekustamās mantas nodoklis 1920.—1930. — № 54. Impôt

№ Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) jusqu'à	
		1 0 0 0 1 s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920 ¹⁾	90	22	32	14	1	159
2	1921 ¹⁾	122	50	25	19	4	220
3	1922	300	188	47	28	9	572
4	1923	400	162	63	40	11	676
5	1924	750	213	90	46	12	1.111
6	1925	1.563	234	147	67	17	2.028
7	1926	1.800	317	173	87	25	2.402
8	1927	2.000	584	310	143	45	3.082
9	1928	3.185	622	349	192	67	4.415
10	1929	3.600	584	398	203	80	4.865
11	1930	3.725	601	413	237	92	5.068
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3.503	602	387	211	80	4.783
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920 ¹⁾	0,49	0,20	0,67	0,46	0,14	0,42
14	1925	4,63	1,60	2,20	1,17	0,72	3,21
15	1929	9,53	3,87	5,46	3,31	2,58	7,01
16	1930	9,86	3,99	5,67	3,86	2,97	7,30
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	9,27	3,99	5,31	3,44	2,58	6,59

ņas par 5%. Rīgā no veikalu īres, skatoties pēc to atrašanās vietām, atvelk no 30—75%. Visi veikali sadalīti 4 kategorijās un katrā kategorijā izšķir vai tas atrodas mūra vai koka un jaukta materiāla ēkā; kopā ir paredzētas 8 pakāpes un katrā atšķiras par 5%. Fabrikām un darbnīcām, kas atrodas mūra ēkās atvelk—50%, koka vai jaukta materiāla — 75%, pirtīm un siltumnīcām, kas atrodas mūra ēkās atvelk — 65%, koka vai jaukta materiāla — 85%, stalliem un iebraucamām vietām — 55%, autogaražu un noliktavu ēkām — 45%. No laukumu īres maksām atvelk sporta laukumiem — 80%, augļu, sakņu un puķu dārziem, koku skolām, tūrumiem, ganībām un pļavām — 70% un pārējiem laukumiem — 35%. Dzīvokļu iedalījums 3 kategorijās pēc ēku atrašanās vietas aprādīts atsevišķā sarakstā, bet pēc ēku labierīcībām dzīvokļi iedalāmi šādās šķirās: a) I. šķiras dzīvokļi, kas atrodas mūra ēkās ar centrālo apkurināšanu un kanalizāciju; b) II. šķiras dzīvokļi, kas atrodas mūra ēkās bez kanalizācijas un centrālās apkurināšanas vai arī bez vienas no šīm labierīcībām; c) III. šķiras dzīvokļi, kas atrodas koka vai no jauktiem materiāliem celtās ēkās. Darbnīcas dzīvokļos, atsevišķi apdzīvojamās istabas pie veikalēm, biedrības, lūgšanas nami, skolas bibliotēkas, teātri, panzijas, patversmes, slimnīcas, kā arī telpas, kuņas atrodas valsts vai pašvaldības iestādes,

pielīdzināmas dzīvokļiem pēc attiecīgām kategorijām un šķirām. Kinemotogrāfu telpas, kantori un viesnīcas pielīdzināmas veikalēm pēc attiecīgām kategorijām, paaugstinot procentuālās atvilkumu normas kantoriem par 5%, bet viesnīcām par 10%. Dzīvokļiem, kas celti pēc 1918. gada 18. novembra — atvilkumu normas paaugstināmas par 2—5%.

Pārējās Latvijas pilsētas sadalītas 5 nodaļumos. Pirmā nodaļumā ietilpst pilsētas ar trim rajoniem un normas piemērojamas: Bauskas, Cēsu, Ludzas, Madonas, Rēzeknes, Saldus, Slokas, Smiltenes, Talsu, Tukuma un Valmieras pilsētās. Otrā nodaļumā ietilpst pilsētas ar diviem rajoniem un normas piemērojamas: Aizputes, Alūksnes, Auces, Balvu, Dobeles, Gulbenes, Kandavas, Kārsavas, Ķemeru, Krāslavas, Kuldīgas, Limbažu, Līvānu, Ogres, Pļaviņu, Preiļu, Priekules, Rūjienas, Sables, Siguldas un Valkas pilsētās. Trešās grupas pilsētas ir bez rajoniem un atvilkumu normas piemērojamas: Ainažu, Apes, Durbes, Grivas, Grobiņas, Ilukstes, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Krustpils, Lejasciema, Mazsalacas, Piltēnes, Salacgrivas, Strenču, Subātas, Valdemārpils, Vaļakļānu Viesītes un Viļānu pilsētās. Ceturtnā grupā paredzēti trīs rajoni un normas piemērojamas Liepājas, Daugavpils, Jelgavas un Ventspils pilsētās. Piektā grupā paredzēti 4 rajoni un šīs normas piemērojamas tikai Rīgas-

¹⁾ 1920. un pa daļai 1921. gadā pilsētu valdes to ņēma, kā patstāvīgo nodokli.

sur immeubles de 1920 à 1930.

I. (Rīga)	II. (15— 100.000)	III. (5— 15.000)	IV. (2— 5000)	V. (Līdz 2000) jusqu'à	Kopā Total
1 9 2 3 = 1 0 0					
9	10	11	12	13	14
23	14	51	35	9	24
31	31	40	48	36	33
75	116	75	70	82	85
100	100	100	100	100	100
188	132	143	115	109	164
391	144	233	168	155	300
450	196	275	218	227	355
500	360	492	358	409	456
796	384	554	480	609	653
900	360	632	508	727	720
931	371	656	593	836	750
876	372	614	528	727	708
Procentos — Pourcentage					
10,7	10,6	22,2	23,0	14,3	12,6
17,5	10,3	14,5	9,3	8,2	15,4
24,3	20,4	24,7	17,8	15,0	23,3
25,0	19,9	25,5	20,4	16,7	23,8
24,2	20,5	24,5	18,7	16,0	23,2

Jūrmalai. Pie pilsētu dalīšanas kaut gan pamatā, acīmredzot, ņemts iedzīvotāju skaits, tomēr tas nav izturēts un kombinēts ar pilsētas atrašanās vietu. Tas arī pareizi, jo Latgales un Augšzemes pilsētas nevar pielīdzināt Kurzemes un Vidzemes pilsētām. Tādā gadījumā IV. grupā būtu pilsētas ar iedzīvotāju skaitu starp 15.—100.000, I. grupa no 5.—15.000, II. 2—5.000 un III. līdz 2.000 iedzīvotāju. Saprotams, tas nav izturēts, bet visumā tomēr ir mēģināts no tā iziet. Kā jau zināms, arī šinī izdevumā pilsētu sadalījums ir izdarīts minētās grupās pēc iedzīvotāju skaita.

Ja par pamatu ņem atvilkumus no dzīvokļu īres naudām, tad to normas par minētiem pilsētu nodalījumiem ir sekošas:

Rīgā	—	65—95%
IV. nodalījumā		70—95%
I.	"	65—95%
II.	"	75—95%
III.	"	80—95%

Arī Rīgas-Jūrmalā atvilkumu normas no dzīvokļu īrēm svārstās 65—95%. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, tagad atvilkumu normas ir paaugstinātas, kas nozīmē nekustamās mantas ienesīguma vērtības samazināšanos un līdz ar to arī nodokļu summas samazināšanos.

Par atskaitāmiem izdevumiem apkurināšanai pilsētu nekustamās mantas nodokļu lietā finansu ministrs 1930. gada 4. februārī izdevis rīkojumu № 3, kur noteic no nekustamās mantas gada bruto ienākuma atskaitāmo maksu par apkurināšanu, par tagadējo trīsgadējo 1930.—1932. nodokļa aprēķināšanas laikmetu, pēc uzrādītiem datiem, bet ne vairāk, kā 11 ls mēnesī pa 1 istabu apkurināšanas sezonā, skatot apkurināšanas sezonu 7 mēnešus gadā. Minētais maksimums paaugstināms: a) par trepju un citu blakus telpu apkurināšanu un siltu ūdeni līdz — 25% un b) par telpu apkurināšanu, kurās atrodas tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmumi līdz 100%. Minētā maksā par publisko izrikojumu, banku, kinemotografu telpu apkurināšanu aprēķināma pēc faktiskiem izdevumiem, bet ja tie nav pierādīti — pēc vietējās nekustamās mantas nodokļu komisijas novērtējuma. Šis noteikums attiecināms arī uz modernām plašām veikala telpām, kas tilpuma ziņā līdzinās šeit minētām telpām, kā arī uz namiem ar centrālo apkurināšanu.

Nekustamās mantas nodoklis pilsētām dod lielākos ieņēmumus: pēdējā gadā 5,1 milj. ls apmērā tas sastāda 23,8% no nodokļu kopsummas. Arī nekustamās mantas nodokļu pieaugums ir ļoti straujš, kas pa daļai izskaidrojams ar nekustamās mantas ienesīguma pieaugumu, bet liela daļa krit uz tās daļas paaugstināšanu, kas tagad pienākas pilsētām. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca 7,30 ls liela nekustamās mantas nodokļu summa, pie kam Rīgā tā līdzinās — 9,86 ls, bet mazās pilsētās, zem 2000 iedzīvotājiem, — 2,97 ls. Rīgā ar nekustamās mantas nodokli tās īpašnieki aplikti smagāki, kā mazās pilsētās. Nekustamās mantas vērtība Rīgā ir daudz augstāka, kā mazajās pilsētās.

6. Nodoklis no notāriem aktiem,

6. Impôt sur les documents notariaux

pēc 1921. gada noteikumiem ir pieskaitīts pie piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem, tāpēc to arī apskata šinī nodaļā. Pēc būtības tas uzskatāms par patstāvīgo nodokli, kurā pilsētu pašvaldības saņem no dažādiem notāriem aktiem (ne no visiem), kā no protestētiem vekseliem u.t.t.¹⁾. Šī nodokļa likmes mēdz būt tik pat lielas, kā zīmognodokļa. Dažās pilsētās šo nodokli ņem no tādiem aktiem, no kuriem citās pilsētās neņem, piemēram, Jelgavā.

¹⁾ Doc. K. Puriņš savā rakstā „Pārskats par nodokļu uzlikšanas tiesībām” „Tieslietu ministrijas vēstnesī” 1928. № 12, 400 l. p. aktu nodokli arī pieskaita pie patstāvīgiem nodokļiem.

№ 55. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930. (1000 ls).

№ Gadi Années	Nodokļi Impôts	Dzīvokļu	Tirdzniecības	Ūtrupju	Reklāmu	Traktieru	Patentu	Izpriecu	Biljarda	Mūzikas instru-	Martu un pasa-	Rokas ratīņu
		Logements	uzņēmumu telpu Localités des entreprises commerc.	Enchères	Reclame	Cabarets et restaurants	Patentes	Divertissements	Billard	mentu u. orķestrū Instruments musicaux et orchestre	zīetu pārvadās. Transport de march. et de voyageurs	Charrettes
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1920	40	12	5,4	18	113	—	309	1,6	0,1	2,2	0,0
2	1921	155	28	7,7	20	155	33	267	2,2	0,7	3,0	0,3
3	1922	241	65	15	57	565	102	511	3,8	11	9,0	0,5
4	1923	311	125	13	111	518	142	728	3,9	11	7,6	0,2
5	1924	563	213	13	72	684	183	1.000	3,2	11	7,6	0,3
6	1925	740	265	13	84	727	183	1.576	3,2	2,1	13	0,3
7	1926	824	317	17	139	709	188	1.587	3,3	2,0	13	0,3
8	1927	927	375	23	143	773	129	1.543	3,5	2,3	13	0,3
9	1928	1.066	406	24	125	830	127	1.571	3,7	2,2	12	0,3
10	1929	1.463	436	25	128	978	143	1.831	3,7	2,6	12	0,2
11	1930	1.566	441	22	129	1.106	146	1.683	3,7	2,9	9,9	0,2
12	1928—1930 caurmēra — moyenne	1.365	428	23	127	971	139	1.695	3,7	2,6	12	0,2
Procentos — Pourcentage												
13	1920	3,17	0,95	0,43	1,43	8,94	—	24,45	0,13	0,01	0,17	0,00
14	1925	5,63	2,02	0,10	0,64	5,53	1,39	11,99	0,02	0,02	0,10	0,00
15	1929	7,00	2,08	0,12	0,61	4,68	0,68	8,76	0,02	0,01	0,06	0,00
16	1930	7,36	2,07	0,10	0,61	5,20	0,68	7,91	0,02	0,01	0,05	0,00
17	1928—1930 caurmēra — moyenne	6,63	2,08	0,11	0,62	4,71	0,67	8,23	0,02	0,01	0,06	0,00
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)												
18	1920	0,11	0,03	0,01	0,05	0,30	—	0,82	0,00	0,00	0,01	0,00
19	1925	1,17	0,42	0,02	0,13	1,15	0,29	2,50	0,01	0,00	0,02	0,00
20	1929	2,11	0,63	0,04	0,18	1,41	0,20	2,64	0,01	0,00	0,02	0,00
21	1930	2,26	0,64	0,03	0,19	1,59	0,21	2,43	0,01	0,00	0,01	0,00
22	1928—1930 caurmēra — moyenne	1,97	0,62	0,03	0,18	1,40	0,20	2,44	0,01	0,00	0,02	0,00
Caurmēra vienā pilsētā (ls) — Moyenne par ville (en ls)												
23	1920	1.212	363	164	545	3.424	—	9.364	48	3	67	0
24	1925	13.962	5.000	245	1.585	13.717	3.453	29.736	61	40	245	6
25	1929	25.667	7.649	438	2.246	17.158	2.509	32.123	65	46	210	4
26	1930	27.474	7.737	369	2.263	19.404	2.562	29.523	65	51	174	4
27	1928—1930 caurmēra — moyenne	23.947	7.509	403	2.228	17.035	2.438	29.736	65	46	210	4
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100												
28	1920	13	10	42	16	22	—	42	41	1	29	0
29	1925	238	212	100	76	140	129	217	82	19	171	150
30	1929	470	349	192	115	189	101	252	95	24	158	100
31	1930	504	353	162	116	214	103	231	95	26	130	100
32	1928—1930 caurmēra — moyenne	439	342	177	114	187	98	233	95	24	158	100

Aktu nodoklis dod šādas summas: 1920. gadā — 2.100, 1921. — 3.700, 1922. — 12.000, 1923. — 8.000, 1924. — 32.000, 1925. — 51.000, 1926. — 100.000, 1927. — 115.000, 1928. — 145.000, 1929. — 128.000 un 1930. — 131.000 ls. Pēdējos divos gados ieņēmumi no aktu nodokļa ir mazliet samazinājušies un tie nāk galvenā kārtā uz Rīgas rēķina. Vispārī, lielākie ieņēmumi no aktu nodokļa, tāpat kā no visiem citiem nodokļiem, ir Rīgā. 1925. gadā Rīga ieņēma no aktu nodokļa 35.000 ls, 1926. — 70.000, 1927. — 75.000, 1928. — 95.000, 1929. — 79.000 un 1930. — 80.000 ls. Pārējo pilsētu ieņēmumi no 1930. g. aktu nodokļa līdzinās 51.000, no ku-

riem puse iznāk uz 4 lielākām pilsētām. Mazajās pilsētās, kur bieži notāru nemaz nav, ieņēmumi no aktu nodokļa ir niecīgi. Visumā aktu nodokļa nozīme ir diezgan maza un tas sastāda tikai 0,6% no visu nodokļu un nodevu summās. Caurmēra uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1930. gadā iznāk 19. santīmi lieli ieņēmumi no aktu nodokļa.

7. Patentu nodoklis.

7. Impôt sur patentes.

Uz 1920. gada instrukciju pamata pilsētu pašvaldības saņēma piemaksu pie reibinošu dzērienu uzņēmumu patentem, ne vairāk par 200%. 1921. gada noteiku-

Nē 55. Impôts permanents de 1920 à 1930 (en 1000 ls).

Zirgu u. ekipāžu Cheveaux et equipages	Govju, kazu, aitu un cūku Vaches, chèvres, moutons et porcs	Suņu Chiens	Siltumnīcu un dārznīcību Serreschauds et jardins	Laivu, motorlai- vu un jachtu Bâteaux, bate- aux à moteur et yachts	Vasarīsku un peldu viesu Villegiateurs et baigneurs	Pierakstīšanās Entregistrements	Krāvu Chargements	Tirgus Marchés	Galas sanitārās pārraudzības Inspection sanitaire de viande	Būvdarbu Constructions	Dzīvīssarakstu Etat civil	Pārējie Autres	Kopā Total
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
17	6,1	3,9	0,5	1,9	3,4	5,0	14	143	42	0,8	1,0	222	962
43	51	7,6	1,7	8,2	11	26	76	244	61	5,3	4,9	927	2.138
66	71	12	1,8	23	36	42	550	526	263	6,3	42	2,4	3.222
69	62	23	2,7	21	47	34	349	738	371	6,9	58	—	3.752
85	37	29	2,6	32	67	46	575	833	384	7,0	65	—	4.916
98	38	35	3,1	43	69	50	462	933	463	9,1	69	—	5.879
95	40	36	4,1	64	100	50	553	1.303	423	13	74	—	6.555
104	40	40	14	74	142	45	635	1.391	471	14	80	—	6.982
100	35	41	10	76	123	45	647	1.473	477	18	96	—	7.308
92	32	41	12	5,0	150	45	714	1.522	476	23	93	—	8.227
92	31	41	12	5,0	163	46	709	1.616	463	27	64	—	8.378
95	33	41	11	29	145	45	690	1.537	472	23	84	—	7.971
Procentos — Pourcentage													
1,34	0,48	0,31	0,04	0,15	0,27	0,40	1,11	11,31	3,32	0,06	0,08	17,56	76,11
0,75	0,29	0,27	0,02	0,33	0,52	0,38	3,51	7,10	3,52	0,07	0,52	—	44,72
0,44	0,15	0,20	0,06	0,02	0,72	0,22	3,42	7,28	2,28	0,11	0,44	—	39,35
0,43	0,14	0,19	0,06	0,02	0,77	0,22	3,33	7,60	2,18	0,13	0,30	—	39,38
0,46	0,16	0,20	0,05	0,14	0,70	0,22	3,35	7,46	2,29	0,11	0,41	—	38,69
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)													
0,05	0,02	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,04	0,38	0,11	0,00	0,00	0,58	2,55
0,16	0,06	0,06	0,00	0,07	0,11	0,08	0,73	1,48	0,73	0,01	0,11	—	9,31
0,13	0,05	0,05	0,02	0,01	0,22	0,06	1,03	2,19	0,69	0,03	0,13	—	11,86
0,13	0,04	0,06	0,02	0,01	0,23	0,07	1,02	2,33	0,67	0,04	0,09	—	12,07
0,14	0,05	0,06	0,02	0,04	0,21	0,06	0,99	2,22	0,68	0,03	0,12	—	11,49
Caurmēra vienā pilsētā (ls) — Moyenne par ville (en ls)													
515	185	118	15	57	103	151	424	4.333	1.273	24	30	6.734	29.152
1.849	717	661	59	812	1.302	943	8.717	17.604	8.736	172	1.302	—	110.924
1.614	561	719	211	88	2.631	789	12.526	26.702	8.351	403	1.631	—	144.333
1.614	544	719	211	88	2.860	807	12.439	28.351	8.123	474	1.123	—	146.982
1.667	579	719	193	509	2.544	789	12.105	26.965	8.281	403	1.474	—	139.842
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100													
25	10	17	19	9	7	15	4	19	12	12	2	—	26
142	61	152	115	205	147	147	132	126	125	132	119	—	157
133	52	178	444	24	319	132	205	206	128	333	160	—	219
133	50	178	444	24	347	135	203	219	125	391	110	—	223
138	53	178	407	138	309	132	198	208	127	333	145	—	212

mos šis nodoklis jau pieskaitīts pie patstāvīgiem nodokļiem un tāpēc arī tur to apskatīs. 1920. gada patentu nodoklis pilsētām devis 38.000 ls lielus ieņēmumus.

bb) Patstāvīgie nodokļi.

bb) Impôts permanents.

Patstāvīgo nodokļu skaits ir liels. Bet pa lielākai daļai katrs no viņiem atsevišķi pilsētu pašvaldībām dod mazas summas. Tāpēc to nozīme ir mazāka, kā daļām vai piemaksām pie valsts nodokļiem. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados aina bija citāda; tad patstāvīgie nodokļi ieņēma daudz re-

dzamāku vietu pilsētu nodokļu sistēmā. Pirmajos gados arī pašu nodokļu skaits bija lielāks, tad pie tiem skaitījās arī nekustamas mantas nodoklis un nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumiem (tagadējais procentuālais peļņas nodoklis sašaurinātā veidā). Patstāvīgo nodokļu nozīme tagad nesasniedz 40% no visu nodokļu un nodevu kopsummas. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados to nozīme sniedzās pāri pusei.

Patstāvīgos nodokļus jau paredz 1920. gada instrukcija par pilsētu ieņēmumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem. 1921. gada noteikumos tos atkal atkārtoti

N° 56. Pilsētu patstāvīgo nodokļu likumā paredzētās likmes.

N° 56. Taux destinés par la loi des permanents impôts municipaux.

N ^o	N o d o k ļ i — Impôts	Nodoklis ņemams no: Impôts sur:	Likmes Taux
1	Nodoklis no dzīvokļiem	Gada īres	— 20% ¹⁾
2	Nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām	Gada īres	— 2% ^o
3	Nodoklis no siktirtgotājiem, iznēsātājiem un izvadātājiem	Katras personas	10 ls
4	Nodoklis no tirgošanās uz ielām un laukumiem	Katras personas, ko nosaka pils. valde samērā ar izdevumiem šo ielu un laukumu uzturēšanai	— 5% ^o
5	Nodoklis no ūtrupēm	Kustamas mant. ūtrupē ievāktās summas	— 5% ^o
6	Nodoklis no reklāmām: a) Reklāmas un sludinājumi b) Sludinājumi laikrakstos, žurnālos	Katra kvadrātmetra — mēnesī Sludinājumu maksas	2 ls — 10% ^o
7	Traktieru nodoklis	Nodokļu lielumu nosaka pilsētas dome	
8	Nodoklis no alkoholisku dzērienu veikalēm, kuņģos dzērienus nepatērē uz vietas: a) No reibošu dzērienu pārdošanai, noliktavām un fabrikām b) No spirta dedzinātavām	Patentu maksas Katra spaiņa izdedzinātā spirta	—200% ^o 0,02 ls.
9	Nodoklis no izprieceņām: a) No izrikojumiem un izprieceņām ar vieglu saturu b) No mākslas izrikojumiem	Ieejas maksas. Ieejas maksas	— 50% ^o — 25% ^o
10	Nodoklis no biljardiem	Katra biljarda galda	— 20 ls
11	Nodoklis no mūzikas instrumentiem un orķestriem: a) No instrumentiem b) No orķestriem	Katra mēchaniska instrumenta Katra orķestra	— 6 ls — 20 ls
12	Nodoklis no mantu un pasažieru pārvadāšanas	Katra zirga, ko lieto minētā aroda	— 10 ls — 3 ls
13	Nodoklis no rokas ratiņiem	Katriem ratiņiem	— 10 ls — 3 ls
14	Nodoklis no zirgiem un ekipāžām: a) No zirgiem b) No ekipāžām	Katra izbraucama zirga Katriem izbr. ratiem, ekipāž. un kamanām	— 10 ls — 3 ls
15	Nodoklis no govīm, kazām, aitām un cūkām: a) No govīm b) No kazām c) No aitām d) No cūkām	Katras piena govys Katras slaucamas kazas Katras aitas un auna Cūkas ne vieglākas par 100 mārc.	— 5 ls — 1 ls — 0,5 ls — 2 ls
16	Nodoklis no suņiem	Katra suņa	— 2 ls
17	Nodoklis no siltumnīcām, dārzniecībām u. tml. pasākumiem un uzņēmumiem	Telpu īres, vai uzņēmuma gada ienākuma	— 20% ^o — 5% ^o
18	Nodoklis no laivām, motorlaivām un jachtām: a) No laivām b) No zēģeljachtām c) No motorlaivām d) No motorjachtām e) No preču un pasažieru motorlaivām	Katras laivas Katras zēģeljachtas Katra zirga spēka Katra zirga spēka Katra zirga spēka	— 1 ls — 3 ls — 2 ls — 2 ls — 1 ls
19	Vasarnieku un peldu viesu nodoklis: a) No vasarnieču īpašniekiem un nomniekiem b) No katras personas vai ģimenes galvas c) No ģimenes locekļiem un no	Vasarnīcas īres maksas, ja tie nav vasarnieču īpašn. u. nomn. ģimenes saimn. nodarbināt. kalpotājiem ņemams samērā ar pilsētas izdevumiem	— 5% ^o — 5 ls — 2 ls
20	Nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību	gaļas sanitārai uzraudz. (pēc domes lēm.)	
21	Nodoklis par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu: a) No jaunbūvējamo akmeņu ēkām b) No jauktām ēkām c) No koka ēkām d) No esošo ēku pārbūvēm un izlabojumiem	Katra plāna (30" x 8") Katra plāna (30" x 8") Katra plāna (30" x 8") Katras atļaujas par loksni	— 3 ls — 2 ls — 1,50 ls — 1 ls
22	Nodoklis no pierakstīšanās: a) No iebraucējiem b) No vietējiem	Katra iebraucēja pierakstīšanas Katra vietēja pierakstīšanas	— 0,20 ls — 0,06 ls
23	Nodeva par kuģu un liellaivu pārziemošanu ostās un piestātnēs	Kuģiem un liellaivām samērā ar tirdzniecības un rūpniecības zīmēm	— 20% ^o
24	Nodevas par izdodamām apliecībām un citiem dokumentiem	No katras apliecības vai izdodamās dokumenta loksnes	— 0,10 ls
25	Nodoklis no ievadamam un izvedamam dzelzsceļu un ūdensceļu lādiņiem	Likmes paredzētās nodokļa nolikuma 411., 412., 417., 423.—431. u. c. pantos	

¹⁾ Šeit kā arī turpmākos gadījumos — (strīpiņa) nozīmē līdz zināmāi likmei, kuŗa uzskatāma, kā maksimālā un lielāku par to likmi likums neparedz.

№ 57. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930. (par pilsētu grupām).

Nr. 57. Impôts permanents de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5.000)	(Līdz 2000) au dessous de	
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	646	152	109	49	6	962
2	1921	1.429	354	195	128	32	2.138
3	1922	2.143	555	292	188	44	3.222
4	1923	2.362	691	373	256	70	3.752
5	1924	3.055	925	480	346	110	4.916
6	1925	3.713	1.062	554	408	142	5.879
7	1926	4.138	1.152	623	463	179	6.555
8	1927	4.297	1.261	712	501	211	6.982
9	1928	4.525	1.278	717	546	242	7.308
10	1929	5.274	1.294	811	573	275	8.227
11	1930	5.220	1.406	854	590	308	8.378
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	5.007	1.326	794	569	275	7.971
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	3,49	1,40	2,28	1,70	0,84	2,55
14	1925	10,99	7,27	8,29	7,12	6,02	9,31
15	1929	13,96	8,58	11,13	9,34	8,86	11,86
16	1930	13,81	9,33	11,72	9,62	9,93	12,07
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	13,25	8,80	10,90	9,28	8,86	11,49
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
18	1920	27	22	29	19	9	26
19	1925	157	154	149	159	203	157
20	1929	223	187	217	224	393	219
21	1930	221	203	229	230	440	223
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	212	192	213	222	293	212
Procentos — Pourcentage							
23	1920	76,5	73,4	75,7	80,3	85,7	76,1
24	1925	41,6	46,6	54,8	56,8	68,6	44,7
25	1929	35,7	45,2	50,4	50,2	54,8	39,4
26	1930	35,0	46,4	52,7	50,7	55,9	39,4
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	34,6	45,1	50,2	50,4	55,0	38,7

Minētie noteikumi pastāv līdz šim laikam, tāpēc paredzētie patstāvīgie nodokļi ir spēkā, izņemot tos gadījumus, kad tie atvīti vai grozīti ar likumu. Tādu gadījumu samērā nav daudz. Pie patstāvīgiem pilsētu nodokļiem skaitās: 1) no dzīvokļiem, 2) no tirdzniecības uzņēmumu telpām, 3) no siktirtgotājiem-iznēsātājiem un izvadātājiem, 4) no tirgošanās uz ielām un tirgus laukumiem, 5) no kustamas mantas ūtrupēm, 6) no reklāmām, afišām un sludinājumiem, 7) no dzērienu un ēdienu veikaliem (traktieriem), kuŗos patērē uz vietas, 8) no alkoholisku dzērienu veikaliem, kuŗos dzērienus uz vietas nepatērē, 9) no izpircēm, 10) no biljardiem, 11) no mūzikas instrumentiem un orķestriem, 12) no mantu un pasažieŗu pārvadāšanas, 13) no rokas ratņiem, 14) no zirgiem un ekipāžām, 15) no govīm, kazām, aitam un cūkām, 16) no suņiem, 17) no siltumnīcām, dārzniecībām un tamlīdzīgiem

uzņēmumiem, 18) no velosipēdiem, automobiļiem, motocikletiem, laivām un jachtām, 19) no vasarniekiem un peldu vietas, 20) no pierakstīšanās, 21) par gaļas sanitāro pārraudzību, 22) par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu, 23) no ievadamiem un izvadamiem dzelzsceļu un ūdensceļu lādiņiem (pudu nodoklis), 24) dzimtssarakstu, un agrākos gados līdz 1921.—1922. gadiem vēl pastāvēja 25) no nekustamiem īpašumiem, 26) no nekustamiem īpašumiem speciāla aplikuma veidā, 27) tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumu un 28) dažādi pārējie nodokļi. Šis nodokļu sadalījums ir izdarīts sūngri tuŗoties pie likumu teksta. Ja kādu piespiedu maksājumu no iedzīvotājiem likums sauc par nodokli, tad arī šeit tas tā apzīmēts. Pie attiecīga nodokļa apskatīšanas ir aizrādīts uz tā raksturu un tad arī redzams

№ 58. Nodevas 1920.—1930. (par pilsētu grupām).
 Nr. 58. Contributions de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

№	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5.000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
№	Gadi Années	1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	59	6	4	2	0	71
2	1921	75	12	6	9	1	103
3	1922	219	50	16	29	2	316
4	1923	247	92	25	18	4	386
5	1924	328	97	29	57	4	515
6	1925	458	127	36	31	7	659
7	1926	835	103	46	36	18	1,038
8	1927	865	150	69	43	16	1,143
9	1928	981	138	50	37	16	1,222
10	1929	996	130	35	40	16	1,217
11	1930	896	142	38	29	19	1,124
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	958	137	41	35	17	1,188
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	0,32	0,06	0,08	0,07	0,00	0,19
14	1925	1,36	0,87	0,54	0,54	0,30	1,04
15	1929	2,64	0,86	0,48	0,65	0,52	1,75
16	1930	2,37	0,94	0,52	0,47	0,61	1,62
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,53	0,91	0,56	0,57	0,55	1,71
Pieaugums 1923 = 100. Augmentation 1923 = 100							
18	1920	24	7	16	11	0	18
19	1925	185	138	144	172	175	171
20	1929	403	141	140	222	400	315
21	1930	363	154	152	161	475	291
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	388	149	164	194	425	308
Procentos — Pourcentage							
23	1920	6,99	2,90	2,78	3,28	0,00	5,61
24	1925	5,13	5,58	3,56	4,32	3,38	5,01
25	1929	6,74	4,54	2,18	3,50	3,19	5,82
26	1930	6,01	4,69	2,34	2,49	3,45	5,28
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	6,63	4,66	2,59	3,10	3,40	5,76

vai tas ir pēc būtības pievienojams nodokļiem vai nodevām.

Starp patstāvīgiem nodokļiem daži ir ļoti niecīgi, kas pilsētām dod ļoti mazus ienākumus. Rokas ratiņu nodoklis pa visām pilsētām kopā dod summu, kas mazāka par 1000 ls. Ienākumi no 5 nodokļiem, no katra, ir mazāki par 10.000 ls un ienākumi no 13 nodokļiem, no katra, ir mazāki par 100.000 ls. Ienākumus lielākus par miljonu latu dod tikai 4 nodokļi; un arī starp tiem ir daži tādi kas apvienoti. Kā redzams, pilsētu pašvaldībām ar likumu ir atvēlēts diezgan liels patstāvīgo nodokļu skaits, tomēr ienākumi no viņu lielākās daļas ir ļoti niecīgi. Tomēr atsevišķu nodokļu nozīme pa pilsētām nav vienāda. Daži mazie nodokļi, kuŗu nozīme lielās pilsētās ir ļoti niecīga (vai arī tos nemaz neņem), mazajās pilsētās spēlē diezgan lielu lomu un viņu trūkums atstātu ievērojamu robu pilsētu

pašvaldības finansēs

Patstāvīgie nodokļi nav pieauguši arī tik strauji kā to varēja novērot ar piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem. 1920. gadā patstāvīgo nodokļu kopsumma deva 1,0 milj. ls lielus ienākumus, 1923. — 3,8, 1929. — 8,2 un 1930. 8,4 milj. ls. Salīdzinot ar 1923. gadu patstāvīgie nodokļi pieauguši 2,2 kārtīgi. Tas tomēr daudz mazāk, kā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem. Daži no patstāvīgiem nodokļiem ir pieauguši daudz straujāk, kā uzrādīts, bet par to ir tādi nodokļi, kas nav nemaz pieauguši un ir pat samazinājušies. Starp tādiem sastopami gan tie nodokļi, kuŗi dod samērā niecīgus ienākumus, kā biljardu, mūzikas instrumentu un orķestru, velosipēdu, automobiļu un laivu u. t. t. Ienākumi no šiem nodokļiem samazinās nevis tāpēc, ka vispāri šinis nozarēs būtu pagurums — samazinātos aplikamu priekš-

metu skaits u. t. t., bet gan tamdēļ, ka dažas pilsētas tagad labprātīgi ir atteikušās no šiem nodokļiem, vai arī ar likumu šo nodokļu kvotas ir samazinātas vai arī pavism atceltas.

1930. gadā patstāvīgos nodokļus savos budžetos bija paredzējušas visas pilsētas, pie kam dzīvokļu nodokli bija paredzējušas — 57 (visas pilsētas), tirdzniecības uzņēmumu telpu — 57, siktirdzniecības, iznēsātāju un izvadātāju — 6, ūtrupju — 26, reklāmu — 38, traktieņu — 57, patentu — 57, izpriecu — 56, biljardu — 29, mūzikas instrumentu un orķestru — 19, mantu un pasažieņu pārvadāšanas — 23, rokas ratiņu — 3, zirgu un ekipāžu — 56, govju, kazu, aitu un cūku — 55, suņu — 55, siltumnīcu un dārzniecību — 21, laivu, motorlaivu un jahtu — 17, vasarnieku un peldu viesu — 9, pierakstīšanās — 51, kņavu — 37, tirgošanas uz ielām un laukumiem — 57, gaļas sanitārās pārraudzības — 35, būvplānu apstiprināšanas un būvdarbu atļaušanas — 52, dzimstssarakstu — 47. Nodokļu nozīme atsevišķās pilsētās ir ļoti nevienāda: vispirms, tā lielā mērā atkarīgas no pilsētas rakstura, piemēram vasaras atpūtas vietas, kā Rīgas-Jūrmalā, Ogrē, Ķemeros u. t. t. ir ļoti liels vasarnieku un peldu viesu nodoklis, turpretim pārejās pilsētās tāda nodokļa nemaz nav. Otrs, ir liela lielo pilsētu atšķirība no mazajām, piemēram, Rīgā mājlopu nodokli nemaz neņem, bet mazajās pilsētās tas sastāda lielu daļu no nodokļu kopsūmmas.

1. Nodoklis no dzīvokļiem.

1. Impôt sur logements.

Dzīvokļu nodoklis jau bija paredzēts 1920. gada janvāra instrukcijā par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem. Šinī instrukcijā maksimālā likme „nevareja būt lielāka par 25% no gada ires.“ (Piezīme pie 35. panta). Ar 1921. gada noteikumu spēkā stāšanās maksimālā likme ir samazināta uz 20%. Uz tagad pastāvošo likumu pamata ar dzīvokļu nodokli apliekamas personas, kas ieņem dzīvokļus: 1) pašu namos, 2) pret ires naudu un 3) brīvā lietošanā. Nodoklis ņemams no dzīvokļa (ar viņam piederīgām blakus ietaisēm) tiešās gada ires maksas, neieskaitot apkurināšanu un dzīvokļa iekārtu (mēbeles). Dzīvokļu ires naudas summu, no kuŗas sākot ņemams nodoklis, noteic pilsētas dome; tāpat dome noteic nodokļa normu, kuŗa nevar būt lielāka par 20% no gada ires. Dzīvokļu nodoklis nav ņemams: 1) no telpām, kuŗas aizņemtas no valdības

un sabiedriskām iestādēm, zinātņu un mācības iestādēm, slimnīcām un ārstniecības iestādēm, tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumiem, kā arī no citām līdzīga veida telpām, kuŗas nelieto apdzīvošanai; 2) no patversmēm, nabagu namiem un citām labierīcības iestādēm, tāpat arī no internātiem, kuŗi atrodas pie minētām iestādēm; no kuŗa vīru apdzīvotām telpām, izņemot privātdzīvokļus. Par kuŗa vīra privātdzīvokli uzskatāms tāds, kuŗu viņš ieņem neatkarīgi no dienesta stāvokļa vai pienākumiem, bet ne tāds, bez kuŗa viņš nav spējīgs izpildīt savu dienestu, vai arī atsevišķu uzdevumu un sakarā ar ieņemamo stāvokli ir saistīts ar zināmu noteiktu dzīves vietu. Dzīvokļu nodoklis nav jāmaksā arī personām, kuŗas pagaidām uzturas pilsētas robežās un neieņem dzīvokli ar gada ires maksas raksturu, bet maksā dzīvokļu nodokli savā pastāvīgā dzīves vietā; šādas personas atzīstamas par atsvabinātām no dzīvokļu nodokļa maksāšanas par minētām pagaidu uzturas telpām. Tas attiecas galvena kārtā uz vasarniekiem. Dzīvokļi, kuŗi atrodas valdības un sabiedrisko iestāžu, patversmju, labierīcības iestāžu u. t. t. telpās un tos apdzīvo privātpersonas un ierēdņi, ir apliekami ar nodokli. No dzīvokļu nodokļa ir atsvabināti: 1) ārzemju diplomātiskie priekšstāvji, kuŗi akkreditēti pie Latvijas valdības un pārejās personas, kuŗas atrodas ārzemju sūtniecības labdarības iestāžu un missiju sastāvā; 2) personas, kuŗas ārstniecības nolūkā uzturas pagaidām pilsētas robežās un maksā dzīvokļu nodokli savā pastāvīgā dzīves vietā. Ja viena persona aizņem vairākas telpas vienā un tai pašā namā, tad dzīvokļa nodoklis jāmaksā pēc šo telpu ires kopsūmmas. Ires maksa par telpām, kuŗas apdzīvo pats nama īpašnieks, vai telpām, kuŗas no viņa ir atdotas lietošanā par brīvu, vai par pazeminātu maksu, aprēķināma pēc līdzīgam, par parastu maksu iznomātām telpām. Tāpat aprēķināma ires maksa par dzīvokļiem, kuŗus saņem valsts vai komunālierēdņi par brīvu, vai par pazeminātu maksu. Šinīs gadījumos, kā arī gadījumos, kur dzīvokļa gada ires noteikšanā celtos kādas grūtības, to nosaka pilsētas valde pēc to dzīvokļu ires maksas lieluma, kāds pastāv vistuvākā apkaimē tādos pašos dzīvokļos. Dzīvokļa nodoklis aprēķināms katru gadu pēc to telpu ires maksas, kuŗas maksātājs nomājis 1. decembrī iepriekšējā gadā.

Nodokļu maksātāju sarakstu sastādīšanai pilsētas domei ir tiesība pieprasīt no namu īpašniekiem, vai to vietniekiem,

№ 59. Dzīvokļu skaits 1930. № 59. — Nombre des logements en 1930.

Apgabali Provinces	Dzīvokļu skaits ar istabām Logements avec chambres											No tiem apdzī- voti	
	vienu une	divām deux	trim trois	četrām quatre	piecām cinq	sešām six	septi- nām sept	asto- nām huit	devi- nām neuf	desmit u. vair. dix et plus	nezi- nāms nombre inconn.	Kopā Total	Dont lo- gements hab.
Rīga	49.125	21.254	12.166	6.619	4.081	1.955	865	484	160	81	60	95.850	95.910
Vidzeme	10.867	5.691	2.589	1.239	492	231	126	124	42	221	305	21.927	19.646
Kurzeme	17.626	8.568	3.045	1.856	997	333	94	51	17	30	728	33.345	32.317
Zemgale	10.878	4.775	2.182	1.149	566	228	86	56	11	20	372	20.323	19.490
Latgale	4.497	5.584	4.387	1.792	658	205	47	30	7	25	409	17.641	17.120
Kopā — Total	92.993	45.872	24.369	12.655	6.794	2.952	1.218	745	237	377	1.874	190.086	184.483
II.	18.590	11.522	6.433	3.417	1.790	596	169	91	23	56	1.039	43.726	42.287
III.	9.815	5.462	2.957	1.519	552	263	128	120	41	149	276	21.282	19.349
IV.	10.501	5.007	1.829	705	266	73	33	20	6	10	361	18.811	18.161
V.	4.962	2.627	984	395	105	65	23	30	7	81	138	9.417	8.776

māju arendātoriem un pārvaldniekiem, lai tie katru gadu noteiktā termiņā iesniedz pilsētas valdei sarakstus par visām apdzīvojamām telpām, uzrādot: 1) īrnieku vārdus un uzvārdus, tāpat to personu vārdus un uzvārdus, kuņi lieto brīvdzīvokļus; 2) noligto īres maksu, atzīmējot, vai minētā īres maksā ietilpst atlīdzība par mēbelēm un apkurināšanu un cik tā liela; 3) apmēram īres maksas lielumu par telpām, kuņas apdzīvo pats nama īpašnieks, vai telpām, kas atdotas par brīvu vai pazeminātu maksu.

Ieņēmumus no dzīvokļu nodokļa 1930. maksāšanas gadā ir paredzējušas visas pilsētas. Līdz minētam gadam ieņēmumi no šī nodokļa nebija Jelgavai un Priekulei, bet 1930. gadā arī tās ir ievēdušas dzīvokļu nodokli. Maksimālā likme, kādu var ņemt uz likuma pamata ir 20% no gada īres. Tomēr starp mūsu lielākām pilsētām nav nevienas tādas, kas šo maksimālo likmi izmantotu pilnos apmēros, t. i., kas būtu uzlikušas visiem dzīvokļu turētājiem vienu likmi un tā būtu 20% no dzīvokļu gada īres. Dažas pilsētas ir uzlikušas visiem dzīvokļiem vienu likmi, bet tā nav maksimālā. Vispārī, mazajās pilsētās aplikšana ar dzīvokļu nodokli ir vienkāršāka, kā lielajās. Mazajās pilsētās, kur dzīvokļu īres ir lētas, tur arī nodokļa lielums nav tik jūtams, kā Rīgā u. c. pilsētās, kur telpu īres maksas ir augstas. Lielākā daļa pilsētu domes pie dzīvokļu nodokļa uzlikšanas ir ievērojušas zināmu progresiju. Ja par dzīvokli maksā lielāku gada īri, tad nodokļa likme pieaug nevis proporcionāli, bet progresīvi, jo lielāka gada īre, jo augstāka ir dzīvokļu nodokļa likme. Pie šāda aplikšanas veida

pieturās: Rīga, Daugavpils, Jelgava, Ventspils, Valmiera, Rīgas-Jūrmala, Cēsis, Tukums, Kuldīga u. t. t. Kā tipiskākā šini ziņa jāuzskata Rīga, kuņa uzliek 1,4–20% no gada īres, pie kam dzīvokļu nodokli ņem sākot ar 240 ls un dzīvokļu turētāji, kas maksā augstākas gada īres par 2.040 ls, aplikami 20% apmērā. Tādu pilsētu, kas vispārī izmanto augstāko dzīvokļu nodokļa likmi, ir daudzas, piemēram, Rīga, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Valmiera, Kuldīga, Grīva, Rūjiena, Saldus, Talsi, Smiltene, Valka, Līvāni, Limbaži, Auce, Strenči, Preiļi, Vaņakļāni, Mazsalaca, Viļāni, Viesīte u. c.

Dzīvokļu nodokļa summas visu laiku ir diezgan strauji pieaugušas. Salīdzinot ar 1923. gadu pilsētu budžetā paredzētām summām, tās tagad ir vairāk kā 5 reizes tik lielas. 1930. gadā pilsētas paredzēja no dzīvokļu nodokļa ieņemt — 1.566.000 ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca 2,6 sant. liela summa. Atšķirība no pārējiem nodokļiem, dzīvokļu nodoklis ir gandrīz vienādi liels, kā lielajās pilsētās, tā arī mazās. Pat vēl vairāk, V. grupas pilsētas caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk lielākas summas, kā II. un III. grupas pilsētās, un tās ir tikpat kā Rīgā. Ja analizē nodokļu smagumu pa atsevišķām pilsētām, tad iznāk, ka dažās mazās provinces pilsētīnās dzīvokļu nodoklis ir smagāks nekā Rīgā un lielās pilsētās vispārī. Rīgā, caurmērā uz vienu dzīvokli, 1930. gadā iznāca 10,43 ls liels dzīvokļu nodoklis (pēc budžeta). Turpretim Kārsavā tas 1928. gadā bija 11,54, 1929. — 14,22 un 1930. — 16,59 ls caurmērā uz vienu dzīvokli; Talsos 1928. — 12,15, 1929. un 1930. — 14,56 ls uz dzīvokli;

№ 60. Dzīvokļu nodoklis 1920.—1930. — № 60. Impôt sur logements 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5.000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
№	Gadi Années	1 0 0 0 1 s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	16	11	10	4	0	41
2	1921	99	24	17	12	3	155
3	1922	130	45	31	28	7	241
4	1923	130	70	48	49	14	311
5	1924	250	114	94	81	24	563
6	1925	350	136	123	95	36	740
7	1926	400	146	120	106	51	823
8	1927	500	136	115	121	55	927
9	1928	650	125	108	127	56	1.066
10	1929	1.000	132	127	138	66	1.463
11	1930	1.000	198	148	145	75	1.566
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	883	152	127	137	66	1.365
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	0,09	0,10	0,20	0,14	0,00	0,11
14	1925	1,04	0,93	1,84	1,66	1,53	1,17
15	1929	2,65	0,88	1,74	2,25	2,13	2,11
16	1930	2,65	1,31	2,03	2,36	2,42	2,26
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,34	1,01	1,74	2,23	2,13	1,97
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
18	1920	12	16	21	8	0	13
19	1925	269	191	256	194	257	238
20	1929	769	189	265	282	471	470
21	1930	769	283	308	296	536	504
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	679	217	265	280	471	439
Procentos — Pourcentage							
23	1920	1,90	5,31	6,94	6,56	0,00	3,24
24	1925	3,92	5,97	12,17	13,23	17,39	5,63
25	1929	6,76	4,61	7,89	12,08	13,15	7,00
26	1930	6,71	6,54	9,12	12,47	13,61	7,36
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	6,11	5,17	8,03	12,12	13,20	6,63

Varakļānos 1928. — 14,40, 1929. — 12,65 un 1930. — 13,09 ls; Livānos 1928. — 10,05, 1929. un 1930. — 11,43 ls u. t. t. Pie šiem skaitļiem jāņem vērā, ka par 1928. gadu skaitļi attiecas uz faktiskiem ieņēmumiem, bet 1929. un 1930. gadi ņemti pēc budžeta paredzētām summām. Vēl pareizāku ainu par nodokļu smagumu iegūstam, ja aprēķina cik lielu nodokli maksā no vienas istabas. Rīga savos budžetos 1929. un 1930. gados paredzēja ieņemt caurmērā 5,02 ls lielas summas no vienas istabas. Talsos no vienas istabas 1928. gadā ieņēma 6,79 ls lielu dzīvokļu nodokli, 1929. un 1930. gadu budžeta paredzēja ieņemt — 7,82 ls; Pļaviņās 1928. gadā no vienas istabas ieņēma — 6,87 ls lielu dzīvokļu nodokli un 1930. gadā paredzēja ieņemt — 6,41 ls; Varakļānos 1928. gadā ieņēma — 6,79, 1929. paredzēja ieņemt — 5,74 un 1930. — 5,94 ls no vienas istabas; Livānos 1928. gadā

no vienas istabas ieņēma — 6,10 ls, 1929. un 1930. gados paredzēja ieņemt — 6,73 ls; Kārsavā 1928. gadā no vienas istabas ieņēma — 5,22, 1929. gadā paredzēja ieņemt — 6,00 ls un 1930. — 7,00 ls u. t. t. Tā kā dzīvokļu nodokli izmanto tieši provinces pilsētas, kas dzīvokļu turētājiem uzliek ne tik vien tik lielus nodokļus, kā Rīgā un lielajās pilsētās, bet lielā mērā tās Rīgu pārspēj. Tomēr pie šāda dzīvokļu nodokļa smaguma novērtēšanas jāņem vērā, ka mazajās pilsētās aplik dzīvokļus dzīvokļus, turpretim Rīgā gandrīz tikai pusi. Tādā gadījumā dzīvokļu nodokļa nasta Rīgā iznāk daudz smagāka. Vispārī, dzīvokļu nodokli, pie tam vēl tādos apmēros, kā to tagad ņem, uzskata par netaisnu un nepamatotu. Ja tas būtu nodoklis uz gresnību resp. apliktu tikai luksus dzīvokļus, tad tam būtu vieta mūsu nodokļu sistēmā, bet ja aplik visus dzīvokļus bez šķiroša-

№ 61. Dzīvokļu nodokļa likmes Rīgā 1930.¹⁾

61. *Taux des impôts sur logements à Riga en 1930.*

Dzīvokļu gada īre Loyer annuel Ls	Nodoklis Impôt Ls
240—264	4
264—288	5
288—312	6
312—336	7
336—360	8
360—396	10
396—432	12
432—468	14
468—504	17
504—540	20
540—588	23
588—636	28
636—684	33
684—732	39
732—780	45
780—840	52
840—900	64
900—960	78
960—1020	93
1020—1080	108
1080—1140	123
1140—1200	140
1200—1320	163
1320—1440	193
1440—1560	225
1560—1680	259
1680—1800	295
1800—1920	334
1920—2040	376
2040 un vairāk — et au-dessus de	209% no gada īres du loyer annuel

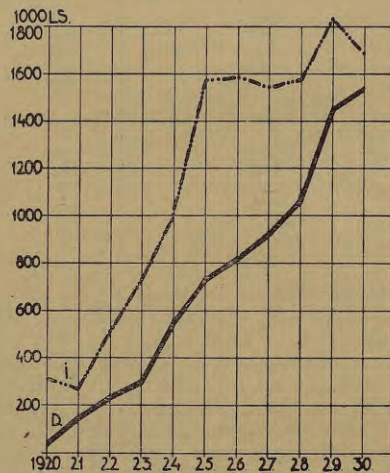
nas, tad tas ir ne tikai nepamatots, bet bieži arī netaisns nodoklis. Tādā veidā, kādā dzīvokļu nodoklis pastāv pie mums, tas būtu attaisnojams, kā ienākuma nodokļa surogāts, bet blakus ienākuma nodoklim tam grūti atrast vietu. Tomēr mūsu pilsētu pašvaldības no dzīvokļu nodokļa neatsakās, jo tas tām dod lielus ieņēmumus, kuŗu iztrūkums atstātu nelabvēlīgu iespaidu uz pilsētu finansēm. Vienīgi, ja šo nodokli atvīsto ar kādu citu vairāk piemērotāku, tad pilsētu pašvaldībām ir iespēja no tā atsacīties.

1920. gada budžetos ieņēmumus no dzīvokļu nodokļa bija paredzējušas 23 pilsētas, 1921. — 39, 1922.—1923. — 46, 1924. — 1925. — 49, 1926. — 52, 1927.—1928. — 56, 1929. — 55 un 1930. gadā — 57 pilsētas. Tagad dzīvokļu nodokli ir ievēdušas visas

№ 62. Dzīvokļu nodokļa likmes Liepājā 1930.

№ 62. *Taux des impôts sur logements à Liepāja en 1930.*

Dzīvokļu mēneša īre Loyer mensuel Ls	Nodoklis procentos no gada īres % de l'impôt par loyer annuel
14 — 16 (168—192 ²⁾)	1
16 ₀₁ —18 (192—216)	2
18 ₀₁ —20 (216—240)	3
20 ₀₁ —24 (240—288)	4
24 ₀₁ —30 (288—360)	5
30 ₀₁ —36 (360—432)	6
36 ₀₁ —40 (432—480)	7
40 ₀₁ —44 (480—528)	9
44 ₀₁ —48 (528—576)	10
48 ₀₁ —52 (576—624)	11
52 ₀₁ —56 (624—672)	12
56 ₀₁ —60 (672—720)	13
60 ₀₁ —64 (720—768)	14
64 ₀₁ —70 (768—840)	15
70 ₀₁ —76 (840—932)	16
76 ₀₁ —80 (932—960)	17
80 ₀₁ —90 (960—1080)	18
90 ₀₁ —100 (1080—1200)	19
100 ₀₁ — (1200—)	20

№ 6. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930.

I — izprieciu un D — dzīvokļu.

№ 6. *Impôts permanents de 1920 à 1930.*

I — divertissements; D — logements.

¹⁾ Rīgas pilsētas pašvaldība ir apskatījusi arī citu principu, pēc kuŗa varētu uzlikt dzīvokļu nodokli. Par to runā Rīgas pilsētas domes kārtējās sēdes 18. septembrī 1930. gada protokols № 13, kur 917. un 918. l. p. teikts, „komisija kopā ar finanču nodaļas vadītāju, pilsētas galvas biedri, V. Sadovski pieņēma pamatnoteikumus dzīvokļu nodokļa aprēķināšanai. Blakus gada īrei paredzēts nodokli aprēķināt „pēc dzīvokļa platības m², atrašanās vietas un labiercībām.“ Un likme nedrīkst būt lielāka, „par vienu latu no m² dzīvokļa platības.“

²⁾ Iekavās atzīmēta pārreķināta dzīvokļu gada īre.

Nē 63. Dzīvokļu nodokļa likmes Daugavpilī 1930.

Nr. 63. Taux des impôts sur logements à Daugavpils 1930.

Dzīvokļu mēneša ire Loyer mensuel Ls	Nodokļi % Impôts %
24 — 26	2
27 — 29	2,5
30 — 31	3
32 — 33	4
34 — 35	4,5
36 — 37	5
38 — 39	5,5
40 — 42	6
43 — 44	7
45 —	8
46 —	9
47 —	10
48 —	11
49 —	12
50 —	13
51 —	14
52 —	15
53 —	16
54 — 55	17
56 — 57	18
58 —	19

Nē 64. Dzīvokļu nodokļa likmes¹⁾ Jelgavā 1930.

Nē 64. Taux des impôts sur logements à Jelgava en 1930.

Dzīvokļu gada ire Loyer annuel Ls	Nodoklis Impôt Ls
141 — 180	3.—
181 — 210	3,50
211 — 240	4.—
241 — 270	5.—
271 — 300	6.—
301 — 330	8.—
331 — 360	10.—
361 — 400	12.—
401 — 440	15.—
441 — 480	18.—
481 — 530	22.—
531 — 580	26.—
581 — 630	30.—
631 — 690	36.—
691 — 750	43.—
751 — 810	50.—
811 — 880	60.—
881 — 960	75.—
961 — 1040	96.—
1041 — 1120	120.—
1121 — 1200	145.—
1201 — 1300	170.—
1301 — 1600	200.—
1601 un vairāk et au-dessus de	20% no gada ires du loyer annuel

1) Pārējo pilsētu dzīvokļu nodokļa likmes visos sikumos nav iespējams ievietot, tāpēc šeit atzīmē tikai dažas pilsētas: Rīgas-Jūrmalā ar gada iri I līdz 20 ls atsvabināti, II no 20 līdz 60 ls — 20%, III no 60 līdz 120 ls — 30%, IV no 120 līdz 240 ls — 40%, V no 240 līdz 500 ls — 50%, VI no 500 līdz 1.000 ls — 100%, VII pāri par 1.000 ls — 150%; ja dzīvoklis izīrēts ar mēbeļiem, tad atvelkami 15% no ires summas. Kuldīgā, no ires maksas mēnesī; no Ls 15 — 50%, no Ls 17 — 100%, no Ls 20 — 200%. Jēkabpilī, no gada ires Ls 24—50 — Ls 1.—; no Ls 50—100 — 30%; no Ls 101—150 — 40%; no Ls 151—250 — 50%; no Ls 251—350 — 60%; no Ls 351—400 — 70%; no Ls 401—500 — 80%; no Ls 501—600 — 90%; no Ls 601 un augstāk 100%. Grīvā, no Ls 1—8 mēnesī 50%; no Ls 8—15 — 100%; no Ls 15 un augstāk 200%. Saldū no Ls 100—120 — 20%; no Ls 120,02—140 — 30%; no Ls 140,02—180 — 40%; no Ls 180,02—220 — 50%; no Ls 220,02—260 — 60%; no Ls 260,02—300 — 70%; no Ls 300,02—340 — 80%; no Ls 340,02—380 — 90%; no Ls 380,02—420 — 100%; no Ls 420,02—460 — 110%; no Ls 460,02—500 — 120%; no Ls 500,02—540 — 130%; no Ls 540,02—580 — 140%; no Ls 580,02—620 — 150%; no Ls 620,02—660 — 160%; no Ls 660,02—700 — 170%; no Ls 700,02—750 — 180%; no Ls 750,02—850 — 190%; no Ls 850,02—900 — 200%. Talsos no gada ires: no Ls 120—121 — 80%; no Ls 121—130 — 8,50%; no Ls 131—140 — 90%; no Ls 141—150 — 100%; no Ls 151—160 — 110%; no Ls 161—170 — 120%; no Ls 171—180 — 130%; no Ls 181—190 — 140%; no Ls 191—200 — 150%; no Ls 201—210 — 160%; no Ls 211—220 — 170%; no Ls 221—230 — 180%; no Ls 231—240 — 190%; no Ls 241—250 — un augstāk 200%. Alūksnē, no Ls 50—100 — 20%; no Ls 101—200 — 50%; no Ls 200 un augstāk 100%. Smiltēnē, no Ls 36—96 — gadā — 60%; no Ls 96—144 — 100%; no Ls 144—192 — 150%; no Ls 192 — un augstāk 200%. Livānos, no ires maksas Ls 1—4 — mēnesī, atsvabināti; no Ls 4—8 — 100%; no Ls 8 — 110%; no Ls 9 — 120%; no Ls 10 — 130%; no Ls 11 — 140%; no Ls 12 — 150%; no Ls 13 — 160%; no Ls 14 — 170%; no Ls 15 — 180%; no Ls 16 — 190%; no Ls 17 — 200%. Kur dzīvoklis īrēts ar mēbeļiem un apkurināšanu atvelkami 5—50% no ires naudas summas, skatoties pēc dzīvokļa iekārtas. Pļaviņās, mēnesī I kategorijai Ls 12.—; II — Ls 10.—; III — Ls 7.—; IV — Ls 4.—; V — Ls 2.—; un so dzīvokļu turētāji ar istabu skaitu līdz 3, apliekami ar 10% nodokli, bet ar vairāk istabām ar 12% nodokli no ires maksas. Jaunjelgavā, dzīvokļu nodoklis tiek ņemts 50% no gada ires, kuŗu ires maksā ir lielāka par Ls 12.—. Ši likme attiecināma uz visiem dzīvokļiem. Madonā, no ires maksas mēnesī Ls 1—10 — I. rajonā 50%, II. rajonā 30%; no Ls 10,01—15 — I. — 60%, II. — 40%; no Ls 15,01—20 — I. — 70%, II. — 50%; no Ls 20,01—25 — I. — 90%, II. — 60%; no Ls 25,01—30 — I. — 100%, II. — 70%; no Ls 30,01—40 — I. — 110%, II. — 80%; no Ls 40,01—50 — I. — 120%, II. — 90%; un no Ls 50,01—75 — I. — 130%, II. — 100%; pāri par Ls 75 — I. — 140%, II. — 110%. Dobelē, dzīvokļu nodoklis noteikts sākot ar Ls 100.— gadā; no Ls 100.— līdz Ls 120.— gada ires nodoklis, Ls 5,20; no Ls 120—140.— — Ls 7; no Ls 140—160.— — Ls 8,50; no Ls 160—180.— — Ls 10.—; no Ls 180—200.— — Ls 13.—; no Ls 200—220.— — Ls 16.—; no 220—240 — Ls 20.— no Ls 240—260.— — Ls 25.—; no Ls 260—300.— — Ls 30.—; no Ls 300—340.— — Ls 40.—; no Ls 340—380.— — Ls 45.—; no Ls 380—420.— — Ls 50.—; no Ls 420—460.— — Ls 60.—; pāri par Ls 460 — nodoklis Ls 70.—. Strēncos, no vienistabu dzīvokļa, nodoklis 11% no gada ires; no 2 istabu — 13%; no 3 istabu — 150%; no 4 istabu — 180%; no 5 istabu — 200%. Sabīlē, no 1 istabu dzīvokļa, nod. 50% no ires; no 2 istabu — 100%; no 3 istabu — 120%. Preiļos, no Ls 60—100.— gada ires, nodoklis 70%; no Ls 101—140.— — 100%; no Ls 141—180.— — 130%; no Ls 181—240.— — 160%; no Ls 240.— un augstāk 200%. Kandavā, no Ls 3,01—6 — ires maksas mēnesī, nodoklis 40%; no Ls 6,01—10.— — 60%; no Ls 10,01—15.— — 80%; no Ls 15,01—25.— — 100%; no Ls 25,01 un augstāk nodoklis 120%. Nespējnieki, kuŗa invalīdi un kuŗa cietušo ģimenes locekļi, kuŗi saņem penziju, kuŗa arī pagrabu dzīv. irnieki un tie, kuŗi maksā ires maksu līdz ls 3.— mēnesī, no dzīvokļu nodokļa atsvabināti. Maz-

pilsētas un kā pēdējās to izdara Jelgava ar Priekuli.

Ieņēmumu izlietošana no dzīvokļu nodokļa nav visās pilsētās vienāda. Mazajās pilsētās tie iet tekošo izdevumu segšanai, bet Rīgā tos ieskaita būvniecības fonda un par uzkrātiem līdzekļiem būvē namus. Jāpiezīmē, ka Rīgā dzīvokļu nodoklis dod lielu summu gadā, ap vienu miljonu latu.

2. Nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām.

2. *Impôt sur localités des entreprises commerciales.*

Šis nodoklis ieviests ar „instrukciju par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem“¹⁾ izdotu 1920. gadā. Pēc šīs instrukcijas nodokli varēja ņemt tikai Rīgas, Liepājas un Ventspils pilsētu pašvaldības²⁾. Pēc 1921. gada noteikumiem³⁾ nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām ir attiecināts jau uz visām pilsētām.

Nodoklis maksājams pēc telpu īres maksas un ņemams no tirdzniecības iestādēm, uzņēmumiem, noliktavām, privātām un sabiedriskām kredītiestādēm, bankām, banku un tirdzniecības-rūpniecības sabiedrībām un savienībām, tiklīdz šie uzņēmumi atnes peļņu, kā arī no kinemotogrāfiem un dažādiem viegla satūra teātriem, kas nekalpo nopietnas mākslas un izglītības mērķiem. Nodokļa normu nosaka pilsētas dome, bet ne lielāku par 2% no telpu gada īres, kā arī noteic samaksas termiņus. Savos budžetos pilsētu valdes paredz ieņēmumus no nodokļa no tirdzniecības uzņēmumu telpām, tā tad tas pastāv visās pilsētās. Visas pilsētu valdes uzliek maksimālo likmi — 2% no gada īres un tikai vienīgi Saldū šī likme svarstās starp 1—2%.

Izņēmuma stāvoklis ir ar vienu pilsētu, kurā ņem 10% no uzņēmumu telpu īres. Šī pati pilsēta šo nodokli uzliek arī dažiem rūpniecības uzņēmumiem. Saprotais, ka rūpniecības uzņēmumiem nodoklis nav jāmaksā. Arī uzlikta likme (10% no telpu gada īres) ir nelikumīga un, ja ieinteresētās personas uzliktos nodokļus nemaksātu, tad pilsētas valde tos tiesas (prasības) ceļā nevarētu iekasēt. Tik augsta likme no

tirdzniecības uzņēmumu telpu īres izskaidrojama ar ārkārtēji niecīgam īres naudām. Un, ja pilsētas dome uzliktu tikai 2%, tad tās būtu ļoti niecīgas. Arī uzliktie 10% no telpu īres sastāda nelielu summu no tirdzniecības uzņēmumu īpašnieki to bez kādiem lieliem iebildumiem samaksā.

Visās Latvijas pilsētās pastāv 29.273 tirdzniecības uzņēmumi⁴⁾, no kuriem lielākai daļai ir atsevišķas telpas. Starp viņiem ir ieskaitīti visi tie tirdzniecības uzņēmumi, vārda plašākā nozīmē, kas izpērk tirdzniecības zīmes. Pie viņiem pieskaitīti arī 7.882 tirdzniecības uzņēmumi, kas tirgojas uz tirgiem. Lielākais tirdzniecības uzņēmumu skaits ir Rīgā — 12.938, Liepājā — 2.230, Daugavpilī — 1.834, Jelgavā — 1.481, Ventspilī — 659, Rēzeknē — 615, Valmierā — 283, Rīgas-Jūrmalā — 1.119 (šeit ieskaitīti arī vasaras laikā pastāvošie uzņēmumi), Cēsīs — 312, Tukumā — 429, Kuldīgā — 371, Jēkabpilī — 242, Ludzā — 372, Slokā — 182, Grīvā — 77, Bauskā — 354, Rūjienā — 146, Saldū — 376, Krāslavā — 331, Talsos — 277, Alūksnē — 273, Smiltēnē — 200, Gulbenē — 213, Aizputē — 212, Valkā — 141, Līvānos — 267, Krustpilī — 180, Limbažos — 110, Aucē — 235, Pļaviņās — 212, Jaunjelgavā — 219, Madonā 219 u. t. t. (skat. augstāk). Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis izsauc diezgan pamatotus protestus, tomēr pilsētu pašvaldības no tā nevar vēl līdz šim atteikties, jo tas dod diezgan lielus ienākumus (gandrīz tikpat lielus, kā tirdzniecības rūpniecības zīmju nodoklis). Ja tirdzniecības uzņēmumu telpu nodokli ņem blakus proporcionālam peļņas un ienākuma nodokļiem, tad tas neiztura kritiku. Tirdzniecības uzņēmumu telpas tieši nekādu ienākumu nedod, bet taisni otrādi, jo lielākas un dārgākas telpas, jo mazākas izredzes uz peļņu (pie pārējiem vienādiem apstākļiem). Ja nu vēl no dārgākām telpām ņem lielāku nodokli, tad ka to lai pamato? Patiesībā pie citu nodokļu aprēķināšanas vajadzēja būt otrādi, jo dārgākas telpas, jo lielāki izdevumi un tāpēc mazāks nodoklis. Tomēr aiz jau sacītiem iemesliem pilsētas no šī nodokļa neatsakās.⁵⁾

Visus gadus no vietas uzņēmumu telpu nodoklis ir pieaudzis un 1930. gadā to pa-

salacā, 20, 15, 10 un 8% pēc atsevišķām maksātāju grupām. Ķemeros, 5% no īres maksas, ja tā pārsniedz Ls 100.— gadā. Valmierā no gada īres 10 līdz 20%. Cēsīs no gada īres 6 līdz 16%. Tukumā no gada īres 1 līdz 10%. Bauskā no gada īres 4 līdz 12%. Rūjienā no gada īres 5 līdz 20%. Valkā no gada īres 3 līdz 20%. Limbažos no gada īres 5 līdz 20%. Aucē no gada īres 2 līdz 20%. Varakļānos no gada īres 5 līdz 20%. Siguldā no gada īres 8%. Viļānos līdz 20% no gada īres. Priekule no gada īres 5 līdz 10%. Viesīte no gada īres 2 līdz 20%. Valdemārpilī no gada īres no 5 līdz 15%. Aināzos no gada īres 8 līdz 10%.

¹⁾ „Valdības Vestnesis“ 1920. № 16. ²⁾ „Valdības Vestnesis“ 1920. № 17 — 41 p. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājuma 1921. № 2. „Noteikumi par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem.“ 33—34 panti. ⁴⁾ Valsts statistiskās pārvaldes biļetens 1930., № 10, 619 l. p.

⁵⁾ Arī jaunajā likumprojektā (finansu daļa) par pilsētu pašvaldībām, kurū tagad izstrādā finansu sekcija pie Latvijas pilsētu pašvaldību savienības, nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām paliek agrākos apmēros.

№ 65. Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis 1920.—1930.

№ 65. Impôt sur localités des entreprises commerciales.

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
		1000 ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	10	2	—	—	0	12
2	1921	19	3	3	2	1	28
3	1922	40	13	7	3	2	65
4	1923	90	19	8	6	2	125
5	1924	165	21	12	9	6	213
6	1925	200	30	14	12	9	265
7	1926	240	35	18	13	11	317
8	1927	290	37	19	17	12	375
9	1928	305	42	26	20	13	406
10	1929	330	44	25	23	14	436
11	1930	330	48	23	24	16	441
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	322	45	24	22	15	428
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,05	0,02	—	—	0,00	0,03
14	1925	0,59	0,21	0,21	0,21	0,38	0,42
15	1929	0,87	0,29	0,34	0,38	0,45	0,63
16	1930	0,87	0,32	0,32	0,39	0,52	0,64
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,85	0,30	0,33	0,36	0,48	0,62
		Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100					
18	1920	11	11	—	—	0	10
19	1925	222	158	175	200	450	212
20	1929	367	232	313	383	700	349
21	1930	367	253	288	400	800	353
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	358	237	300	367	750	342
		Procentos — Pourcentage					
23	1920	1,18	0,97	—	—	0,00	0,95
24	1925	2,24	1,32	1,38	1,67	4,35	2,02
25	1929	2,23	1,54	1,55	2,01	2,79	2,08
26	1930	2,21	1,59	1,42	2,06	2,90	2,07
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,23	1,53	1,52	1,95	3,00	2,08

redzēja ieņemt 441.000 ls apmērā, kas sastāda ap 2% no nodokļu un nodevu kopsummas. Absolūtos skaitļos lielākās summas iznāk uz Rīgu; arī uz vienu iedzīvotāju Rīgā tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis dod lielākas summas kā provincē. Šis nodoklis no 1923. līdz 1930. gadam ir pieaudzis diezgan strauji — 3,5 kartīgi, pie kam V. grupas pilsētu pieaugums ir vēl straujāks (8 kartīgi), Rīgā — 3,7 kartīgi; II. grupas pilsētas nodoklis pieaudzis tikai — 2,5 kartīgi. Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis pieaudzis straujāk, kā nodokļi un nodevas vispāri un tā pieaugums uzskatāms par vienu no straujākiem starp patstāvīgiem nodokļiem.

3. Nodoklis no ūtrupēm.

3. Impôt sur enchères.

Šis nodoklis bija paredzēts jau 1920. gada izdotā instrukcijā un arī 1921. gada

„noteikumos par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem.“ Nodoklis no kustamas mantas ūtrupēm pilsētas robežās nemams ne lielāks par 5% no ūtrupē ievāktās summas, izņemot tās ūtrupes, kuŗas izdara valdības iestādes vai viņas amatu personas, pie kam nodokļu iekasēšanas kārtību noteic pilsētas dome. Šo nodokli savos budžetos, pēdējos trīs gados, paredz 25—26 pilsētas, bet lielākos ienākumus dod Rīgai. Turpretim pārējās pilsētās viņš ir ļoti niecīgs, pa lielākai daļai zem 100 ls un dažās pat 5 ls. Tā kā ūtrupju nodokļa nozīme ir samērā ļoti maza, un tā sastāda tikai 0,1% no nodokļu kopsummas. No ūtrupju nodokļa 1927. gadā pilsētu budžetos bija paredzēts ieņemt — 23.000, 1928. — 24.000, 1929. — 25.000 un 1930. — 22.000 ls, no kuŗiem uz Rīgu pēdējā gadā iznāca 20 000 ls. Saīdzinot ar 1923. gadu, tas nav neko daudz pieaudzis. No-

doklis no kustamas mantas ūtrupēm skaitāms pie apgrozījumu nodokļiem.

4. Nodoklis no biljardiem,

4. *Impôt sur billards,*

kuņus tura peļņas nolūkiem, ņemams pēc domes lēmuma, bet ne lielāks, kā 20 ls no katra biljarda galdā. Ieņēmumus no šī nodokļa 1930. gada budžetos bija paredzējušas 29 pilsētas un kopejais ienākums sasniedza gandrīz 4.000 ls. Nekādu lielu lomu pilsētu budžetos viņš nespēlēja. Lielākā daļa pilsētu ņēma 20 ls no galdā; viena pilsēta ņēma — 5 ls, 2 — 10 ls un 2 — 40 ls.

5. Nodoklis no mūzikas instrumentiem un orķestriem,

5. *Impôt sur instruments musicaux et orchestres,* restorānos, kafejnīcās un citos līdzīgos uzņēmumos ņemams pēc domes lēmuma, bet ne lielāks kā 6 ls no katra mehāniska instrumenta un 20 ls gadā no katra orķestra. Ieņēmumus no šī nodokļa 1930. gada budžetos paredzēja — 19 pilsētas. Lielākā daļa no tām uzlika maksimālās kvotas. Dažas pilsētas paredzēja instrumentu klasifikāciju (kafejnīcās, restorānos u. t. t.), piemēram, no klavierēm jāmaksā — 10 ls, no polifoniem — 6 ls, gramofoniem — 2 ls un no orķestra — 20 ls vai 2 ls mēnesī. Šis nodoklis deva ap 3.000 ls lielus ieņēmumus.

6. Nodoklis no zirgiem un ekipāžām

6. *Impôt sur chevaux et équipages*

ņemams ne lielāks par 10 ls gadā no katra zirga un 3 ls gadā no katriem izbraucamiem ratiem, ekipāžām un kamanām, kas atrodas lietošanā. Likumā paredzēts, ka daži ekipāžu un zirgu īpašnieki, piemēram, valsts iestādes, ārvalstu diplomātiskie priekšstāvji u. t. t., no nodokļa atsvabināti. Šis nodoklis savā ziņā novecojis, agrāk tam bija lielāka nozīme, kad tik daudz neizmantoja mehāniskos satiksmes līdzekļus. Šis nodoklis pilsētu pašvaldībām deva ap 92.000 ls lielus ieņēmumus. 1920. gadā no

šī nodokļa ieņēmumus paredzēja 30 pilsētas, 1921. — 43, 1922. — 44, 1923. — 50, 1924. — 53, 1925. — 52, 1926. — 1929. — 55, un 1930. gadā — 56 pilsētas. Iznemot Ludzu pārējās pilsētas visas 1930. gadā bija paredzējušas ieņēmumus no zirgu un ekipāžu nodokļa. Šis nodoklis pēc savas būtības uzskatāms, kā nodoklis uz grezniecības priekšmetiem. (Tā tas mazākais bija paredzēts Holandē, kur vispirms šāda veida nodokļi parādījās). Mūsu praksē šo nodokli ņem no visiem zirgiem un starptiem arī no darba zirgiem. Tāpēc nodokļa likmes nav vienādas un lielākā daļa pilsētu paredz zirgu šķirošanu: 1) darba un 2) izbraucamie (ne aroda veidā)¹⁾. Mūsu apstākļos lielākā daļa no šī nodokļa iznāk uz darba zirgiem un to samaksā tie, kas nodarbojas ar pasažieru vai mantu pārvaļāšanu, kā arodu. Ekipāžas ar nodokli apliek mazāks pilsētu skaits. Nodoklim no zirgiem un ekipāžām dažās pilsētās ir diezgan liela nozīme, piemēram, Piltēnē ieņēmumi no šī nodokļa sastāda 15,6% no nodokļu kopsummas, Ilūkste — 9,5% un pat Grīvā, pilsēta ar lielāku iedzīvotāju skaitu, šis nodoklis sastāda 4,2%. Pa visām pilsētām kopā, viņš sastāda tikai 0,4% no nodokļu kopsummas.

7. Nodoklis no suņiem,

7. *Impôt sur chiens,*

kuņi pieder pilsētu iedzīvotājiem, ņemams pēc pilsētas domes lēmuma, bet ne lielāks par 2 ls gadā no katra suņa²⁾. Ar nodokli nav apliekami: 1) ārvalstu diplomātiem priekšstāvjiem piederoši suņi; 2) ķēdes suņi sētās; 3) suņi, kuņi atrodas pilsētā ne ilgāk par divām nedēļām; 4) policijas suņi; 5) suņi, kuņi pieder kaļaspēka daļām. Šo nodokli bieži saista ar suņu veterināro pārraudzību. Pie mums tāda pārraudzība gan nav paredzēta. Ieņēmumus no suņu nodokļa 1920. gadā paredzēja — 27 pilsētas, 1921. — 39, 1922. — 42, 1923. — 47, 1924. — 1925. — 50, 1926. — 51, 1927 — 52, 1928. — 1929. — 54 un 1930. — 55 pilsētas. Kopejais ienākums 1930. gadā sasniedza 41.000 ls.

¹⁾ Rīga 1930. gadā bija paredzējusi no katra zirga ņemt no 6 līdz 10 ls lielu nodokli, Liepāja — no 3 līdz 10 ls, Daugavpils — no 2 līdz 10 ls, Jelgava — no 6 līdz 10 ls, Ventspils — 6 ls, Rezekne — 3 ls, Valmiera no 3 līdz 10 ls, Rīgas-Jūrmala — 8 ls, Cēsis — 14 ls, Tukums — no 1 līdz 5 ls, Kuldīga — no 3 līdz 10 ls, Jēkabpils — 3 ls, Sloka — no 5 līdz 6 ls, Grīva — 10 ls, Bauska — no 6 līdz 10 ls, Rūjiena — no 7 līdz 10 ls, Saldus — 6 ls, Talsi 10 ls, Afāksne — 6 ls, Smiltene — 10 ls, Gulbene — no 6 līdz 10 ls, Aizpute — no 6—10 ls, Valka — no 8 līdz 10 ls, Līvāni — 3 ls, Krustpils — 6 ls, Limbaži — 8 ls, Auce — 4 ls, Pļaviņas — 5 ls, Jaunjelgava — 6 ls, Madona — no 2 līdz 10 ls, Dobeles — 5 ls, Strenči — no 3 līdz 10 ls, Sabīle — 10 ls, Preiļi — 2 ls, Kandava — 10 ls, Varakļāni — 6 ls, Balvi — 6 ls, Sigulda — 6 ls, Mazsalaca — 4 ls, Viļāni — 2 ls, Priekule — 5 ls, Ogre — 10 ls, Viesīte — 3 ls, Ilūkste — 6 ls, Valdemārpils — 10 ls, Grobiņa — 3 ls, Ape — 10 ls, Kēmeri — 6 ls, Aināzi — 10 ls, Salacgrīva — 10 ls, Piltene — 10 ls, Durbe — 8 ls, Lejasciems — 3 ls.

²⁾ Nodoklis no suņiem ir ļoti mazs, un lielākā daļa pilsētu viņu tādās apmēros arī ņem. Dažas pilsētas pie šīs likmes pieliek vēl klāt suņu zīmes maksu, kuņa mēdz būt augsta.

8. Nodoklis no laivām, motorlaivām un jachtām.

8. *Impôt sur bateaux, bateaux à moteur et yachts.*

Agrāk šo nodokli ņēma arī no velosipēdiem, automobiļiem un motocikletiem, bet 1928. gadā izdeva „pārgrozījumus un papildinājumus likumā par satiksmes uzturēšanu uz ielām, šosejām un zemes ceļiem ar automobiļiem, velosipēdiem un citiem mehāniskiem satiksmes līdzekļiem“¹⁾. Šinīs noteikumos paredzēja nodokļu lielumu uz visiem mehāniskiem satiksmes līdzekļiem un līdz ar to atcēla 1921. gada noteikumus par pilsētu budžetiem..., ciktāl tie attiecas uz nodokļa ņemšanu pašvaldībām par labu no automobiļiem, velosipēdiem un citiem sauszemes satiksmes līdzekļiem. Pēc minēto „pārgrozījumu un papildinājumu“ izdošanas, nodokli var ņemt tikai no pilsētā lietojamām laivām, motorlaivām un jachtām. No nodokļa atsvabinātas valsts iestādes, diplomātiskie priekšstāvji u. t. t. Nodokli noteic pilsētas dome, bet ne lielāku par katru laivu, kā 1 ls, par zēģeljachtu—3 ls, motorlaivām un motorjachtām, kuņas nelieto veikalu nolūkos—2 ls gadā no katra zirga spēka, bet no motorlaivām preču un pasažieru pārvadāšanai—1 ls gadā no katra zirga spēka. Sakarā ar to, ka nodokli nevar ņemt vairs no sauszemes mehāniskiem satiksmes līdzekļiem, ieņēmumi no minētā nodokļa ir ļoti lielā mērā samazinājušies: 1928. gadā pilsētu pašvaldības no tā paredzēja ieņemt 76,000 ls, bet 1929.—5,000 un 1930.—5,000 ls. 1930. gada budžetos ieņēmumus no šī nodokļa bija paredzējušas 17 pilsētas. Visi uzskaitītie grezniecības nodokļi kopsummā dod ļoti niecīgus ieņēmumus. Neviens no tiem nepārsniedz 100,000 ls, bet daudz ir tādu, kas nesasniedz 10,000 ls. Viņi pieder pie tiem nodokļiem, kuņi pamazām pāriet vēsturē un dažus no viņiem uzskata kā kuriozu. Pie šiem pieder arī tādi nodokļi, kuņus uzliek par dienestnieku turēšanu, uz klavierēm u. t. t. Pārasti šos nodokļus ievēd finansiēlu grūtību gadījumos, kad bieži vairāk rēķinas ar iedzīvotāju psiholoģisko momentu, kā finansiēliem rezultātiem. Ieņēmumi no šiem nodokļiem nekad nav bijuši ievērojami.

9. Nodoklis no izpriecām.

9. *Impôt sur divertissements.*

Starp pilsētu pašvaldību patstāvīgiem nodokļiem, izpriecu nodoklis dod lielākos ieņēmumus. Šo nodokli jau paredzēja

1920. gada instrukcijā un tur tas bija paredzēts ļoti augsts (līdz 60% no ieejas maksas). 1921. gada noteikumos izpriecas nodoklim ir veltutas tikai dažas rindīņas. Pēc šiem noteikumiem nodoklis ņemams no dažādiem publiskiem izrikojumiem un izpriecām pilsētas robežās, bet no izrikojumiem un izpriecām ar vieglu saturu, tas nedrīkst būt lielāks par 50% no ieejas maksas. No mākslas izrikojumiem (teātra izrādēm, operām, drāmām, mākslas koncertiem) nodoklis ņemams ne lielāks par 25% no ieejas maksas. Šinīs robežās arī pilsētu pašvaldības var rīkoties pēc saviem ieskatiem. Tās ir ļoti plašas robežas un patiesībā tā ir jāuzskata gandrīz par pilnīgu brīvību, jo maksāt 50% lielu nodokli no ieejas maksas gandrīz neviens izpriecu izrikojotājs nevar. Izpriecu nodokļa likmju lielums ir ļoti dažāds un starp atsevišķām pilsētām likmes nav saskaņotas. Pat vēl vairāk, izrikojumu sadalījums nav vienāds.

Izpriecu nodokli 1920. gadā, savos budžetos, paredzēja 31 pilsēta, 1921.—42, 1922.—44, 1923.—44, 1924.—47, 1925.—47, 1926.—52, 1927.—53, 1928.—54, 1929.—54 un 1930.—56 pilsētas. 1930. gadā izpriecu nodokli bija paredzējušas visas pilsētas, izņemot vienu—Viļānus; 1928. un 1929. gados izpriecu nodokli nebija paredzējušas arī Varakļāni un Mazsalaca. Izpriecu nodoklis pilsētu pašvaldībām dod diezgan lielus ieņēmumus, kuņi pilsētu budžetā, un sevišķi starp nodokļiem, sastāda lielu daļu. Arī izpriecu nodokļu pieaugums ir diezgan liels. 1920. gadā pilsētas no izpriecu nodokļa paredzēja ieņemt 0,3 milj. ls, 1923.—0,7, 1925.—1,6 milj. ls un 1930.—1,7 milj. ls. Salīdzinot ar 1923. gadu līdz pēdējam laikam izpriecu nodoklis pieaudzis 2,3 kārtīgi. Nodokļu struktūrā izpriecu nodoklis, salīdzinot ar 1920. gadu un ar iepriekšējiem gadiem vispār, nav pieaudzis, bet tā nozīme ir pat samazinājusies: 1920. gadā tas sastādīja—24,4%, 1925.—12,0% un 1930.—7,9%. Izpriecu nodokļa nozīmes samazināšanās izskaidrojama ar pārējo nodokļu strauju pieaugšanu. 1930. gadā lielāko daļu no kopsummas izpriecas nodoklis sastādīja Rīgā—8,7% un otrās grupas pilsētās—8,9% apmērā, bet mazāko V. grupas pilsētās—1,7%. 1920. gadā Rīgā izpriecas nodoklis sastādīja 31,4% un bija viens no galveniem nodokļiem. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca—2,43 ls liels izpriecas nodoklis, pie kam Rīgā šī summa līdzinājās—3,44 ls, bet V. grupas pilsētās—30 santimi.

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. № 97.

Izpriecu nodokļa likmes ir paredzētas ļoti augstas un maksimālās nemaz gandrīz nepiemēro. Ja arī viena, otra pilsēta savos domes lēmumos paredz atvēlēt augstāko likmju ņemšanu, tad tomēr to piemēro ļoti retos gadījumos. Tie, pa lielākai daļai, attiecas uz tādiem izrikojumiem un izpriecām kur piedalās, vai kuņas sarīko ārzemnieki. Kādus nodokļus pilsētu pašvaldības uzliek dažādiem izrikojumiem un izpriecām, redzams no to likmēm. Rīgā tās ir sekošas:

Ar izpriecu nodokli nav apliekami: 1) priekšlasījumi, lekcijas, jautājumu vakari un sporta izrikojumi; ja tie nav savienoti ar tādiem izrikojumiem, par kuriem nodoklis paredzēts; 2) politiskas un reliģiskas sapulces; 3) izrikojumi, kuņas sarīko skolas mācības līdzekļu un mācības inventāra iegādāšanai un mazturīgo skolēnu pabalstīšanai, pie kam šo noteikumu var attiecināt ne vairāk kā uz vienu izrikojumu semestri; 4) Nacionālā teātra, Nacionālās operas, Dailes teātra, viena vācu, viena krievu, viena poļu un viena žīdu teātra izrādes; 5) koncerti; 6) mākslas izstādes. Par minēto teātru un valsts operas telpās sarīkotiem privātu personu un organizāciju izrikojumiem izrikojumu nodoklis ņemams uz vispārēju noteikumu pamata. No izpriecu nodokļa nav atsvabinātas: a) visas boksa sacikstes; b) futbola sacikstes un koncerti, kuņas piedalās ārzemnieki. Pilsētas valde var atlaist, vai samazināt nodokli, ja izrikojuma ieņēmumi nolemti vienīgi labdarīgiem, vai sabiedriskiem mērķiem un šos ieņēmumus tam faktiski izlieto. Ja izrikojums sarīko tai pašā vietā un tai pašā laikā, vai tieši vienu pēc otra, vairākus dažādus izrikojumus, kuņi kopā iztāsa vienu veselu, no tiem pašiem apmeklētājiem, bez sevišķas maksas pieejamu izrikojumu, tad nodoklis piemērojams tam izrikojumam, kušs apliekams ar visaugstāko nodokļa apmēru. Izrikojumi un izpriecas apliekami ar bilešu nodokli, ja izdod ieejas biļetes, vai citas ieejas zīmes, kuņas noder biļešu vietā, piemēram programmas, markas, iemaksas zīmes, ielūgumi u. t. t. Pilsētas valdei ir tiesība biļešu vietā aplikt izrikojumu, kur izsniedz ieejas zīmes, ar kopsummā nodokli, ja uzņēmējs tam piekrit. Biļešu nodoklis maksājams no katras izdotās ieejas biļetes vai citas ieejas zīmes, proporcionāli ieejas maksai, atkarībā no tā, pie kuņas no tālāk minētām grupām pieskaitāms izrikojums: A. (5%) amatniecības un citas izstādes, izņemot augstāk minētās mākslas izstādes; B. (10%) teātru un operu izrikojumi, izņemot augstāk minētos; C. (15%) vispār-

derīgu biedrību, dejas izrikojumu, (izņemot tālāk minētās masku un kostīmu balles), operu izrādes, dejas priekšnesumi, kustoņu izrādes un tā sauktais raibais teātris; D. (25%) kino izrādes, laikā no 1. maija, līdz 1. septembrim; E. (30%) kino izrādes no 1. septembra līdz 30. aprīlim, cirkus izrādes, dejas vakari, cilvēku izrādes, boksa sacikstes, masku un kostīmu balles, gaismas panorāmas, burvju izrādes, greizie spoguļi, vasku figūru kabineti, revijas un varjete; F. (35%) ieejas maksa hipodromā. Pilsētas valdei ir tiesība uzlikt izrikojumiem ārzemniekiem, kā arī ņemt no izrikojumiem, kušos programmas izpildīšanā piedalās ārzemnieki, nodokli līdz 50% no biļešu cenas. Par garderobes uzglabāšanu atļauts ņemt ne vairāk kā 20 sant.; gadījumā, ja garderobes maksa pārsniedz šo normu, virsmaksa skaitās par ieejas maksu un apliekama ar izrikojumu nodokli. Šajos noteikumos neparedzētos gadījumos pilsētas valde izšķir ar kuņas grupas nodokļa normu apliekams izrikojums. Priekš dažām izrikojumu kategorijām pilsētas valde var prasīt obligatorisku biļešu pārdošanu. Apliecības bezmaksas ieejai (brīvkartes) tikai tad atļautas, ja tās izdotas uz vārdu personīgai lietošanai un apzīmogotas no nodokļu nodaļas; vārda vieta atļauts minēt iestādi vai laikraksta redakciju. Attiecībā uz brīvkartēm pilsētas valde var pieļaut arī citus izņēmumus. Par izpriecām un izrikojumiem, ja tie nav apliekami ar biļešu nodokli, bet kur ieejas maksu ņem (ziedojuumu, vai citā veidā) jāmaksā izrikojuma nodoklis no bruto ienākuma tanīs pašos procentuālos apmēros.

Liepājā 1930. gadā bija šādas izpriecu nodokļa likmes: a) No dejas vakariem, masku ballēm un tml. viegla rakstura izrikojumiem — 25%; b) no operētēm, koncertiem, teātriem u. c. mākslas izrikojumiem, resp. ja teātra un operas izrādes pilsētas teātra telpās sarīko atsevišķas personas — 10%. Ja mākslas koncerti tiek sarīkoti ar ārzemju māksliniekiem, tieši no viņiem vai caur vidutājiem, tiek ņemts: 1) no ieejas cenas līdz Ls 3.— — 15%; 2) no ieejas cenas līdz Ls 4.— — 20%; 3) ja ieejas cena augstāka par Ls 4.— — 25%. c) no kinemotogrāfiem — no 1. maija līdz 1. septembrim — 15%, no 1. septembra līdz 1. maijam — 25%; d) no dažādiem priekšlasījumiem, sabiedriskām tiesām, gleznu un dažādam izstādēm, kuņas sarīko ārzemnieki — 5%. Ar nodokli nav apliekami: 1) zinātniski priekšlasījumi, ja tādi nav saistīti ar deju un, ja tos sarīko Latvijas pavalstnieki; 2) politiskas un reliģiskas

№ 66. Izprieču nodoklis 1920.—1930.
Nr. 66. Impôt sur divertissements de 1920 à 1930.

№	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total	
			(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) au-dessous de		
			1 0 0 0 l s						
1	2		3	4	5	6	7	8	
1	1920		265	32	8,0	3,2	0,4	309	
2	1921		213	33	14	5,1	1,8	267	
3	1922		400	72	27	10	2,7	512	
4	1923		600	51	30	14	3,1	728	
5	1924		833	115	33	15	4,6	1.000	
6	1925		1.350	166	35	19	6,1	1.576	
7	1926		1.300	209	47	24	7,0	1.587	
8	1927		1.230	232	49	24	7,9	1.543	
9	1928		1.230	243	60	28	9,9	1.571	
10	1929		1.470	255	69	28	8,9	1.831	
11	1930		1.300	270	73	31	9,4	1.683	
12	1928—1930		1.333	256	67	29	9,4	1.695	
	caurmērā — moyenne								
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)						
13	1920		1,43	0,30	0,17	0,11	0,06	0,82	
14	1925		4,00	1,14	0,52	0,33	0,26	2,50	
15	1929		3,89	1,69	0,95	0,46	0,29	2,64	
16	1930		3,44	1,79	1,00	0,51	0,30	2,43	
17	1928—1930		3,53	1,70	0,92	0,47	0,30	2,44	
	caurmērā — moyenne								
			Pieaugums 1923 = 100. — Augmentation 1923 = 100						
18	1920		44	40	27	23	13	42	
19	1925		225	205	117	136	197	216	
20	1929		245	315	230	200	287	252	
21	1930		217	333	243	221	303	231	
22	1928—1930		222	316	223	207	303	233	
	caurmērā — moyenne								
			Procentos — Pourcentage						
23	1920		31,4	15,5	5,6	5,2	5,7	24,4	
24	1925		15,1	7,3	3,5	2,6	2,9	12,0	
25	1929		9,9	8,9	4,3	2,5	1,8	8,8	
26	1930		8,7	8,9	4,5	2,7	1,7	7,9	
27	1928—1930		9,2	8,7	4,2	2,6	1,9	8,2	
	caurmērā — moyenne								

sapulces, ja tās nav saistītas ar izprieču; 3) garīgi baznīcas koncerti; 4) skatuves biedrības teātris, Liepājas opera un to vietējo kultūrēlo biedrību izrikojumi, kuņu lietošana pilsētas valde nodod pilsētas teātra telpas; e) no dažādiem sporta izrikojumiem, slidotavām un šaha turnīriem — 5%.

Jelgavā nodoklis no izpriečām un izrikojumiem bija sekošs: ja izrikojums vai biedri- ba sarīko teātra, kabare priekšnesumus, kon- certa, sporta, cirkus u. t. t. izrādes ar seko- jošu deju uz kopējas ieejas biļetes vai citas ieejas maksas, tad nodoklis piemērojams iz- rikojumam ar augstāko nodokļa normu. Biļešu nodoklis maksājams no katras izdotās ieejas biļetes vai citas ieejas zīmes, atka- rībā no tā, pie kuņas no zemāk minētām grupām pieskaitāms izrikojums: a) 5% — priekšnesumi, priekšlasījumi recitācijas, ga- rīgi koncerti, gleznu mākslas un amatniecī-

bas-rūpniecības, lauksaimniecības un ku- stoņu izstādes; b) 10% — mākslas orķestru un zolistu koncerti, teātru, operu un sporta izrikojumi (bez dejas un citām izpriečām), marionetu izrādes u. t. t., kā arī skolu iz- rikojumi, ja tos sarīko otro vai trešo reizi un kino izrādes ar audzinošu saturu ar skolu valdes piekrišanu; c) 15% — ope- retu, balleta, kupleju u. t. t. izrikojumus, bez dejas un biedrību slēgtus biedru va- karus ar ieeju pret biļetēm bez atsevišķas ieejas maksas uz deju; d) 25% — kino iz- rādes laikā no 1. V. — 1. X. un 30% pā- rējā laikā; e) 25% — cirkus, burvju māks- lnieku un vaska figūru izrādes; f) 30% — dejas parkos, biedrību namos, restora- nos, bāros un masku ballēs; g) 35% — lotto un tamlīdzīgas spēles. Pilsētas valdei ir tiesība uzlikt izrikojumiem — ārzemniekiem nodokli līdz dubultam apmēram, bet ne

№ 67. Reibinošu dzērienu tirgotavu un ražotavu skaits 1930.
Nr. 67. Nombre des négociants et des fabricants de boissons enivrants en 1930.

№ №	Tirgotavas un ražotavas Négociants et fabricants Pilsētas Villes	Patērešanai uz vietas un promnešanai Consommations sur place et vente de boissons à emporter					Tikai promnešanai Seulement à emporter				Ražotavas -- Fabriques			
		Tirgotavas ar visiem reibino- šiem dzērieniem Négociants avec toute sortes de boissons enivrants					Tirgotavas ar alu un vīnu Négociants à bière et à vin	Vīntirgotavas Magasins à vin	Alus lieņoliktavas Dépôts de bière	Alus un vīnu tirgotavas Magasins à bière et à vin	Spirta dedzīnātavas Destillations d'esprit	Vīna darītavas Pressurages de vin	Līķeņu fabrikas Fabriques de liqueurs	Alus darītavas Brasseries
		I. skītras traktieri Restaurants de I ordre	II. skītras traktieri Restaurants de II ordre	Pārejas Autres	Kopā Total	Tirgotavas ar alu un vīnu Négociants à bière et à vin								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	Rīga	18	27	—	45	90	133	12	5	2	20	10	5	
2	Liepāja	2	14	16	22	16	40	7	—	2	1	—	2	
3	Daugavpils	9	5	3	17	17	19	3	8	—	1	—	1	
4	Jelgava	10	16	5	31	13	17	6	—	—	—	1	—	
5	Ventspils	3	—	—	3	13	5	4	2	—	—	—	—	
6	Rezekne	5	7	1	13	21	11	4	2	—	—	—	1	
7	Valmiera	—	4	5	9	4	3	3	—	—	—	—	—	
8	Rīgas-Jūrmala	15	—	—	15	20	29	9	31	—	—	—	—	
9	Cēsis	1	9	3	13	7	8	3	—	—	1	—	1	
10	Tukums	3	2	—	5	17	4	2	—	—	—	—	—	
11	Kuldīga	4	4	—	8	1	3	2	2	—	—	—	1	
12	Jēkabpils	3	2	—	5	2	4	1	—	—	—	—	1	
13	Ludza	3	—	2	5	4	6	2	—	—	—	—	—	
14	Sloka	—	2	—	2	1	4	—	—	—	—	—	—	
15	Grīva	3	1	—	4	2	2	—	—	—	—	—	—	
16	Bauska	1	5	2	8	8	5	1	2	—	—	—	1	
17	Rūjiena	2	—	—	3	2	2	2	—	—	—	—	—	
18	Saldus	1	5	2	8	7	5	—	—	—	1	—	1	
19	Krāslava	—	5	—	5	1	2	1	—	—	—	—	—	
20	Talsi	2	3	—	5	7	4	2	—	—	1	—	—	
21	Alūksne	1	2	2	5	9	11	1	1	—	—	—	—	
22	Smiltene	—	2	—	2	4	3	2	2	—	2	—	—	
23	Gulbene	2	2	2	6	7	3	3	—	1	—	—	—	
24	Aizpute	—	2	3	5	1	3	1	1	—	—	—	1	
25	Valka	1	2	2	5	1	5	2	—	—	—	—	—	
26	Līvāni	3	—	—	3	3	5	—	—	—	—	—	—	
27	Krustpils	2	1	—	3	5	4	—	—	—	—	—	—	
28	Limbāži	1	2	1	4	4	2	2	—	—	—	—	—	
29	Auce	—	2	1	3	2	7	3	—	1	1	—	—	
30	Plavīnas	2	1	—	3	4	5	1	—	—	—	—	—	
31	Jaunjelgava	2	4	1	7	2	5	1	—	—	—	—	—	
32	Madona	—	4	—	5	2	1	2	—	—	1	—	—	
33	Dobele	1	3	—	4	4	1	1	1	—	—	—	—	
34	Strenči	—	2	1	3	1	3	2	—	—	—	—	—	
35	Sabīle	3	—	—	3	1	2	1	1	—	2	—	—	
36	Kārsava	—	4	1	5	2	2	2	—	—	—	—	—	
37	Preiļi	2	2	5	9	1	5	—	1	1	—	—	—	
38	Subāta	1	—	—	1	1	3	—	—	1	—	—	—	
39	Kandava	3	—	—	3	2	2	1	—	—	—	—	—	
40	Varakļāni	—	1	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	
41	Balvi	1	—	—	1	5	2	—	—	—	—	—	—	
42	Sigulda	2	3	—	4	2	2	2	1	—	—	—	—	
43	Mazsalaca	1	1	—	2	2	2	—	1	1	—	—	—	
44	Vīļāni	2	—	—	3	—	2	3	—	—	—	—	—	
45	Priekule	1	—	2	3	1	2	1	—	—	—	—	—	
46	Ogre	4	—	—	4	1	2	—	1	—	—	—	—	
47	Viesīte	1	2	1	4	1	3	3	—	—	—	—	—	
48	Ilūkste	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
49	Valdemārpils	1	—	—	1	3	1	—	1	—	—	—	—	
50	Grobīna	—	2	3	5	2	2	—	—	—	—	—	—	
51	Ape	1	—	—	1	2	2	2	—	—	—	—	2	
52	Kēmeri	2	—	—	2	2	2	—	1	—	1	—	—	
53	Āinaži	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	
54	Salacgrīva	2	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	
55	Piltene	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	
56	Durbe	1	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	
57	Lejasciems	—	1	—	1	1	4	—	1	—	—	—	—	
	Kopā — Total	130	157	71	358	344	412	105	67	9	32	12	19	

vairāk kā 50% no biļetes cenas.) Kā jau redzams no pievestiem piemēriem, izprieču nodokļa likmes ir ļoti dažādas. Dažas pilsētas likmes ir pazeminātas tādām pilsētām, kurām pēc būtības tas nepieņakās. Vispārī, likmju noteikšanā un piemērošanā novērojama ļoti liela dažādība un nevienādība. Tā bieži ir saistīta ar dažiem apstākļiem, kam nav sakara ar tiem principiem, kādi uzstādīti likumā.

10) Patentu nodoklis,

10) Impôt sur patentes.

vai nodoklis no alkoholisku dzērienu veikalēm, kuņos dzērienus nepatērē uz vietas. 1920. gada instrukcijā patentu nodoklis vai „papildu nodoklis no valsts patentu nodokļa” bija paredzēts, kā piemaksa pie valsts nodokļa. 1921. gada „noteikumos par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem” šis nodoklis jau ievietots starp pilsētu patstāvīgiem nodokļiem un to sauc

1) Dažu pārējo pilsētu izprieču nodokļa likmes bija šādas: Rīgas-Jārmalā tas noteiktas sekošas: a) teātru, operu izrādes, mākslas koncerti bez dejas — vietējām biedrībām 5%, ārējām biedrībām un privātpersonām 10%; b) „a” punktā minētie priekšnesumi ar sekojošu deju — vietējām biedrībām 10%, ārējām biedrībām un privātpersonām — 15%; c) dažāda veida priekšnesumi un izrādes bez mākslas nozīmes (divertissements, operete) — vietējām biedrībām — 10%, ārējām biedrībām un privātpersonām — 15%; d) dejas bez kādiem priekšnesumiem — 20%; e) kino izrādes bez lekcijām — 15%, kino izrādes ar zinātniska satura lekcijām — 5%; f) izstādes — 10%; g) loterijas — vietējām biedrībām — 10%, ārējām biedrībām — 20%; h) sporta sacīkstes un priekšnesumi — 10%. Šis nodokļa nomaksas kārtību nosaka valde. No izprieču nodokļa atsvabinātas: 1) Latvijas Bērnu draugu biedrības izrādes un priekšnesumi, 2) garīgi koncerti baznīcās, 3) zinātniska satura lekcijas un priekšlasījumi, 4) vietējo skolu izrikojumi un vietējo ugunsdzēsēju biedrību izrikojumi. Kuldīga — no mākslas izrādēm — 10%, masku ballēm — 35%, dejas — 25%, balaganu izrādēm — 50%, kino — 20% un izstādēm — 10%. Saldus — no vispārējām kino izrādēm — 25%, no kultūras filmu izrādēm — 10%, no cirksu izrādēm — 25%, no balaganiem — 50%, no teātra izrādēm gada tirgos — 10%, no ballēm — 20%, no teātra koncerta u. t. f. ar balli — 10% un no iebraucēju koncertiem, teātriem, operetēm — 5%. Talsos — nodoklis netiek ņemts no 1) publiskiem priekšlasījumiem; 2) pilsētas pašvaldības uzturāmo un pabalstāmo skolu padomju diviem izrikojumiem gada; 3) izrikojumiem ar noteiktu ieejas maksu līdz 50 sant., izņemot dejas un masku balles; 4) zinātnisku filmu un bērnu kino izrādēm ar ieejas maksu bērniem līdz 15 sant. un pieaugušiem līdz 50 sant.; 5) L.T.B. Ceļojošā Teātra un Ceļojošās Operas, Nacionālā un Dailes teātru un Nacionālās operas izrādēm, ja minētās mākslas iestādes vienas pašas izpilda visu vakara programmu. Alūksnē — koncertiem, izrādēm, kinematogrāfiem — 10%, dejas — 20%. Gulbene — izprieču nodokli ņem no 5 līdz 20% no bruto ienākuma un nodokļa procenta noteikšana atkarājas no tam, kā izrikojums bijis apmeklēts. Ja lielākai daļai nodokli nosaka 10% apmērā no visiem izrikojumiem, bet Ceļojošam Teātrim — 5%. Valka — mākslas izrādes apliek ar 5% lielu nodokli, izrādes ar deju — 10% un viegla satura izrādes — 20%. Līvāni ar izprieču nodokli apliek a) teātru un operetu izrādes un mākslas koncertus bez dejas: ārējām biedrībām un privātpersonām 5%, vietējās biedrības ar aprādītiem priekšnesumiem no izprieču nodokļa atsvabinātas; b) dažāda veida priekšnesumi ar sekojošu deju: vietējām biedrībām 5%, ārējām un privātpersonām 20%; c) dejas bez kādiem priekšnesumiem vai izrikojums ar atsevišķu ieejas maksu: vietējām biedrībām 15%, ārējām un privātpersonām 25%; d) kino izrādes 10%; par kino izrādēm bērniem, izprieču nodoklis ņemams 5%; e) izstādes, loterijas un bazāri 10%. No izprieču nodokļa atsvabinātas zinātniska satura lekcijas, priekšlasījumi un garīgi koncerti baznīcās, kā arī izrādes un priekšnesumi labdarīgiem mērķiem. Pļaviņās — vietējām biedrībām — 10% no izrikojumiem ar priekšnesumiem; 15% no izrikojumiem bez priekšnesumiem — dejas; ar 10% apliekami visi sarikojumi, kur tiek ņemta ieejas maksa — arī garīga rakstura; kino, vietējais — 15%; ārpus pilsētas atrodošām biedrībām: 30% no visiem sarikojumiem, kur tiek ņemta ieejas maksa, Ceļojošam Teātrim 10%, iebraucējiem kinematogrāfiem — 30%. Jaunjelgavā — no publiskiem izrikojumiem un izprieču ar vieglu satura (kino, varjete, cirks u. t. t.) 25 sant. no katra lata ieejas maksas; no mākslas izrikojumiem (teātra izrādēm, operām, dramām, mākslas koncertiem) 10 sant. no katra lata ieejas maksas. Madonā — izprieču nodokli ņem no Ceļojošās Operas un mākslas koncertiem — 8%; no teātriem 10%; no kino izrādēm — 1%; no varjetē cirka un cita viegla satura izrikojumiem — 15%. No izprieču nodokļa atsvabinātas: vietēja izglītības biedrība, ugunsdzēsēju biedrība un Bērnu Draugu biedrība. Dobeles — izprieču nodokli ņem no teātra izrādēm — 10%, no dejas — 20% no ieņemtās ieejas maksas; no dejas pilsdrupu laukumā — 25% no ieņemtās ieejas maksas; no viegla satura izrādēm — 25% no ienākumiem, neskatoties uz to, kur viņas notiek kopā ar deju vai bez tās; no Dobeles brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-bas izrikojumiem pilsdrupās — 10%; no Ceļojošā Teātra — 5% no ieņemtās ieejas maksas; no kinematogrāfu izrādēm — 15% no ienākumiem. No nodokļa atsvabināti: Dobeles pamat- un vidusskolas izrikojumi, ja atlikumi no viņiem nāk par labu skolām; Latvijas Sarkanā Krusta b-bas izrikojumi. Sabīle — no teātra izrādēm 15% un no dejas — 25%. Preiļi — no katra izrikojuma pilsētas valde ņem pēc saviem ieskatiem. Kandava — a) no mākslas izrikojumiem — 10% no ieejas maksas, b) no viegla satura izrikojumiem un dejām — 30%, c) no vietējām organizācijām no viegla satura izrikojumiem un dejām ņem 20%. Ape — mākslas izrādes — 15%, viegla satura — 25% no bruto ienākuma. Durbe — 10—30% apmērā no visiem izrikojumiem, izņemot Durbes pilsētas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību. Sabīle — no teātra izrādēm — 15% un no dejas — 25%. Daugavpils — ņem 10 līdz 30% lielu izprieču nodokli; Ventspils no 10 līdz 35%; Rēzekne no 10 līdz 20%; Valmiera no 5 līdz 40%; Cēsis no 5 līdz 20%; Sloka no 5 līdz 20%; Grīva no 10 līdz 20%; Bauska no 5 līdz 50%; Rūjiena no 10 līdz 25%; Smiltene līdz 35%; Gulbene no 5 līdz 20%; Aizpute no 5 līdz 12,5%; Limbaži no 10 līdz 25%; Auce no 5 līdz 50%; Strenči no 5 līdz 25%; Sigulda no 10 līdz 20%; Mazsala no 10 līdz 20%; Priekule no 10 līdz 25%; Valdemārpils no 5 līdz 15%; Kēmeri no 10 līdz 40% no izrādes; Aināzi no 10 līdz 30%; Salacgrīva no 10 līdz 30%; Piltene 20%; Lejasciems no 2 līdz 10%; Strenčos — no izprieču nodokļa atsvabinātas: a) ziniskas lekcijas, b) politiskas un reliģiskas sapulces, ja viņām nav izprieču rakstura un netiek vākti labprātīgi ziedojumi ar noteiktu minimālo ieejas maksu, d) skolu, e) baznīcas padomes un c) Strenču brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības izrikojumi. Nodokli ņem: a) no tautas izrādēm ar pazeminātu ieejas maksu, kuņas sarīko Ceļojošais Teātris, Ceļojošā Opera un citas organizācijas, kā arī no izrikojumiem pret labprātīgiem ziedojumiem ar noteiktu minimālo ieejas maksu un sporta priekšnesumiem — 5% apmērā no bruto ienākuma; b) no izrādēm ar sevišķu mākslas vērtību un izcilus spēku piedalīšanos — 10% apmērā no bruto ienākuma; c) no koncertiem, teātra izrādēm, izņemot a un b punktus minētos — 10% apmērā; d) no dejas vakariem un dejas biļetēm, neizslēdzot dejas sarīkotas pēc a, b un c punktos minētiem izrikojumiem — 20% apmērā no bruto ienākuma; e) no masku ballēm, kino, varjetē un citiem viegla satura izrikojumiem, 25% apmērā no bruto ienākuma.

№ 68. Traktieņu nodoklis 1920.—1930.

№ 68. Impôt sur cabarets et restaurants de 1920 à 1930.

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	67	20	16	8,8	1,5	113
2	1921	65	37	30	18	5,8	155
3	1922	367	99	52	36	11	565
4	1923	320	86	58	39	15	518
5	1924	400	132	68	61	23	684
6	1925	400	147	85	70	25	727
7	1926	380	132	92	77	28	769
8	1927	380	170	98	89	36	773
9	1928	385	192	104	107	42	830
10	1929	475	197	129	121	56	978
11	1930	540	212	156	135	63	1106
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	467	201	129	121	53	971
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
13	1920	0,36	0,18	0,33	0,31	0,21	0,30
14	1925	1,18	1,01	1,27	1,22	1,06	1,15
15	1929	1,26	1,31	1,77	1,97	1,89	1,41
16	1930	1,43	1,41	2,14	2,20	2,00	1,59
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	1,24	1,33	1,77	1,97	1,71	1,40
		Pieaugums 1923 = 100. — Augmentation 1923 = 100.					
18	1920	21	23	28	23	10	22
19	1925	125	171	147	179	167	140
20	1929	148	229	222	310	373	189
21	1930	169	247	269	346	413	214
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	146	234	229	310	353	187
		Procentos — Pourcentage					
23	1920	7,9	9,7	11,1	14,4	21,4	8,9
24	1925	4,5	6,5	8,4	9,7	12,1	5,5
25	1929	3,2	6,9	8,0	10,6	11,2	4,7
26	1930	3,6	7,0	9,6	11,6	11,3	5,2
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	3,2	6,8	8,2	10,7	10,6	4,7

par nodokli no alkoholisku dzērienu veikalēm, kuņos dzērienus nepatērē uz vietas. To ņem no reibinošu dzērienu pārdotavām, noliktavām un fabrikām, kur dzērienus uz vietas nepatērē un tas ņemams ne lielāks kā 200% apmērā no katra uzņēmuma patenta maksas. Nodoklis no spirta dedzinātavām ņemams ne pēc patenta maksas, bet pa diviem santīmiem no katra spaiņa izdedzināta spirta, pēc kontrolaparāta uzrādījuma.

Ienākumi no patentu nodokļa nesasniedz 150.000 ls un caurmērā uz vienu iedzīvotāju pēdējos trīs gados iznāk 20 santīmu liela summa. Procentos no nodokļu kopsummas tas nesastāda pilnu procentu un līdzinās 0,67%. Pa atsevišķiem gadiem tas uzrāda diezgan ievērojamu svārstīšanos: 1924.—1926. gados viņš sasniedza 180—190.000 ls, bet tad atkal samazinājās.

Šis nodokļa nozīme mazajās pilsētās ir daudz lielāka, kā Rīgā. V. grupas pilsētās (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) uz vienu iedzīvotāju iznāk 52 santīmi, IV. grupas — 36, III. — 32, II. — 19 un Rīgā — 13 santīmi uz vienu iedzīvotāju vai Rīgas šīs nozares veikalnieki kopsummā maksā 4 reizes mazāku patentu nodokli, kā mazajās pilsētās. Pa daļai, tas izskaidrojams ar šo uzņēmumu mazo skaitu.

11) Traktieņu nodoklis

11) Impôt sur cabarets et restaurants

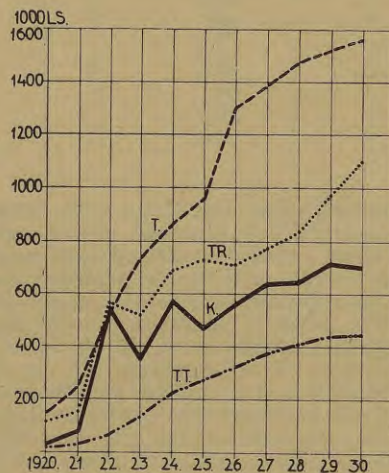
vai nodoklis no dzērienu un ēdienu veikalēm, kuņos patērē uz vietas. Šis nodoklis jau bija paredzēts 1920. gada instrukcijā un arī 1921. gada noteikumos. Nodoklis ņemams saskaņā ar traktieņu likumu no dzērienu un ēdienu veikalēm, kas tirgojas ar

un bez reibinošiem dzērieniem. Nodokļa lielumu un iekasēšanas kārtību nosaka pilsētas dome. Traktieņu nodoklis ir vienīgais kušu uzliek pilsētas dome pēc saviem ieskatiem. Šī nodokļa maksimālās likmes nav noteiktas un pilsētas dome to var uzlikt tādos apmēros, kādus tā atrod par vajadzīgu. Līdz ar žūpības apkaņošanas likuma izdošanu reibinošu dzērienu tirgotavas, kur dzērienus patērē arī uz vietas (traktieři u. c. tml.) atrodas īpatnējā stāvoklī Sakarā ar žūpības apkaņošanu pilsētu pašvaldības ierobežo traktieņu skaitu un, līdz ar to, pastāvošiem uzņēmumiem ir itkā monopola tiesības šīnī nozarē. Tādas konkurences, kāda novērojama citās tirdzniecības nozarēs, traktieņu starpā nav. Tāpēc arī traktieři iegūst labu peļņu un tos var uzskatīt par spējīgiem nodokļu maksātājiem. Uz to norāda arī tas apstāklis, ka traktieņu koncesija bieži ir spekulācijas objekts, un lielās pilsētās par traktieņa koncesiju maksā diezgan lielas summas. Tomēr arī traktieņu nodokli nevar pārspilēt; pretējā gadījumā var nonākt tādā stāvoklī, ka arī maksātspējīgiem uzņēmumiem lielie nodokļi ir par smagu.

Traktieņu nodokli to īpašniekiem uzliek vienā kopējā summā, kušu tie sadala savā starpā. Ja gadījumā traktieņu īpašnieki nevar vienoties par nodokļu sadalīšanu, tad to izdara pilsētas dome. Traktieņu nodoklis, kā jau visi citi nodokļi, pieaug: 1920. gada tas līdzinājās — 113.000 ls, 1925. — 727.000, 1929. — 978.000 un 1930. — 1.106.000 ls. Ja pēdējo gadu salīdzina ar 1923. gadu, tad pieaugums ir divkārtīgs. Kā redzams, traktieņu nodokļa pieaugums nav tik straujš, kā tas ir ar nodokļu kopsummu, nerunājot jau par tādīem nodokļiem, kā ienākuma vai nekustamas mantas, tomēr traktieņu nodokļa pieaugums starp patstāvīgiem pilsētu nodokļiem ir diezgan liels. Pa atsevišķām pilsētu grupām traktieņu nodokļa pieaugums nav vienlīdzīgs. Traktieņu nodoklis vismazākos apmēros pieaudzis Rīgā, bet lielākos mazajās pilsētās. Ja salīdzina pēdējo gadu ar 1923., tad Rīgā traktieņu nodoklis pieaudzis 1,7 kārtīgi, bet V. grupas pilsētās — 4,1 kārtīgi. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju ar traktieņu nodokli novērojama tāda parādība, kāda pie citiem nodokļiem nav sastopama. Rīgā 1930. gadā uz vienu iedzīvotāju iznāca 1,43 ls liels nodoklis, bet V. grupas pilsētās — 2,00 ls un IV. — 2,20 ls. Pie pārējiem nodokļiem novērojama pretēja aina, ka uz vienu iedzīvotāju Rīgā iznāca lielākas summas, kā mazajās pilsētās. Un

liekas, tas ir pilnīgi dabīgi, jo Rīgā koncentrējas tirdzniecība, rūpniecība, šeit dzīvo tādas aprindas, kas spēj maksāt lielus nodokļus. Arī Rīgas traktieņos ir lielāki patēriņi un lielāka peļņa, bet nodokli tie maksā mazāku. Tiesa, mazās pilsētas pievelk vienu daļu no lauku iedzīvotājiem un mazās pilsētas pat var uzskatīt kā lauku centrus, tomēr arī tadā gadījumā nodokļa uzlikšana novērojama nevienādība.

Pie alkoholu saturošu vielu ražotavu un tirgotavu atvēršanas ir nepieciešama koncesija (atļauja), kušu izsniedz akcīzes valde. Pilsētu pašvaldības nosaka kopējo tirgotavu skaitu. Visas reibinošu dzērienu

№ 7. Patstāvīgie nodokļi 1920.—1930.

T. — tirgus; T.T. tirdzniecības uzņēmumu telpu; T.R. — traktieņu un K. — Křavu.

№ 7. Impôts permanents de 1920 à 1930.

T. — marchés; T.T. — localités des entreprises commerciales; T.R. — cabarets et restaurants; K — chargement

tirgotavas un ražotavas var iedalīt trīs grupās: 1) reibinošu dzērienu tirgotavas patērēšanai uz vietas un promnešanai (traktieři un pēdējos gados alus un vietējo vīnu tirgotavas), 2) tirgotavas tikai promnešanai un 3) ražotavas. Reibinošu dzērienu tirgotavas patērēšanai uz vietas un promnešanai sadalās: 1) I. šķiras traktieņos, 2) II. šķiras traktieņos, 3) pārējie uzņēmumi, kur tirgojas ar visiem reibinošiem dzērieniem un 4) uzņēmumi, kur tirgojas tikai ar alu, medus kvasu un vietējiem augļu un ogu vīniem. Traktieņu skaits (I., II. šķiras un pārējie) pilsētās uzrāda

№ 69. Reibinošu dzērienu tirgotavu un ražotavu skaits pilsētās
1920.—1930.

№ Gadi Années	Tirgotavas un ražotavas Négociants et fabriquants	Patērešanai uz vietas un promnešanai Consommation sur place et vente de boissons à emporter					Tirgotavas ar alu un vīnu Négociants à bière et à vin
		Tirgotavas ar visiem reibinošiem dzērieniem Négociants avec toute sortes de boissons enivrants				Kopā Total	
		I. šķiras traktieři	II. šķiras traktieři	Parējās Autres	Kopā Total		
		Restaurants de I ordre	Restaurants de II ordre				
1	2	3	4	5	6	7	
1	1920	71	213	72	356	—	
2	1921	90	241	72	403	—	
3	1922	91	260	97	448	—	
4	1923	81	276	117	474	—	
5	1924	85	261	143	489	—	
6	1925	59	232	111	402	—	
7	1926	40	219	52	311	—	
8	1927	39	208	59	306	—	
9	1928	78	212	63	353	—	
10	1929	103	171	68	342	59	
11	1930	130	157	71	358	344	

zināmu svārstību līdz 1924.—1925. gadam tas bija stipri liels, bet tad strauji samazinājās un pēdējos gados atkal mazliet pieaug: 1924. gadā mūsu pilsētās pastāvēja 489 traktieři, 1926 — 311, 1929. — 342 un 1930. — 358. I. šķiras traktieņu skaits 1930. gadā līdzinās — 130, II. šķiras — 157 un parējie — 71. Tirgotavas ar alu un vīnu parādās tikai sākot ar 1929. gadu. 1930. gadā šo uzņēmumu skaits ir diezgan liels un sasniedz — 344. Pa atsevišķam pilsētām lielākais traktieņu skaits ir Rīgā, pie kam šeit 1920. gadā pastāvēja — 138, 1925. — 75, 1928. — 45, 1929. — 49 un 1930. — 45 traktieři. Nākošā pilsēta ar lielāko traktieņu skaitu ir Liepāja, kur 1920. gadā pastāvēja — 23, 1925. gadā — 33, 1928. — 32, 1929. — 31 un 1930. — 30 traktieři. Samērā daudz traktieņu ir Jelgavā; šeit pastāv tik pat daudz traktieņu, kā Liepājā, kaut gan pēdējā gandrīz divkārtīgi tik liels iedzīvotāju skaits.

Alkoholu saturošu vielu tirgotavas promnešanai sadalītas sekošās grupās: 1) vīntirgotavas, 2) alus lielnoliktavas un alus un vīnu tirgotavas. Ražotavas iedalītas: 1) spirta dedzinātavās, 2) vīna darītavās, 3) liķieņu fabrikās un 4) alus darītavās. Pēdējos gados šo uzņēmumu skaits pilsētās ar svārstībām mazliet pieaug, izņemot liķieņu fabrikas, kuņu skaits samazinās. Šo uzņēmumu attīstībā novērojami vairāki periodi: līdz 1924. gadam kāmēr stājās spēkā (1925. gadā) likums par žūpiņas apkaņšanu, viņi attīstījās normāli, bez

īpašiem iespaidiem. 1925. gadā zem minētā likuma iespaيدا legāla reibinošu dzērienu tirdzniecība ļoti redzami samazinājās. Tas pats sakāms par ražošānu. No 1928. gada, sakarā ar mikstinā umiem žūpiņas apkaņšanas likumdošanā un praksē, šo uzņēmumu skaits atkal pieaug.

12) Nodoklis no tirgošanās uz ielām un laukumiem,

12) Impôt sur commerce ambulante et aux marchés.

vai saīsināti, tirgus nodoklis. Nodokli no vezumiem, galdiem u. t. t., uz kuņiem tirgojas uz ielām un laukumiem, kā arī no pārdošanai ievestiem liellopiem, siklopiem un zirgiem, nosaka pilsētas dome, samērā ar izdevumiem, šo ielū un laukumu uzturēšanai. Nodokļa iekasēšanas kārtību noteic pilsētas dome. Pēc teksta redzams, ka to var pieskaitīt drīzāk nodevām, jo ieņemamā summa drīkst būt tikai tik liela, cik nepieciešams attiecīgu izdevumu segšanai. Tomēr lielākā daļa pilsētu šeit iekalkulē arī zināmu pārpalikumu, tā kā gala rezultātā tas tomēr iznāk nodoklis (skat. uzņēmumos nodaļu par tirgiem). Tirgus nodoklis pēc būtības sastādas no vairak elementiem: 1) nodoklis, kā tāds, 2) koncesija zināmam uzņēmumam, 3) telpu noma, ja uzņēmums atrodas slēgtās telpās. Nodoklis būs tani gadījumā, ja ieņemtās summas pārsniegs izdevumus tirgus uzturēšanai; maksa par koncesiju skaitāma tani gadījumā, ja pilsē-

N° 69. Nombre des négociants et des fabricants de boissons enivrants dans les villes de 1920 à 1930.

Tikai promešanai — Seulement à emporter			Ražotavas — Fabriques			
Vintirgotavas Magasins à vin	Alus lielnoliktavas Dépôts de bière	Alus un vīnu tirgotavas Magasins à bière et à vin	Spirta dedzinātavas Destillations d'esprit	Vīna darītavas Pressurages de vin	Līķieņu fabrikas Fabriques de liqueurs	Alus darītavas Brasseries
8	9	10	11	12	13	14
249	6	—	2	7	28	45
413	26	—	6	19	44	52
570	50	—	6	30	31	40
609	86	—	5	33	32	33
625	93	—	9	30	34	20
603	168	—	7	33	27	22
487	118	—	7	37	17	17
421	116	—	6	33	16	14
409	128	—	6	33	14	16
416	127	9	9	30	13	16
412	105	67	9	32	12	19

tas pašvaldība atvēl kādu uzņēmumu zināmā vietā (piemēram personu svaru eksploatācija dārza zināmā vietā, avižu pārdevēju vietām u. t. t.). Atļauju dod uz zināmu uzņēmumu zināmā vietā un tikai vienai personai. Telpu īre skaitāma, taņi gadījumā, ja pilsētas pašvaldība tirdzniecībai izdod savas telpas (piemēram slēgtos tirgos). Tāpēc arī pie tirgus nodokļa ir pieskaitītas diezgan daudz un dažādas lietas: 1) tas, kas minēts likumā, 2) maksas no galdiem slēgtās telpās¹⁾, 3) ceļojoši veikali uz laukuma, 4) ledus pagraba telpas, 5) tējnicas tirgus laukumā, 6) tirgošanās uz ielas, 7) pārtikas tirgi, 8) āboļu tirgi, 9) zirgu tirgi, 10) sikumu tirgi, 11) sezonas tirgi (piemēram ziemas svētku tirdziņi), 12) malķas tirgi, 13) ātrfotogrāfu vietas, 14) kurvju tirgotāji, 15) laikrakstu un papīrosu pārdevēju vietas, 16) zābaku spodrinātāju vietas, 17) ielas puķu pārdevēji, 18) gaisa balonu pārdevēji, 19) personu svāri u. t. t. Vienu daļu, no uzskaitītiem tirgus nodokļa maksātājiem var pieskaitīt pie siktirgotājiem, iznēsātājiem un izvadātājiem, no kuriem ir ņemams cits nodoklis. Tomēr arī šinī gadījumā lieta nav tik vienkārša. Piemēram gaisa balonu pārdevējs, tieši ir tāds siktirgotājs, pie kuŗa aplikšanas varētu ņemt nodokli, kā no siktirgotāja, iznēsātāja. Bet

jāņem vērā, ka pilsētas valde uzlikdama nodokli nosaka tam zināmu vietu, kur tas var tirgoties. Līdz ar to pilsētas valde apņemas, ka taņi pat vietā nevienam citam nedos atvēli tirgoties ar gaisa baloniem. Tādā gadījumā šeit jau saskatāma zināma koncesija uz gaisa balonu tirdzniecību zināmā vietā un pilsētas valde to aplik ar tirgus nodokli, kuŗš, saprotams, ir lielāks kā paredzētais siktirdzniecības nodoklis. Tāpēc, vispāri, pēdējo nodokli pilsētu pašvaldības gandrīz nemaz neuzliek, bet attiecīgos gadījumos piemēro tirgus nodokli. Līdz ar šādu stāvokli nodoklis no siktirgotājiem, iznēsātājiem un izvadātājiem nav izdalīts atsevišķi, bet skaitīts kopā ar tirgus nodokli²⁾. Šo nodokli paredzēja ņemt no tiem uzņēmējiem, kas nemaksā valsts tirdzniecības un rūpniecības nodokli un nodokļa lielums nevarēja pārsniegt 10 ls. 1930. gadā šo nodokli savos budžetos bija paredzējušas 6 pilsētas un paredzēta ieņēmumu kopsumma līdzinājās — 294 ls. Arī iepriekšējos gados ieņēmumu summas svārstījās ap 300—500 ls. Tāpēc arī pilnīgi saprotams, ka šim nodoklim nav nekādas nozīmes pilsētu pašvaldību nodokļu struktūrā.

Starp patstāvīgiem nodokļiem, tirgus nodoklis ieņem ļoti redzamu vietu. Lieluma

¹⁾ Pie tirgus nodokļa pieskaitīts arī dežuru bodu nodoklis, kāds agrākos gados pastāvēja Latgalē. Minētie veikali vareja tirgoties arī taņi laikā, kad pārējie veikali bija slēgti, bet par to maksāja īpašu nodokli.

²⁾ Arī jaunajā likumprojektā, pilsētu pašvaldības likums³⁾ III. daļa, kur ietilpst nodaļa par finansēm, pie tā apskatīšanas Latvijas pilsētu savienības finansu sekcijā ir nolemts minēto nodokli stripot un attiecīgiem uzņēmējiem uzlikt mazāko tirgus nodokli.

№ 70. Tirgus nodoklis 1920.—1930.
№ 70. Droits de marché de 1920 à 1930.

N ^o	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
N ^o	Gadi Années	1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	101	22	11	8,3	1,0	143
2	1921	151	50	18	22	2,5	244
3	1922	279	131	59	51	5,6	526
4	1923	388	199	72	69	9,8	738
5	1924	415	228	86	90	14	833
6	1925	451	261	94	109	18	933
7	1926	719	321	103	133	27	1.303
8	1927	740	351	123	140	37	1.391
9	1928	812	333	149	138	41	1.473
10	1929	842	335	161	146	38	1.522
11	1930	926	344	163	139	44	1.616
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	860	337	158	141	41	1.537
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	0,55	0,20	0,23	0,29	0,14	0,38
14	1925	1,35	1,79	1,41	1,90	0,76	1,48
15	1929	2,23	2,22	2,21	2,38	1,22	2,19
16	1930	2,45	2,28	2,24	2,27	1,42	2,33
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,28	2,24	2,17	2,30	1,32	2,22
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
18	1920	26	11	15	12	10	19
19	1925	116	131	131	158	184	126
20	1929	217	168	224	212	388	206
21	1930	239	173	226	201	449	219
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	222	169	219	204	418	208
Procentos — Pourcentage.							
23	1920	11,97	10,63	7,64	13,61	14,29	11,31
24	1925	5,5	11,46	9,30	15,18	8,70	7,10
25	1929	5,69	11,70	10,01	12,78	7,57	7,28
26	1930	6,21	11,36	10,05	11,95	7,99	7,60
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	5,95	11,47	9,99	12,48	8,20	7,46

ziņā tirgus nodoklis atrodas otrā vietā. No nodokļu kopsummas tirgus nodoklis 1930. gadā sastādīja 7,6%, bet izprieču 7,9%. Visu laiku, sākot ar 1920. gadu, tirgus nodoklis bez pārtraukuma pieaug: 1920. gadā no tā paredzēja ieņemt — 143.000 ls, 1925. — 933.000, 1929. — 1.522.000 un 1930. — 1.616.000 ls. Ja pēdējo gadu salīdzina ar 1923., tad ieņēmumu summa pieaugusi 2,2 kārtīgi. Kaut gan tas nav sevišķi straujš pieaugums, tomēr tas ir diezgan ievērojams, jo jāņem vērā, ka šis nodoklis pieaug līdztekus tirdzniecības attīstībai, bet tā pēdējos gados nekādas sevišķas rosības neuzrāda. Tirgus nodoklis, kas 1930. gadā sastādīja — 7,6% no kopsummas, 1920. gadā sastādīja 11,31%, tā kā pirmajos valsts pastāvēšanas gados tirgus nodoklim bij lielāka nozīme, kā tagad. Novērojams, ka

pilsētās ar vidējo iedzīvotāju skaitu, kā arī II. grupā, tirgus nodoklis sastāda lielāku daļu no kopsummas, bet atsevišķas pilsētas ieņem izcilus stāvokli: Krāslavā tirgus nodoklis 1930. gadā sastādīja 26,3% no kopsummas, Dobelē — 25,3%, Viļanos — 21,9%, Aucē — 21,7%, Subatā — 21,4%, kā arī Jelgavā un Daugavpilī tirgus nodokļa nozīme no kopsummas bija diezgan liela. Samērā lielā tirgus nodokļa nozīme minētās pilsētās izskaidrojama ar to, ka tās uzskatāmas par tirdzniecības centriem visai apkārtnē, un netiešu dabu pie šī nodokļa maksas ņem arī apkārtnējie lauku iedzīvotāji. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju tirgus nodoklis 1930. gadā deva — 2,33 ls lielu summu, pie kam Rīgā šī summa bija augstāka un līdzinājās — 2,45 ls. Tirgus nodokļa likmes atsevišķās pilsētās ir ļoti nevienādas¹⁾.

¹⁾ Tirgus takse bija sekoša: Jelgavā par zirgu — 2 ls, govī — 1 ls, kazām un citiem sīklopiem — 0,12 ls.

№ 71. Křavu nodoklis 1920.—1930.
№ 71. Impôt de chargement de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
№	Gadi Années	1 000 ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	—	10	4,0	—	—	14
2	1921	61	9,6	4,6	0,3	0,2	76
3	1922	500	42	6,8	1,3	0,2	550
4	1923	240	88	16	5,0	—	349
5	1924	400	150	21	4,4	—	575
6	1925	300	133	23	6,0	—	462
7	1926	400	104	30	17	2,0	553
8	1927	450	120	40	24	1,5	635
9	1928	450	123	34	32	8,1	647
10	1929	500	141	37	26	9,4	714
11	1930	500	147	30	23	9,2	709
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	483	137	34	27	8,9	690
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	—	0,10	0,08	—	—	0,04
14	1925	0,89	0,91	0,34	0,10	—	0,73
15	1929	1,32	0,94	0,51	0,42	0,30	1,03
16	1930	1,32	0,98	0,41	0,38	0,30	1,02
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	1,28	0,91	0,47	0,44	0,29	0,99
Pieaugums 1923 = 100. — Augmentation 1923 = 100							
18	1920	—	12	25	—	—	4
19	1925	125	151	144	120	—	132
20	1929	208	160	231	520	—	205
21	1930	208	167	188	460	—	203
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	201	156	213	540	—	198
Procentos — Pourcentage.							
23	1920	—	4,83	2,78	—	—	1,11
24	1925	3,36	5,84	2,27	0,84	—	3,51
25	1929	3,38	4,92	2,30	2,28	1,87	3,42
26	1930	3,35	4,86	1,85	1,98	1,67	3,33
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	3,34	4,66	2,15	2,39	1,78	3,35

vezumu ar dažādām pārtikas vielām — 0,50 ls, vezumu ar gaļu, zivīm, sienu, salmiem un meijām — 0,80 ls, rokas ratiņiem vai galdu ar gaļu, sviestu, sēklām, rotālietām, traukiem un saldumiem — 0,50 ls, maizes būdu vai galdu — 0,30 ls, drēbju būdu vai galdu — 0,70 ls, sikpreču būdu vai galdu — 0,50 ls, galdu ar ādām un jauniem apaviem — 0,50 ls, galdu vai vietu gada tirgos 1 ls, galdu ar vecām drēbēm, apaviem un dzelzīm — 0,30 ls, mucu, kasti vai vannu ar zivīm — 0,30 ls, kurvīti, spaini, kannu u. t. t. — 0,04 ls, galdu ar puķēm — 0,12 ls, rokas ratiņiem ar malku, augļiem un saknēm — 0,12 ls, maīsu ar sienu 0,04 ls. No atgadījuma pārdevējiem — 0,12 ls. Ventspilī — nodevas no vezumiem u. t. t. kas tirgojas uz ielām un laukumiem, kā arī no pārdošanai ieviestiem liellopiem un zirgiem, ņem pilsētai par labu: par vietu 1 kv. mtr. lieluma dienā — 0,30 ls, par katru tālāko metri — 0,15 ls, katriem ratiem, ragavām ar vienu zirgu — 0,30 ls, katriem ratiem, ragavām ar diviem zirgiem — 0,60 ls, rokas ratiņiem vai ragavām — 0,10 ls, rokas ratiņiem vai ragavām ar dažādām koloniālprecēm, kā arī būdām, kuņas ienēm viena zirga ratu vietu — 0,50 ls, katriem kurvīšiem u. t. t. — 0,02 ls, govi vai zirgu pārdošanai — 0,50 ls, sīklopu pie saites — 0,15 ls. Cēsīs — par kv. mtr. — 0,30 ls, no vezumiem — 0,30 ls, no lopiem — 0,30 — 1,00 ls. Aļuksnē — par tukšu aizjūgu — 0,10 ls, vezumu ar mantām, kuņas nav nolemtas pārdošanai — 0,10 ls, aizjūgu ar sīveniem, teļiem, aītām un mājputniem — 0,15 ls, aizjūgu ar sviestu, pienu, gaļu un citiem pārtikas produktiem — 0,15 ls, aizjūgu ar dārza saknēm, kartupeļiem u. t. t. — 0,15 ls, aizjūgu ar cūkām sākot ar 41 kg. — 0,20 ls, aizjūgu ar labību, miltiem, putrainiem u. t. t. līdz 20 kg. — 0,15 ls, katriem tālākiem 20 kg. neaprobežotā daudzumā — 0,05 ls, uz tirgus izvestu govi vai zirgu — 0,25 ls, vezumu malkas līdz 1½ kubikmetra — 0,15 ls, vezumu ar deļiem, balķiem un citu koka materiālu — 0,20 ls, vezumu ar sienu, āboliņu, salmiem u. t. t. — 0,20 ls, vezumu ar dārza augļiem neaprobežotā daudzumā — 0,20 ls. Gulbenē — par katru pārdošanai uzvestu zirgu — 1 ls, katru pārdošanai uzvestu govi vai vēsi — 0,40 ls, pārdošanai uzvestu kumeli — 0,50 ls, pārdošanai uzvestu sīklopu (teļi, aitas, cūkas) — 0,20 ls, jēru, sīvenu — 0,10 ls, visāda veida putniem — 0,10 ls, vezumu ar lauksaimniecības ražojumiem — 0,20 ls, vezumu ar rūpniecības ražojumiem — 0,30 ls, tirgus vietu priekš galdiem, būdām u. t. t. par katru kv. metru no tiem tirgotājiem, kuri maksā par mēnesi uz priekšu: I. kategorijas vietām — 0,14 ls, II. kategorijas vietām — 0,10 ls, III. kategorijas vietām — 0,08 ls. No gadījuma iebraucējiem-tirgotājiem, kuri nemaksā uz mēnesi, bet par katru reizi atsevišķi: I. kategorijas vietām — 0,20 ls, II. kategorijas vietām — 0,14 ls, III. kategorijas vietām — 0,12 ls. Par katru tukšu vezumu, kuŗš ienem vietu uz paša tirgus laukuma, vai arī tirgus laukumam pieguļošām ielām kuŗas tiek aptīrītas ar pilsētas pašvaldības līdzekļiem — 0,10 ls. Gada tirgos augšminētās takses cenas paaugstinātas par 100%. Krustpilī — no uzbraucējiem — 0,20 ls, malkas vezuma

**13) Nodoklis no ievēdamiem un izve-
damiem dzelzceļu un ūdensceļu
lādiņiem,**

*13) Impôt sur chargements d'importation et
d'exportation par chemins de fer et par voies
d'eaux.*

vai kā to saīsināti sauc — **krāvu nodoklis.** Šo nodokli paredzēja 1920. gada instrukcijā un arī 1921. gada noteikumos. Minētos noteikumos paredzēts, ka to ņem „pēc sevišķi izdotiem noteikumiem.“ Sakarā ar to iekšlietu ministrs, saziņā ar finansu, satiksmes un tirdzniecības-rūpniecības ministriņām izdeva „noteikumus par nodokli no ievēdamiem dzelzceļu un ūdensceļu lādiņiem (pudu nodoklis)“¹⁾. Šie noteikumi attiecās uz ievēdamiem dzelzceļu lādiņiem un arī uz ievēdamiem ūdensceļu lādiņiem ar tvaikoņiem, liellaivām un plostim²⁾. Noteikumos bija paredzētas likmes, kā arī preču katēgorijas, kas no minētā nodokļa atsvabinātas. Pie nodokļa no ievēdamiem dzelzceļu lādiņiem, kā arī pie ievēdamiem ūdensceļu lādiņiem (netieši), bija paredzēts, ka to ņem par labu pilsētu pašvaldībām. Šos noteikumus vairākkārt grozīja³⁾. Pēc šiem noteikumiem, nodokli no dzelzceļu ievēdamiem lādiņiem iekasēja dzelzceļu virsvalde, nodokli no ievēdamiem ūdensceļu lādiņiem ar tvaikoņiem iekasēja

muitas valde un nodokli no ievēdamiem ūdensceļu lādiņiem ar liellaivām un plostim izdārja ūdensceļu priekšstāvji uz vietas. Par visa šī nodokļa iekasēšanas un norēķināšanas kārtību, kā arī par iekasēšanas izdevumiem, pilsētu valdēm bija jāvienojas ar attiecīgām iestādēm.

Tagad attiecībā uz šiem nodokļiem pastāv vairāki likumi. Jākonstatē, ka tas sastādās no četriem atsevišķiem sekošiem nodokļiem: 1) dzelzceļu krāvu nodokļa, 2) pašvaldību nodoklis no krāvām, kuņas ievēd Latvijas ostās ar kuģiem ārzemju braucienos (vai kā to saīsināti sauc par „svara nodokli“⁴⁾), 3) nodoklis no krāvām, kuņas ievēd Latvijas ostās pa jūru piekrastes braucienos — daļa no valsts nodokļa 50% apmērā (saīsināti kabotāžas nodoklis⁵⁾) un 4) nodoklis no, pa iekšējiem ūdensceļiem, pārvadājamiem materiāliem — piemaksa pie valsts nodokļa (saīsināti — pludināšanas nodoklis⁶⁾). No dzelzceļu krāvām, ko ievēd pa pilsētu robežās esošām stacijām, uz noteikumu pamata „par pašvaldību nodokli no ievēdamām dzelzceļu krāvām“⁷⁾, ņemams nodoklis pilsētu pašvaldībām par labu. Noteikumos paredzēti visi tie sūtījumi un gadījumi, kad preces no nodokļa ir atsvabinātas, kā arī cik liels nodoklis jāmaksā par pārējām precēm⁸⁾. Ienākumi no šī nodokļa izlie-

— 0,10 ls, galdiņa — 0,50 ls, galdiņa ar drēbēm — 1 ls. Limbažos par vienzirga vezumu 0,20 ls, segtu vezumu — 0,40 ls, tirgošanas uz ielām un trotuāriem no siktirgotāja — 0,20 ls, par katriem 4,5 kv. mtr. (1 kv. as) — 0,50 ls, no katra zirga — 1 ls, no katra liellopa — 0,50 ls. Augšminēta takse gada tirgos divkārtīga, izņemot no zirgiem un liellopiem. Jaunjelgavā — no uzvesta pārdošanai zirga — 0,40 ls, gov. — 0,20 ls, kumēļa — 0,10 ls, cūkas (vecākas par 6 mēn.) — 0,20 ls, no pagaidu būdēm un teltīm: no pilsētas robežās dzīvojošām personām, no katras kv. ass — 0,60 ls, iebraucējiem tirgotājiem no katras kv. ass — 2 ls, no vezuma — 0,20 ls, no uznestas mantas no rokas tirgotājiem — 0,04 ls (apm. līdz 2 pudī). No tirgotājiem uz galdiniem: no pilsētas robežās dzīvojošām personām — 0,40 ls, no iebraucējiem tirgotājiem — 2 ls. Madonā — no lauksaimniekiem, kas uzved savus ražojumus — 0,10 ls, no iebraucējiem tukšā — 0,05 ls, kas tirgojas būdās ar traukiem, manufaktūru, gaļu sviestu un lopiem no 52—72 ls par gadu, kas tirgojas ar ādām, apaviem un sikām precēm no 32—52 ls gada; gadījuma rakstura tirgotāji, kas tirgojas ārpus tirgos būdām maksā Ls 0,50 no tirgus dienas. Priekulē — no siktirgotājiem par kv. mtr. mēnesī Ls 2 no uzbraucējiem par vienjūgu — 0,20 ls, divzīrgu — 0,30 ls. Ogrē — no vezumiem — 0,50 ls, liellopa — 0,60 ls, siklopa — 0,40 ls, rokas ratiņiem — 0,40 ls, kājnīka — 0,10 ls, par kv. mtr. 0,30 ls. Apē — no būdām un teltīm gada tirgos par kv. mtr. — 0,50 ls, par liellopiem un zirgiem no galvas: 0,50 ls no zirga, 0,20 ls no liellopa; siklopiem (teltīm, aitām, sivēniem) no galvas 0,10 ls, cūkām no galvas — 0,20 ls, vezumiem ar lauksaimniecības ražojumiem — 0,40 ls, vezumiem ar rūpniecības ražojumiem — 0,50 ls, no groziem ar sviestu un olām — 0,10 ls. Neņējas tirgos: no būdām un teltīm par 1 kv. mtr. — 0,20 ls, no liellopiem — 0,20 ls, no zirgiem — 0,50 ls, no siklopiem (teltīm, aitām, sivēniem) — 0,10 ls, no cūkām 0,20 ls, no vezumiem ar lauksaimniecības ražojumiem — 0,20 ls, no vezumiem ar rūpniecības ražojumiem — 0,20 ls, no rokas stumjamiem ratiņiem vai ragaviņām — 0,10 ls un no groziņiem ar sviestu un olām — 0,10 ls.

¹⁾ Publicēti 1921. gada „Valdības Vestnesis“ № 88. ²⁾ „Valdības Vestnesis“ 1923. № 117, bija paredzēts arī no būru kuģiem un motorlaivām. ³⁾ „Valdības Vestnesis“ 1922. № 107; „Valdības Vestnesis“ 1923. № 117, № 127, № 221 un № 235; „Valdības Vestnesis“ 1924. № 143, № 271 un „Valdības Vestnesis“ 1928. № 191. Pedējie „noteikumi par pašvaldību nodokli no ievēdamām dzelzceļu krāvām“ attiecas vienīgi uz dzelzceļu krāvām, ko ievēd pa pilsētu robežās esošām stacijām. ⁴⁾ Nodokļu nolikums 388—390 p. p. ⁵⁾ Ibidem — 411—418 p. p. ⁶⁾ Ibidem — 423, 425, 429—432 p. p. ⁷⁾ „Valdības Vestnesis“ 1928. № 191. ⁸⁾ Ar šo nodokli nav apliekami: a) sūtījumi, kas vieglāki par 100 kilogrammiem un arī smagāki sūtījumi, ja nodoklis par tiem nesasniedz vismaz 10 santimus; b) tranzīti caur attiecīgo staciju cjošie sūtījumi; c) nodokli sūtījumi; d) pasažieru bagāža un vispārīgi visi sūtījumi, ko pārvada pasažieru un preču — pasažieru vilcienos pie bagāžas dokumentiem; e) visi valsts resoru (arī autonomo valsts uzņēmumu) mantu sūtījumi; f) valsts ierēdņu mantu sūtījumi, ko pārvēd uz valsts reķina pie ierēdņu iecelšanas amatā, vai pārcelšanas no vienas vietas uz otru; g) sūtījumi, ko pārvēd pilsētas robežās no vienas stacijas uz otru un h) sūtījumi, kas valsts dzelzceļu preču tarifā (sk. 1928. „Vald. Vestn.“ № 170) ieskaitīti sekošās katēgorijās un grupās: I. kat. 1., 4., 5., 6., 7. un 9. gr., II. kat. 1., 2., 4., 5., 6., 7. un 8. gr., III. kat. IV. kat. 4. gr., V. kat. 3. 5. un 6. gr., VI. kat. 2. gr., X. kat. 1. gr., C, XII. kat. 1., 2., 3., 7. un 8. gr., XIII. kat. 5. gr., XVI. kat. 3. gr., XX. kat. un XXI. kat. 2. gr. Nodoklis aprēķināms, neatkarīgi no attālumā, par to svaru un pēc tām klasēm, kādas sastāda sūtījumā atrodošā prece. Saskaņā ar valsts dzelzceļu preču tarifu, aprēķināma vedamā maksā, noteicot nodokli no sūtījumiem šādos apmēros. I.—IV. klases — 10 sant. no katriem 100 kilogrammiem. V.—VIII. klases — 7 sant. no katriem 100 kilogrammiem. IX.—X. klases — 6 sant. no katriem 100 kilogrammiem. XI.—XIII. klases — 5 sant. no katriem 100 kilogrammiem. XIV.—XVI. klases — 4 sant. no katriem 100 ki-

tojami ielu un šoseju ierīkošanai un uzlabošanai, kā arī tiltu būvēm un to remontiņiem pilsētu robežās, īpaši to ielu un šoseju, kuŗas ved uz dzelzceļu pietātnēm. Par nodokļa iekasēšanu un norēķināšanās kārtību, kā arī par iekasēšanas izdevumiem, pilsētu pašvaldībām jāvienojas ar dzelzceļu virsvaldi. Šis noteikums, ka pilsētu pašvaldībām jāvienojas ar dzelzceļu virsvaldi par nodokļa iekasēšanas kārtību un jāsedz iekasēšanas izdevumi, pilsētu pašvaldībām rada lielas grūtības. Dzelzceļu virsvalde pieprasīja par nodokļa iekasēšanu tik lielu atlīdzību (25—60% no visa nodokļa), ka mazākām pilsētām nemaz neatmaksājas to ņemt un tās kādu laiku no nodokļa pavisam atteicās. Tāpēc ir nepieciešams nokārtot kuŗavu nodokļa iekasēšanas jautājumu citādi. Ir jau vairāki pašvaldību nodokļi (nekustamas mantas, procentuālais peļņas, ienākuma u. c.), kuŗus valsts iestādes iekasē bez kādas atlīdzības, kādēļ nevar būt nekādu iebildumu, ja dzelzceļu virsvaldei uzliktu kuŗavu nodokļa iekasēšanu, kā saistošu pienākumu, bez samaksas par to no pilsētu puses¹⁾. Jaunajā likumprojektā „pilsētu pašvaldības likums” III. daļā²⁾ tas ir arī paredzēts.

Svara nodokli (nesajaukt ar svara nodevu, kuŗu ņem pilsētu pašvaldības par svara lietošanu). No kuŗām, kuŗas ieved Latvijas ostās pa jūru ar kuģiem ārzemju braucienos, ņemams svara nodoklis par labu attiecīgai ostas pilsētas pašvaldībai tādos pašos apmēros un pēc tādiem pašiem noteikumiem, kādi paredzēti valsts svara nodoklim. No pašvaldību svara nodokļa bez tām precēm, kas atsavinātas no valsts svara nodokļa ir brīvas vēl sekošas preces: 1) visas tranzitpreces; 2) akmeņogles, kokss, briketes, nafta; 3) labība graudos, sāls, siļķes; 4) lopbarības rauši, klijas un mākslīgi mēsli. Nodokli iekasē attiecīgās muitas iestādes. Pašvaldībām par ostās pa jūras ceļu ārzemju braucienos ievadamām un izvedamām kuŗām nav tiesības ņemt

citu kuŗavas nodokli. Šis nodoklis paredzēts arī konvencijā, kas noslēgta ar Igauniju 1923. gadā. (Konvenciju par ostas nodokļu ņemšanu Igaunijas un Latvijas ostās no kuģiem ārzemju braucienos).

Kabotāžas nodoklis, vai nodoklis no kuŗām, kuŗas ieved Latvijas ostās pa jūru piekrastes braucienos. Kuŗavas nodokli iekasē attiecīgās muitas iestādes, pēc likmēm, kas paredzētas nodokļu nolikuma 411—418 p. p. Puse no šī nodokļa nododama attiecīgo ostas pilsētu pašvaldībām. Nodoklis nododams par katru notecējušo mēnesi.

Pludināšanas, vai nodoklis no, par iekšējiem ūdensceļiem pārvadājamiem, materiāliem. Par materiāliem, kuŗus pārvadā vai pludina pa iekšējiem ūdeņiem (upēm, ezeriem, kanāliem), ņem nodokli valstij un attiecīgai pašvaldībai par labu. Nodokļu nolikuma 425. pantā ir paredzētas likmes, kādas ņem par dažādām precēm³⁾. Nodokļa samaksas kārtību nosaka finanču ministrs, bet nodoklis pašvaldībām, par katru notecējušo mēnesi, nododams attiecīgai pilsētas pašvaldībai.

Kuŗavu nodokli 1930. gadā savos budžetos bija paredzējušas 37 pilsētas un kopējā summa līdzinājās — 0,7 milj. ls. Visu laiku kuŗavu nodoklim ir bijusi tendence pieaugt, kaut gan dažos gados ir neliela svārstīšanās. Dzelzceļu kuŗavu nodokļa likmes 1928. gadā pārstrādāja un jaunajos noteikumos tas bija paredzētas mazākas, kā iepriekšējos. Tomēr, sakarā ar preču pārvadājumu pieaugumu, kuŗavu nodoklis nav samazinājies, bet ir pat pieaudzis. Salīdzinot ar 1923. gadu tas pieaudzis 2-kārtīgi. Mazajās pilsētās kuŗavu nodoklis samērā dod niecīgas ieņēmumus un V. grupas pilsētas sastāda tikai 1,67% no visiem nodokļiem. Kaut gan atsevišķās pilsētās kuŗavu nodokļa nozīme ir diezgan liela, piemēram, viena no mazākām pilsētām Ainažos, tas sastādīja 1930. gadā — 16,3% no budžeta. Vēl diezgan lielu procentu kuŗavu nodoklis

logrammiem. XVII.—XVIII. klases — 3 sant. no katrēm 100 kilogrammiem. XIX.—XX. klases — 2 sant. no katrēm 100 kilogrammiem. XXI. klases — 1 sant. no katrēm 100 kilogrammiem. No X. kategorijas I. grupas sūtījumiem, kuŗi pēc 3. panta nav no nodokļa atsavināti nodoklis ņemams pēc preču XXI. klasei noteiktās normas. Nodokli aprēķina, pēc vienas kvītes pienākošās maksājumu summas, nepilni 5 sant. skaitāmi par pilniem 5 sant., bet sākot ar 6 sant. līdz 10 sant. par pilniem 10 sant.

¹⁾ Rob. Kēle „Kuŗavu (puđu) nodoklis pilsētās” — „Pašvaldības balsis” 1928. № 4, 163 un 165 l. p. ²⁾ Pie tāda vienprātīga šlēdziena arī nākusi finanšu sekcija pie Latvijas pilsētu savienības.

³⁾ Paredzēta likme pašvaldībai par labu par ievestiem materiāliem neatkarīgi no attāluma ir sekošā: 1) baļķi, kapbaļķi, telegrāfa un telefona stabi, pāļi, masti, brusas, mūrļatas u. t. t. gabalā — 0,015 ls; 2) Malka, dedzināmā, no kub. ass — 0,10 ls; 3) Stutmalka, papirmalka u. t. t., no 1 kub. ass — 0,10 ls; 4) Dēļi, plankas u. c. zāģēti kokmateriāli, no standarta — 0,10 ls; 5) Kieģeļi un dakstiņi, par 100 gab. — 0,05 ls; 2) botmasti, 2 gatotnes, 2 timberi, 3 slīpeņi, 3 bluķi, 6 guļņņi, 6 pusslīpeņi, 8 kārtis un 8 gabali—papīr- vai stutmalkas skaitāmi par 1 baļķi. Nodokli aprēķinot, vienība, kas mazāka par pusi, atmetama, bet puse un vairāk — skaitāmi par pilnu. Par materiāliem, par kuŗiem nodoklis vienreiz samaksāts, tas atreiz nav jāmaksā, ja tos pārvieto, kaut arī apstrādātā veidā, tās pašas ostas teritorijas rajonā.

sastādīja — Slokā un Krustpilī. Rīgā krāvu nodoklis 1930. gadā sastādīja — 3,35%, II. grupas pilsētās — 4,86%, bet caurmērā pa visām pilsētām 3,33%. Uz otras grupas pilsētām ievērojamu iespaidu ir atstājusi Ventspils, kur tas sastādīja — 13,1% un Liepāja — 5,9%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznācā 1,02 ls liela krāvu nodokļa summa.

14) Nodoklis no govīm, kazām, aitām un cūkām

14) *Impôt sur vaches, chèvres, moutons et porcs* ņemams pēc domes lēmuma, bet ne lielāks par 5 ls no katras piena govs, vienu ls no katras slaucamas kazas, 0,5 ls no katras aitas un auna un 2 lati no katras cūkas smagākas par 100 mārciņām. Ieņēmumus no šī nodokļa 1920. gadā paredzēja 30 pilsētas, 1921. — 44, 1922. — 48, 1923. — 50, 1924. — 52, 1925.—52, 1926. — 54, 1927.—53, 1928. — 53, 1929. — 54 un 1930. — 55 pilsētas. Pēdējā gadā ieņēmumus no šī nodokļa neparedz vienīgi Rīga un Ventspils. Bet iepriekšējos gados arī šīs pilsētas paredzēja ieņēmumus no mājkuoņu nodokļa. Kopējā summa, kuŗu dod šis nodoklis, nav liela un tā līdzinās — apmēram 30,000 ls. Līdz 1923. gadam no šī nodokļa ieņēmumus paredzēja arī Rīgā un tad ieņēmumi bija divkārtīgi tik lieli. 1923. gadā tie līdzinājās — 62,000, 1924. — 37,000, 1926. — 40,000 un 1930. — 31,000 ls. Ieņēmumu svārstīšanās izskaidrojama ar to, ka 1929. gadā šo nodokli pārtrauca ņemt arī Ventspils. Bieži pilsētu valdes neuzliek maksimālās likmes, bet apmierinās ar mazākām. Dažās pilsētās apliek tikai govīs, bet pārējos mājlopus neapliek arī nodokli. Ievēribu pelna tas apstāklis, ka mājlopu nodoklis dažu pilsētu finansēs ieņem ļoti redzamu vietu, piemēram, Piltenē, tas sastāda 15,2% no visiem nodokļiem, Ilūkstē — 15,1%, Aināžos — 6,5% u. t. t.

15) Vasarnieku un peldu viesu nodoklis

15) *Impôt sur villégiateurs et baigneurs* bija paredzēts 1920. gada instrukcijā un arī 1921. gada noteikumos. Šis nodoklis ir vairākkārt grozīts: 1922. gadā likmes¹⁾ un 1926. gadā arī likmes un citus noteikumus²⁾. Tagad pastāv spēkā 1926. gada pārgrozījumi. Nodoklis ņemams no personām, kuŗas iebruc un uzturās pilsētās

peldu sezonā vai pa vasaras laiku. Nodoklis ņemams a) no vasarnīcu īpašniekiem vai nomniekiem ne vairāk, kā 5% no vasarnīcas īres maksas; b) no katras personas vai ģimenes galvas, ja tie nav vasarnīcu īpašnieki vai nomnieki, ne vairāk, kā 5 lati; c) no ģimenes locekļiem un no ģimenes saimniecībā nodarbinātiem strādniekiem un kalpotājiem ne vairāk, kā 2 lati no katra. No vasarnieku un peldu viesu nodokļa atsvabināti vesela rinda iedzīvotāju, kā valsts un pašvaldību darbinieki, kas iebrucūši amata darīšanās, bērni jaunāki par 15 gadiem u. t. t. Likumā ir paredzēta šī nodokļu izlietošana un tā būtu pilsētas veselības un sanitāro apstākļu uzlabošanai, kultūrelīo pasākumu pabalstīšanai un uzturēšanai. Rīgas-Jūrmalā 20% no peldu viesu nodokļa ieskaitāmi sevišķā fondā Lielupes krastu nostiprināšanai. 1930. gadā šo nodokli bija paredzējusi 9 pilsētas un to kopējā ieņēmumu summa līdzinājās 163.000ls. Šim nodoklim nozīme ir vienīgi vasarnieku vietās; pārējās pilsētās vasarnieku un peldu viesu nodokļa nozīme ir niecīga. Rīgas-Jūrmalas pilsēta 1930. gadā bija paredzējusi no šī nodokļa ieņemt — 128.000 ls, Kēmeri — 25.000, Ogrē — 5.200 ls u. t. t. Kēmeros viņš sastādīja 57,7% no nodokļu kopsummās, Rīgas-Jūrmalā — 27,4% un Ogrē — 10,2% u. t. t. Atsevišķās pilsētās šī nodokļa nozīme ir ļoti liela.

16) Nodoklis no pierakstīšanās

16) *Impôt sur registrement*

ņemams pēc pilsētas domes noteikumiem ne lielāks par 20 sant. no iebrucējiem un 6 santīmi no pastāvīgiem pilsētas iedzīvotājiem. Šo nodokli 1930. gada budžetos bija paredzējusi 51 pilsēta un kopsummā tas deva 46.000 ls lielu ieņēmumu.

17) Nodoklis no mantu un pasažieru pārvadāšanas

17) *Impôt sur transport de marchandises et de voyageurs*

ņemams no personām, kas pilsētas robežās nodarbojas ar mantu un ļaužu pārvadāšanu, kā arodu, neskatoties uz šo uzņēmumu atīšanās vietu. Nodokļu lielumu nosaka pilsētas dome, kuŗš tomēr nedrīkst būt lielāks par 10 ls gadā par katru zirgu, ko lieto minētā aroda. Ieņēmumus no šī nodokļa 1930. gada budžetos bija paredzējusi 23 pilsētas un kopējais ieņēmums nepārsniedza — 10.000 ls.

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1922. № 118. ²⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1926. № 83.

Nr. 72. Nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību 1920.—1930.

Nr. 72. Impôt sur inspection sanitaire de viande de 1920 à 1930.

Nā	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		(Rīga)	(15—100.000)	(5—15.000)	(2—5.000)	(Līdz 2000) au-dessous de	
Nā	Gadi Années	1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	34	6,1	2,3	0,5	—	43
2	1921	38	15	5,4	2,6	—	61
3	1922	206	37	11	8,0	0,4	263
4	1923	289	49	20	12	0,5	371
5	1924	292	53	20	16	2,9	384
6	1925	349	64	25	20	5,2	463
7	1926	316	63	25	14	4,8	423
8	1927	340	77	31	15	7,4	471
9	1928	335	81	31	23	6,7	477
10	1929	323	80	39	23	10,7	476
11	1930	311	79	39	24	9,8	463
12	1928—1929 caurmērā — moyenne	323	80	37	23	9,1	472
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
13	1920	0,18	0,06	0,05	0,02	—	0,11
14	1925	1,03	0,44	0,37	0,35	0,22	0,73
15	1929	0,85	0,53	0,54	0,38	0,34	0,69
16	1930	0,82	0,52	0,54	0,39	0,32	0,67
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,85	0,53	0,51	0,38	0,29	0,68
Pieaugums 1923. = 100 = Augmentation 1923. = 100							
18	1920	12	12	12	4	—	12
19	1925	121	131	125	167	1-040	125
20	1929	112	163	195	192	2-140	128
21	1930	108	161	195	200	1-960	125
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	112	163	185	192	1-820	127
Procentos — Pourcentage							
23	1920	4,03	2,95	1,60	0,82	—	3,40
24	1925	3,91	2,81	2,47	2,79	2,51	3,52
25	1929	2,18	2,79	2,42	2,01	2,13	2,28
26	1930	2,09	2,61	2,40	2,06	1,78	2,18
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,23	2,72	2,34	2,04	1,82	2,29

18) Nodoklis no rokas ratiņiem

18) Impôt sur charrettes

ņemams no personām, kas pārvadā mantas ar rokas ratiņiem un piekopj šo darbu, kā arodu. Nodoklis ņemams ne lielāks par 3 ls gadā no katriem ratiem. Šo nodokli 1930. gadā bija paredzējušas tikai 3 pilsētas un tas deva tikai pāri simts ls lielus ieņēmumus.

19) Nodoklis no siltumnīcām, dārzniecībām un tamlīdzīgiem pasākumiem un uzņēmumiem.

19) Impôt sur serres chaudes, jardinages et entreprises similaires.

Ar šo nodokli aplikamas siltumnīcas, dārzniecības, biškopības, koku skolas, sakņu dārzi, piena fermas, putnu koptuves un tamlīdzīgi uzņēmumi, ja tos izmanto peļņas iegūšanas nolūkos. Nodoklis ņe-

mams līdz 20% apmērā no telpu īres, vai izmantojamā zemes gabala gada nomas, vai līdz 5% no uzņēmuma gada ienākuma. Ja maksā tirdzniecības uzņēmumu telpu nodokli un citus nodokļus no tirdzniecības tad minētais nodoklis nav jāmaksā. 1930. gada budžetos ieņēmumus no šī nodokļa bija paredzējušas 21 pilsēta un nodokļu summa līdzinājās — 12.000 ls. Kaut gan šī kopsumma ir ļoti niecīga un tā sastāda tikai 0,1% no visiem nodokļiem, tomēr dažās pilsētās tas spēlē diezgan ievērojamu lomu, piemēram, Grīvā šis nodoklis sastāda — 14,6% no kopējās nodokļu summas.

20) Nodoklis par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu.

20) Impôt sur attestation de plans de construction et permission de construction.

Šis nodoklis no jaunbūvējamo akmeņu ēku plāniem ņemams ne lielāks par 3 ls.

no jauktu ēku plāniem — ne lielāks par 2 ls un no koka ēku plāniem ne lielāks par 1,50 ls no katras loksnes noteikta formāta (30" garumā un 8" platumā). Par esošo ēku pārbūvju un izlabojumu atļaujam ņemams nodoklis ne lielāks par 1 ls no loksnes.¹⁾ 1930. gadā ieņēmumus no šī nodokļa bija paredzējušas 52 pilsētas un kopējā summa līdzinājās 27.000 ls. Šis nodoklis stāv sakarā ar privātās būvniecības pārzināšanu, kas piekrit pilsētu pašvaldībām. Nekādus lielus ieņēmumus viņš nedod, jo nodokļa likmes ir samērā mazas.

21) Nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību

21) *Impôt sur inspection sanitaire de viande* ņemams pēc pilsētu domes noteikumiem, pie kam ārpus pilsētas jau apskatītā gaļa ir pilsētā no jauna apskatāma. Nodokļu lielumu noteic pilsētas dome samērā ar pilsētas izdevumiem priekš sanitāras uzraudzības. Šim maksām arī ir nodevu raksturs, jo likuma tekstā ir norādīts, ka tās jāņem tādā lielumā, lai varētu segt izdevumus sanitārai pārraudzībai²⁾. Likumā ir paredzēts, ka pilsētās „ar neizmeklētu gaļu aizliegts tirgoties vai laist to apgrozībā

cilvēku uzturam³⁾. Tānī pat likumā ir paredzēts, ka „publiskas lopkautuves un gaļas izmeklēšanas stacijas ierīkojamas visās pilsētās, kuŗās iedzīvotāju skaits pārsniedz 4.000 personas“ un publiskas lopkautuves un gaļas izmeklēšanas stacijas ierīko atvērt attiecīgas pilsētu pašvaldības. Pašvaldībām ir tiesība atļaut privātām personām vai sabiedrībām izbūvēt un ierīkot publiskas lopkautuves. Gaļas sanitārā pārraudzība, gaļas izmeklēšanas stacijas un lopkautuves atrodas ciešā sadarbībā. Tāpēc arī izdevumus, kas nepieciešami lopkautuves un gaļas izmeklēšanas stacijas uzturēšanai, parasti uzdod vienā kopsummā, bet ieņēmumus dala divās grupās: 1) maksa par lopu kaušanu resp. par lopkautuves lietošanu un 2) maksa par gaļas veterinār-sanitāro izmeklēšanu. Pēdējie ieņēmumi šinī savilkumā figurē zem nosaukuma „nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību — kā tas definēts 1921. gada noteikumos, bet ieņēmumi par lopkautuves lietošanu piešķaitīti pie lopkautuves ieņēmumiem (skat. uzņēmumi — lopkautuve).⁴⁾

Ieņēmumi no gaļas sanitārās pārraudzības ir diezgan lieli un 1930. gadā tie līdzinājās 463.000 ls, kas sastādīja 2,2%

¹⁾ Par būvplānu apstiprināšanu u. c. tml. darbiem bija paredzētas sekošas maksas Rīgā: plāni — 1) gaismas kopijas pilniem vai iesāktiem 500 cm² — 1 ls, 2) situācijas plāni — 2 ls, 3) par zīmūļa zīmējumiem uz puspapīra — 2 ls, 4) tuša zīmējumi uz puspapīra — 3 ls, 5) lasādu zīmējumi uz puspapīra — 4 ls, 6) krāsoti plāni dārgāki par 25%, 7) uz audekla dārgāki par 50%. Plānu apstiprināšana: par būvprojektiem — 1) par mazāku būvju projektu apstiprināšanu (namu fasādes) pārmaiņa iekšēja pārbūvē, namu būve līdz 2 stāviem, kanalizācijas projektiem — 6 ls, 2) par lielāku būvprojektu apstiprināšanu 3 līdz 5 stāvu un fabriku ēkas līdz 2 stāviem — 12 ls; apdzivojams pagrabs skaitāms par atsevišķu stāvu; 3) ēkas no 5 līdz 6 stāvu — 30 ls; 4) par būvprojektu kopiju apstiprināšanu — par mazākiem projektiem un ēkām līdz 3 stāviem — 3 ls; 5) par projektiem no 4 un vairāk stāvu ēkām — 5 ls. Par remontzīmju izsniegšanu — 1) neapskatot ēku uz vietas — 2 ls, 2) pie ēku apskatīšanas uz vietas — 8 ls; 3) riņķu malkas tirgotavu un mazu ēku nojaukšanas gadījumos — 5 ls; 4) būvmateriālu krautuvju etc. atļaujas gadījumos — 10 ls. Par atļaujām ēku noplēšanai ņemama papildu maksa par katru mtr² — par vienstāva ēkām — 0,07 ls, par divu stāvu ēkām 0,12 ls. Daugavpilī lapa 23x35 cm. par pārbūvēm — 2 ls, par koka jaunbūvēm — 2 ls, mūra, jauktam — 4 ls, remonta apliecībām — 3 ls. Jelgavā: 1) Par būvplānu apstiprināšanu un būvdarbu atļaušanu: a) no jaunbūvējamo ēku plāniem — 2 ls, b) no esošo ēku pārbūvju plāniem — 1 ls, c) par atļauju ēku labošanai: neapskatot ēku uz vietas 1 ls, apskatot ēku uz vietas — 3 ls, d) par atļauju ēku noplēšanai no vienstāvu ēkām — 0,05 ls, no divstāvu 0,07 ls, no trīs un vairāk stāvu ēkām — 0,10 ls. 2) Par būvplānu novilkumu izgatavošanu: a) gaismas novilkumu — 1 ls, b) situācijas (gruntsgabalu) plānu — 2 ls, c) tuša zīmējumu uz novilkni — 3 ls, d) dažādiem zīmējumiem uz novilkni — 5 ls. Krāsoti plāni dārgāki par 25% un uz audekla dārgāki par 50%. Rīgas-Jūrmalā — 1) mūra ēkām — 3 ls, 2) jauktām ēkām — 2 ls, 3) koka ēkām — 1,50 ls, 4) par esošo ēku pārbūvi, izlabojumu un noplēšanas atļaujam — 1 ls no loksnes. Jēkabpilī — par koka ēku no loksnes — 2 ls, par mūra ēku no loksnes — 3 ls, par jauktu ēku no loksnes — 1,50 ls. Grīvā — mūra ēka — 3 ls, jaukta — 2 ls, koka 1,50 ls, remonta atļauja 1 ls. Valkā — no loksnes mūra — 3 ls, jaukta — 2 ls, koka — 1,50 ls. Krustpili — no būvplānu apstiprināšanas 2 ls, par kommisijas izsaukšanu uz vietas — 5 ls. Kandavā — mūra ēkas — 2 ls, jaukta — 1,50 ls, koka — 1 ls. Balvos — mūra ēkām — 3 ls, jauktām — 2 ls, koka — 1 ls. Siguldā mūra — 6 ls, jaukta — 4 ls, koka — 3 ls. Priekulē — koka ēkas — 1,50 ls, jaukta — 2 ls, mūra — 3 ls. Apē — mūra — 3 ls, jaukta — 2 ls, koka — 1,50 ls. 2) „Pilsētu pašvaldības likuma“ III. daļas jaunajā projektā šis maksas skaits pie nodevām. ³⁾ Likums par lopkautuvēm un gaļas izmeklēšanas stacijām* — Likumu ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 38. ⁴⁾ Lopkautuvēs bieži kausanas takse iekalkulē arī kauto lopu izmeklēšanas taksi, tāpēc blakus pēdējai ir uzdota arī kausanas takse. Rtgā 1930. gadā bija sekoša kausanas takse: par katru liellopu — 3 ls, zirgu — 2,30 ls, teļu — 1,20 ls, aitu vai kazu 0,90 ls, cūku līdz 24 kg. smagu — 0,40 ls, no 25 līdz 40 kg. — 0,80 ls, no 41 līdz 80 kg. — 1,50 ls, no 81 līdz 160 kg. — 2,50 ls, 161 kg. un smagāku — 3 ls; kauto lopu izmeklēšanas takse bija šāda: liellopu — 2,40 ls, zirgu — 1,80 ls, teļu — 0,90 ls, aitu vai kazu — 0,70 ls, cūku līdz 24 kg. smagu — 0,30 ls, no 25 līdz 40 kg. — 0,60 ls, no 41 līdz 80 kg. — 1,20 ls, no 81 līdz 160 kg. — 2 ls, 161 kg un smagāku — 2,50 ls, cūkas gaļu līdz 24 kg. svara — 0,30 ls, no 25 līdz 40 kg. svara — 0,60 ls, no 41 līdz 80 kg. svara 1,20 ls un vairāk — 2 ls, Jelgavā kausanas un izmeklēšanas maksas lopkautuvē bija sekoša: par liellopu — 2 ls, teļu — 0,80 ls, aitu — 0,50 ls, cūku no 50 kg. un vairāk — 2 ls, videju cūku no 24 līdz 50 kg. — 1 ls, mazu cūku līdz 24 kg. — 0,40 ls; gaļas aplūkošanas maksas izmeklēšanas punktā bija šāda: liellopu — 2 ls, 1/4 daļu — 0,50 ls, teļu — 0,80 ls, 1/4 daļu — 0,20 ls, aitu vai kazu — 0,50 ls, 1/4 daļu — 0,13 ls, cūku no 50 kg. un vairāk — 2 ls, 24 līdz 50 kg. — 1 ls, zem 24 kg. — 0,40 ls, sivēnu — 0,20 ls, 1. skinkī — 0,50 ls, svaigu, sāltu vai žāvētu gaļu no 20 kg. — 1 ls, no katriem 4 kg. — 0,20 ls. Ventspilī bija sekoša kausanas takse: par liellopu gaļu svara pāri par 60 kg. — 3 ls, kuŗš plūcināms — 3,10 ls, teļu no 40—60 kg.

no nodokļu kopsummās. 1930. gadā ieņēmumus no šī nodokļa bija paredzējušas 35 pilsētas, pie kam lielākie ieņēmumi, saprotams, bija Rīgai. Īpašzīmē, ka nodokli no gaļas sanitāras parraudzības visās pilsētās neņem pēc viena šablona. Dažas pilsētas šīs tiesības, kopā ar lopkautuves eksploatēšanu, ir nodevušas kādai privātai personai, kuŗa par šo koncesiju pilsētas pašvaldībai maksā zināmu noteiktu summu, neskatoties no ieņēmumiem (šīs jautājums sīkāk noskaidrots uzņēmumu nodaļā par lopkautuvēm).

22) Dzimtssarakstu nodoklis

22) *Impôt de l'Etat civil*

(nodokļi dzimtssarakstu nodaļās). Civilstāvokļa aktu reģistrāciju parzin dzimtssarakstu nodaļās. Tās nodibina pie katras pilsētas pašvaldības. Dzimtssarakstu nodaļās pastāv pie 55 pilsētām. Nodaļās uztur pilsētu pašvaldības, bet tam savukārt pienāks un tās var ņemt sekošus nodokļus: 1) par laulības ierakstu — 2 ls, 2) par laulāšanu — 2 ls, 3) par izsludināšanu — 2 ls, 4) par izsludināšanas apliecību — 1 ls; par privātai personai izdotu: 1) izrakstu, norakstu vai apliecību par laulāšanu — 1 ls, 2) izrakstu, norakstu vai apliecību par dzimšanu — 1 ls, 3) izrakstu, norakstu vai apliecību par miršanu — 3 ls, 4) rakstisku ziņu — 1 ls, 5) mutisku ziņu — 20 sant. un 6) uzrakstu uz dokumenta — vienu ls¹⁾. Ar pilsētas pašvaldības atļauju mazturīgie atsvabināmi no nodokļa samaksas. Par dzimšanu un miršanu ierakstiem reģistros nodoklis nav ņemams. Bez dzimtssarakstu nodokļiem vēl jāmaksā zīmognodoklis, bet tas nāk par labu valstij.

— 1,50 ls, līdz 40 kg. — 0,75 ls, aitu, aunu vai kazu — 0,75 ls, cūku līdz 12 kg. svara — 0,75 ls, no 12—50 kg. svara 1,50 ls, pāri par 50 kg. — 3 ls; kauto lopu izmeklēšanas takse bija šāda: par liellopu gaļu svara pāri par 60 kg. — 3 ls, teļu no 40 līdz 60 kg. — 1,50 ls, siklopu līdz 50 kg. — 0,75 ls, aitu līdz 50 kg. — 0,75 ls, cūku līdz 12 kg. gaļas svara — 0,75 ls, no 12—50 kg. — 1,50 ls, pāri par 50 kg. — 3 ls, žvētu cūkas gaļu svara līdz 5 kg. — 0,20 ls, no 5 līdz 10 kg. — 0,30 ls, no 10 līdz 15 kg. — 0,50 ls, 15 līdz 20 kg. — 0,75 ls. Jekabpīlī — siklopu (teļu, aitu, kazu) par katru — 0,80 ls, gabalos par katru gabalu — 0,20 ls, svara līdz 30 kg. — 1 ls, no 31 līdz 80 kg. — 2 ls, pāri par 80 kg. — 3 ls, liellopu — 3 ls, liellopu gaļu par katru kg. — 0,03 ls, cūkas gaļu par katru kg. — 0,05 ls. Talsos — kausāšanas maksa lopkautuvē bija sekoša: par putnu — 0,04 ls, mazlopu — 1 ls, liellopu — 2 ls, cūku līdz 40 kg. — 2 ls, no 41 līdz 80 kg. — 3 ls, no 81 līdz 120 kg. — 4 ls, no 121 kg. un vairāk — 5 ls; kauto lopu zīmogošanas maksa bija šāda: žāvētas aitas gala $\frac{1}{4}$, — 0,20 ls, mazlopu puses — 0,30 ls, liellopu puses — 0,50 ls, cūkas gaļas gabalu — 0,60 ls. Alūksnē par liellopu — 2,10 ls, teļu, kazu, aitu — 0,50 ls, katru cūkgaļas kg. — 0,03 ls. Smiltēnē bija sekoša kausāšanas takse: par liellopu — 2,60 ls, teļu — 0,90 ls, aitu, kazu — 0,70 ls, cūku līdz 40 mār. nokautu — 0,60 ls, no 40 līdz 100 mār. — 1 ls, no 100 līdz 200 mār. — 1,70 ls, no 200 līdz 400 mār. — 2,50 ls, smagāku par 400 mār. — 3 ls. Kauto lopu izmeklēšanas takse bija sekoša: par liellopu — 2,20 ls, teļu — 0,80 ls, aitu, kazu — 0,60 ls, cūku līdz 40 mār. — 0,40 ls, no 40 līdz 100 mār. — 0,70 ls, no 100 līdz 200 mār. — 1,30 ls, no 200 līdz 400 mār. — 2 ls, smagāk par 400 mār. — 2,50 ls, žvētu gaļu un šķīnķi par katru pudu — 0,40 ls. Livānos par lopu apskati kautuvē no veterinārārsta vai veterinārfieldšera, ņēma sekošu maksu: par liellopu — 1,50 ls, siklopu — 0,50 ls, cūku dzīvsvārā līdz 16 kg. — 0,20 ls, no 16 līdz 50 kg. — 0,40 ls, no 50 līdz 100 kg. — 0,80 ls, no 100 kg. un smagāku — 1,50 ls; par gaļas izmeklēšanu un apzīmogošanu ņēma sekošu maksu: par cūkas gaļu 1 kg. — 0,02 ls, liellopu gaļu par katriem 2 kg. — 0,02 ls. Līmbaros ņēma sekošu maksu: par katru lopu apskati kautuvē ņēma sekošu maksu: par liellopu — 1,50 ls, teļu — 0,50 ls, aitu vai kazu — 0,30 ls, cūku līdz 16 kg. — 0,40 ls, no 16 līdz 40 kg. — 0,50 ls, no 41 līdz 80 kg. — 0,80 ls, no 81 līdz 144 kg. — 1,50 ls, pāri par 144 kg. — 2 ls. Madonā par gaļas apskatišanu un apzīmogošanu ņēma sekošu maksu: par liellopu — 3 ls, siklopu — 1 ls, cūku līdz 50 kg. — 2 ls, no 50 līdz 100 kg. — 2,50 ls, smagāku par 100 kg. — 3 ls, par katru atsevišķu kg. — 0,05 ls. Priekulē — par liellopu — 2,60 ls, teļu — 0,70 ls, aitu — 0,40 ls, cūku — 1,50 ls.

¹⁾ Noteikumi par nodokļiem dzimtssarakstu nodaļās publicēti „Valdības Vēstnesī” 1921. № 212 un „Vald. Vēstnesī” 1927. № 12.

Dzimtssarakstu nodaļās 1930. gadā pastāvēja pie 55 pilsētām, no kuŗām 11 bija kopējas ar pagastiem un ieņēmumus bija paredzējušas 47 pilsētas, bet kopsummā tie deva 64.000 ls lielu summu. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem tā ir ievērojami samazinājusies un tas ir noticis galvenā kārtā uz Rīgas rēķina. Tas izskaidrojams, pa daļai, ar laulību skaitu samazināšanos, jo pēdējā laikā pa lielākai daļai tās izdara garīdznieki. Kaut gan mūsu likumos minētās maksas sauc par nodokļiem, tomēr pēc būtības tās drīzāk pieskaitāmas pie nodevām. Vēl jo vairāk, ja salīdzinām ieņēmumus no minētām maksām dzimtssarakstu nodokļiem, un izdevumus dzimtssarakstu nodaļu uzturēšanai. Izdevumi par diezgan lielu summu pārsniedz nodokļu ieņēmumus.

23) Pārējie nodokļi.

23) *Autres impôts.*

Starp pārējiem nodokļiem ieskaitīti daži tādi pilsētu patstāvīgie nodokļi, kuŗus vēlāk pārverta par piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem: 1) nekustamas mantas un 2) tirdzniecības uzņēmumu apzīmējumu nodoklis (tagad procentuālais peļņas nodoklis — paplašināts). Daži no pārējiem nodokļiem pastāvēja tikai pirmajos valsts neatkarības gados — speciālais nekustamās mantas nodoklis un beidzot lielākā daļa no nodokļiem bija tāda, kuŗi likumā nebija paredzēti, bet kuŗus bija ievēdušas pašas pilsētu pašvaldības vai arī tie tradīcijas pēc pastāvēja no okupācijas laikiem. Par nekustamas mantas un tirdzniecības uzņēmumu apzīmējumu nodokli sīkākas ziņas ir attiecīgos šo nodokļu aprakstos. Spe-

№ 73. Pārējie nodokļi 1920.—1922. — № 73. Autres impôts de 1920 à 1922.

№	Nodokļi	Gadi			Années	Impôts sur :
		1920	1921	1922		
		L s				
1	Nekustamās mantas	159.046	220.261	—	1	Immeubles
2	Tirdzniecīb. uzņēmumu apgrozījumu	18.997	695.549	—	2	Chiffre des affaires des entreprises commerciales
3	Nekustamās mantas speciāls	5.199	2.283	—	3	Immeubles spéciaux
4	Amatnieku	—	18	—	4	Professionnel
5	Aptieku	75	—	—	5	Pharmacies
6	Ārzemnieku	27.353	7.049	2000	6	Etrangers
7	Darbnieku	—	61	—	7	Ateliers
8	Frizieru veikalu	—	6	—	8	Ateliers de coiffeur
9	Ieceļošanas	7.000	—	—	9	Immigration
10	Kurpnieku — adamu — un šujmašīnu	—	61	—	10	Machines p. cordonniers, cuir et à coudre
11	Mēru un svaru apzīmogošanas	184	135	200	11	Poids et mesures
12	Mežu eksploatacijas	—	350	—	12	Exploitation des forêts
13	Personu	—	216	192	13	Personnel
14	Pirts	—	31	—	14	Etuves
15	Rūpniecības uzņēmumu	—	761	—	15	Entreprises industrielles
16	Silto vannu	—	152	—	16	Bains chauds
17	Vienreizējs kara peļņas	3.677	—	—	17	D'une fois sur bénéfice de guerre
18	Dažādi	418	4	—	18	Divers
Kopā		221.949	926.937	2.392	Total	

ciālais nekustamās mantas nodoklis bija paredzēts jau 1920. gada instrukcijā un tas palika arī 1921. gada noteikumos. Šo nodokli pilsētas dome varēja ievest, lai segtu izdevumus, kas pilsētai ceļas no jauniērikojumiem labiericības pacelšanai atsevišķās pilsētās daļās (ikgadus nomaksājamā daļa nevarēja būt lielāka par 20% no mantas bruto ienākumiem vai 2% no vērtības). Nodokli no nekustamās mantas speciāla aplikuma veidā atcēla 1921. gadā¹⁾. Pārējo nodokļu lielākā daļa nav paredzēta likumos²⁾, bet tos pilsētu pašvaldības iedzīvotājiem tomēr ir uzlikušas, un tie būtu: 1) amatnieku, 2) aptieku, 3) ārzemnieku, 4) darbnieku, 5) frizieru veikalu, 6) ieceļošanas, 7) kurpnieku, adamu, un šujmašīnu, 8) mēru un svaru apzīmogošanas, 9) mežu eksploatacijas, 10) personu, 11) pirts, 12) rūpniecības uzņēmumu, 13) silto vannu, 14) vienreizējs kara peļņas nodoklis³⁾ (papildus pie valsts nodokļa) un 15) dažādi (tuvāki neapzīmēti). Kā redzams, starp šiem nodokļiem ir liela dažādība, un katrā ziņā nav nekādas noteiktības. Ieņēmumi, kurus deva minētie nodokļi, nav lieli un pilsētu pašvaldību budžetu kopsummā tie nekādu sevišķu iespaidu neatstāja. Atsevišķās pilsētās turpretim daži no minētiem nodokļiem atstāja diezgan redzamu iespaidu. Amatnieku nodokli ir ņēmusi tikai viena

pilsēta—Livāni — 1921. gadā un paredzētā summa sastādīja tikai 18 ls. Aptieku nodokli savos budžetos ir paredzējusi Ventspils 1920. gadā — 75 ls apmērā. No ārzemnieku nodokļa ir paredzēti lielākie ieņēmumi. 1920. gadā no tā paredzēja ieņemt 27.353 ls. (Rīga — 20 000 un Liepāja — 7.353). 1921. gadā Liepāja paredzēja ieņemt 6.757 ls un Auce — 292 ls. 1922. gadā Liepāja paredzēja no šī nodokļa ieņemt — 2.000 ls. Darbnieku nodokli 1921. gadā bija paredzējusi Auce — 61 ls apmērā. Frizieru veikalu nodokli arī bija paredzējusi Auce — 6 ls apmērā. Ieceļošanas nodokli 1920. gadā bija paredzējusi Rīga — 7.000 ls apmērā. Kurpnieku, adamu un šujmašīnu nodoklis bija paredzēts 1921. gada budžetā Aucē 61 ls apmērā. Mēru un svaru apzīmogošanas nodoklis bija paredzēts Liepājā 1920. gada budžetā 184 ls apmērā, 1921. gadā — 135 ls un 1922. — 200 ls apmērā. Mežu eksploatacijas nodoklis bija paredzēts Ogres budžetā 1921. gadā — 350 ls apmērā (arī 1920. gadā bija šāds nodoklis, tikai tad Ogre vēl neskaitījās par pilsētu). Personu nodokli bija paredzējusi Auce 1921. gada budžetā — 152 ls apmērā, Mazsalaca arī 1921. gadā — 64 ls apmērā un Priekule 1922. gadā — 192 ls apmērā. Pirts nodoklis bija paredzēts Livānu pilsētas budžetā 1921. gadā

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. gada № 199. ²⁾ Rīkojums par nodokļu uzlikšanu „Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1919. № 65. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1921. № 179.

— 31 ls apmērā. Rūpniecības uzņēmumu nodoklis bija paredzēts Aucē 1921. gada budžetā — 761 ls apmērā. Silto vannu nodoklis bija paredzēts 1921. gada budžetā Rīgas-Jūrmalā — 152 ls apmērā. Vienreizēja kara peļņas nodoklis bija 1920. gadā paredzēts Liepājas pilsētas budžetā 3.677 ls apmērā. Dažādus nodokļus (tuvāki neapzīmētus) 1920. gada budžetos bija paredzējušas: Rīga — 400 ls apmērā un Liepāja — 18 ls; un 1921. gadā Liepāja — 4 ls apmērā. Ieņēmumi no pārējiem nodokļiem nav lieli, sevišķi, ja atskaita: nekustamas mantas, nekustamas mantas speciāla aplikuma veidā, tirdzniecības uzņēmumu apgrozījumu, ārzemnieku, ieceļošanas un vienreizējo kara peļņas nodokļus. Tomēr pašu nodokļu pastāvēšana ir interesanta tānī ziņā, ka tā norāda uz lielām finansiālām grūtībām, kādas pilsētu pašvaldības pārdzīvoja pirmajos valsts pastāvēšanas gados. Sakarā ar to pilsētas centās izgudrot visādus nodokļu veidus, ar kuŗu palīdzību uzlabot finansielo stāvokli. Tomēr, kā tas redzams no pārējo nodokļu summām, nekādus lielus ieņēmumus tie nav devuši. No otras puses šos nodokļus ilgi nevarēja turpināt ņemt, jo nebija attiecīga pamata (likumā tie nebija paredzēti).

Daži no nodokļiem dod tik niecīgus ieņēmumus, ka pilsētu pašvaldībām tos gandrīz neatmaksājas iekasēt. Daļa no pilsētu pašvaldībām no viņiem ir labprātīgi atteikusies un nemaz neņem. Pie šādiem nodokļiem, kas dod niecīgus ieņēmumus ir sekoshi: siktirdzniecības nodoklis, kuŗš 1930. gadā deva ap 200 ls, biljarda—3.700, mūzikas instrumentu un orķestru — 2.900, laivu, motorlaivu un jachtu — 5.000, mantu un pasažieru pārvadāšanas — 9.900, rokas ratīņu — 200 un siltumniecu un dārzniecību — 12.000 ls, kopā visi šie nodokļi dod 33.900 ls, kas no kopējās nodokļu summas sastāda 0,16%. Starp šiem nodokļiem nav neviena tāda, kas atsevišķās pilsētās ieņemtu redzamu stāvokli (vienīgi varbūt siltumniecu un dārzniecību nodoklis — Grivā), tāpēc šos nodokļus bez lieliem sarežģījumiem var izmest no pilsētu pašvaldību nodokļu sistēmas. Pilsētas no tiem var atteikties vēl jo vairāk tāpēc, ka tos var iekalkulēt jau pastāvošos nodokļos, piemēram, siktirdzniecības tirgus nodokli, biljarda — traktieru nodokli, mūzikas instrumentu un orķestru — traktieru un kafejnīcu u. t. t. Bez šiem minētiem nodokļiem diezgan šaubīgi ir nodokļi no mājlopiem. Bet ņemot vērā, ka tie dažās provincēs pilsētās spēlē ļoti lielu lomu, tad tos var tikai atvietot ar kādu citu nodokli. Tas pats

sakāms par dzīvokļu nodokli, kuŗš sīkāki apskatīts jau agrāk.

cc) Nodevas.

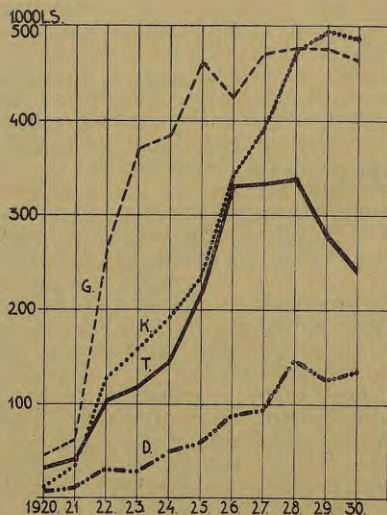
cc) Contributions.

Kaut gan finansu zinātnē ir uzstādītas diezgan noteiktas nodevu definīcijas, tomēr viņu norobežošana no pārējiem publiski-tiesisko organizāciju ieņēmumiem bieži saistīta ar grūtībām un pie nodalīšanas rodas šaubas par pareizību. Nodevām ir līdzīgi raksturīgi momenti ar privātsaimniecisko uzņēmumu apgrozījumiem, bet no otras puses tie pieskaras arī nodokļiem. Publiski-tiesisko organizāciju ieņēmumu virknē, kuŗas vienā galā atrodas nodokļi, bet otrā galā ieņēmumi no privātsaimniecisko raksturu uzņēmumiem, nodevas atrodas šīs virknes vidū. Tāpēc nodevas viegli var sajaukt no vienas puses ar nodokļiem, bet no otras puses ar atlīdzību uzņēmumiem. Nodevu galvenās pazīmes ir sekošas: 1) tās ir piespiedu maksājumi, kuŗus saņem publiski tiesiskas organizācijas no tieši ieinteresētām personām, 2) maksājums saņem par zināmu pakalpojumu no publiski-tiesisko organizāciju puses, kuŗus tās izdara vispārības interesēs, 3) maksājumu lielums noteikts vienpusīgi no publiski tiesisko organizāciju puses un 4) tas (maksājums) ir aprēķināts tik liels, ka tas sedz pilnīgi vai arī pa daļai pakalpojumu izdevumus. Nodevu nolūks nav gūt vēl kaut kādu tīru peļņu (pārpalikumu), tas jau būtu privātsaimniecisks uzņēmums. Tomēr faktiskam rezultātam no nodevām nav izšķirošas nozīmes, bet gan tam, pēc kā vadās sabiedriskā griba to uzlikt. Ja atsevišķos gadījumos no nodevām rodas pārpalikums, tas to nepārvērs par privātsaimniecisku uzņēmumu. Praksē tomēr nodevas bieži sajauc ar nodokļiem. Tas novērojams ne tikai pie mums, kur noteiktība terminoloģijā nav vēl iesakņojusies, bet arī citās valstīs. Nepiemēroti nosaukumi palikuši no agrākajiem laikiem, kad par terminoloģiju maz domāja. Bet arī jaunajos likumos nav noteiktības. Labākā ilustrācija ir tie paši 1921. gada noteikumi, kur starp nodokļiem paredzēti tādi piespiedu maksājumi, kā par gaļas sanitāro pārraudzību, dzimtssarakstu daļas maksas u. t. t. Pēdējā laikā līdz ar nopietnāku nodokļu likumu kritiku, pamazām izskauz šo nenoteiktību apzīmējumu lietošanā.

Šini izdevumā bija jāpieturās pie oficiālās terminoloģijas, kādu lieto likumdevējs, tomēr katrā vienā gadījumā, kad tā nesaskan ar finansu zinātnes atzinumiem, to aizrādīja. Daļa no nodevām ar attieci-

gām piezīmēm palika pie nodokļiem, un tas būtu: 1) gaļas sanitārās pārraudzības, 2) dzimstssarakstu un 3) būvplānu apstiprināšanas. Ja šos maksājumus pieskaitītu nodevām, tad viņu kopējā summa 1930. gadā pieaugtu par 554.000 ls t. i. nodevu summa pieaugtu par 50%. Tomēr, kā jau sacīts, šīs nodevas ir palikušas pie patstāvīgiem nodokļiem. Tomēr tie, kas gribēs viņas pārgrupēt, tiem būs tas iespējams, jo visi nodokļi un nodevas dotas ļoti sīkā specifikācijā, kuŗa pielaiž visdažādākās kombinācijas.

Kaut gan savilkumā paredzēto nodevu skaits ir diezgan liels, tomēr kopējā ieņē-

№ 8. Nodevas 1920.—1930.

G. — gaļas sanitārās pārraudzības; K. — kanalizācijas; T. — tiltu un celtuvju un D. — dokumentu.

№ 8. Contributions de 1920 à 1930.

G. — inspection sanitaire de viande; K. — canalisation; T. — ponts et prames; D. — documents.

mumu summa pēdējos gados svārstās ap 1,1—1,2 milj. ls, kas sastāda ap 5—6% no visiem nodokļiem un nodevām. Pēdējā gadā, salīdzinot ar 1923. nodevu nozīmi ir pieaugusi 3-kārtīgi. Lielākās nodevu summas iznāk uz Rīgu, kur uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca 2,37 ls lielas nodevas, bet mazajās pilsētās tās svārstījās starp 42—61 sant. uz vienu iedzīvotāju Atsevišķās nodevas 1930. gadā ņēma sekošās pilsētās: kuŗu un liellaivu pārziemošanas — 3, apliecību un citu dokumentu — 56, tiltu un celtuvju — 15, mēru un svaru lie-

tošanas — 19, īres lietu — 51, kanalizācijas — 7, netirumu un atkritumu izvešanas — 1, meliorācijas 1930. gadā nemaz nebija, ielu un ceļu uzturēšanas — 2, dūmvadu tīrīšanas — 4, naktssargu uzturēšanas — 1930. gadā nebija, zemes uzmērīšanas un taksācijas — 14, šķūts — 1 un ielu un ceļu lietošanas — 1.

1) Nodevas par kuŗu un liellaivu pārziemošanu ostās un piestātnēs,

1) Contributions sur hivernage de navires et de bateaux

kuŗas paredzētas ņemt par kuŗu un liellaivu pārziemošanu, sevišķi šim nolūkam ierīkotās ietaisēs, mūsu pilsētas tāpat kā nemaz ņēmt Dažas pilsētas ir paredzējušas tik niecīgus ieņēmumus no minētām nodevām, ka tām nav nekādas nozīmes.

2) Nodevas par izdodamām apliecībām un citiem dokumentiem.

2) Contributions sur certificats et autres documents.

Nodevas par dažādām apliecībām, norakstiem un citiem dokumentiem, kuŗus izdod pilsētas valde, ņemamas ne lielākas kā 0,10 ls par katru apliecību vai katru izdodamā dokumenta loksni. 1930. gadā no šīm nodevām pilsētu pašvaldības paredzēja ieņemt 135.000 ls. Ieņēmumus bija paredzējušas visas pilsētas, izņemot vienu. Salīdzinot ar 1923. gadu šī nodeva ir diezgan strauji pieaugusi.

3) Nodevas no tiltiem un celtuvēm

3) Contributions sur ponts et prames.

ņemamas pēc pilsētas domes izdotās takses un iekasējamas domes noteiktā kārtībā. Šīs nodevas 1930. gadā bija paredzējušas 15 pilsētas un kopējā ieņēmumu summa līdzinājās 241.000 ls. Lielākās summas ieņēmt Rīga. Pēdējā laikā novērojams, ka ieņēmumi no šīs nodevas samazinās. Jau nājā likuma projektā par pilsētu pašvaldību finansēm pat paredzēts šo nodevu vēl vairāk sašaurināt. Tiltu un celtuvju nodevas samazināšanās nāk vienīgi uz Rīgas rēķina: 1928. gadā tā paredzēja ieņemt — 266.000, 1929. — 200.000 un 1930. — 160.000 ls, vai dažu gadu laikā šī nodeva samazinājusies vairāk, kā par 100.000 ls. Starp nodevām tā ir tomēr viena no lielākām.

4) Maksa par pilsētas mēru un svaru lietošanu

4) Utilisation de le balance publique

arī jāpieskaita pie nodevām, kaut gan 1921. gada noteikumos tā nosaukta par

„maksu“. Maksa par pilsētas mēru un svaru lietošanu tirgošanās vietās ņemama pēc pilsētas domes noteikumiem. Šinī summā gan ietilpst nodevas par pilsētas svaru lietošanu nesajaukt ar svāra nodokli, kuŗu ņem no krāvām, kas ievestas jūras braucienos), jo pilsētu mēru lietošana vairs nav sastopama. Dažas pilsētas ieņēmumus no svaru lietošanas pieskaita lopkautuves vai tirgus ieņēmumiem, bet tā kā tie paredzēti noteikumos pie nodevām, tad visos gadījumos, nodevas par svaru lietošanu sakopotas vienā vietā zem nosaukuma „nodevas par pilsētas mēru un svaru lietošanu“. Šī nodeva pilsētu pašvaldībām dod ikgadus ap 70.000 ls lielus ieņēmumus.

5) Nodevas īres lietu sūdzībās.

5) *Contributions sur plaintes en affaires de loyer.*

Pilsētas nodibināmas īres valdes, kuŗām piekrit īres un apkuŗināšanas lietās visu strīdus jautājumu izšķiršana starp izīrētājiem un īrniekiem. Īres valdes jāuztur pilsētu pašvaldībām. Bet savukārt tās saņem 4% lielas nodevas no prasības vērtības. Ieņēmumi no nodevām īres lietu sūdzībās ir samērā mazi un 1930. gadā tos paredzēja — 87.000 ls lielus.

Tālākās nodevas nav 1921. gada noteikumos paredzētas, bet tās bija ievestas vecajā pilsētu nolikumā un tādas nodevas pilsētu pašvaldības arī ņēma. Pilsētas domē varēja uzlikt nodevas a) bruģējumu un trotuāru uzturēšanai un ierikošanai, b) namu skursteņu slaucīšanai, c) naktssargu uzturēšanai, aizsardzībai pret ugunsgrēkiem, d) netīrumu izvešanai no pilsētas, e) vai to novadišanai ar kanalizāciju, f) pārvērst iedzīvotāju naturālās klausas nodevās, g) par ceļu un ielu pastiprinātu lietošanu. Uzliktās nodevas pēc likuma nedrīkstēja pārsniegt īsto vajadzību robežas un tās bija izlietojamas vienīgi tam nolūkam, kuŗam nodevas tieši noteiktas. Jaunajā pilsētu pašvaldību likumā (kuŗš pieņemts Saeimas 1930. gada 14. novembra sēdē) 27. panta 27. punktā arī ir paredzētas tml. nodevas. Bez šīm nodevām savilkumā ietilpst vēl divas, kas pilsētu pašvaldību likumā tieši nav paredzētas, bet kuŗas pilsētu budžetos sastopamas, un tās būtu meliorācijas un zemes uzmērīšanas un taksācijas nodevas.

6) Kanalizācijas nodeva

6) *Contributions sur canalisations*

starp pārējām nodevām dod lielākos ieņēmumus: 1930. gadā tie līdzinājas —

488.000 ls un sastādīja 2,30% no nodokļu un nodevu kopsummas. Salīdzinot ar 1923. gadu, tā ir pieaugusi 3 kārtīgi. Bet lielākā daļa no tās krit uz Rīgu. Kanalizācijas nodevu 1930. gadā ņēma tikai 7 pilsētas. Blakus kanalizācijas nodevai nostādāma nodeva par netīrumu un atkritumu izvešanu. 1930. gadā šo nodevu ņēma tikai vienīgi Rīga — 44.000 ls apmērā.

7) Ielu un ceļu uzturēšanas nodevas

7) *Entretien des rues et des chemins*

1930. gadā ņēma 2 pilsētas, un kopējais viņu paredzētais ieņēmums līdzinājās — 5.100 ls. Bez šīm nodevām pilsētu pašvaldības vēl var ņemt nodevu par ielu un ceļu pastiprinātu lietošanu. 1930. gadā to ņēma tikai viena pilsēta, bet summa nesaņiedza 1.000 ls. Kaut gan pilsētu pašvaldību likumā par šīm nodevām nav nospraustas noteiktas robežas, cik plašos apmēros tās var ņemt, un zināmos gadījumos tās varētu ņemt arī par ielu bruģēšanu resp. tā būtu uzskatāma, kā nekustamas mantas īpašnieku līdzdalība labierīcību ierīkošanā. Tomēr līdzšinējā prakse ir tāda, ka pilsētu pašvaldības šīs tiesības izmanto diezgan aprobežotos apmēros un ielu bruģēšanu parasti izdara no vispārējiem līdzekļiem.

8) Dūmvadu tīrīšanas nodevas

8) *Contributions sur ramonage*

1930. gadā pastāvēja 4 pilsētas. Kopējais ieņēmums līdzinājās 3.200 ls. Naktssargu uzturēšanai ugunsgrēku novēršanai, gadus 3 atpakaļ, vēl dažas pilsētas ņēma nodevu, bet tagad tādas vairs nepastāv. Pilsētu nolikumā bija paredzēts, ka naturālās klausas varēja pārvērst nodevās. Tādi gadījumi pilsētu pašvaldībās nāk priekšā, ka šķūtiņi tās pārvērst nodevās.

9) Zemes uzmērīšanas un taksācijas nodeva

9) *Contributions sur arpentage et taxation de terres.*

ir tā, kas likumā tieši nav paredzēta, bet kuŗu 1930. gadā ņēma 14 pilsētas un, kuŗas kopējā ieņēmumu summa līdzinājās — 51.000 ls. Kaut gan viņa nav sevišķi liela, tomēr diezgan svarstīga un dažus iepriekšējos gadus tā pārsniedza 2—2½ kārtīgi tagadējo. Ieņēmumi no meliorācijas nodevas 1930. g. nebija. Agrākos gados meliorācijas nodeva bija sastopama tanis gadījumos, kad izdarīja kādus kopējus meliorācijas darbus, kuŗus uzņēmas pilsētas valde, bet izdevumus iekasēja no nekustamās mantas īpašniekiem.

№ 74. Nodevas 1920.—1930.

№ Gadi Années	Nodevas Contributions	Apliecību un citu dokumentu	Tiltu un celtuvju	Mēru un svaru	Īres lietu	Kanali- zācijas	Netirumu un atkritumu izvešanas	
		Certificats et autres documents	Ponts et prames	Poids et mesures	Affaires de loyer	Canali- sations	Enlèvement des immon- dices	
1	2	3	4	5	6	7	8	
				1 0 0 0 1 s				
1	1920	4,5	33	11,4	—	10	8,3	
2	1921	11	42	7,9	—	33	2,5	
3	1922	31	106	19	—	127	6,7	
4	1923	28	120	39	—	158	12	
5	1924	49	146	39	7,4	190	13	
6	1925	57	217	40	69	235	1,2	
7	1926	87	332	77	74	340	21	
8	1927	93	335	75	85	392	21	
9	1928	147	340	66	84	473	57	
10	1929	126	275	74	80	494	46	
11	1930	135	241	69	87	488	44	
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	136	285	70	84	485	49	
				P r o c e n t o s				
13	1920	0,36	2,61	0,90	—	0,79	0,66	
14	1925	0,43	1,65	0,31	0,53	1,79	0,01	
15	1929	0,60	1,32	0,35	0,38	2,36	0,22	
16	1930	0,63	1,13	0,32	0,41	2,30	0,21	
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	9,66	1,38	0,34	0,41	2,35	0,24	
				Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls)				
18	1920	0,01	0,09	0,03	—	0,08	0,02	
19	1925	0,09	0,34	0,06	0,11	0,37	0,00	
20	1929	0,18	0,40	0,11	0,12	0,71	0,07	
21	1930	0,20	0,35	0,10	0,13	0,70	0,06	
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,20	0,41	0,10	0,12	0,70	0,07	
				Caurmērā vienā pilsētā (ls)				
23	1920	136	1.000	345	—	303	252	
24	1925	1.075	4.094	755	1.302	4.434	23	
25	1929	2.211	4.825	1.298	1.404	8.667	807	
26	1930	2.368	4.175	1.193	1.526	8.544	772	
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	2.386	4.982	1.211	1.474	8.509	860	
				P i e a u g u m s 1 9 2 3 = 1 0 0				
28	1920	16	28	29	—	6	69	
29	1925	204	181	103	.	149	10	
30	1929	450	229	190	.	313	383	
31	1930	482	201	177	.	309	367	
32	1928—1930 caurmērā — moyenne	486	238	179	.	307	408	

b) Nekustama manta.

b) Immeubles.

Ieņēmumi no nodokļiem un nodevām pilsētu pašvaldībās pēc savas būtības ieņem sevišķu stāvokli. Tos nevar salīdzināt ar pārējiem ieņēmumiem, sevišķi tādiem, ka no nekustamas mantas, uzņēmumiem u. t. t. Tiesība uzlikt un iekasēt nodokļus un nodevas ir tikai publisktiesiskām organizācijām. Turpretim ieņēmumi no nekustamas mantas un dažādiem uzņēmumiem var būt katram pilsonim. Ieņēmumi no nekustamas mantas un tml. raksturo pilsētu pašvaldības mantas stā-

vokli. Pilsētas pašvaldībai ar lielākiem īpašumiem būs lielāki ieņēmumi un otrādi. Mazai pilsētai var būt lieli ieņēmumi no kapitāliem (vārda plašākā nozīmē) un uzņēmumiem. Turpretim ieņēmumi no nodokļiem un nodevām pilsētās ar vienādu iedzīvotāju sastāvu un citiem vienādiem apstākļiem būs pavienādi. Vispāri, pie ieņēmumiem no nekustamas mantas un uzņēmumiem u. t. t. jāpieiet ar citādu mērogu kā pie nodokļiem un nodevām. Mūsu apstākļos izšķirība nav sevišķi liela un lielākai daļai no pilsētu pašvaldībām ir pavienāds kapitālu stāvoklis, tomēr arī starp viņām novērojamas bagātas un na-

74. Contributions de 1920 à 1930.

Meliorācijas Méliorations	Ielu un ceļu uzturēšanas Entretien de chemins et de rues	Dūmvadu tīrīšanas Ramonage	Nakts sargu uzturēšanas Entretien des gardes de nuit	Zemes uz- mērīšanas un taksā- cijas Arpentage et taxation de terres	Šķiīts Voiturage	Ielu un ceļu lietošanas Utilisation des rues et des chemins	Kuģu un lielaivju pār- ziemošanas Hivernage	Kopā Total
9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 0 0 0 l s								
—	0,0	1,2	—	1,9	—	0,5	0,0	71
—	0,1	2,2	—	2,3	—	2,0	0,0	103
—	—	3,4	—	13	—	9,5	0,1	316
—	—	3,4	3,0	13	0,1	9,8	0,1	386
—	26	5,1	2,2	23	0,2	14	0,1	515
—	3,1	5,2	1,9	19	0,5	10	0,1	659
—	3,3	6,2	1,9	95	0,3	—	0,1	1 038
0,8	0,0	6,9	0,2	131	0,3	2,3	0,1	1.143
0,8	0,0	5,2	—	46	0,3	2,2	0,1	1.222
0,8	1,2	3,2	—	114	0,3	2,4	0,1	1.217
—	5,1	3,2	—	51	0,2	0,2	0,1	1.124
0,8	2,1	3,9	—	70	0,3	1,6	0,1	1.188
P o u r c e n t a g e								
—	0,00	0,10	—	0,15	—	0,04	0,00	5,61
—	0,02	0,04	0,01	0,14	0,00	0,08	0,00	5,01
0,00	0,01	0,02	—	0,55	0,00	0,01	0,00	5,82
—	0,02	0,02	—	0,24	0,00	0,00	0,00	5,28
0,00	0,01	0,02	—	0,34	0,00	0,01	0,00	5,76
Moyenne par habitant (en ls)								
—	0,00	0,00	—	0,01	—	0,00	0,00	0,19
—	0,01	0,01	0,00	0,03	0,00	0,02	0,00	1,04
0,00	0,00	0,00	—	0,16	0,00	0,00	0,00	1,75
—	0,01	0,00	—	0,07	0,00	0,00	0,00	1,62
0,00	0,00	0,01	—	0,10	0,00	0,00	0,00	1,71
Moyenne par ville (en ls)								
—	0	36	—	58	—	15	0	2.145
—	58	98	36	358	9	189	2	12.434
14	21	56	—	2.000	5	42	2	21.351
—	18	56	—	895	4	—	2	19.544
14	12	68	—	1.228	5	40	2	20.772
A u g m e n t a t i o n 1 9 2 3 = 1 0 0								
—	—	35	—	15	—	5	0	18
—	—	153	63	146	500	102	100	171
—	—	94	—	877	300	24	100	315
—	—	94	—	392	200	2	100	291
—	—	115	—	538	300	16	100	308

bagas pilsētu pašvaldības (ja tā var teikt).

Šini apskatā ierobežosies ar nekustamas mantas nozīmes novērtēšanu, kā ieņēmumu avotu un novērtēs kādu lomu tas spēlē pilsētu pašvaldību finansu struktūrā. Nekustamas mantas nozīmes novērtēšanu pilsētas izbūves darbā u. c. līdzīgos gadījumos, šini izdevumā neizdarīs. Tāpēc nekustamas mantas svars pilsētu pašvaldības būs tikai pa daļai apskatīts un tieši tik tālu, cik tas vajadzīgs pilsētu pašvaldību finansiālā stāvokļa noskaidrošanai.

Pilsētu pašvaldībām piederoša nekustamā manta var būt divējāda: 1) kuŗa kalpo pārvaldes vajadzībām un 2) peļņas iegū-

šanas nolūkos. Pie pārvaldes vajadzībām pieskaitāma tā nekustamā manta, kuŗu izmanto vispārējai lietošanai, ka ielas, laukumus, dārzus, tiltus un arī dažādas laboriģrģības, izglģtģbas un tml. iestādes — muzeji, skolas u. c. ēkas un būves. Šģ nekustamā manta pā lielākai daļai pilsētu pašvaldģbām nedod nekādas lielas ieņģmumus un ja dod, tad tiem, pā lielākai daļai, ģr lietošanas nodevu raksturs, un tiem sevišķģ nozģmi nepieģrģģģ. Minģtie ieņģmumi nemaina nekustamģs mantas raksturu. Pie otras grupas pilsētu pašvalģģģģ nekustamģs mantas pieskaitģma tģ, kuŗa dod ieņģmumus, un tie sastģda

minētās mantas būtību un piedod tai saturu. No šīs mantas ir gan jāizdala, tā kuŗ kalpo dažādiem rūpniecības un citiem uzņēmumiem, ar kuŗiem tā organiski saistīta. Pēdējā ir jāpievieno uzņēmumiem un pasākumiem un jāapskata kopā ar tiem. Pilsētu pašvaldībām piederošo nekustamu mantu var iedalīt šādās grupās: 1) lauksaimniecībā lietojamā zeme, 2) meži un 3) ēkas, būves un gruntsgabali pilsētās. Pie šī sadalījuma jāņem vērā, ka tas attiecas tikai uz to nekustamu mantu, kuŗu pilsētu pašvaldības izmanto, kā ieņēmumu avotu. Kopā visām pilsētām pieder 7.446 ha¹⁾ lauksaimniecībā lietotā zeme. Lielākā zemes platība iznāk uz Rīgu ap 3.069 ha, II. grupas pilsētām pieder — 1.822 ha u. t. t. Arī mazajām pilsētām ir diezgan liela zemes platība, kuŗu lieto lauksaimniecībā. V. grupas pilsētām tā lidzinās — 764 ha. Jādoma, ka pateicoties agrārai reformai arī pilsētu pašvaldības paplašinājušas savas zemes platības. No visas lauksaimniecībā lietotās zemes lielākā daļa iznāk uz pļavām — 3.790 ha, uz aŗamās zemes — 2.228, pārējās — 1078 un nezināma — 350 ha. Bez lauksaimniecībā lietotās zemes pilsētu pašvaldībām pieder meži. Visu pilsētu mežu kopplatība lidzinās — 29.234 ha. No šīs platības lielākā daļa iz-

nāk uz Rīgu — 25.905 ha apmērā; savā ziņā ar mežiem ievērojama ir Piltene, kuŗai arī pieder lielāki meži. Lauksaimniecībā lietojamā zeme pavisam ir 42 pilsētām. Meži pieder 20 pilsētām. Blakus lauksaimniecībā lietojamai zemei ir jāatzīmē ģimenes dārziņi, kuŗus ierīkojušas 27 pilsētas. 1929. gadā pa visām pilsētām pastāvēja 13.069 ģimenes dārziņi ar 590 ha lielu zemes platību un tie pilsētu pašvaldībām deva — 43.300 ls lielus ieņēmumus.

Ēku skaits pilsētās ir ļoti liels un visām mūsu pilsētām pieder 1.134 ēkas. Gandrīz puse no visām ēkām iznāk uz Rīgu. Tai pieder ļoti liels ēku skaits, kuŗas vajadzīgas pilsētas labierīcībām, izglītībai, sociālai palīdzībai, veselības aizsardzībai u. t. t. Rīgai, kā arī citām pilsētām ir tādas ēkas un būves, kuŗas izmanto tikai peļņas iegūšanas nolūkiem. Tomēr ir arī tādas ēkas, kuŗas tās izlieto pārvaldes vajadzībām un arī izīrē un iegūst peļņu. Tādos gadījumos nav iespējama pilnīgi pareiza peļņas aprēķināšana, jo parasti pilsētu pašvaldības par to daļu no nekustamās mantas, kuŗu tās izmanto savām vajadzībām īres naudas neparedz. Pie pareizas nekustamās mantas peļņas aprēķināšanas tas jāņem vērā.

¹⁾ Rīgā — lauksaimniecībā lietotā zeme kopā 3.069 ha; no tās aramzeme — 337, pļavas — 2.378; meži — 25.905; ģimenes dārziņu kopplatība — 154, iznomāto dārziņu skaits — 6.712. Ārpus administratīvām robežām lauksaimniecībā lietotā zeme — 3.044, no tās aramzeme — 328, pļavas — 2.365, ganības — 352; meži — 24.362. Pilsētas administratīvās robežās — 25, no tās aramzeme — 9,5, pļavas — 13, ganības — 2,6; meži — 1.543. Liepājā — 539, no tās aramzeme — 118, pļavas — 251; ģimenes dārziņu kopplatība — 53, iznomāto dārziņu skaits — 867. Daugavpilī — 410, no tās aramzeme — 172, pļavas — 133; meži — 1.373, ģimeņu dārziņu kopplatība — 75, iznomāto dārziņu skaits — 492. Jelgavā — 855, no tās aramzeme — 544, pļavas — 311; meži — 135, ģimenes dārziņu kopplatība — 29, iznomāto dārziņu skaits 960. Ventspilī — 18, no tās aramzemes — 11; meži — 21, ģimenes dārziņu kopplatība — 16, iznomāto dārziņu skaits — 312. Valmierā — 90, no tās aramzeme — 80, pļavas — 10; meži — 2, ģimenes dārziņu kopplatība — 10, iznomāto dārziņu skaits — 550. Rīgas-Jūrmalā — 9; meži — 196, ģimenes dārziņu kopplatība — 6. Cēsīs — 55, no tās aramzeme — 53, pļavas — 3; meži — 387, ģimenes dārziņu kopplatība — 19, iznomāto dārziņu skaits — 240. Tukumā — 144, kas izlietota pļavās, ģimenes dārziņu kopplatība — 12, iznomāto dārziņu skaits — 262. Kuldīgā — 153; meži — 103. Jēkabpilī — 34, no tās aramzeme — 20; meži — 45. Ludzā — 340, no tās aramzeme — 203, pļavas — 67. Slokā — 3, kas visa izlietota pļavās, meži — 211, ģimenes dārziņu kopplatība — 16, iznomāto dārziņu skaits — 339. Grīvā — 41, no tās aramzeme — 22, pļavas — 16. Bauskā — 118, no tās aramzeme — 38, pļavas — 79. Rūjienā — 15, no tās aramzeme — 9, pļavas — 6; ģimenes dārziņu kopplatība — 7, iznomāto dārziņu skaits — 435. Saldū — meži — 4. Talsos — 23, no tās aramzeme — 12, pļavas — 11. Alūksnē — 15, no tās aramzeme — 4, pļavas — 11. Smiltēnē — 5, no tās aramzeme — 1, pļavas — 4; ģimenes dārziņu kopplatība — 10, iznomāto dārziņu skaits — 230. Aizputē — 110, no tās aramzeme — 80, pļavas — 20; meži — 37, ģimeņu dārziņu kopplatība — 16, iznomāto dārziņu skaits — 225. Valkā — 232, no tās aramzeme — 110, pļavas — 48; meži — 13, ģimenes dārziņu kopplatība — 3, iznomāto dārziņu skaits — 352. Krustpilī — 5, kas visa izlietota aramzēmē, ģimenes dārziņu kopplatība — 7, iznomāto dārziņu skaits — 66. Limbažos — 125, no tās aramzeme — 100, pļavas — 25; ģimenes dārziņu kopplatība — 9, iznomāto dārziņu skaits — 90. Aucē — ģimenes dārziņu kopplatība — 10, iznomāto dārziņu skaits — 120. Pļaviņās — 8, no tās aramzeme — 2. Jaunjelgavā — 196. Madonā — 62, no tās aramzeme — 8, pļavas — 19; meži — 7; ģimenes dārziņu kopplatība — 0,33, iznomāto dārziņu skaits 7. Dobelē — 8, no tās aramzeme — 2, pļavas — 6. Strenčos — 0,80, kas izlietota aramzēmē, ģimenes dārziņu kopplatība — 5, iznomāto dārziņu skaits — 144. Sabīlē — 27, kas izlietota pļavās; ģimenes dārziņu kopplatība — 24, iznomāto dārziņu skaits — 145. Kārsavā — 7, kas izlietota aramzēmē. Kandavā — 13, no tās aramzeme — 12, pļavas — 1; meži — 25, ģimenes dārziņu kopplatība — 7, iznomāto dārziņu skaits 89. Vaŗakļanos — 98, no tās pļavas — 48; meži — 4. Balvos — 34, no tās aramzeme — 12, pļavas — 22. Siguldā — 10, no tās aramzeme — 6, pļavas — 4, ģimenes dārziņu kopplatība — 3, iznomāto dārziņu skaits — 30. Mazsalacā — 10, kas izlietota aramzēmē. Priekulē — ģimenes dārziņu kopplatība — 20, iznomāto dārziņu skaits — 80. Valdemārpilī — 119, no tās aramzeme — 56, pļavas — 54. Grobiņā — 200, no tās aramzeme — 140, pļavas — 60, ģimenes dārziņu kopplatība — 15, iznomāto dārziņu skaits 163. Apē — meži — 15, ģimenes dārziņu kopplatība — 6, iznomāto dārziņu skaits — 42. Aināžos — 5, kas izlietota aramzēmē. Salacgrīvā — 20, no tās aramzeme — 19, pļavas — 1, Piltēnē — 161; meži — 747, ģimenes dārziņu kopplatība — 47, iznomāto dārziņu skaits — 70. Durbē — 54, no tās aramzeme — 26, pļavas — 28; meži — 4, ģimenes dārziņu kopplatība — 7, iznomāto dārziņu skaits — 47. Lejasciemā — 4, no tās aramzeme — 3, pļavas — 1; meži — 2.

№ 75. Lauksaimniecībā lietotā zeme 1930. — № 75. Terres agricoles en 1930.

№		I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	Lauksaimniecībā lietotā zeme (ha) Terres labourables (en ha)						
a)	Aramzeme — prairies	337	845	378	371	297	2.228
b)	Plavas — pâturages	2.378	695	242	228	247	3.790
c)	Pārējā — autres	354	282	95	127	220	1.078
d)	Nezināma — terres inconnues	—	—	154	196	—	350
	Kopā — total	3.069	1.822	869	922	764	7.446
2	Meži — Forêts ha	25.905	1.529	943	60	797	29.234
3	Ģimenes dārziņu skaits 1929 Nombre des jardinets de famille en 1929	6.712	2.631	1.391	1.525	810	13.069
4	Ģimenes dārziņu platība ha	154	173	66	63	134	590
5	Superficie des jardinets de famille en ha Ieņēmumu summa 1929 (ls) Somme des recettes en 1929 (en ls)	24.073	11.021	3.521	2.952	3.733	45.300

№ 76. Pilsētu pašvaldību ēkas 1930. pēc materiāla.

Nr. 76. Nombre des maisons appartenant aux administrations des villes en 1930 d'après matériel.

Pilsētu grupas Groupes des villes	Pārvaldes un valsts vairdzībām lietotas ēkas Bâtimens utilisés par les municipalités et l'Etat	Izglītības iestādes Établissements d'instruction	Veselības aizsardzība Sauvegarde sanitaire	Sociālā apgāde Assistance publique	Māksla un zinātne Art et science	Uzņēmumi un labierīcības Entreprises et établissements de bonneordre	Pārējie Autres	Koka — En bois	Mūra En maçonnerie	Jauktas un nezināmas Mixte et inconnus	Kopā — Total
I.	101	50	180	70	5	101	—	170	216	121	507
II.	38	38	9	30	2	157	20	118	158	18	294
III.	28	24	8	21	5	30	5	51	66	4	121
IV.	28	21	7	25	—	48	—	38	81	10	129
V.	22	18	2	13	—	28	—	46	29	8	83
Kopā — Total	217	151	206	159	12	364	25	423	550	161	1.134

Nekustamās mantas peļņa ir uzrādīta netto resp. no tām summām, kuŗas ienākušas par nekustamās mantas lietošanu, ir atvilkti visi izdevumi. Un tāpēc uzrādīta summa satura tiro peļņu no nekustamās mantas. Tomēr pie tīras peļņas aprēķināšanas pilsētu pašvaldības bieži neņem vērā nekustamās mantas nolietošanas un amortizācijai nemaz neatskaita. Tapēc faktiskā peļņa no nekustamās mantas būs nedaudz zemāka. Ja nekustamā manta vai tās daļa dod pilsētu pašvaldībām zaudējumus, tad tos uzrāda izdevumos.

Ieņēmumi no nekustamās mantas pilsētu pašvaldībām ir diezgan lieli: 1930. gada budžetā bija paredzēts ieņemt — 1,7 milj. ls. Šī summa ir uzskatāma, kā tīrs atlikums no nekustamās mantas ekspluatācijas. Tā gan nav sastādīta par atsevi-

šiem objektiem, bet gan par objektu grupām. Piemēram, mežiem, muižām u. t. t. Ja kādai pilsētas pašvaldībai pieder vairākas muižas, un viena no tām darbojas ar zaudējumu, tad pēc šī savilkuma zināmās muižas zaudējums sedzas ar pārējo muižu peļņu. Peļņa no nekustamās mantas pēdējos gados pastāvīgi pieaug: 1925. gadā tā lidzinājās — 0,9 milj. ls, bet nākošos gados tā pamazām pieaug un 1930. gadā sasniedz jau minēto summu. Lidz 1925. gadam peļņa no nekustamās mantas bija diezgan svārstīga. 1920. gadā tā lidzinājās — 890.000 ls, 1921. — 341.000, 1922. — 444.000, 1923. — 923.000 un 1924. — 1.213.000 un nākošā gadā tā par 300.000 ls samazinājās. Pirmajos pēckara gados pilsētu pašvaldību finanšu stāvoklis bija grūts un tās bieži bija spiestas ķerties pie intensīvākas ne-

N° 77. Pilsētu pašvaldību ēku skaits 1930. (pēc stāvu skaita).

Nr. 77. Nombre des maisons appartenant aux administrations des villes en 1930 (par nombre d'étages).

Pilsētu grupas Groupes des villes	Stāvu skaits — Nombre d'étage			
	1.	2	3	4 un vairāk et plus
I.	231	146	98	32
II.	145	115	31	3
III.	73	40	6	2
IV.	98	27	3	1
V.	70	13	1	—
Kopā — Total	616	341	139	38

kustamas mantas ekspluatēšanas un līdz ar to svarstījās ieņēmumi no tās. Pēdējos gados šādu krasu lēcieni vairs nav, bet gan novērojams diezgan vienlīdzīgs ieņēmumu pieaugums. No atsevišķu pilsētu grupām lielākais pieaugums ir Rīgai (I. grupai), kā jau redzams pēc pievestās tabeles tai pieder lielas nekustamu īpašumu platības, kā arī ēku skaits ir ļoti liels, starp kuŗām dažas ekspluatē peļņas nolūkos. Uzceltās blokmājas arī dod prāvus ieņēmumus. Pie blokmājām un vispārī attiecībā uz to nekustamo mantu, kuŗa iegūta vai būvēta ar svešiem vai pa daļai aizņemtiem līdzekļiem, no šo nekustamu īpašumu ieņēmumiem nav atskaitīti aizņēmumu procenti, bet tie uzdoti kopā par visiem aizņēmumiem. Tā kā faktiskā peļņa iznāk mazāka, kā šeit uzrādīta. (Tik sīkas kalkulācijas resp. pilnīgi komerciēlus aprēķinus par mūsu pilsētu pašvaldību nekustamas mantas un uzņēmumu peļņu, pagaidām nav iespējams izdarīt; tāds stavoklis ir ne tikai pie mums, bet arī citās valstīs un ja interesejas speciāli par tīras peļņas jautājumu, tad ir jāizdara attiecīgi pētīšanas darbi, ņemot vērā ne tikai aizņēmumu procentus, bet arī daudz citas svarīgas lietas, kas atstāj iespaidu uz tīro peļņu). Tīrā peļņa tadā veidā, kā tā minēta, Rīgā 1930. gadā sastādīja — 1,1 milj. ls, vai 65,6% no visu pilsētu nekustamas mantas tīrās peļņas. Pārējās pilsētās tā līdzinās 576.000 ls un sastāda 34,4%. Salīdzinot ieņēmumus, kuŗus nekustamā manta dod uz vienu iedzīvotāju, iznāk ka Rīgā 1930. gadā tie līdzinās — 2,89 ls, II. grupas — 1,66, III. — 2,17, IV. — 1,66, V. — 2,08, bet caurmērā pa visām pilsētām — 2,40 ls. 1920. gadā Rīgas pilsētas

pašvaldības ieņēmumi no nekustamas mantas caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija gandrīz divkārtīgi tik lieli un līdzinājās — 4,59 ls. 1920. gadā Rīga ļoti plašos apmēros paredzēja ekspluatēt mežus un no tiem tā budžetā paredzēja 829.000 ls tīrās peļņas vai gandrīz 98% no visas nekustamas mantas. 1921. gadā no mežu ekspluatācijas Rīga paredzēja tikai 193.000 ls lielu summu; nākošā gadā tā vēl samazinājās un 1930. gadā tīrie ieņēmumi no mežiem līdzinājās — 74.000 ls. Šinis summās nav ierēķināti koku materiāli, kuŗus izlieto pati pilsētas pašvaldība. 1930. gadā mūsu pilsētām lielākos ieņēmumus dod zemes gabali un nākošā vietā ir ēkas un būves. Tādas ēkas un būves, kuŗas izmanto peļņas iegūšanas nolūkos pilsētu pašvaldībām dod — 563.443 ls. Starp ēkām jāsaprot pa lielākai daļai dzīvojamās ēkas (neizslēdzot kombinējumu ar veikalu telpām), bet zem būvēm galvenā kārtā kioski un paviljoni. No pēdējiem pilsētu pašvaldības iegūst atlīdzību ne tikai par telpām (resp. irī), bet arī saņem zināmu summu par atļauju tirgoties, tā kā bez telpu īres elementa šeit arī ietilpst pa daļai nodoklis un atļaujas maksas. Kioski un paviljoni resp. ieņēmumi no būvēm ir stingri norobežoti no ieņēmumiem par tirgus vietām un telpām. Pēdējiem ir pavisam citāds raksturs un tas skaitās pie tirgus nodokļa. Nākošie posteņi, kā lauku mājas, muižas un zemes gabali pēc savas būtības viens no otra neko daudz neatšķirās. Varbūt atšķirība ir vienīgi daudzumā, bet pārējos savos elementos tie bieži ir vienādi. Kaut gan šīs nekustamās mantas nākotne var būt ļoti dažāda. Kas attiecas uz šo objektu izmantošanas veidu, tad pa lielākai daļai, pilsētu pašvaldības tos iznomā un ieņēmumus saņem nomas naudas veidā. Beidzot pilsētu pašvaldības gūst zināmus ieņēmumus arī no ūdens: zveju tiesību izmantošanas veidā, no ūdens virsmas u. t. t.

Pilsētu skaits, kuŗam ir ieņēmumi no nekustamas mantas, ar katru gadu pieaug: 1920. gadā ieņēmumi bija — 29 pilsētām, 1921. — 36, 1922. — 39, 1923. — 40, 1924. — 42, 1925. — 43, 1926. — 45, 1927. — 45, 1928. — 46, 1929. — 50 un 1930. — 51 pilsētai. Kā redzams, to pilsētu skaits, kuŗām nekustama manta dod (vai arī paredz) tīru peļņu, ar katru gadu pieaug. Pa atsevišķām pilsētām peļņa no nekustamas mantas ir ļoti dažāda. Ir dažas samērā lielas pilsētas, bet nekustami īpašumi tām dod nelielu peļņu, piemēram, Tukumā paredzētais ieņēmums no nekustamas mantas 1930. gadā līdzinājās — 9.500 ls, Grīvā —

№ 78. Ieņēmumi no nekustamās mantas 1920.—1930.

№ 78. Recettes des immeubles de 1920 à 1930

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1 0 0 0 l s					
№	Gadi Années	3	4	5	6	7	8
1	1920	850	13	21	4,2	1,5	890
2	1921	257	43	25	11	5,1	341
3	1922	305	80	31	22	6,1	444
4	1923	747	97	45	27	7,3	923
5	1924	949	126	98	29	11	1.213
6	1925	597	185	89	36	9,7	917
7	1926	703	211	116	57	18	1.105
8	1927	887	219	103	63	30	1.302
9	1928	966	219	102	64	45	1.396
10	1929	1.073	211	144	89	48	1.565
11	1930	1.092	252	158	103	63	1.668
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	1.043	227	135	86	52	1.543
Procentos — Pourcentage							
13	1920	17,4	0,8	5,4	2,1	9,6	12,6
14	1925	3,0	4,4	3,8	3,0	2,6	3,2
15	1929	3,4	3,1	4,1	4,0	5,1	3,5
16	1930	3,3	3,6	4,3	4,6	5,7	3,6
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	3,4	3,4	3,9	4,0	5,7	3,5
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	4,59	0,12	0,44	0,15	0,21	2,36
19	1925	1,77	1,27	1,33	0,63	0,41	1,45
20	1929	2,84	1,39	1,98	1,43	1,51	2,25
21	1930	2,89	1,66	2,17	1,66	2,03	2,40
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	2,78	1,50	1,85	1,39	1,68	2,23
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	114	13	47	16	21	96
24	1925	80	191	198	133	133	99
25	1929	144	216	320	326	644	169
26	1930	146	259	351	378	863	180
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	140	233	300	315	712	168

№ 79. Ieņēmumi no nekustamās mantas 1925.—1930.

№ 79. Recettes des immeubles de 1925 à 1930.

Nekustama manta	Gadi						Années	
	1925	1926	1927	1928	1929	1930		
	1 0 0 0 l s						Immeubles	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Meži	83	138	108	129	111	116	Forêts	
Muižas	143	260	285	279	341	204	Biens	
Zemnieku mājas	21	23	23	19	19	90	Exploitations agricoles	
Zemes gabali	334	388	485	497	591	732	Biens-fonds	
Ēkas un būves	297	251	354	419	476	563	Bâtiments et constructions	
Ūdeņi	38	44	46	52	26	32	Eaux	
Kopā	916	1.104	1.301	1.395	1.564	1.667	Total	

№ 80. Uzņēmumu peļņa 1920.—1930.
 № 80. Bénéfice des entreprises de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	808	519	29	4,7	0,5	1.361
2	1921	809	187	49	12	1,7	1.058
3	1922	2.225	217	119	23	2,1	2.586
4	1923	3.796	233	86	51	3,2	4.169
5	1924	3.560	258	265	64	6,6	4.153
6	1925	4.707	358	289	69	8,1	5.431
7	1926	4.884	541	236	107	13	5.781
8	1927	5.461	582	330	113	13	6.499
9	1928	6.880	620	400	168	17	8.085
10	1929	8.763	1.132	422	173	22	10.512
11	1930	9.926	1.295	491	191	34	11.937
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	8.523	1.016	438	177	24	10.178
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
13	1920	16,5	32,7	7,3	2,4	3,3	19,2
14	1925	23,3	8,6	12,5	5,6	3,2	19,2
15	1929	27,9	16,4	11,9	7,7	2,3	23,3
16	1930	30,3	18,4	13,4	8,5	3,1	25,5
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	27,4	15,2	12,8	8,4	2,6	23,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	4,36	4,79	0,61	0,16	0,07	3,61
19	1925	13,94	2,45	4,33	1,20	0,34	8,60
20	1929	23,19	7,51	5,79	2,82	0,71	15,15
21	1930	26,27	8,59	6,74	3,11	1,10	17,20
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	22,55	6,75	6,00	2,89	0,77	14,67
P i e a u g u m s 1 9 2 3 = 1 0 0 — A u g m e n t a t i o n 1 9 2 3 = 1 0 0							
23	1920	21	223	34	9	16	33
24	1925	124	154	336	135	253	130
25	1929	231	486	491	339	688	252
26	1930	261	556	571	375	1063	286
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	225	486	508	347	750	244

2.570, Saldū — 250 ls u. t. t. Turpretim dažās mazās pilsētīnās ieņēmumi no nekustamas mantas ir diezgan lieli, piemēram, Priekulē 1930. gadā tie lidzinājās—9.148, Piltenē — 11.650 ls u. t. t. Tas izskaidrojams ar to, ka minētām pilsētām pieder lieli nekustami īpašumi, kuŗu ekspluatācija dod peļņu. Piemēram, Piltenē lielāko peļņu dod mežu ekspluatācija, no kuŗas Piltenē 1930. gadā paredzēja 9.950 ls tūru atlikumu (atskaitot ekspluatācijas izdevumus).

Kaut gan var novērot tādu ainu, ka ieņēmumi no nekustamās mantas pieaug, tomēr cerēt, ka tie pieaugs tik pat strauji, kā pārējie ieņēmumi, nevar. Tagad sakarā ar pilsētu pašvaldību uzdevumu ārkartēju paplašināšanos, tām vajadzīgas ļoti lielas līdzekļu summas, kuŗas ātrāki iespējams palielināt ar nodokļu un uzņēmumu peļņas palīdzību, nekā ieņēmumiem no nekustamas mantas.

c) Uzņēmumu peļņa

c) Bénéfice des entreprises

pilsētu pašvaldību finanšu struktūrā ieņem ļoti redzamu vietu. Tā peļņa, kuŗu dod uzņēmumi ieņem otro vietu starp pilsētu ieņēmumiem. No nodokļiem un nodevām 1930. gada budžetos bija paredzēts ieņemt — 21,3 un no uzņēmumiem — 11,9 milj ls. Nodokļi un nodevas sastāda ap 45% no visiem pilsētu ieņēmumiem (netto), bet uzņēmumu peļņa — 25%. Uzņēmumu peļņa kopā ar nodokļiem un nodevām sastāda ap 70% no visiem pilsētu ieņēmumiem (netto). Uzņēmumu peļņa pilsētu pašvaldību budžetos ir ļoti ievērojams postenis, kuŗa nozīme nākotnē nevis samazināsies, bet gan pieaugs. Atsevišķās pilsētās tas jau diezgan spilgti novērojams. Piemēram, Liepajā sakarā ar ielu dzelzceļa pārņemšanu pašvaldības rokās.

№ 81. Dažu uzņēmumu peļņa 1920.—1930.
 № 81. Bénéfice de diverses entreprises de 1920 à 1930.

Uzņēmumi Entreprises	Elektri- bas iestādes	Gāzes iestādes	Ūdens- vada	Tram- vajs	Auto- mobiļi	Lopkau- tuve	Pārējie	Kopā
	Usines à électri- cité	Usines à gaz	Aque- duc	Tram- vays	Auto- mobiles	Abattoir	Autres	Total
Gadi Années	1000 latos — en 1000 de ls							
1920	23	—	18	5	—	7	1.308	1.361
1921	430	—	52	3	—	13	560	1.058
1922	1.867	72	148	200	—	53	246	2.586
1923	3.209	173	224	235	—	72	256	4.169
1924	2.773	216	344	325	24	133	338	4.153
1925	3.475	211	887	398	52	143	265	5.431
1926	3.912	199	780	475	64	132	218	5.780
1927	4.456	161	884	498	45	133	322	6.499
1928	5.739	220	1.026	517	44	170	369	8,085
1929	7.871	173	1.266	706	61	182	253	10 512
1930	8.977	398	1.221	708	156	180	297	11.937

Uzņēmumu peļņa 11 gadu laikā ir ievērojami pieaugusi: 1920. gadā no uzņēmumiem paredzēja ieņemt 1,4 milj. ls. Pie šīs summas bija pieskaitīti arī ieņēmumi no pārtikas vielu krājumu likvidēšanas — 678.000 un no kurināmā un būvmateriālu pārdošanas — 530.000 ls, vai kopā 1,2 milj. ls. Šīs summas ir uzskatāmas, ka atlikumi no pārtikas vielu, kurināmā un būvmateriālu tirdzniecības. Apgrozījumu summas no šīm tirdznieciskām operācijām ir izslēgtas, bet tie ir tikai tīri atlikumi, kas palikuši pāri; tik lieli tīrie atlikumi ir izskaidrojami ar to, ka iepriekšējos gados šinīs operācijās ieguldīja diezgan lielus līdzekļus, ko varēja uzskatīt par kapitālu ieguldījumiem. Līdz ar šo operāciju izbeigšanos, atlikušos aktīvus realizēja un tie deva lielāku pārpalikumu. Iespējams, ka minētās summās ietilpst arī peļņas daļa. (Cik tālu tās bija izkalkulētas ar peļņu). Minēto, kā arī vispārējo uzņēmumu apgrozījumi ir aprēķināti netto, kas jāsaprot tādā veidā: no katra atsevišķa uzņēmuma ieņēmumu kopsummas ir atskaitīti izdevumi. Bet no izdevumiem iepriekš ir atskaitīti kapitālu ieguldījumi. Tā kā ja to apzīmētu ar formulu, kuŗai būtu sekoši locekļi: i — ieņēmumu kopsumma, iz — izdevumu kopsumma (kopā ar kapitāliem ieguldījumiem), k — kapitāli ieguldījumi un r — rezultāts (peļņa vai zaudējumi), tad formula izskatītos šādi: $i - (iz - k) = r$. Rezultāts — r var būt, kā pozitīvs, tā arī negatīvs. Pēdējais tani gadījuma, ja uzņēmums darbojas ar zaudējumiem, bet pozitīvs tad, ja tas darbojas ar peļņu. Lielāka daļa uzņēmumu darbojas

ar peļņu. Un vispāri pozitīvais rezultāts ir lielā pārsvarā par negatīvo. Kā jau sacīts, uzņēmumu peļņa 1920. gadā bija maza un tani summā ietilpa arī līdzekļi no aktīvu realizācijas. Nākošā gadā ieņēmumi no aktīvu realizācijas samazinās, bet uzņēmumu peļņa, vārda šaurākā nozīmē pieaug. Tomēr pēdējās pieaugums neatsver tas summas, par kuŗām samazinās aktīvu realizācija, tāpēc arī kopējā summa no uzņēmumiem 1921. gadā ir mazāka kā 1920. gadā. Nākošos gados no uzņēmumiem paredzētā peļņa strauji pieaug. 1928. gadā tā lidzinās — 8,1, 1929. — 10,5 un 1930. — 11,9 milj. ls. Tik straujš uzņēmumu peļņas pieaugums izskaidrojams ar to, ka nāca klāt daži lielāki uzņēmumi (Liepājā — elektriskā stacija un ielu dzelzceļš) un pastāvošos uzņēmumus ekspluatē ar lielāku peļņu. Tā rodas no apgrozījumu pieauguma un no rentabilitātes paaugstināšanas.

Pa atsevišķām pilsētu grupām lielāko peļņu dod I. grupas (Rīgas) uzņēmumi. 1930. gadā tie deva — 9,9 milj. ls un 1929. gadā — 8,8 milj. ls lielus ieņēmumus. Pārējās pilsētu grupās ieņēmumi no uzņēmumiem ir mazāki un 1930. gadā II. grupai tie lidzinās — 1,3, III. — 0,5, IV. — 0,2 un V. — 0,03 milj. ls. Absolutie skaitļi ir grūti salīdzināmi un pareizāku ainu dod ja salīdzina cik lielas summas iznāk no uzņēmumu peļņas uz katru iedzīvotāju. Šeit ir ļoti liela starpība. 1930. gadā caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju iznāca 17,20 ls liela summa no uzņēmumu peļņas, pie kam uz vienu Rīgas iedzīvotāju tā lidzinājās 26,27 ls, bet uz V. pilsētu grupas iedzīvotāju — 1,10 ls.

Arī pilsētās ar vidēju iedzīvotāju skaitu ieņēmumi no uzņēmumu peļņas ir stipri zemāki par Rīgas. Tā kā Rīga uzņēmumi dod lielākos ieņēmumus un šeit tiem ir sevišķi liela nozīme pilsētu pašvaldību budžetu struktūrā. Mazajās pilsētās ieņēmumiem no uzņēmumu peļņas gandrīz nav nekādas nozīmes. Uz pilsētu pašvaldību finansēm tie atstāj maz jutamu iespaidu.

Kaut gan pie pilsētu pašvaldībām darbojas ap 30 dažādu uzņēmumu un pasākumu veidi, tomēr lielāko daļu no peļņas dod kādi 4—6 uzņēmumu veidi un tie būtu: elektrības iestādes, gāzes iestādes, ūdensvadi, tramvaji, automobiļi (autobusi) un lopkautuves. Ja neskaita 1920.—1921. gadus, tad minētie uzņēmumi pilsētu pašvaldībām deva no 90,5% līdz 97,5% no tīras peļņas. 1922. gadā tā līdzinājās 90,5%, 1923. — 93,9%, 1924. — 91,9, 1925. — 95,1%, 1926. — 96,2%, 1927. — 95,0%, 1928. — 95,4, 1929. — 97,6% un 1930. — 97,5% no visu uzņēmumu peļņas. Pārējo 25 dažādo uzņēmumu peļņas nozīme ir maza. Starp rūpniecības uzņēmumiem lielāko peļņu dod elektrības iestādes, 1930. gadā šī peļņa sastādīja 75,2% no pilsētu pašvaldību uzņēmumu peļņas kopsummas. Pie elektrības iestādēm Liepājā ir pieskaitīti arī ielu dzelzceļš, jo tā darbība tik cieši saistīta ar elektrības iestādi, ka to nevajag nodalīt. Tā kā šinī gadījumā elektrības iestāžu peļņa ir palielināta ar Liepājas tramvaja peļņu. Tomēr jāņem vērā, ka sevišķi lielu iespaidu uz kopējo peļņu no elektrības iestādēm tas neatstāj, jo lielāko peļņu dod Rīga un tā nomac Liepājas elektrības iestādes nozīmi. Nākošā vieta pēc peļņas lieluma ir ūdensvads, kas 1930. gadā deva 1,2 milj. ls lielu peļņu un tā sastādīja 10,2% no kopējās. Ielu dzelzceļš dod 0,7 milj. ls lielu peļņu vai 5,9%, gāzes iestādes — 0,4 vai 3,4%, lopkautuves (pie kuŗām bieži pastāv arī daži citi tām piemēroti uzņēmumi) dod 180.000 ls lielu peļņu, kas sastāda — 1,5%, no autobusiem 1930. gadā paredzēja 156.000 ls vai 1,3% no kopējās uzņēmumu peļņas. Bez šiem uzņēmumiem pilsētu pašvaldībām pastāv vēl dažādi lauksaimniecības uzņēmumi (neieskaitot tos, kuŗi darbojas pie dažādām sociālās palīdzības, izglītības, veselības aizsardzības vai arī citām iestādēm, un kuŗām nav patstāvīgas saimniecības rakstura), no kuŗiem paredzēja ieņemt 51.147 ls, naudas iestādes (bankas, krājķases un lombardi) — 74.500 ls, starpniecības uzņēmumi — 37.440, aptiekas — 37.145, dzirnavas, zāģtavas, akmeņu laužuavas, ķieģeļu ceplī, kino u. t. t. Kaut gan šo uzņēmumu veidu

ir diezgan daudz, tomēr viņu saimnieciskais efekts ir mazs un tāpēc pilsētu pašvaldību finansu struktūrā to nozīme ir niecīga. Pilsētu pašvaldību uzņēmumu peļņas nozīme atsevišķos gados uzrāda svarstīšanos, bet pēdējos piecos tā neatlaidīgi pieaug, sevišķi tas sakāms par pēdējiem trim, kad uzņēmumu peļņas summa pieaugusi 1928. gadā par 1.584.000, 1929.—2.437.000 un 1930. — 1.425.000 ls. Šis uzņēmumu peļņas pieaugums norāda, ka liela daļa no visa pilsētu pašvaldību budžeta pieauguma nāk uz uzņēmumu rēķina. Jādoma, ka tuvākā nākotnē uzņēmumu peļņas pieaugums būs viens no lielākajiem. Pie tagadejiem apstākļiem, kad nodokļi pieaug samērā diezgan gausi, vienīgās cerības ir uzņēmumi. Jāņem vērā, ka uzņēmumu peļņa var vēl ievērojami paplašināties arī tani gadījumā, ja pilsētu pašvaldības pārņem, vai arī organizē jaunus uzņēmumus. Ja arī tagad uzņēmumu nozīme starp pašvaldību ieņēmumiem ir liela, tad nākotnē tā var būt vēl lielāka. Pie tā gan jāņem vērā, ka paaugstinot uzņēmumu peļņu, tā bieži pārvēršas par patēriņa nodokli, tā piemēram, tas ir ar elektrības patēriņu dažādos izpriece uzņēmumos un kinematografos, kur priekš šīm iestādēm pastāv īpašs paaugstināts tarifs. Katrā ziņā, pie tagadējā grūta finansiālā stāvokļa, uzņēmumu peļņai ir jāpiegriež nopietna vēriba.

d) Veselības aizsardzība un higiena.

d) *Sauvegarde sanitaire et hygiène.*

Ieņēmumi no veselības aizsardzības un higiēnas iestādēm ir diezgan lieli. Liepuma ziņā viņi atrodas trešā vietā. Rīgai un arī citām pilsētām pieder ļoti lielas un labi nostādītas dziedniecības iestādes. Šinīs iestādēs ārstē slimniekus no visas Latvijas un tāpēc arī saprotams, ka par ārstēšanu ienāk arī diezgan prāvas naudas summas. Arī slimnieku skaits, kuŗus sūta slimo kases, ir liels. Un par šo slimnieku ārstēšanu Rīgas pilsētas slimnīcas saņem atlīdzību. Pilsētu slimnīcās par brīvu ārstē sociāli apgādājamus, bet šie izdevumi nāk uz sociālas apgādes rēķina. Tāpēc arī pilnīgi saprotams, ka ārstēšanas naudas no pilsētu dziedniecības iestādēm ir lielas.

Starp pārējiem ieņēmumiem no veselības aizsardzības ārstēšanas naudām ir sevišķa nozīme. Pārējie ieņēmumi nespēlē gandrīz nekādu lomu un ja arī kādas lielākas summas skaitās starp ieņēmumiem, tad tām bieži piemīt caurejošo vai noreķināšanās summu raksturs. Tā kā vienīgie lielākie

№ 82. Ārstniecības naudas u. c. 1920.—1930.

№ 82. Paiement pour traitement médical et autres de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1000 ls — en 1000 de ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	149	175	17	5,0	—	346
2	1921	219	68	1	1,4	—	309
3	1922	815	258	64	4,9	0,0	1,142
4	1923	838	264	60	7,5	0,1	1,170
5	1924	1.155	323	86	11	0,1	1,575
6	1925	1.658	431	108	17	0,1	2,214
7	1926	2.326	512	162	18	0,1	3,018
8	1927	2.535	615	223	22	0,1	3,395
9	1928	2.944	663	268	23	0,1	3,898
10	1929	3.033	805	409	91	0,1	4,338
11	1930	3.720	876	499	185	0,2	5,280
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3.232	781	392	100	0,1	4,505
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
13	1920	3,1	11,0	4,3	2,6	—	4,9
14	1925	8,2	10,4	4,7	1,4	0,0	7,8
15	1929	9,6	11,7	11,6	4,1	0,0	9,6
16	1930	11,3	12,4	13,6	8,2	0,0	11,3
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	10,4	11,7	11,5	4,8	0,0	10,2
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	0,80	1,61	0,35	0,17	—	0,91
19	1925	4,91	2,95	1,62	0,30	0,00	3,51
20	1929	8,03	5,34	5,61	1,48	0,00	6,25
21	1930	9,84	5,81	6,85	3,02	0,00	7,61
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	8,55	5,18	5,38	1,63	0,00	6,49
Pieaugums 1923 = 100. Augmentation 1923 = 100							
23	1920	18	66	28	67	0	30
24	1925	198	163	180	227	0	189
25	1929	362	305	682	1.213	0	371
26	1930	444	332	832	2.467	0	451
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	386	296	653	1.333	0	385

№ 83. Ārstēšanas naudas 1920.—1930. pa grupām (ls)

№ 83. Paiement pour traitement médical de 1920 à 1930 par groupes (ls).

№	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	104.159	67.386	16.886	4.912	—	193.343
2	1921	200.250	62.120	20.060	1.218	—	283.648
3	1922	768.478	227.821	63.025	3.857	—	1.063.181
4	1923	817.800	242.910	58.659	6.239	—	1.125.608
5	1924	935.350	292.852	84.972	10.060	—	1.323.234
6	1925	1.622.047	397.600	102.502	14.920	—	2.137.069
7	1926	2.283.050	486.475	158.162	16.200	—	2.943.887
8	1927	2.354.550	572.770	217.915	16.360	—	3.161.595
9	1928	2.730.675	619.870	261.554	19.320	—	3.631.419
10	1929	2.978.700	751.160	391.875	81.914	—	4.203.649
11	1930	3.650.834	816.840	475.430	158.905	—	5.102.009

№ 84. Ārstēšanas naudas 1920.—1930. (pēc iestādēm).

№ 84. Paiement pour traitement médical de 1920 à 1930 (par établissements).

№ №	Gadi Années	Pirtis un peldētavas Etuves et bains	Maksas par ārstēšanu un izmeklēšanu Paiement p. traitement et exami- nation	Slimnīcas Hôpitaux	Sanatorijas un ūdens- dziedniecība Sanatoriums et établ- hydrothé- rapiques	Ambulances un veselības punkti Ambulances et stations s'hygiène	Laboratori- jas, institūti un klinikas Laboratoi- res et cliniques	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1920	—	193.343	172.848	18.523	1.972	—	193.343
2	1921	—	283.648	263.066	18.523	841	1.218	283.648
3	1922	—	1.063.181	1.021.273	36.133	2.775	3.000	1.063.181
4	1923	160	1.125.448	1.080.356	33.660	6.932	4.500	1.125.608
5	1924	700	1.322.534	1.270.794	46.000	2.240	3.500	1.323.234
6	1925	9.120	2.127.949	2.072.149	50.500	1.500	3.800	2.137.069
7	1926	29.552	2.914.335	2.818.435	90.300	1.600	4.000	2.943.887
8	1927	23.900	3.137.695	3.020.695	104.300	1.700	11.000	3.161.595
9	1928	59.964	3.571.455	3.465.605	91.600	1.250	13.000	3.631.419
10	1929	55.465	4.148.184	4.036.554	91.940	1.690	18.000	4.203.649
11	1930	69.235	5.032.774	4.929.824	87.600	850	14.500	5.102.009

un nopietnākie ieņēmumi no dziedniecības iestādēm ir ārstēšanas naudas.

Vienpadsmit gadu laikā ārstēšanas naudas ir ļoti ievērojamā kārtā pieaugušas: 1920. gadā tās līdzinājās — 0,2, 1921. — 0,3, 1922. — 1,1, 1923. — 1,1, 1924. — 1,3, 1925. — 2,1, 1926. — 2,9, 1927. — 3,2, 1928. — 3,6, 1929. — 4,3 un 1930. — 5,3 milj. ls. Salīdzinot ar 1923. gadu, tās tagad pieaugušas vairāk, kā 4-kārīgi un 1930. gadā tās augušas par 1 milj. ls. Ārstēšanas naudu pieaugums un stāvoklis visās pilsētu grupās nav gluži vienāds. Vispirms, jākonstatē ka to nemaz nav V. grupas pilsētās, bet I. grupā (Rīgā) ārstēšanas naudas sastāda vairāk kā 70% no visām ārstēšanas naudām. Rīgā 1930. gadā no ārstēšanas naudām bija paredzēts ieņemt — 3,65 milj. ls, II. grupas pilsētās — 817.000, III. — 475.000 un IV. — 159.000 ls. No otrās grupas pilsētām izceļas Liepāja, kuŗa 1930. gadā bija paredzējusi no ārstēšanas naudām ieņemt 584.000, bet Daugavpils — 80.000, Jelgava — 85.000 un Ventspils 67.500 ls. No pārējām pilsētām izceļas sekošas: Valmiera 1930. gadā bija paredzējusi no ārstēšanas naudām ieņemt — 258.000 ls, Cēsis — 167.000 ls, Kuldīga — 46.000 ls. Vēl ievēribu pelna Valka. Iepriekšējos gados Valka paredzēja samērā mazus ieņēmumus no ārstēšanas naudām, bet jau 1929. gadā tie pieauga uz 76.200 ls un 1930. — uz 113.700 ls, kas izskaidrojams ar to, ka Valkas slimnīcu ievērojamā kārtā paplašināja ar jaunām nodaļām un līdz ar to pieauga ieņēmumi no ārstēšanas naudām.

Pie dziedniecības un higiēnas iestādēm ir pieskaitītas arī pirtis un peldētavas. Tām

pa daļai ir uzņēmumu raksturs. Bet starp peldētavām ir tādas, kuŗām ir tikai izdevumi un ieņēmumu nav nemaz. Ari pirtis lielākā daļa darbojas ar zaudējumiem. Tāpēc skaitīt tādas iestādes pie uzņēmumiem, kas darbojas tikai ar zaudējumiem, būtu nepareizi. Un tā kā šīs iestādes darbojas tīrības un higiēnas laukā, tad tās ir skaitītas pie veselības aizsardzības un higiēnas iestādēm.

Ieņēmumi no peldētavām un pirtīm parādās sākot ar 1923. gadu. Sākumā tie ir diezgan mazi, bet pedējos gados viņi dod jau ievērojamas summas — 69.000 ls apmērā. Tomēr tās nav iespējams salīdzināt ar ārstniecības naudām, kuŗas saņem slimnīcas. Slimnīcās 1930. gadā bija paredzēts saņemt 4,9 milj. ls no ārstniecības naudām, kas sastāda 96% no kopsummas. Pārējās maksas, kuŗas saņem dažādās citās dziedniecības iestādēs ir niecīgas: sanatorijas un ūdensdziedniecības 1930. gadā paredzēja saņemt — 87.600 ls (ūdens un gaisa ārstniecība), bet pārējās iestādēs vēl mazāk.

Bez ārstniecības naudām dziedniecības iestādēm vēl ir arī dažādi citi ieņēmumi. Šiem ieņēmumiem, pa lielākai daļai, ir gādījuma raksturs, kaut gan tie atkārtojas katru gadu. Pie šādiem ieņēmumiem ir pieskaitāma atlīdzība par zālēm, slimo transports un dažādi citi ieņēmumi, kas saistīti ar dziedniecības iestādēm (dažādu atkritumu un nevajadzīgu priekšmetu pārdošana u. t. t.). Viņi ir ļoti dažādi un visus tos uzskaitīt nav nemaz iespējams. Pēc būtības šiem ieņēmumiem nav sevišķas nozīmes, tomēr zināmus ieņēmumus tie dod un tāpēc tie arī ietilpst pilsētu

№ 85. Dažādas atlidzības 1920.—1930. — № 85. Indemnités diverses de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1 000 ls					
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	60	28	16	16	0,2	120
2	1921	78	31	25	11	3,3	148
3	1922	82	71	72	28	2,7	256
4	1923	139	83	73	24	6,3	325
5	1924	136	86	66	28	12	328
6	1925	168	58	56	30	11	323
7	1926	203	66	42	44	12	367
8	1927	242	65	38	49	14	408
9	1928	271	81	45	61	13	470
10	1929	282	89	47	64	16	498
11	1930	299	78	33	66	24	500
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	284	84	42	64	18	490
Procentos — Pourcentage							
13	1920	1,2	1,8	4,1	8,2	1,3	1,7
14	1925	0,8	1,4	2,4	2,4	3,1	1,1
15	1929	0,9	1,3	1,3	2,9	1,7	1,1
16	1930	0,9	1,1	0,9	2,9	2,2	1,1
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,9	1,2	1,2	3,0	1,9	1,1
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	0,32	0,25	0,33	0,56	0,03	0,32
19	1925	0,50	0,40	0,84	0,52	0,47	0,51
20	1929	0,75	0,59	0,65	1,04	0,52	0,72
21	1930	0,79	0,52	0,45	1,08	0,77	0,72
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	0,75	0,56	0,58	1,04	0,58	0,71
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	43	34	22	67	3	37
24	1925	121	70	77	125	175	99
25	1929	203	107	64	267	254	153
26	1930	215	94	45	275	381	154
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	204	101	58	267	286	151

pašvaldību budžetos. Tabelārā daļā ieņēmumi no dažādām dziedniecības iestādēm nav vis uzrādīti pēc to rakstura, bet gan pēc iestādēm, kuņas ieņēmumus dod, piemēram, slimnīcas, klinikas u. c. iestādes.

e) Dažādas atlidzības.

e) Indemnités diverses.

Starp dažādām atlidzībām ir pieskaitīti ieņēmumi no izglītības, sociālās palīdzības un labiercības iestādēm. Pats par sevi saprotams, ka šīs iestādes peļņu nedod, tomēr minēto iestāžu darbībā rodas dažādi ieņēmumi. Parasti tās ir atlidzības par zināmiem pakalpojumiem. Tomēr minētās atlidzības pilnos apmēros nesedz izdevumus, bet tikai vienu viņu daļu. Arī par visiem pakalpojumiem nav paredzēts saņemt atlidzību, bet tikai par dažiem. Šīs

dažādās atlidzības pēc sava rakstura ir līdzīgas nodevām, tāpēc arī daļa no atlidzībām, kuņas likumā kā tādas ir definētas, ir pieskaitītas pie nodevām (piemēram kanalizācijas nodeva). Lielākas atlidzības dod izglītības iestādes.

Izglītības iestādes, kā tādas pilsētu pašvaldībām nekādu peļņu nedod. Viņas budžetā ieved tikai ar izdevumu, vai arī gadījumā tām ir nelieli ieņēmumi. Katrā ziņā tie ir mazāki par izdevumiem. Izglītības iestāžu ieņēmumi sastādās, galvenā kārtā, no mācības naudām. Pēc pastāvošiem likumiem obligatoriskās pašvaldību iestāžu skolās visiem bērniem mācības ir par brīvu. Obligatoriķskais mācību posms aptver: a) māj-mācību vai pirmsskolu (7—8 bērna mūža gadi), b) pamatskolu (no 9—14 g.), c) papildu skolu (15—16 g.). Tā kā no obligatoriķskām skolām pilsētu pašvaldībām nekādu ieņēmumu nav, kaut gan, atsevišķos gadījumos

Nr. 86. Dažādas atlīdzības (pa iestādēm).
Nr. 86. Indemnités diverses (par institutions).

Nē Nē	Gadi Années	Izglītības iestādes Etablissements d'instruction	Sociālais palīdzības Assistance sociale	Labietībai Etabl. de bon-ordre	Kopā Total
1	2	3	4	5	6
1	1920	106.153	8.760	4.966	119.879
2	1921	114.746	23.677	9.930	148.353
3	1922	222.460	20.470	12.751	255.681
4	1923	301.825	15.375	8.176	325.276
5	1924	304.096	19.202	4.402	327.700
6	1925	296.190	21.188	5.834	323.212
7	1926	324.029	38.183	5.171	367.383
8	1927	335.081	66.630	6.403	408.114
9	1928	377.261	81.974	11.640	470.875
10	1929	382.004	106.529	9.555	498.088
11	1930	382.923	101.547	16.346	500.816

tie ir iespējami. Bet par mācību vidusskolās var ņemt skolas naudu, kuņas normas izglītības ministrijai katreiz apstiprinamas.

Skolas naudas ieņēmumos no izglītības sastādas vairāk kā 80% no to kopsummas: 1920. gadā no skolas naudām paredzēja ieņemt 108.000 ls, 1925. — 282.000, 1929. — 309.000 un 1930. — 329.000 ls. Tā kā skolu naudu pieaugums pēdējos gados nav diez zin cik straujš. Skolu naudu pieaugums nāk vienīgi uz skolēnu pieauguma rēķina, jo pašas skolas naudas pēdējos gados ir palikušas bez lielākām pārmaiņām. Bet skolēnu pieaugumam ir zināmas robežas.

Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākie ieņēmumi no skolas naudām ir Rīgai, kuņa 1930. gadā no tām paredzēja ieņemt 194.000 ls, nākošā vietā ir IV. grupas pilsētas ar 51.000 ls. IV. grupas pilsētas saņem diezgan lielas mācības naudas arī no obligatorisko skolu skolniekiem. Parasti tās nāk no tiem skolniekiem, kas dzīvo ārpus pilsētas administratīvām robežām resp. pagastā, vai arī par ārzemnieku bērniem. Pie tam ir sagādījis, ka daudzās IV. grupas pilsētās ir vidusskolas, kur skolniekiem mācības naudas ir jāmaksā. Sevišķi liela summa iznāk uz Madonas vidusskolu, kas izskaidrojams ar lielo skolnieku skaitu (225 skolnieki un katrs maksā 80 ls).

Lielākos ieņēmumus no mācības naudām dod vidusskolas (ģimnāzijas); pēdējos gados tie sastāda ap 75%. 1920. gadā ieņēmumi no mācības naudām ģimnāzijās līdzinājās — 97.000 ls, 1921. — 67.500, 1922. —

120.600, 1923. — 205.400, 1924. 205.000, 1925. — 181.400, 1926. 200.700, 1927. — 219.900, 1928. — 250.800, 1929. 224.300 un 1930. — 249.800 ls. Ar nelielām svārstībām ieņēmumi no ģimnāziju skolas naudām visu laiku ir pieauguši. Kas attiecas uz pārējām skolām, tad šeit lielākos ieņēmumus dod pamatskolas, Pamatskolu mācības naudas ienāk, galvenā kārtā, tanīs gadījumos, kad pilētu skolās mācās apkārtnējo pagastu bērni, ārzemnieki, vai arī citos gadījumos. Mācības naudām pamatskolās līdz 1925. gadam bija tendence pieaugt, kad pilsētu pašvaldības paredzēja ieņemt — 84.400 ls. Sākot ar minēto gadu ieņēmumi no mācības naudām samazinās un 1930. gadā pilsētu pašvaldības no pamatskolām paredzēja ieņemt tikai 53.700 ls. Tas stāv sakarā ar skolas iecirkņa noteikšanu¹⁾. Pie iecirkņu robežu noteikšanas ņemami vērā sekoši apstākļi: ja kaimiņu pašvaldības skola no skolēna dzīves vietas tuvāk, nekā paša pagasta skola, tad skolēnam tiesība apmeklēt kaimiņu pašvaldības uzturamo skolu. Tā pašvaldības vienība, kuņas bērns apmeklē kaimiņu skolu, sedz proporcionāli skolas uzturēšanas izdevumus, ja pašu pagasta skola tālāk par 3 klm. Ja pašu skolas tuvāk par 3 klm., tad skolēni, ja tie vēlas kaimiņu skolu, kā tuvāko apmeklēt, maksā paši izdevumus, kādus nāksies segt par kaimiņu skolas apmeklēšanu. (Pēdēja gadījumā maksu nedrīkst uzlikt kā skolas naudu, bet var pieprasīt par skolēnu tikai proporcionālu skolas uzturēšanas izdevumu daļu). Pie mācības naudām, bez tiešām skolas naudām ir pieskaitītas iestāšanās naudas, maksas par speciāliem priekšmetiem un dažas citas tamlīdzīgas naudas.

Bez mācības naudām pie izglītības iestāžu ieņēmumiem ir ieskaitīti vēl tādi, kas tieši ar pādidagoģiju vai izglītības iestādēm kā tādām nav saistīti, bet kuņas pēdējās tomēr saņem. Starp šiem gadījuma ieņēmumiem minamas summas, kas ienāk no skolnieku izrikojumiem, bazāriem u. t. t. Parasti šie ieņēmumi nav lieli, kaut gan atsevišķos gadījumos viņi sastāda pravas summas.

Pie izglītības iestāžu ieņēmumiem ieskaitītas arī maksas par lasītavu apmeklēšanu un grāmatu lietošanu bibliotekās. Visi šie ieņēmumi samērā ar mācības naudām sastāda nelielas summas.

Izdevumos dzimstssarakstu nodaļa un īres valde paredzētas pie administratīviem. Nākošā vietā pēc lieluma nāk ieņēmumi no

¹⁾ Skolu iecirknis Rīgā 1924. gada 13. septembrī NP. 4022 publicēts „Valdības Vēstnesī“ 1924. № 210.

N° 87. Mācības naudas 1920.—1930. (pēc skolām).

N° 87. Rétribution scolaire de 1920 à 1930 (par écoles).

N ^o N ^o	Gadi Années	Skolas Ecoles	Bērnu dārzi Jardins d'enfant	Pamat- skolas Ecoles primaires	Gimnāzijas Gymnases	Komer- skolas Ecoles com- merciales	Amatniecī- bas skolas Ecoles des métiers	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1920	—	6.872	96.982	3.851	513	108.218	
2	1921	—	21.316	67.517	3.851	660	93.344	
3	1922	—	48.752	120.586	4.000	867	174.205	
4	1923	—	67.867	205.449	12.800	1.600	287.716	
5	1924	—	67.988	204.991	10.000	6.000	288.979	
6	1925	—	84.436	181.374	11.600	4.400	281.810	
7	1926	—	70.264	200.670	15.800	6.330	293.064	
8	1927	—	56.877	219.920	16.840	8.000	301.637	
9	1928	—	60.871	250.760	20.000	7.500	339.131	
10	1929	—	54.118	224.310	21.400	9.000	308.828	
11	1930	840	53.671	249.821	15.184	9.000	328.516	

sociālās palīdzības iestādēm. Šīs summas ir jau daudz mazākas par tām, kuŗas dod izglītības iestādes. 1929. gadā no sociālās palīdzības iestādēm paredzēja ieņemt — 106.529 ls un 1930. — 101.547 ls. Lielākā daļa no šiem ieņēmumiem nāk no tām atlīdzībām, kuŗas maksā bērnu un nespējnieku apgādnieki par to uzturēšanu patversmēs. 1930. gadā nespējnieku patversmes devušas 31.250 ls lielus ieņēmumus, bērnu patversmes — 23.187 ls, nakts patversmes — 15.600 ls u. t. t. Par uzturēšanas nakts patversmēs to apmeklētājiem arī jāmaksā zināma atlīdzība un kopā pa visām pilsētām un patversmēm tā sastāda diezgan lielu summu. Saprotais, ka nakts patversmju uzturēšana, kā tas redzams no izdevumu budžeta, pilsētu pašvaldībām izmaksā vēl lielākas summas. Diezgan prāvas summas ienāk arī no trūcīgu pilsoņu uzturēšanas. Bez šīm sociālās palīdzības iestādēm, vārda šaurākā nozīmē, pie šīs grupas ir pieskaitītas arī dažādas citas iestādes, kuŗas pie sociālās palīdzības var pieskaitīt tikai ar zināmiem noteikumiem, un tās būtu: aroda piemērotības padomdošanas birojs, ires valde, dzimtsarakstu nodaļa un bāreņu tiesa.¹⁾ No šīm iestādēm lielākie ieņēmumi ir aroda piemērotības birojam, kur tā apmeklētāji maksā zināmu atlīdzību un tā 1930. gadā ir paredzēta 13.000 ls apmērā. Dzimtsarakstu nodaļas un ires valdes ieņēmumi ir paredzēti starp nodokļiem un nodevām un tapēc šeit tos otrreiz neuzrāda. Bez dažādām atlīdzībām pie sociālās palīdzības iestādēm bieži pastāvēja saimniecī-

bas (lopkopība, lauksaimniecība), kuŗas deva mazākus vai lielākus ieņēmumus, tos tomēr pie sociālās palīdzības iestādēm neatstāja, bet atskaitīja, kā no ieņēmumiem tā arī izdevumiem, kā caurejošas summas. Vienīgi atstāja to daļu, kuŗa bija uzskatāma, kā tīra peļņa no saimniecības. Pie dažām patversmēm šīs saimniecības bija diezgan lielas (sakņu dārzi, mazākos apmēros zemkopība u. t. t.) un dažas no viņām deva arī peļņu, jo darbus kā jādoma izpildīja nespējnieki vai arī pieaugušie bērni (par to gan tiešu norādījumu nav, kaut gan netieši redzams, ka izmaksātās darba algas nav lielas). Noskaidrot šos ieņēmumus (saimniecību peļņu) visos sīkumos nav iespējams, jo tie ļoti cieši saistīti ar pašām patversmēm, kā sociālās palīdzības iestādēm. Valsts iestādēs šādām saimniecībām ir īpaša grāmatvedība, tad saprotams ir iespējams peļņu vai zaudējumus konstatēt visos sīkumos. Pilsētu pašvaldībās tādas kārtības nav. Pie sociālās palīdzības iestāžu ieņēmumiem ir ieskaitīti arī ieņēmumi par pārdotiem atkritumiem.

Starp dažādām atlīdzībām mazākos ieņēmumus dod labierīcības iestādes. Tas tomēr nenozīmē, ka šīm iestādēm vispārī būtu mazākie ieņēmumi, bet daļa no tiem ir pieskaitīti pie citiem ieņēmumu posteņiem. Kā viens no tādiem lielākiem ir ieņēmumi no kanalizācijas, kuŗus pamatojoties uz likuma, pieskaitīja pie nodevām. Labierīcības iestādes robežojas ar uzņēmumiem un viņu nodalīšana no tiem bieži ir pagrūta un atkarājās no katras atsevišķas pilsētas

¹⁾ Pēdējās trīs iestādes pēc pilsētu pašvaldību savienības šēmas ir izdalītas atsevišķā grupā zem nosaukuma „tiesību lietu iestādes.“

№ 88. Mācības naudas 1920.—1930. (1s).
 № 88. Rétribution scolaire de 1920 à 1930 (1s).

№ №	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes					Kopā Total
		I.	II.	III.	IV.	V.	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	51.848	28.049	19.771	8.288	262	108.218
2	1921	54.633	19.341	14.698	3.975	697	93.344
3	1922	65.835	53.792	41.456	12.850	272	174.205
4	1923	125.800	67.864	70.185	21.107	2.760	287.716
5	1924	118.936	69.729	66.369	24.310	9.635	288.979
6	1925	149.102	45.650	50.692	25.336	11.030	281.810
7	1926	162.230	50.010	35.684	35.160	9.980	293.064
8	1927	176.140	49.520	31.736	36.020	8.221	301.637
9	1928	179.400	56.690	39.510	49.760	13.771	339.131
10	1929	182.900	19.490	40.566	52.140	13.732	308.828
11	1930	194.284	41.420	24.460	50.951	17.401	328.516

pašvaldības uzskatiem. Ir tādas iestādes, kuŗas viena pilsēta skaita pie uzņēmumiem, bet citas pie labierīcībām. Statistiskā pārvalde pie iestāžu pieskaitīšanas pie labierīcībām vai uzņēmumiem vadijās pa daļai no tā, kā iestādes iedala mūsu pilsētu pašvaldību vadošie darbinieki un arī skatījās uz to, vai iestādes darbības rezultātā pilsētu pašvaldības grib iegūt peļņu vai arī tikai sedz tās izdevumus. Ja pilsētu pašvaldību nolūks nebija iegūt peļņu, bet ar ieņēmumiem uzturēt tikai zināmo iestādi, tad to skaitīja pie labierīcībām, pretējā gadījumā pie uzņēmumiem. Tomēr konzekventi uzturēt minēto principu arī nebija iespējams.

Ieņēmumi no labierīcībām ir diezgan mazi un 1930. gadā no tām paredzēts ieņemt 16.300 ls. Liela daļa no šīs summas iznāk uz Rīgas labierīcības pārvaldi. Starp šiem ieņēmumiem diezgan lielas ir darba rīkšanas naudas. Nākošos lielākos ieņēmumus dod parki. Ieņēmumus no parkiem var pieskaitīt arī pie nekustamas mantas peļņas. Tomēr šeit jāņem vērā tas, ka parku un dārzu uzturēšana prasa diezgan lielus līdzekļus (mazākais daudz lielākus, kā paredzētie ieņēmumi) un izdevumos tie pieskaitīti pie labierīcības, bet nevis pie nekustamas mantas. Tāpēc, ja ieņēmumus no parkiem skaitītu pie nekustamas mantas, tad par šo posteni dabūtu nepareizu ainu. Ar ieņēmumiem no labierīcības pilsētu pašvaldības tālu nevar segt tos izdevumus, kādus tās tai izdod. To arī nevar prasīt.

f) Pabalsti.

f) Subvention.

Pilsētu pašvaldību budžeti sastādīti tādā veidā, ka tur ir ieskaitīti arī valsts un citi pabalsti. Pabalsti pilsētu pašvaldību budžetos sastāda diezgan lielu summu, kuŗai vispārējā tendencē ir pieaugt. Tie ir galvenā kārtā valsts pabalsti. Pabalstus valsts izsniedz noteiktiem mērķiem un lielākos pabalstus tā dod izglītības veicināšanai (skolotāju algošanai) un sociālai palīdzībai, galvenā kārtā, bezdarba apkarīšanai un sabiedrisko darbu sarīkošanai¹⁾. Kautgan sīkāk par pabalstiem būs īpaša nodaļa, tomēr šeit nepieciešams norādīt uz viņu stāvokli budžetā. Budžeta starp pabalstu summām ir ieskaitītas visas tās summas, kuŗas pilsētu pašvaldības cerē, vai mazākais grib no valsts dabūt. Turpretim nodaļā par pabalstiem, aizņēmumiem un parādiem ir ievietotas faktiski saņemtās summas (atsevišķos gadījumos var būt piespriestas summas, kas gandrīz ir tas pats, kas saņemtās, saprotams, ar dažiem izņēmumiem.) Tāpēc arī pēdējās no budžeta paredzētām summām var uz vienu vai otru pusi atšķirties.

Uz likuma pamata par Latvijas izglītības iestādēm tanīs pilsētās, kuŗas izdalītas no aprīņa, dibināmas īpašas skolu valdes. Šo skolu valžu uzdevums starp citu ir arī „valsts pabalstu pieprasīšana un izsnieg-

¹⁾ Salīdzinot ar lauku pašvaldību budžetu uzbūvi šeit ir zināma atšķirība. Lauku pašvaldības pabalstus skolotāju algošanai budžetā neparedzēja, bet tās summas bija nodalītas pavisam atsevišķi. Tāpēc, ja gribēja konstatēt budžetu kopsummu, tad pie tās vēl bija jāpieliek valsts pabalsti. Ar izdevumos izglītības veicināšanai bija ievietotas tikai tās summas, kuŗas izmaksāja pašas pašvaldības, bet valsts summas neieskaitīja.

№ 89. Pabalsti pilsētu pašvaldībām 1920.—1930.

№ 89. Subvention aux municipalités de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			3	4	5	6	7	8
			1 0 0 0 ls					
1	1920		176	0,0	2,3	3,3	0,6	182
2	1921		1.277	406	63	29	1,4	1.776
3	1922		1.229	344	196	62	8,6	1.840
4	1923		680	469	330	121	47	1.647
5	1924		649	483	376	171	55	1.734
6	1925		770	570	402	244	71	2.057
7	1926		776	628	457	300	70	2.231
8	1927		1.188	637	463	342	89	2.719
9	1928		1.279	1.144	484	320	181	3.408
10	1929		1.168	792	552	361	270	3.143
11	1930		1.317	871	538	380	285	3.391
12	1928—1930 caurmērā — moyenne		1.255	935	525	354	245	3.314
			Procentos — Pourcentage					
13	1920		96,7	0,0	1,2	1,8	0,3	100,0
14	1925		37,4	27,7	19,5	11,9	3,5	100,0
15	1929		37,1	25,2	17,6	11,5	8,6	100,0
16	1930		38,8	25,7	15,9	11,2	8,4	100,0
17	1928—1930 caurmērā — moyenne		37,9	28,2	15,8	10,7	7,4	100,0
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — moyenne par habitant (en ls)					
18	1920		0,95	0,00	0,05	0,11	0,08	0,48
19	1925		2,28	3,90	6,02	4,26	3,01	3,26
20	1929		3,09	5,25	7,58	5,89	8,70	4,53
21	1930		3,48	5,78	7,38	6,20	9,19	4,89
22	1928—1930 caurmērā — moyenne		3,32	6,20	7,21	5,77	7,90	4,78
			Pieaugums 1923. = 100 — Augmentation 1923 = 100					
23	1920		26	0	1	3	1	11
24	1925		113	122	122	202	151	125
25	1929		172	169	167	298	574	191
26	1930		194	186	163	314	606	206
27	1928—1930 caurmērā — moyenne		185	199	159	293	521	201

šana obligatoriskām skolām un skolu budžeta saskaņošana un apstiprināšana^a. Tā kā pabalstu dabūšana no valsts, izglītības vajadzībām, ir saistīta ar skolu valdēm.

Pabalstu summas ir ievērojami pieaugušas, 1920. gadā tās līdzinājās — 0,2, 1925. — 2,1, 1929. — 3,1 un 1930. — 3,4 milj. ls. Septiņu gadu laikā pabalstu summas pieaugušas 2,0 kārtīgi. Lielākās absolūtas summas ir saņēmusi Rīga. Tomēr salīdzinot uz vienu iedzīvotāju Rīgai iznāk mazākas summas, bet lielākas ir saņēmušas vidējās un mazākās pilsētas. 1930. gadā uz vienu Rīgas iedzīvotāju iznāk 3,48 ls liela pabalstu summa, II. grupas pilsētas iedzīvotāju — 5,78 ls un uz V. — 9,19 ls, bet caurmērā pa visām pilsētām — 4,89 ls.

Visi pabalsti pēc avotiem sadalās trīs nevienādās daļās: 1) valsts pabalsti, 2) citu pašvaldību iestāžu un 3) privātpersonu un iestāžu pabalsti. 1928. gadā valsts pabalsti

līdzinājās — 3.406.000 ls un sastādīja — 99,9% no kopsummas; pārējo pabalstu summa līdzinājās — 2.200 ls vai 0,1% no visu pabalstu kopsummas. 1929. gadā valsts pabalsti līdzinājās — 3.139.000 ls un sastādīja vēl mazāku daļu un 1930. gadā tie līdzinājās — 3.384.000 ls un sastādīja — 99,8%. Arī iepriekšējos gados, kad valsts pabalstu summas bija mazākas, arī tad pārējie pabalsti samērā ieņēma ļoti niecīgu vietu. Kaut cik ievērojamas summas no privātiem vai citu pašvaldību iestāžu pabalstiem nav ienākušas. 1930. gadā Cēsis ir paredzējušas saņemt pabalstu no Sarkanā krusta. Jādomā, ka šis pabalsts tieši vai netieši ir saistīts ar kādu pakalpojumu. Vispārī, privāto iestāžu un personu pabalsti ir niecīgi un tiem piemīt gadījuma raksturs.

Bez pabalstiem skolotāju algošanai pilsētu pašvaldības no valsts ir saņēmušas

Nē 90. Pabalsti 1920—1930 (1000 ls)
Nē 90. Subventions de 1920 à 1930 (en 1000 de ls)

	Privātie Privées	Pašvaldību Communaux	Valsts d'Etat
1920	0,5	—	181
1921	4,5	1,8	1.770
1922	4,4	2,9	1.833
1923	1,2	7,4	1.638
1924	2,9	2,1	1.729
1925	3,2	1,0	2.053
1926	12,1	—	2.219
1927	2,0	0,8	2.716
1928	2,2	—	3.406
1929	4,0	0,5	3.139
1930	7,7	—	3.384

un budžetos paredzējušas arī citus pabalstus. Piemēram, 1928. gadā aizņēmumu dzēšanai; 1921. gadā Rīga paredzēja no valsts saņemt pabalstu par truciņo pilsoņu (neridzenicku) ārstēšanu, kā arī slimnīcām u. t. t. Pareizāku ainu par valsts pabalstiem pilsētu pašvaldībām var dabūt, kā jau aizrādīts, īpašā nodaļā, kur šis jautājums ir apskatīts speciāli. No mazajām pilsētām, kuņas paredzējušas diezgan lielus pabalstus, ir minamas — Salacgrīva, Ape, Valdemārpils, Viļāni, Balvi u. t. t. Paredzētās pabalstu summas ikgadus gan pilnos apmēros nerealizējās.

g) Finansu operācijas.

g) Opérations financières.

Tie ieņēmumi, kuņas dod finansu operācijas pēc savas būtības, sastādās no vairāk grupām. Vispirms, tos var iedalīt kārtējos un ārkārtējos ieņēmumos. Otrs, pie kārtējiem pieskaitāmi: ieņēmumi no kapitāliem. Pie ārkārtējiem ieņēmumiem pieskaitāmi: 1) aizņēmumi, 2) kapitālu izlietošana un 3) aktīvu realizācija. Ieņēmumi no kapitāliem nav lieli. Ja arī pirms kara dažām pilsētām piederēja lielāki kapitāli, tad kara laikā, sakarā ar naudas kursa krišanu to reālā vērtība ir niecīga. Tāpēc tās rentes (procenti), kuņas dod kapitāli samērā ir mazas. Lielākas summas no finansu operācijām dod tie posteņi, kuņas var uzskatīt kā ārkārtējus. Šiem posteņiem, kā jau ārkārtējiem, piemīt viena ļoti slikta īpašība — tie ir ļoti svārstīgi. Nevienš no ieņēmumu posteņiem neuzrāda tik lielu svārstību, kā finansu operāciju galvenie posteņi. Lielāko svārstību uzrāda kapitālu un vērtspapīru izlietošana (vai arī aizņemšanās no tiem). Kapitālu izlietošanu vai aizņemšanos no tiem izdara tādos ga-

dījumos, kad pilsētu pašvaldības ar saviem kārtējiem un citiem ārkārtējiem ieņēmumiem nespēj segt izdevumus. Tad arī izdara aizņemšanos no kapitāliem. Izlietot kapitālus var tikai tiem nolūkiem, kādiem tie ir nodibināti un saskaņā ar likumu. Tāpēc kapitālu izlietošana ir saistīta, vispirms, ar pilsētu pašvaldību vajadzībām un otrs, kapitālu apmēriem reālu un likvidu vērtību veidā. No kapitāliem aizņemtās summas, vai arī tie izlietoti pa atsevišķiem gadiem, šādas: 1920. — 15.000 ls, 1921. — 159.000 ls, 1922. — 46.000 ls, 1923. — 106.000 ls, 1924. — 1.173.000 ls, 1925. — 3.278.000 ls, 1926. — 3.527.000 ls, 1927. — 546.000 ls, 1928. — 749.000 ls, 1929. — 1.312.000 ls un 1930. — 189.000 ls. Pie kapitālu un vērtspapīru izlietošanas posteņa pieskaitīti sekoši atsevišķi kapitālu veidi — aizņēmumi no rezerves kapitāla, penziju kapitāla, uzņēmumos iemaksātā avansu kapitāla, nekustamas mantas kapitāla (šini summā Rīgā nav ieskaitīts būvju fonds, kas uzkrājas no ieņēmumiem no dzīvokļu nodokļa un kuņas izlieto būvniecības vajadzībām tieši norakstot no fonda un neizvedot to otrreiz caur budžetu), citi speciāli kapitāli, parādu prasību realizēšana u. t. t. Jautājumā par šo summu atstāšanu pilsētu pašvaldību budžetos ir dažādas domas. Pamatoti norāda, ka šie nav ieņēmumi, bet gan no agrākiem gadiem uzkrāto rezervju izlietošana, un ja šīs summas izlieto kapitāliem ieguldījumiem, un parasti tā tas ir, tad tā ir vienkārša aktīvu posteņu pārvietošana. Ja gadījumā kapitāli ir glabāti bankā un tekoša rēķina, vai noguldījumu veidā, un par šīm summām pilsētas pašvaldība noorganizētu kādu uzņēmumu, tad tā būs tikai aktīva pārvietošanas operācija. Kaut gan tas tā arī būtu, tomēr atstāt šīs summas ārpus budžeta, nerunājot jau no formelā viedokļa, nav iespējams. Sakarā ar kapitālu izlietošanu vai arī aizņēmumiem no tiem, notiek tik liels un ievērojams pārgrozības pilsētu saimniecībā, ka tas nevar atstāt neievērotas. Ka arī viņas mēdz būt diezgan dažādas, tā ka saskatīt ko pilsētu pašvaldības ir izdarījušas ar tiem līdzekļiem, kuņas tās aizņēmušas no rezerves kapitāla un ko tās izdara ar parastajiem ieņēmumiem, nav iespējams stingri kontrolēt un nodalīt. Ja budžeta nievestu summas, kuņas pilsētu pašvaldības aizņemas no saviem kapitāliem, tad arī pacēlās jautājums, vai ir jāieved pilsētu budžetā tie līdzekļi, kuņas tās aizņemas kredītiestādēs. No abiem aizņēmumiem paliek saistības, kuņas pilsētu pašvaldībām nākošos gados ir jākārto.

№ 91. Finansu operācijas 1920.—1930.
№ 91. Opérations financières de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			3	4	5	6	7	
1	2		3	4	5	6	7	8
			1 0 0 0 ls					
1	1920		1.991	553	141	92	5,3	2.782
2	1921		410	274	50	36	2,5	773
3	1922		160	274	129	68	2,0	633
4	1923		7,7	224	171	49	10	462
5	1924		3.044	438	618	106	10,0	4.216
6	1925		3.380	240	321	100	52	4.093
7	1926		4.510	86	269	159	11	5.035
8	1927		779	225	387	221	13	1.625
9	1928		2.815	383	231	72	9,8	3.511
10	1929		1.969	911	333	287	60	3.560
11	1930		1.128	573	306	138	116	2.261
12	1928—1930 caurmērā — moyenne		1.971	623	290	165	62	3.111
			P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e					
13	1920		71,6	19,9	5,0	3,3	0,2	100,0
14	1925		82,6	5,8	7,8	2,5	1,3	100,0
15	1929		55,3	25,6	9,4	8,0	1,7	100,0
16	1930		49,9	25,4	13,5	6,1	5,1	100,0
17	1928—1930 caurmērā — moyenne		63,4	20,0	9,3	5,3	2,0	100,0
			C a u r m ē r ā u z v i e n u i e d z ī v o t ā j u (l s) — M o y e n n e p a r h a b i t a n t (e n l s)					
18	1920		10,75	5,10	2,95	3,19	0,74	7,37
19	1925		10,01	1,64	4,80	1,74	2,20	6,48
20	1929		5,21	6,04	4,57	4,68	1,93	5,13
21	1930		2,98	3,80	4,20	2,25	3,74	3,26
22	1928—1930 caurmērā — moyenne		5,22	4,13	3,98	2,69	2,00	4,48
			P i e a u g u m s 1923. = 100 — A u g m e n t a t i o n 1923. = 100					
23	1920		25.857	247	82	188	53	602
24	1925		43.896	107	188	204	520	886
25	1929		25.571	407	195	586	600	771
26	1930		14.649	256	179	281	1.160	489
27	1928—1930 caurmērā — moyenne		25.597	278	170	337	620	673

№ 92. Finansu operācijas 1920.—1930. (pēc veidiem).
№ 92. Opérations financières de 1920 à 1930 (par genres).

№ №	Gadi Années	Finansu operācijas Opérations financielles	Kapitālu un vērtspapīru rentes	Aizņēmumi	Kapitālu un vērtspapīru izlietošana	Aktīvu realizācija	Pārejie	Kopā Total
			Intérêts des capitaux et des valeurs mobilières	Emprunts	Utilisation des capitaux et d. valeurs mobilières	Réalisation des actifs	Autres	
1	2		1 0 0 0 l a t o s					
1	1920		9	2.724	15	19	—	2.767
2	1921		3	582	159	66	—	740
3	1922		14	484	46	40	10	594
4	1923		6	144	106	157	—	413
5	1924		67	2.731	1.173	175	—	4.146
6	1925		207	363	3.278	176	—	4.024
7	1926		256	898	3.527	136	—	4.817
8	1927		124	644	546	92	—	1.406
9	1928		137	2.415	749	143	—	3.444
10	1929		144	1.860	1.312	172	—	3.488
11	1930		137	1.613	189	164	—	2.103

№ 93. Kapitalu izlietošana Rīgā 1920.—1930. (1000 ls).
№ 93. Utilisation des capitaux à Riga de 1920 à 1930 (en 1000 de ls).

№ №	Gadi Années	Rezerves kapitāls Fonds de réserve			Pensiju kapitāls Capital des retraites			Avansu kapit. uzņēmumos Capital d'avance dans les entreprises			Citi speciāli kapitāli Autres capitaux spéciaux	Kopsummā Somme générale
		Skaidra nauda Argent comptant	Vērtspapīros Valeurs mobilières	Kopā Total	Skaidra nauda Argent comptant	Vērtspapīros Valeurs mobilières	Kopā Total	Skaidra nauda Argent comptant	Vērtspapīros Valeurs mobilières	Kopā Total		
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	152	152
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1924	540	—	540	200	—	200	56	129	185	—	925
6	1925	1.672	720	2.392	200	—	200	—	533	533	—	3.125
7	1926	2.727	583	3.310	200	—	200	—	—	—	—	3.510
8	1927	—	60	60	—	84	84	—	330	330	—	474
9	1928	244	—	244	166	84	250	13	137	150	—	644
10	1929	674	271	945	124	—	124	133	—	133	—	1.202
11	1930	71	—	71	—	—	—	—	—	—	—	71

Bet ja nu kādam rastos vēlēšanās, šos posteņus izslēgt no budžeta kopsummas, tad to viegli var izdarīt, jo visi viņi ir uzrādīti atsevišķi un tāpēc viegli pārkārtojami.

Lielākie aizņēmumi ir izdarīti no rezerves kapitāla. Tā ka aizņemtās summas ir stipri lielas, tad rodas jautājums, kur pilsētu pašvaldībām ir radušies tik lieli kapitāli. Rezerves kapitāla uzkrāšana ir paredzēta 1921. gada noteikumos: „rezerves kapitālā ieskaitāmi, bez budžeta nolemtām summām, pārpalikumi, kas cēlušies budžetu noslēdzot, kā arī to budžeta pantu summas kuŗas tekošā gadā palikušas neizlietas“. Rezerves kapitālu uzkrāšana pēcķaŗa gados notikusi, galvenā kārtā, no minētiem budžetu atlikumiem. Nākošos gados, kad pastiprinātā kārtā vajadzēja līdzekļus, tad faktiski izlietoja minētos atlikumus. Spriežot pēc Rīgas, rezerves kapitāls ir glabājies noguldījumu veidā kredītiestādēs, bet arī viena daļa no tā bija ieguldīta vērtspapīros. Arī pārējie kapitāli, pa lielākai daļai, ir noguldījumi kredītiestādēs. Vienīgais izņēmums ir ar avansu kapitālu uzņēmumos (elektriskā stacijā), kas bija ieguldīts vērtspapīros.

Nākošā vieta ir aizņēmumi. Aizņēmumi un pilsētu pašvaldību parādi sīkāk ir aprakstīti atsevišķā nodaļā. Šini gadījumā ir jāaizrāda tikai uz to, kāda loma tiem piešķirta pilsētu pašvaldību budžetos. Aizņēmumu summas pa atsevišķiem gadiem ir diezgan svārstīgas: 1920. gadā pilsētu pašvaldības savos budžetos paredzēja diezgan lielas aizņēmumu summas — 2,7 milj. ls apmērā, nākošos trīs gados tas ir mazas,

bet 1924. gadā tās atkal pieaug un līdzinas — 2,7 milj. ls, 1928. gadā tās līdzinājās 2,4, 1929. — 1,9 un 1930. — 1,6 milj. ls. Kaut gan vajadzība pēc līdzekļiem pilsētu pašvaldībām ir ļoti liela, lielus aizņēmumus, tās tomēr nevar noslēgt. Pēdējos gados, sakarā ar Latvijas hipotēku un Latvijas bankas aizdevumiem, stāvoklis mazliet uzlabojās.

Aktīvu realizācija resp. ieņēmumi no kustamas un nekustamas mantas pārdošanas nav sevišķi lieli. Tas arī pilnīgi dabīgi, jo pilsētu pašvaldības neiziet ne uz savu inventāru pārdošanu, ne arī uz zemes fonda samazināšanu. Tomēr pilsētu pašvaldību saimniecībā rodas tāds stāvoklis, kad daļa no mantas tās nevajadzības vai arī neizdevīguma dēļ ir jāpārdod. Un summas, kuŗas ieņem no šādas mantas, pēdējos trīs gados svārstās ap 143—172.000 ls. Pa lielākai daļai, pārdotas mantas vieta pilsētu pašvaldības iegādājās jaunu kustamu vai nekustamu mantu.

1922. gadā Daugavpils bija paredzējis 9.500 ls lielus ieņēmumus no loterijas, kuŗus arī pieskaitīja pie finansu operācijām. Saprotama lieta, ka to varēja arī ieskaitīt citā ieņēmumu grupā, jo pēc sava rakstura šim ieņēmumam ir zināms sakars ar uzņēmumiem, tomēr liekas, ka pareizāki ir skaitīt pie finansu operācijām. Šiem paredzētiem ieņēmumiem no loterijas nav liela nozīme, jo kā tas redzams nākošos gados pēc faktiskiem ieņēmumiem, tie nav reāliežušie. Vairāk tādu gadījumu nav, kur pilsētu pašvaldības būtu sarīkojušas loterijas, vai arī paredzējušas no tām ieņemu-

mus. Sprotams, izņēmums ir ar skolu loterijām un bazāriem. Bet tiem jau pavisam cits raksturs un veids.

h) Izdevumu atmaksas 1920.—1930.

h) Remboursement de dépenses de 1920 à 1930.

Valsts budžetā un ieņēmumu struktūrā izdevumu atmaksas ir paredzētas no privātām personām un iestādēm par dažādiem pakalpojumiem vai arī dažādiem labumiem no valsts puses. Pie izdevumu atmaksām ir pieskaitīti ieņēmumi no: ordeniem, lentām, statūtiem, telpu apkurināšanas, automobiļu ekspluatācijas, tiesu izdevumi, analīzes un izmēģinājumu materiāli, nodokļu piedzinēju atalgojumi, būvmateriālu un ierīču pārbaude, automobiļu un šoferu pārbaudīšana, ekspertīzes, plānu izgatavošana u. t. t. Pilsētu pašvaldību budžeta sistēmā daļa no uzskaitītiem ieņēmumiem ir skaitīta pie dažādiem citiem posteņiem, bet pie izdevumu atmaksām ir skaitīti tādi dažādi ieņēmumi, kuŗus pilsētu pašvaldības saņem no tām iestādēm (valsts, pašvaldībām un gadījumā arī privātām) ar kuŗām tām ir kopēji labiercības, izglītības, sociālās palīdzības, administratīvie u. c. pasākumi. Šeit izdevumu atmaksas bieži ir uzskatamas kā līdzdalības naudas pie dažādiem pasākumiem vai iestāžu uzturēšanas. Šīs summas pilsētu pašvaldības saņem vai nu uz likuma pamata, vai arī savstarpējas vienošanās kārtībā. Izdevumu atmaksas, atsevišķos gadījumos ir strīdīgas un dažas pilsētu pašvaldības strīdīgās summas arī ievēd savā budžetā, bet ir arī tādas, kas to nedara. Tālāk izdevumu atmaksas diezgan tuvu pieskaŗas dažiem citiem ieņēmumiem (piemēram, mācības naudas un līdzdalība skolas uzturēšanā), kuŗu pareizu, un galvenais vienādu klasificēšanu ne vienmēr pilsētu pašvaldības visos sikumos ir ievērojušas. Tāpēc pie izdevumu atmaksām ir iespējama zināma nevienādība un nenoteiktība. Tā attiecas gan tikai uz sikākāiem ieņēmumiem un katrā

vienā gadījumā, kur bija iespējams nevienādību novērst, to arī darīja. Tomēr nav izslēgts, ka dažas summas nebija iespējams pilnīgi noskaidrot. un tās ir uzrādītas tā, kā to uzdevušas pilsētu pašvaldības. Tādu gadījumu nav daudz, bet galvenais neskaŗidrās summas ir tik mazas, ka tās uz kopējo ainu neatstāj nekādu iespaidu.

Lielākās atmaksas pilsētu pašvaldības saņem no valsts par līdzdalību dažādu tās iestāžu uzturēšana. No kara resora pilsētu pašvaldības saņem lielākās summas. Nākošā vietā ir līdzdalība policijas iestāžu uzturēšanā. Šeit jāizšķir divējāda veida izdevumu atmaksas: 1) kad tās paredz saņemt no valsts un 2) kad paredz saņemt no citām pašvaldībām, piemēram, apriņķa valdēm.

Kara lietās pašvaldību iestādes izpilda vienīgi dažus palīga uzdevumus. Mūsu pilsētu pašvaldībām piekrit iesaucamo personu sarakstu sastādīšana. Uz zemes kļaušu nolikuma pamata pašvaldībām ir pienākums dot telpas kara spēka vajadzībām, par ko likums paredz noteiktas atlīdzības normas¹⁾. Attiecīgo pašvaldību pienākums ir gādāt par kārtības un kriminalās policijas amatpersonām, vajadzīgām darba un apcietināto personu novietošanas telpām, kā arī par saimniecības vajadzībām un zirgu, automobiļu un citu satiksmes līdzekļu novietošanai derīgām telpām. Bez tam kārtības un kriminālpolicijas darbinieki saņem no vietējām pašvaldībām zinamus līdzekļus. Pašvaldības rūpējas par minēto telpu apsildīšanu un apgaismošanu. Noteikumus par policijas iestādēm un darbiniekiem apgādājamo telpu plašumu un šo telpu apsildīšanu un apgaismošanu izstrādā administratīvais departaments kopā ar pašvaldības departamentu un saziņa ar pašvaldībām apstiprina iekšlietu ministrs. 1930. gada 11. martā izdeva „noteikumus par policijas iestādēm un darbiniekiem apgādājāmām telpām un šo telpu apsildīšanu un apgaismošanu“ (Valdības Vēstnesis 1930. № 65). Šinis noteikumos paredzēja dzīvokļa lie-

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 36. Atlīdzības normas par vienu m² ir sekošas: dzīvokļi: virsnieku kara ierēdņu, virsdienesta karēivju 5 ls; divīzijas štābi, pārvaldes, pulka štābi, atsevišķas kancelejas, karēivju un virsnieku klubi, slimnīcas, ambulances — 4.60 ls; karēivju dzīvojamās telpas, klases, baltfona un rotas kancelejas, virsdienesta karēivju dienesta telpas, virtuves, rotas mantnīcas, ēdamistabas, darbnīcas, sardzes telpas, mazgātavas — 3.10 ls; zirgu stalli — 2.20 ls; noliktavas — auzu, elpes, produktu, mantu rezerves krājumu — 1.70 ls; noliktavas — municijas, ieroču, sprāgstosņu vielu, smērvieļi, maizes, ceptuves, veļas mazgātavas, smēdes, autogaražas, angāri — 2.40 ls; skūņi: ratu, siena, lielgabalu — 1.40 ls. Ja pašvaldības iestāde pastāvīgās ekās izved kapitālremontu, kuŗa vērtība pārsniedz 25% no ekas vērtības, tad atlīdzības norma paaugstināma par 50% no remonta pabeigšanas dienas. Atlīdzības norma jaunceltām ekām paaugstināma par 100%. Atlīdzība par telpām maksājama atkarībā no telpu nozīmes, bet ne atkarībā no faktiskā telpu izmantošanas veida (piemēram, par noliktavas ēku, kuŗa pagaidām ievietoti karavīri, atlīdzība izmaksājama kā par noliktavu un otrādi). Ekās, kuŗas izraudzītas kara spēka vajadzībām, attiecīgā pašvaldības iestāde izved iepriekš visus nepieciešamos remontus, kā iekšējos, tā ārējos, bet pēc šo ēku pārņemšanas tekošos remontus (izņemot kapitālremontus) izved kara resors uz sava rēķina. Atlīdzības normās neietilpst maksa par apsildīšanu un apgaismošanu, bet gan ietilpst maksa par asenizāciju, skursteņu slaucīšanu, kā arī par ūdeni pēc kara ministra apstiprītajām normām.

№ 94. Izdevumu atmaksas 1920—1930.
 № 94. Remboursement de dépenses de 1920 à 1930.

№	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			1 0 0 0 l s					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1920		20	77	18	1,1	0,0	116
2	1921		7,6	2,2	6,1	4,2	0,3	20
3	1922		8,9	4,9	8,2	6,1	1,5	30
4	1923		8,9	5,2	9,7	6,2	6,2	36
5	1924		8,9	5,4	7,3	7,2	9,7	39
6	1925		8,9	26,6	15	3,3	9,3	63
7	1926		160	47	16	10	6,6	240
8	1927		290	58	9,5	7,0	11	376
9	1928		330	54	5,8	6,0	14	410
10	1929		411	65	6,1	7,5	11	501
11	1930		411	55	7,5	8,0	13	495
12	1928—1930 caurmēra — moyenne		384	58	6,5	7,2	13	469
Procentos — Pourcentage								
13	1920		17,2	66,4	15,5	0,9	0,0	100,0
14	1925		14,1	42,1	23,8	5,2	14,8	100,0
15	1929		89,1	13,0	1,2	1,5	2,2	100,0
16	1930		83,1	11,1	1,5	1,6	2,7	100,0
17	1928—1930 caurmēra — moyenne		81,9	12,4	1,4	1,5	2,8	100,0
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)								
18	1920		0,11	0,71	0,38	0,04	0,00	0,31
19	1925		0,03	0,18	0,22	0,06	0,39	0,10
20	1929		1,09	0,43	0,08	0,12	0,35	0,72
21	1930		1,09	0,36	0,10	0,13	0,42	0,71
22	1928—1930 caurmēra — moyenne		1,02	0,38	0,09	0,12	0,42	0,68
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100								
23	1920		225	1.481	186	18	0	322
24	1925		100	512	155	53	150	175
25	1929		4.618	1.250	63	121	177	1.392
26	1930		4.618	1.058	77	129	210	1.375
27	1928—1930 caurmēra — moyenne		4.315	1.115	67	116	210	1.303

lumu (istabu skaitu) atsevišķām policijas amatpersonām. Tā piemēram, aprinķu priekšniekiem bija paredzēti 4-istabu dzīvokļi, priekšnieku palīgiem — 3, uzraugiem — 2, jaunākiem kārtībniekiem, apkalpotājiem, ziņnešiem un sētniekiem — 1 istabu ar plīti. Noteikumos ir paredzēta arī dzīvokļu apkurināšana un dzīvokļu apgaismošana. Minētos noteikumos visas šīs lietas ir diezgan sīki reglamentētas. Noteikumos ir paredzēts, ka tie jānod vai nu naturā, vai arī naudā. Ja dzīvokļus ar pārējām naturālajām nedod naturā, tad jāizsniedz atlīdzība naudā pēc vienošanās, samērā ar telpu īres, malkas un apgaismošanas līdzekļu patiesām vidējām vietējām cenām. Šie izdevumi ir jāsedz pilsētu pašvaldībām, jo likumā nav paredzēts, ka iekšlietu ministrija vai cita valsts iestāde tos atmaksātu. Tomēr sakarā ar pilsētu

pašvaldību grūto finansiēlo stāvokli tās bieži ir griezušas pie valsts iestādēm dēļ minēto izdevumu atmaksas un tāpēc arī savos budžetos atsevišķos gadījumos pilsētu pašvaldības ir tādās atmaksas arī paredzejušas. Tomēr tādā veidā reti, kad tās ir realizējušas. Otra gadījumu grupa, kad pilsētu pašvaldības paredz izdevumu atmaksas par policijas ierēdņiem piegādātām telpām ir tani gadījumā, kad tās kopējas ar lauku pašvaldībām un izdevumus sadala savā starpā. Tādos gadījumos pilsētu pašvaldību iestādēm ir tiesība saņemt un tās arī ieņem attiecīgu daļu no lauku pašvaldībām.

Bez minētām divām lielākām izdevumu atmaksu grupām ir vēl dažas sīkākas, kas ienāk uz sociālās apgādības, izglītības, veselības aizsardzības un citu izdevumu rēķina. Šīs atmaksas arī nāk par tādiem

N° 95. Pilsētu pašvaldības netto budžeti 1920.—1930.
N° 95. Budgets net des administrations des villes de 1920 à 1930.

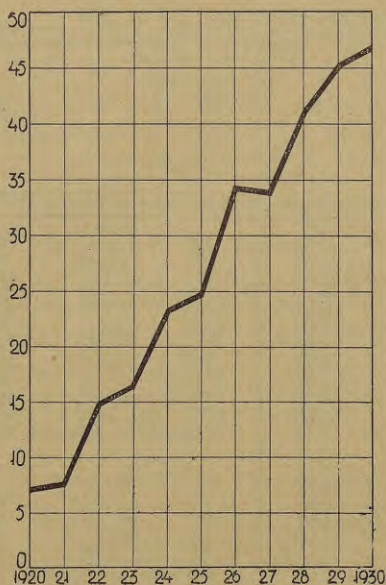
N ^o	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
N ^o	Gadi Années	3	4	5	6	7	8
1	1920	4.897	1.589	389	195	15	7.085
2	1921	5.403	1.482	471	273	50	7.679
3	1922	10.422	2.562	1.120	549	100	14.753
4	1923	11.237	2.902	1.425	796	182	16.472
5	1924	15.901	3.704	2.366	1.031	267	23.269
6	1925	20.218	4.161	2.313	1.225	371	28.288
7	1926	25.138	4.637	2.480	1.551	419	34.225
8	1927	23.300	5.181	3.026	1.808	544	33.859
9	1928	29.152	6.106	3.058	1.818	731	40.865
10	1929	31.488	6.897	3.534	2.235	936	45.090
11	1930	32.802	7.042	3.672	2.257	1.093	46.867
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	31.148	6.682	3.421	2.103	920	44.274
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
13	1920	69,1	22,4	5,5	2,8	0,2	100,0
14	1925	71,5	14,7	8,2	4,3	1,3	100,0
15	1929	69,8	15,3	7,8	5,0	2,1	100,0
16	1930	70,0	15,0	7,8	4,8	2,4	100,0
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	70,4	15,1	7,7	4,7	2,1	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	26,45	14,65	8,13	6,77	2,11	18,78
19	1925	59,87	28,48	34,62	21,37	15,72	44,79
20	1929	83,32	45,75	48,50	36,44	30,17	64,98
21	1930	86,80	46,71	50,39	36,80	35,23	67,54
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	82,42	44,32	46,95	34,29	29,65	63,80
Pieaugums 1923. = 100 — Augmentation 1923. = 100							
23	1920	44	55	27	27	8	43
24	1925	180	143	162	169	204	172
25	1929	280	238	248	308	514	274
26	1930	292	243	258	311	601	285
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	277	230	240	290	505	269

izdevumiem, kur attiecīga pilsētas pašvaldība izdara zināma veida pakalpojumus otrai pašvaldībai, bet to sedz ar zināmu izdevuma atmaksu. Šīs atmaksas arī piešķir cita veida pilsētu pašvaldību ieņēmumiem, kā mācības un ārstēšanas naudas u. t. t.

Salīdzinot pašvaldību izdevumus savā starpā nav jāaizmirst, ka izdevumu atmaksas ir tādas summas, kuŗas figurē publisktiesisku iestāžu budžetos divas reizes, Vienreiz stārnīcības iestādē, vai tās iestādes budžetā un izdevumos, kuŗa izpilda otras iestādes rīkojumu, un otrreiz, tās pašvaldības budžetā kuŗa tiešām zināmo summu no saviem līdzekļiem izdod. Pareizības labā minētā summa ir jāskaita vienreiz un tieši pie tās pašvaldības iestādes izdevumiem, no kuŗas līdzekļiem tās nāk. Izdevumu atmaksas pilsētu pašval-

dību līdzekļu kopsommu nepaceļ, tā paliek bez pārmaiņām, jo aiz katras tādas atmaksas slēpjas attiecīgs izdevums. Izdevumu atmaksam ir tikai norēķināšanās raksturs, tomēr izslēgt tās no pilsētu pašvaldību budžeta nav iespējams jo diezgan grūti konstatēt, kādiem specifīcītiem izdevumiem tās ir izlietotas.

Neparedzēti ieņēmumi. *Recettes imprévues.* Pēdējā ieņēmumu grupa ir neparedzēti ieņēmumi. Pēc oficiālas šēmas pie neparedzētiem ieņēmumiem ir paredzētas sekošas ieņēmumu grupas: 1) no soda naudas, 2) no pārdotiem īpašumiem, 3) no ziedojumiem, 4) atlīdzība par apdrošinātām ēkām un mantām, 5) aizņēmumi. Pārvaldes šēmā neviens no šiem ieņēmumiem, ja tas bija tādā veidā apzīmēts, pie neparedzētiem ieņēmumiem nav skaitīts, tie ir sadalīti pa dažādām ieņēmumu grupām. Pie nepare-

№ 9. Pilsētu pašvaldību neto budžeti (milj. ls).

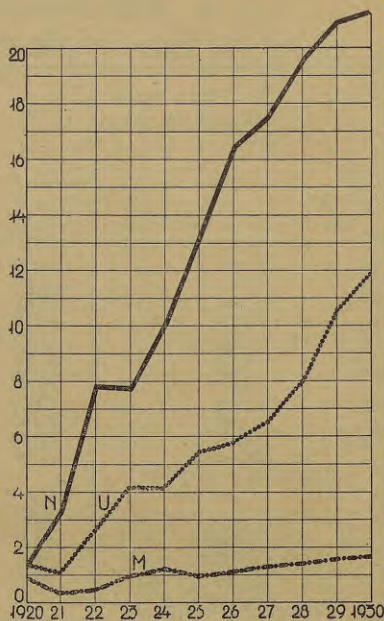
№ 9. *Budgets net des administrations des villes (en millions de ls).*

dzētiem ieņēmumiem ir pieskaitīti tieši tie ieņēmumi, kas kā tādi ir apzīmēti. Atsevišķos gadījumos neparedzētie ieņēmumi ir diezgan lieli, piemēram, Rēzeknei 1920. gadā, tomēr tas ir uzskatāms par izņēmumu, kas sastopams tikai vienreiz. Parasti neparedzētie ieņēmumi ir ļoti mazi un tie vairāk izpilda budžeta nobalansēšanas lomu. Periodā 1920.—1930. gados neparedzētie ieņēmumi svārstas starp 9.500 līdz 81.200 ls.

j) Netto budžets.

j) Budgets net.

Pilsētu pašvaldības savus budžetus sastāda pēc brutto principa, paredzot starp ieņēmumiem un izdevumiem arī apgrozījumu summas. Šādā veidā sastādītie budžeti nav salīdzināmi ne starp atsevišķām pilsētām ne arī ar valsts un lauku pašvaldību budžetiem. No statistikas viedokļa tas ir liels trūkums, un tāpēc tas bija jānovērš. Sakarā ar to pārvalde pilsētu budžetus tūrija kā no apgrozījumu, tā arī caurejošām summām. Pie caurejošām summām ir pieskaitāmi tādi ieņēmumi un izdevumi,

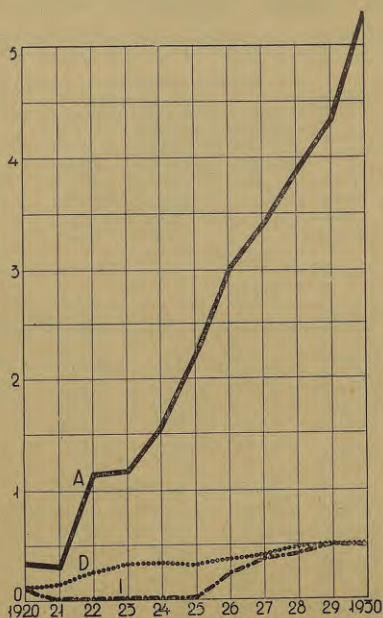
№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi (milj. ls).

N — nodokļi un nodevas; U — uzņēmumu peļņa; M — peļņa no nekustamas mantas.

№ 10. *Recettes des administrations des villes (en millions de ls).*

N — impôts et contributions; U — bénéfice des entreprises; M — bénéfice des immeubles.

kuņiem ir norēķināšanās raksturs vai nu starp atsevišķām pilsētu nodaļām, vai arī pilsētas pašvaldības izpilda kādus maksājumus trešo personu vai iestāžu (arī valsts) uzdevumā. Bieži gadās, ka pilsētu pašvaldības arī šādas summas ieved savos budžetos, bet saprotams, ka ar tām pilsētas nevar brīvi rīkoties, bet gan tās jau no trešām personām ir nozīmētas noteiktiem mērķiem. Pēc būtības šādas summas pilsētu pašvaldību budžetos nemaz nebūtu ievedamas, bet gadījumā ja tas noticis, tās ir izmetamas. Apgrozījumu summas bija sastopamas, galvenā kārtā, uzņēmumos un nekustamas mantas ekspluatācijā, bet caurejošās summas visos pārējos posteņos. Pie neto budžeta aprēķināšanas vēl viens no ievērojamākiem jautājumiem ir kapitālu izlietošanas lieta un mantas pārdošana (aktīvu realizācija). Kaut gan abos minētos gadījumos iegūtos līdzekļus, pa lielākai daļai, izlieto kapitāliem ieguldījumiem un tādā kārtā nenotiek nekādas pārgrozības

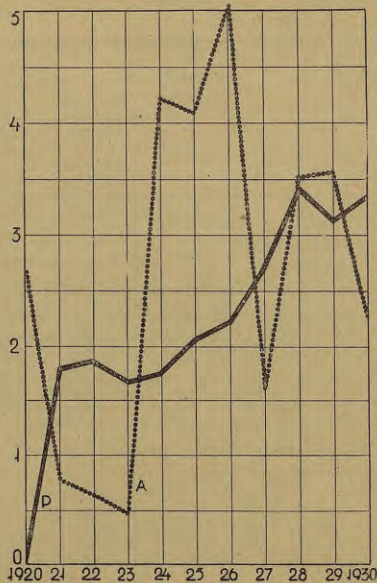
№ 11. Atlīdzības un atmaksas (milj. ls.)

A — ārstēšanas naudas u. c.; D — dažādas atlīdzības; I — izdevumu atmaksas.

№ 11. Indemnités et remboursements (en millions de ls.)

A — indemnités pour traitement; D — diverses indemnités; I — remboursement des dépenses.

ar pilsētu pašvaldību mantas kopvērtību, tomēr tās sastāvs mainās un, ja šīs summas neuzrādītu netto budžetā, tad nebūtu pilnīga pārskata par pilsētas saimniecību. Paļauties uz bilanci, ka tā to papildinās līdz vēlamai pārskatāmībai nevar, jo bilances sastādīšanas tehnika nav noteikta un vispāri pie bilances uzstādīšanas nav izstrādājušies noteikti principi. Pie tā vēl jāpieņem, ka daudz labāki pārredzama ir pilsētu pašvaldību saimniecība tani gadījumā, ja visi attiecīgie materiāli koncentrēti viena vietā. Tāpēc arī aktīvu realizācija un kapitālu izlietošana ir atstāti budžetā. Vēl jo vairāk tāpēc, ka izlieto galvenā kārtā rezerves kapitālus resp. iepriekšējo gadu atlikumus, vai tādas summas, kas budžetā nav bijušas. Turpretim, ja šīs summas ir bijušas pilsētu pašvaldību budžetā, kā piemēram tas ir ar būves fondu Rīgā, kurš uzkrājas no dzīvokļu nodokļa, tad šādos gadījumos to otrreiz budžetā neieved, jo tā būtu lieka atkārtosšanās, kas nepareizi apgaismotu

№ 12. Pabalsti un aizņēmumi (milj. ls.)

P — pabalsti; A — aizņēmumi un citas finansu operācijas.

№ 12. Subventions et emprunts (en millions de ls.)

P — subventions; a — emprunts et autres opérations financières.

pilsētu pašvaldību saimniecību. Arī Rīgas pilsēta savā budžetā būves fonda summas otrreiz neieved.

Salīdzinot pilsētu pašvaldību bruto un netto budžetu kopsummas redzams, ka 1920.—1921. gadu budžetos apgrozījumu summas, sastādīja lielāku daļu no bruto budžeta, kā tagad pēdējos gados. 1920. gadā tās sastādīja 36,9%, 1921. — 41,0%, 1922. — 33,7%, 1923. — 24,5%, 1924. — 21,2%, 1925. — 19,9%, 1926. — 17,1%, 1927. — 19,0%, 1928. — 17,7%, 1929. — 18,2% un 1930. — 19,0%. Lielas apgrozījumu summas 1920.—1921. gadā izskaidrojamas ar to, ka tani laikā pilsētu pašvaldības apgādāja iedzīvotājus ar pārtiku un kurināmiem materiāliem, un šīs operācijas deva diezgan lielus apgrozījumus. Līdz ar šo operāciju izbeigšanos, apgrozījumu summas procentuāli samazinājās. Apgrozījumu un caurejošo summu daļas svārstīšanās izskaidrojama ar budžeta uzbūvi attiecīgā gadā. Tani gados, kad pilsētas aizņemas lielākas summas, tad apgrozījumu summas sastāda mazāku daļu un otrādi. Ja apskata apgrozi-

№ 96. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi
№ 96. Moyenne des recettes des administration

№ №	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un no- devas	Neku- stama manta	Uzņē- mumi un pa- sākumi	Ārstēša- nas naudas u. c.	Dažādas atlīdzības — Indemnités diverses							
						Impōts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et établis- sements	Traite- ment médic. et autres	Izglīti- bas iestā- dēm	Sociālās palīdzī- bas ie- stādēm	Labieri- cības ie- stādēm	Kopā Total
1 0 0 0 1 s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
1	I.	14.455	1.043	8.523	3.232	209	69	6,0	284				
2	II.	2.938	227	1.016	781	56	21	5,0	82				
3	III.	1.581	135	438	392	39	2,6	0,5	42				
4	IV.	1.130	86	177	100	59	3,7	0,7	64				
5	V.	500	52	24	0,1	17	0,0	0,4	18				
6	Kopā — Total	20.604	1.543	10.178	4.505	380	97	13	490				
Procentos — Pourcentage													
7	I.	46,4	3,4	27,4	10,4	0,7	0,2	0,0	0,9				
8	II.	44,0	3,4	15,2	11,7	0,8	0,3	0,1	1,2				
9	III.	46,2	3,9	12,8	11,5	1,1	0,1	0,0	1,2				
10	IV.	53,7	4,1	8,4	4,8	2,8	0,2	0,0	3,0				
11	V.	54,3	5,7	2,6	0,0	1,9	0,0	0,0	1,9				
	Kopā — Total	46,5	3,5	23,0	10,2	0,9	0,2	0,0	1,1				
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par													
12	I.	38,25	2,76	22,55	8,55	0,55	0,18	0,02	0,75				
13	II.	19,49	1,51	6,74	5,18	0,37	0,14	0,03	0,54				
14	III.	21,69	1,85	6,01	5,38	0,53	0,05	0,00	0,58				
15	IV.	18,43	1,40	2,89	1,63	0,97	0,06	0,01	1,04				
16	V.	16,11	1,67	0,77	0,00	0,55	0,00	0,01	0,57				
	Kopā — Total	29,69	2,22	14,67	6,49	0,55	0,14	0,02	0,71				

jumu un caurejošo summas absolūtos skaitļos, tad tās gandrīz bez pārtraukuma pieaug. 1920. gadā tās līdzinājās — 4,1, 1921. — 5,3, 1922. — 7,5, 1923. — 5,3, 1924. — 6,2, 1925. — 7,0, 1926. — 7,0, 1927. — 7,9, 1928. — 8,8, 1929. — 10,0 un 1930. — 11,0 milj. ls. Apgrozījumu summu pieaugums pēdējos gados izskaidrojams ar to, ka Liepāja pārņēma savā īpašumā elektrisko staciju un ielas dzelzceļu, kuŗi lielā mērā pacēla apgrozījumu summas budžetā. Tāpēc arī salīdzinot apgrozījumu summu nozīmi pa atsevišķām pilsētu grupām novērojams, ka mazo pilsētu budžetos tā ir pavisam niecīga, bet lielajās, kur darbojas daudz lielu uzņēmumu, tur arī apgrozījumu nozīme ir lielāka. 1930. gadā V. grupas pilsētas apgrozījumu summas sastādīja 7,4% no bruto budžeta (1929. gadā—5,5%), IV. grupas pilsētās — 7,0%, III. — 19,3%, II. — 26,8% un Rīgā — 18,1%. Uzkrītoši, ka Rīgā apgrozījumu summas sastāda mazāku daļu, kā II. un III. grupas pilsētas.

Tas izskaidrojams ar to, ka Rīgā bez uzņēmumiem lielākus ieņēmumus dod arī nodokļi, ārstēšanas naudas, aizņēmumi u. t. t. Turpretim II. grupas dažās pilsētās ir tādi lieli uzņēmumi, kādu nav pat Rīgai (piemēram Liepājas pilsētas ielu dzelzceļš), tāpēc arī šeit apgrozījumu summas sastāda tik lielu daļu no bruto budžeta, kuŗa pie tam vēl ir lielāka (daļa no bruto budžeta), kā Rīgā. Ja salīdzina apgrozījumu summas absolūtos skaitļos, tad lielākās iznāk uz Rīgu. 1930. gadā Rīgas bruto budžetā apgrozījumu un caurejošās summas sastādīja 7,2 milj. ls, II. grupas pilsētās — 2,6, III. — 0,88, IV. — 0,17 un V. — 0,087 milj. ls.

Pilsētu pašvaldību budžetu struktūrā lielākos ieņēmumus dod nodokļi un nodevas — 21,3 milj. ls apmērā, 1930. gadā tie sastāda 45,4% no visu ieņēmumu kopsummas. Nodokļu nozīmei pilsētu pašvaldību budžetā visu laiku nav bijusi vienāda nozīme. Atsevišķos gados to nozīme ir arī samazinājusies. Kaut gan absolūtos skaitļos

caurmēra (1928.—1930.).
municipales (1928—1930).

Pabalsti Subsides	Finansu operāci- jas Opéra- tions finan- cielles	Izdevumu atmaksas Rembour- sement des dépenses	Nepare- dzēti Recettes impré- vues	Kopā Total
11	12	13	14	15
1.255	1.971	384	—	31.147
936	623	58	21	6.682
525	290	6,5	13	3.421
354	165	7,2	21	2.104
246	62	13	6,0	920
3.314	3.111	468	61	44.274
4,0	6,3	1,2	—	100,0
14,0	9,3	0,9	0,3	100,0
15,3	8,5	0,2	0,4	100,0
16,8	7,8	0,4	1,0	100,0
26,7	6,7	1,4	0,7	100,0
7,5	7,0	1,1	0,1	100,0
habitant en (ls)				
3,32	5,22	1,02	—	82,42
6,20	4,13	0,39	0,14	44,32
7,20	3,98	0,09	0,18	46,95
5,77	2,69	0,12	0,34	34,31
7,93	1,99	0,42	0,19	29,65
4,78	4,48	0,67	0,09	63,80

tie nav samazinājušies (izņemot 1923. gadu, un arī tad ļoti niecīgos apmēros), tāpēc nodokļu nozīmes svārstīšanās ir izskaidrojama ar citu posteņu straujāku pieaugumu. Tas vispirms, izskaidrojams ar aizņēmumiem resp. finansu operācijām. Aizņēmumi paši par sevi, kā ārkārtēji ieņēmumi ir ļoti svārstīgi: vienu gadu aizņemas lielas summas, bet nākošā gadā nav nemaz aizņēmumu. Šāds stāvoklis izsauc stabilo posteņu, kā nodokļu nozīmes u. c. svārstību. Otrās, zināmu vispārēju iespaidu uz nodokļu nozīmes svārstību atstāj arī uzņēmumu peļņa. Tā jau vairāk pastāvīgāka un līdz ar to parādās nodokļu nozīmes tendence. Zem šādu elementu iespaidiem atrodas nodokļu nozīmes atbilstība pilsētu pašvaldību budžetā. Sākot ar 1927. gadu, pie nodokļu summas nemitīgās pieaugšanas, nodokļu nozīme budžeta struktūrā samazinās, bet taņi pat laikā pieaug uzņēmumu peļņas nozīme:

	Nodokļi Impôts	Uzņēmumi Entreprises
	Procentos — Pourcentage	
1927. gadā	51,7	19,2
1928. "	48,1	19,8
1929. "	46,4	23,3
1930. "	45,4	25,5

Kā redzams, minēto četru gadu laikā nodokļu nozīme ir samazinājusies par 6,4 uz 45,4%, bet uzņēmumu peļņas nozīme par 6,3 uz 25,5% ir pieaugusi. Šīni gadījumā pieaugums un samazināšanās sakrīt gandrīz uz desmito daļu procentēm. Tā kā katrā ziņā šīs parādības kaut gan pretējas tomēr viena otru sekmē. Uzņēmumu peļņas nozīmes straujais pieaugums nāk no tam, ka pēdējos gados pilsētu pašvaldības ir pārņēmušas jaunus uzņēmumus, bet vecos ekspluatē ar labākiem panākumiem. Nodokļu nozīme pa atsevišķām pilsētu grupām ir šāda: I. grupā tie sastāda — 46,4% (caurmērā par trim pēdējiem gadiem), II. — 44,0%, III. — 46,2%, IV. — 53,7% un V. — 54,3%. Pilsētās ar mazu iedzīvotāju skaitu nodokļi sastāda daudz lielāku procentu, ka lielajās pilsētās. Rīga gan šīni ziņā ir izņēmums, un nodokļi te sastāda lielāku procentu, kā II. un III. grupas pilsētās. Ar uzņēmumiem ir pretēja aina: mazajām pilsētām nav gandrīz nekādu uzņēmumu, un tāpēc tie nedod arī nekādu peļņu. Lielajās pilsētās, sevišķi Rīgā darbojas diezgan daudz uzņēmumu, bet galvenais, daži no tiem dod ļoti lielu peļņu — elektriskās stacijas. Tāpēc arī uzņēmumu peļņas nozīme starp Rīgas ieņēmumiem sastāda ļoti lielu procentu un caurmērā par pēdējiem trim gadiem tas līdzinājas 27,4%, II. grupas pilsētās — 15,2%, III. — 12,8%, IV. — 8,4% un V. — 2,6%. Mazajās pilsētās ieņēmumu nozīme budžetu struktūrā ir 10 kārtīgi mazāka, kā Rīgā.

Ieņēmumi no nekustamas mantas ekspluatācijas 11 gadu periodā ir pārdzīvojuši pāris svārstīšanās gadījumus: 1920. gadā tie bija stipri lieli, jo Rīga diezgan plašos apmēros izmantoja savus mežus. Nākošā gadā tie samazinājās, bet tad atkal līdz 1924. gadam pieauga. No 1925. gada ieņēmumi no nekustamas mantas ekspluatācijas pamazām pieaug. Ieņēmumu nozīme no nekustamas mantas 11 gadu laikā pāris gados svārstās, bet pēdējos 3 gados tai ir maza tendence uz pieaugšanu. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielas izšķirības ieņēmumu nozīmei no nekustamas mantas ekspluatācijas nav. Vienīgais ir jāatzīmē, ka pilsētās ar mazu iedzīvotāju skaitu tie ir lielāki un sevišķi tas sakāms par V. grupu, no kuŗas izceļas Piltene ar savu mežu ekspluatāciju.

№ 97. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi
 № 97. Recettes des administrations municipales

№. №	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un no- devas	Neku- stama manta	Uzņē- mumi un pa- sākumi	Ārstēša- nas naudas u. c.	Dažādas atlīdzības — Indemnités diverses			Kopā Total				
						Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et etablis- sements		Traite- ment médic. et autres	Izglīti- bas iestā- dēm	Sociālās palīdzī- bas ie- stādēm	Labierī- cības ie- stādēm
1 0 0 0 1 s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
1	1920	1.264	890	1.361	346	106	9	5	120				
2	1921	3.201	341	1.099	309	115	23	10	148				
3	1922	7.810	444	2.585	1.142	222	21	13	256				
4	1923	7.697	923	4.169	1.170	302	15	8	325				
5	1924	9.947	1.213	4.153	1.575	304	19	5	328				
6	1925	13.145	917	5.430	2.214	296	21	6	323				
7	1926	16.397	1.105	5.780	3.018	324	38	5	367				
8	1927	17.493	1.302	6.499	3.396	335	67	6	408				
9	1928	19.635	1.396	8.065	3.898	377	82	12	471				
10	1929	26.905	1.566	10.512	4.338	382	106	10	498				
11	1930	21.272	1.667	11.937	5.280	383	102	16	501				
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	20.604	1.543	10.178	4.505	381	97	12	490				
Procentos — Pourcentage													
13	1920	17,8	12,6	19,2	4,9	1,5	0,1	0,1	1,7				
14	1921	41,9	4,5	13,9	4,0	1,5	0,3	0,1	1,9				
15	1922	52,9	3,0	17,5	7,8	1,5	0,1	0,1	1,7				
16	1923	46,7	5,6	25,3	7,1	1,8	0,1	0,1	2,0				
17	1924	42,7	5,2	17,8	6,8	1,3	0,1	0,0	1,4				
18	1925	46,5	3,2	19,2	7,8	1,0	0,1	0,0	1,1				
19	1926	47,9	3,2	16,9	8,8	1,0	0,1	0,0	1,1				
20	1927	51,7	3,9	19,2	10,0	1,0	0,2	0,0	1,2				
21	1928	48,1	3,4	19,8	9,5	0,9	0,2	0,1	1,2				
22	1929	46,4	3,5	23,3	9,6	0,9	0,2	0,0	1,1				
23	1930	45,4	3,6	25,5	11,3	0,8	0,2	0,1	1,1				
24	1928—1930 caurmērā — moyenne	46,6	3,5	23,0	10,2	0,9	0,2	0,0	1,1				
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne													
25	1920	3,35	2,36	3,61	0,92	0,28	0,02	0,02	0,32				
26	1925	20,81	1,45	8,60	3,51	0,47	0,03	0,01	0,51				
27	1929	30,13	2,25	15,15	6,25	0,55	0,15	0,02	0,72				
28	1930	30,66	2,40	17,20	7,61	0,55	0,15	0,02	0,72				
29	1928—1930 caurmērā — moyenne	29,69	2,22	14,67	6,49	0,55	0,14	0,02	0,71				
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation													
30	1920	16	96	33	30	35	60	63	37				
31	1925	171	99	130	189	98	140	75	99				
32	1929	272	170	252	371	126	707	125	153				
33	1930	276	181	286	451	127	680	200	154				
34	1928—1930 caurmērā — moyenne	268	167	244	385	126	647	150	151				

Ārstēšanās naudām un dažādām atlīdzībām ir tendence visu laiku pieaugt. To nozīmē budžetā atsevišķos gados ir tomēr svārstījusies, kas atkarājas no pārējo posteņu straujākas pieaugšanas.

Lielākā svārstīšanās novērojama ar pabalstiem, bet sevišķi ar finansu operācijām. Starp valsts pabalstiem ir tādi, kuri atkārtojas katru gadu, un tie gandrīz nemaz nesvārstās, bet uzrāda pieaugumu.

Tāda tendence ir valsts pabalstiem skolotāju algošanai. Tomēr 1921.—1923. gados pilsētu pašvaldības bez pabalstiem skolotāju algām saņēma arī citus, piemēram slimnīcām, un tātad gados, kad tos saņēma, tad pabalstu summas, ka absolūtos skaitļos tā arī to nozīmē budžetā bija stipri lielāka. Absolūtos skaitļos pabalstu summām ir tendence pieaugt, bet procentēs pret kopsummu tie pēdējos gados samazinās (ar zināmām

1920.—1930.
de 1920 á 1930.

Pabalsti Subsides	Finansu operācijas Opérations financielles	Izdevumu atmaksas Rembour- sement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
11	12	13	14	15
182	2,782	116	24	7,085
1,776	773	20	12	7,679
1,840	633	30	13	14,753
1,647	463	36	42	16,472
1,734	4,216	39	64	23,269
2,057	4,093	63	46	28,288
2,231	5,035	240	52	34,225
2,719	1,625	377	40	33,859
3,408	3,511	410	51	40,865
3,143	3,560	501	68	45,091
3,391	2,261	495	63	46,867
3,314	3 111	468	61	44,274
2,6	39,3	1,6	0,3	100,0
23,2	10,1	0,3	0,2	100,0
12,5	4,3	0,2	0,1	100,0
10,0	2,8	0,2	0,3	100,0
7,5	18,1	0,2	0,3	100,0
7,3	14,5	0,2	0,2	100,0
6,6	14,7	0,7	0,1	100,0
8,0	4,8	1,1	0,1	100,0
8,3	8,6	1,0	0,1	100,0
7,0	7,9	1,1	0,1	100,0
7,2	4,8	1,0	0,1	100,0
7,5	7,0	1,0	0,1	100,0
par habitant				
0,48	7,37	0,31	0,06	18,78
3,26	6,48	0,10	0,07	44,79
4,53	5,13	0,72	0,10	64,98
4,89	3,26	0,71	0,09	67,54
4,78	4,48	0,67	0,09	63,80
11	601	322	57	43
125	884	175	110	172
191	769	1,392	162	274
206	488	1,375	159	285
201	672	1,300	145	269

svārstībām). Pabalstu nozīme atsevišķās pilsētu grupās ir dažāda ar noteiktu tendenci pieaugt mazajās pilsētās: Rīgā caurmērā par pēdējiem trim gadiem pabalstu nozīme līdzinājas 4,0% no budžeta, II. grupas pilsētās — 14,0%, III. — 15,3%, IV. — 16,8% un V. — 26,7%.

Finansu operācijām, starp kuņām galvenā kartā ir aizņēmumi no ārienes un no pašu pilsētu kapitāliem, aiz sprotā-

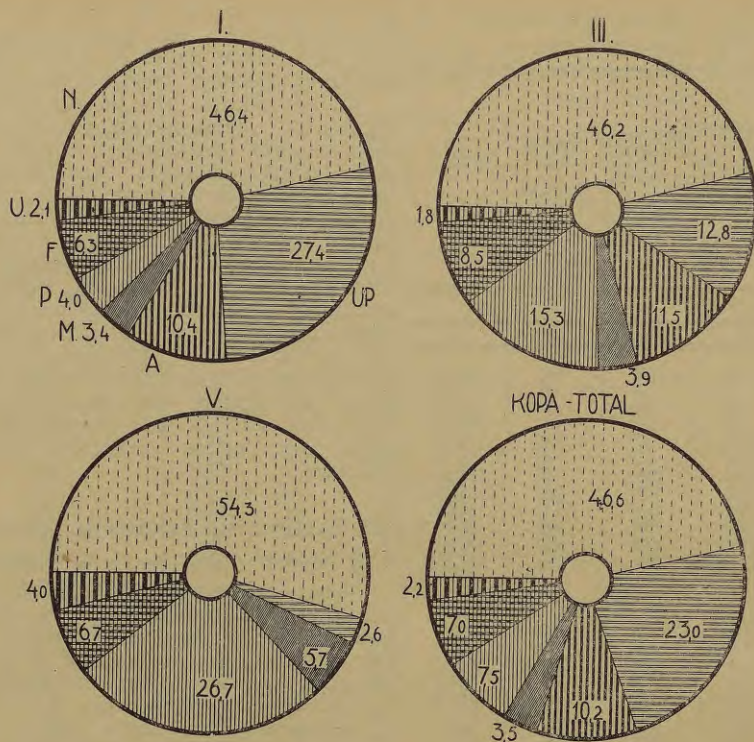
miem iemesliem, ir vislielākā tendence uz svārstīšanos. Tā 1920. gada budžetos pilsētu pašvaldības paredzēja ļoti lielus aizņēmumus (sevišķi Rīgā), un tie līdzinājās — 2,8, bet nākošā gada, tie samazinājās uz 0,3 milj. ls. Lielas aizņēmumu summas paredzētas 1924.—1926. gados, tad tās samazinās lai atkal pieaugtu. Aizņēmumu resp. finansu operāciju summu pieaugums vai samazināšanās ļoti lielā mērā iespaido visu pilsētu pašvaldību ieņēmuma budžeta uz būvi. Ja pārējie ieņēmumu posteņi absolūtos skaitļos pieaug normāli, bet finansu operācijas gada laika pieaug par ļoti lielām summām, tad pārējie ieņēmumi procentuāli var pat samazināties. Lai iegūtu pareizāku ainu par pilsētu pašvaldību ieņēmumu nozīmes pieaugumu vai samazināšanos, no tiem būtu jāizslēdz tādi posteņi, kā aizņēmumi u. c., kuņiem ir ārkārtēju ieņēmumu raksturs.

k) Kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi.

k) Recettes ordinaires et extraordinaires.

Kaut gan pastāvošā oficiālā pilsētu pašvaldību budžetu šēma neparedz ieņēmumus dalīt kārtējos un ārkārtējos, tomēr pēc sava rakstura tie tādi ir. Pieturoties pie zināmiem principiem visi ieņēmumi ir sadalīti divās minētās daļās. Lielākā daļa kā summas, tā arī skaita ziņā ir kārtējie ieņēmumi. Ārkārtējo ieņēmumu avotu skaits turpretim ir diezgan mazs. Klātpieliktā savilkumā pie ārkārtējiem ieņēmumiem ir pieskaitīti: 1) pilsētu pašvaldību aizņēmumi, 2) kapitālu izlietošana un 3) aktīvu realizācija. Pie ārkārtējiem ieņēmumiem vēl bez šaubām ir mināmi ieņēmumi no pastiprinātas mežu ekspluatācijas, kuņū izdārja Rīgas pilsēta pirmajos pēckaņā gados. Tomēr ieņēmumi no mežu ekspluatācijas ārpus saimniecības plāna nav ieskaitīti ārkārtējos ieņēmumos, jo nevar skaidri noteikt cik lieli tie bija. Katrā ziņā šī summa 1920. gadā ir vērtējama ap 0,5 milj. ls. Pie aktīvu realizācijas, bez tām summām, kuņas ir uzrādītas pie finansu operācijām, ir pieskaitītas summas, kuņas pilsētu pašvaldības ieņēma no pārtikas vielu un malkas krāņumu likvidācijas. 1920. gadā viņas sastādīja diezgan lielu summu.

Pa atsevišķiem gadiem ārkārtējie ieņēmumi ir ļoti svārstīgi: 1920. gadā tie ir lieli un līdzinās 4,0 milj. ls, kas sastāda 56,0% no visiem ieņēmumiem. Nākošos gados līdz 1924. tie samazinās un sastāda aizvien mazāku daļu no kopsummas. 1923. gadā tie sastāda tikai 8,3%. 1924. gadā

№ 13. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi caurmērā 1928.—1930. (procentos).

I. — Rīga, II. pilsētas ar 5—15.000 iedzīvotājiem un V. zem 2.000 iedzīvotāju. N — nodokļi un nodevas U.P. — Uzņēmumu peļņa; A. — arstēšanas naudas u. c.; M. — peļņa no nekustamas mantas; P. — pabalsti F. — aizņēmumi un citas finansu operācijas; N. — neparedzēti ieņēmumi.

№ 13. Moyenne des recettes des administrations des villes de 1928 à 1930 (pourcentage.)

I. Rīga, II. — villes avec 5—15.000 habitants et; V. — au dessous de 2.000 habitants. N — impôts et contributions, U.P. — bénéfice des entreprises; A — indemnités pour traitement et autres, M. — bénéfice des immeubles, P. — subvention, F. — emprunts et autres opérations financières, N. — recettes imprévues.

ārkārtējie ieņēmumi strauji pieaug un līdzinās 4,1 milj. ls, kas sastāda — 17,5% no ieņēmumu kopsummas. Nākošos 1925.—1926. gados tie svārstās, bet tomēr ārkārtējo ieņēmumu summas ir stipri augstas. 1927. gadā ārkārtējo ieņēmumu summas ir samēra mazas, 1928.—1929. gados tās svārstās ap 3,3 milj. ls un pēdējā 1930. gadā atkal samazinās līdz 2,0 milj. ls, kas sastāda 4,2% no kopējiem pilsētu ieņēmumiem. Kārtējie ieņēmumi no gada uz gadu pieaug neatlaidīgi bez kaut kādām svārstībām. Kārtējo ieņēmumu pieaugums gada laikā sastāda no 2,6—7,6 milj. ls; lielākais pieaugums novērojams 1922. gadā, bet mazākais 1923. gadā — 2,6 milj. ls apmērā.

Pa pilsētu grupām redzama liela dažādība: Rīgai ir lielākie ārkārtējie ieņē-

mumi, bet te arī novērojama lielākā svārstīšanās. II. grupas pilsētās ārkārtējie ieņēmumi ir samēra daudz mazāki un pa atsevišķiem gadiem tie ir vienmērīgāki. III. un IV. grupas pilsētās tie samazinās, bet V. grupas pilsētās ārkārtējie ieņēmumi ir pa visam mazi: pa visam 24 pilsētām kopā tie nepārsniedz dažus tūkstošus latos (izņemot 1925., 1929. un 1930. gadus). Mūsu pilsētu pašvaldību stāvoklis pēcķara gados bija tāds, ka tās ar kārtējiem ieņēmumiem nevarēja iztikt. Tām bija tik lielas dažādās vajadzības, ka ar tekošiem ieņēmumiem pilsētu pašvaldības nebija spējīgas segt visas vajadzības. Tomēr jāsaprata, ka daļa no ārkārtējiem ieņēmumiem, kas uzrādīta augstāk pievestā tabelē, pēc būtības tāda nav. Šeit iet runa par kapitālu izlietošanu.

№ 98. Kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930.

№ 98. Recettes ordinaires et extraordinaires de 1920 à 1930.

№ Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Kārtējie	Ārkār- tējie	Kopā
		Ordinai- res	Extraor- dinares	Total
		1.000 ls		
1	2	3	4	5
1	1920	3.119	3.966	7.085
2	1921	5.926	1.753	7.679
3	1922	13.449	1.304	14.753
4	1923	16.039	433	16.472
5	1924	19.190	4.079	23.269
6	1925	24.471	3.817	28.288
7	1926	29.664	4.561	34.225
8	1927	32.577	1.282	33.859
9	1928	37.558	3.307	40.865
10	1929	41.747	3.344	45.091
11	1930	44.901	1.966	46.867
		+ Starpība + différence		
12	1921	+2.807	-2.213	+ 594
13	1922	+7.523	- 449	+7.074
14	1923	+2.590	- 871	+1.719
15	1924	+3.151	+3.646	+6.797
16	1925	+5.281	- 262	+5.019
17	1926	+5.193	+ 744	+5.937
18	1927	+2.913	-3.279	- 366
19	1928	+4.981	+2.025	+7.006
20	1929	+4.189	+ 37	+4.226
21	1930	+3.154	-1.378	+1.776
		Procentos — Pourcentage		
22	1920	44,0	56,0	100,0
23	1921	77,0	23,0	100,0
24	1922	91,2	8,8	100,0
25	1923	97,4	2,6	100,0
26	1924	82,5	17,5	100,0
27	1925	86,5	13,5	100,0
28	1926	86,7	13,3	100,0
29	1927	96,2	3,8	100,0
30	1928	91,9	8,1	100,0
31	1929	92,6	7,4	100,0
32	1930	95,8	4,2	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzī- votāju (ls)		
		Moyenne par habitant (en ls)		
33	1920	8,27	10,51	18,78
34	1925	38,75	6,04	44,79
35	1929	60,16	4,82	64,98
36	1930	64,71	2,83	67,54
37	1928—1930 caurmērā — moyenne	59,66	4,14	63,80

№ 99. Ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930.

№ 99. Recettes extraordinaires de 1920 à 1930.

№ Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Aizņē- mumi Em- prunts	Kapitāli un vērtis- papiri	Aktīvu realizā- cija	Kopā
			Capita- taux et va- leurs mobi- lières	Réalisa- tion des actifs	Total
		1 0 0 0 l s			
1	2	3	4	5	6
1	1920	2.724	15	1.227	3.966
2	1921	1.512 ¹⁾	159	82	1.753
3	1922	1.204 ²⁾	46	54	1.304
4	1923	144	106	183	433
5	1924	2.731	1.173	175	4.079
6	1925	363	3.278	176	3.817
7	1926	898	3.527	136	4.561
8	1927	644	546	92	1.282
9	1928	2.415	749	143	3.307
10	1929	1.860	1.312	172	3.344
11	1930	1.613	189	164	1.966

**№ 100. Ārkārtējie ieņēmumi 1920.—1930.
(pa pilsētu grupām).**

*№ 100 Recettes extraordinaires de 1920 à 1930
(par groupes des villes).*

№ Gadi Années	Gruppas Groupes	I	II	III	IV	V	Kopā
							Total
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	2.727	1.009	135	90	5	3.966
2	1921	1.406	266	44	35	2	1.753
3	1922	881	253	108	60	2	1.304
4	1923	12	240	143	31	7	433
5	1924	2.934	487	614	88	6	4.079
6	1925	3.177	202	317	72	49	3.817
7	1926	4.082	83	254	133	9	4.561
8	1927	527	179	366	206	4	1.282
9	1928	2.673	370	204	52	8	3.307
10	1929	1.816	888	310	272	58	3.344
11	1930	923	527	277	125	114	1.966

Tie ir galvenā kārtā, rezerves kapitāli, kas sakrājušies no iepriekšējo gadu atlikumiem resp. ieņēmumu pārsniegumiem par izdevumiem. Un tā kā iepriekšējo gadu ieņēmumiem ir, galvenā kārtā, kārtēju ieņēmumu raksturs, tad arī pārpalikumi ir uz-

skatami par tādiem. Tāpēc izlietoto rezerves kapitālu daļa būtu skaitāma pie kārtējiem ieņēmumiem, mazākais pie pareizas ārkārtējo ieņēmumu novērtēšanas, viņu izcelšanās moments ir ņemams vērā.

1) Starp tiem 1,0 milj. ls valsts pabalsti. 2) Starp tiem 720.000 ls valsts pabalsti, pabalstu summas ir uzdotas apmēra skaitļos.

№ 101. Administratīvie izdevumi 1920.—1930.

№ 101. Dépenses administratives de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	589	360	79	36	6	1.070
2	1921	611	222	103	74	19	1.029
3	1922	1.271	387	207	133	43	2.041
4	1923	1.427	423	226	154	53	2.283
5	1924	1.849	527	293	187	82	2.938
6	1925	2.429	639	367	249	94	3.778
7	1926	2.898	719	396	260	131	4.404
8	1927	2.948	754	420	288	152	4.562
9	1928	3.603	818	446	316	171	5.354
10	1929	3.381	897	452	337	189	5.256
11	1930	3.574	939	460	341	207	5.521
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3.519	885	453	331	189	5.377
Procentos — Pourcentage							
13	1920	12,0	22,7	20,1	18,6	36,2	15,1
14	1925	12,0	15,3	15,8	20,4	25,4	13,4
15	1929	10,7	13,0	12,8	15,1	20,1	11,7
16	1930	10,9	13,3	12,5	15,1	18,9	11,8
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	11,3	13,2	13,2	15,7	20,5	12,1
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	3,18	3,32	1,65	1,25	0,84	2,84
19	1925	7,19	4,37	5,49	4,34	3,98	5,98
20	1929	8,95	5,95	6,20	5,49	6,09	7,57
21	1930	9,46	6,23	6,31	5,56	6,67	7,96
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	9,31	5,86	6,22	5,40	6,09	7,75
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	41	85	35	23	11	47
24	1925	170	151	162	162	177	165
25	1929	237	212	200	219	357	230
26	1930	250	222	204	221	391	242
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	247	209	200	215	357	236

4. Izdevumu budžeti (netto).

4. Budgets des dépenses (netto).

Likumā noteikts un līdzšinējā prakse ir tāda, ka ieņēmumu un izdevumu budžeti pilsētu pašvaldībām ir jāsakāpo un tas saprotams tādā veidā, ka paredzētie izdevumi nedrīkst pārsniegt paredzētos ieņēmumus. Tāpēc arī izdevumu kopsumma ir tikpat liela, kā ieņēmumu kopsumma. Faktiskie ieņēmumi un izdevumi reti kad ir pilnīgi vienādi un parasti uzrāda starpību, kuŗa var būt pozitīva vai arī negatīva, bet par faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem būs tālāk.

1921. gada noteikumos ir paredzēti daži izdevumi, kuŗi ir obligatoriski: 1) atmaksājami aizņēmumi, aizņēmumu procenti, tiesas spriedumos noteiktas summas, dažādi pilsētas pienākumi, līgumi u. t. t.,

2) pabalsti, kuŗi izsniedzami ar attiecīgu domes lēmumu sabiedriskām un privātām iestādēm, skolu, patversmu, sanatoriju un citu tamlīdzīgu iestāžu ierīkošanai un uzturēšanai, 3) visi maksājumi un izdevumi, kā arī dažādu klausību izpildīšana, kas uzlikti pilsētai ar likumu vai savstarpīgas vienošanās ceļā ar valdības iestādēm. Šiem izdevumiem, kas paredzēti likumā, piemīt vairāk deklaratīvs raksturs, jo neviens no tiem nav noteikts cieši un konkrēti, bet vispārīgi. Bez šiem izdevumiem pilsētu pašvaldībām ir ļoti daudz un dažādi citi izdevumi, kuŗus tas uzņēmsavos budžetos. Kā jau zināms, nevienu izdevumu pilsētu pašvaldības nevar izdarīt, ja tas nav ieviests budžetā. Vienīgi tikai dažos ārkārtīgos gadījumos var to izdarīt ar pilsētas domes lēmumu. Budžetā ievēdamie izdevumi sadalāmi pēc

Nē 102. Administratīvie izdevumi 1920.—1930. (pēc rakstura).

Nē 102. Dépenses administratives de 1920 à 1930 (par genres).

Nē Nē	Izdevumi Dépenses Gadi Années	Centrālās pilsētu iestādes Institutions centrales municipales	Nodaļas Succursales	Nodokļi Impôts	Darbinieku socialā apdrošinā- šana Assurance sociale des employées	Tiesību iestādes Institutions de justice	Līdzdalība Partici- pation	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1920	267	378	—	31	12	381	1.070
2	1921	389	298	12	64	32	285	1.029
3	1922	699	508	12	197	73	552	2.041
4	1923	785	590	16	298	95	499	2.283
5	1924	985	791	117	347	136	563	2.938
6	1925	1.373	971	31	510	251	641	3.778
7	1926	1.415	1.183	51	623	272	860	4.404
8	1927	1.513	1.219	63	645	265	856	4.562
9	1928	1.717	1.343	64	953	272	1.004	5.354
10	1929	1.736	1.408	66	747	278	1.022	5.256
11	1930	1.771	1.549	86	876	286	953	5.521

Nē 103. Pilsētu galvas 1930. (pēc vecuma).

Nē 103. Maires en 1930 (par āģe).

Nē Nē	Dzimisšanas gadi Année de naissance Pilsētu grupas Groupes des villes	1901—1909 vai 21—30	1891—1900 vai 31—40	1881—1890 vai 41—50	1871—1880 vai 51—60	Agrāki par 1871. Avant 1871	Kopā Total
1	I	—	—	1	—	—	1
2	II	—	—	3	1	—	4
3	III	—	5	3	2	—	10
4	IV	—	6	4	7	1	18
5	V	1	7	9	6	1	24
	Kopā — Total	1	18	20	16	2	57

paragrafiem, punktiem un citiem sīkākiem dalījumiem. Pie budžeta izlietošanas izpildu orgāni var izdarīt tikai tādus izdevumus, kādi paredzēti katrā atsevišķā iedalījumā un kas pēc savas būtības ar tiem saskan. Ja kādā no budžeta pantiem faktiskais izdevums pārsniegtu atļauto summu, tad ar pilsētas valdes vai pilsētas galvas lēmumu vai ar sevišķu instrukciju atļauta summu pārvietošana, palielinot summas tais pantos, kuŗos paredzams iztrūkums. Atsevišķu budžetu pantu izdevumi nav sedzami ar budžeta kopēju pārpalikumu, nepārvietojot summas no viena panta uz otru. Budžetā ievedamas rezerves

summas pēc pilsētas domes lēmuma, bet ne mazāk par 2% no pilsētas kārtējas gada ienākuma summas. Rezerves summas izlietojamas: 1) izdevumu segšanai, kas darbības gadā pārsniedz kādā budžeta pantā zīmētu izdevumu summu un 2) sīku izdevumu segšanai, kas celtos budžeta gada laikā un iepriekš nebūtu paredzēti. Šīs summas izlietojamas ar attiecīgu domes lēmumu.

Rezerves kapitālā ieskaitāmi, bez budžetā nolemtām summām, pārpalikumi, kas cēlušies budžetu noslēdzot, kā arī to budžetu pantu summas, kuŗas tekošā gadā palikušas neizlietotas. Rezerves kapitāls

N° 104. Pilsētu galvas 1930. (pēc izglītības
N° 104. Maires en 1930 (par instruction

N ^o N ^o Pilsētu grupas Groupes des villes		Izglītība — Instruction						
		Pamat- skolas Ecoles pri- maires	Vidus- skolas Ecoles moyen- nes	Nepa- beigta vidus- skolas Ecoles moyen- nes non finies	Augst- skolas Ecoles supé- rieures	To starpā juristu dont : justices	Paš- izglītības Auto- didaxie	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I	—	1	—	—	—	—	1
2	II	—	2	1	1	—	—	4
3	III	1	5	2	2	1	—	10
4	IV	6	2	6	3	1	1	18
5	V	11	4	3	4	—	2	24
Kopā — Total		18	14	12	10	2	3	57

izlietojams: 1) to izdevumu segšanai, kuŗus vispirms sedz ar rezerves summām, tani gadījumā, ja rezerves summas izrādītos par nepietiekošām; 2) tekošu līdzekļu palielinašanai, ja ienākumi nepilnīgi ievākti; 3) nejaušiem izdevumiem, kas nav paredzēti gada budžetā; 4) deficita segšanai pēc gada budžeta izlietošanas. Patapinājumi no rezerves kapitāla izdarāmi ar domes lēmumu pie kam šie patapinājumi nekavējoties atmaksājami, tikko pilsētas kasē ienākuši vajadzīgie līdzekļi.

Kā redzams, pieņemtā un apstiprinātā pilsētas pašvaldības izdevumu budžetā ir iespējams izdarīt diezgan daudz dažādu pārkārtojumu, un tie izdarāmi ar pilsētas domes lēmumu, vai arī domes noteiktā kārtībā. Tāpēc ir iespējamas dažas nesaskaņas starp to budžetu, kāds formēli apstiprināts, un to, kuŗš izveidots pēc visiem pārkārtojumiem, tas rada nenoteiktību, bet tomēr paliek robežās, kuŗas noteiktas likumā. Pārkārtošana visparīgi izdarāma ar rezerves summām un paragrafa robežās (117. pants šini ziņā ir mazliet nenoteikts). Tas uz izdevumu budžeta vispārīgo struktūru lielu iespaidu nevar atstāt.

Tāpat kā ieņēmumu, tā arī izdevumu grupējumā pārvalde nepieturējās pie oficiālās šēmas, kuŗa paredzēta „pielikumā pie noteikumiem par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem,“ bet izdevumu sadalīšanā vadījās vairāk no liederības un pārskatamības viedokļa. Kaut gan arvien atcerējās to šēmu, kuŗa paredzēta minētā pielikumā. Vispirms ir jāatzīmē, ka pārvaldes izstrādātā izdevumu

šēma atbilst ieņēmumu sadalījumam, piemēram, abās pusēs paredzēta izglītība, sociālā palīdzība, labierīcība, veselības aizsardzība u. t. t. Otris, katra no galvenajām izdevumu grupām apzīmē kādu veselu nozari, kuŗa pēc savas būtības un pēc iespējas ir viengabalaina. Šini ziņā pārvaldes šēma atšķiras no „pielikumā“ paredzētās, kur atsevišķas nozares bija pilnīgi sajauktas, piemēram „sabiedriskā palīdzībā un labierīcībā“ ietilpa — izglītība, veselības aizsardzība, labierīcība, sociālā palīdzība u. t. t., gandrīz visi pilsētu pašvaldību izdevumi. Galvenās pilsētu pašvaldību izdevumu grupas pēc valsts statistiskās pārvaldes šēmas ir sekošas: 1) administratīvie, 2) nekustama manta, 3) uzņēmumi, 4) veselības aizsardzība un higiēna, 5) izglītība, 6) sociālā palīdzība, 7) labierīcība, 8) finansu operācijas, 9) neparedzētie izdevumi (rezerves summas) un 10) kapitālu ieguldījumi. Neicejot sīkākā šo atsevišķo izdevumu grupu satura apzīmējumā, to izdaris vēlāk, jānorāda, ka šī sadalījuma galvenā īpašība ir tā, ka tas ir salīdzināms, visu 11 gadu izdevumu grupējumi izdarīti pēc vieniem un tiem pašiem principiem. Šai īpašībai statistikā ir izšķiroša nozīme un šini savilkumā tā ievērota visos sīkumos un tik tālu, cik to atvēlēja pamatmateriāli.

a) Administratīvie izdevumi.

a) Dépenses administratives.

Pie administratīviem izdevumiem ir pieskaitīti visi tie izdevumi, kas attiecas uz pilsētas pašvaldības centrālo orgānu

un nodarbošanās).

(et occupation).

Nodarbošanās — Occupation

Tirgotāji Commerçants	Rūpnieki Industriels	Intelektuāla darba strād. n. Travailleurs intellectuels	Fiziska darba strād. n. ouvriers phys.	Tikai pilsētas valde Seule- mente occupés à la municipalité
10	11	12	13	14
—	—	—	—	1
2	—	2	—	3
4	—	2	3	6
4	2	7	6	9
10	2	12	9	24

uzturēšanu, atsevišķu nodaļu pārvaldēm, nodokļu nomaksu, pilsētas pašvaldības darbinieku sociālo apdrošināšanu un līdzdalību valsts, pašvaldību un privātā saimniecībā. Pilsētu pašvaldību administratīvie izdevumi ir gandrīz analogiski lauku pašvaldībām. Pie lauku pašvaldību administratīviem izdevumiem ir pieskaitīti arī dzimtssarakstu nodaļas un pagasta tiesas uzturēšana. Pilsētās dzimtssarakstu nodaļas, bāriņu tiesas un ires valdes un daži ieņēmumi ir pieskaitīti pie sociālās palīdzības. Tas ir darīts tāpēc, ka ieņēmumi no šīm iestādēm ir ļoti niecīgi un nekādu iespaidu uz ieņēmumu kopsummā tie neatstāj. Turpretim tie ieņēmumi no minētām iestādēm, kas ienāk nodokļu vai nodevu veidā, tie ir skaitīti pie nodokļiem vai nodevām. Tapēc arī nekādas pretrunas nav, ja dzimtssarakstu nodaļu, ires valdes un bāriņu tiesas uzturēšanas izdevumus skaita pie administratīviem izdevumiem. Tādā gadījumā ir panākta arī pilnīga analogija ar lauku pašvaldību izdevumu grupējumu. Tādā kārtā pie administratīviem izdevumiem ir pieskaitīti: 1) centrālo iestāžu uzturēšana, 2) atsevišķas nodaļas, 3) nodokļu nomaksu, 4) darbinieku sociālo apdrošināšana, 5) tiesību iestādes un 6) līdzdalība valsts, pašvaldību un privātā saimniecībā.

Pie pilsētu pašvaldību centrālām orgāniem ir pieskaitīti sekoši: 1) pilsētas dome, 2) pilsētas valde un 3) revīzijas komisija). Pilsētas dome ir augstākais pilsētas pašvaldības orgāns, kas spriež un

lemj par visu, kas attiecas uz pilsētas saimniecību un labierīcību, pilsētas iedzīvotāju drošību, labklājību un attīstību un pilsētas pašvaldības iestāžu un uzņēmumu pārvaldīšanu, bet it īpaši tai piekrit: 1) ievēlēt domes priekšsēdētāju un viņa biedrus, pilsētas galvu un tā biedrus, valdes locekļus, revīzijas komisijas locekļus un dažādu citu komisiju locekļus, pārstāvjus un priekštāvjus, 2) noteikt atalgojuma lielumu vēlētiem un uz līguma pamata pieņemtiem darbiniekiem, 3) izdot instrukcijas, noteikumus un rīkojumus valdei un citiem pilsētas pašvaldības orgāniem, 4) ierosināt lietas par pilsētas pašvaldības amatpersonu atbildību un pagaidu atstādīšanu no pienākuma izpildīšanas, 5) pārbaudīt un pieņemt pilsētas budžetu, kā arī apstiprināt pārskatu par budžeta izlietošanu; galīga pilsētas pašvaldības budžeta apstiprināšana piekrit iekšlietu ministram, 6) lemt par dažādu kapitālu un fondu dibināšanu, 7) lemt par pilsētas pašvaldības nekustamas mantas pārvaldīšanu, atsavināšanu un iegūšanu, 8) lemt par pirmpirkšanas tiesības izlietošanas vajadzību uz pilsētā pārdodamo nekustamo mantu, 9) lemt par aizdevumiem un aizņēmumiem, 10) lemt par pilsētas apbūves un izbūves plānu sastādīšanu, 11) lemt par nepieciešamo pilsētas labierīcību, 12) lemt par dažāda veida vispārīgai lietošanai vajadzīgiem uzņēmumiem un ierīkojumiem, 13) lemt par bezdarba novēršanu, 14) lemt par nespējnieku un bāriņu apgādi, 15) lemt par veselības aizsardzību, 16) lemt par skolas un ārpuskolā izglītību, 17) pilsētas dome var izdot saistošus noteikumus, kas nedrīkst runāt pretim pastāvošiem likumiem, bez tam vēl pilsētas pašvaldību likumā ir paredzēta vesela rinda sīkāku jautājumu, par kuriem domei piekrit noteikšana un tie attiecas uz pilsētas labierīcībām, uzņēmumiem, iedzīvotāju labklājību, tirdzniecību un rūpniecību u. t. t. Pilsētas dome ir attiecīgās pilsētas parlaments, kuŗas darbība noteikta likumā un kuŗa šī likuma robežās noteic pilsētas saimniecības politiku, iedzīvotāju apgrūtināšanu ar publiski-tiesiskām nastām, iedzīvotāju dažādu prasību apmierināšanu u. t. t. Pilsētas pašvaldībās dominē galvenā kārtā saimnieciskas dabas jautājumi, tomēr tiem nenoliedzami, mazākais vienai viņu daļai, ir politiska nokrāsa.

Pilsētas domniekus ievēl vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās. Tiesība piedalīties pil-

1) „Pilsētu pašvaldību likums“ 1930. gada „Valdības Vēstnesī“ № 272.

№ 105. Pilsētu valdes locekļi 1930. (pēc vecuma).

№ 105. Membres de la municipalité en 1930 (par âge).

№ №	Dzimšanas gadi āge Pilsētu grupas Groupes des villes	1901—1909	1891—1900	1881—1890	1871—1880	Agrāki par 1871. g.	Nezinams	Kopā
		vai 21—30	vai 31—40	vai 41—50	vai 51—60	Avant 1871	āge incon.	Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I.	—	2	5	2	—	—	9
2	II.	—	2	8	5	3	—	18
3	III.	—	9	7	4	2	3	25
4	IV.	4	14	19	6	8	—	51
5	V.	5	15	16	11	8	4	59
	Kopā — Total	9	42	55	28	21	7	162

sētas domnieku vēlēšanās ir abu dzimumu Latvijas pilsoņiem, kas sasnieguši līdz pirmai vēlēšanu dienai 21 gadu vecumu un līdz šai dienai attiecīgā pilsētā nodzīvojuši pēdējos 2 mēnešus. Bez tam likumā ir paredzēts kam nav vēlēšanu tiesības, kā garā slimiem, personām, kas atrodas aizgādībā, kā arī tiem kas zaudē vēlēšanu tiesības. Domē var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni, kas bauda vēlēšanu tiesības. Pilsētas domniekus ievēl uz 4 gadiem. Domnieku mazākais skaits nosakāms uz 15, bet lielākais uz 100. Domnieku skaits nosakāms samērā ar iedzīvotāju kopskaitu pēc beidzamiem valdības izsludinātiem tautas skaitīšanas rezultātiem pēc sekošas normas: līdz 2000 iedzīvotājiem — 15 domnieki, tādu pilsētu pēc 1930. gada skaitīšanas rezultātiem ir 24 un tās būtu: Strenči, Sabile, Kārsava, Preiļi, Subata, Kandava, Varakļāni, Balvi, Sigulda, Mazsalace, Viļāni, Priekule, Ogre, Viesīte, Ilūkste, Valdemārpils, Grobiņa, Ape, Ķemeri, Ainaži, Salacgrīva, Piltene, Durbē un Lejasciems; no 2.001 līdz 3.000 iedzīvotājiem — 17 domnieki; šādu pilsētu ir 6: Limbaži, Auce, Pļaviņas, Jaunjelgava, Madona un Dobeļe; no 3.001 līdz 5.000 iedzīvotājiem — 25 domnieki, šādu pilsētu ir 12: Bauska, Rūjiena, Saldus, Krāslava, Talsi, Alūksne, Smiltene, Gulbene, Aizpute, Valka, Livāni un Krustpils; no 5.001 līdz 10.000 iedzīvotājiem vēl 30 domniekus un šādu pilsētu ir — 9: Valmiera, Rīgas-Jūrmala, Cēsis, Tukums, Kuldīga, Jēkabpils, Ludza, Sloka un Grīva; no 10.001 līdz 25.000 iedzīvotājiem — 40 domnieki un šādu pilsētu ir 2; Ventspils un Rēzekne; no 25.001 līdz 50.000 iedzīvotājiem — 60 domnieki, un šādu pil-

sētu ir 2; Daugavpils un Jelgava; no 50.001 līdz 100.000 iedzīvotājiem — 80 domnieki — Liepājā; pāri par 100.000 iedzīvotājiem — Rīgā vēl 100 domniekus. Pilsētas domes vēlēšanas izdarāmas visās pilsētās vienā laikā — marā mēneša beidzamā svētdienā un sestdienā pirms tās.

Pilsētas valde sastāv no pilsētas galvas kā priekšsēdētāja un ne mazāk, kā 2 valdes locekļiem. Dome nosaka valdes locekļu skaitu, kā arī nosaka, vai ievēlams 1 vai vairāki pilsētas galvas biedri no valdes vidus. Pilsētas galvu, tā biedrus, valdes locekļus un viņu kandidātus ievēl dome uz to pašu laiku, uz kādu vēlēta dome. Pilsētas galvai, viņa biedriem, valdes locekļiem un citām vēlētam personām attiecīgu atalgojumu uz ievēlēšanas laiku noteic dome pirms viņu ievēlēšanas amatā. Pilsētas valdei piekrit tiešā pārziņa par pilsētas pašvaldības lietām, it sevišķi: 1) sastādīt domei iesniedzamos ziņojumus un priekšlikumus un sagatavot visus citus materiālus domes apspriežamiem jautājumiem; 2) izpildīt pilsētas domes lēmumus un vadīt pilsētas pašvaldības lietas saskaņā ar attiecīgiem likumiem un domes izdotām instrukcijām; 3) sastādīt pilsētas budžeta projektu, vest rēķinus par pilsētas ieņēmumiem un izdevumiem un sastādīt pārskatu par budžeta izlietošanu, kā arī sniegt pomei pārskatus par savu darbību un par pilsētas saimniecības un mantas stāvokli; 4) saņemt nodokļus, nodevas un citus maksājumus pilsētai par labu un izdarīt izmaksas; 5) pārvaldīt pilsētas mantu un vadīt pilsētas pašvaldības saimniecību saskaņā ar budžetu, kā arī vest īpašus sarakstus par visu pilsētas mantu; 6) pie-

ņemt un atlaist pilsētas pašvaldības iestāžu darbiniekus un piešķirt tiem atvaļinājumus, izņemot kalpotājus un strādniekus, kurus pieņem un atlaiž un kuriem piešķir atvaļinājumus attiecīgo iestāžu vadītāji; 7) gadāt par valsts iestāžu rīkojumu un priekšrakstu izpildīšanu; 8) apstiprināt plānus privātām ēkām un izdot atļaujas būvēt un pārbūvēt saskaņā ar domes lēmumiem, kā arī raudzīties, lai būvdarbus izvestu pēc likuma un saistošu noteikumu prasījumiem, ja tas nav uzticēts sevišķai komisijai vai būvnodeļai; 9) izpildīt likumā noteiktos pienākumus pilsētas domnieku un Saeimas vēlēšanās; 10) ievākt nodokļu aprēķināšanai un citās pilsētas lietās vajadzīgās ziņas; 11) vest sarakstīšanos ar valsts un citām iestādēm un privātpersonām; 12) sūdzēt un atbildēt tiesā pilsētas prasību un maksājumu lietās un izdot pilnvaras visās sūdzību lietās, kā administratīvās, tā tiesu iestādēs; 13) rūpēties par saistošo noteikumu izpildīšanu un ierosināt šo noteikumu pārkāpēju saukšanu pie atbildības; 14) gadāt par likumā paredzētu kļūdu izpildīšanu; 15) vest pilsētas iedzīvotāju sarakstus un sniegt par viņiem ziņas uz pieprasījumiem, ja pilsētā nepastāv adresu galds; 16) vest sarakstus par pilsētas robežās esošiem gruntsgabaliem un citu nekustamu mantu, pie kam minētas mantas īpašniekiem vai lietotājiem jāiesniedz sarakstu vešanai vajadzīgās ziņas.

Atsevišķu pašvaldības uzdevumu veikšanai un pilsētas saimniecisko uzņēmumu pārziņai pie pilsētas valdes var darboties īpašas nodaļas ar valdes locekli kā vadītāju. Vispārīgā uzraudzība par pilsētas valdes darbību piekrit pilsētas galvai vai viņa biedram, kas izpilda viņa vietu. Iekšlietu ministrija pārrauga pilsētas valdes un viņai padoto iestāžu darbību, darbvedību, kasi un mantas stāvokli, prasot no pilsētas pašvaldības ziņas un paskaidrojumus attiecībā uz visiem tās pienākumiem un uzdevumiem.

Sakarā ar pilsētu valdes un galvu darbību, nav lieki noskaidrot dažas ziņas par to personām. Kas attiecas uz pilsētu galvu vecumu, tad lielākā daļa no tiem dzimuši 1881.—1900. gadam, tādu pilsētu galvu ir 38 (no 57 pilsētām. Jaunāki par 30 gadu ir tikai vienā gadījumā V. grupas pilsētā. Pilsētu galvas vecumā no 51—60 gadiem arī ir diezgan daudz — 16, bet vecāki par 60 gadiem ir tikai divās pilsētās. Liela daļa no pilsētu galvām ir baudījuši vidusskolas izglītību (pabeigtu vai arī nepabeigtu), tādu gadījumu ir 26 un ar augstskolas izglītību ir 10 pilsētu galvas. Pamatskolas izglītība ir 18 un pašizglītība 3, vai

pēdējās divas grupas kopā — 21. Šie skaitļi liecina, ka liela daļa no pilsētu galvām nav baudījuši apmierinošu izglītību. Pie sacītā jāņem vērā, ka starp pilsētu galvām ar augstskolas izglītību tikai 2 baudījuši juridisku izglītību. Šāds stāvoklis izskaidrojams un attaisnojams ar to, ka mūsu pilsētu pašvaldību darbiniekiem, pa lielāku daļu, ir ļoti liels praktiskais stažs pašvaldības darbā un juridiskās, vai piemērotas izglītības trūkums kompensējas ar ilgiem piedzīvojumiem komunālā un sabiedriskā darbā. Mūsu mazās pilsētas nevar savas galvas pilnīgi atalgot un daži no tiem spiesti vēl meklēt darbu ārpus galvas pienākumiem. Tādu gadījumu ir 33, kur minētās pilsētas galvai vēl ir blakus nodarbošanās. Tikai 24 pilsētu galvām tādas blakus nodarbošanās nav. Divpadsmit pilsētas galvas ir nodarbinātas kā skolotāji, brīvās profesijas u. t. t. (intelektuāla darba strādnieki), 10 pilsētas tie ir tirgotāji, bet 9, tikai mazajās pilsētās (kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 5.000), pilsētu galvas nodarbojas arī ar fizisku darbu.

Pilsētas valde sastāv no galvas un vēl vismaz 2 locekļiem. Tālāk ir apskatīts valdes locekļu skaits bez pilsētu galvām. Pa visām 57 pilsētām ir 162 valdes locekļi un pie tiem vēl jāpieskaita 57 pilsētas galvas, vai kopā iznāk 219 valdes locekļi. Valdes locekļu skaitā ietilpst arī tie, kuri nekādus atalgojumus nesanaņem (tālāk bus runa tikai par tiem valdes locekļiem, kuri saņem atalgojumus, tāpēc šie skaitļi atšķiras un tos nedrīkst sajaukt). Ja skaita tikai valdes locekļus, tad lielākai daļai pilsētu bija tikai 2, tādu pilsētu bija — 32; pilsētu skaits ar 3, 4 un 5 valdes locekļiem 1930. gadā bija — 23, ar 6 — viena pilsēta un ar 9 valdes locekļiem (bez pilsētas galvas) bija Rīga.

Valdes locekļi pēc vecuma mazliet atšķiras no pilsētu galvām. Kaut gan domnējošais vecums tepat ir 31—50 gadi, tādu valdes locekļu ir 97; tomēr starp tiem 9 valdes locekļi ir jaunāki par 30 gadiem un 21 ir vecāks par 61 gadu. Mazajās pilsētās ir sastopami kā jaunāki, tā arī vecāki valdes locekļi, bet lielajās pilsētās valdes locekļiem ir vidēji gadi.

Kas attiecas uz izglītību, tad šeit stāvoklis ir gandrīz tāds pats, kā ar pilsētu galvām. Vairāk kā $\frac{1}{3}$ daļai ir tikai pamatskolas izglītība, bet ja tiem pieskaita vēl tos valdes locekļus, kas izglītojušies pašmācības ceļā un ar nezināmu izglītību (tie pa lielāku daļu ir ar pamatskolas un pašizglītību), tad tādu valdes locekļu skaits līdzinās gandrīz pusei. Ar augstskolas iz-

№ 106. Pilsētu valdes locekļi 1930. (pēc izglītības)
 № 106. Membres de la municipalité en 1930 (par instruction)

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	Izglītība — Instruction									No- Tirgotājs com- merçants
		Pamat- skolas Ecoles pri- maires	Vidus- skolas Ecoles mo- yennes	Nepa- beigtas vidus- skolas Ecoles moyennes non finies	Augst- skolas Ecoles supé- rieures	To starpā juristu dont: justices	Nepa- beigtas augst- skolas Ecoles supé- rieures non finies	Pašiz- glītības auto- didaxie	Nezi- nāmā incon.	Kopā Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	I.	—	2	—	5	1	—	—	—	9	—
2	II.	1	5	4	5	2	—	3	—	18	—
3	III.	5	5	9	2	—	1	—	3	25	2
4	IV.	20	10	16	2	—	1	2	—	51	15
5	V.	32	7	10	—	—	—	7	3	59	16
	Kopā — Total	58	29	39	14	3	4	12	6	162	33

glītību ir tikai 14 valdes locekļi un 4 valdes locekļiem augstskolas izglītība vēl nav pabeigta. Ar juridisku izglītību ir tikai 3 valdes locekļi un ja pieskaita vēl 2 pilsētas galvas, kuriem arī ir juridiska izglītība, tad no visiem pilsētas valdes locekļiem ir tikai 5 juridiska izglītība. Par pilsētu valdes locekļu izglītības stāvokli jāsaka tas pats, kas jau teikts attiecībā uz pilsētu galvām, ka tā kompensējās ar praktiskiem piedzīvojumiem pašvaldības laukā.

Starp pilsētas valdes locekļiem ir arī tādi, kas nodarbināti ārpus saviem valdes locekļu pienākumiem, un tādu ir 115. No tiem liela daļa nodarbojas ar fizisku darbu — 43, tirgotāji — 33, intelektuāla darba strādnieki — 29, rūpnieki — 6 u. t. t. un tikai 47 valdes locekļi pilnīgi nodarbināti pilsētas valdē. Mazās pilsētas valdes locekļi saņem ļoti mazus atalgojumus, vai arī nesaņem nemaz un tāpēc tie spiesti vairāk nodarboties ar blakus darbiem kā lielajās pilsētās, kur valdi atalgo labāk.

Revīzijas komisijas locekļus ievēl pilsētas dome uz proporcionalitātes pamatiem uz to pašu laiku, uz kādu vēlēta dome. Komisijas locekļu skaitu noteic dome, bet ne mazāk par 3, ieskaitot priekšsēdētāju. Revīzijas komisija darbojās pēc domes izdotas instrukcijas. Komisijas uzdevums it īpaši ir pārbaudīt pilsētas budžetu, ja tas nav uzdots sevišķai budžeta komisijai, gada pārskatu, visus ienākumus un izdevumus, pilsētas valdes, pilsētas iestāžu un atsevišķu amatpersonu darbību, darbvedību un norēķinus un pār-

liecināties par pilsētas saimniecības lietderīgu vadīšanu. Revīzijas komisija par savu darbību ziņo domei, iesniedzot priekšlikumus par vēlamiem rīkojumiem un lēmumiem pilsētas pašvaldības darbībā. Revīzijas komisijas priekšsēdētājs un locekļi var saņemt par savu darbu atalgojumu, kuŗu nosaka dome.

Pilsētu pašvaldības nodarbina ļoti dažādu darbinieku skaitu. Lielajās pilsētās darbinieku skaits ir lielāks, bet mazajās — mazāks. Tāpēc arī saprotams, ka Rīgā nodarbinātas 6.638 personas, kas sastāda 63,2% no kopējā darbinieku skaita pilsētu pašvaldībās. Uz provinces pilsētām iznāk tikai 3.871 darbinieks, kas sastāda 36,8%. Pareizāku ainu par darbinieku skaitu dabūjam tad, ja to aprēķinām uz iedzīvotāju skaitu. Rīgā uz 1000 iedzīvotājiem iznāk 17,5 darbinieki, II. grupas pilsētās 13,6, III. — 11,3, IV. — 10,0 un V. — 11,9 darbinieki. Tā kā Rīgā absolūtos skaitļos un caurmērā uz 1000 iedzīvotājiem ir stipri lielāks darbinieku skaits kā provinces pilsētās. Vispārīgs likums, ka pilsētās ar mazāku iedzīvotāju skaitu darbinieku skaits uz 1000 iedzīvotājiem samazinās. Izņēmums no šī vispārīgā likuma ir V. grupas pilsētas, kur tas ir lielāks par IV. un pat par III. grupu. Tas izskaidrojams ar lielo vēlēto darbinieku skaitu šinīs pilsētās. Pie tiem pieskaitīti tikai tādi, ja vēlētie darbinieki saņem atalgojumu. Tie, kuri nesaņem atalgojumus, pie pilsētu vēlētiem darbiniekiem nav skaitīti. Mazajās pilsētās maksā lielam skaitam vēlēto darbinieku atalgoju-

un nodarbošanās).
et occupation).

darbošanās — Occupation

Rūpnieks industriels	Intelektuāla darba strād. travailleurs intellectuels	Fiziska darba strād. ouvriers phys.	Tikai pilsētas valdē seules occupés dans le municipalité	Pārējie autres	Nezināmi occupation
13	14	15	16	17	18
—	6	—	3	—	—
1	3	—	14	—	—
1	4	3	15	—	—
3	9	16	7	1	—
1	7	24	8	2	1
6	29	43	47	3	1

mus. Atalgojumi nav lieli un ar tiem arī vēlētie darbinieki nevar iztikt, un tie spiesti nodarboties vēl ar blakus darbiem, tomēr pilsētu darbinieku skaitā tie ietilpst un līdz ar to paceļ kopējo darbinieku skaitu. Caurmērā pa visu valsti uz katriem 1000 pilsētu iedzīvotājiem iznāk 15,1 darbinieks. Bet atsevišķās pilsētās šis skaitlis ir ļoti svārstīgs. Bez vēlēto darbinieku skaita, kas lielā mērā iespaido darbinieku skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, vēl lielu iespaidu atstāj skolotāju skaits. Dažas mazas pilsētas uztur vidusskolas un tas lielā mērā paceļ darbinieku skaitu. Bet ir arī tādas pilsētas, kurās uztur kopā ar pagastu pamatskolas un to skolotāju skaits ietilpst pilsētas darbiniekos. Tāpēc pa atsevišķām pilsētām novērojama ļoti liela darbinieku svārstīšanās. Salacgrīvā ar 909 iedzīvotājiem ir 24 darbinieki, no kuriem 15 attiecas uz skolu personālu (skolotāji un kalpotāji), bet uz 1000 iedzīvotājiem Salacgrīvā iznāk 26,4 darbinieki. Madonā novērojama tā pati aina, šeit uz 2.182 iedzīvotājiem ir nodarbinātas 48 personas, no kurām 30 ir skolotāji un skolu kalpotāji, tāpēc arī Madonā uz katriem 1000 iedzīvotājiem iznāk 22 darbinieki. Mazākais darbinieku skaits ir taīs pilsētās, kur skolu nav, piemēram, Valdemārpilī uz 1000 iedzīvotājiem ir 2,6 darbinieki, Dobelē — 5,1, Ilūkstē — 6,6 darbinieki u. t. t. Bet ir arī tādas pilsētas, kur ar visām skolām darbinieku skaits ir ļoti mazs: Livānos uz katriem 1.000 iedzīvotājiem iznāk — 3,7 darbinieki, Gulbenē — 5,9, Alūksnē 6,1 darbinieks u. t. t. Pareizāku

un vienlīdzīgāku ainu dabū, ja darbinieku skaitu aprēķina bez skolotājiem. Tad Rīgā uz katriem 1000 iedzīvotājiem iznāk 12,6 darbinieki, II. grupas pilsētās — 9,0, III. — 6,5, IV. — 5,0 un V. — 5,5 darbinieki. Piektais grupas darbinieku skaits ir mazliet lielāks kā IV. grupā, kas izskaidrojams ar to, ka šī grupa daži vēlētie darbinieki saņem nepilnu vai nenoteiktu atalgojumu. Caurmērā pa visām pilsētām uz 1000 iedzīvotājiem bez skolotājiem iznāk 10,2 darbinieki. Pa atsevišķām pilsētām šie skaitļi svārstās šādās robežās: lielākais skaits ir Siguldā — 13,8, Valmierā — 13,1, Rīgā — 12,6, Lejasciēmā — 12,0, Valkā — 11,7, Liepājā — 11,6 u. t. t., bet mazākais — Saldū — 1,4, Sabilē — 2,1, Smiltēnē — 2,2, Valdemārpilī — 2,6, Grīvā — 2,8, Gulbenē — 2,8 darbinieki uz katriem 1.000 iedzīvotājiem u. c. pilsētās.

Salīdzinot vēlēto darbinieku skaitu pa pilsētu grupām novērojams, ka Rīgā tie sastāda pavisam mazu daļu no kopējā skaita, bet nākošās II., III. un IV. grupās vēlēto darbinieku procents pieaug un V. grupā (pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) vēlētie darbinieki sastāda 24,0%, gandrīz 1/4 daļu no visiem. Caurmērā pa visām Latvijas pilsētām šis procents līdzinas — 2,4%.

Darbinieku skaits Rīgas pilsētas pašvaldībā uzrāda diezgan strauju pieaugumu. Sevišķi liels tas ir salīdzinot ar 1914. gadu, kad bija nodarbinātas tikai 2.805 personas. Ja salīdzina pa atsevišķām nodaļām, tad lielākais pieaugums iznāk izglītības nodaļā, kur pieaugums noticis galvenā kārtā uz skolotāju rēķina. Pirms kara pašvaldībām ar likumu nebija uzlikti tik lieli pienākumi izglītības laukā, kā tas ir tagad. Arī izglītības politika pēc kara laikā Rīgas pašvaldībai ir citāda kā agrāk. Ļoti redzams darbinieku skaita pieaugums ir veselības nodaļā. Lielākais veselības nodaļas darbinieku skaits iznāk uz slimnīcām, kā medicīniskais personāls un apkalpotāji. Talāk pie izdevumiem veselības aizsardzībai šo ainu varēs arī novērot pie izdevumu summu pieauguma. Uzņēmumu valdes darbinieku skaits arī ir pieaudzis, jo Rīgas pašvaldībai ar katru gadu nāk klāt jauni uzņēmumi, bet vecie paplašina darbību, kas dabīgi izsauc darbinieku skaita pieaugumu. Arī būvvaldē, kuŗa tagad izpilda dažādus darbus saimniecības kārtībā daudz lielākos apmēros kā agrāk, — darbinieku skaits ir stipri audzis. Arī pārējās mazākās nodaļās, gandrīz visās darbinieku skaits ir stipri lielāks kā pirms kara. Dažas nozarēs, kā darba un sociālās apgādāšanas nodaļās, darbinieku skaita

№ 107. Darbinieku skaits 1929. gada 15. aprīlī¹⁾.

№ 107. Nombre des employés au 15 avril 1929.

№ №	Pilsētas Villes	Vēletie Choisis	Ierēdņi kalpotāji un strādnieki Employés, gens de ser- vice et ouvriers	Skolu personāls Personnel scolaire			Kopā Total	Darbinieku skaits uz 1.000 iedzi- votājiem Nombre des employés sur 1.000 habitants	Darbinieku skaits uz 1.000 iedzi- votājiem be- skolotājiem Nombre de employés 1.000 habi- tants non ecompris instituteurs	№ №
				Skolotāji un pārziņi Instituteurs et inspecteurs	Kalpotāji Gense de servise	Kopā Total				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīga	28	4.752	1.712	146	1.858	6 638	17,6	12,6	
2	Liepāja	14	650	238	33	271	935	16,3	11,6	1
3	Daugavpils	11	348	212	27	239	598	13,8	8,3	2
4	Jelgava	11	254	95	15	110	375	11,3	8,0	3
5	Ventspils	8	63	62	10	72	143	8,3	4,1	4
6	Rēzekne	4	66	85	10	95	165	13,0	5,5	5
7	Valmiera	3	107	32	5	37	147	17,6	13,1	
8	Rīgas-Jūrmala	4	34	45	5	50	88	11,0	4,7	
9	Cēsis	4	71	28	3	31	106	13,8	9,7	
10	Tukums	6	38	24	3	27	71	9,3	5,7	
11	Kuldīga	3	54	27	4	31	88	12,7	8,2	
12	Jekabpils	4	18	31	4	35	57	10,2	3,9	
13	Ludza	3	18		6	6	27	5,0	3,9	
14	Sloka	3	16	16	2	18	37	7,0	3,6	
15	Grīva	5	10	30	5	35	50	9,5	2,8	
16	Bauska	1	26	23	3	26	53	10,9	5,6	
17	Rūjiena	2	15	17	3	20	37	8,1	3,7	
18	Saldus	—	6	18	—	18	24	5,5	1,4	
19	Krāslava	3	16	21	4	25	44	10,3	4,4	
20	Talsi	5	24	12	1	13	42	10,0	6,9	
21	Alūksne	4	7	9	2	11	22	6,1	3,0	
22	Smiltene	1	7	14	2	16	24	6,7	2,2	
23	Gulbene	1	9	10	1	11	21	5,9	2,8	
24	Aizpute	3	25	16	1	17	45	13,1	8,2	
25	Valka	4	35	17	4	21	60	17,9	11,7	
26	Līvāni	2	3	6	1	7	12	3,7	1,6	
27	Krustpils	5	9	11	1	12	26	8,1	4,4	
28	Limbaži	3	17	15	2	17	37	12,6	6,8	
29	Auce	2	14	10	1	11	27	9,3	5,5	
30	Plaviņas	4	8	26	4	30	42	15,9	4,6	
31	Jaunjelgava	7	12	18	2	20	39	16,9	8,3	
32	Madona	3	15	26	4	30	48	22,0	8,2	
33	Dobele	4	7	—	—	—	11	5,1	5,1	
34	Strenči	3	7	8	2	10	20	10,3	5,2	
35	Sabīle	1	3	11	1	12	16	8,4	2,1	
36	Kārsava	2	5	11	2	13	20	10,8	3,8	
37	Preiļi	1	7	10	2	12	20	11,4	4,6	
38	Subate	4	5	13	2	15	24	14,2	5,3	
39	Kandava	—	5	9	1	10	15	9,2	3,1	
40	Vārkļāni	2	4	8	—	8	14	8,6	3,7	
41	Balvi	4	4	11	2	13	21	13,3	5,1	
42	Sīgūda	12	8	6	1	7	27	18,7	13,8	
43	Mazsalace	3	2	11	—	11	16	11,7	3,6	
44	Vīļāni	5	2	8	2	10	17	12,4	5,1	
45	Priekule	3	4	7	1	8	15	11,6	5,4	
46	Ogre	7	7	5	1	6	20	15,5	10,8	
47	Viesīte	6	3	4	1	5	14	11,1	7,2	
48	Ilūkste	7	1	—	—	—	8	6,6	6,6	
49	Valdemārpils	—	2	—	—	—	3	2,6	2,6	
50	Grobiņa	3	2	7	1	8	13	11,5	4,4	
51	Ape	7	1	7	1	8	16	16,9	8,4	
52	Kēmeri	4	—	4	1	5	9	9,6	4,2	
53	Aināzi	4	1	6	1	7	12	13,0	5,4	
54	Salacgrīva	3	6	13	2	15	24	26,4	9,9	
55	Piltene	2	5	1	1	2	9	11,4	8,9	
56	Durbe	1	4	1	—	1	6	10,9	9,1	
57	Lejasciems	4	2	4	1	5	11	22,0	12,0	
		254	6.844	3.071	340	3.411	10.509	15,1	10,2	

1) Skaitļi par darbinieku skaitu pilsētu pašvaldībās ņemti no valsts statistikas pārvaldes izdevuma „Darba statistiku 1928. g.” trešais izdevums sastādījis J. Baltāis. Rediģējis V. Saināis.

№ 108. Darbinieku skaits 1929. gada 15. aprīlī (grupu sadalījumā).

№ 108. Nombre des employés au 15 avril 1929 (répartition par groupes).

Grupas Groupes	Vēlētie Magistrats élus	Ierēdņi, kalpotāji un strādnieki Fonctionnaires, employés et ouvriers	Skolu personāls Personnel scolaire			Kopā Total	Darbinieku skaits uz 1000 iedzi- votājiem bez skolotājiem Nombre des employés sur 1000 ha- bitants non compris instituteurs	Darbinieku un skolotāju skaits uz 1000 iedzi- votājiem Nombre des employés et des institu- teurs sur 1000 habitants	Vēlēto procents % des ma- gistrats élus	
			Skolotāji un pārziņi Instituteurs et inspecteur	Kalpotāji Gens de service	Kopā Total					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	I.	28	4.752	1.712	146	1.858	6.638	12,6	17,5	0,4
2	II.	44	1.315	607	85	692	2.051	9,0	13,6	2,1
3	III.	39	432	318	47	365	836	6,5	11,3	4,7
4	IV.	54	255	269	36	305	614	5,0	10,0	8,8
5	V.	89	90	165	26	191	370	5,8	11,9	24,0
Kopā — Total		254	6.844	3.071	340	3.411	10.509	10,2	15,1	2,4

pieaugumu ir izsaukuši tagadējie pēckara apstākļi, kad jāatrisina tādi jautājumi, kā bezdarba apkaņošana, palīdzība un nespējnieku apgāde, kas uzlikta pilsētu pašvaldībām ar attiecīgiem likumiem u. t. t. Salīdzinot pašas nodaļas ar pirmskara stāvokli, jāatzīst, ka dažas pirms kara nemaz nebija. Tās ir noorganizētas tikai pēc kara. Dažas no nodaļām ir nodibinātas uz attiecīgo likumu pamata, piemēram dzimtsarakstu, vai arī pilsētas vadība ir atradusi par nepieciešamu tās atvērt aiz saimnieciskiem, darba sadalīšanas un specializācijas, vai arī kādiem citiem motīviem. Bet blakus darbinieku skaita pieaugumam ir arī tādas nodaļas, kur to skaits ir, salīdzinot ar 1913. gadu samazinājies, tā piemēram, tas ir finansu nodaļa un arī statistiskā biroja, kur taisni otrādi sakarā ar jauniem uzdevumiem vajadzēja darbinieku skaitu palielināt.

Provincēs pilsētās nodarbinātais darbinieku skaits nav sadalīts pa atsevišķām nodaļām un šeit ir konstatējamas tikai galvenās. Liela daļa no pilsētas darbiniekiem strādā dažādos uzņēmumos, no kopējā skaita tie sastāda gandrīz $\frac{2}{5}$ daļas (38,8%). Nākošā vieta ir pilsētas parvalde — 27%, slimnīcās un patversmēs — 24,3% un vēlētie — 9,7%.

Administratīvie izdevumi sastādās no šādām atsevišķām daļām: centrālās pārvaldes, nodaļu pārvaldēs, nodokļiem, darbinieku sociālās apdrošināšanas, tiesību lietu iestādēm un līdzdalības valsts, pašvaldību un privātā saimniecībā. Šis sadalījums nebūt nav vēlāmais un teorētiski pareizākais,

bet gan tas bija jāpieņem, tāpēc ka labāku no iesūtītiem budžetiem nav iespējams izlobīt. Vispirms jau jānorāda uz tādu posteni, kā pilsētu pašvaldību darbinieku sociālo apdrošināšanu resp. apdrošināšana pret slimības u. c. gadījumiem. Minētos skaitļos ietilpst visi apdrošināšanas izdevumi, par visiem pilsētu pašvaldību darbiniekiem, arī uzņēmumu, veselības aizsardzības u. t. t. Turpretim būtu pareizāki, ja atsevišķo uzņēmumu darbiniekiem sociālās apdrošināšanas izdevumus skaitītu pie attiecīgiem uzņēmumiem. Par nožēlošanu tas tomēr nebija iespējams, jo lielākai daļai pilsētu pašvaldību šie izdevumi ir uzdoti kopā. Tas pats būtu sakāms par nodokļiem, kaut gan nodokļu summas uz administratīviem izdevumiem nekādu iespaidu neatstāj, jo samērā tās ir mazas. Bet pie nodokļiem novērojama svārstīšanās, kas pa daļai izskaidrojama ar dažiem gadījuma nodokļiem (piemēram lielas nodokļu summas 1924. gadā izskaidrojamas ar nekustamas mantas pirkšanas nodokļiem, kuņģi šini gadījumā neskaidrības dēļ, nav ieskaitīti nekustamas mantas vērtība, bet gan pie nodokļiem). Par pārējo posteņu skaitīšanu pie administratīviem izdevumiem lieli iebildumi nevar būt, jo tie ir analogiski lauku pašvaldībām un tāpēc salīdzināmi un arī pēc būtības šie izdevumi pilnīgi pieder pie administratīviem izdevumiem.

Tāpat kā pilsētu pašvaldību budžetu, ieņēmumi, tā arī administratīvie izdevumi pārskata laikā ir stipri pieauguši. Tomēr tie nav pieauguši tikpat strauji, kā budžetu

№ 109. Rīgas pilsētas darbinieki pēc kategorijām 1929. gada 15. aprīlī.

Nr. 109. Personnel de la municipalité de Riga sur contrat au 15 avril 1929.

№ №	Kategorijas*) Catégories	Algas lielums ls Montant des salaires			Ierēdņi uz liguma pamata 1) Fonction- naires sur contrat	Kalpotāji un strādnieki 2) Employés et ouvriers	Kopā Total
		1. I. 1914	1. I. 1922	1. I. 1929—1931 3)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	IB	888,88	—	472	16	—	16
2	IA	800,00	144,00	409	20	—	20
3	I	666,67	133,20	356	35	—	35
4	II	533,33	122,40	314	73	—	73
5	III	444,44	113,40	270	70	—	70
6	IV	400,00	104,40	240	96	1	97
7	V	333,33	97,20	212	93	11	104
8	VI	266,66	90,00	189	97	34	131
9	VII A	222,22	—	175	27	—	27
10	VII	200,00	82,80	163	151	34	185
11	VIII A	173,33	79,20	155	16	165	181
12	VIII	160,00	77,40	150	443	214	657
13	IX	133,33	75,60	141	149	46	195
14	X A	120,00	73,80	136	20	256	276
15	X	106,66	72,00	132	102	142	244
16	XI	93,33	68,40	125	35	68	103
17	XII	88,88	64,80	118	4	269	273
18	XIII	80,00	61,20	112	5	845	850
19	XIV	64,00	57,60	107	—	134	134
20	XV	48,00	54,00	100	2	163	165

1) Starp tiem nav ieskaitīti 1712 skolotāji un 146 skolu kalpotāji, kuri saņem algas ārpus kategorijām.

2) Starp tiem nav ieskaitīti 916 darbinieki, kuri saņem algas ārpus kategorijām.

3) Visi darbinieki ar atalgojumu pēc kārtējām algu kategorijām saņem bez tam: a) ģimenes piemaksu — Ls 25.— par katru ģimenes locekli — un b) izdienas piemaksu — 10% no pamatalgas ik pēc 5 nokalpotiem gadiem. Vēlētie darbinieki saņem ģimenes piemaksas pēc tiem pašiem nosacījumiem, kā darbinieki uz liguma pamata ar atalgojumu pēc kārtējām algu kategorijām. Pilsētas galva bez pamatalgas un ģimenes piemaksām saņem vēl Ls 200.— mēnesī reprezentācijas naudas.

4) Nodaļu un nozaru vadītāji, direktori un pārvaldnieki 1929. gada 1. IV.: I. B kategorijā — 5, I. A kategorijā — 14, I. kategorijā — 8, II. kategorijā — 17, III kategorijā — 2, IV. kategorijā — 1, V. kategorijā — 1, VII. kategorijā — 7, VIII. kategorijā — 4, ārpus kategorijas — 1; sekretāri: I. A kategorijā — 1, I. kategorijā — 7, II. kategorijā — 3, III. kategorijā — 3, IV. kategorijā — 1, VI. kategorijā — 5, ārpus kategorijas — 1; galvenie grāmatveži: I. B kategorijā — 2, II. kategorijā — 2, III. kategorijā — 1, IV. kategorijā — 3; grāmatveži: I. kategorijā — 1, II. kategorijā — 4, III. kategorijā — 2, IV. kategorijā — 4, V. kategorijā — 6, VI. kategorijā — 4, VII. A kategorijā — 1, VII. kategorijā — 4; grāmatvežu palīgi: II. kategorijā — 2, IV. kategorijā — 5, V. kategorijā — 1, VI. kategorijā — 1, VII. A kategorijā — 1, VII. kategorijā — 5, VIII. kategorijā — 24; darbveži: I. kategorijā — 1, II. kategorijā — 2, III. kategorijā — 2, IV. kategorijā — 18, V. kategorijā — 6, VI. kategorijā — 3, VII. kategorijā — 2, ārpus kategorijas — 19; darbvežu palīgi: VI. kategorijā — 4, VII. kategorijā — 2; kasieri un viņu palīgi: I. kategorijā — 1, II. kategorijā — 1, III. kategorijā — 4, IV. kategorijā — 2, V. kategorijā — 2, VI. kategorijā — 8, VII. kategorijā — 13, VIII. kategorijā — 51, XI. kategorijā — 2; kontrolieri un viņu palīgi: II. kategorijā — 3, IV. kategorijā — 1, V. kategorijā — 1, VI. kategorijā — 2, VII. kategorijā — 20, VIII. A kategorijā — 5, VIII. kategorijā — 10, IX. kategorijā — 1, ārpus kategorijas — 6; inspektori: I. B. kategorijā — 3, I. kategorijā — 5, II. kategorijā — 2, III. kategorijā — 2; inženieri: I. B. kategorijā — 5, I. A kategorijā — 2, I. kategorijā — 2, II. kategorijā — 5, III. kategorijā — 2, ārpus kategorijas — 6; arhitekti: I. A kategorijā — 1, I. kategorijā — 3, ārpus kategorijas — 1; virsģeometri un viņu palīgi: I. B. kategorijā — 1, I. A kategorijā — 1; mērnīki: II. kategorijā — 5, III. kategorijā — 7; tehniķi: III. kategorijā — 3, V. kategorijā — 22, VI. kategorijā — 5, VII. kategorijā — 1, VIII. A kategorijā — 1, ārpus kategorijas — 4; ārsti: I. kategorijā — 4, II. kategorijā — 18, III. kategorijā — 23, IV. kategorijā — 24, V. kategorijā — 8, VI. kategorijā — 8, VII. kategorijā — 1, VIII. kategorijā — 2, ārpus kategorijas — 50; vecmātes: VIII. kategorijā — 6; zēlsirdīgās māsas: VII. kategorijā — 1, VIII. kategorijā — 81, IX. kategorijā — 12, X. kategorijā 53, ārpus kategorijas — 1; mašīnrakstītājas: VI. kategorijā — 2, VII. kategorijā — 1, VIII. kategorijā — 9, IX. kategorijā — 4; telefonisti: VII. kategorijā — 1, IX. kategorijā — 1, X. kategorijā — 2; pirmās šķiras kanclējas ierēdņi: IV. kategorijā — 1, V. kategorijā — 3, VI. kategorijā — 2, VII. A kategorijā — 4, VII. kategorijā — 35, ārpus kategorijas — 3; otras šķiras kanclējas ierēdņi: VIII. kategorijā — 85; trešās šķiras kanclējas ierēdņi: IX. kategorijā — 61, X. kategorijā — 25, ārpus kategorijas — 5; noliktavu pārziņi un mantziņi: IV. kategorijā — 2, VI. kategorijā — 3, VII. A kategorijā — 1, VII. kategorijā — 1, VIII. kategorijā — 3, IX. kategorijā — 7, X. kategorijā — 3, XI. kategorijā — 1, XII. kategorijā — 3, ārpus kategorijas — 1; zīmetāji: V. kategorijā — 2, VII. kategorijā — 8, VIII. A kategorijā — 4, VIII. kategorijā — 5, IX. kategorijā — 1, XV. kategorijā — 1, ārpus kategorijas — 2; arhivāri un registratori: IV. kategorijā — 3, VI. kategorijā — 4, VII. kategorijā — 4, VIII. kategorijā — 2, X. kategorijā — 4, XI. kategorijā — 1; pārējie darbinieki: I. A kategorijā — 1,

№ 110. Rīgas pilsētas pašvaldības algotu darbinieku skaits 1914.—1931.

N° 110. Personnel appointé de la municipalité de Riga à 1914 de 1931.

№	Gadi	Années				№ d'ordre	Section et service de la municipalité
		1. I. 1914	1. I. 1921	15. IV. 1929	1. I. 1931		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Pilsētas valdes nodaļas un nozares						
1	Pilsētas valde un tās kanceļa	14	23	21 ¹⁾	23	1	Administration municipale et sa chancellerie
2	Revīzijas komisija	—	2	8 ¹⁾	4	2	Commission de revision
3	Veselības nodaļa	859	1.047	1.545	1.633	3	Section d'hygiène
4	Nekustamo īpašumu nodaļa	—	—	71	483	4	Section des immeubles
5	Gruntsgabalu nodaļa	—	31	17	—	5	Section des terres
6	Vedēju nozare	—	87	126	—	6	Branche d'assainissement
7	Dārzu nodaļa	28	43	64	—	7	Section des jardins
8	Dzīvokļu nodaļa	15	16	—	—	8	Sections des logements
9	Muižu un mežu nodaļa	105	126	52	—	9	Section des propriétés, des domaines et des forêts
10	Būvvalde	115	106	462	470	10	Intendance des bâtiments
11	Ugunsdzēsēju nozare	135	138	150	155	11	Intendance des pompiers
12	Tirdzniecības nodaļa	54	44	103	132	12	Section commerciale
13	Lopkautuve	79	77	106	100	13	Abattoir
14	Malkas nozare	—	25	11	12	14	Service du bois à chauffage
15	Izglītības nodaļa	545	1.221	2.129	2.211	15	Section de l'instruction
16	Darba nodaļa	12	12	69	66	16	Section du travail
17	Bāriņu tiesa	12	10	12	10	17	Tribunal des orphelins
18	Dzimisarakstu nodaļa	—	—	17	19	18	Section de l'Etat Civil
19	Statistikais birojs	16	12	9	7	19	Bureau de statistique
20	Pārtikas valde	—	434	—	—	20	Service de consommation
21	Uzņēmumu valde	362	439	776	717	21	Service des entreprises munic.
22	Tvaikoņu satiksmes pārvalde	118	90	164	158	22	Service des bateaux à vapeur munic.
23	Finansu nodaļa	41	22	24	21	23	Section des finances
24	Nodokļu nodaļa	36	48	49	50	24	Section des impôts
25	Koku apstrādes nodaļa	—	—	—	—	25	Section de l'industrie du bois
26	Sociālās apgādāšanas nodaļa	259	632	561	610	26	Section de l'assistance sociale
27	Pilsētas lombards	—	—	69	61	27	Lombard municipal
28	" krājkaše	—	—	23	20	28	Caisse d'épargne municipale
	Kopā	2.805	4.685	6.638	6.962		Total

kopsumma, viņu pieaugums ir mazāks. 1920. gadā administratīvo izdevumu kopsumma līdzinājās — 1,07, 1923. — 2,28, 1925. — 3,78, 1929. — 5,26 un 1930. — 5,52 milj. ls. No 1923. līdz 1930. gadam administratīvie izdevumi pieauguši — 2,4 kārtīgi. No atsevišķām administratīvo izdevumu grupām lielākās summas iznāk uz centrālo pārvaldi, kurās uzturēšanai kopā pa visām pilsētām 1920. gadā izdeva — 267.000 ls, 1925. — 1.373.000, 1929. — 1.736.000 un 1930. — 1.771.000 ls, kas sastāda — 32%. Pie centrālās pārvaldes izdevumiem ir pieskaitīti visi pilsētu pašvaldību orgānu atalgojumi un citi saimnieciski izdevumi, kas saistīti ar centrālo pārvaldi. Lielākās summas tomēr iznāk uz atalgojumiem un, galvenā

kārtā, tehniskā personāla un pēc tam vēlēto darbinieku. Nākošais lielākais postenis no centrālās pārvaldes izdevumiem ir pensijas un pabalsti. Pie kam šeit, galvenā kārtā, krit svarā pensijas (Rīgā un Liepājā). Bez šiem galvenajiem centrālās pārvaldes posteņiem ir vēl daudz citu sīkaku izdevumu, kā ceļa izdevumi, kanceļijas izdevumi, inventāra iegādāšana (cik tālu tas nav skaitāms pie kapitāla ieguldījumiem), pilsētas pārvaldes ēku uzturēšana u. t. t. Nākošā vietā starp administratīviem izdevumiem ir nodaļu pārvaldes, kurām 1920. gadā izdots — 3 78.000, 1925. — 971.000, 1929. — 1.408.000 un 1930. — 1.549.000 ls — kas sastāda — 28%. Kā redzams, nodaļu pārvaldes izdevumi pārskata laikā nav tik

I. kategorijā — 3, II. kategorijā — 9, III. kategorijā — 19, IV. kategorijā — 31, V. kategorijā — 41, VI. kategorijā — 46, VII. A kategorijā — 20, VII. kategorijā — 45, VIII. A kategorijā — 6, VIII. kategorijā — 161, IX. kategorijā — 62, X. A kategorijā — 20, X. kategorijā — 15, XI. kategorijā — 31, XII. kategorijā — 1, XIII. kategorijā — 5, XV. kategorijā — 1, ārpus kategorijas — 46.

¹⁾ Mēnešalga pilsētas galvām — Ls 870; 2 pilsētas galvas biedriem — à Ls 696; pilsētas galvas sekretāram — Ls 696; 7 pilsētas valdes locekļiem — à Ls 580; revīzijas komisijas priekšsēdētājam — Ls 580; 3 revīzijas komisijas locekļiem — à Ls 480; bāriņu tiesas priekšsēdētājam — Ls 580; 3 bāriņu tiesas locekļiem — à Ls 493; 3 tirdzniecības deputātiem — à Ls 401; 3 pilsētas lombarda valdes locekļiem — 1 — Ls 200,68 un 2 — Ls 201,68; 3 pilsētas krājkašes valdes locekļiem — à Ls 200,68.

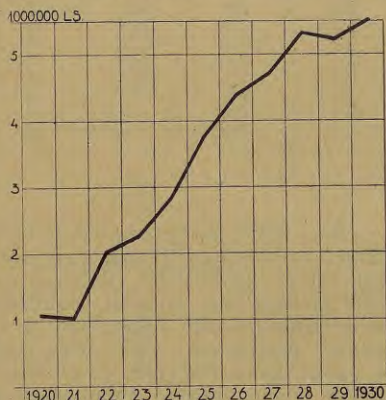
№ 111. Provincēs pilsētu darbinieku skaits 1929. gada 15. aprīlī.
 № 111. Personnel appointé des municipalités des provinces au 15 avril 1929.

Amati	Darbinieku skaits	T a i s k a i t ā — d o n t :		Nombre des employés	Fonctions
		Algotie darbinieki Personnel avec appointement	Sievietes Femmes		
Vēlētie darbinieki	226	1	4	Magistrats élus	
Pilsētu galvas un to biedri	69	—	—	Maire et sous-maires	
Valdes locekļi	95	—	—	Membres de l'administration municipale	
Sekretāri	19	1	—	Secrétaires	
Bāriņtiesas locekļi	26	—	4	Membres du tribunal des orphelins	
Pārējie	17	—	—	Autres	
Darbinieki uz līguma pamata	2.092	771	191	Employés sur contrat	
Pilsētu valžu kancl., nod., nozarēs, grāmatv. un kasēs	625	194	87	Bureau de l'administration municipale, sec- tions, branches, comptabilité et caisses	
Nodaļu vadītāji	18	2	4	Chefs des sections	
Inženieri	10	—	2	Ingénieurs	
Juriskonsulti	3	—	3	Jurisconsultes	
Arhitekti	2	—	—	Architectes	
Mērnieki	4	—	—	Arpenteurs	
Techniķi	5	—	—	Techniciens	
Sekretāri	70	14	10	Secrétaires	
Grāmatveži	47	18	—	Teneurs de livres	
Darbveži	66	19	2	Commis	
Kasieri	18	5	—	Caissiers	
Kanceļejas ierēdņi	102	60	—	Buralistes	
Mašīnrakstītājas	17	14	—	Dactylotypistes	
Reģistratori	9	—	1	Enregistreurs	
Ārsti	35	6	18	Médecins	
Vecmātes	6	6	5	Sages-femmes	
Veterinārārsti	29	1	17	Médecins vétérinaires	
Pārējie darbin. un kalpot.	162	49	25	Autres fonctionnaires et employés	
Strādnieki	22	—	—	Ouvriers	
Slimnīcās un patversmēs	567	431	40	Hôpitaux et asiles	
Ārsti	40	4	16	Médecins	
Vecmātes	7	7	1	Sages-femmes	
Feldšeri	7	—	—	Aides chirurgiens	
Žēlsirdīgās māsas	62	62	1	Soeurs de charité	
Slimnīcu un patversmju pārziņi	33	20	2	Chefs des hôpitaux et des asiles	
Audzinātājas	18	18	—	Précepteurs	
Pārējie darbin. un kalpotāji	338	275	16	Autres fonctionnaires et employés	
Strādnieki	62	45	4	Ouvriers	
Pārējās iestādēs un saimn. uzņēmumos	900	146	64	Autres institutions et entreprises	
Vadītāji un pārziņi	43	—	7	Chefs et gérants	
Darbinieki un kalpotāji	473	96	36	Fonctionnaires et employés	
Strādnieki	384	50	21	Ouvriers	
Algototo darbinieku kopskaits	2.318	774	195	Nombre général du personnel appointé	

strauji pieauguši, kā tas bija ar administratīviem izdevumiem. Pie nodaļu pārvalžu izdevumiem ir pieskaitīti visi tie izdevumi, kuņi tieši nav saistīti ar nodaļu iestādēm, bet ir šo iestāžu virspārzinātājas un vadītājas (vārda plašākā nozīmē). Saprotams, konkrētos gadījumos arī šeit ir jāskaitās ar zināmu funkciju kopību, vai arī, tās nevar tikt precīzi sadalīt — centrālās nodaļas un vietējās iestādēs, bet tam nav sevišķas nozīmes, jo dati ir salīdzināmi, tā kā visos gados klasifikācija ir izdarīta vienveidīgi. Lielākie izdevumi ir labierīcības nodaļai 1930. gadā tie līdzinās — 472.200 ls. Labierīcības nodaļas funkcijas ir ļoti plašas, un tās uzdevumos ietilpst ne tikai pārzināt par pilsētas labierīcībām, bet tās darbība

ir saistīta arī ar citām nodaļām, un to uzdevumā labierīcības nodaļa izpilda dažādus darbus. Labierīcības nodaļai, bez atalgojumiem, diezgan lieli izdevumi iznāk uz inventāra iegādāšanu un uzturēšanu. Nākošā vietā ir finansu un nodokļu pārvaldes, kuņas 1930. gadā paredzēja izdot — 375.700 ls. No šīs summas lielākie izdevumi aizgāja atalgojumos. Kas attiecas uz nodokļu nozari (kuņa iet līdztiskus atalgojumiem), tad tās vajadzībām 1930. gadā paredzēja izdot 211.700 ls. Nākošās vietās ir sociālās palīdzības nodaļa ar 241.400 ls lielām izdevumiem 1930. gadā, nekustamas mantas — 179.700 ls, izglītības — 118.500, uzņēmumu — 92.800 un veselības aizsardzības — 68.400 ls.

Pie tiesību lietu iestādēm ir pieskaitītas: bāriņu tiesa, īres valde un dzimtsarakstu nodaļa. Šīs, vai arī analogiskās iestādes, ir skaitītas pie administratīviem izdevumiem arī lauku pašvaldībās. Ieņēmumi no šīm iestādēm atrodas pie nodokļiem un ļoti niecīga daļa (daži desmit ls) pie sociālās palīdzības iestādēm. Bāriņu tiesas izdevumi figurē visos gados, bet dzimtsarakstu nodaļas un īres valdes izdevumi tikai no tā laika, kad šīs iestādes sāka darboties resp. nodibinājās uz likumu pamata. Kopējie tiesību lietu iestāžu izdevumi 1930. gadā līdzinājās — 286.300 ls, no ku-

№ 14. Administratīvie izdevumi 1920—1930.

Nr. 14. Dépenses administratives de 1920 à 1930.

riem uz dzimtsarakstu nodaļu krīt 100.400 ls, bāriņu tiesu—92.200 un īres valdi—93.800 ls.

Pie administratīviem izdevumiem vēl ir pieskaitīta līdzdalība citās saimniecībās. Tā virpirms, attiecās uz valsti. Pilsētu pašvaldībām uz likuma pamata jādod policijas darbiniekiem dzīvokļi ar apkurināšanu un apgaismošanu, kas paredzēti līdzdalībā iekšlietu ministrijas saimniecībā (funkcijas). Policijas apgādāšanai ar telpām pilsētu pašvaldības izdod lielākās summas un 1930. gadā tās līdzinājās — 572.100 ls. Pie šo izdevumu segšanas pilsētu pašvaldības ir piespiestas ar likumu.

Nākošā vieta ir līdzdalība kara ministrijas iestāžu uzturēšanā — kaŗaspēka novietošanā, kam pilsētu pašvaldības 1930. gadā paredzēja izdot — 176.000 ls. Līdzdalība izglītības ministrijas iestāžu uzturēšanā attiecās uz mācības iestādēm, operu un teātri, kuŗiem Riga dod elektrību, ūdeni, gāzi,

izdara remontus u. t. t. (telpu nomas vērtība nav skaitīta). Līdzdalība tieslietu ministrijas iestāžu uzturēšanā izpaužas zemes grāmatu nodaļu u. c. iestāžu. Līdzdalība arlietu ministrijas saimniecībā izpaužas aģentūras telpu apkurināšanā Daugavpilī. Dažas pilsētu pašvaldības vēl ir paredzējušas balvu izsniegšanu (šaušanu sacikstēs u. t. t.) policijai, aizsargiem un kaŗavīriem. Līdzdalība pašvaldību un privātā saimniecībā ir samērā niecīga. Izdevumi līdzdalībai citās saimniecībās jau 1920. gadā ir bijuši stipri lieli — 380.700 ls, nākošos gados tie līdzinās 1925. — 641.400, 1929. — 1.022.100 un 1930. — 953.200 ls un pēdējos gados tie svārstās ap 1,0 milj. ls.

Novērojama tendence, ka administratīvo izdevumu nozīme budzeta struktūrā visās pilsētu grupās nav gluži vienāda: mazajās pilsētās tie sastāda lielāku daļu kā lielajās: V. grupas pilsētās, caurmērā 3 pēdējos gados, tie sastāda — 20,5%. IV. — 15,7, II. un III. — 13,2%, bet Rīgā viņi sastāda mazāko daļu — 11,3%. Turpretim, ja ņem uz viena iedzīvotāja, tad Rīgā iznāk lielākie izdevumi — 9,31 ls apmērā, II. grupas — 5,86, III. — 6,22, IV. — 5,40, V. — 6,09 ls, bet caurmērā visā valstī — 7,75 ls uz vienu iedzīvotāju pa 3 pēdējiem gadiem. Šāds stāvoklis izskaidrojams ar lielo pilsētu vēl lielāku saimniecību, samērā ar iedzīvotāju skaitu. Pārskata laikā lielākais administratīvo izdevumu pieaugums novērojams Rīgā — 2,5 kārtīgi, V. grupā — 4-kārtīgi, bet caurmērā visas Latvijas pilsētas 2,4-kārtīgi. Vidējās pilsētās absolūtos skaitļos ir mazākais administratīvo izdevumu pieaugums.

b) Nekustama manta.

b) Immeubles.

Zaudējumi no pilsētu pašvaldību nekustamas mantas ir niecīgi. Vienīgais Rīgā 1920. gadā tie bija lielāki. Pēc lielā kara un revolūcijas Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumi bija stipri nopostīti. Vispirms, kara un revolūcijas laikā tos gandrīz nemaz neremontēja, un otrs, tie bieži cieta no kara darbības. Tapēc arī 1920. gadā Rīgas pilsētai pie nekustamas mantas savešanas kārtībā bija jāizdod lielākas naudas summas un tās tad nesedzās ar ieņēmumiem. Lielākos zaudējumus Rīgas pilsētas pašvaldība 1920. gadā cieta uz ēkām un būvēm. Pārējā nekustamā manta, kā meži, deva Rīgas pilsētas pašvaldībai prāvu peļņu. Sevišķi liela tā bija 1920. gadā, kad mežus ekspluatēja vēl ārpus saimniecības plāna. Nākošos gados pilsētu pašvaldību

№ 112. Nekustama manta 1920.—1930.

Nr. 112. Immeubles de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total		
								1 0 0 0 1 s	
№	Gadi Années	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	183	8,9	0,3	0,9	—	193		
2	1921	—	6,9	0,2	1,2	0,1	8,4		
3	1922	—	4,7	0,4	0,9	0,5	6,5		
4	1923	—	6,3	3,6	0,8	0,2	11		
5	1924	—	14	3,7	0,4	0,6	19		
6	1925	—	3,6	3,1	1,3	1,1	9,1		
7	1926	—	2,5	13	1,3	1,5	18		
8	1927	—	8,7	5,7	0,2	1,3	16		
9	1928	—	9,1	11	0,9	0,9	22		
10	1929	—	0,1	12	0,8	0,7	14		
11	1930	—	1,9	11	0,0	1,5	14		
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	—	3,7	11	0,6	1,0	17		

zaudējumi no nekustamas mantas nav lieli. Tas arī pilnīgi saprotams, tikai paceļas jautājums, kā nekustama manta vispārī var dot zaudējumus. Jāatzīst, ka uzrādītie zaudējumi arī nesaskan ar lietu faktisko stāvokli. Nekustamas mantas ekspluatēšana un izmantošana no pilsētu pašvaldībām ir tik ļoti dažāda, ka, lai to pilnīgi noskaidrotu, ir jāapstājās pie katras pilsētas atsevišķi. Tas tomēr telpu trūkuma dēļ nav iespējams tāpēc jānorāda uz tiem galveniem cēloņiem, no kā rodas zaudējumi no nekustamas mantas. Vispirms nekustamas mantas amortizācijai bieži neparedz nekādas summas, un ja ir jāizdara remonts, tad tos izdara uz nekustamas mantas tekošā gada ieņēmumu rēķina. Pie šādiem apstākļiem gada ieņēmumi var būt mazāki par remontu izmaksu. Otrs, nekustamas mantas ekspluatēšana bieži fiziski saistīta ar tās izmantošanu pārvaldes un pašas pašvaldības vajadzībām, tā kā grūti nošķirt pārvaldes telpas no ekspluatēšanas objekta. Tādā gadījumā daļa izdevumu nāk uz pilsētas pašvaldības pārvaldes rēķina, bet tehniski to nevar izdalīt un uzrādīt, tāpēc iznāk, ka zināma ēka (nekustama manta) ar saviem ieņēmumiem, kuņi ir nepilnīgi (bez tās daļas, kuņi jāmaksā pilsētas pašvaldībai resp. kuņi tā izmanto savām vajadzībām) nesedz izdevumus, tā rodas zaudējums. Trešais, ir arī tāda nekustama manta, kuņi dod zaudējumus. Jāpastrīpo (tas jau bija sacīts pie nekustamas mantas peļņas analīzes), ka šeit ir ieskaitīta, principā, tikai tā nekustama manta, kuņi pilsētas pašvaldība eks-

pluatē peļņas nolūkos, bet nav skaitīta tās nekustamas mantas uzturēšana, kuņi kalpo dažādām citām vajadzībām, kā izglītībai, veselības aizsardzībai, sociālai palīdzībai, pilsētas administratīvām vajadzībām u. t. t. Uzskaitītos gadījumos visi nekustamas mantas uzturēšanas izdevumi ir pieskaitīti pie izdevumiem izglītībai, veselības aizsardzībai u. t. t.

Zaudējumi no nekustamas mantas ir tik niecīgi, ka tie nekādu iespaidu uz budžetu neatstāj. Un katrā ziņā, ja salīdzinātu to peļņu, kuņi pilsētas pašvaldības iegūst no nekustamas mantas ekspluatēšanas, tad tā ir ievērojami lielāka, sedz visus zaudējumus un vēl ar lielu atlikumu.

c) Uzņēmumu zaudējumi.

c) Pertes des entreprises.

Zaudējumiem no uzņēmumiem arī nav tāds raksturs, kā mēs to parasti saprotam. Privātsaimniecībā zem zaudējumiem saprot tādu stāvokli, kad uzņēmuma saimnieciskais aprēķins neattaisnojas resp. ieņēmumi ir mazāki, kā tie ir paredzēti. Pie pilsētu pašvaldību uzņēmumiem parasti tāda stāvokļa nav. Atsevišķos gadījumos arī pilsētu pašvaldību uzņēmumi dod šādus zaudējumus, bet tie redzāmi tikai pārskatā. Budžetā uzrādītiem zaudējumiem, pa lielākai daļai, ir citāds raksturs. Vispirms, ir jāiesāk ar tiem uzņēmumiem, kuņi dod lielākos zaudējumus un tie būtu tirgi. Kā jau bija redzams, tirgus nodoklis ieņēmumos ir skaitīts pie nodokļiem un nodevām,

№ 113. Uzņēmumu zaudējumi 1990.—1930.

№ 113. Pertes des entreprises de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			3	4	5	6	7	
1	2		3	4	5	6	7	8
			1 0 0 0 ls					
1	1920		305	41	17	16	0,1	379
2	1921		98	29	9,1	12	0,8	149
3	1922		159	49	13	16	0,7	238
4	1923		221	53	11	12	1,5	299
5	1924		324	44	17	19	5,2	409
6	1925		433	39	17	21	5,9	516
7	1926		515	56	13	23	7,7	615
8	1927		524	49	18	43	15	649
9	1928		545	53	18	33	12	661
10	1929		546	50	29	34	11	670
11	1930		664	49	25	31	9,8	779
12	1928—1930	caurmērā — moyenne	585	51	24	33	11	704
			P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e					
13	1920		6,2	2,6	4,4	8,2	0,5	5,3
14	1925		2,1	0,9	0,7	1,7	1,6	1,8
15	1929		1,7	0,7	0,8	1,5	1,2	1,5
16	1930		2,0	0,7	0,7	1,4	0,9	1,7
17	1928—1930	caurmērā — moyenne	1,9	0,8	0,7	1,5	1,2	1,6
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
18	1920		1,65	0,38	0,36	0,56	0,01	1,00
19	1925		1,28	0,27	0,25	0,37	0,25	0,82
20	1929		1,44	0,33	0,40	0,55	0,35	0,97
21	1930		1,76	0,33	0,34	0,51	0,32	1,12
22	1928—1930	caurmērā — moyenne	1,55	0,34	0,33	0,54	0,35	1,01
			Pieaugums 1923. = 100 — Augmentation 1923. = 100					
23	1920		138	77	155	133	7	127
24	1925		196	74	155	175	393	173
25	1929		247	94	264	283	733	224
26	1930		300	92	227	258	653	261
27	1928—1930	caurmērā — moyenne	265	96	218	275	733	236

bet nevis pie uzņēmumiem. Tirgus nodoklis pēdējos gados deva ap 1,6 milj. ls lielus ieņēmumus. (Šī summa ietilpst arī sīktirdzniecības nodoklis un nodoklis par tirgošanos uz ielām un laukumiem, kas bieži nesakrīt ar tirgus nodokli). Ja ieņēmumu summu salīdzina ar izdevumiem resp. tām summām, kuŗas izdotas tirgus uzturēšanai un darbiniekiem, tad pilsētai par labu paliek liela peļņa (ja tā var teikt). Šī peļņa ir vēl jāpapildina ar ieņēmumiem no svaru nodevām, kuŗu uzturēšanu parasti pieskaita pie tirgus uzturēšanas izdevumiem. Tā kā nenoliedzami tirgus pilsētu pašvaldībām dod peļņu, tikai tā nav uzrādīta pie uzņēmumiem, bet gan pie nodokļiem, turpretim tirgus uzturēšanas izdevumi figurē starp uzņēmumu zaudējumiem. Līdzīgs stāvoklis, pa daļai, ir ar lopkautuvēm. Arī

seit viena daļa no ieņēmumiem ir pieskaitīta pie nodokļiem par gaļas sanitāro uzraudzību. Lopu kautuves, pa lielāki daļai, ir kopā ar gaļas izmeklēšanas stacijām.¹⁾ Uz likuma pamata tās pat jāierīko visās pilsētās, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 4.000. Bet lopkautuvju ekspluatāciju pilsētu pašvaldības nodod kādai privātai personai, no kuŗas saņem atlīdzību. Šīs abas iestādes, kā uz likumu pamata, tā arī pēc savas darbības ir cieši saistītas un tāpēc arī izdevumi tām ir kopēji. Ieņēmumi no gaļas sanitārās pārraudzības nodokļa (resp. nodevas) pēdējos gados līdzinās ap 472.000 ls, ja šo summu salīdzina ar lopkautuves zaudējumiem, tad tomēr pilsētu pašvaldībām paliek liela peļņa.

Ja vēl atzīmē, ka lielākie zaudējumi pilsētu pašvaldībām ceļas no kuŗu eksplu-

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 38.

N° 114. Slimnīcu un slimnieku skaits 1929. gadā.¹⁾

N° 114. Nombre des hôpitaux et des malades en 1929.

Pilsētu grupas Groupes des villes	Slimnīcu Hôpitaux	Gultu Lits	1929. g. ārstēto Traités en 1929	Ārstēto skaits uz 1 gultu Nombre de traités par lits
	Skaits — Nombre			
I.	5	2.822	23.539	8,3
II.	5	635	7.067	11,1
III.	4	275	3.065	11,1
IV.	3	108	1.042	9,6
V.	—	—	—	—
Kopā — Total	17	3.840	34.713	9,0

atācijās, tad visi lielākie zaudējumi būtu atzīmēti. Dažu pārējo uzņēmumu ekspluatācija atsevišķos gados dod diezgan lielus zaudējumus, bet tiem pa daļai gadījuma raksturs, vai arī pilsētu pašvaldības šos uzņēmumus ar nodomu ekspluatē ar zaudējumiem. Tie, pa lielākai daļai ir dažādi labierības uzņēmumi, kur ieinteresēti plaši iedzīvotāju slāņi, vai arī kuņu darbība pieskaitāma pie svarīgām un nepieciešamām labierībām.

Šinī kopsavilkumā nav ieskaitīti 5.000 ls lielie zaudējumi, kuņi cēlās no elevatora ekspluatācijas. Elevators pieder Rīgas pilsētas pašvaldībai kopā ar Rīgas biržas komiteju. Minēto zaudējumu samaksāja, kā parādu un tāpēc tas ieskaitīts pie finanšu operācijām.

d) Veselības aizsardzība un higiēna.

d) Service de santé et de l'hygiène.

Šī darbības nozare ir ļoti plaša un tie izdevumi, kas zem minētā nosaukuma paredzēti pilsētu pašvaldību izdevumu šēmā, sastāda tikai vienu daļu no izdevumiem veselības aizsardzībai un higiēnai. Jo arī dažādi labierības, sociālās palīdzības u. t. t. pasākumi tāpat sekmē veselības aizsardzību un higiēnu. Norobežot vai tieši sadalīt šos izdevumus ir grūti, jo viss atkarājas no tā, kā pie šiem jautājumiem pieiet. Tālākās rindīnās ir paredzēti veselības aizsardzības

un higiēnas izdevumi vārda šaurākā nozīmē. Un tāpēc lielākās summas no veselības aizsardzības un higiēnas izdevumiem krīt uz dziedzniecības iestādēm. Samērā daudz mazākas summas iznāk uz sanitāro uzraudzību u. t. t. Pie veselības aizsardzības un higiēnas izdevumiem ir pieskaitītas pirtis un peldētavas, bet tani pat laikā nav skaitītas aptiekas. Aptiekas ir pieskaitītas pie uzņēmumiem (izņemot tos gadījumus, kad viņa saimnieciski un administratīvi atrodas pie slimnīcas), jo pa lielākai daļai, to darbības rezultāta ir paredzēta peļņa. Ar pirtīm un peldētavam ir otrādi. Tās pilsētu pašvaldības visus gadus ekspluatē ar diezgan lielu iztrūkumu. Tā kā šāds iztrūkums ir paredzēts budžetā, un tas nav saistīts ar kapitālu ieguldījumiem, tad pie uzņēmumiem pirtis un peldētavas nav pieskaitāmas. Tāpēc arī tās ir ierindotas, ar brutto summām, pie veselības aizsardzības un higiēnas.

Ar likumu pilsētu pašvaldībām veselības aizsardzības un higiēnas laukā nav uzlikti plaši pienākumi pret pilsētu iedzīvotājiem. Atsevišķos gadījumos tomēr ir paredzēts, kādi soļi pilsētu pašvaldībām ir jāņem veselības aizsardzības laukā, piemēram, likumā par baku potēšanu, ir paredzēts, ka „obligatoriskā potēšanu organizē un izved vietējās pašvaldības; mazturīgiem pilsoņiem baku potēšana izdarama bez maksas.“ Ir sastopami arī vēl citi izdevumi, bet tiem tomēr samērā maza nozīme. Mazturīgo un trūcīgo pilsoņu veselības aizsardzība ar vienu ir saistīta ar sociālo apgādi, un tāpēc izdevumi viņu ārstēšanai ir ievietoti pie sociālās apgādes izdevumiem. Tā kā pilsētu pašvaldību darbība veselības aizsardzības un higiēnas laukā izpaužas galvenā kārtā, dziedzniecisko iestāžu ierīkošana un uzturēšana. Šī darbība nav noteikta ar likumu, bet pilsētu pašvaldības rīkojas brīvprātīgi, tāpēc arī dziedzniecības iestāžu izmantošana iedzīvotājiem lielākai vai mazākai mērā ir jāatlīdzina.

Pilsētu pašvaldību slimnīcas teritoriāli ir sadalītas ļoti nevienādi. Lielākā viņu daļa atrodas Rīgā. Arī slimnieku uzņemšanas ziņā (gultu skaits) Rīgā atrodas lielākās slimnīcas. Un vispārīgi slimnīcas atrodas tikai 12 pilsētās: Rīgā, Cēsis, Valmierā, Valkā, Liepājā, Aizputē, Kuldīgā, Ventspilī, Tukumā, Jelgavā, Bauskā un Daugavpilī.²⁾ Bez tam vēl Dobeles piedalās vienas slimnīcas uzturēšanā. Pa visām

¹⁾ Skaitļi par pilsētu pašvaldību slimnīcu, gultu un ārstēto skaitu ņemti no „Tautas veselības statistika 1929. g.“ III. gada gājuma. Sastādījuši Dr. A. Vanags un J. Baltais. Rediģējis V. Salmis. Valsts statistiskās pārvaldes izdevums.

²⁾ Pilsētu pašvaldību slimnīcas 1929. gadā: 1) I. Rīgas pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, sieviešu, ķirurģisko,

№ 115. Slimnīcas pēc grupām 1929. gadā.

№ 115. Groupes des hôpitaux en 1929.

Slimnīcas	Slimnīcu Hôpitaux	Gultu Lits	1929. gada ārstējamo Traités en 1929	Ārstēto skaits uz 1 gultu Nombre de traités par lits	Hôpitaux
	Skaitis — Nombre.				
Vispārējām	12	2,456	29,358	12,0	généraux
Lipīgām	2	30	80	2,7	pour maladies contagieuses
Psichiātriskām	1	829	1,409	1,7	d'aliénés
Bērnu	2	525	3,866	7,4	d'enfants
Kopā	17	3,840	34,713	9,0	Total

Latgales pilsētu pašvaldībām ir tikai viena slimnīca Daugavpilī. Tiesa, pēdējos gados ar tautas lābklājības ministrijas pabalstiem Latgalē ir noorganizēts vesels lauku pašvaldību slimnīcu tīkls, bet tādās samērā lielās pilsētās, kā Rēzeknē un Ludzā pilsētu pašvaldībām slimnīcu nav. Lielākais slimnīcu skaits, izņemot Rīgu, ir Kurzemē, jo šeit arī tādās samērā nelielās pilsētās, kā Aizputē un Kuldīgā pilsētu pašvaldības ir noorganizējušas savas slimnīcas. Slimnīcu skaits pa atsevišķām pilsētu grupām arī nevienāds. Kopā pa visām Latvijas pilsētām darbojas 17 pilsētu pašvaldību slimnīcas. No kurām 5 atrodas Rīgā, Ventspilī 2, bet pārējās 10 pilsētās pa vienai. II. grupas pilsētās: Liepājā, Daugavpilī un Ventspilī — visas šīs pilsētās ir pašvaldībām slimnīcas. III. grupas pilsētās ir tikai 4 un IV. — 3 pilsētu pašvaldību slimnīcas. Turpretim V. grupas pilsētās, kur iedzīvotāju skaits ir mazāks par 2.000, pilsētu pašvaldībās nav nevienas slimnīcas. Pa visām 17 pilsētu pašvaldību slimnīcām ir 3.840 gultas, no kurām uz Rīgas pilsētas pašvaldības slimnīcām iznāk — 2.822, II. grupas — 635, III. — 275 un

IV. — 108 gultas. Rīgas pilsētas pašvaldības slimnīcas gultu skaits sasniedz 73,5% no kopējā gultu skaita pilsētu pašvaldību slimnīcās. Atkarībā no gultu skaita ir ārstēto skaits. Kopā pa visām Latvijas pilsētu pašvaldību slimnīcām 1929. gadā ārstēja — 34.713 personas, vai caurmērā uz vienu gultu bija 9,0 ārstētie. Lielākais ārstēto skaits bija Rīgas pilsētas pašvaldības slimnīcās — 23.539 personas un uz vienu gultu iznaca — 8,3 ārstētie. Nākošā vietā ir II. grupas pilsētu pašvaldības slimnīcās ar 7.067 ārstētiem, III. — 3.065 un IV. — 1.042 ārstētiem. Mazākais ārstēto skaits ir IV. grupā, kur pastāv tikai 3 slimnīcas ar samērā mazu gultu skaitu. Salīdzinot ārstēto skaitu gada laikā uz vienu gultu iznāk, kā Rīgā ir mazākais skaits, bet II. un III. grupas pilsētās lielākais un tas līdzinās — 11,1 personām uz vienu gultu. Lielāks ārstēto skaits uz vienu gultu izskaidrojams ar to, kā ārstēšanās laiks bijis īsāks, bet pie mazākā ārstēto skaita otrādi. Rīgas pilsētas pašvaldības slimnīcās jādoma ārstē grūtākas slimības ar ilgstošu raksturu, tapēc arī šeit uz vienu gultu samērā iznāk mazāks ārstēto

iekšķīgo, lipīgām, plaušu tbc., nervu, acu, ausu, deguna un kakla, ādas, veneriskām un mizalu ceļu slimību nodaļām — 1.102 gultām un 13.657 ārstētiem; 2) Rīgas pilsētas Sarkankalna slimnīca ar psihiātrisko slimību nodaļām — 829 gultām un 1.409 ārstētiem; 3) Rīgas pilsētas bērnu slimnīca ar iekšķīgo, ķirurģisko, lipīgām un venerisko slimību nodaļām — 465 gultām un 3.781 ārstētiem; 4) II. Rīgas pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, sieviešu, ķirurģisko, iekšķīgo un nervu slimību nodaļām — 366 gultām un 4.607 ārstētiem; 5) Tbc. nodaļa pie II. Rīgas pilsētas slimnīcas ar kaulu tbc. nodaļu bērniem — 60 gultām un 85 ārstētiem; 6) Cēsu pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, ķirurģisko, iekšķīgo un lipīgām slimību nodaļām — 140 gultām un 987 ārstētiem; 7) Valmieras pilsētas slimnīca ar ķirurģisko, sieviešu un iekšķīgo slimību nodaļām — 80 gultām un 1.724 ārstētiem; 8) Valkas pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, iekšķīgo, lipīgām un venerisko slimību nodaļām — 60 gultām un 518 ārstētiem; 9) Liepājas pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, ķirurģisko, iekšķīgo, sieviešu, veneriskām, lipīgām, tbc., psihiātrisko un nervu slimību nodaļām — 415 gultām un 4351 ārstētiem; 10) Aizputes pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, lipīgām un veneriskām slimību nodaļām — 16 gultām un 171 ārstētiem; 11) Kuldīgas pilsētas slimnīca ar ķirurģisko, sieviešu, iekšķīgo, venerisko un lipīgo slimību nodaļām — 45 gultām un 324 ārstētiem; 12) Ventspils pilsētas slimnīca ar vispārīgām slimību nodaļām — 40 gultām un 572 ārstētiem; 13) Ventspils pilsētas lipīgo slimību slimnīca ar lipīgo slimību nodaļām — 20 gultām un 50 ārstētiem; 14) Tukuma pilsētas izolācijas slimnīca ar lipīgo slimību nodaļām — 10 gultām un 30 ārstētiem; 15) Jelgavas pilsētas slimnīca ar vispārīgām slimību nodaļām — 60 gultām un 585 ārstētiem; 16) Bauskas pilsētas un aprīņa slimnīca ar dzemdētāju, ķirurģisko, sieviešu, iekšķīgo un lipīgo slimību nodaļām 32 gultām un 353 ārstētiem; 17) Daugavpils pilsētas slimnīca ar dzemdētāju, ķirurģisko, iekšķīgo, acu un venerisko slimību nodaļām — 100 gultām un 1.509 ārstētiem.

№ 116. Veselības aizsardzība un higiēna

№ 116. Service de santé et de l'hygiène de

№ № Gadi Années	Veselības propo- ganda Propa- gande de santé	Pirts un peldēta- vas Etuves et établis- sements de bains	Fiziskā kultūra Educati- on physique	Pilsētas dziedniec. iestādes nesaistītā medicīniskā personāla uzturēs. Entretien du personnel médic. non affilié aux établisse- ments mu- nicipaux de santé	Medici- niskā personāla sagata- vošana Prépara- tion du personnel médic.	Dzied- niecības iestādes Maison de santé	Sanitārā uzrau- dzība Sur veillance de santé	Aizsar- dzība pret lipīgām slimībām Mésures de pré- vention contre maladies conta- gieuses			
									1	2	3
				l s							
1	1920	—	34.885	—	12.683	—	1.217.644	20.640	48.625		
2	1921	—	36.071	—	9.103	—	1.297.760	19.866	34.327		
3	1922	—	56.142	648	4.454	—	2.115.194	33.819	47.815		
4	1923	—	23.189	6.920	3.807	—	2.010.878	39.017	51.207		
5	1924	—	30.012	11.054	6.079	—	2.651.067	56.426	65.434		
6	1925	—	37.419	42.615	10.308	—	3.247.457	72.327	81.068		
7	1926	—	71.861	49.410	11.955	10.060	3.794.928	86.352	93.209		
8	1927	—	96.639	50.661	16.326	10.060	4.199.602	90.230	102.317		
9	1928	100	105.080	45.698	17.425	11.020	5.086.903	94.562	99.620		
10	1929	50	111.363	50.069	28.836	6.220	6.089.375	103.152	86.780		
11	1930	50	108.009	49.854	32.100	6.220	6.702.529	112.555	94.383		
					Procentos — Pourcentage						
12	1920	—	2,6	—	0,9	—	90,0	1,5	3,6		
13	1925	—	1,1	1,2	0,3	—	91,8	2,0	2,3		
14	1929	0,0	1,7	0,7	0,4	0,1	90,9	1,5	1,3		
15	1930	0,0	1,5	0,7	0,4	0,1	91,3	1,5	1,3		

skaits. Ja pieturas pie tāda slimnicu dalījuma, kādu tās pašas paredzējušas, un slimnīcas ar daudz un dažādām nodaļām pievieno pie slimnīcām, kurās ārstē vispārīgas slimības, tad saprotams, lielākais slimnicu skaits iznāk uz slimnīcām, kurās ārstē vispārīgas slimības. Šādu slimnicu 1929. gadā bija 12 ar 2.456 gultām un 29.358 ārstētiem. Nākošā vietā ir slimnīcas bērnu slimībām, skaitā 2, ar 525 gultām un 3.866 ārstētiem. Lipīgām slimībām arī ir 2 slimnīcas ar 30 gultām un 80 ārstētiem. Slimnīca psihiatriskām slimībām ir tikai viena Rīgā ar 829 gultām un 1.409 ārstētiem. Salīdzinot ārstēto skaitu uz vienu gultu pa atsevišķu slimnicu veidiem, novērojama ļoti liela dažādība. Mazākais ārstēto skaits uz vienu gultu bija slimnīcās psihiatriskām slimībām. Šeit gada laikā uz vienu gultu bija tikai 1,7 ārstētie. Tas arī pilnīgi saprotams, jo psihiatriskās slimības nav tik vienkārši un ātri ārstējamas, kā pārējās. Tās pa lielākai daļai ir ilgstošas un bieži viņas turpinās līdz pat slimnieka nāvei. Nākošā vietā ir slimnīcas lipīgām slimībām — 2,7, bērnu slimnīcās ārstēto skaits uz vienu gultu bija 7,4 un slimnīcās vispārīgām slimībām — 12,0.

Rīgas pilsētas pašvaldība slimnicu

skaita ziņā, bet galvenais gultu un ārstēto skaita ziņā, starp pārējām pilsētu pašvaldībām ieņem izcilus vietu. Un viņas nozīme ir ne tikai starp pilsētu pašvaldību slimnīcām, bet arī starp visām Latvijas dziedzniecības iestādēm vispārī. No visiem 1929. gadā ārstētiem uz Rīgas pilsētas pašvaldības slimnīcām iznāk gandrīz puse, bet gultu skaita ziņā vairāk par vienu trešdaļu.

Pilsētu pašvaldības veselības aizsardzībā izdod lielas summas, tomēr arī ieņēmumi, ārstēšanas nauda u. c. atlīdzību veidā, ir diezgan lieli. Tā kā tūrā pieņemams pie veselības uzraudzības un higiēnas nav nemaz tik liela. Visu laiku tā svārstījās ap 1,0 milj. ls, tikai pēdējos gados tā sasniedz 2,0 milj. ls. Kā redzams, pilsētu pašvaldību slimnīcas, lai arī nav nostādītas pilnīgi uz komerciāliem pamatiem, tomēr viņas no ārstēšanas u. c. naudām un atlīdzībām ieņem lielas summas, ar kurām sedz $\frac{2}{3}$ daļas no visiem veselības aizsardzības un higiēnas izdevumiem, starp kuriem bez izdevumiem slimnicu uzturēšanai ir arī vēl citi.

Tiesa, lielākā daļa no veselības aizsardzības un higiēnas izdevumiem iznāk uz

1920.—1930.

1920 à 1930.

Kapsētas, sekcijas iest. un liķu transports	Gādība nelaimes gadījumu novēršanai	Veterinārā higiēna	Līdzdalība	Pabalsti	Kopā Total
Section des cimitières et transport des morts	Mésures de prévention contre accidents	Hygiène vétérinaire	Participation	Subventions	Total
11	12	13	14	15	16

l s

13.314	—	5.073	261	—	1.353.125
3.732	—	4.699	148	927	1.406.633
8.685	600	5.868	474	628	2.274.327
6.218	—	7.405	554	3.312	2.152.507
9.790	2.129	21.168	254	8.202	2.861.615
10.269	1.588	28.703	260	7.840	3.539.854
21.047	3.112	48.138	260	11.842	4.202.174
46.020	11.855	51.680	4.860	60.277	4.740.527
41.683	19.173	55.344	6.449	73.224	5.656.281
41.817	18.014	58.610	2.300	98.719	6.698.305
65.899	28.070	62.869	3.719	71.155	7.337.412

Procentos — Pourcentage

1,0	—	0,4	0,0	—	100,0
0,3	0,0	0,8	—	0,2	100,0
0,7	0,3	0,9	0,0	1,5	100,0
0,9	0,4	0,8	0,1	1,0	100,0

dziedniecības iestādēm. Šī daļa 1930. gadā līdzinās — 6,7 milj. ls un sastāda — 91,4% no visiem veselības aizsardzības un higiēnas izdevumiem. Pārējie izdevumi veselības aizsardzībai un higiēnai ir samērā niecīgi: lielākie no tiem ir sanitārās uzraudzības izdevumi un 1930. gadā tie līdzinās 113.000 ls apmērā; izdevumi peldētavu un pīršu uzturēšanai — 108.000 ls, aizsardzībai pret lipīgām slimībām — 94.000 ls, u. t. t. Tomēr visi šie izdevumi nesastāda 1/10 daļu no tām summām, kuŗas pilsētu pašvaldības izdod dziedniecības iestāžu uzturēšanai.

Izdevumi veselības aizsardzībai un higiēnai pa visam pilsētām kopā sastādīja 1930. gadā 15,7% no visiem pilsētu pašvaldību izdevumiem. Veselības aizsardzības un higiēnas izdevumi ir pieauguši tieši pēdējā laikā: 1925. gadā tie līdzinājas — 3,5, 1929. — 6,7 un 1930. — 7,3 milj. ls, vai procentos no izdevumu kopsummas tie 1925. gadā sastādīja — 12,5, 1929. — 14,9 un 1930. — 15,7%. Kā redzams, izdevumi veselības aizsardzībai un higiēnai pieauguši, kā absolūtos skaitļos, tā arī procentos pret budžeta kopsummu.

Pa atsevišķām pilsētu grupām veselības aizsardzības un higiēnas nozīme ir

№ 117. Veselības aizsardzības un higiēnas ieņēmumi un izdevumi 1920.—1930.

№ 117. Recettes et dépenses du service de santé et de l'hygiène de 1920 à 1920.

Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Izdevumi Dépenses	+ Starpība Différence
	1 0 0 0 l s		
1920	346	1.353	— 1.007
1921	309	1.407	— 1.098
1922	1.142	2.274	— 1.132
1923	1.170	2.153	— 983
1924	1.575	2.862	— 1.287
1925	2.214	3.540	— 1.326
1926	3.018	4.202	— 1.184
1927	3.395	4.741	— 1.346
1928	3.898	5.656	— 1.758
1929	4.333	6.698	— 2.365
1930	5.280	7.337	— 2.057

diezgan svārstīga: Rīgas pilsētā veselības aizsardzībai un higiēnai izdod netikvien lielākās summas absolūtos skaitļos, bet tie sastāda arī lielāko procentu no budžeta kopsummas. 1930. gadā Rīgas pilsēta veselības aizsardzībai bija paredzējusi 5,7 milj. ls, kas sastāda 17,2% no budžeta kopsummas. Rīgā novērojams sevišķi straujš veselības aizsardzības izdevumu nozīmes pieaugums: 1925. gadā tie sastādīja — 13,7%, 1929. — 16,7% un 1930. gadā — 17,2%. Nākošā vieta, kaut gan ar nevienādām absolūtām summām, tomēr vienādu viņu nozīmi budžetā ir II. un III. grupas pilsētas. Tās veselības aizsardzībai izdod 13,7% no budžeta kopsummas. IV. grupas pilsētas izdod tikai — 8,6% un V. grupas — 1,6%. Gandrīz līdzīgās attiecībās sadalās tās summas veselības aizsardzībai, kuŗas iznāk uz vienu iedzīvotāju. Rīgā uz vienu iedzīvotāju 1920. gadā veselības aizsardzībai izdeva — 5,42 ls, 1925. — 8,23, 1929 — 13,91 un 1930. — 14,96 ls. Visos gados novērojams straujš summu pieaugums, kuŗas paredzēja Rīga veselības aizsardzībai. Pieaugums novērojams arī pārējās grupās un 1930. gadā II. grupas pilsētas veselības aizsardzībai uz vienu iedzīvotāju paredzēja — 6,42 ls, III. — 6,92 ls, IV. — 3,15 ls un V. — 0,55 ls. Caurmēra pa visām Latvijas pilsētām uz vienu iedzīvotāju 1920. gadā iznāca 3,59 ls, 1925.—5,61, 1929. — 9,65 un 1930. — 10,57 ls. Salīdzinot ar 1923. gadu summas veselības aizsardzībai ir pieaugušas 3,4 kārtīgi. Intensīvākais pieaugums, ja atskaita V. grupas pilsētas, kur ļoti niecīgi skaitļi, ir novērojams pie IV. grupas pilsētām, kur tie auguši 6,7 kārtīgi.

№ 118. Izdevumi veselības aizsardzībai un higiēnai 1920—1930.
№ 118. Dépenses pour le service de santé et de l'hygiène de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1 000 l s					
№	Gadi Années	3	4	5	6	7	8
1	1920	1.004	297	41	11	0,1	1.353
2	1921	1.087	264	43	13	0,2	1.407
3	1922	1.664	491	93	25	1,1	2.274
4	1923	1.618	417	87	29	2,1	2.153
5	1924	2.237	473	113	36	2,8	2.862
6	1925	2.779	576	139	41	3,7	3.540
7	1926	3.320	624	207	46	5,4	4.202
8	1927	3.693	718	271	49	10	4.741
9	1928	4.520	764	309	52	11	5.656
10	1929	5.255	886	431	112	14	6.698
11	1930	5.655	968	504	193	17	7.337
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	5.143	873	415	119	14	6.564
Procentos — Pourcentage							
13	1920	20,5	18,7	10,5	5,6	0,6	19,1
14	1925	13,7	13,9	6,0	3,4	1,0	12,5
15	1929	16,7	12,9	12,2	5,0	1,5	14,9
16	1930	17,2	13,7	13,7	8,6	1,6	15,7
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	16,5	13,1	12,1	5,7	1,5	14,8
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	5,42	2,74	0,86	0,38	0,01	3,59
19	1925	8,23	3,94	2,08	0,72	0,16	5,61
20	1929	13,91	5,88	5,92	1,83	0,45	9,65
21	1930	14,96	6,42	6,92	3,15	0,55	10,57
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	13,61	5,79	5,70	1,94	0,45	9,46
Pieaugums 1923. = 100 — Augmentation 1923. = 100							
23	1920	62	71	47	38	5	63
24	1925	172	138	160	141	176	164
25	1929	325	212	495	386	667	311
26	1930	350	232	579	666	810	341
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	318	209	477	410	667	305

tīgi, III. grupas — 5,8 kārtīgi un Rīgā 3,5 kārtīgi. Vispāri novērojams, ka izdevumi veselības aizsardzībai sevišķi pieaug pēdējos 2—3 gados. Tas izskaidrojams ar dažu jaunu slimnicu noorganizēšanu provincē, vai arī veco slimnicu paplašināšanu ar jaunām nodaļām. Un uz slimnicām, kā jau zināms, iznāk lielākie izdevumi.

Kā jau sacīts, lielākie izdevumi veselības aizsardzības un higiēnas laukā iznāk uz dziedniecības iestādēm. Pēdējās visu laiku noteikušas veselības aizsardzības un higiēnas izdevumu kustību vispārī. No dziedniecības iestāžu uzturēšanas izdevumiem 77,2% 1930. gadā krita uz Rīgu, 13,4% uz II. grupas pilsētu pašvaldībām, 6,7% uz III., 2,7% uz IV. grupas pilsētu pašvaldībām. Dziedniecības iestāžu uzturēšanai pilsētu pašvaldības caurmērā uz vienu

iedzīvotāju izdeva: 1920. gadā — 3,23 ls, 1925. — 5,14, 1929. — 8,78 un 1930. — 9,66 ls. Kā redzams, arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju šie izdevumi ir strauji pieauguši. Lielākie izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija Rīgai, kurā 1920. gadā izdeva 4,92, 1925. — 7,53, 1929. — 12,69 un 1930. — 13,69 ls. Nakoša vietā ir III. grupas pilsētas, kur tie 1930. gadā līdzinās — 6,15 ls, II. — 5,98 ls un IV. grupas pilsētu pašvaldībās — 2,91 ls. Bez tam summām, kurās pilsētu pašvaldības izdod tieši savu dziedniecības iestāžu uzturēšanai, tās vēl piedalās citu pašvaldību veselības iestāžu uzturēšanā. Šīs summas nav lielas, tomēr viņas jāatzīmē, kā papildu izdevumi pie dziedniecības iestādēm.

Bez tam vēl pilsētu pašvaldības ar saviem pabalstiem attiecīgām iestādēm un

№ 119. Dziedniecības iestādes.

№ 119. Maisons de santé.

№ Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	Kopā Total
		ls				
1	2	3	4	5	6	7
1	1920	910.623	259.149	37.121	10.751	1.217.644
2	1921	993.966	253.260	40.332	10.202	1.297.760
3	1922	1.531.617	473.668	87.697	22.212	2.115.194
4	1923	1.505.708	397.396	82.742	25.032	2.010.878
5	1924	2.073.134	443.372	104.163	30.398	2.651.067
6	1925	2.542.634	540.169	129.529	35.125	3.247.457
7	1926	2.986.114	581.872	190.862	36.080	3.794.928
8	1927	3.260.636	655.122	247.742	36.102	4.199.602
9	1928	4.080.319	708.334	259.602	38.648	5.086.903
10	1929	4.794.804	823.102	371.986	99.483	6.089.375
11	1930	5.174.411	901.936	447.779	178.403	6.702.529
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)						
12	1920	4,92	2,39	0,78	0,37	3,23
13	1925	7,53	3,70	1,94	0,61	5,14
14	1929	12,69	5,46	5,11	1,62	8,78
15	1930	13,69	5,98	6,15	2,91	9,66
Procentos — Pourcentage						
16	1920	74,8	21,3	3,0	0,9	100,0
17	1925	78,3	16,6	4,0	1,1	100,0
18	1929	78,8	13,5	6,1	1,6	100,0
19	1930	77,2	13,4	6,7	2,7	100,0

organizācijām piedalās pie veselības aizsardzības un higiēnas. Pabalsti samēra nav lieli: 1920. gadā tie nemaz nebija budžetos paredzēti, 1925. gadā paredzēja 7.840 ls apmērā, 1929. — 98.719 un 1930. — 71.155 ls. Starp pabalstiem lielākās summas paredzēja dziedniecības un to palīgu iestādēm: 1925. gadā — 6.059 ls, 1929. — 43.936 un 1930. — 31.565 ls. Diezgan lielus pabalstus pilsētu pašvaldības izsniedza sporta veicināšanai: 1930. gadā šīs summas līdzinājās — 11.670 ls, bet fiziskai kultūrai kopā 1929. gadā ar pabalstu palīdzību izdeva — 27.883 un 1930. — 19.670 ls. Visplašāki pabalstu sistēmu ir piekopusi Rīga. Pirmās pabalstu summas šiem mērķiem Rīgā parādās 1927. gadā — 45.200, 1928. — 57.140, 1929. — 81.440 un 1930. gadā — 52.140 ls apmērā.

e) Izglītības veicināšana.

e) Encouragement de l'instruction.

Citādi apstākļi ir ar izdevumiem izglītības veicināšanai. Šeit jau nosaka likums, kas pilsētu pašvaldībām ir jādara. Uz likuma¹⁾ pamata katram Latvijas pilsonim obligatoriski jāmacās no pilna sestā līdz sešpadsmitam mūža gadam. Obliga-

toriskās pašvaldību iestāžu skolās visiem bērniem mācība par brīvu. Gādība par obligatoriskās mācības realizēšanu uz vietām uzlikta par pienākumu vietējām pašvaldības iestādēm. Valsts un komunālās iestādes uztur ikkatrai tautībai tikdaudz obligatorisku skolu, cik vajadzīgas viņu bērnu izglītošanai. Obligātoriskais mācības posms aptver: mājniecību vai pirmsskolu, pamatskolu un papildu skolu. Pirmskolas mācības izņemamas mājā, bet uz izglītības ministrijas rīkojumu pilnietās un biežāk apdzīvotās vietās ir dibinamas un uzturamas sevišķas pirmsskolas. Pirmskolai kā turpinājums, pieslien pamatskola. Pamatskolu var iedalīt divās pakāpēs; četri gadi ir pirmā pakāpe, divi pēdējie—otrā. Aiz svarīgiem iemesliem var arī citādi sadalīt pamatskolas pakāpes. Papildu skolas jāierīko valsts un pašvaldības iestādēm vakaru kursu, svētdienas skolu vai atskolu veidā. Vietējām pašvaldībām jā rūpējas par skolotāju pieņemšanu, skolu uzturēšanu un par ārpuskolas izglītību. Vecāki un viņu vietas izpildītāji pieteic pašvaldības iestādei katru bērnu, kas saņiedzis obligatorisko skolas apmeklēšanas vecumu. Pašvaldības iestādes tad sastāda sarakstus un nosūta attiecīgām mācības

¹⁾ Likums par Latvijas izglītības iestādēm — Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1919. № 155.

№ 120. Izdevumi izglītības veicināšanai 1920—1930.

№ 120. Dépenses pour encouragement de l'instruction de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			1 0 0 0 l s					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1920		1.070	318	106	52	5	1.551
2	1921		1.208	333	143	85	14	1.783
3	1922		2.338	805	417	208	23	3.791
4	1923		3.037	1.045	653	315	76	5.126
5	1924		3.947	1.259	755	414	112	6.487
6	1925		5.626	1.358	795	468	134	8.381
7	1926		6.922	1.608	833	577	154	10.094
8	1927		7.103	1.722	968	616	191	10.600
9	1928		7.372	1.724	972	693	324	11.085
10	1929		8.396	1.815	1.018	719	386	12.334
11	1930		8.869	2.011	1.064	791	449	13.184
12	1928—1930	caurmērā — moyenne	8.213	1.850	1.018	734	386	12.201
			Procentos — Pourcentage					
13	1920		21,8	20,0	27,3	26,8	34,0	21,9
14	1925		27,8	32,6	34,3	38,2	36,2	29,6
15	1929		26,7	26,3	28,8	32,1	41,2	27,4
16	1930		27,0	28,6	29,0	35,0	41,1	28,1
17	1928—1930	caurmērā — moyenne	26,4	27,7	30,0	34,9	42,0	27,6
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
18	1920		5,78	2,93	2,22	1,80	0,70	4,11
19	1925		16,66	9,29	11,90	8,16	5,68	13,27
20	1929		22,22	12,04	13,97	11,72	12,44	17,77
21	1930		23,47	13,34	14,60	12,90	14,47	19,00
22	1928—1930	caurmērā — moyenne	21,73	12,27	13,97	11,97	12,44	17,58
			Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100					
23	1920		35	30	16	17	7	30
24	1925		185	130	122	149	176	163
25	1929		276	174	156	228	508	241
26	1930		292	192	163	251	591	257
27	1928—1930	caurmērā — moyenne	270	177	156	233	508	238

iestādēm. Pilsētu pašvaldībām likums ir uzlicis veselu rindu pienākumu, kas tām ir jāizpilda un par šiem pakalpojumiem izglītības veicināšanā tām nav tiesības ņemt nekādas atlīdzības. Bez šiem pienākumiem, kuŗi uzlikti uz likuma pamata, pilsētu pašvaldību darbība vēl izpaužas arī citos virzienos, kuŗus likums tieši nenosaka. Kā viens no svarīgākiem ir vidus un arodu skolu uzturēšana. Likumā nav paredzēts, ka pilsētu pašvaldībām tās būtu jāorganizē un jāuztur, bet pilsētu pašvaldības tomēr to dara. Likums gan paredz, ka par mācību vidusskolās var ņemt skolas naudu.

Nemot vērā īk lielus uzdevumus no likumā puses, kā arī pilsētu pašvaldību politiku veicināt izglītību, ir pilnīgi saprotams, ka pilsētu pašvaldības izglītības veicināšanai ziedo lielas summas no sava budžeta. Tālāk pievestos skaitļos iz-

glītības veicināšanai, ietilpst arī valsts pabalsts (daļa) skolotāju algošanai, kuŗa sīkāki ir apskatīta nodaļā par pabalstiem. Izdevumi izglītības veicināšanai ir visu laiku pieauguši: 1920. gadā tie līdzinājās — 1,55 milj. ls, 1925. — 8,38, 1929. — 12,83 un 1930. — 13,18 milj. ls, vai astoņu gadu laikā tie pieauguši 2,6 kārtīgi. Lielākās summas absolūtos skaitļos izglītības veicināšanai iznāk uz Rīgu un 1930. gadā tās līdzinājās — 8,87 milj. ls, II. grupas pilsētu pašvaldībām 2,01, III. — 1,06, IV. — 0,79 un V. — 0,45 milj. ls. Lielākais izdevumu pieaugums novērojams mazajās pilsētās, kur tie astoņu gadu laikā pieauguši — 6-kārtīgi, Rīgā trīskārtīgi un III. grupas pilsētās tikai — 1,6-kārtīgi. Budžeta struktūra izdevumiem izglītības veicināšanai nav vienādas nozīmes. Pa visām pilsētu pašvaldībām kopā 1930. gadā tie sa-

**№ 121. Obligatīriskās skolas
1920.—1930.**

№ 121. Ecoles obligatoires de 1920 à 1930.

№	Gadi Années	Pirm- skolas	Pamat- skolas	Papild- skolas	Kopā Total
		Ecoles primaires	Ecoles élémentaires	Ecoles supplémentaires	
L s					
1	1920	4.393	1.022.378	3.074	1.029.845
2	1921	7.630	1.152.652	2.595	1.162.877
3	1922	18.712	2.640.849	3.247	2.662.808
4	1923	24.829	3.553.591	28.819	3.607.239
5	1924	25.700	4.490.100	62.851	4.578.651
6	1925	51.376	5.540.789	122.179	5.714.344
7	1926	60.183	6.391.571	138.828	6.590.582
8	1927	73.539	6.728.565	150.888	6.952.992
9	1928	81.846	6.972.908	180.780	7.235.534
10	1929	91.764	7.380.027	187.322	7.659.113
11	1930	97.054	7.970.677	234.274	8.302.005
Procentos — Pourcentage					
12	1920	0,4	99,3	0,3	100,0
13	1925	0,9	97,0	2,1	100,0
14	1929	1,2	96,4	2,4	100,0
15	1930	1,2	96,0	2,8	100,0

stādīja — 28,1% no kopsomas, bet Rīgā tā līdzinājās 27,0%, II. grupas pilsētās — 28,6, III. — 29,0, IV. — 35,0 un V. — 41,1%. Tā kā Rīgā izglītības veicināšanai, samērā ar citiem izdevumiem, aiziet mazāka daļa, kā mazajās pilsētās. Tomēr būtu pilnīgi nepareizs slēdziens, ja domātu ka Rīga izglītības veicināšanai izdod mazākas summas, kā pārējās pilsētās. Tas iespējams noskaidrot, ja apskata cik lielas summas izglītības veicināšanai pilsētās izdod uz vienu iedzīvotāju. Tad vispirms, jākonstatē, ka šīs summas pārskata laikā ir ļoti strauji pieaugušas: caurmērā pa visām pilsētām 1920. gadā uz vienu iedzīvotāju izdeva 4,11 lielas summas, 1925. — 13,27, 1929. — 17,77 un 1930. — 19,00 ls. Pa atsevišķām pilsētu grupām šīs summas caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir svārstīgas un tieši Rīgā tās ir vislielākās: 1930. gadā Rīga caurmērā uz vienu iedzīvotāju izglītības veicināšanai izdeva — 23,47 ls, II. grupas — 13,34, III. — 14,60, IV. — 12,90 un V. 14,47 ls. Caurmērā izdevumu svārstība atsevišķās grupās atkarājas netiekvien no tā, cik labi pilsētu pašvaldības noorganizējušas skolu tīklu un cik daudz izdod izglītības veicināšanai, bet tas atkarājas arī no dažām nējausībām, piemēram, lielā mērā pacēl tās pilsētas, kur ar valsts pabalstiem pastāv pilsētu pašvaldību vidusskolas vai arī kādas citas neobligatoriskas skolas. Mazās pilsētas obligatoriskās skolas bieži uztur kopā ar lauku pašvaldību iestādēm.

**№ 122. Pilsētu pašvaldību pamat-
skolas 1929./1930. mācības gadā.**

*№ 122. Ecoles élémentaires des municipalités
en 1929/1930.*

№	Aprīņķi Districts	Skolu Ecoles	Skolo- tāju Institu- teurs	Skolēnu Ecoliers
		skaits — nombre		
1	2	3	4	5
1	Rīga	76	789	16.496
2	Rīgas	12	73	1.601
3	Cēsu	4	25	594
4	Valmieras	10	89	1.668
5	Valkas	8	58	1.433
6	Madonas	3	18	549
7	Liepājas	17	184	3.622
8	Aizputes	2	15	306
9	Ventspils	8	54	1.287
10	Kuldīgas	3	31	832
11	Talsu	4	34	828
12	Tukuma	2	18	462
13	Jelgavas	16	91	2.326
14	Bauskas	2	16	347
15	Jēkabpils	4	29	659
16	Ilūkstes	2	10	147
17	Daugavpils	6	35	774
18	Rezeknes	3	28	624
19	Ludzas	3	16	300
20	Jaunlatgales	1	10	219
Kopā latviešu Total des Lettons		186	1.623	35.074
Minoritatu Minorités		138	1.362	25.061
Pavisam Total général		324	2.985	60.135

Starp izdevumiem izglītības veicināšanai lielā pārsvarā ir izdevumi skolu uzturēšanai. Pēdējie pilnīgi apēno dažādus citus izdevumus izglītības laukā. 1920. gadā skolu uzturēšanai pilsētu pašvaldības izdeva — 1,5 milj. ls, 1925. — 8,0, 1929. — 11,5 un 1930. — 12,3 milj. ls. Astoņu gadu laikā tie pieauguši 2,5-kārtīgi. Izdevumi skolu uzturēšanai 1930. gadā sastādīja — 93,1% no visiem izdevumiem izglītības veicināšanai. Pārējo izdevumu nozīme izglītības laukā tadā kārtā ir ļoti maza.

Tas arī pilnīgi pareizi un saprotami, ka pēc pilsētu pašvaldības skolu uzturēšanai izdod tik lielas summas, jo kā jau sacīts agrāki, to pienākums ir gādāt par obligatoriskām skolām. Un tieši pēdējas starp izglītības veicināšanas izdevumiem ieņem izcilus vietu. Izdevumi obligatorisko skolu uzturēšanai 1930. gadā sastādīja — 67,5% no izdevumiem skolu uzturēšanai, un 62,7% no visiem izglītības veicināšanas izdevu-

№ 123. Obligatīriskās skolas 1920.—1930.

№ 123. Ecoles obligatoires de (1920 à 1930).

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	678	220	82	45	5	1.030
2	1921	702	263	107	79	12	1.163
3	1922	1.474	678	296	194	21	2.663
4	1923	1.828	930	482	295	72	3.607
5	1924	2.430	1.109	557	381	102	4.579
6	1925	3.317	1.220	636	420	121	5.714
7	1926	3.815	1.441	691	497	147	6.591
8	1927	3.923	1.541	788	520	181	6.953
9	1928	4.022	1.527	790	585	312	7.236
10	1929	4.291	1.602	817	591	358	7.659
11	1930	4.560	1.784	899	641	418	8.302
Procentos — Pourcentage							
12	1920	65,8	21,3	8,0	4,4	0,5	100,0
13	1925	58,1	21,3	11,1	7,4	2,1	100,0
14	1929	56,0	20,9	10,7	7,7	4,7	100,0
15	1930	54,9	21,5	10,8	7,7	5,1	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
16	1920	3,66	2,03	1,71	1,56	0,70	2,73
17	1925	9,82	8,35	9,52	7,33	5,13	9,05
18	1929	11,35	10,63	11,21	9,64	11,54	11,04
19	1930	12,07	11,83	12,34	10,45	13,47	11,96
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
20	1920	37	24	17	15	7	29
21	1925	181	131	132	142	168	158
22	1929	235	172	170	200	497	212
23	1930	249	192	187	217	581	230

miem. Bet kā jau zināms, pie obligatīrisku skolu uzturēšanas ņem dalību arī valsts, maksājot daļu no obligatīrisku skolu skolotāju algām. Pilsētu pašvaldībām atliek maksāt pārējo daļu un jāgādā par skolas telpām, to aptīrīšanu, apgaismošanu, apkurināšanu, kā arī mazturīgo skolēnu apgādāšanu ar mācības līdzekļiem u. t. t. Pie obligatīrisku skolu uzturēšanas pilsētu pašvaldības sedz lielāko daļu no izdevumiem.

Izdevumi obligatīrisku skolu uzturēšanai ir pieauguši tikpat strauji, kā pārējie izdevumi izglītības veicināšanai. Patiesībā pēdējos nosaka obligatīrisku skolu izdevumi. 1920. gadā pilsētu pašvaldības obligatīrisku skolu uzturēšanai izdeva — 1,03 milj. ls, 1925. — 5,71, 1929. — 7,66 un 1930. — 8,30 ls. Šie izdevumi 8 gadu laikā ir pieauguši — 2,3-kārtīgi. Lielākie izdevumi obligatīrisku skolu uzturēšanai ir Rīgai un 1930. gadā tie līdzinājās — 4,56 milj. ls, II. grupas pilsētās — 1,78, III. — 0,90, IV. — 0,64 un V. — 0,42 milj. ls. No visiem izdevumiem obligatīrisku skolu uzturēšanai uz Rīgu 1930. gadā iznāca 54,9%, II. — 21,5%, III. —

10,8, IV. — 7,7% un V. — 5,1%. Astoņu gadu laikā lielākais obligatīrisku skolu uzturēšanas izdevumu pieaugums ir V. grupas pilsētās, kur tie pieauguši — 5,8-kārtīgi, nākošā vietā ir Rīga — 2,5-kārtīgi, mazākais pieaugums ir III. grupas pilsētu pašvaldībās, kur tie pieauguši — 1,9-kārtīgi. Obligatīrisku skolu izdevumu summas uz vienu iedzīvotāju ir diezgan svārstīgas. Pa visām Latvijas pilsētām caurmērā uz vienu iedzīvotāju obligatīrisku skolu izdevumu segšanai 1930. gadā izdeva — 11,96 ls. Pie kam lielākās summas iznāca V. grupas pilsētās — 13,47 ls apmērā, nākošā vietā III. grupas pilsētās ar 12,34 ls lieliem izdevumiem un trešā vietā Rīga ar 12,07 ls. Tā kā Rīgā pretēji visiem citiem izdevumiem, kuri mēdz būt lielāki kā provinces pilsētās, izdevumi obligatīrisku skolu uzturēšanai caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir mazāki, tomēr tas neraksturo šo izdevumu īsto stāvokli. Ja salīdzina cik lielas summas Rīga izdevusi uz vienu skolnieku, tad viņa citām pilsētām stāv tālu priekšā. 1928./1929. saimniecības gadā Rīga caurmērā uz vienu

№ 124. Vidusskolas 1920—1930.
 № 124. Ecoles moyennes de 1920 à 1930.

№ 1	Pilsētu grupas Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			3	4	5	6	7	
1	2		3	4	5	6	7	8
			1 0 0 0 l s					
1	1920		155	53	16	7,3	—	232
2	1921		215	43	24	5,8	1,0	289
3	1922		403	46	86	10	0,8	546
4	1923		616	47	109	13	0,6	786
5	1924		730	55	113	23	6,2	927
6	1925		961	42	68	16	8,4	1.096
7	1926		1.106	51	50	32	0,3	1.239
8	1927		1.094	58	55	32	0,3	1.239
9	1928		1.153	59	60	61	0,6	1.334
10	1929		1.226	54	65	74	14	1.433
11	1930		1.290	48	70	81	20	1.509
			P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e					
12	1920		67,0	22,9	6,9	3,2	—	100,0
13	1925		87,7	3,8	6,2	1,5	0,8	100,0
14	1929		85,5	3,8	4,5	5,2	1,0	100,0
15	1930		85,5	3,2	4,6	5,4	1,3	100,0
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
16	1920		0,84	0,49	0,33	0,25	—	0,61
17	1925		2,85	0,29	1,02	0,28	0,36	1,74
18	1929		3,24	0,36	0,89	1,21	0,45	2,07
19	1930		3,41	0,32	0,96	1,32	0,64	2,17
			Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100					
20	1920		25	113	15	56	—	30
21	1925		156	89	62	123	1.400	139
22	1929		199	115	60	569	2.333	182
23	1930		209	102	64	623	3.333	192

skolēnu izdeva — 145,88 ls¹⁾, Vidzemes pilsētas, atskaitot Rīgu, izdeva — 89,61 ls, Kurzemes — 94,12, Zemgales — 96,65, Latgales — 77,94, bet caurmērā pa visām pilsētu pašvaldībām viena skolēna uzturēšanai ir izdots 115,07 ls. (Lauku pašvaldības tānī pat laikā izdevušas — 46,13 ls. Valsts, pilsētu obligatorisko skolu uzturēšanai, ir izdevusi — 44,78. bet lauku — 68,84 ls).

Starp obligatoriskām skolām lielākie izdevumi krit uz pamatskolām, nākošā vietā ir papildu skolas un beidzot pirm-skolas. 1920. gadā pamatskolu uzturēšanai izdeva — 1.022.000 ls, 1925. — 5.541.000, 1929. — 7.380.000 un 1930. — 7.971.000 ls, kas no obligatorisko skolu izdevumiem sastādīja 1920. gadā — 99,3%, 1925. — 97,0%, 1929. — 96,4% un 1930. — 96,0%. Izdevumi pamatskolu uzturēšanai ļoti strauji pieaug, bet viņu nozīme starp pārējiem mazliet samazinās un tas izskaidrojams ar pirm-skolu un sevišķi papildskolu izdevumu strauju pieaugumu. Izdevumi pirm-skolām 1920. g.

lidzinājās 4.400 ls, 1929. gadā — 91.800 un 1930. — 97.050 ls. Papildskolu izdevumu pieaugums ir vēl straujāks: 1920. gadā tam izdeva — 3.100, 1929. — 187.300 un 1930. — 234.300 ls. 1930. gadā izdevumi pirm-skolām sastādīja 1,2% un papildskolām — 2,8% no visiem obligatorisko skolu izdevumiem.

Kaut gan arī vidusskolām pilsētu pašvaldības izdod diezgan lielas summas, tomēr tās vairāk, kā 5 kārtīgi mazākas par izdevumiem obligatoriskām skolām. 1920. g. vidusskolu uzturēšanai pilsētu pašvaldības izdeva 232.000 ls, 1925. — 1.096.000, 1929. — 1.433.000 un 1930. — 1.509.000 ls. Astoņu gadu laikā izdevumi vidusskolu uzturēšanai pieauguši tikai 1,9 kārtīgi, turpretim obligatoriskām skolām tānī pat laikā tie bija auguši — 2,3 kārtīgi (nerunājot jau par absolūtam summām). Arī pēc likuma vidusskolu uzturēšana tieši neietilpst pilsētu pašvaldību pienākumos. Tomēr daudzās pilsētās tās uztur. Tās gan saņem

¹⁾ Pēc izglītības ministrijas un bij skolu virsvaldes „Darbības pārskata“ III. posms. Skolu departamenta izdevums.

№ 125. Izglītības veicināšana 1920.—1930.

Nr. 125. Encouragement de l'instruction de 1920 à 1930.

№№	Gadi Années	Skolas Ecoles	Ārpus- skolas izglītība Enseignement post- scolaire	Zinātne Scien- ces	Māksla Art	Piemi- nekļi Monu- ments	Līdz- dalība Partici- pation	Skolas un uztura nauda ārpilsētas skolu au- dzekņiem Rétribution scolaire et d'entretien aux écoliers de dehors de la ville	Pabalsti Subven- tions	Kopā Total		
											Ls	
1	1920	1.470.535	35.015	5.064	33.049	—	568	—	6.499	1.550.730		
2	1921	1.722.872	30.168	2.922	18.974	—	190	122	7.805	1.783.053		
3	1922	3.615.610	73.222	11.783	57.142	—	1.096	—	31.973	3.790.826		
4	1923	4.909.481	93.670	13.398	72.930	400	4.114	—	32.370	5.126.363		
5	1924	6.224.430	129.588	14.309	76.637	400	3.590	—	38.273	6.487.227		
6	1925	7.987.938	200.811	21.629	84.792	600	3.957	—	81.172	8.380.899		
7	1926	9.482.311	330.845	27.096	83.636	1.000	4.768	—	163.844	10.093.500		
8	1927	9.951.611	336.476	27.177	78.091	—	6.354	900	199.246	10.599.855		
9	1928	10.372.930	378.469	27.177	74.627	—	7.084	900	224.124	11.085.311		
10	1929	11.513.754	434.166	32.022	81.002	—	7.248	2.840	263.160	12.334.192		
11	1930	12.274.285	456.273	32.422	84.568	—	7.926	1.548	327.409	13.184.431		
				Procentos — Pourcentage								
12	1920	94,8	2,3	0,3	2,2	—	0,0	—	0,4	100,0		
13	1925	95,3	2,4	0,3	1,0	0,0	0,0	—	1,0	100,0		
14	1929	93,3	3,5	0,3	0,7	—	0,1	0,0	2,1	100,0		
15	1930	93,1	3,5	0,2	0,6	—	0,1	0,0	2,5	100,0		

arī valsts pabalstus vidusskolu uzturēšanai, tā kā uzrādītie izdevumi, pa daļai, nāk arī uz valsts rēķina. Lielākie izdevumi vidusskolu uzturēšanai ir Rīgai. 1920. gadā tā vidusskolām izdeva — 155.000 ls, 1925. — 961.000, 1929. — 1.226.000 un 1930. — 1.290.000 ls. Rīgai izdevumi vidusskolu uzturēšanai astoņu gadu laikā pieaugusi 2,1 kārtīgi. Pārējām pilsētu grupām izdevumi vidusskolu uzturēšanai ir mazi un svārstīgi, piemēram, III. grupas pilsētām tie pat samazinas. Tas izskaidrojams ar to, ka dažas vidusskolas, kuŗas agrāk uzturēja pilsētu pašvaldības, tagad vai agrākos gados ir pārņēmusi valsts. Summas, kuŗas pilsētu pašvaldības caurmērā izdod uz vienu iedzīvotāju vidusskolu uzturēšanai ir ļoti svārstīgas un tās atkarājas no tā, vai attiecīgā grupā ir tādas pilsētas, kuŗas uztur savas vidusskolas. Viena vidusskola lielā mērā var iespaidot caurmēra izdevumus. Tomēr kā arī nebūtu ar atsevišķām mazo pilsētu grupām, tomēr Rīgai ir lielākie izdevumi. Caurmērā uz vienu Rīgas iedzīvotāju vidusskolu uzturēšanai ir izdoti — 3,41 ls, bet II. grupas pilsētās — 0,32 ls un caurmērā pa visam pilsētām — 2,17 ls. Pie šiem skaitļiem gan jāpiezīmē, kā pie vidusskolām nav ieskaitītas arodu skolas, šeit skaitās tikai vispāri izglītojošas vidusskolas. Bez tam vēl pastāv arodu skolas (vārda plašākā nozīmē). Arodu

skolu uzturēšanai pilsētu pašvaldības izdeva — 1920. gadā — 18.000, 1925. — 317.000, 1929. — 684.000 un 1930. — 547.000 ls. Pie skolām vēl ir pieskaitītas fiziski un garīgi defektīvo skolas. Šīs iestādes gan tik pat labi varēja pieskaitīt pie sociālās apgādes, jo to raksturs stipri vien atšķiras no vispārējām skolām. Bet ņemot vērā, kā arī likumā par Latvijas mācības iestādēm tādas ir paredzētas, tad šo skolu izdevumi ir skaitīti pie izglītības veicināšanas izdevumiem. Fiziski un garīgi defektīvo skolu uzturēšanai 1930. gadā ir izdoti — 183.500 ls, pabalsti un stipendijas mazuļiem skolēniem — 91.300, skolēnu kopēdināšanai — 274.200 ls, skolu higiēnai — 148.500, skolu ēku tekošiem remontiem — 218.000 ls, bērnu dārziem — 967.500 un vispārīgiem izdevumiem 1930. gadā — 32.600 ls. Pilsētu pašvaldību darbība skolu uzturēšanas ziņā ir diezgan vispusīga, tā savu vērību piegriež visiem svarīgākiem skolu jautājumiem un ne tik vien tiem, kas attiecas uz mācību pārsniegšanu, bet arī visiem citiem, kas uzpeld tagadējā skolā.

Bez izdevumiem skolu uzturēšanai pie izglītības veicināšanas izdevumiem vēl skaitās sekošie: ārpuskolas izglītībai, mākslai, zinātnei, pieminētiem, līdzdalībai citu pašvaldības iestāžu skolu uzturēšanā, skolas un uztura nauda ārpilsētu skolu

№ 126. Slēgtā apgāde 1930. 1)
 № 126. Assistance dans les asiles en 1930.

№ №	Grupas Groupes	Nespējnieku patversmju skaits kur Nombre des asiles			B ē r n u		
		Saņem uz- turu gatavā veidā Avec en- retien complet	Saņem uzturu produktos Avec en- retien en nature	Nesaņem uzturu Sans entretien	Patversmju Asiles d'enfants	Dārzu Jardins d'enfants	Koloniju Colonies d'enfants
1	I.	10	—	—	15	18	1
2	II.	8	1	—	11	4	—
3	III.	8	4	3	3	2	—
4	IV.	12	2	6	1	—	—
5	V.	4	4	1	1	—	—
Kopā — Total		42	11	10	31	24	1

audzēkņiem, un pabalsti. Lielākās summas pilsētu pašvaldības ziedo ārpus skolas izglītībai. 1920. gadā tās izdeva — 35.000, 1925. — 200.800, 1929. — 434.200, un 1930. — 456.300 ls, un tie sastādīja no izglītības veicināšanas izdevumiem: 1920. gadā — 2,3%, 1925. — 2,4%, 1929. — 3,5% un 1930. — 3,5%. Izdevumi ārpus skolas izglītībai ir pieauguši ne tik vien absolūtos skaitļos, bet pārskata laikā ir augusi arī to nozīme. Lielākas summas no ārpus skolas izglītības veicināšanas izdevumiem iznāk uz bibliotekām. Mākslai pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva 33.000 ls, 1925. — 84.800, 1929. — 81.000 un 1930. gadā — 84.600 ls. Kaut-

gan izdevumu summas mākslas veicināšanai absolūtos skaitļos ir pieaugušas, tomēr to nozīme starp pārējiem izdevumiem ir samazinājusies. Lielākie izdevumi iznāk muzeju uzturēšanai, tad skaņu mākslai un teātrim. Pie izdevumiem izglītības veicināšanai ir ievietoti arī pabalsti dažādām iestādēm un organizācijām. Pabalstus izglītības veicināšanai 1920. gadā izsniedza — 6.500, 1925. — 81.200, 1929. — 263.200, 1930. — 327.400 ls. Pabalstu nozīme minēta laikā ir pieaugusi no 0,4 uz 2,5% no visiem izdevumiem izglītības veicināšanai. Lielākos pabalstus pilsētu pašvaldības izsniedza ārpus skolas izglītībai. 1930. gadā tie līdz-

1) Skaitļi par nespējnieku skaitu, patversmēm un pabalstu normām ņemti no „Sociālās apgādes statistikas” 1. gada gājums; šīs izdevums atrodas sagatavošanā.

Slēgtā apgāde 1930. gadā: nespējnieku patversmju skaits — Rīgā — 10, kur saņem uzturu gatavā veidā, 15 bērnu patversmes, 18 bērnu dārzi un 1 bērnu kolonija; Liepājā — 2 patversmes, kur saņem uzturu gatavā veidā, 3 bērnu patversmes un 2 bērnu dārzi; Daugavpilī — 2 patversmes, kur saņem uzturu gatavā veidā un 4 bērnu patversmes; Jelgavā — 3 patversmes, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 patversme, kur saņem uzturu produktos, 2 bērnu patversmes un 1 bērnu dārzs; Ventspilī — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 2 bērnu patversmes un 1 bērnu dārzs; Rēzeknē — 4 patversmes, kur saņem uzturu produktos; Valmierā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā un 1 bērnu dārzs; Rīgas-Jūrmalā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Cēsis — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 bērnu patversme un 1 bērnu dārzs; Tukumā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 bērnu patversme un 1 bērnu dārzs; Kuldīgā — 2 patversmes, kur saņem uzturu gatavā veidā, 2 patversmes nesaņem uzturu; Jēkabpilī — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Slokā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Bauskā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 2 patversmes nesaņem uzturu; Rūjienā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Saldū — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Talsos — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Alūksnē — 1 patversme, kur nesaņem uzturu; Smiltēnē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 patversme, kur saņem uzturu produktos; Gulbenē — 1 patversme, kur saņem uzturu produktos; Aizputē — 2 patversmes, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 patversme kur nesaņem uzturu; Valkā — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 patversme, kur nesaņem uzturu; Līvānos — 1 bērnu patversme; Limbažos — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Aucē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Pļaviņās — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Jaunjelgavā — 1 patversme, kur nesaņem uzturu; Dobelē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Strenčos — 1 patversme, kur saņem uzturu produktos; Sabīlē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Mazsalacā — 1 patversme, kur saņem uzturu produktos; Priekulē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Ilūkstē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā; Grobiņā — 1 patversme, kur saņem uzturu produktos; Ainažos — 1 patversme, kur saņem uzturu produktos, 1 bērnu patversme; Piltēnē — 1 patversme, kur nesaņem uzturu; Durbē — 1 patversme, kur saņem uzturu gatavā veidā.

№ 127. Apgādājamo skaits 1930. gada 1. jūlijā (kopā). ¹⁾

№ 127. Nombre des infirmes au 1 juillet 1930 (Total).

Nā Nā	Grupas Groupes	Apgādājamo nespējnieku skaits patversmēs, kur Nombre des infirmes pourvus dans les asiles			Apgādājamo bērnu skaits Nombre des enfants pourvus dans les asiles		
		Saņem uzturu gatavā veidā Avec entretien complet	Saņem uzturu produktos Avec entretien en nature	Nesaņem uzturu Sans entretien	Patversmēs Asiles d'enfants	Dārzos Jardins d'enfants	Kolonijās Colonies d'enfants
1	I.	1857	—	—	915	1427	366
2	II.	823	28	—	591	182	—
3	III.	309	67	—	51	39	—
4	IV.	297	42	128	5	29	—
5	V.	46	50	45	—	—	—
	Kopā — Total	3332	187	173	1562	1677	366

nājās — 112.900 ls apmērā. Šie pabalsti sevišķi pieauguši pēdējos gados un mākslai pilsētu pašvaldības izsniedza — 119.550 ls, nākošā vietā ir skolas. Pārējie pabalsti ir samērā mazi, kā zinātnei, Brāļu kapu kopšanai, baznīcai u. t. t. Kaut gan pabalstus izsniedz gandrīz visas pilsētu pašvaldības, tomēr Rīga šini ziņā stāv priekšgalā. Sava ziņā tas arī izskaidrojams ar Rīgas īpatnējo stāvokli. Bez tam Rīgas pilsēta vēl izsniedz

pabalstus Nacionālai operai un teātrim, kuņi ikgadus svārstās ap 50.000 ls. Šis summas ir ievietotas pie līdzdalības valsts iestāžu uzturēšanā. Savā ziņā tas samazina Rīgas pašvaldības izdevumu summas izglītības un mākslas veicināšanai, un tāpēc varbūt no šī redzes viedokļa būtu pareizāki pabalstus Nacionālai operai un teātrim pārcelt uz izglītības izdevumiem.

¹⁾ Skaitļi ņemti no „Sociālās apgādes statistikas“, kuŗa atrodas sagatavošanā.

Apgādājamo skaits 1930. gada 1. jūlijā: Apgādājamo nespējnieku skaits patversmēs — Rīgā — 1857, kur saņem uzturu gatavā veidā, 915 apgādājamo bērnu skaits patversmēs, 1427 apgādājamo bērnu dārzos, 366 apgādājamo bērnu skaits kolonijās; Liepājā — 324 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 188 bērnu skaits patversmēs, 94 bērnu dārzos; Daugavpilī — 181 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 268 bērnu patversmēs; Jelgavā — 232 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 28 nespējnieku skaits patversmēs, kur saņem uzturu produktos, 118 bērnu patversmēs, 65 bērnu dārzos; Ventspilī — 86 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 17 bērnu patversmēs, 23 bērnu dārzos; Rēzeknē — 67 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Valmierā — 42 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 12 bērnu patversmēs; Rīgas-Jūrmalā — 32 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 14 bērnu patversmēs; Cēsis — 52 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 9 bērnu patversmēs, 13 bērnu dārzos; Tukumā — 33 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 12 bērnu patversmēs, 23 bērnu dārzos; Kuldīgā — 96 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Jēkabpilī — 24 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 4 bērnu patversmēs; Slokā — 30 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Bauskā — 37 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 58 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu, 29 bērnu dārzos; Rūjienā — 41 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā Saldū — 10 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Talsos — 46 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 1 bērnu patversmē; Alūksnē — 17 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu; Smiltēnē — 14 nespējnieku patversmēs kur saņem uzturu gatavā veidā, 36 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Gulbenē — 6 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Aizputē — 43 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 17 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu; Valkā — 14 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 21 nespējnieku skaits patversmēs, kur nesaņem uzturu; Livāni — 4 apg. bērnu patversmēs; Limbaži — 32 apg. nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Aucē — 12 apg. nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Pļaviņās — 16 apg. nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Jaunjelgavā — 15 apg. nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu; Dobelē — 32 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Strenčī — 10 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Sabilē — 18 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Mazsalacā — 10 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Priekulē — 4 apg. nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 22 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu; Ilūkstē — 11 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Grobiņā — 30 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu produktos; Ainažos — 4 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā; Piltēnē 19 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu; Durbē — 9 nespējnieku patversmēs, kur saņem uzturu gatavā veidā, 4 nespējnieku patversmēs, kur nesaņem uzturu.

N° 128. Ātklātā apgāde 1929./1930. 1)
N° 128. Assistance à domicile en 1929/1930.

N ^o	Nā	Grupās Groupes	Apgādāto skaits Nombre des personnes pourvues			Pabalstu mēneša vidējā norma vienam (ls) Norme moyenne mensuelle de la subvention par personne (en Ls)		
			Nespējnieki Infirmes	Trūcīgās ģimenes Familles indigentes	Bērni Enfants	Nespējniekam Infirmes	Trūcīgai ģimenei Familles indigentes	Bērnam Enfants
			L s					
1	I.		3997	—	1248	13.80	—	11.46
2	II.		2762	1067	292	5—20	3 —10	5—8
3	III.		1083	547	239	5—13	4.50—23	5—16
4	IV.		1583	181	284	3—20	4 —25	438—15
5	V.		577	47	42	3—27,5	5 —25	3—48
Kopā — Total			9982	1842	2105	3—27,5	3 —25	3—48

1) Skaitļi ņemti no „Sociālās apgādes statistikas”, kura atrodas sagatavošanā.

Ātklātā apgāde 1929./1930. g. Apgādāto skaits Rīgā: nespējnieki — 3,977, bērni 1,248; pabalstu mēneša vidējā norma vienam nespējniekam ls 13.80, bērnam ls 11.46; Liepājā: nespējnieki 711, trūcīgas ģimenes 115, bērnu 85. Pabalstu norma: nespējniekam ls 7.73, trūcīgai ģimenei ls 10.84, bērnam ls 7.43; Daugavpilī: nespējnieki 1127, trūcīgas ģimenes 952, bērni 20. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, trūcīgai ģimenei ls 3.—, bērnam ls 5.—; Jelgavā: nespējnieki 565, bērni 45. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, bērnam ls 5.—; Ventspilī: nespējnieki 359, bērni 148. Pabalstu norma: nespējniekam ls 20.—, bērnam ls 8.—; Rēzeknē: trūcīgas ģimenes 400, bērni 3. Pabalstu norma: trūcīgai ģimenei ls 4.50, bērnam ls 16.—; Valmierā: nespējnieki 324, bērni 31. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.85, bērnam ls 10.85; Rīgas-Jūrmalā: nespējnieki 100, trūcīgas ģimenes 6, bērni 60. Pabalstu norma: nespējniekam ls 13.—, trūcīgai ģimenei ls 23.—, bērnam ls 13; Cēsīs: nespējnieki 212, bērni 46. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.—, bērnam ls 10.—; Tukumā: nespējnieki 167, bērni 28. Pabalstu norma: nespējniekam ls 9.50, bērnam ls 9.50; Kuldīgā: trūcīgas ģimenes 140, bērnu 50. Pabalstu norma: trūcīgai ģimenei ls 12.60, bērnam ls 12.60; Jēkabpilī: nespējnieki 61, bērni 8. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.—, bērnam ls 5.—; Ludzā: nespējnieki 120. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—; Slokā: nespējnieki 61, bērni 13. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.31, bērnam ls 8.—; Grīvā: nespējnieki 38, trūcīgas ģimenes 1. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, trūcīgai ģimenei ls 10.—; Bauskā: nespējnieki 158, trūcīgas ģimenes 42, bērni 41. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, trūcīgai ģimenei ls 5.—, bērnam ls 5.—; Rūjienā: nespējnieku 248, bērni 25. Pabalstu norma: nespējniekam ls 4.38, bērnam ls 4.38; Saldū: nespējnieki 91, bērni 19. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.—, bērnam ls 8.—; Krāslavā: nespējnieki 77, trūcīgas ģimenes 20, bērni 4. Pabalstu norma: nespējniekam ls 3.—, trūcīgai ģimenei ls 4.—, bērnam ls 9.—; Talsos: nespējnieki 113, bērni 41. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.—, bērnam ls 8.—; Alūksnē: nespējnieki 78, bērni 17. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.—, bērnam ls 6.—; Smiltene: nespējnieki 141. Pabalstu norma: nespējniekam ls 7.50; Gulbenē: nespējnieki 12, bērni 15. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.66, bērnam ls 12.50; Aizputē: nespējnieki 144, trūcīgas ģimenes 6, bērni 26. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.—, trūcīgai ģimenei ls 15.—, bērnam ls 8.—; Valkā: nespējnieki 118, trūcīgas ģimenes 20, bērni 21. Pabalstu norma: nespējniekam ls 12, trūcīgai ģimenei ls 25.—, bērnam ls 8.50; Livānos: nespējnieki 44, trūcīgas ģimenes 2, bērni 11. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.—, trūcīgai ģimenei ls 10.—, bērnam ls 10.—; Krustpilī: nespējnieki 15, trūcīgas ģimenes 66, bērni 7. Pabalstu norma: nespējniekam ls 10.20, trūcīgai ģimenei ls 5.60, bērnam ls 10.—; Limbažos: nespējnieki 82, trūcīgas ģimenes 2, bērni 9. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—, trūcīgai ģimenei ls 18.—, bērnam ls 6.—; Aucē: nespējnieki 72, bērni 24. Pabalstu norma: nespējniekam ls 15.—, bērnam ls 6.—; Pļaviņās: nespējnieki 21, bērni 6. Pabalstu norma: nespējniekam ls 15.—; Jaunjelgavā: nespējnieki 65, bērni 4. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.50, bērnam ls 5.50; Madonā: nespējnieki 19, trūcīgas ģimenes 2, bērni 4. Pabalstu norma: nespējniekam ls 20.—, trūcīgai ģimenei ls 10.—, bērnam ls 15.—; Dobeļē: nespējnieki 85, trūcīgas ģimenes 21, bērni 10. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—, trūcīgai ģimenei ls 8.—, bērnam ls 6.—; Streņķos: nespējnieki 35, trūcīgas ģimenes 1, bērni 2. Pabalstu norma: nespējniekam ls 7.50, bērnam ls 10.—; Sabīlē: nespējnieki 65, trūcīgas ģimenes 3, bērni 7. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.—, trūcīgai ģimenei ls 14.—, bērnam ls 7.50; Kārsavā: nespējnieki 29. Pabalstu norma: nespējniekam ls 15.—; Priekšos: nespējnieki 64, bērni 1. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, bērnam ls 5.—; Subāte: nespējnieki 21, trūcīgas ģimenes 1, bērni 1. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—, trūcīgai ģimenei ls 10.—, bērnam ls 3.—; Kandavā: nespējnieki 75, trūcīgas ģimenes 6, bērni 6. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—, trūcīgai ģimenei ls 12, bērnam ls 4.50; Varakļanos: nespējnieki 35. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—; Balvos: nespējnieki 9. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—; Siguldā: nespējnieki 20, trūcīgas ģimenes 10, bērni 1. Pabalstu norma: nespējniekam ls 8.—, trūcīgai ģimenei ls 5.—20.—, bērnam ls 8.—, trūc. ģim. vienreiz. pabalsts; Mazsalacā: nespējnieki 31. Pabalstu norma: nespējniekam ls 3.10; Viļānos: nespējnieki 9, bērni 3. Pabalstu norma: nespējniekam ls 12.—, bērnam ls 10.—, bērniem vienreizējs; Priekulē: nespējnieki 2, trūcīgas ģimenes 12. Pabalstu norma: nespējniekam ls 27.— 50.—, trūcīgai ģimenei ls 9.—, Ogrē: nespējnieki 17, bērni 13. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—, bērnam ls 6.—; Viesīte: nespējnieki 19, trūcīgas ģimenes 14, bērni 1. Pabalstu norma: nespējniekam ls 13.70, trūcīgai ģimenei ls 25.—, bērnam ls 4.—; Valdemārpilī: nespējnieki 43. Pabalstu norma: nespējniekam ls 12.—; Grobiņā: nespējnieki 19. Pabalstu norma: nespējniekam ls 7.50; Apē: nespējnieki 18. Pabalstu norma: nespējniekam ls 5.—; Kēmeros: nespējnieki 13. Pabalstu norma: nespējniekam ls 15.—; Aināžos: nespējnieki 6, bērni 3. Pabalstu norma: nespējniekam ls 14.—, bērnam ls 5.—, Salacgrīvā: nespējnieki 18, bērni 4. Pabalstu norma: nespējniekam ls 80.—, bērnam ls 48.—; Piltene: nespējnieki 19. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—; Durbē: nespējnieki 13. Pabalstu norma: nespējniekam ls 3.—; Lejasciemā: nespējnieki 8. Pabalstu norma: nespējniekam ls 6.—

№ 129. Sociālā palīdzība 1920. - 1930.
№ 129. Assistance publique de 1920 à 1930.

№ №	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1 0 0 0 ls							
1	1920	916	335	57	16	3,4	1,327
2	1921	1,226	269	55	34	7,5	1,592
3	1922	2,373	403	142	64	14	2,996
4	1923	1,729	429	125	73	19	2,375
5	1924	1,709	509	161	85	28	2,492
6	1925	2,462	569	223	123	34	3,411
7	1926	3,064	650	257	162	47	4,180
8	1927	3,414	764	306	202	61	4,747
9	1928	3,118	899	353	248	73	4,691
10	1929	3,808	1,021	432	318	86	5,665
11	1930	4,227	1,082	434	328	93	6,164
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3,718	1,000	407	298	84	5,507
Procentos — Pourcentage							
13	1920	18,7	21,1	14,7	8,0	21,6	18,7
14	1925	12,2	13,7	9,6	10,1	9,1	12,1
15	1929	12,1	14,8	12,2	14,2	9,2	12,6
16	1930	12,9	15,4	11,8	14,5	8,5	13,2
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	11,9	15,0	11,9	14,2	9,1	12,4
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	4,95	3,09	1,19	0,56	0,48	3,52
19	1925	7,29	3,89	3,34	2,15	1,44	5,40
20	1929	10,08	6,77	5,93	5,19	2,77	8,16
21	1930	11,18	7,18	5,96	5,35	3,00	8,88
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	9,84	6,63	5,59	4,86	2,71	7,94
Pieaugums 1923. = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	53	78	46	22	18	56
24	1925	142	133	178	168	179	144
25	1929	220	238	346	436	453	239
26	1930	244	252	347	449	489	260
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	215	233	326	408	442	232

f) Sociālā palīdzība.

f) Assistance publique.

Par sociālo apgādi 1928. gadā ir izdots īpašs likums¹⁾, kurā paredz ka Latvijas iedzīvotājiem, kas likumā sevišķi paredzēti, ir tiesība uz sociālo apgādi. Sociālā apgāde piekrit valstij un pašvaldībām likumā paredzētā kārtībā un apmēros.

Sociālās apgādes nepieciešamību nosaka attiecīga pašvaldības vai valsts iestāde. Domu starpības gadījumos par darba nespējību nepieciešams pieaicināt ārsta atzinums. Sociāli apgādājamā persona saņem palīdzību, izņemot tos gadījumus kad tie likumā atzīmēti, no tās pilsētu pašvaldības, kuŗas robežās viņa — pēc 17 gadu vecuma sasniegšanas — parastā dzīves veidā nodzīvojusi pēdējo gadu nepārtraukti un nebūdamā sociāli apgādājama. Ja pie-

derība tādā kārtā nav konstatējama, tad palīdzību sniedz tā pašvaldība, kuŗas robežās sociāli apgādājama parastā dzīves veidā nodzīvojis visilgāki pēdējo divu gadu laikā. Par parasto dzīves veidu nav uzskatama atrašanās kuŗa klausībā, ārzemēs, slimnīcās, dziedniecības iestādēs, mācības iestādēs, apcietinājumā, labošanas un vājprātīgo iestādēs. Laulātie iegūst piederības vietu katrs patstāvīgi. Laulībā dzimušiem bērniem līdz 17 gadu vecuma sasniegšanai ir tādas pat piederības tiesības, kādas viņu tēvam. Tēva nāves u. c. gadījumos bērniem ir mātes piederības tiesības. Ja vecāki miruši, tad bērni pieņemat tās piederības tiesības, kādas pēdējā laikā bijušas vēlāk mirušam. Ar laulībā dzimušiem bērniem, līdz 17 gadu vecuma sasniegšanai, ir mātes piederības tiesības. Ja sociāli apgādājama pieprasījis palīdzību

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājuma 1928. № 73.

№ 130. Ātklātā apgāde 1920-1930.

№ 130. Assistance à domicile de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	303	133	23	12	2,6	474
2	1921	303	56	20	22	5,9	407
3	1922	759	58	50	42	12	921
4	1923	452	78	63	50	17	660
5	1924	504	136	82	60	24	806
6	1925	908	166	126	88	30	1.318
7	1926	1 102	177	142	107	42	1.570
8	1927	1.290	215	182	136	53	1.876
9	1928	1.040	262	217	174	61	1.754
10	1929	1.238	309	244	212	72	2.075
11	1930	1.352	321	246	226	77	2.222
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
12	1920	63,9	28,1	4,9	2,5	0,6	100,0
13	1925	68,9	12,6	9,5	6,7	2,3	100,0
14	1929	59,7	14,9	11,7	10,2	3,5	100,0
15	1930	60,9	14,4	11,1	10,2	3,4	100,0
C a u r m ē r ā u z v i e n u i e d z i v o t ā j u (l s) — M o y e n n e p a r h a b i t a n t (e n l s)							
16	1920	1,64	1,23	0,48	0,42	0,37	1,26
17	1925	2,69	1,14	1,89	1,54	1,27	2,09
18	1929	3,28	2,05	3,35	3,46	2,32	2,99
19	1930	3,58	2,13	3,38	3,68	2,48	3,20
P i e a u g u m s 1923 = 100 — A u g m e n t a t i o n 1923 = 100							
20	1920	67	171	37	24	15	72
21	1925	201	213	200	176	176	200
22	1929	274	396	387	424	424	314
23	1930	299	412	390	452	453	337

pēc savas dzīves vietas, bet sniegt tādu pēc likuma pienākas kādai citai pašvaldības iestādei, tad palīdzību sniedz pagaidām tā pašvaldība, pie kuŗas lūdzējs griezies, pēc viņas robežās pastāvošām normām. Pēc pirmās palīdzības sniegšanas, pašvaldībai ir tiesība sociāli apgādājamo nosūtīt tai pašvaldībai, kuŗai pēc likuma piekrit viņu apgādāt. Pašvaldībai, kuŗa sniegusi palīdzību personai, kas piederīga pie citas pašvaldības, ir tiesība saņemt no pēdējās atlīdzību par sociālo apgādību un pārsūtīšanas izdevumiem, ja tā, sniedzot palīdzību, rīkojusies saskaņā ar likumu un attiecīgiem noteikumiem. Ja apgādājamo nevar pārvietot (slimības dēļ u. t. t.), tad palīdzību turpina sniegt tā pašvaldība, kuŗas robežās apgādājamais atrodas, uz tās pašvaldības rēķina, kuŗai apgādība piekrit. Pašvaldībām jāgādā par patversmēm savu sociāli apgādājamo novietošanai. Piešķirot pabalstus ārpus patversmēm, apgādājamā dzīves vietā, jāuzrauga, lai pabalstu pareizi izlietotu un sevišķi, lai neciestu bērnu apgādība un audzināšana. Pašvaldībām aiz-

liegts sociāli apgādājamās personas sūtīt uzturēšanā no vienas saimniecības vai dzimtas uz otru, kā arī uzturēšanu izdot mazāksolīšanā, vai pieļaut ubagot. Kopjamie un nērstējamie nespējnieki novietojami atsevišķas piemērotas patversmēs. Kur tādas nebūtu, ierīkojamas atsevišķas telpas vispārējās patversmēs. Par sociāli apgādājamiem uzskatami trūcīgi bērneņi, kā arī citi bez pabalsta atstāti bērni, par kuŗu audzināšanu, tikumību un fizisko attīstību viņu tuvinieki nav spējīgi rūpēties. Sociāli apgādājamos bērnus kuŗus nevar pabalstīt ārpus patversmes, pašvaldībām jāuztur bērnu patversmēs, pie kam šādas pēc iespējas jāierīko ārpus pilsētas. Pašvaldību iestādes var novietot sociāli apgādājamos bērnus uz dzīvi pie privātām personām. Tos var novietot tikai pie tādās personas, kuŗu pašvaldība pēc izdarītas izziņas atzinusi par spējīgu pienācīgi gādāt par viņu. Ja apgādājamais novietots uz dzīvi pie privātām personām, tad jāraugās, lai apgādātājs pareizi izpilda savus pienākumus. Sociāli apgādājamiem bēr-

№ 131. Slēgtā apgāde 1920—1930.

№ 131. Assistance dans les asiles de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	611	178	22	2,9	0,8	815
2	1921	814	144	25	10	1,6	995
3	1922	1.314	279	55	20	2,3	1.670
4	1923	1 051	313	60	22	2,6	1.449
5	1924	1.117	362	76	25	3,4	1 583
6	1925	1.426	393	94	35	3,6	1.952
7	1926	1.797	461	111	54	5,5	2.428
8	1927	1.882	531	121	62	8,3	2.604
9	1928	1.710	595	133	69	11,8	2.519
10	1929	1.856	649	166	101	14,6	2.787
11	1930	1.914	669	167	92	14,2	2.856
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
12	1920	75,0	21,8	2,7	0,4	0,1	100,0
13	1925	73,1	20,1	4,8	1,8	0,2	100,0
14	1929	66,6	23,3	6,0	3,6	0,5	100,0
15	1930	67,0	23,4	5,9	3,2	0,5	100,0
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
16	1920	3,30	1,64	0,46	0,10	0,11	2,16
17	1925	4,22	2,69	1,41	0,61	0,15	3,09
18	1929	4,91	4,30	2,28	1,55	0,47	4,42
19	1930	5,06	4,44	2,29	1,50	0,46	4,12
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 19.3 = 100							
20	1920	58	57	37	13	31	56
21	1925	136	126	157	159	138	135
22	1929	177	207	277	459	562	192
23	1930	182	214	278	418	546	197

niem jādabū rūpīga audzināšana, pilnīga uzturēšana un attiecīga pamatizglītība pēc iespējas bērnu vecāku ģimenes valodā; bez tam jā rūpējas pēc iespējas par piemērotu arodizglītību un jānoverš apstākļi, kas kavē bērnu garīgo, tūkumisko un fizisko attīstību. Patversmē un ģimenes audzināšanā nodotie bērni, audzināšanai izbeidzoties, dabū līdzī vismaz vienas jaunas un vienas darba drēbes, 3 maīņas veļas, 2 pārus apavu, gultas segu, 2 palagus, 3 dvieļus, cepuri, mēteli, somu un 10 latus naudā. Uz likuma pamata pilsētu pašvaldībām sociālās apgādības laukā ir uzlikti diezgan lieli pienākumi. Visā pilnībā tās tomēr nevar izvest ne valsts nedz arī pašvaldības, tas ir tikai nākotnes jautājums.

Izdevumi sociālai palīdzībai uzrāda šādu pieaugumu: 1920. gadā paredzēja izdot — 1,33 milj. ls, 1925. — 3,41, 1929. — 5,67 un 1930. — 6,16 milj. ls, vai astoņu gadu laikā tie pieauguši — 2,8 kārtīgi. Pēdējos gados pieaug arī sociālās palīdzības nozīme pilsētu pašvaldību izdevumu struktūrā: 1925. gadā tie sastādīja — 12,1%, 1929. —

12,6 un 1930. — 13,2% no visu izdevumu kopsummas. Pa atsevišķām pilsētu grupām izdevumi sociālai palīdzībai 1930. gadā bija sekoši: Rīgā — 4,23 milj. ls, II. grupas pilsētās — 1,08, III. — 0,43, IV. — 0,33 un V. — 0,093 milj. ls. Izdevumu nozīmes svārstība 1930. gadā bija šāda: Rīgā tie sastādīja 12,9% no visu izdevumu kopsummas, II. grupas pilsētu pašvaldībās — 15,4%, III. — 11,8, IV. — 14,5 un V. — 8,5%. Salīdzinot sociālās palīdzības izdevumus pret budžeta kopsummu nav iespējams iegūt īsto ainu par šiem izdevumiem. Sociālās palīdzības izdevumi var sastādīt samērā mazu daļu no budžeta (jo to iespaido citi vēl lielāki izdevumi), bet trūcīgu pilsoņu un nespējnieku apgāde var būt priekšzīmīga. Tāpēc pareizākais salīdzinājums būtu, ja sociālās palīdzības izdevumus aprēķinātu attiecībā pret nespējnieku skaitu. Diemžēl arī tas nav iespējams, jo bez nespējnieku apgādes vēl ir daudz sociālās palīdzības veidu. Tāpēc pareizāku ainu iegūta, ja sociālās palīdzības izdevumus aprēķina pret iedzīvotāju skaitu. Tad iznāk, ka

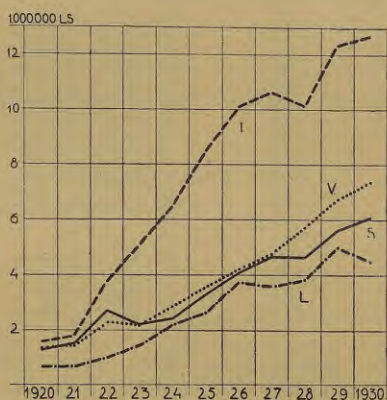
Rīga uz vienu iedzīvotāju sociālai palīdzībai 1930. gadā izdeva — 11,18 ls, II. grupas pilsētas — 7,18, III. — 5,96, IV. — 5,35 un V. — 3,00 ls. Šeit nu skaidri redzams, ka mazajās pilsētās sociālai palīdzībai caurmērā izdod daudz mazākas summas, kā lielās un sevišķi Rīgā. Caurmērā pa visām Latvijas pilsētām 1930. gadā uz vienu pilsētas iedzīvotāju caurmērā izdeva 8,88 ls, 1920 — 3,52, 1925. — 5,40 un 1929. — 8,16 ls. Tā kā pārskata laikā izdevumi sociālai palīdzībai ir stipri pieauguši arī tani gadījumā, ja ņem vērā pilsētu pieaugošo iedzīvotāju skaitu.

Slēgtai apgādei pilsētu pašvaldības izdod lielākas summas, bet ja pie tām piešķaita vēl atklātās apgādes izdevumus, tad kopā tās 1920. gadā sastādīja — 97,1% un 1930. — 82,4%. Slēgtai apgādei vai nespējnieku uzturēšanai patversmēs pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva — 815.300 ls, 1925. — 1.951.500, 1929. — 2.787.200 un 1930. — 2.855.800 ls. No sociālās palīdzības izdevumu kopsomas tie 1920. gadā sastādīja — 61,4%, 1925. — 57,2%, 1929. — 49,2 un 1930. — 46,3%. Kopā visas Latvijās pilsētās 1930. gada 1. jūlijā pastāvēja 63 nespējnieku patversmes, 31 bērnu, 24 bērnu dārzī un viena bērnu kolonija. Nespējnieku patversmēs mitinājās 3.692 nespējnieki, bērnu patversmēs — 1.562, bērnu dārzos — 1.677 un bērnu kolonijās — 366. Slēgtai apgādei lielākās summas 1930. gadā izdeva Rīga — 1.914.000 ls apmērā, II. grupas pilsētas — 669.000, III. — 167.000, IV. — 92.000 un V. — 14.200 ls. Rīgas izdevumi 1930. gadā sastādīja — 67,0% no visiem. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā ir lielākie izdevumi un tie 1930. gadā līdzinājās — 5,06 ls, bet IV. grupas — 1,50 un V. — 0,46 ls — mazākie izdevumi. Caurmērā pa visām Latvijas pilsētām uz vienu iedzīvotāju slēgtai apgādei izdeva — 4,12 ls.

Atklātā apgāde — palīdzības sniegšana apgādājamā dzīves vietā. Lietderīga atklātās apgādes izvešana prasa lielu rūpību, jo šē palīdzība viegli var noiet neceļus. Mazās pilsētās, kur gandrīz visi iedzīvotāji cits citu pazīst, pabalstu izlietošanas uzraudzība neradīs ārkārtējas grūtības. Turpretim lielākās pilsētās tā prasa labu organizāciju. Atklātai apgādei arī izdod ļoti lielas summas, kaut gan tās nedaudz mazākas par slēgto. 1920. gadā atklātai apgādei izdeva 473.700 ls, 1925. — 1.318.500, 1929. — 2.075.100, 1930. — 2.222.400 ls, no visiem sociālās palīdzības izdevumiem tās sastādīja 1920. gadā — 35,7%, 1925. — 38,7, 1929. — 36,6 un 1930. — 36,1%. Apgādājamo nespējnieku skaits

pa visām Latvijas pilsētām līdzinās — 9.982, trūcīgu ģimeņu — 1.842 un bērnu — 2.105. Visi šie trūcīgie pilsoņi saņem no pilsētu pašvaldībām pabalstus, kuŗu normas ir ļoti dažādas. Pabalsta mēneša vidējā norma nespējniekam pa atsevišķām pilsētām 1929./1930. gadā svārstījās no 3—27,5 ls, pie kam Rīgā tā līdzinājās — 13,80 ls. Trūcīgai ģimenei mēneša pabalsta norma arī svārstījās starp 3 un 25 ls, bērnam 3—48 ls.

Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākos pabalstus nespējniekiem un trūcīgiem pil-

№ 15. Dažādi izdevumi 1920.—1930.

I. — izglītībai, V. — veselības aizsardzībai, S. — sociālai palīdzībai un L. — labietīcībai.

Nr. 15. Dépenses diverses de 1920 à 1930.

I. — instruction, V. — sauvegarde sanitaire, S. — assistance publique, L. — institutions de bon ordre.

soņiem izsniedz Rīga un 1930. gadā tie līdzinājās — 1.352.000 ls, II. grupas pilsētās — 321.000, III. — 246.000, IV. — 226.000 un V. — 77.000 ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju šīs summas diezgan svārstīgas: Rīgā 1930. gadā iznāca — 3,58, II. grupas pilsētas — 2,13, III. — 3,20, IV. — 3,68 un V. — 2,48 ls, bet caurmērā pa visām Latvijas pilsētām viņas līdzinās — 3,20 ls.

No sociālās palīdzības posteņiem vēl atzīmējami izdevumi bezdarba apkaŗošanai. Šie izdevumi pa atsevišķiem gadiem ir diezgan svārstīgi, piemēram, 1922. gadā tie līdzinājās — 343.600 ls, bet 1924. — 90.300 ls. Pēdējos divos gados izdevumi bezdarba apkaŗošanai pieaug un 1929. gadā tie līdzinājās — 400.700 un 1930. — 590.400 ls un sastāda 7,1 un 9,6% no sociālās palīdzības izdevumiem. Bezdarba apkaŗošana izpaužas darba apgādes uzturēšanā, kur

Nā 132. Socialās apgādes izdevumi 1920.—1930. (pēc mērkļiem).

Nā 132. Dépenses de l'assistance publique de 1920 à 1930 (par buts).

Nā Nā	Izdevumi Dépenses	Atklātā apgāde	Slēgtā apgāde	Bez- darba apka- roša- na	Žūpības apka- roša- na	Tautas virtuves un tējnicas	Padom- doša- nas biroji	Līdz- dalība	Pabalsti Subven- tions aux in- stitu- tions	Kopā Total
		L s								
1	1920	473.682	815.320	16.923	—	7.514	—	—	13.211	1.326.650
2	1921	407.269	994.611	165.346	—	7.631	—	1.083	14.725	1.590.665
3	1922	921.286	1.670.136	343.575	—	13.113	—	1.642	46.044	2.995.796
4	1923	660.293	1.448.746	208.403	—	12.673	—	1.892	42.571	2.374.578
5	1924	806.473	1.583.357	90.306	—	—	—	2.080	10.000	2.492.216
6	1925	1.318.468	1.951.529	134.455	—	—	—	2.080	4.000	3.410.532
7	1926	1.569.761	2.427.820	151.368	—	—	17.249	—	13.850	4.180.048
8	1927	1.875.643	2.603.810	103.952	66.800	22.099	31.036	—	43.284	4.746.624
9	1928	1.754.155	2.519.242	107.482	146.302	13.630	61.622	—	88.484	4.690.917
10	1929	2.075.123	2.787.236	400.690	155.620	27.820	98.426	—	120.384	5.665.299
11	1930	2.222.393	2.855.820	590.397	154.817	24.770	118.633	—	196.900	6.163.730
		P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e								
12	1920	35,7	61,4	1,3	—	0,6	—	—	1,0	100,0
13	1925	38,7	57,2	3,9	—	—	—	0,1	0,1	100,0
14	1929	36,6	49,2	7,1	2,8	0,5	1,7	—	2,1	100,0
15	1930	36,1	46,3	9,6	2,5	0,4	1,9	—	3,2	100,0

pilsētu pašvaldības 1930. gadā izdeva 55.747 ls un sabiedrisko darbu sarīkošanai — 473.650 ls. Izdotās summas sabiedrisko darbu sarīkošanai pilsētu pašvaldības pa lielākai daļai saņem no valsts pabalstu vai aizdevumu veidā.

Žūpības apkaņošana pilsētu pašvaldības 1930. gadā izdeva — 154.800 ls. Āri šie līdzekļi pa daļai ir saņemti no valsts — žūpības apkaņošanas fonda. Tautas virtuves un tējnicas pilsētu pašvaldības noorganizēja pirmajos valsts pastāvēšanas gados, kad bija lielas grūtības iedzīvotāju apgādāšanai ar pārtiku. Tagad pilsētu pašvaldības tējnicas noorganizē žūpības apkaņošanas nolūkos un to tās pa daļai izdara ar žūpības apkaņošanas fonda līdzekļiem. Pie sociālās palīdzības izdevumiem ir pieskaitīti arī padomdošanas biroju uzturēšanas izdevumi.

Pilsētu pašvaldības pēdējos gados izsniedz diezgan lielas pabalstu summas dažādām iestādēm un organizācijām. Šādi pabalsti 1928. gadā izsniegti 88.500 ls apmērā, 1929. — 120.400 un 1930. — 196.900 ls. Kā redzams pēdējos gados šīs summas diezgan strauji pieaug. Lielākie pabalsti pēdējā gadā izsniegti labdarībai un pašpa-

līdzībai — 91.800 ls apmērā, nespējnieku un truciņo pilsoņu uzturēšanai un pabalstīšanai — 50.400 ls, žūpības apkaņošanai — 35.250 ls un arodkustībai — 19.500 ls.

g) Labierīcība.

g) Etablissements de bon-ordre.

Labierīcībā pilsētu pašvaldības arī ziedo diezgan lielu daļu no saviem izdevumiem. Iepriekš apskatot izdevumu summas labierīcībai, jākonstatē, kā pie tām var pieiet no divējādiem viedokļiem: 1) no tehnikas un 2) no finansu. No tehnikas viedokļa pie pilsētu labierīcībām jāpieskaita arī tādas lietas, kā ūdensvads, lopkautuve, saldētāvas, pārtiku vielu tirgi, sabiedriskas pirtis u. t. t.¹⁾ Turpretim no finansu redzes viedokļa visi šie pasākumi ir ievietoti pa lielākai daļai pie uzņēmumiem, bet pie labierīcībām ir atstāta samērā maza daļa. Un tomēr šī mazā daļa pilsētu pašvaldību budžetā ieņem redzamu vietu, bet palielināties viņa var ļoti daudz, tik daudz cik to atvēl pilsētu pašvaldību līdzekļi, jo pilnību labierīcību ziņā gandrīz nemaz nevar sasniegt. Pie labierīcībām šini savilkumā ir ieskaitīti sekoši izdevumi: pilsētas jaunīzbūve, ceļu, dārzu, parku, laukumu u. t. t.

¹⁾ Prof. Dr. ing. M. Bīmaņa priekšlasījums pašvaldības darbinieku kursos 8. un 10. septembrī, 1928. gadā; iespiests Latvijas pilsētu savienības rakstū krājumā I. — Pilsētu labierīcības.

№ 133. Labierīcība 1920—1930.

№ 133. Etablissements de bon-ordre de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā
		1 0 0 0 l s					
№	Gadi Années	3	4	5	6	7	8
1	1920	495	141	18	7	1	662
2	1921	520	122	23	18	3	686
3	1922	671	227	49	29	6	982
4	1923	1.021	258	87	46	4	1.416
5	1924	1.613	315	148	96	13	2.185
6	1925	1.904	363	192	106	20	2.585
7	1926	2.993	412	166	113	29	3.713
8	1927	2.696	475	203	140	52	3.566
9	1928	2.779	519	240	179	69	3.786
10	1929	3.824	600	307	186	84	5.001
11	1930	3.366	574	255	166	89	4.450
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	3.323	564	267	177	81	4.412
Procentos — Pourcentage							
13	1920	10,1	8,9	4,6	3,8	3,1	9,3
14	1925	9,4	8,7	8,3	8,6	5,4	9,1
15	1929	12,1	8,7	8,7	8,3	9,0	11,1
16	1930	10,3	8,2	6,9	7,3	8,2	9,5
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	10,7	8,4	7,8	8,4	8,8	10,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	2,67	1,30	0,38	0,24	0,14	1,75
19	1925	5,64	2,48	2,87	1,85	0,85	4,09
20	1929	10,12	3,98	4,21	3,03	2,71	7,21
21	1930	8,91	3,81	3,50	2,71	2,87	6,41
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	8,79	3,74	3,66	2,89	2,61	6,36
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	48	55	21	15	25	47
24	1925	186	141	221	230	500	183
25	1929	375	233	353	404	2.100	353
26	1930	330	222	293	361	2.225	314
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	325	219	307	385	2.025	311

uzturēšana, pilsētas apgaismošana, akas un sūkņi, sanitārā labierīcība, meliorācija, gādība par ugunsgrēku novēršanu, gādība par plūdu novēršanu, upju krastu un klejojošu kāpu nostiprināšana, pilsētas pulksteņi, ugunskuņģi ziemā un pabalsti. Šīm labierīcībām pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva — 662.000 ls, 1925. — 2.585.000, 1929. — 5.001.000 un 1930. — 4.450.000 ls. Labierīcības izdevumu svārstība izskaidrojama ar to ka, izvedot lielākas labierīcības jāziedo arī lielākas naudas summas. Bet visus gadus nevar vienādu izdevumus izdarīt, ir periodi, kad jāapmierinājas ar mazākiem izdevumiem. Tāpēc arī labierīcības izdevumi uzrāda zināmu svārstiņanos. Astoņu gadu laikā izdevumi labierīcībai pieauguši 3,1 kārtīgi. Lielākie izdevumi labierīcībai ir Rīgai, kur tie 1930. gadā līdzinājās 3.366.000 ls, II. grupas

pilsētās — 574.000, III. — 255.000, IV. — 166.000 un V. — 89.000 ls. Procentos no budžeta kopsummas Rīgā 1930. gadā izdevumi labierīcībai sastādīja — 10,3, II. — 8,2, III. — 6,9, IV. — 7,3 un V. — 8,2%. Šini ziņā novērojama interesanta aina. Lielajās un mazās pilsētās labierīcībai izdod lielāku daļu no sava budžeta, ka vidējās. Caurmērā pa visām pilsētām labierīcībai pilsētu pašvaldības 1930. gadā izdeva — 9,5%. Arī iepriekšējos gados šī daļa ir bijusi gandrīz tāda pat. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākas summas 1930. gadā izdeva Rīga — 8,91 ls apmērā, II. grupa — 3,81 ls u. t. t., bet caurmērā pa visām pilsētām iznāk 6,41 ls uz iedzīvotāju.

Pa atsevišķām labierīcības nozarēm lielākie izdevumi ir satiksmes ceļu, dārzu, parku, apstādījumu un laukumu uzturēšanai. 1920. gadā šie izdevumi līdzi-

№ 134. Labierīcība

№ 134. Etablissements de bon-ordre

№	Gadi Années	Pilsētas jauniz- būve	Ceļi un dārzi	Pilsētas apgais- mošana	Akas un sūkņi	Sanitārā labierī- cība	Meliorā- cija	Pilsētas pulksteņu uzturē- šana	Gādība par uguns- grēku no- vēršanu
		Construc- tions nouvelles des villes	Chemius et jardins	Eclairage des villes	Puits et pompes	Etablis- sements sanitaire de bonne- ordre	Améliora- tion	Entretien des horloges de ville	Mesures de préven- tion des incendies
L s									
1	1920	2.733	233.239	14.451	3.350	203.929	—	—	199.467
2	1921	6.490	162.975	33.189	6.119	255.528	—	11	210.172
3	1922	21.395	280.702	68.359	11.480	241.741	—	—	340.261
4	1923	39.416	457.642	265.719	11.095	259.754	—	125	358.276
5	1924	115.575	793.546	383.997	36.605	389.258	—	180	430.817
6	1925	180.751	876.361	440.508	35.214	496.103	—	180	508.616
7	1926	187.671	1.385.194	600.275	31.396	743.397	—	—	716.219
8	1927	190.470	1.481.473	388.687	39.724	757.430	1.000	—	654.214
9	1928	201.638	1.508.923	471.954	40.880	842.225	300	—	625.311
10	1929	224.125	2.247.429	729.807	45.694	973.862	1.100	2.040	676.840
11	1930	215.137	1.901.968	643.806	43.203	83.881	800	1.040	678.069
Procentos — Pourcentage									
12	1920	0,4	35,2	2,2	0,5	30,8	—	—	30,1
13	1925	7,0	33,9	17,0	1,4	19,2	—	0,0	19,7
14	1929	4,5	44,9	14,6	0,9	19,5	0,0	0,1	13,5
15	1930	4,8	42,8	14,5	1,0	20,1	0,0	0,0	15,2

nājās 233.200 ls, 1925. — 876.400, 1929. — 2.247.400 un 1930. — 1.902.000 ls. No kopējiem izdevumiem labierīcībai tie 1920. gadā satsādīja 35,2%, 1929. — 44,9% un 1930. — 42,8%. Lielākās summas 1930. un arī iepriekšējos gados pilsētu pašvaldības izdeva sauszemes satiksmes ceļu (ielas, ceļi un šosejas) uzturēšanai, kur tās līdzinājās — 1.290.800 ls (1929. gadā — 1.642.600 ls). Dārzu, parku un laukumu uzturēšanai pilsētu pašvaldības 1930. gadā izdeva — 326.000 ls, ūdensceļu satiksmi — 285.000 ls (galvenā kārtā tilti).

Sanitārai labierīcībai pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva — 203.900 ls, 1925. — 496.100, 1929. — 973.900 un 1930. — 893.900 ls. Sanitārās labierīcības izdevumi 1920. gadā sastādīja — 30,8%, 1925. — 19,2%, 1929. — 19,5% un 1930. — 20,1%. Lielākie sanitārās labierīcības izdevumi 1930. un iepriekšējos gados bija kanalizācijas iestāžu uzturēšanai — 516.000 ls apmērā, aptiršanas iestādes — 340.500 ls, u. t. t.

Gādībai par ugunsgrēku novēršanu pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva 199.500 ls, 1925. — 508.500, 1929. — 676.800 un 1930. — 678.100 ls, kas no labierīcības izdevumu kopsomas 1920. gadā sastādīja

— 30,1%, 1925. — 19,7, 1929. — 13,5 un 1930. — 15,2%. Lielākie izdevumi gādībai par ugunsgrēku novēršanu iznāk uz ugunsdzēsēju uzturēšanu. Šim nolūkam 1929. g. izdeva 645.700 un 1930. — 651.100. ls; pārējie izdevumi, starp kuriem jāatzīmē, ugunsgrēku paziņošanas vietu uzturēšana, pilsētas naktssargu uzturēšana, skursteņu slaucīšana u. t. t. ir samērā mazi.

Pilsētas apgaismošanai 1920. gadā izdeva — 14.500 ls, 1925. — 440.500, 1929. — 729.800 un 1930. — 643.800 ls, kas 1920. g. sastādīja — 2,2% no visiem labierīcības izdevumiem, 1925. — 17,0, 1929. — 14,6 un 1930. — 14,5%. Lielākie izdevumi iznāk uz elektrības apgaismošanu, 1929. gadā tie līdzinājās — 622.100 un 1930. — 523.100 ls, gāzes 1929. gadā — 103.700 un 1930. — 116.800 ls, bet uz cita veida apgaismošanas izdevumiem iznāk pavisam mazas summas.

Pilsētu jaunizbūvei 1930. gadā paredzēja izdot — 215.100 ls, vai 4,8% no kopējiem labierīcības izdevumiem; akas un sūkņi — 43.200 ls, meliorācija — 800 ls, upju un krastu un klejojošu kāpu nostiprināšanā — 9.200, gādība par plūdu novēršanu — 8.500, pilsētu pulksteņi — 1.000, ugunskuņģi ziema uz ielām — 1.100 un pabalsti ugunsdzēsējiem — 53.000 ls.

1920.—1930.

de 1920 à 1930.

Gādība par plūdu novēršanu	Upju krastu un keļojošu kāpu nostiprināšana	Ugunskuŗi ziemā uz ielām	Pabalsti	Kopā
Mesures de prévention des inondations	Fortification des bords des fleuves et des dunes mouvantes	Réchaude dans les rues en hiver	Subventions	Total

L s				
4.600	—	—	434	662.203
761	—	—	10.963	686.208
3.000	—	—	15.461	982.399
3.000	—	—	20.570	1.415.597
4.028	1.400	500	29.028	2.184.934
3.500	—	500	43.113	2.584.846
3.500	1.000	900	43.912	3.713.464
4.000	357	800	47.826	3.566.011
8.000	33.000	600	53.585	3.786.416
5.000	41.000	600	53.894	5.001.391
8.450	9.160	1.100	53.033	4.449.647

Procentos — Pourcentage

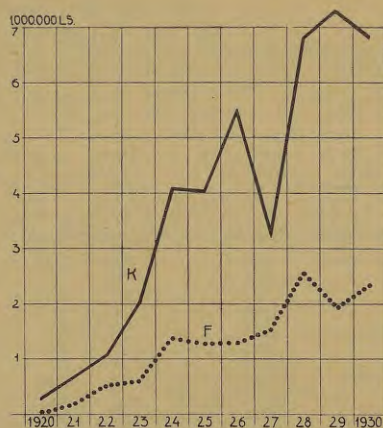
0,7	—	—	0,1	100,0
0,1	—	0,0	1,7	100,0
0,1	0,8	0,0	1,1	100,0
0,2	0,2	0,0	1,2	100,0

h) Finanšu operācijas.

h) Opérations financières.

Finanšu operāciju summas ir diezgan svārstīgas. Tas izskaidrojams ar to raksturu, un otrs, tās pilsētu pašvaldību budžetos mēdz būt fiktīvas, vai mazākais tādas, kuŗas pilsētu pašvaldības nemaz neizdod. 1920. gadā izdevumi uz finanšu operācijām līdzinājās — 197.000 ls, 1925. — 1.800.000, 1929. — 1.993.000 un 1930. — 2.422.000 ls. Tomēr visumā kā redzams arī finanšu operāciju izdevumiem ir tendence pieaugt un 8 gadu laikā tie auguši 3,9 kārtīgi. Lielākie izdevumi uz finanšu operācijām iznāk Rīgai, kuŗa 1930. gadā izdeva — 1.094.000 ls, II. grupas — 686.000, III. — 369.000, IV. — 180.000 un V. — 93.000 ls. Procentos no budžeta kopsummas finanšu operāciju izdevumi 1930. gadā sastādīja — 5,2%, bet pa atsevišķām pilsētu grupām šis procents ir svārstīgs: Rīgā 1930. gadā tie sastādīja tikai — 3,3%, II. grupas pilsētās — 9,7%, III. — 10,0%, IV. — 8,0% un V. — 8,5%. Tāda pat svārstība ir uz vienu iedzīvotāju un viņu pieaugumu pa atsevišķām pilsētu grupām.

Šīs svārstības izskaidrojamas ar finanšu operāciju saturu. Finanšu operācijas sa-

№ 16. Kapitālu ieguldījumi un parādu nomaksa 1920.—1930.

K. — kapitālu ieguldījumi, F. — parādu un parādu procentu nomaksa.

Nr. 16. Placement de capitaux et paiement des dettes de 1920 à 1930.

K. — placement de capitaux, F. paiement des dettes et des pourcents des dettes.

stādās, galvenā kārtā, no procentu un parādu nomaksas un rezerves summām. Pārējiem posteņiem, pa lielākai daļai, ir gadījuma raksturs un tie budžeta kopsummā parasti ieņem ļoti niecīgu vietu.

Pie Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu operācijām 2 gadus ir ievestas diezgan lielas summas vērtspapīru procentu nomaksai. 1922. gadā šeit paredzēja — 612.100 ls un 1925. gadā — 490.300 ls. (Faktiski 1922. gadā šī summa bija vēl lielāka, bet to sakarā ar traktieru nodokļa nerealizēšanos — reducēja, kā fiktīvu.) Šīs summas bija paredzētas Rīgas pilsētas pašvaldības ārējā aizņēmuma procentu nomaksai. Bet kā jau zināms, tādi maksājumi nav izdarīti un tāpēc tās skaitāmas, kā fiktīvas (nesošī izdevumi). Sprotoma lieta, kā šīs summas ļoti lielā mērā pacēla visu finanšu operāciju izdevumus. Pie pilsētu pašvaldību galīgās budžetu novērtēšanas minētās summas jāņem vērā un no izdevumu kopsummas jāizslēdz. Pārvaldei tas nebija iespējams izdarīt tāpēc, ka pretējā gadījumā nesaskanētu budžeta ieņēmumi ar izdevumiem. Lielākie finanšu operāciju izdevumi ir parādu un procentu nomaksai. Ja pilsētu pašvaldības ir paredzējušas parādu nomaksu, tad acimredzot, tādi termiņi arī pastāvēja un parādi bija jānomaksā.

№ 135. Finanšu operācijas 1920—1930.
 № 135. Opérations financières de 1920 à 1930.

№ №	Pilsētu grupas Groupes des villes Gadi Années	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
		1000 ls					8
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	119	40	30	8	0	197
2	1921	63	103	34	18	2	220
3	1922	974	103	64	17	5	1.163
4	1923	367	170	48	34	4	623
5	1924	955	306	97	46	7	1.411
6	1925	1.290	276	178	48	8	1.800
7	1926	751	327	158	105	14	1.355
8	1927	846	330	320	84	23	1.603
9	1928	1.353	842	334	122	21	2.672
10	1929	704	686	337	227	39	1.993
11	1930	1.094	686	369	180	93	2.422
12	1928—1930 caurmēra — moyenne	1.050	738	347	176	51	2.362
Procentos — Pourcentage							
13	1920	2,4	2,5	7,8	4,0	1,8	2,8
14	1925	6,4	6,6	7,7	3,9	2,0	6,4
15	1929	2,2	9,9	9,6	10,1	4,1	4,4
16	1930	3,3	9,7	10,0	8,0	8,5	5,2
17	1928—1930 caurmēra — moyenne	3,4	11,0	10,1	8,4	5,5	5,5
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	0,64	0,37	0,63	0,28	0,00	0,52
19	1925	3,82	1,89	2,66	0,84	0,34	2,85
20	1929	1,86	4,55	4,62	3,70	1,26	2,87
21	1930	2,89	4,55	5,06	2,93	3,00	3,49
22	1928—1930 caurmēra — moyenne	2,78	4,90	4,76	2,87	1,64	3,40
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100							
23	1920	32	24	63	24	0	32
24	1925	351	162	371	141	200	289
25	1929	192	404	702	668	975	320
26	1930	298	404	769	529	2.325	389
27	1928—1930 caurmēra — moyenne	286	434	723	518	1.275	379

Tas pats sakāms par procentu nomaksu. Šīs summas pilsētu pašvaldības nevarēja nievest budžetā, jo likums nosaka, ka uzņemami visi pilsētas obligatoriskie izdevumi, un pie tādiem jāpieskaita procentu un parādu nomaksa. Tāpēc arī pilsētu pašvaldībām ir paredzētas tik lielas summas procentu un parādu nomaksai. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados pilsētu pašvaldības bija aizņēmušās, galvenā kārtā, no valsts, bet tā pie parādu atprasīšanas un procentu nomaksas bija ļoti liberāla, un kā zināms vienu daļu no valsts aizdevumiem pilsētu pašvaldībām 1928. gadā dzēsa. Tā kā pilsētu pašvaldības reti kad termiņos savus parādus nomaksāja, bet budžetos viņus tomēr uzņēma. Ar to arī izskaidrojams, kāpēc gadu no gada starp finanšu operāciju izdevumiem atkārtojas tik liela summa parādu nomaksai. Starp

parādiem bija arī tādas summas, kuņas pilsētu pašvaldības nomaksāja. Tas pats sakāms par procentu nomaksu. Parādu un procentu nomaksai 1920. gadā paredzēja — 146.200 ls, 1925. — 1.269.800, 1929. — 1.932.000 un 1930. — 2.342.300 ls, un tie sastādīja 1920. gadā — 74,2% no finanšu operāciju kopsummas, 1925. — 70,6, 1929. — 96,9 un 1930. — 96,7%.

Pie finanšu operācijām ir ievietotas arī rezerves summas. Pilsētu pašvaldību budžetos rezerves summas ir jāparedz uz likuma pamata — budžetā ir uzņemamas rezerves summas pēc pilsētas domes lēmuma, bet ne mazāk par 2% no pilsētas kārtējās gada ienākumu summas. Rezerves summas 1920. gadā līdzinājās — 20.000 ls, 1925. — 38.300, 1929. — 50.900 un 1930. — 72.300 ls. Tomēr likumā noteikto normu tās nesasniedz un 1920. gadā līdzinājās —

N° 136. Finansu operācijas 1920.—1930.
N° 136. Opérations financières de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Iemak- sāto nodokļu atmaksa Acom- pte des impôts versés	Vērtspā- piru pro- centes Intérêts des valeurs mobiliē- res	Aizde- vumi Prêts	Parādu un procentu nomaksa Païement des dettes et des intérêts				Rezer- ves summas Sommes de reserve	Naudas zīmju iespie- šana Frais de l'impris- sion des billets de banque	Kopā Total
					Parādu nomak- sa Païe- ment des dettes	Procen- tu no- maksa Païe- ments des in- térêts	Parādu iekase- šanas iz- devumi Dépen- ses pour encaïse- ment des dettes	Kopā Total			
L s											
1	1920	184	—	25.000	51.072	93.978	1.721	146.771	19.997	5.000	196.952
2	1921	2.475	—	—	126.534	73.116	761	200.461	16.853	—	219.789
3	1922	1.640	611.726	—	311.482	221.441	375	533.298	15.912	—	1.162.576
4	1923	4.221	—	—	340.609	260.808	300	601.717	16.917	—	622.855
5	1924	3.361	—	—	1.033.691	343.921	—	1.377.612	29.527	—	1.410.500
6	1925	1.385	490.321	—	784.023	485.780	—	1.269.803	38.347	—	1.799.856
7	1926	13.938	—	—	788.391	505.394	—	1.293.785	47.240	—	1.354.963
8	1927	7.015	—	—	1.036.376	491.746	—	1.528.122	67.452	—	1.602.589
9	1928	46.320	—	—	1.956.532	604.848	—	2.561.380	64.291	—	2.671.991
10	1929	10.094	—	—	1.168.122	742.576	21.267	1.931.965	50.857	—	1.992.916
11	1930	7.600	—	—	1.408.043	929.705	4.580	2.342.328	72.266	—	2.422.194
Procentos — Pourcentage											
12	1920	0,1	—	12,7	25,9	47,7	0,9	74,5	10,2	2,5	100,0
13	1925	0,1	27,2	—	43,6	27,0	—	70,6	2,1	—	100,0
14	1929	0,5	—	—	58,6	37,2	1,1	96,9	2,6	—	100,0
15	1930	0,3	—	—	58,1	38,4	0,2	96,7	3,0	—	100,0

0,3% no budžeta, 1925. — 0,1, 1929. — 0,1 un 1930. — 0,2%. Iespējams, ka dažas pilsētas rezerves summas ieskaitījušas neparedzētos izdevumos. Uz likuma pamata rezerves summas izlietojamas: 1) izdevumu segšanai, kas darbības gadā pārsniedz kādā budžeta pantā zīmētu izdevumu summu un 2) sīku izdevumu segšanai, kas celtos budžeta gada laikā un iepriekš nebūtu paredzēti. Šīs summas izlietojamas uz attiecīgu domes lēmuma pamata.

1) Neparedzēti izdevumi.

i) Dépenses imprévues.

Likumīgā pilsētu pašvaldību izdevumu šēmā, kā ipašs paragrafs (§ 9) figurē — „dažādi neparedzēti izdevumi.“ Pa daļai, kā tas redzams no likuma teksta, tiem vajadzētu ietilpt rezervēs summās. Tomēr pilsētu pašvaldības bieži ir paredzējušas abus šos izdevumu posteņus. Pie kam neparedzētie izdevumi dažreiz spēlē budžeta sabalansēšanas lomu. Bet ir arī tādi gadījumi, kad tiem ir citāds raksturs un lielāka loma. Neparedzēto izdevumu specifikācijā pilsētu pašvaldības paredz kādiem mērķiem šie izdevumi ir domāti. Atseviš-

kām pilsētām neparedzētie izdevumi dažos gados ir ļoti lieli un pētot tos pēc domes lēmumiem atrodam, ka neparedzētie izdevumi uzņemti ļoti noteiktiem mērķiem. Tā vienai pilsētai starp neparedzētiem izdevumiem lielākas summas bija nozīmētas ielu bruģēšanai. Tādos gadījumos visas summas pārvalde pārvietoja un pievienoja attiecīgām posteņiem. Tāpēc arī no tām lielajām summām, kuŗas pilsētu pašvaldības uzrāda savos budžetos ir palikušas nelielas summas, kas svārstās ap 100—200.000 ls un tikai 1924. gadā tās sasniedz 335.000 ls, bet šinī gadā lielākā daļa no neparedzētiem izdevumiem iznāk uz Rīgu — 0,3 milj. ls apmērā.

j) Pabalsti.

j) Subventions.

Kaut gan pabalstu summas jau ir apskatītas atsevišķās nodaļās, tomēr nav lieki, ja tās apskata visas kopā. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados pabalstu summas bija samērā mazas, tomēr ar katru gadu tās pieauga un 1930. gadā pilsētu budžetos bija paredzēti 648.500 ls lieli pabalsti. Pa atsevišķām nodaļām lielākos pabalstus izsniedz izglītības veicināšanai — 327.400 ls, un tie sastāda pusi no kopsummas. Nākošā

№ 137. Parādu un procentu nomaksa 1920.—1930.
№ 137. Paiement des dettes et des intérêts de 1920 à 1930.

№ Années	Grupas Groupes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	89	27	28	3	—	147
2	1921	63	92	26	17	2	200
3	1922	362	92	60	15	4	533
4	1923	367	156	45	31	3	602
5	1924	955	280	91	45	7	1.378
6	1925	800	243	173	46	8	1.270
7	1926	751	279	147	103	14	1.294
8	1927	845	280	302	78	23	1.528
9	1928	1.342	761	327	112	19	2.561
10	1929	704	642	329	221	36	1.932
11	1930	1.094	624	361	173	90	2.342

vietā ir sociālās palīdzības pabalsti — 196.900 ls. Arī veselības aizsardzībai un labierīcībai aiziet diezgan lielas pabalstu summas.

k) Kapitālu ieguldījumi.

k) Placement des capitaux.

Pie kapitālu ieguldījumiem ir pieskaitīti tādi ārkārtējie izdevumi, kuŗus pilsētu pašvaldības savos budžetos bija paredzējušas nekustamas mantas iegūšanai, jaunbūvēm, kapitālremontiem, inventāra iegādāšanai, uzņēmumos noorganizēšanai, kapitālu dibināšanai u. t. t. Pilsētu pašvaldību budžetos šādi izdevumi sastāda diezgan ievērojamu daļu no budžeta kopsummas. Pirmajos Latvijas valsts pastāvēšanas gados tie samērā bija mazos apmēros un 1920. gadā viņi līdzinājās — 304.000 ls, bet nākošos gados tie pieaug un 1925. gadā viņu summa sasniedz jau 4.106.000 ls, 1929. — 7.318.000 un 1930. — 6.863.000 ls. Kapitālu ieguldījumu summas ir mazliet svārstīgas, tomēr vispārējā tendence tām ir pieaugt un 8 gadu laikā tās ir augušas 3,4-kārtīgi. No budžeta kopsummas kapitālu ieguldījumi 1920. gadā sastādīja—4,3%, 1925. — 14,5% un 1930. — 14,6%, arī to nozīme budžeta kopsummā ar svārstībām pieaug. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pilsētu pašvaldības 1930. gadā kapitālu ieguldījumos izdeva — 9,89 ls, bet caurmērā pēdējos 3 gados šī summa līdzinās 10 latiem. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākie kapitālu ieguldījumi ir Rīgai un 1930. gadā tie līdzinājās—5.306.000 ls, nākošā vietā ir II. grupas pilsētas ar 701.000

lielām kapitālu ieguldījumiem, III. — 537.000, IV. — 205.000 un V. — 114.000 ls. Lielākais kapitālu ieguldījumu pieaugums 8 gadu laikā ir II. grupas pilsētām — 7,4-kārtīgs un V. — 7,6-kārtīgs. 1930. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībai kapitālu ieguldījumi sastādīja 16,2% no budžeta, III. — grupas 14,6%, bet IV.— 9,1%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā Rīga kapitālu ieguldījumiem izdeva 14,04 ls, III. grupas pilsētas 7,37 ls, bet IV. — 3,34 ls. Lielākos kapitālu ieguldījumus pilsētu pašvaldības visu laiku ir izdarījušas uzņēmumos un pasākumos. 1920. gadā pēdējos ieguldīja — 261.500 ls, 1925. — 2.561.500, 1929. — 4.105.800 un 1930.—4.204.000 ls. No kapitālu ieguldījumu kopsummas tie sastādīja 1920. gadā — 86,1%, 1925. — 62,4% un 1930. — 61,3%. Pie absolūto summu pieauguma, kapitālu ieguldījumu nozīme uzņēmumos un pasākumos mazliet samazinās. Uz viņu reķina, pa daļai, pieaug kapitālu nodibināšana. Pie šiem ieguldījumiem ir pieskaitītas arī tās summas, kas Rīgā nāk no dzīvokļu nodokļa un ar kuŗām nodibina īpašu fondu pilsētu pašvaldības dzīvojamo ēku celšanai. Starp kapitālu ieguldījumiem uzņēmumos un pasākumos vislielākās summas iznāk uz elektriskām stacijām u. c. uzņēmumiem. Lielas summas ir ieguldītas arī veselības aizsardzības iestāžu un pasākumu paplašināšanai un noorganizēšanai, kur tās 1929. gadā līdzinājās—456.000 un 1930.—535.200 ls. Lielākās summas šeit ieguldītas dziedniecības iestāžu ierīkošanai. 1930. gadā šim nolūkam budžetos uzņēma — 258.200 ls, pirtīm un peldētāvām — 256.500 ls. Lab-

Nē 138. Neparedzēti izdevumi 1920—1930.

Nē 138. Dépenses imprévues de 1920 à 1930.

Nē Nē	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
		1 000 ls					
1	1920	7	35	2	6	0	50
2	1921	101	8	3	5	3	120
3	1922	146	7	24	11	5	193
4	1923	153	4	9	8	6	180
5	1924	299	7	7	12	10	335
6	1925	108	23	6	17	9	163
7	1926	85	16	13	15	12	141
8	1927	44	17	10	23	13	107
9	1928	59	18	9	27	18	131
10	1929	77	15	9	22	17	140
11	1930	46	30	12	24	20	132
12	1928—1930 caurmēra — moyenne	67	21	10	25	19	135

ierīcībai ikgadus arī uzņēma diezgan lielas summas un 1929. gadā tās līdzinājās — 334.825 un 1930. — 406.600 ls. Lielākās summas nozīmētas tiltu būvēm un sanitārai labierīcībai. Sociālās palīdzības iestādes kapitālu ieguldījumi 1930. gadā līdzinās — 254.400 ls. Izglītības iestādēm pilsētu pašvaldības ik gadus paredz lielas summas un 1925. gadā tās līdzinājās — 246.400 ls, 1926. — 559.600, 1927. — 169.000, 1928. — 384.100, 1929. — 671.800 un 1930. — 140.600 ls. Lielas summas pilsētu pašvaldību iestādes ir izdevušas nekustamas mantas iegūšanai un jaunbūvēm.

Kaut gan pilsētu pašvaldības kapitālu ieguldījumus ir izdarījušas visas galvenās darbības nozarēs, tomēr lielākās summas ik gadus tās nozīmē uzņēmumu noorganizēšanai un paplašināšanai. Uzņēmumiem pilsētu pašvaldības visos pēkārā gados piegriež sevišķu vērību. Tāpēc arī pilnīgi saprotams, kā to jau redzējam agrāki, uzņēmumu peļņa pieaug straujāki, kā pārējie ieņēmumi, un tāpēc arī tās nozīme sasniedz jau ļoti redzamu daļu no pilsētu pašvaldību budžetu kopsummas.

1) Kārtējie un ārkārtējie izdevumi.

1) Dépenses ordinaires et extraordinaires.

Sadalīt visus izdevumus kārtējos un ārkārtējos nav viegla lieta. Un tālākie skaitļi uz to pilnībā nepretendē. Šī gadījumā pie ārkārtējiem izdevumiem ir pieskaitīti tikai kapitālu ieguldījumi. Tā kā apzināti viena daļa ārkārtējo izdevumu ir

no tiem izslēgta. Tomēr kapitālu ieguldījumi sastāda lielāko daļu no visiem ārkārtējiem izdevumiem. Līdztekus jautājumam, vai visi ārkārtējie izdevumi ir ieskaitīti, paceļas arī jautājums par to, vai daļa no kapitālu ieguldījumiem nav jāskaita pie kārtējiem izdevumiem. Cik var vērot no valsts budžeta prakses, tad tur visus kapitālu ieguldījumus skaita pie ārkārtējiem izdevumiem. Tāpēc analizējot pilsētu pašvaldību budžetus var darīt to pašu. Tā kā stingri nodalīt kapitālu ieguldījumus no citiem ārkārtējiem izdevumiem dažos gadījumos ir ļoti grūti, tad iespējams, ka atsevišķos gadījumos tie ir sajaukti, t. i. pie kapitālu ieguldījumiem ir pieskaitīti arī citi ārkārtējie izdevumi. Tomēr ja arī būtu šādi gadījumi, tad tālāko skaitļu priekšrocība ir tā, ka viņi visi ir vienādi sastādīti, un izdevumi, kas skaitīti vienā gadījumā pie ārkārtējiem, būs skaitīti arī uz priekšu turpat. Tāpēc viņi ir salīdzināmi un līdz ar to lietojami.

Tā kā kapitālu ieguldījumu (ārkārtējo izdevumu) kopsummas jau ir aprakstītas agrāki, tad pie tām ir lieki atgriesties. Tāpēc vispirms ārkārtējo izdevumu summas ir jāsalīdzina ar kārtējiem izdevumiem. 1920.—1921. gados ārkārtējo izdevumu summas bija samērā mazas un tās sastādīja arī mazu daļu no budžeta kopsummas. Nākošos gados ārkārtējo izdevumu summas absolūtos, kā arī relatīvos skaitļos pieaug. Tomēr šo summu svārstība ir liela. Tas jau ir ārkārtējo izdevumu dabā. Ir nenoliedzami, ka vispārēja tendence viņām

№ 139. Pabalsti 1920—1930.
 № 139. Subventions de 1920 à 1930.

№ Gadi Années	Pabalsti Subventions	Veselības aizsardzībai	Izglītībai	Sociālai palīdzībai	Labierīcībai	Kopā Total
		Sauvegarde sanitaire	Instructions	Assistance sociale	Établisse- ments de bon-ordre	
1 s						
1	2	3	4	5	6	7
1	1920	—	6 499	13 211	434	20 144
2	1921	927	7 805	14 725	10 963	34 420
3	1922	628	31 973	46 044	15 461	94 106
4	1923	3 312	32 370	42 571	20 570	98 823
5	1924	8 202	38 273	10 000	29 028	85 503
6	1925	7 840	81 172	4 000	43 113	136 125
7	1926	11 842	163 844	13 850	43 912	233 448
8	1927	60 277	199 246	43 284	47 826	350 633
9	1928	73 224	224 124	88 484	53 585	439 417
10	1929	98 719	263 160	120 384	53 894	536 157
11	1930	71 155	327 409	196 900	53 033	648 497

ir pieaugt. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1920. gadā ārkārtējo izdevumu summas līdzinājas — 0,81 ls, 1925. — 6,50, 1929.—10,55 un 1930. — 9,89 ls. Procentos no budžeta kopsummas ārkārtējie izdevumi 1920. gadā sastādīja — 4,3%, 1925. — 14,5%, 1929. — 16,2 un 1930. — 14,6%. Ārkārtējo izdevumu summas pēdējā gadā ir mazliet samazinājušās par 455.000 uz 6.863.000 ls.

Pa atsevišķām pilsētu grupām ārkārtējo izdevumu summas 1930. gadā sadalījās sekoši: Rīgā tās ir vislielākās un līdzinājas — 5.306.000 ls, II. grupas pilsētās — 701.000, III. — 537.000, IV. — 205.000 un V. — 114.000 ls. Procentos no budžeta Rīga ārkārtējiem izdevumiem ziedo lielākās summas un 1930. gadā tās sastādīja — 16,2%, III. grupas pilsētas ārkārtējiem izdevumiem bija paredzējušas — 14,6% no budžeta, bet IV. grupas — 9,1% un II. — 9,9%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgai ir lielākie ārkārtējie izdevumi un tie 1930. gadā Rīgā līdzinājas — 14,04 ls un III. grupā — 7,37 ls, bet pārējās pilsētu grupas viņi svārstījās ap 3,34—4,65 ls. Caurmērā pa visām pilsētām uz vienu iedzīvotāju iznāca — 9,89 ls lieli ārkārtējie izdevumi.

Interesantu ainu dabūjam ja salīdzinām ārkārtējos ieņēmumus ar ārkārtējiem izdevumiem. Tad pirmajos gados ārkārtējie ieņēmumi ļoti lielā mērā pārsniedza ārkārtējos izdevumus: 1920. gadā ieņēmumi pārsniedza izdevumus par 3.662.000 ls, 1921. — 1.067.000 un 1922. — 235.000 ls. Kā redzams, viņi samazinājās un 1923. gadā ārkārtējie izdevumi jau lielāki par ieņēmumiem. 1924. gadā ārkārtējie izdevumi pārsniedza ieņēmumus par 53.000 ls, 1925. — 289.000,

1926. — 942.000, 1927. — 1.987.000, 1928. — 3.500.000, 1929. — 3.974.000 un 1930. — 4.897.000 ls. Nākošos gados izdevumu pārsniegums nepārtraukti aug un 1930. gadā pilsētu pašvaldības ārkārtējiem izdevumiem paredz gandrīz par 5,0 milj. ls lielākas summas, par saviem ārkārtējiem ieņēmumiem. Pilsētu pašvaldību finansu politikā novērojama tā pati aina, kas jau konstatēta pie valsts finansēm, ka ar kārtējiem ieņēmumiem sedz ārkārtējus izdevumus resp. izdara kapitālu ieguldījumus.

m) Netto izdevumu budžeti.

m) Dépenses net des budgets.

Zīmīgu ainu dabūjam, ja salīdzinām pilsētu pašvaldību budžetus pa atsevišķiem apgabaliem, tad uz vienu iedzīvotāju lielākās summas iznāk Rīgā. Nākošā vietā ir Vidzemes pilsētas, kur uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca 55,58 ls liela summa, Kurzemē — 46,41, Zemgalē — 41,52 bet Latgalē tikai 35,51 ls liela summa. Neskatoties uz to, ka Latgalē atrodas viena no mūsu lielākām pilsētām — Daugavpils, tomēr caurmērā uz vienu Latgales pilsētas iedzīvotāju iznāk mazākās budžeta summas. Arī lauku pašvaldībās novērojama tā pati aina, ka Latgalē budžeti caurmērā ir stipri mazāki, kā parējā Latvijā. Kas attiecas uz budžeta summu pieaugumu, tad Latgales pilsētās tas nav sevišķi straujš. Astoņu gadu laikā pilsētu pašvaldību budžeti caurmērā pa visu Latviju pieauguši 2,9-kārtīgi, Zemgalē—3,4, Rīgā—2,9, bet Latgalē tikai—2,3-kārtīgi. Tā kā redzams, arī pēckāra gados Latgales pilsētu pašvaldību budžetu pieaugums netiek līdz viņu vispārējam pieaugumam. Atsevišķo pilsētu pašvaldību netto bu-

№ 140. Kapitālu ieguldījumi 1920—1930.
 № 140. Placement des capitaux de 1920 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	210	14	39	41	—	304
2	1921	490	125	58	12	1,5	686
3	1922	826	84	112	44	2,7	1.069
4	1923	1.664	95	176	55	15	2.005
5	1924	2.969	250	771	135	7,1	4.132
6	1925	3.187	314	393	151	61	4.106
7	1926	4.591	223	423	249	17	5.503
8	1927	2.032	343	505	364	25	3.239
9	1928	5.804	459	366	146	32	6.807
10	1929	5.497	925	505	281	110	7.318
11	1930	5.306	701	537	205	114	6.863
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	5.536	695	469	211	85	6.996
Procentos — Pourcentage							
13	1920	4,3	0,9	10,0	21,3	0,3	4,3
14	1925	15,8	7,5	17,0	12,3	16,4	14,5
15	1929	17,5	13,4	14,3	12,6	11,7	16,2
16	1930	16,2	9,9	14,6	9,1	10,4	14,6
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	17,8	10,4	13,7	10,0	9,2	15,8
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en Ls)							
18	1920	1,13	0,13	0,82	1,42	0,00	0,81
19	1925	9,44	2,15	5,88	2,63	2,59	6,52
20	1929	14,55	6,14	6,93	4,58	3,55	10,55
21	1930	14,04	4,65	7,37	3,34	3,67	9,89
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	14,65	4,61	6,44	3,44	2,74	10,08
Pieaugums 1923 = 100. — Augmentation 1923 = 100.							
23	1920	13	15	22	75	0	15
24	1925	192	331	223	275	407	205
25	1929	330	974	287	511	733	365
26	1930	319	738	305	573	760	342
27	1928—1930 caurmērā — moyenne	333	732	266	384	567	349

dzēti, tāpat kā brutto ir diezgan svārstīgi. Visi viņi tomēr ir mazāki par brutto budžetiem.¹⁾ Absolūtos skaitļos lielākie budžēti ir lielākām pilsētām. Nerunājot par Rīgu, lielākais budžēts ir Liepājai un caurmērā pēdējos 3 gados tas līdzinājās — 2.599.000 ls, pēc iedzīvotāju skaita nākošā vieta ir Daugavpils, bet pēc budžēta Jēlgava un tās budžēts līdzinājās — 1.688.000 ls, bet Daugavpils tikai 1.655.000 ls. Tālāk seko Ventspils ar 740.000 ls, nākošā vieta pēc iedzīvotāju skaita ir Rēzekne un Valmiera, bet pēc budžēta Rīgas-Jūrmala ar 654.000 ls. No samērā lielajām pilsētām ar mazu budžētu ir Grīva — 111.000 ls apmērā, Krāslava — 97.000, Alūksne —

94.000 ls u. t. t., bet no mazajām pilsētu pašvaldībām ar samērā lieliem budžētiem ir Salacgrīva — 40.000 ls apmērā un Ogre — 70.000 ls. Tomēr pareizāko jēdzienu par budžētu lielumu dabūjam tad, ja to salīdzinām pret iedzīvotāju skaitu. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pēdējos trīs gados iznāk 63,8 ls liela summa. Lielākās summas tādā pat laikā uz vienu iedzīvotāju ir Rīga — 82,4 ls apmērā, Rīgas Jūrmalā — 81,6, Cēsis — 70,2, Valka — 61,8 ls u. t. t., bet mazākās summas ir Ilūkstē — 8,4 ls uz vienu iedzīvotāju (kaŗa laikā šī pilsētiņa bija galīgi nopostīta un pirmajos pēckara gados tās iedzīvotāji nevarēja maksāt gan drīz nekādus nodokļus; arī skolas šī pil-

¹⁾ Izņēmums ir ar Valkas pilsētas pašvaldības budžētu 1930. gadā, kad tas iznāk lielāks par brutto budžētu. Tomēr tas pa daļai ir izskaidrojams ar Valkas pilsētas pašvaldības brutto budžētu sastādīšanas veidu. Viņa tur neuzrāda slimnīcas budžētu.

№ 141. Kapitālu ieguldījumi 1920.—1930. (pec mērķiem).

№ 141. Placement des capitaux de 1920 à 1930 (par buts).

№	Gadi Années	Līdzdali- ba valsts pašvaldi- bu un privātās saimniecī- bās	Pārvaldes nekusta- mā mantā un in- ventārā	Labierī- cībā	Veselības aizsardzi- bā	Socialā palīdzībā	Izglītības veicinā- šanā	Uzņēmū- mos un pasāku- mos	Kapitālu nodibinā- šanai	Kopā
L s										
1	1920	—	29.192	—	—	—	8.337	261.453	4.857	303.839
2	1921	—	8.632	—	—	—	7.085	594.607	75.748	686.072
3	1922	—	31.359	6.100	1.300	—	3.500	957.731	68.742	1.068.732
4	1923	—	34.929	8.427	6.000	15.000	84.574	1.770.934	85.458	2.005.322
5	1924	—	159.088	206.000	12.700	116.195	101.853	3.283.710	252.586	4.132.132
6	1925	2.000	241.174	668.700	129.600	8.540	246.382	2.561.478	248.061	4.105.935
7	1926	7.000	116.418	489.000	682.130	6.800	559.614	3.086.863	555.489	5.503.314
8	1927	77.040	216.490	46.000	142.587	9.500	169.030	1.921.802	686.637	3.269.136
9	1928	12.805	325.503	442.740	366.200	1.500	384.141	4.434.225	839.665	6.806.779
10	1929	105.737	198.827	334.825	455.928	146.949	671.815	4.105.783	1.298.340	7.318.201
11	1930	6.100	217.613	406.600	535.200	254.405	140.635	4.203.952	1.098.315	6.862.820
Procentos — Pourcentage										
12	1920	—	9,6	—	—	—	2,7	86,1	1,6	100,0
13	1921	—	1,2	—	—	—	1,0	86,7	11,1	100,0
14	1922	—	2,9	0,6	0,1	—	0,3	89,6	6,5	100,0
15	1923	—	1,8	0,4	0,3	0,7	4,2	88,3	4,3	100,0
16	1924	—	3,8	5,0	0,3	2,8	2,5	79,5	6,1	100,0
17	1925	0,0	5,9	16,3	3,2	0,2	6,0	62,4	6,0	100,0
18	1926	0,1	2,1	8,9	12,4	0,1	10,2	56,1	10,1	100,0
19	1927	2,3	6,6	1,4	4,4	0,3	5,2	58,8	21,0	100,0
20	1928	0,2	4,8	6,5	5,4	0,0	5,6	65,2	12,3	100,0
21	1929	1,4	2,7	4,6	6,2	2,0	9,2	56,1	17,8	100,0
22	1930	0,1	3,2	5,9	7,8	3,7	2,0	61,3	16,0	100,0

sētiņa nevarēja uzturēt un tās ierīkoja valsts, tāpēc tas budžets arī ir tik niecīgs), nākošā vietā ir Līvāni ar 18,6 ls lielu budžetu uz vienu iedzīvotāju, Mazsalaca — 18,8 un Grīva — 21,1 ls

Sākot jau ar 1920. gadu lielākais izdevumu postenis pilsētu pašvaldību budžetā bija summas izglītības veicināšanai. 1920. gadā šim nolūkam atvēlēja 1.551.000 ls, 1925. — 8.381.000, 1929. — 12.334.000 un 1930. — 13.184.000 ls, vai astoņu gadu laikā šis postenis pieaudzis 2,6 kārtīgi. No budžeta kopsummas izdevumi izglītībai 1920. gadā sastādīja — 21,9%, 1929. — 27,4 un 1930. — 28,1%. Šo izdevumu nozīme budžeta struktūrā pieaug, kaut gan dažos gados tā uzrāda nelielu svārstīšanos. Bez šiem izdevumiem izglītībai, pilsētu pašvaldības starp kapitālu ieguldījumiem uzņem summas, kas iet izglītības veicināšanai — skolu būvēm, kapitālu remontiem u. t. t. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju izglītības veicināšanai pilsētu pašvaldības 1925. gadā izdeva 13,27 ls, 1929. —

17,77 un 1930. — 19,00 ls.

Nākošā vietā pēc izglītības veicināšanas, lielākie izdevumi ir veselības aizsardzībai. Šim nolūkam pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva — 1.353.000 ls lielu summu, 1925. — 3.540.000, 1929. — 6.698.000 un 1930. — 7.337.000 ls. Astoņu gadu laikā izdevumi veselības aizsardzībai pieauguši — 3,4 kārtīgi. 1920. gada izdevumi veselības aizsardzībai sastādīja lielu procentu no budžeta kopsummas — 19,1%, bet nākošos gados viņu nozīme izdevumu budžetu kopsummā samazinājās un 1926. gadā tā līdzinās tikai 12,3%. Bet sākot ar 1927. g. veselības aizsardzības izdevumu nozīme budžetā pieaug un 1930. gadā tā sasniedz — 15,6%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai pilsētu pašvaldības 1920. gadā izdeva — 2,59 ls, 1925. — 5,61, 1929. — 9,65 un 1930. — 10,58 ls. Kā redzams, caurmērā izdevumi pastāvīgi pieaug. Salīdzinot veselības aizsardzības izdevumus ar ieņēmumiem no ārštēšanas u. c. naudām jākonstatē, ka pilsētu pašval-

№ 142. Kapitālu ieguldījumi uzņēmumos un pasākumos 1920—1930.

Nr. 142. Placement des capitaux dans les entreprises et établissements de 1920 à 1930.

№ №	Pilsētu grupas Groupes des villes Gadi Années	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	189	12	30	30	—	261
2	1921	487	58	46	2,3	1,6	595
3	1922	823	77	46	12	—	958
4	1923	1.619	73	52	27	—	1.771
5	1924	2.565	208	502	7,4	1,8	3.284
6	1925	2.293	83	164	11	10	2.561
7	1926	2.658	86	277	59	7,5	3.087
8	1927	1.341	181	197	199	3,6	1.922
9	1928	3.873	367	166	26	1,7	4.434
10	1929	3.393	474	146	90	3,4	4.106
11	1930	3.610	312	228	44	10	4.204

dības veselības aizsardzības lietai, sevišķi cik tas attiecās uz dziedniecības iestādēm, nemaz tik daudz nepiemaksā.

Veselības aizsardzības izdevumiem, pēc lieluma, tūlī seko izdevumi sociālai palīdzībai. 1920. gadā tai paredzēja izdot 1.327.000 ls, 1925. — 3.410.000, 1929. — 5.665.000 un 1930. — 6.164.000 ls. Astoņu gadu laikā tie pieauguši 2,6 kārtīgi. Procentos no budžeta sociālas palīdzības izdevumi 1920. gadā sastādīja 18,7%, 1925. — 12,1%, 1929. — 12,6% un 1930. gadā 13,2%. Sākot ar 1924. gadu sociālās palīdzības izdevumiem ir vispārēja tendence pieaugt, kaut gan dažos gados tie ir diezgan svārstīgi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju sociālai palīdzībai 1920. gadā paredzēja — 3,52 ls lielas summas, 1925. — 5,40, 1929. — 8,16 un 1930. — 8,88 ls.

Summu ziņā nākošā vietā ir administratīvie izdevumi, bet izdevumiem administrācijas uzturēšanai ir pavisam citāds raksturs un tāpēc tos apskatīs vēlāk; iepriekš tiem ir jāatzīmē izdevumi ar tādu raksturu, kādu minēja līdz šim. Un tie būtu izdevumi labierīcībai. 1920. gadā labierīcībai paredzēja — 662.000 ls lielu summu, 1925. — 2.585.000, 1929. — 5.001.000 un 1930. — 4.450.000 ls. Astoņu gadu laikā izdevumi labierīcībai ir pieauguši 3,1 kārtīgi. Procentos no budžeta kopsummas izdevumi labierīcībai svārstās ap 10%. Un pārskata laikā to nozīme budžeta ir palikusi gandrīz bez pārmaiņām: 1920. gadā tie sastādīja — 9,4% un 1930. — 9,5%. Summas, kuŗas iznāk labierīcībai uz vienu iedzīvotāju ir pieaugušas un 1920. gadā tas līdzinājās — 1,76, 1925. — 4,09 un 1930. — 6,41 ls. Izdevumi izglītībai, veselības aizsardzībai,

sociālai palīdzībai un labierīcībai sastāda ap 60—70% no visas budžeta kopsummas.

Izdevumi pārvaldes aparāta uzturēšanai arī ir pieauguši, tomēr viņu pieaugums ir mazāks, ka vispārējais budžetu pieaugums, bet procentos pret budžeta kopsummu administratīvo izdevumu nozīme samazinās. 1920. gadā administratīvie izdevumi līdzinājās 1.069.000 ls, 1925. — 3.778.000, 1929. — 5.257.000 un 1930. — 5.521.000 ls, bet procentos no budžeta kopsummas tie sastādīja 1920. — 15,1%, 1925. — 13,4 un 1930. — 11,8%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930. gadā iznāca — 7,96 ls.

Zaudējumi no nekustamas mantas ekspluatācijas nav lieli. Citāda aina ir ar uzņēmumu zaudējumiem. Tie sasniedz diezgan prāvu summu, bet tas izskaidrojams ar to, ka starp uzņēmumu aizdevumiem ir ieskaitīti tirgus izdevumi, bet ieņēmumi no tirgus ir uzrādīti pie nodokļiem. Pa daļai tas pats sakāms par lopkautuvēm un gaļas sanitāro pārraudzību.

Starp finanšu operāciju izdevumiem lielākā daļa iznāk uz procentu un parādu nomaksu. Šiem mērķiem pilsētu pašvaldības paredz diezgan lielas summas. Kapitālu ieguldījumi jāskaita pie ārkārtīgiem izdevumiem. Kaut gan pa atsevišķiem gadiem tie uzrāda diezgan lielu svārstību, tomēr vispārējā tendence kapitālu ieguldījumiem ir pieaugt. 1930. gadā tie sastāda — 14,6% no budžeta kopsummas.

Lielākais izdevumu postenis ir izglītībai un caurmērā pēdējos trīs gados šim nolūkam pašvaldības izdeva 12,2 milj. ls, kas sastādīja 27,6% no budžetu kopsummas. Pa atsevišķām pilsētu grupām šim postenim nav vienādas nozīmes;

№ 143. Kārtējie un ārkārtējie izdevumi 1920.—1930.

№ 143. Dépenses ordinaires et extraordinaires de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Kārtējie	Ārkār- tējie	Kopā
			Ordinai- res	Extraor- dinares	Total
			1.000 ls		
1	2		3	4	5
1	1920		6.781	304	7.085
2	1921		6.993	686	7.679
3	1922		13.684	1.069	14.753
4	1923		14.467	2.05	16.472
5	1924		19.137	4.132	23.269
6	1925		24.182	4.106	28.288
7	1926		28.722	5.503	34.225
8	1927		30.590	3.269	33.859
9	1928		34.058	6.807	40.865
10	1929		37.773	7.318	45.091
11	1930		40.004	6.863	46.867
			+ Starpība + différence		
12	1921		+ 212	+ 382	+ 594
13	1922		+ 6.691	+ 383	+ 7.074
14	1923		+ 783	+ 936	+ 1.719
15	1924		+ 4.670	+ 2.127	+ 6.797
16	1925		+ 5.045	- 26	+ 5.019
17	1926		+ 4.540	+ 1.397	+ 5.937
18	1927		+ 1.868	- 2.234	- 366
19	1928		+ 3.468	+ 3.538	+ 7.006
20	1929		+ 3.715	+ 511	+ 4.226
21	1930		+ 2.231	- 455	+ 1.776
			Procentos — Pourcentage		
22	1920		95,7	4,3	100,0
23	1921		91,1	8,9	100,0
24	1922		92,8	7,2	100,0
25	1923		87,8	12,2	100,0
26	1924		82,2	17,8	100,0
27	1925		85,5	14,5	100,0
28	1926		83,9	16,1	100,0
29	1927		90,3	9,7	100,0
30	1928		83,3	16,7	100,0
31	1929		83,8	16,2	100,0
32	1930		85,4	14,6	100,0
			Caurmērā uz vienu iedzi- votāju (ls)		
			Moyenne par habitant (en ls)		
33	1920		17,97	0,81	18,78
34	1925		38,29	6,50	44,79
35	1929		54,43	10,55	64,98
36	1930		57,65	9,89	67,54
37	1928—1930 caurmērā — moyenne		53,72	10,08	63,80

lielajās pilsētās procentos no budžeta izglītībai izdod mazāku daļu kā mazajās. Piemēram, Rīgā izglītībai izdod 26,3% un II. grupas pilsētās — 27,7% no budžeta, bet V. grupas — 42,0% no budžetu kopsummas. Tas tomēr nav jāsaprot tādā veidā, ka Rīga izglītībai izdod mazāku summu uz vienu iedzīvotāju, kā mazās pilsētās. Taisni otrādi, Rīga uz vienu iedzīvotāju izglītībai

№ 144. Ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi 1920.—1930.

Nr. 144. Recettes et dépenses extraordinaires de 1920 à 1930.

№ №	Gadi Années	Ieņē- mumi Recettes	Izde- vumi Dépen- ses	+ Star- pība diffé- rencé
		1.000 ls		
1	2	3	4	5
1	1920	3.966	304	+ 3.662
2	1921	1.753	686	+ 1.067
3	1922	1.304	1.069	+ 235
4	1923	433	2.005	- 1.572
5	1924	4.079	4.132	- 53
6	1925	3.817	4.106	- 289
7	1926	4.561	5.503	- 942
8	1927	1.282	3.269	- 1.987
9	1928	3.307	6.807	- 3.500
10	1929	3.344	7.318	- 3.974
11	1930	1.966	6.863	- 4.897

caurmērā izdod 21,73 ls, bet V. grupa tikai — 12,44 ls. Tas izskaidrojams ar to, ka Rīgai, bez izglītības, ir vēl citi lieli izdevumu posteņi.

Nākošā vietā, ja atskaita kapitālu ieguldījumus, ir veselības aizsardzības izdevumi. Šeit ir novērojama tieši pretēja aina. Nerunājot jau nemaz par absolūtām summām, kuŗas mazajās pilsētās ir pavisam niecīgas, bet arī procentos pret budžetu veselības aizsardzības izdevumi Rīgā sastāda—16,5% no budžetu kopsummas, II. grupas—13,1%, III. 12,1 IV. — 5,7% un V. 1,5%. Rīga veselības aizsardzībai izdod lielu daļu no sava budžeta, bet mazās pilsētās gandrīz nekā. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai Rīga izdod — 13,61 ls, bet V. grupas — 0,45 ls.

Izdevumi sociālai palīdzībai, kuŗi caurmērā trīs pēdējos gados līdzinājās, 5,5 milj. ls, sastāda — 12,4% no budžetu kopsummas. Ar sociālo palīdzību pa atsevišķām pilsētu grupām nav novērojama tik liela svārstīšanās, kā tas bija ar izglītību un veselības aizsardzību. Lielāko daļu no budžetu kopsummas tie sastāda IV. grupas pilsētās — 14,2%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ar izdevumiem sociālai palīdzībai ir novērojama lielāka starpība. Rīgā uz vienu iedzīvotāju iznāk lielākas summas, kā mazajās pilsētās. Rīgā tās līdzinās — 9,84 ls, bet V. grupas — 2,71 ls.

Izdevumi labierīcībai caurmērā pa pēdējiem 3 gadiem sastāda 4,4 milj. ls lielu summu. No tās lielākā daļa iznāk uz Rīgu.

№ 145. Netto budžetu kopsummas 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām).

№ 145. Sommes total des budgets net de 1920 à 1930 (par villes).

№ №	Gadi Années Pilsētas Villes	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1928— 1930 caur- mērā moyenne	Caurmērā uz 1 iedzī- votāju (ls) Moyenne par habitant (en ls)	
		1 0 0 0 l s												14	15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	Rīga	4.897	5.403	10.422	11.237	15.901	20.218	25.138	23.300	29.152	31.488	32.802	31.147	82,4	
2	Liepāja	924	756	1.294	1.372	1.845	1.849	1.978	2.057	2.197	2.674	2.925	2.599	45,4	
3	Daugavpils	511	387	640	824	956	1.023	1.183	1.348	1.813	1.526	1.626	1.655	38,3	
4	Jelgava	100	211	321	372	468	702	894	1.179	1.503	1.889	1.672	1.688	51,1	
5	Ventspils	53	127	306	333	435	587	583	597	594	807	820	740	42,9	
6	Rēzekne	56	50	145	199	256	292	333	400	434	518	526	493	38,9	
7	Valmiera	100	121	193	207	251	290	377	497	505	553	645	568	67,8	
8	Rīgas-Jūrmala	25	75	231	328	591	616	492	532	552	699	711	654	81,6	
9	Cēsis	71	87	161	193	657	433	441	458	429	600	591	540	70,2	
10	Tukums	33	46	116	123	126	137	192	323	318	260	271	283	37,0	
11	Kuldīga	33	36	116	98	123	152	176	221	210	237	293	247	35,6	
12	Jekabpils	6,3	8,2	23	57	74	92	107	160	152	130	172	151	26,9	
13	Ludza	54	29	82	110	125	124	130	139	143	269	176	196	36,6	
14	Sloka	11	14	46	74	125	141	191	198	204	167	163	178	33,7	
15	Grīva	—	5,2	6,8	36	38	37	41	98	111	100	124	111	21,1	
16	Bauska	35	38	72	96	88	112	151	216	173	239	201	204	42,2	
17	Rūjiena	10	21	32	65	76	92	127	106	107	113	108	109	23,8	
18	Saldus	4,8	5,8	15	40	87	85	84	90	105	106	145	119	27,3	
19	Krāslava	—	20	20	47	67	73	81	85	79	92	119	97	22,6	
20	Talsi	12	22	40	40	59	82	143	267	135	147	129	137	32,7	
21	Alūksne	—	6,4	7,0	18	26	29	42	50	60	82	106	94	25,9	
22	Smitene	22	19	52	46	63	99	81	92	93	173	124	130	36,2	
23	Gulbene	—	13	13	15	50	29	54	49	94	74	83	84	23,4	
24	Aizpute	9,6	35	58	66	88	92	124	138	143	168	164	158	46,1	
25	Valka	55	37	65	83	91	110	129	142	136	207	276	206	61,8	
26	Līvāni	—	5,2	9,0	13	25	34	36	74	63	62	54	60	18,6	
27	Krustpils	—	5,0	5,8	15	24	27	45	52	74	59	64	74	66	20,5
28	Limbaži	19	16	44	46	47	54	64	69	76	128	109	105	35,6	
29	Auce	—	6,0	39	50	55	74	78	67	120	82	83	95	32,7	
30	Pļaviņas	—	—	7,0	10	9,1	12	12	33	92	129	163	128	48,7	
31	Jaunjelgava	13	14	21	23	52	68	77	81	90	102	113	102	44,2	
32	Madona	—	5,4	19	20	86	80	163	119	102	121	130	118	53,9	
33	Dobeles	2,9	2,5	11	14	33	41	45	47	68	124	88	93	43,4	
34	Strenči	—	11	11	11	16	21	21	23	38	56	48	47	24,5	
35	Sabīle	1,0	3,2	7,8	20	30	69	36	40	46	60	56	54	28,2	
36	Kārsava	—	—	—	—	18	21	21	29	45	52	64	53	29,0	
37	Preiļi	—	—	—	—	—	—	16	30	43	44	43	43	24,8	
38	Subata	3,7	6,4	9,1	37	35	45	43	54	51	53	58	54	31,7	
39	Kandava	4,7	2,5	8,8	16	22	35	41	39	41	49	45	45	27,8	
40	Vārkļāni	—	—	6,6	7,4	9,9	14	17	22	35	38	48	40	24,7	
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	16	23	42	49	72	54	34,3	
42	Sigulda	—	—	—	—	—	—	20	30	39	45	126	70	48,4	
43	Mazsalaca	—	2,2	3,9	5,1	5,8	7,5	8,9	12	17	27	33	26	18,6	
44	Vīļāni	—	—	—	—	—	—	—	17	25	34	42	84	24,6	
45	Priekule	—	—	2,5	5,9	7,2	18	18	27	38	35	40	38	29,1	
46	Ogre	—	1,4	6,1	6,6	8,0	11	17	29	42	73	96	70	54,3	
47	Viesīte	—	4,0	4,0	7,2	13	17	16	21	27	42	30	33	26,4	
48	Ilūkste	—	0,7	7,8	7,6	8,3	8,0	8,3	11	11	9,0	10	10	8,4	
49	Valdemārpils	0,9	2,0	5,2	16	19	22	25	26	27	29	31	29	25,6	
50	Grobiņa	2,9	4,2	6,7	15	16	21	16	21	25	39	33	32	28,6	
51	Ape	—	6,2	6,2	6,2	12	13	14	12	23	31	32	29	30,3	
52	Kēmeri	—	—	—	—	5,3	7,3	15	18	23	34	49	35	37,3	
53	Ainaži	—	4,3	4,3	5,3	5,1	5,4	8,5	14	19	22	27	23	24,5	
54	Salacgrīva	—	—	—	—	9,6	8,2	7,8	8,5	27	46	48	40	44,3	
55	Piltene	1,2	1,5	3,0	5,8	11	11	13	14	20	40	32	30	38,7	
56	Durbe	1,2	0,9	2,7	6,2	6,2	7,9	9,3	9,3	9,9	12	13	12	20,9	
57	Lejasciems	—	—	4,5	4,3	8,5	8,3	16	13	17	18	18	18	35,2	
Kopā—Total		7.085	7.679	14.753	16.472	23.269	28.288	34.225	33.859	40.865	45.091	46.867	44.274	63,8	

№ 146. Pilsētu budžeti pa apgabaliem 1920.—1930.

№ 146. Budgets des villes par provinces de 1920 à 1930.

Nr. Nr.	Gadi Années	Apgabali Provinces	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
			Ls					
1	1920		4.897.336	319.082	1.049.195	193.426	626.443	7.085.482
2	1921		5.403.361	447.846	996.516	341.898	497.240	7.679.391
3	1922		10.422.334	917.395	1.864.865	630.779	918.025	14.753.398
4	1923		11.236.472	1.152.541	2.033.546	824.585	1.224.424	16.471.568
5	1924		15.901.104	2.143.709	2.748.594	992.142	1.483.421	23.268.970
6	1925		20.218.109	2.079.410	3.031.132	1.333.488	1.626.009	28.288.148
7	1926		25.137.965	2.303.749	3.245.957	1.652.197	1.885.343	34.225.211
8	1927		23.299.716	2.512.772	3.547.445	2.257.343	2.241.281	33.858.557
9	1928		29.151.907	2.717.270	3.590.698	2.624.712	2.780.333	40.864.920
10	1929		31.488.404	3.422.131	4.402.565	3.029.499	2.747.963	45.090.562
11	1930		32.802.202	3.672.040	4.726.114	2.820.836	2.846.022	46.867.214
12	1928—1930	caurmērā — moyenne	31.147.504	3.270.480	4.239.795	2.825.012	2.791.440	44.274.231
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)								
13	1920		26,45	9,59	13,37	5,61	13,63	18,78
14	1925		59,87	36,12	29,46	22,41	22,01	44,79
15	1929		83,32	51,79	43,24	44,59	34,29	64,98
16	1930		86,80	55,58	46,41	41,52	35,51	67,54
17	1928—1930	caurmērā — moyenne	82,43	49,50	41,64	41,58	34,83	63,80
Pieaugums 1923 = 100. Augmentation 1923 = 100								
18	1920		44	28	52	23	51	43
19	1925		180	180	149	162	133	172
20	1929		280	297	216	367	224	274
21	1930		292	319	232	342	232	285
22	1928—1930	caurmērā — moyenne	277	284	208	343	228	269

Rīgā tie sastāda lielāko procentu no budžeta kopsummas, bet pārējās pilsētu grupās labiericību nozīmē budžeta ir gandrīz vienāda. Arī uz vienu iedzīvotāju Rīga labiericībai izdod lielākas summas, kā pārējās pilsētas.

Ļoti interesanta aina ir ar izdevumiem pilsētu pašvaldību administrācijas uzturēšanai. Šeit novērojama sekoša aina: caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīga izdod lielākas summas, kaut gan starpība ar mazo pilsētu administratīviem izdevumiem nav tik liela. Turpretim ja salīdzina administratīvos izdevumus budžeta kopsummā, tad iznāk, ka Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā tie sastāda mazāku daļu, kā pārējās pilsētu grupās. Un jo mazāks iedzivo-

tāju skaits pilsētā, jo lielāku daļu no budžeta sastāda administratīvie izdevumi.

Finansu operācijām, pie kuņām ir piešķaitīta parādu un procentu nomaksa, pilsētu pašvaldības izdod ap 5,5% no sava budžeta. Pie kam Rīgā un mazajās pilsētās šī daļa ir mazāka, kā vidējās pilsētās, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5—100.000.

Kapitālu ieguldījumi pēdējos trīs gados līdzinājās ap 7,0 milj. ls un sastāda 15,8% no budžeta kopsummas. Pēdējos trīs gados novērojams, ka Rīgā kapitālu ieguldījumi sastāda lielāko procentu no budžeta, bet mazajās mazāku daļu un V. grupas pilsētās tā līdzinājās — 9,3% no budžeta.

IV. Pilsētu pašvaldību faktiskie ieņēmumi un izdevumi.

IV. Recettes et dépenses effectives des municipalités.

Pilsētu pašvaldību budžeti ir tikai saimniecību plāni, kuņus izdevumu ziņā nedrīkst pārsniegt, bet ļoti bieži nāk priekšā ka paredzētie ieņēmumi nerealizējās, vai arī tie realizējās ar atlikumu. Tāpēc ir no liela svara salīdzināt paredzētos ar fak-

tiskiem, kā ieņēmumiem tā arī izdevumiem.

Likumā ir noteikts, ka pie budžeta izlietošanas izpildu orgāni var izdarīt tikai tādus izdevumus, kādi paredzēti katrā atsevišķā paragrafā, punktā vai pārējos iedalījumos un pēc savas būtības ar tiem

№ 147. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžeti caurmērā 1928.—1930.

Nr. 147. Moyenne des dépenses des budgets des municipalités de 1928 à 1930.

№ Pilsētu grupas Groupes des villes	Izdevumi Dépenses	Administrācija	Ne-kustamā manta	Uzņēmumi	Veselības aizsardzība	Izglītība	Sociālā palīdzība	Labiericība	Finansu operācijas	Neparedzēti	Kapitālu ieguldījumi	Kopā Total
		Administratives	Immeubles	Entreprises	Sauvegarde sanitaire	Instruction	Assistance publique	Etablissements de bon ordre	Opérations financières	Dépenses imprévues	Placement du capital	
1 0 0 0 1 s												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I.	3.519	—	585	5.143	8.213	3.718	3.323	1.050	61	5.536	31.147
2	II.	885	4,0	51	873	1.850	1.000	1.564	738	21	695	6.682
3	III.	453	12	24	415	1.018	407	267	347	10	469	3.421
4	IV.	331	0,6	32	119	734	298	177	176	24	211	2.104
5	V.	189	1,0	11	14	386	84	81	51	18	85	920
Kopā — Total		5.377	17	703	6.564	12.201	5.507	4.412	2.362	134	6.996	44.274
Procentos — Pourcentage												
6	I.	11,3	—	1,9	16,5	26,3	11,9	10,7	3,4	0,2	17,8	70,4
7	II.	13,3	0,0	0,8	13,1	27,7	15,0	8,4	11,0	0,3	10,4	15,1
8	III.	13,2	0,3	0,7	12,1	29,8	11,9	7,8	10,2	0,3	13,7	7,7
9	IV.	15,7	0,0	1,5	5,7	34,9	14,2	8,4	8,4	1,2	10,0	4,7
10	V.	20,5	0,1	1,2	1,5	42,0	9,1	8,8	5,5	2,0	9,3	2,1
Kopā — Total		12,2	0,0	1,6	14,8	27,6	12,4	10,0	5,3	0,3	15,8	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)												
11	I.	9,31	—	1,55	13,61	21,73	9,84	8,79	2,78	0,16	14,65	82,42
12	II.	5,87	0,02	0,34	5,79	12,27	6,63	3,75	4,90	0,14	4,61	44,32
13	III.	6,22	0,16	0,33	5,69	13,97	5,58	3,66	4,76	0,14	6,44	46,95
14	IV.	5,40	0,01	0,53	1,94	11,97	4,86	2,89	2,87	0,39	3,44	34,31
15	V.	6,09	0,03	0,36	0,45	12,44	2,71	2,61	1,64	0,58	2,74	29,65
Kopā — Total		7,75	0,03	1,01	9,46	17,58	7,94	6,36	3,40	0,19	10,08	63,80

saskan. Tomēr ja kādā no budžeta pantiem faktiskie izdevumi pārsniegtu atļauto summu, tad uz pilsētas valdes vai pilsētas galvas lēmuma vai sevišķas instrukcijas pamata atļauto summu pārvietošana, palielinot summas tais pantos, kuŗos paredzams iztrūkums. Ja zināmā panta izdevumus tomēr nevarētu segt atsevišķas pantu summas pārvietojot, tad tie sedzami ar rezerves summu palīdzību, kādā gadījumā zināmā panta summa palielināma, pamazinot rezerves summu. Tāda pārvietošana izdarama uz pilsētas valdes, vai pilsētas galvas lēmuma, vai uz sevišķas instrukcijas pamata. Atsevišķu budžetu pantu izdevumi nav sedzami ar budžeta kopēju pārpalikumu, neparvietojojot summas no viena panta uz otru. Ja uz tekošā gada budžeta pamata nebūtu notikusi galīga izrēķināšanās ar personām, kuŗām tiesība saņemt no pilsētas maksājumus par tekošu gadu, tad maksājumi izdarami vēl nākošā gada budžeta noslēgšanas papildu laikā, pie kam šādas personām piekrietas, naudas summas pārvedamas uz kreditoru rēķina. Summas jaunbūvēm, ja tās tekošā budžeta gadā nav izlietas, atļaujamas iz-

lietot nākošā gadā, vai no domes noteiktā laikā, bet līdz ar to viņas ieskaitamas īpašā būvju darba pagarināšanas rēķinā. Ja šini rēķinā ievestas summas nebūtu vēl izlietas noteiktā laikā, tad tās ieskaitamas rezerves kapitālā. Pilsētas atbildīgie darbinieki sastāda īpašu kreditoru sarakstu. Izmaksas orderi izdodami sarakstos zīmētiem kreditoriem līdz 1. martam, bet izmaksas izdaramas līdz 15. martam. Ja pilsētas kreditori, kas ievesti kreditoru sarakstos, ka arī kreditori, kuŗu rokās atrodas orderi gada laikā neierastos saņemt viņiem pienācīgās summas, tad šīs summas ieskaitamas rezerves kapitālā. Budžeta paragrāfa atlikumi par tekošu budžeta gadu, ja tie nav izlietoti savām tiešām vajadzībām, noslēdzami nākošā gada 1. aprīlī, pieskaitot tos rezerves kapitālā. Ja pēc 1. aprīļa būtu izdarami maksājumi uz noslēgtā pagājušā gada budžeta pamata, tad tādi ievadami nākošā budžetā. Budžeta summās izlieto amata personas, kas stāv iestāžu un uzņēmumu priekšgalā. Visi pilsētas kases ienākumi ieskaitami attiecīgos budžeta paragrāfos, tāpat arī ierakstamas izdevumu summas.

№ 148. Pilsetu pašvaldību izdevumu budžets 1920.—1930.

№ 148. Dépenses des budgets des municipalités de 1920. à 1930.

№ Années	Izdevumi Dépenses	Admi- nistrā- tīvie	Ne- kustama manta	Uzņē- mumi	Veselī- bas aiz- sardzība	Izglītība	Socialā palīdzī- ba	Labieri- cība	Finansu operaci- jas	Nepa- redzēti	Kapitā- lu iegui- dījumi	Kopā
		Admi- stratives	Im- me- bles	Entre- prises	Sauve- garde sani- taire	Instruc- tion	Assis- tance	Etablis- sement de bon- ordre	Opérati- ons finan- cielles	Dépen- ses im- prévues	Place- ment du capital	Total
1 0 0 0 l s												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1920	1.069	193	379	1.353	1.551	1.327	662	197	50	304	7.085
2	1921	1.029	8	149	1.407	1.783	1.591	686	220	120	686	7.679
3	1922	2.041	6	238	2.274	3.791	2.996	982	1.163	193	1.069	14.753
4	1923	2.283	11	299	2.153	5.126	2.375	1.416	623	181	2.005	16.472
5	1924	2.938	19	409	2.862	6.487	2.492	2.185	1.410	355	4.132	23.269
6	1925	3.778	9	516	3.540	8.381	3.410	2.585	1.800	163	4.106	28.288
7	1926	4.404	18	615	4.202	10.094	4.180	3.713	1.355	141	5.503	34.225
8	1927	4.562	16	649	4.740	10.600	4.747	3.566	1.603	107	3.269	33.859
9	1928	5.354	22	661	5.656	11.085	4.691	3.786	2.672	131	6.807	40.865
10	1929	5.257	15	669	6.698	12.334	5.665	5.001	1.993	140	7.318	45.097
11	1930	5.521	15	779	7.337	13.184	6.164	4.450	2.422	132	6.863	46.860
Procentos — Pourcentage												
12	1920	15,1	2,7	5,3	19,1	21,9	18,7	9,4	2,8	0,7	4,3	100,0
13	1921	13,4	0,1	2,0	18,3	23,2	20,7	8,9	2,9	1,6	8,9	100,0
14	1922	13,8	0,0	1,6	15,4	25,7	20,3	6,7	7,9	1,3	7,3	100,0
15	1923	13,9	0,1	1,8	13,0	31,1	14,4	8,6	3,8	1,1	12,2	100,0
16	1924	12,6	0,1	1,7	13,3	27,9	10,7	9,4	6,1	1,4	17,8	100,0
17	1925	13,4	0,0	1,8	12,5	29,6	12,1	9,1	6,4	0,6	14,5	100,0
18	1926	12,9	0,0	1,8	12,3	29,5	12,2	10,9	3,9	0,4	16,1	100,0
19	1927	13,5	0,1	1,9	14,0	31,3	14,0	10,5	4,7	0,3	9,7	100,0
20	1928	13,1	0,1	1,6	13,8	27,1	11,5	9,3	6,5	0,3	16,7	100,0
21	1929	11,6	0,0	1,5	14,9	27,4	12,6	11,1	4,4	0,3	16,2	100,0
22	1930	11,8	0,0	1,7	15,6	28,1	13,2	9,5	5,2	0,3	14,6	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant en (ls)												
23	1920	2,83	0,51	1,00	2,59	4,11	3,52	1,76	0,52	0,13	0,81	18,78
24	1925	5,98	0,01	0,82	5,61	13,27	5,40	4,09	2,85	0,26	6,50	44,79
25	1929	7,58	0,02	0,97	9,65	17,77	8,16	7,21	2,87	0,20	10,55	64,98
26	1930	7,96	0,02	1,12	10,58	19,00	8,88	6,41	3,49	0,19	9,89	67,54
Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100												
27	1920	47	1.755	127	63	30	56	47	32	28	15	43
28	1925	165	82	173	164	163	144	183	289	90	205	172
29	1929	230	136	224	311	241	239	353	320	77	365	274
30	1930	242	136	261	341	257	260	314	389	73	342	285

Pārskatu par budžetu izlietošanu sastāda pilsētas valde, to skata cauri revīzijas komisija un apstiprina dome. Pie gada pārskata noslēgšanas un ieņēmumu summu aprēķināšanas lielu lomu spēlēja pilsētas kases noslēgšanas diena. Ieņēmumos iekaita visas tās summas, kuŗas ienāk laikā no 1. janvāra līdz 31. decembrim un parasti ar pēdējo datumu slēdz kasi, tomēr pilsētu valdes bieži arī ieņēmumus par tekošo gadu pieņem arī vēl nākošā gada janvārī. Un tā kā decembrī un janvārī nodokļu maksātājiem u. c. personām ir jāizdara lieli maksājumi, tad pagarinot nomaksu pieņemšanu diezgan lielā mērā var pacelt ieņēmumu kopsummu. Tāpēc arī pilsētas kases noslēgšanu pilsētu pašvaldības bieži pagarina arī janvārī, vai arī noslēdz ar 31. dec. skatoties pēc apstākļiem. Līdz ar to tās

iespaido faktisko ieņēmumu summas resp. pilsētu pašvaldībām ir iespēja tās paugstināt.

No pilsētas domes apstiprinātais gada pārskats stādams priekšā iekšlietu un finansu ministriem divu nedēļu laikā pēc apstiprināšanas. Likumā nav paredzēts, ka tie būtu jāapstiprina, vai jāskata cauri attiecīgām ministrijām. Pārskatus iesūta, acimredzot, tikai zināšanai. Bez tam pārskatus iesūta bez paskaidrojumiem un tāpēc nenoteiktās summas ir ļoti grūti noskaidrot. Pārskatu apstrādāšana ir stipri apgrūtināta un ļoti izdarītu cik necik pareizu, nepieciešama plaša sarakstīšanās un nenoteiktību noskaidrošana. Par pirmajiem valsts pastāvīšanas gadiem tas vairs nebija iespējams. Tikai sākot ar 1927. g. pilsētu pašvaldību pārskati ir pamatīgāki

№ 149. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie ieņēmumi 1922.—1926. (procentos).

№ 149. Recettes en effet de la municipalité de Riga de 1922 à 1926 (pourcentage).

№ №	Gadi	1922	1923	1924	1925	1926	1927	Années	Recettes
		Procentos pret budžetu % par rapport au budget							
1	Nodokļi un nodevas	67,2	119,0	129,9	121,0	101,1	103,9	Impôts et contributions	
2	Pilsētas nekustami īpašumi	115,1	94,2	87,4	115,7	104,8	111,0	Immeubles municipaux	
3	Pilsētas uzņēmumi un pasākumi	90,6	120,1	97,8	99,4	100,8	102,3	Entreprises et établissements municipaux	
4	Pabalsti, atmaksas un iemaksas	85,8	178,9	150,7	186,4	193,2	124,8	Subventions, remboursement des comptes et versements	
5	Sabiedriska palīdzība un labierīcība	107,4	115,6	110,5	103,1	98,0	104,3	Assistance publique et établissements de bon-ordre	
6	Dažādi kapitāli	—	—	201,9	116,8	132,2	416,8	Divers capitaux	
7	Dažādi neparedzēti ieņēmumi	137,1	418,0	109,1	229,0	66,8	303,0	Diverses recettes imprévues	
	Kopā	86,9	134,6	115,1	112,9	106,7	112,7	Total	

№ 150. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie ieņēmumi 1924.—1926. procentos (pa nodaļām).

№ 150. Pourcentage des recettes en effet de la municipalité de Riga de 1924 à 1926 (par sections).

№ №	Gadi	1924	1925	1926	1927	Années	Recettes
		Procentos pret budžetu % par rapport au budget					
1	Pilsētas valde	—	—	—	—	Administration municipale	
2	Sociālās apgādības nodaļa	175,5	222,4	169,1	125,6	Section d l'assistance sociale	
3	Būvju nodaļa	220,0	163,6	110,0	321,1	Section des bâtiments	
4	Uzņēmumu nodaļa: Elektriķu iestāde	98,0	102,8	101,9	104,0	Section des entreprises munic. : Usines à électricité	
5	Gāzes iestāde	71,2	87,7	90,0	90,8	Usines à gaz	
6	Ūdensvads	104,5	85,5	106,1	95,3	Aqueducs	
7	Tirdzniecības nodaļa	109,7	112,1	100,0	105,4	Section commerciale	
8	Nekustamu īpašumu nodaļa	84,1	130,7	115,9	108,5	Section des biens immeubles	
9	Muižu un mežu nozare	116,7	111,5	93,0	101,0	Section des propriétés, des domaines rur. et des forêts	
10	Izglītības nodaļa	129,8	104,4	128,3	101,1	Section de l'instruction	
11	Kultūras nozare	200,0	200,0	100,0	66,7	Section civilisatrice	
12	Finansu nodaļa	138,8	128,8	127,8	290,4	Section des finances	
13	Nodokļu nozare	133,1	122,3	102,6	104,3	Section des impôts	
14	Bāriņu Tiesa	32,0	345,0	134,0	176,0	Tribunal des orphelins	
15	Veselības nodaļa	111,4	106,2	96,4	104,9	Section d'hygiène	
16	Tvaikoņu satiksme	108,0	103,9	93,4	92,9	Service des bateaux à vapeur municip.	
17	Darba nodaļa	100,0	100,0	84,3	100,0	Section du travail	
18	Ugunsdzēsēju nozare	120,0	85,7	100,0	100,0	Intendance des pompiers	
19	Statistiskais birojs	13,5	40,0	45,5	85,9	Bureau de statistique	
20	Dzimisarakstu nodaļa	105,6	108,1	97,7	125,5	Section de l'Etat Civil	
21	Pilsētas Domes Revīzijas Komisija	—	—	—	—	Commission de revision du Conseil municipal	
22	Ires valde	1.166,7	131,3	121,7	90,3	Section des logements	
23	Malkas nozare	88,9	94,1	—	—	Service du bois à chauffage	
	Kopā	115,1	112,9	106,7	112,7	Total	

apstrādāti. Tomēr lai būtu kaut kādi materiāli arī par pirmajiem gadiem, tad ir izmantoti Rīgas pilsētas pašvaldības pārskati. Rīga par savu saimniecību sastāda ļoti sīkus norēķinus. Šo norēķinu kopsavilkumus var izmantot faktisko ieņēmumu

procentu aprēķināšanai. Tomēr pie šīs aprēķināšanas jāņem vērā, ka šeit uzrādītas bruto summas un tāpēc pie uzņēmumiem un nekustamas mantas, kur pārvaldes savilkumos ir uzrādīts tirs darbības vai ekspluatācijas rezultāts, izdarot faktiskos ap-

№ 151. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie izdevumi 1922.—1926. (procentos).

№ 151. Pourcentage des dépenses en effet de la municipalité de Riga de 1922 à 1926.

№ №	Gadi	Années						Dépenses
		1922	1923	1924	1925	1926	1927	
	Izdevumi	% pret budžetu — % par rapport au budget						
1	Līdzdalība pie valsts iestāžu uzturēšanas	68,8	91,4	102,0	91,0	95,6	99,7	Participation à l'entretien des institutions d'Etat
2	Pašvaldības pārvaldes un bāriņu tiesas uzturēšana	98,4	108,1	106,4	100,7	97,3	101,4	Entretien des administrations autonomes et du Trib. des orphelins
3	Pilsētas nekustamu īpašumu uzturēšana	109,9	252,8	144,2	127,2	141,6	244,3	Entretien des immeubles municipaux
4	Pilsētas uzņēmumu un pasākumu uzturēšana	86,4	95,8	106,8	96,4	99,6	103,7	Entretien des entreprises et des établissements municipaux
5	Sabiedriska palīdzība un labierīcība	89,2	109,1	103,6	98,4	101,9	104,2	Assistance publique et établissements de bon-ordre
6	Pilsētas parādu segšana un procentu nomaksa	33,1	97,8	27,3	48,1	138,1	118,2	Recouvrement des dettes et des intérêts municipaux
7	Dažādu kapitālu nodibināšana	11.866,7	1.929,5	6.616,3	6.404,5	373,7	359,8	Création de fonds divers
8	Valsts nodokļu nomaksa	16,7	625,0	104,4	100,0	614,3	100,0	Paiement des impôts d'Etat
9	Dažādi neparedzēti izdevumi	356,4	151,6	48,6	97,0	32,7	29,5	Diverses dépenses imprévues
	Kopā	86,9	134,6	115,1	112,9	106,7	112,7	Total

№ 152. Rīgas pilsētas pašvaldības faktiskie izdevumi 1924.—1926. (procentos).

№ 152. Pourcentage des dépenses en effet de la municipalité de Riga de 1924 à 1926.

№ №	Gadi	Années				Dépenses
		1924	1925	1926	1927	
	Izdevumi	% pret budžetu — % par rapport au budget				
1	Pilsētas valde	142,9	144,8	172,5	113,3	Administration municipale
2	Sociālās apgādības nodaļa	100,0	98,4	97,7	101,9	Section de l'assistance sociale
3	Būvju nodaļa	123,3	90,1	111,7	107,6	Section des bâtiments
4	Uzņēmumu nodaļa: Elektribas iestāde	106,8	97,0	98,0	103,5	Section des entreprises munic. : Usines à électricité
5	Gāzes iestāde	116,4	91,6	108,4	106,8	Usines à gaz
6	Ūdensvads	102,6	98,0	89,9	107,2	Aqueducs
7	Izdev. pilsētas labierīcībai	96,2	76,3	91,3	128,9	Dépenses pour les établis. de bon-ordre
8	Tirdzniecības nodaļa	75,2	99,1	96,1	93,3	Section commerciale
9	Nekustamu īpašumu nodaļa	96,6	94,8	102,5	95,5	Section des biens immeubles
						Section des propriétés, des domaines rur. et des forêts
10	Muižu un mežu nozare	94,9	90,9	100,8	99,0	
11	Izglītības nodaļa	101,8	98,7	101,0	101,4	Section de l'instruction
12	Kultūras nozare	98,2	104,1	94,3	99,2	Section civilisatrice
13	Finansu nodaļa	251,5	272,7	171,2	224,0	Section des finances
14	Nodokļu nozare	104,9	99,5	101,1	100,6	Section des impôts
15	Bāriņu tiesa	118,5	97,5	100,0	94,1	Tribunal des orphelins
16	Vesības nodaļa	102,9	100,8	98,6	100,0	Section d'hygiène
17	Tvaikoņu satiksme	103,1	98,1	100,4	99,1	Service des bateaux à vapeur municip.
18	Darba nodaļa	95,2	100,0	100,0	95,0	Section du travail
19	Ugunsdzēsēju nozare	99,1	98,3	99,0	96,6	Intendance des pompiers
20	Statistikais birojs	73,5	97,4	106,7	120,0	Bureau de statistique
21	Dzimisarakstu nodaļa	102,9	95,6	97,8	106,0	Section de l'Etat Civil
22	Pilsētas Domes Revīzijas Komisija	103,7	97,1	84,6	87,8	Commission de revision du Conseil municipal
23	Ires valde	133,3	100,0	103,1	94,0	Section des logements
24	Malšanas nozare	100,0	100,0	—	—	Service du bois à chauffage
	Kopā	115,1	112,9	106,7	112,7	Total

№ 153. Faktiskie ieņēmumi no nodokļiem 1927.—1928. (pa pilsētām).

№ 153. Recettes en effet des impôts de 1927 à 1928 (par villes).

№№	Pilsētas Villes	Gadi Années		+ Starpība pret budžetu Différence par rapport au budget		Procentos no budžeta Pourcentage du budget	
		Ieņēmums — Recettes		L s		Procentos — %	
		1927	1928	1927	1928	1927	1928
1	Rīga	12.647.860	14.237.531	+ 729.720	+ 571.311	106,1	104,2
2	Liepāja	1.339.100	1.368.676	+ 122.549	+ 65.676	110,0	105,0
3	Daugavpils	467.450	481.454	— 98.282	— 147.546	82,6	76,5
4	Jelgava	677.321	605.436	+ 1.339	— 50.564	100,2	92,3
5	Ventspils	307.450	329.223	— 155	— 6.777	99,8	98,0
6	Rezekne	187.412	208.286	— 20.986	— 6.714	90,1	96,9
7	Valmiera	177.771	188.610	— 1.689	— 16.390	99,3	92,0
8	Rīgas-Jūrmala	361.358	388.001	— 54.992	— 16.999	86,9	95,8
9	Cēsis	160.009	166.997	+ 8.089	+ 4.997	105,3	103,1
10	Tukums	152.009	159.714	+ 6.254	+ 14.714	104,1	110,1
11	Kuldīga	111.339	103.890	+ 10.469	+ 890	110,2	100,9
12	Jekabpils	78.015	75.969	+ 10.276	+ 7.031	114,7	91,5
13	Ludza	53.026	66.838	— 5.593	+ 2.838	89,9	104,4
14	Sloka	81.185	78.139	+ 5.064	— 2.861	106,8	96,5
15	Grīva	40.465	47.203	— 17.285	— 2.797	70,0	94,4
16	Bauska	122.533	102.742	+ 4.498	— 19.258	103,8	84,2
17	Rūjiena	78.762	70.226	+ 4.822	— 7.774	106,4	90,0
18	Saldus	80.513	89.755	+ 12.693	+ 16.755	118,4	123,0
19	Krāslava	44.365	45.046	— 7.340	— 954	85,3	97,9
20	Talsi	84.202	95.183	+ 3.082	+ 7.183	104,0	108,2
21	Alūksne	65.646	60.207	+ 14.178	+ 793	128,7	98,7
22	Smiltene	61.888	58.050	+ 2.468	+ 1.050	104,9	101,8
23	Gulbene	50.417	64.879	+ 3.122	+ 7.121	107,3	90,1
24	Aizpute	89.670	89.995	+ 8.709	— 2.005	110,7	97,8
25	Valka	46.790	48.620	+ 843	— 1.380	101,7	97,2
26	Līvāni	44.760	39.645	+ 7.864	+ 1.355	121,0	96,7
27	Krustpils	29.815	33.829	— 2.590	— 171	93,2	99,5
28	Limbaži	36.177	42.401	— 325	+ 3.401	97,8	108,7
29	Auce	52.731	55.056	+ 7.026	+ 6.056	114,6	112,4
30	Plaviņas	19.997	48.608	+ 11.063	+ 2.608	64,5	105,7
31	Jaunjelgava	33.204	37.525	+ 4.064	+ 1.525	114,5	104,2
32	Madona	43.232	53.282	— 4.506	+ 3.718	90,1	93,5
33	Dobeles	45.289	47.426	+ 8.776	+ 3.426	122,4	107,8
34	Strenči	24.608	31.601	+ 3.971	+ 2.601	117,2	109,0
35	Sabīle	26.131	31.757	+ 3.757	+ 5.757	118,8	122,1
36	Kārsava	27.082	26.325	— 2.308	— 2.675	93,4	90,8
37	Preiļi	15.956	20.056	+ 7.199	— 5.944	55,0	77,1
38	Subate	12.648	12.728	— 4.303	— 7.272	74,4	63,6
39	Kandava	24.310	27.048	+ 640	+ 2.048	101,3	108,2
40	Varakļāni	21.666	25.099	+ 890	+ 99	103,2	100,4
41	Balvi	22.097	24.879	+ 5.147	+ 1.879	130,1	108,2
42	Stigulda	25.991	24.857	+ 4.596	— 4.143	123,8	85,7
43	Mazsalaca	7.768	8.670	— 1.631	— 1.330	82,6	86,7
44	Vīļi	17.513	18.891	+ 337	+ 891	103,0	105,0
45	Priekule	18.620	17.044	+ 1.370	+ 1.956	109,5	89,7
46	Ogre	25.255	45.564	— 2.221	+ 4.564	93,5	111,1
47	Viesīte	16.485	25.240	— 5.012	+ 3.240	78,5	114,7
48	Ilūkste	5.531	4.879	+ 1.517	+ 479	138,3	110,9
49	Valdemārpils	9.589	10.689	— 272	+ 689	96,9	106,9
50	Grobiņa	12.232	13.225	+ 1.916	+ 225	122,3	101,7
51	Ape	12.662	12.502	+ 3.742	+ 502	142,3	104,2
52	Kemeri	14.949	19.688	— 1.651	— 2.312	87,9	89,5
53	Āinaži	9.412	14.306	— 578	+ 2.306	94,1	119,2
54	Salacgrīva	5.890	10.910	— 830	— 1.090	87,9	90,9
55	Piltene	5.999	5.698	+ 682	+ 798	113,2	116,3
56	Durbe	6.243	5.460	+ 29	— 1.540	101,0	78,0
57	Lejasciems	6.013	6.577	— 575	— 1.023	91,1	86,5
	Kopā — Total	18.246.411	20.032.135	+ 753.113	+ 397.015	104,3	102,0

№ 154. Faktiskie ieņēmumi no nodokļiem 1927.—1928. (pa pilsētu grupām).

№ 154. Recettes en effet des impôts en 1927 et 1928 (par groupes des villes).

Pilsētu grupas Groupes des villes	Ieņemts Recettes		+ Starpība pret budžetu différence par rapport au budget		Procentos no budžeta % par rapport au budget	
	1927	1928	1927	1928	1927	1928
	Ls				Procentos	%
1	2	3	4	5	6	7
I	12.647.860	14.237.531	+ 729.720	+ 571.311	106,1	104,2
II	2.791.321	2.784.789	+ 25.451	— 139.211	100,9	95,2
III	1.402.589	1.483.647	— 60.393	— 29.353	95,9	98,1
IV	1.029.991	1.082.475	+ 56.321	— 2.525	105,7	99,7
V	374.650	443.693	+ 2.014	— 3.207	100,8	99,3
Kopā	18.246.411	20.032.135	+ 753.113	+ 397.015	104,3	102,0

rēķinus pēc bruto ieņēmumiem un izdevumiem, netto realizācijas procents var būt cits. Ar pārējiem ieņēmumiem un izdevumiem, nekādas lielas starpības nevar būt.

No 1922. līdz 1927. gadiem ieskaitot Rīgas pilsētas pašvaldības ieņēmumu budžetu realizāciju, ja atskaita 1922. gadu, pārsniedz 100%, t. i. ieņēmumi ir lielāki, ka tie budžetā paredzēti. Vienīgi 1922. g. ieņēmumu budžets realizējās tikai 86,9% apmērā un tas izskaidrojams ar to, ka nodokļi un nodevas realizējās tikai 67,2% apmērā. Tomēr šeit ir jāizdara sekošs koriģējums: pie Rīgas pilsētas pašvaldību budžetu apstrādāšanas jau tūlīt atdūrās uz vienu posteni, kurš realizējās mazā mērā un tas bija traktiešu nodoklis. Rīga bija paredzējusi no traktiešiem nodokli ieņemt 1.284.000 ls, bet ieņēma tikai 367.000 ls. Pie Rīgas pilsētas pašvaldību budžetu apstrādāšanas traktiešu nodokļu summu reducēja par 917.000 ls un savilkumos ievada tikai 367.000. ls. Tāpēc arī nodokļu realizācijas procents 1922. gadā pēc pārvaldes savilkumiem būs augstāks un tas līdzinās — 78,2%, bet ieņēmuma budžeta realizācija līdzinās — 92,0%. (Samazinot traktiešu nodokļu summu ieņēmumos tānī pat laikā samazināja par tādu pat summu izdevumus, un tieši procentu nomaksu par pirmšķa Rīgas ārejo aizņēmumu; šī summa bija paredzēta 1922. gada budžetā, bet nomaksu Rīgas pilsētas pašvaldība neizdarīja). 1922. gadā vēl diezgan zemu realizācijas procentu deva kņavu nodoklis, kurš Rīgā re-

alizējās tikai 31,4% apmērā; daļa no ienākuma nodokļa realizējās tikai 60,8% apmērā; procentuālais peļņas nodoklis realizējās — 25,6% apmērā; nodoklis no nekustamas mantas apgūtināšanas ar parādiem un atsavināšanas nodoklis realizējās — 30,1% apmērā. Kā redzams, lielākos iztrūkumus ir devušas piemaksas pie valsts nodokļiem vai daļas no tiem (vienīgais izņēmums ir ar traktiešu nodokli). Patstāvīgie nodokļi 1922. gadā, pa lielākai daļai ir realizējušies ar pāri palikumu: nodoklis no izpriečām ir realizējies 137,0% apmērā, patentu — 204,4%, tirdzniecības uzņēmumu telpu — 215,9%, reklāmu — 200,4%, nodoklis no suņiem — 177,3% u. t. t. Tomēr lielākie nodokļi deva diezgan lielu iztrūkumu, tāpēc arī kopsummā nodokļi ir realizējušies mazākos apmēros, kā budžetā paredzēts.

1923. gadā, Rīgā arī ir novērojamas diezgan lielas svārstības, tomēr tad nodokļu lielākā daļa dod pāri palikumu un tāpēc tie realizējās — 119,0% apmērā. 1924. gadā šī aina ir vēl spilgtāka un nodokļi realizējās — 129,9% apmērā. Lielu pāri palikumu dod ienākuma nodoklis, kurš 0,7 milj. ls vietā (budžetā paredzēts) ieņēma 1,345 milj. ls, vai tas realizējās 192,2% apmērā; procentuālais peļņas nodoklis ieņēmts vairāk pa 0,966 milj. ls un sasniedz — 1,466 milj. ls vai realizējies — 133,3% apmērā. Nekustamas mantas nodoklis deva 0,986 milj. ls vai tas realizējies 131,5% apmērā (pret budžetā paredzēto). Nodoklis no izpriečām realizējās — 117,9%

apmērā un tas deva — 981.900 ls lielus ieņēmumus; nodoklis pie nekustamas mantas agrūtināšanas ar parādiem realizējās 493,5% apmērā un deva — 100.500 ls lielus ieņēmumus; pamatnodoklis pie nekustamas mantas atsavināšanas deva 54.750 ls un realizējās — 320,0% apmērā. Bet bija arī tādi nodokļi, kuŗi realizējās zem budžeta paredzētās summas, piemēram, nodoklis no mūzikas instrumentiem un orķestriem realizējās 12,8% apmērā un deva 1.276 ls lielus ieņēmumus. 1924. gadā Rīgā lielākā daļa nodokļu realizējās pāri par 100%, tikai viens otrs no mazākiem nodokļiem nesasniedza budžeta paredzētās summas.

1925. gadā nodokļi Rīgā realizējās 121,0% apmērā no budžeta paredzētām summām. Visi lieli nodokļi realizējās ar pāri palikumu: ienākumu nodoklis deva 1.575.800 ls lielus ieņēmumus vai tas realizējās — 143,3% apmērā; nekustamas mantas — 2.026.000 ls — 129,8%; procentuālais peļņas — 1.573.100 — 108,5% apmērā; nodoklis pie nekustamas mantas agrūtināšanas ar parādiem deva 143.700 ls, vai — 239,5%; pamatnodoklis no nekustamas mantas atsavināšanas — 54.500 — 136,3%; vērtību pieauguma nodoklis deva 94.800 ls vai realizējās 118,5% apmērā. Arī pilsētu patstāvīgie nodokļi realizējās pāri par 100% no budžeta paredzētām summām. Patentu nodoklis deva — 200.600 ls lielus ieņēmumus vai realizējās — 267,5% apmērā, nodoklis no ūtrupēm — 17.400 — 174,0%, no reklamām — 98.700 — 141,1%, nodoklis no dzīvokļiem — 418.300 — 119,5%, nodoklis no mūzikas instrumentiem un orķestriem — 1.538 ls un realizējās 153,8% apmērā. Iepriekšējā gadā, kā tas jau bija redzams, budžeta no šī nodokļa bija paredzēta ieņemt ļoti liela summa un tā realizējās ar iztrūkumu. Tagad šī summa bija nolikta daudz mazāka un tā realizējās ar pāri palikumu. Kravu nodoklis deva 350.400 ls lielus ieņēmumus un realizējās 116,8% apmērā, nodeva no tiltiem deva — 252.700 ls lielus ieņēmumus un realizējās 165,9% apmērā. Ar iztrūkumu no nodokļiem realizējās nodoklis par gaļas sanitāro pārraudzību, kuŗa deva — 317.800 ls lielus ieņēmumus, kas sastāda 86,0% no budžeta paredzētām summām.

1926. gadā nodokļi ir realizējušies ļoti tuvu budžeta paredzētām summām — 101,1% apmērā. Tomēr daži no viņiem realizējušies ar iztrūkumu un daži atkal ar tādu pat pāri palikumu. Lielāko iztrūkumu 1926. gadā deva nekustamas mantas nodoklis — 0,5 milj. ls apmērā un no viņa ieņēma tikai 1.295.000 ls, kas sastādīja

71,9% no budžeta paredzētās summas. Arī daži patstāvīgie nodokļi nav realizējušies pilnos apmēros, tomēr absolūtos skaitļos iztrūkums no tiem nav liels. Lielākos pāri palikumus ir devuši sekoši nodokļi: ienākumu nodoklis 385.000 ls un tas realizējās — 2.774.000 ls apmērā, kas sastāda — 116,1% no budžeta paredzētās summas; procentuālais peļņas nodoklis — 1.720.700 ls vai 107,5% apmērā. No patstāvīgiem nodokļiem lielākos budžeta pārsniegumus deva nodoklis no dzīvokļiem — 194.400 ls apmērā un tas deva — 594.400 ls lielus ieņēmumus, kas sastādīja — 148,6% no budžeta paredzētās summas; nodoklis no tirdzniecības uzņēmumu telpām deva 289.000 lielus ieņēmumus un realizējās — 120,4% apmērā. Kanalizācijas nodeva deva 339.850 ls lielus ieņēmumus vai realizējās — 113,3% apmērā.

1927. gadā ieņēmumi no nodokļiem Rīgā realizējušies — 104,4% apmērā. Pie atsevišķu nodokļu realizācijas šinī gadā novērojama diezgan liela nevienādība. Daži nodokļi realizējušies ar diezgan lielu pāri palikumu, bet ir arī tādi, kuŗi dod iztrūkumu. Absolūtos skaitļos lielākais iztrūkums ir nodoklim no izpriečām — 274.500 ls un tas realizējās — 955.500 ls, kas sastāda 77,7%, procentuālais peļņas nodoklis deva iztrūkumu — 232.000 ls un realizējās — 1.518.000 ls apmērā, kas sastāda — 86,8% no budžeta paredzētām summām, ienākuma nodoklis deva — 123.000 ls lielu iztrūkumu un realizējās — 2.177.000 ls apmērā, kas sastāda — 94,7% no budžeta paredzētās summas. Arī vēl citi mazāki nodokļi ir realizējušies ar iztrūkumu, tomēr to nozīme nodokļu kopsummā nav liela. Ar pāri palikumu realizējies nekustamas mantas nodoklis un tas deva 2.853.000 ls lielus ieņēmumus, vai realizējās — 142,6% apmērā; nodoklis no dzīvokļiem deva — 676.800 ls lielus ieņēmumus, vai realizējās — 135,4% apmērā; arī citi mazāki nodokļi realizējās ar pāri palikumiem.

Budžetam ar faktiskiem ieņēmumiem ir sakarība un saistība; ja vienā gadā budžeta paredzētās summas nerealizējās pilnos apmēros, vai arī realizējās ar lielu pāri palikumu, tad pie jaunā budžeta sastādīšanas to ņem vērā un sakarā ar iepriekšējā gada faktiskiem ieņēmumiem izlabo jauno budžetu. Tāpēc ja arī atsevišķu nodokļu ieņēmumu summas pret budžeta paredzētām mazliet svārstās, tad kā jau tas redzams no Rīgas, tam tomēr ir tendence pamazām stabilizēties un ideālā pilnīgi saskaņoties ar faktiskiem ieņēmumiem.

Rīgas pilsētas pašvaldības pārskati ir

№№

Nodokļi un nodevas
Impôts et contributions

1	2
1 I. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem:	I. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat sur
2 1. Ienākuma	1. le revenu
3 2. Tirdzniecības un rūpniecības zīmēm.	2. les patentes commerciales et industrielles
4 3. Vērtības pieauguma	3. l'augmentation de la valeur
5 4. Procentuālās peļņas	4. impôt proportionnelle sur le bénéfice
6 5. Nekustamas mantas	5. immeubles
7 6. Aktu	6. dossiers
8 II. Patsiāvīgie nodokļi:	II. Impôts permanents:
9 1. Dzīvokļu	1. logements
10 2. Tirdzniecības uzņēmumu telpu	2. localités des entreprises commerciaux
11 3. Ūtrupju	3. enchères
12 4. Reklāmu	4. reclame
13 5. Traktiešu	5. cabaret et restaurants
14 6. Patentu	6. patentes
15 7. Izpriecu	7. divertissements
16 8. Biljarda	8. billard
17 9. Mūzikas instrumentu un orķestru	9. instruments musicaux et orchestre
18 10. Mantu un pasažieru pārvadāšanas	10. transport de marchandises et de voyageurs
19 11. Rokas ratiņu	11. charrettes
20 12. Zirgu un ekipāžu	12. chevaux et equipages
21 13. Govju, kazu, aitu un cūku	13. vaches, chèvres, moutons et porcs
22 14. Suņu nodoklis	14. chiens
23 15. Siltumnīcu, dārznīcību u. t. t.	15. serres-chaudes, jardinages etc.
24 16. Laivu, motorlaivu un jahtu	16. bateaux, bateaux à moteur et yachts
25 17. Vasarnīeku un peldu viesu	17. villégiateurs et baigneurs
26 18. Pierakstīšanās	18. enregistrement
27 19. Kravu	19. chargement
28 20. Tirgus	20. marchés
29 21. Gaļas sanitārās uzraudzības	21. inspection sanitaire de viande
30 22. Būvplānu apstiprināšanas un būvdarbu atļaušanas	22. attestat. de plans de construct. et permissions de construc
31 23. Dzimtssarakstu	23. Etat civil
32 III. Nodevas:	III. Contributions:
33 1. Par kuģu un lielaivu pārzīemošanu ostās un piestātnēs	1. hivernage
34 2. Par apliecībām un citiem dokumentiem	2. certificat et autres documents
35 3. Par tiltu un celtuvju lietošanu	3. ponts et prames
36 4. Par pilsētas svaru lietošanu	4. utilisation de la balance publique
37 5. Par īres lietām	5. affaires de loyer
38 6. Par kanalizāciju	6. canalisations
39 7. Par neīrumu un atkritumu izvešanu	7. enlevement des immondices
40 8. Par meliorāciju	8. meliorations
41 9. Par ielu, ceļu, soseju un trotuāru uzturēšanu un ierīkošanu	9. entretien de chemins et de rues
42 10. Par namu skursteņu slaucīšanu	10. ramonage
43 11. Naktssargu uzturēšanu	11. entretien des gardes de nuit
44 12. Zemes uzmērīšanai un nekustamas mantas taksācijai	12. arpentage et taxation des immeubles
45 13. Par šķūts kļaušu atvietošanu	13. equivalent pour carriage de corvée
46 14. Par ielu pastiprinātu nolietojumu	14. utilisation des rues par le trafic d'automobiles
47 IV. Soda nauda s.	IV. Amendes
Kopā	Total

sastādīti tādā veidā, ka to izdevumi salīdzināti ar ieņēmumiem resp. tās ieņēmumu summas, kuņas pārsniedz izdevumus, ir ieskaitītas izdevumos pie rezerves vai citiem kapitāliem. Tāpēc arī iznāk ka izdevumi izdarīti tādos pat apmēros, kā ieņēmumi un līdz ar to faktiskie izdevumi pārsniedz budžetā paredzētos. Bet tas nāk

uz papildināto rezerves kapitāla rēķina. Tomēr Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā bez tam ir izdarīti dažādi pārkārtojumi, kas ar likumu ir atvēlēti; tāpat ir sadalītas arī neparedzēto izdevumu un rezerves summas. Tāpēc arī faktiskie izdevumi ļoti bieži pārsniedz budžetā paredzētās summas. Kā jau redzams, lielāko pārsniegumu

1927.—1928. g.
1927 et 1928.

Ieņēmums Recettes		+ Starpība pret budžetu Difference par rapportu au budget		Procentos no budžeta % par rapport au budget	
1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.
Ls				procentos — %	
3	4	5	6	7	8
9.722.560	10.776.666	+ 663.662	— 788	107,3	100,0
2.906.987	3.327.521	— 22.573	— 143.214	99,2	95,9
538.652	550.774	+ 19.721	+ 19.291	103,8	103,6
183.156	89.784	+ 55.291	— 70.900	143,2	55,9
2.076.508	2.012.557	— 208.868	— 41.635	91,1	98,0
3.880.616	4.670.932	+ 798.536	+ 255.147	125,9	105,8
136.641	125.098	+ 21.555	— 19.477	118,7	86,5
6.974.411	7.724.683	— 7.187	+ 417.145	99,9	105,7
1.101.861	1.355.460	+ 174.564	+ 289.888	118,8	127,2
403.265	431.300	+ 28.643	+ 25.293	107,6	106,2
25.839	25.292	+ 2.565	+ 1.654	111,0	107,0
111.115	108.497	— 31.516	— 16.408	77,9	86,9
758.546	855.789	— 14.716	+ 26.125	98,1	103,1
231.386	145.469	+ 102.436	+ 18.194	179,4	114,3
1.271.060	1.649.004	— 271.980	+ 77.966	82,4	105,0
3.344	3.171	— 162	— 560	95,4	85,0
2.153	2.483	— 144	+ 235	93,7	110,5
12.108	10.042	— 899	— 2.318	93,1	81,2
211	230	— 69	— 66	75,4	77,7
100.327	93.849	+ 3.664	— 6.184	96,5	93,8
36.074	34.035	+ 3.575	— 1.045	91,1	97,0
39.927	40.331	+ 381	— 657	101,1	98,4
4.270	9.394	— 10.058	— 743	29,8	92,7
82.590	74.111	+ 8.304	— 1.947	111,2	97,4
119.535	129.624	— 22.440	+ 7.194	84,2	105,9
42.085	45.755	— 2.658	+ 622	94,1	101,4
570.321	711.194	— 65.109	+ 64.434	89,8	110,0
1.476.965	1.447.765	+ 86.172	— 25.653	106,2	98,3
468.764	450.261	+ 1.821	— 26.750	100,0	94,4
15.605	20.985	+ 1.401	+ 3.064	110,0	117,1
97.060	80.642	+ 17.158	— 15.193	121,5	84,1
1.156.369	1.142.524	+ 13.774	— 79.702	101,2	93,5
10	10	— 70	— 70	12,5	12,5
122.178	134.194	+ 28.965	— 13.091	131,1	91,1
325.462	296.394	+ 9.473	— 43.615	97,2	87,2
76.952	69.078	+ 2.095	+ 3.213	102,8	104,9
81.540	79.468	+ 3.945	— 4.648	95,4	94,5
439.190	499.881	+ 47.590	+ 26.801	112,2	105,7
18.331	19.500	— 2.879	— 38.060	86,4	33,9
—	—	— 810	— 810	—	—
—	531	— 20	+ 521	—	531,0
6.354	2.180	— 581	— 3.049	91,6	41,7
50	—	— 91	—	35,5	—
83.664	39.349	— 47.075	— 6.378	64,1	86,1
150	99	— 120	— 156	55,6	38,8
2.488	1.840	+ 188	— 360	108,2	83,6
393.071	388.262	+ 82.864	+ 60.360	126,7	118,4
18.246.411	20.032.135	+ 753.118	+ 397.015	104,3	102,0

dod dažādu kapitālu nodibināšana un tas izskaidrojams ar augstāk sacīto. Faktiskie izdevumi mazāki, kā budžetā paredzēti ir galvenā kārtā ar pilsētas parādu segšanu un procentu nomaksu. Šī ziņā jāņem vērā, ka divus gadus Rīga bija budžetā paredzējusi savu arzemiņu parādu nomaksu, kuŗu tā tomēr neizdarīja. Tāpat parādu un

to procentu nomaksa valstij notiek diezgan gausi. Tāpēc arī šeit izdevumi daudz mazāki par paredzētiem.

Par 1927. un 1928. maksāšanas gadiem ir saskaitītas faktiski ieņemtās nodokļu summas. 1928. gadā nodokļi ir realizējušies par 421.500 ls vairāk, kā tas budžetā bija paredzēts, vai nodokļi realizējās 102,0% apmērā. Pie kam ar pārpalikumu nodokļi realizējās Rīgā, bet pārējās pilsētas grupas bija iztrūkums. Rīgas pilsētas pašvaldība 1928. gadā ieņēma par 571.300 ls vairāk, kā budžetā bija paredzējusi un tas sastādīja 4,2% no budžeta paredzētās summas. Pārējās pilsētu grupas bija iztrūkums. Lielākais iztrūkums bija II. grupas pilsētās 140.200 ls apmērā, kas sastādīja 4,8% no budžetā paredzētās summas. Arī III. grupas pilsētām 1928. gadā bija iztrūkums, tikai tas absolūtos skaitļos un arī procentos no budžeta ir mazāks, kā II. grupai. Tas pats sakāms par pārējām grupām.

Kaut gan caurmērā nodokļi realizējušies par 102,0%, tomēr pa atsevišķām pilsētām ar nodokļu realizāciju novērojama diezgan liela svārstība. Lielākā iztrūkuma summa ir Daugavpilī: no budžetā paredzētās summas šeit iztrūkst — 147.500 ls, nākošā vietā ir Jelgava — 50.600 ls, Rīgas-Jūrmalai iztrūkst — 17.000 ls u. t. t. Ar pāri palikumiem, bez Rīgas, vēl nodokļi realizējās — Liepājā par 65.700 ls, Saldū — 16.755, Tukumā — 14.700 ls u. c. pilsētās. Pavisam ar iztrūkumu paredzētie nodokļi 1928. maksāšanas gadā realizējās 29 pilsētās, bet ar pārpalikumu — 28. Procentos lielākais iztrūkums pa atsevišķām pilsētām 1928. gadā bija: Subatē kur tie realizējās — 63,5% apmērā, Daugavpilī — 76,5, Preiļos — 77,1, Durbē — 78,0% apmērā, bet lielākie pārpalikumi (vai augstākā realizācija): Saldū — 123,0% apmērā, Sabīlē — 122,1%, Aināžos — 119,2%, Piltēnē — 116,3% apmērā. Pārējās pilsētu pašvaldībās nodokļu realizācija svārstās šo galējību robežās.

Pa atsevišķiem nodokļiem pilnīgi 100% apmērā ir realizējušās piemaksas pie valsts nodokļiem vai daļas no tiem. Uz 10,8 milj. ls šeit starpība ir tikai par 800 ls. Patstāvīgie pilsētu pašvaldību nodokļi ir realizējušies ar 417.145 ls lielu pārpalikumu, kas sastāda — 5,7%. Nodevas realizējušās ar 79.700 lielu iztrūkumu un tās sastāda 6,5% no budžetā paredzētā. Lielākais iztrūkums starp piemaksām pie valsts nodokļiem un to daļām ir pie ienākuma nodokļa, no kuŗa iztrūkst 143.200 ls, vai 4,1%, bet pāri palikumā pie nekustamas mantas nodokļa — 255.150 ls apmērā, kas sastāda — 5,8%

№ 156. Kravu nodoklis. — № 156. Impôt de chargement.

Gadi Années	Dzelzeļu kravu Chargement des chemins de fer	Svara Pesage	Kabotažas Cabotage	Pludināšanas Flottage	Kopā Total
	Ls				
1920					
1921	18.332		4.179		22.511
1922	128.726		103.980		232.706
1923	237.780		226.222		464.002
1924	157.862		243.344		401.206
1925	152.760		307.413		460.173
1926	175.731		329.126		504.857
1927	212.882	319.515	18.131	45.060	595.588
1928	264.191	368.146	25.546	42.336	700.219
1929	196.969	388.269	23.806	52.685	661.729
1930	198.936	390.828	27.140	54.693	671.595
			Procentos — Pourcentage		
1921	81,4		18,6	—	100,0
1925	33,2		66,8	—	100,0
1929	29,8	58,6	3,6	8,0	100,0
1930	29,5	58,1	4,0	8,4	100,0

no budžetā paredzētā. No patstāvīgiem nodokļiem lielākais iztrūkums ir nodoklim no gaļas sanitārās pārraudzības, kas salīdzinot ar budžetā paredzēto ir ieņemts par 26.750 ls vai 5,6% mazāk. Ar pāri palikumu ir realizējušies sekoši nodokļi — dzīvokļu — 290.000 ls vai 27,2%, kravu — 64.400 ls, vai 10,0%, izprieču — 78.000 vai 5,0% u. t. t. Atsevišķu nodevu realizācijas procenti ir ļoti svārstīgi, jo dažas no tām dod ļoti niecīgus ieņēmumus un tāpēc arī pie nelielas summas uz vienu vai otru pusi iznāk ļoti liels procents. Kanalizācijas nodeva, kuņa dod lielākos ieņēmumus, realizējusēs ar 26.800 ls lielu pārpalikumu un tas sastāda 5,7%. Nodeva par tiltu lietošanu realizējusēs ar 43.600 ls lielu iztrūkumu, kas sastāda — 12,8%. Soda naudas realizējusās ar 60.360 ls lielu pāri palikumu, kas sastāda 18,4 no budžetā paredzētām.

1) Kravu nodoklis.

1) Impôt de chargement.

Bez tiem skaitļiem, kuņus uzdod pašas pilsētu pašvaldības par kravu nodokļu faktiskiem ieņēmumiem vēl ir ievāktas ziņas no attiecīgām valsts iestādēm, kuņas

kravu nodokļus iekasē¹⁾. Šīs summas var nedaudz nesaskanēt ar pilsētu pašvaldību uzdotiem skaitļiem, jo norēķināšanās nav izdarīta pēc vieniem principiem. Piemēram, saņemtās summas janvārī par iepriekšējo gadu, pilsētu pašvaldības mēdz ieskaitīt pie iepriekšēja, bet nevis pie tekošā gada, tā kā pilnīgi salīdzinamas viņas nav.

Pirmajos gados lielākos ieņēmumus deva dzelzeļu kravu nodoklis un 1921. gadā tas sastādīja 81,4% no kravu nodokļa kopsummas. Pēdējos gados dzelzeļu kravas dod tikai ap 30% lielus ieņēmumus, bet svara nodoklis — 58,1%. Kabotažas un pludināšanas nodokļi sastāda samērā mazu daļu. Kravu nodokļu realizēšanās pirmajos gados — 1921.—1922. bija ļoti maza, no budžetā paredzētām summām 1921. gadā ienāca tikai — 30,3% un 1922. — 42,4%. 1923. gadā kravu nodoklis realizējās — 133,0% apmērā, 1924. — 69,7%, 1925. — 99,6%, 1926. — 91,3%, 1927. — 93,0%, 1928. — 108,2%, 1929. — 92,7% un 1930. — 94,9% apmērā. Pa lielākai daļai kravu nodoklis ir realizējies ar iztrūkumu.

Pie dzelzeļu kravu nodokļa nav lieki aplūkot kādas summas jāmaksā dzelzeļu virsvaldei par iekasēšanu un blanketēm.

¹⁾ Ziņas par dzelzeļu kravu nodokli laikā no 1921. līdz 1930. gadam iesūtīja Dzelzeļu virsvaldes finansu direkcija š. g. 17. martā zem № 7185 (F E) J., bet par pilsētas pašvaldību nodokli no kravām, ko ievad Latvijas ostās pa jūru piekrastes un ārzemju braucienos (svara un kabotažas nodokļi) ziņas iesūtīja muitas departamenta grāmatvedības nodaļa. Ziņas par pludināšanas nodokli (nodoklis par labu pilsētu pašvaldībām no iekšējos ūdensceļos pārvadātiem materiāliem), iesūtīja jūrniecības departamenta tehniskā daļa. Pēdējā attiecās uz laiku 1927.—1930. gadam. Līdz 1927. gadam nav noteiktu datu pašvaldībām par labu iekasētiem nodokļiem, jo agrāki pašvaldību nodokli iekasēja nedaudzas pilsētas un iekasēšanu izdarīja vai nu pašas pilsētu valdes tieši, vai arī ar valsts iestādēm uz atsevišķa vienošanās pamata. Sākot ar 1927. gadu iekasēšana uzlikta Jūrniecības departamenta amata personām, un to tas arī izdara.

№ 157. Kravu nodokļi. — № 157. Impôts de chargement.

№ №	Pilsētas Villes	Gadi Années										Caurmērā 1928—1930		
		1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	Moyenne de 1928 à 1930	Proc.-%	
													Ls	
1	Rīga	13.006	148.872	309.480	290.132	345.421	363.416	428.107	492.358	497.500	507.699	499.185	103,3	
2	Liepāja	5.720	349.910	73.130	46.703	49.581	60.474	69.336	84.130	68.091	77.441	76.554	113,2	
3	Daugavpils	437	11.631	9.486	9.099	10.139	11.160	11.892	13.318	12.059	12.073	12.483	85,7	
4	Jelgava	442	4.764	9.256	7.539	5.525	8.541	6.489	6.726	4.904	4.415	5.348	62,5	
5	Ventspils	1.575	20.058	40.227	24.649	15.815	25.790	41.960	50.543	40.430	27.629	39.534	83,0	
6	Rezekne	539	3.313	4.529	4.450	5.805	1.363	80	3	—	63	33	—	
7	Valmiera	181	2.545	4.171	4.537	4.867	5.018	5.268	5.461	3.304	4.125	4.297	80,8	
8	Rīgas-Jūrmala	—	231	873	978	977	616	2.691	4.171	2.068	2.569	2.936	96,7	
9	Cēsis	243	1.917	3.181	4.335	4.237	3.646	3.603	3.882	2.637	2.366	2.962	74,0	
10	Tukums	177	949	2.093	2.539	3.211	3.770	4.630	4.680	2.616	2.683	3.326	75,0	
11	Kuldīga	—	—	—	—	—	—	—	—	21	59	40	—	
12	Jēkabpils	—	—	—	124	97	109	172	265	245	231	247	123,5	
13	Ludza	120	655	827	1.277	2.730	1.513	1.752	2.143	925	1.090	1.386	106,6	
14	Sloka	—	211	874	604	1.603	5.282	1.341	4.370	7.973	8.747	7.030	145,8	
15	Grīva	—	—	—	—	—	—	1.544	1.475	447	841	921	70,8	
16	Bauska	—	—	—	—	—	—	71	95	23	27	48	—	
17	Rūjiena	61	1.006	3.548	1.975	1.729	1.485	1.754	1.880	1.117	1.160	1.386	77,8	
18	Saldus	—	—	—	708	1.193	1.569	1.173	1.565	—	—	1.565	—	
19	Krāslava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Talsi	—	555	1.282	818	1.304	1.628	1.470	2.533	1.457	1.657	1.882	86,4	
21	Alūksne	—	—	—	—	777	2.078	2.516	2.729	1.594	1.547	1.957	88,9	
22	Smiltene	—	647	1.008	618	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Gulbene	—	—	—	—	—	—	—	2.343	1.856	1.773	1.991	48,6	
24	Aizpute	—	—	—	—	1.962	3.272	1.320	323	294	433	350	14,0	
25	Valka	9	444	36	—	—	528	1.420	1.767	895	724	1.129	62,7	
26	Līvāni	—	—	—	—	—	414	1.050	1.521	893	921	1.112	69,5	
27	Krustpils	—	—	—	—	—	—	—	—	918	2.097	1.508	150,8	
28	Limbaži	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29	Auce	—	—	—	121	2.138	2.097	2.321	1.888	1.327	1.111	1.442	90,0	
30	Pļaviņas	—	—	—	—	—	—	126	1.741	1.058	1.089	1.296	61,7	
31	Jaunjelgava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.938	1.938	—	
32	Madona	—	—	—	—	—	471	2.683	3.583	2.059	685	2.109	75,0	
33	Dobeles	—	—	—	—	—	—	385	1.185	597	563	782	61,5	
34	Strenči	—	—	—	—	—	—	—	968	793	—	880	100,0	
35	Sabīle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36	Kārsava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37	Preiļi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
38	Subāte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
39	Kandava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
40	Vārkļāni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
42	Sigulda	—	—	—	—	—	—	—	—	768	665	717	65,2	
43	Mazsalaca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
44	Vīļāni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	520	520	104,0	
45	Priekule	—	—	—	—	—	—	—	—	—	636	636	—	
46	Ogre	—	—	—	—	—	—	—	1.153	1.018	467	879	43,9	
47	Viesīte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
48	Ilūkste	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
49	Valdemārpils	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	98	—	
50	Grobiņa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
51	Ape	—	—	—	—	—	—	—	475	622	566	554	138,5	
52	Kēmeri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	225	225	22,5	
53	Aināzi	—	—	—	—	1.059	616	435	411	738	412	520	22,6	
54	Salacgrīva	—	—	—	—	—	—	—	533	479	250	421	84,2	
55	Piltene	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
56	Durbe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
57	Lejasciems	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kopā — Total	22.511	232.706	464.001	401.206	460.173	504.857	595.589	700.219	661.729	671.595	677.848	98,3	

№ 158. Dzelzceļiem par darbu un blanketēm

№ 158. Au chemin de fer pour travaux et blancs-seings

Gadi Années	Ls	Procentos %
	1921	8.178
1922	26.822	20,8
1923	39.328	16,5
1924	36.310	23,0
1925	39.117	25,6
1926	42.519	24,2
1927	43.701	20,5
1928	37.752	14,3
1929	28.692	14,6
1930	29.330	14,7

Šīs summas sastāda no 14,3—44,6% no pilsētām iemaksātās summas. Pēdējos gados novērojams, ka iekasēšanas procents ir samazinājies un tas svārstās ap 14%—15% no pilsētu pašvaldībām nodotās summas. Caurmērā pa visiem 10 gadiem iekasēšanas izdevumu segšanai ir nodoti 19,0% no nodokļu summas, kuŗu saņēmušas pilsētu pašvaldības. Vispāri, dzelzceļu krāvu nodokļu iekasēšanai izdevumi ir diezgan augsti.

Pa atsevišķām pilsētām krāvu nodoklis ir realizējis ļoti dažādi. Caurmērā pēdējos trīs gados pa visām pilsētām kopā viņš ir realizējis — 98,3% apmērā, tā tad šī summa ir ļoti tuvu budžeta paredzetai. Bet ir sastopamas pilsētu pašvaldības, kur tas realizējis uz pusi mazākas summas, ka budžeta paredzēts: Ķemeru caurmērā pēdējos trīs gados tas realizējis 22,5% apmērā, Ainažos — 22,6, Ogrē — 43,9, Gulbenē — 48,6% u. t. t., bet ir arī tādas pilsētas, kur šī nodokļa realizācija pārsniedz 100%, piemēram, Krustpili — 150,8% apmēra, Slokā — 145,8, Jēkabpili — 123,5, Liepāja — 113,2 un Rīgā — 103,2% u. c. Tomēr tādu pilsētu, kur krāvu nodoklis nav realizējis pilnos apmēros ir vairāk, kā to, kur tas dod pāri palikumam. Vispāri lielākās summas no krāvu nodokļa ir ieņēmusi Rīga — 499.200 ls (caurmērā trīs pēdējos gados), Liepāja — 76.550, Ventspils —

39.530 ls u. t. t. resp. lielākās summas iznāk uz ostas pilsētām, kur lielākos ieņēmumus dod svāra nodoklis.

V) Pilsētu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi 1913. gadā.

V) Recettes et dépenses des municipalités en 1913.

Pilnīgākam pārskatam par pilsētu pašvaldību finansēm pēc kara gados ir nepieciešami to salīdzināt ar pirms kara stāvokli, tāpēc valsts statistiskā pārvalde sakopoja ziņas arī par pilsētu pašvaldību ieņēmumiem un izdevumiem 1913. gadā. Diemžēl šīs ziņas visas nav pa vienu laiku resp. ka tām vajadzētu būt par 1913. gadu. Pilsētu pašvaldību pirms kara pārskatu un budžetu sadabūšana nav viegla lieta. Kā jau zināms, pilsētu pašvaldības savus budžetus un pārskatus pirms kara iesūtīja gubernatoram un tāpēc to arhīvos tiem vajadzētu atrasties, bet vispirms, tie izkaisīti pa trim vietām: bij. Vidzemes, Kurzemes un Vittebskas guberņu arhīviem, otrs, kara laikā daudz no šiem vecajiem materiāliem ir gājis zudumā. Tāpēc vajadzīgo materiālu sadabūšana prasīja daudz pūļu un tomēr divām pilsētām — Rēzeknei un Ludzai, tos neizdevās sadabūt. Neielaižoties sīkāka materiālu sadabūšanas lieta, jāizrāda, ka daļa no tiem ir atrasti pilsētu valdēs, lielākā daļa saņemta no valsts arhīva, vienas pilsētas (Daugavpils) pašvaldības budžets aprēķināts pēc dažādiem publicējumiem un divu pilsētu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi aprēķināti pēc radnieciskām pilsētām.

Pirms kara 1913. gadā uz tagadējās Latvijas teritorijas pastāvēja 30 pilsētas; 15 no tām bija pilnas pilsētu pašvaldību tiesības un 15 bija ar sašaurinātām pilsētu tiesībām zem dažādiem nosaukumiem (miestiņš — мѣстечко, посадъ). Pilsētu pašvaldības ar pilnām tiesībām bija sekošas: Rīga, Liepāja, Daugavpils, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Valmiera, Cēsis, Tukums, Kuldīga, Jēkabpils, Bauska, Aizpute, Valka un Jaunjelgava; bet ar sašaurinātām tiesībām: Ludza, Sloka, Grīva, Saldus, Talsi, Limbaži, Dobeles, Sabīle, Subate, Kandava, Ilūkste, Valdemārpils, Grobiņa, Piltene un Durbe.¹⁾ Tiesa, pirms kara bija vēl dažas pilsētas, kuŗas tagad vairs neskaitās: Palanga un Škrudaliene. Palangu, kā jau zināms mūsu valdība atdeva Lietuvai tā vairs uz Latvijas teritorijas neatro-

¹⁾ Pēc „Городовое Положение“ 11 июня 1892 года составилъ присяжный повѣренный М. И. Мышь. Sestais izdevums 1908. gadā. Šini izdevumā ir pielikts pilsētu saraksts sastādītais pēc iekšlietu ministrijas datiem. Šo sarakstu papildināja ar izvilkuumu no „Собранные законодѣнія“ par 1907.—1916. gadam. Salīdzinot ar minēto sarakstu ir notikusi tikai viena pārmaiņa: Rēzeknei 1909. gadā ir piešķirtas pilnas pilsētas tiesības.

dās, turpretim Skrudalienes pilsēta vairs nepastāv un ir tikai pagasta pašvaldība Skrudaliene. Kas attiecas uz pēdējo, tad tā ir ieviesta jau minētās grāmatas sarakstā ar atzīmi, kā tai ir sašaurinātas pilsētas tiesības un atrodas Kurzemes guberņā. Kad minētā pilsētas pašvaldība savas tiesības ir zaudējusi pārvaldei neizdevās noskaidrot, jo tas minētai pagasta valdei nav zināms¹⁾. Tā kā pirms kara pilsētu pašvaldību skaits paliek 30. Starp minētām 30 pilsētu pašvaldībām ir 15 ar sašaurinātām pilsētu tiesībām. Nēmot vērā, ka pārvalde pie pēc kara pilsētu pašvaldību ieņēmumu un izdevumu savilkumiem pievienoja arī miestu pašvaldības, kas pa daļai atbilst pirms kara pilsētu pašvaldībām ar sašaurinātām tiesībām, tad pie 1913. gada savilkumiem pēdējās arī ir ieskaitītas.

Kas attiecas uz pilsētu pašvaldību 1913. gada savilkumiem, tad sekošām pilsētām tie ir par 1913. gadu (faktiskie ieņēmumi un izdevumi): Rigai, Liepājai, Jelgavai, Ventspilij, Tukumam, Kuldigai, Jēkabpilij, Grīvai, Bauskai, Saldus, Talsiem, Jaunjelgavai, Dobelei, Sabīlei, Subatei, Kandavai, Ilūkstei, Grobiņai, Piltenei un Durbei; pārējām pilsētām ir par citiem

gadiem un tie būtu: 1912. gada faktiskie ieņēmumi un izdevumi — Cēsīm un Valdemārpilij; 1914. gada faktiskie ieņēmumi un izdevumi ir Valkai; 1913. gada budžets — Aizputei; 1912. gada budžets — Valmierai, Slokai un Limbažiem; un 1914. gada budžets — Daugavpilij.²⁾ Divu pilsētu ieņēmumi un izdevumi — Rēzeknes un Ludzas ir aprēķināti pēc radnieciskām pilsētām. Tā kā kopā saņemot: 20 pilsētām ziņas ir par 1913. gada faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem; 2 pilsētām ir faktiskie ieņēmumi un izdevumi par 1912. gadu; 1 pilsētai tie paši par 1914. gadu; 1 pilsētai ir budžeti par 1913. gadu; 3 pilsētām ir budžeti par 1912. gadu un 1 pilsētai ir budžets par 1914. gadu. Bet ņēmot vērā, ka lielo pilsētu faktiskie ieņēmumi un izdevumi ir par 1913. gadu, tad arī tas noteiktā pārsvarā dod pareizo ainu par 1913. gadu.

Ziņu sakopošana par pilsētu pašvaldību ieņēmumiem un izdevumiem 1913. gadā ir izdarīta pilnīgi analogiski, kā to darīja ar pēc kara pilsētu pašvaldību budžetiem un tāpēc tie ir savā starpā salīdzināmi. Zināma atšķirība ir tikai tani ziņā, ka par pēc kara gadiem ir savilkti budžeti, bet

1) Skrudalienes pagasta valde uz valsts statistiskās pārvaldes pieprasījuma ziņo, kā pēdējai nekādu ziņu nav par Skrudalienes bieži apdzīvotās vietas pirms kara pilsētas tiesībām, kā arī pagasta valdei trūkst ziņu, kad Skrudaliene pilsētas tiesības būtu pazaudējusi, vai arī no kara laika tā pievienota pagastam, jeb ar kādu aktu tas būtu izdarīts.

2) Statistiskiem savilkumiem par pilsētu pašvaldību ieņēmumiem un izdevumiem izlietoti sekoši materiāli:

Rīga	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ г. Риги за 1913 г.“
Liepāja	„Отчетъ Лябавской городской управы за 1913 годъ“.
Daugavpils	Извilkums no Daugavpils pilsētas domes 1914. gada 2. aprīļa sēdes protokola par 1914. g. budžeta pieņemšanu.
Jelgava	„Отчетъ Митавской городской управы за 1913 годъ“.
Ventspils	„Смѣта доходовъ и расходовъ города Виндавы на 1915 годъ“. Dati ņēmti no ailēm: V. Дѣйствительно поступила за 1913 годъ“ un „V.“ Дѣйствительно израсходовано за 1913 г.“
Valmiera	„Смѣта доходовъ и расходовъ города Вольмара на 1912 годъ.“
Cēsis	„Отчетъ Венденской городской управы за 1912 годъ.“
Tukums	„Отчетъ объ исполненіи смѣты доходовъ и расходовъ гор. Туккума за 1913 г.“
Kuldīga	„Смѣта доходовъ и расходовъ города Гольдингена на 1915 годъ“. Dati ņēmti no ailēm: „Дѣйствительно поступило за 1913 г.“ un „Дѣйствительно израсходовано за 1913 г.“
Jēkabpils	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Якобштадтскаго городок. общественного управленія за 1913. г.“
Sloka	„Смѣта доходовъ и расходовъ города Шлова на 1912 годъ.“
Grīva	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Гринскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Bauska	„Отчетъ объ исполненіи смѣты доходовъ и расходовъ г. Бausка за 1913 г.“
Saldus	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Фраунбургскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Talsi	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Тальсенскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Aizpute	„Смѣта доходовъ и расходовъ г. Газенпота на 1913 г.“
Valka	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ г. Валка за 1914 г.“
Limbaži	„Смѣта доходовъ и расходовъ г. Лемзали на 1912 г.“
Jaunjelgava	„Отчетъ Фридрихштадтской городской управы объ исполненіи смѣты по городу Фридрихштадту за 1913 годъ.“
Dobele	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Добленскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Sabīle	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Цабельскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Subate	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Субатскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Kandava	„Отчетъ Кандавскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Ilūkste	„Отчетъ о городскихъ доходахъ и расходахъ Илукотскаго упрощеннаго городскаго управленія за 1913 годъ.“
Valdemārpils	„Отчетъ Сасмакенсаго городскаго управленія о исполненіи смѣты доходовъ и расходовъ м. Сасмакена за 1912 годъ.“
Grobiņa	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Гробинскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“
Piltene	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Пильтенскаго городскаго упрощеннаго общественного управленія за 1913 годъ.“
Durbe	„Отчетъ о доходахъ и расходахъ Дурбенскаго городскаго упрощеннаго управленія за 1913 г.“

№ 159 Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā.

Nr. 159. Recettes des municipalités en 1913.

№ №	Apgabali Provinces	Ieņēmums Recettes	Caurmēra uz vienu iedzīvotāju Moyenne par habitant	Procentos Pourcentage
			Ls	
1	Rīga	29.683.880	57,1	80,6
2	Vidzeme	624.575	14,4	1,7
3	Kurzeme	3.175.417	20,4	8,6
4	Zemgale	1.723.230	16,7	4,7
5	Latgale	1.628.094	12,0	4,4
Kopā — Total		36.835.196	38,5	100,0

par 1913. gadu faktiskie ieņēmumi un izdevumi. Ieņēmumu un izdevumu budžeti katrai atsevišķai pilsētai savā starpā ir sabalansēti, bet faktiskie ieņēmumi un izdevumi tāda veidā nav sabalansēti. Kaut gan dažas pilsētas to ir praktizējušas un radušos pāri palikumu no ieņēmumiem piešķirējušas rezerves kapitālam. Tomēr tas lielu nevienādību nerada un galvenais tas neiespaido salīdzināšanas iespējamību.

Tāpat, kā pēc kara, tā arī 1913. gadā pilsētu pašvaldības ir sadalītas piecās grupās, bet šinī dalījuma pamatā nav ņemts nevis to iedzīvotāju skaits 1913. gadā, bet gan pilsētas piederība 1930. gadā. Ja pilsēta ir ieskaitīta zināmā grupā 1930. gadā, tad arī tanī pat grupā tā skaitās 1913. gadā. Tas darīts tāpēc lai skaitļi pa grupām būtu salīdzināmi. Ja ņemtu vērā pilsētu iedzīvotāju skaitu 1913. gadā, tad pa atsevišķām grupām pilsētas būtu pilnīgi sajauktas. Un piemēram, pie Rīgas būtu jāskaita arī Daugavpils. Vēl attiecībā uz Valku jāsaka, ka tagad no pirms kara Valkas ir palikusi tikai viena neliela daļa un patiesībā Latvijas valsts pastāvēšanas laikā ir uzbūvēta jauna pilsēta ar to pašu nosaukumu. Tomēr arī Valkas budžets ir ieskaitīts 1913. gada savilkumā. Šādi atsevišķi fakti mazliet traucē salīdzināšanu, tomēr šīs dažādas neveiklības nav iespējams izskaust.

1913. gadā pilsētu pašvaldību ieņēmumi līdzinājās — 36,8 milj. ls, pie kam Rīgai tie bija — 29,7 milj. ls lieli, II. grupas — 5,5, III. — 1,07, IV. — 0,56 un V. — 0,075 milj. ls, vai no ieņēmumu kopsummās Rīga sastādīja — 80,6%, II. grupas pilsētu pašvaldības — 14,8%, III. — 2,9%, IV. —

№ 160. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā.

№ 160. Recettes des municipalités en 1913.

№ №	Pilsētas Villes	Ieņēmums Recettes	Caurmēra uz iedzīvotāju Moyenne par habitant
			Ls
1	Rīga	29.683.880	57,1
2	Liepāja	2.451.161	26,1
3	Daugavpils	1.351.519	12,8
4	Jelgava	1.234.990	27,0
5	Ventspils	413.030	15,9
6	Rēzekne	210.900	9,3
7	Valmiera	81.184	15,6
8	Cēsis	218.222	29,5
9	Tukums	198.015	15,7
10	Kuldīga	156.272	13,4
11	Jēkabpils	70.995	8,6
12	Ludza	65.675	9,3
13	Sloka	51.312	11,1
14	Grīva	13.804	1,1
15	Bauska	93.891	11,3
16	Saldus	31.389	5,2
17	Talsi	21.050	4,1
18	Aizpute	47.262	11,3
19	Valka	230.392	10,7
20	Limbāži	43.465	9,2
21	Jaunjelgava	82.378	11,3
22	Dobele	8.985	4,5
23	Sabīle	6.176	4,6
24	Subate	5.754	2,5
25	Kandava	14.031	6,1
26	Ilūkste	14.418	3,5
27	Valdemārpils	2.806	1,4
28	Grobiņa	15.534	11,1
29	Piltene	13.999	10,0
30	Durbe	2.707	5,9
Kopā — Total		36.835.196	38,5

1,5%, V. — 0,2%. Ja salīdzina ar 1930. gadu tad vispirms pilsētu pašvaldību ieņēmumu summas ir mazākas un tās ir apmēram tik lielas, kā 1926.—1928. gadu caurmēra budžets. Rīgas pilsētas pašvaldībai ieņēmumu nozīme pirms kara bija lielāka, kā 1930. g.; II. grupu pilsētu pašvaldību ieņēmumu nozīme ir apmēram tāda pat, bet pārējo pilsētu pašvaldību grupu nozīme pirms kara bija stipri mazāka. Caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1913. gadā iznāca 38,44 ls liela ieņēmumu summa, salīdzinot ar 1930. gadu tā ir gandrīz divkārtīgi tik maza. Tā pat kā pēc kara gados Rīgā uz vienu iedzīvotāju iznāca lielākas summas un tās līdzinājās — 57,08 ls (1930. gadā — 86,80 ls). II. grupas pilsētām — 20,08 ls, (1930. — 46,72 ls), III. — 11,55 (50,39 ls), IV. — 9,44 (36,82) un V. — 4,87 (35,23) ls. Salīdzinot pilsētu pašvaldību ieņēmumus pa atsevišķām grupām uz vienu iedzīvotāju, jākonstatē, kā tie pēc kara gados un sevišķi 1930. gadā ir stipri pieauguši. Sevišķi intensīvs pieaugums ir

mazajās pilsētās, kur pirms kara uz vienu iedzīvotāju iznāca ļoti niecīgas summas. Bet salīdzinot pirms kara pilsētu pašvaldību ieņēmumus uz vienu iedzīvotāju pa pilsētu grupām pārsteidz lielā starpība, kāda bija Rīgā un provinces pilsētās. Rīgas pilsētas pašvaldības ieņēmumi 1913. g. uz vienu iedzīvotāju bija gandrīz trīskārtīgi tik lieli, kā II. grupas pilsētās, pieckārtīgi tik lieli, kā III. grupas, 6 kārtīgi tik lieli, kā IV. un 11 kārtīgi tik lieli, kā V. grupas pilsētās (1930. gadā V. grupai, kuŗai uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākie ieņēmumi, Rīga pārsniedz tikai 2½ kārtīgi). Tapēc jāpāstrīpo, ka provinces pilsētas pirms kara darbojās ar ļoti niecīgiem ieņēmumiem, bet kopējo summu ļoti lielā mērā pacēla Rīga, kuŗas ieņēmumi stāv diezgan tuvu pēckara summām.

Pa atsevišķiem apgabaliem caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas, bez Rīgas, iznāk uz Kurzemi — 20,4 ls apmērā, bet mazākās uz Latgali — 12,0 ls apmērā. Arī 1930. gadā Latgales pilsētās uz vienu iedzīvotāju iznāca mazākās summas. Pa atsevišķām pilsētām ieņēmumu summas svārstījās vēl plašākos apmēros, kā 1930. g. Rīgā uz vienu iedzīvotāju iznāca lielākā summa, kuŗa 1913. gadā līdzinājās — 57,1 ls, Cēsis — 29,5, Jelgavā — 27,0, Liepājā — 26,1 ls, bet blakus šīm pilsētām bija tādas, kur, kā piemēram Grīvā, uz vienu iedzīvotāju iznāca tikai — 1,1 ls liela summa, Valdemārpilī — 1,4, Subatē — 2,5, Ilūkstē — 3,5 ls u. t. t. No lielajām pilsētām ar samērā maziem budžetiem darbojās — Daugavpils — 12,8, bet no mazajām pilsētām ar samērā lieliem budžetiem — Grobiņa — 11,1 un Piltene — 10,0 ls uz vienu iedzīvotāju.

Ieņēmumu nozīme pirms kara gados ļoti lielā mērā atšķīrās no ieņēmumu budžetu struktūras pēc kara. Starp ieņēmumiem 1930. gadā, nodokļi un nodevas bija lielākais postenis un tas sastādīja — 45,4% no budžeta kopsummas. 1913. gadā nodokļi un nodevas līdzinās — 11,44 milj. ls un sastāda — 31,1% no ieņēmumu kopsummās. Finanšu operācijas resp. aizņēmumi u. c. tml. ieņēmumi pirms kara budžetos (vai faktiskos ieņēmumos) figurē ar 12,71 milj. ls lielu summu, kas sastāda — 34,5% no ieņēmumu kopsummās. 1930. gadā finanšu operācijas sastādīja tikai — 4,8% no budžeta summas. No nodokļiem lielākos ieņēmumus pirms kara deva nekustamas mantas nodoklis — (apmēram pusi no nodokļu kopsummās) nakoša vietā bija tirgus nodoklis — ap 15%, traktieņu nodoklis deva — 7—8% lielus ieņēmumus, gaļas sanitārās pārraudzības — 5%, tirdzniecības-rupniecības zīmju — 4% u. c. Pirms kara

dažām pilsētām diezgan lielas summas deva „nodokļu maksātāju piemaksa slimnicu uzturēšanai“ ap 5%. Starp nodevām lielākās summas deva tiltu, celtvju un kanalizācijas nodevas. Pa atsevišķām pilsētu grupām 1913. gadā nodokļiem un nodevām pilsētu pašvaldību ieņēmumu struktūrā bija ļoti nevienāda nozīme: Rīgā tie sastādīja — 29,4%, II. grupas pilsētās — 35%, III. — 41,6% un V. — 55,9%, turpretim caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā iznāca — 16,8 ls, II. — 7,0, III. 4,9 un V. — 2,8 ls. Mazajās pilsētās nodokļiem bija lielāka nozīme starp pilsētu pašvaldību ieņēmumiem, bet iedzīvotāji maksāja mazākas nodokļu summas.

Ieņēmumi no nekustamas mantas pirms kara deva lielākus ieņēmumus, kā 1930. gadā: 1913. gadā tie līdzinājās — 2,94 milj. ls, bet 1930. gadā — 1,67 milj. ls, kas 1913. gadā sastādīja — 8,0% un 1930. — 3,6% no ieņēmumu kopsummās. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca — 3,07 ls liela summa, bet 1930. — 2,40 ls. Pirms kara lielākos ieņēmumus deva muižas. Pa atsevišķām pilsētu grupām ieņēmumu nozīme no nekustamas mantas nav vienāda: Rīgā tā sastāda — 7,5%, II. — 9,0%, III. — 13,2%, IV. — 15,9 un V. — 16,9% no ieņēmumu kopsummās. Turpretim caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā nekustama manta 1913. gadā deva lielākus ieņēmumus, kā provinces pilsētās; Rīgā tie līdzinājās — 4,3 ls, II. — 1,8, III. un IV. — 1,5 un V. — 0,8 ls uz vienu iedzīvotāju.

Uzņēmumi un pasākumi pirms kara pilsētu pašvaldībām deva mazākus ieņēmumus, kā tagad. Pirms kara tam nebija arī tik lieli un tik daudz uzņēmumu, kā tagad. 1913. gadā uzņēmumi deva — 5,48 milj. ls lielu summu, bet 1930. — 11,94 milj. ls, 1913. gadā tie sastādīja — 14,9%, bet 1930. — 25,5% no visu ieņēmumu kopsummās. Lielākos ieņēmumus pirms kara deva elektrības iestādes, ap 40%, ielu dzelzceļu koncesijas — ap 18%, ūdensvads tāpat, gāzes iestādes, kredītiestādes u. c. pilsētu pašvaldību uzņēmumi samērā deva mazākus ieņēmumus. Pa atsevišķām pilsētu pašvaldību grupām uz Rīgu iznāca lielākie ieņēmumi no uzņēmumu peļņas. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta kopsummā tie sastādīja — 17,0%, II. grupas — 6,6%, III. — 4,4% un IV. — 2,3%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā iznāca 9,7 ls liela summa, II. grupas — 1,3, III. — 0,5 un IV. — 0,2 ls liela summa.

Ieņēmumi veselības aizsardzības iestādēm sastādās, galvenā kārtā, no ārstēšanas naudām. Bez ārstēšanas naudām Rīgas pilsētas pašvaldības nodokļu maksātāji no-

№ 161. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi
Nr. 161. Recettes des municipalités

№№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas	Neku- stama manta	Uzņē- mumi un pa- sākumi	Ārstēša- nas naudas u. c.	Dažādas atlīdzības — Diverses indemnités aux :			Kopā Total				
						Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et établisse- ments		Traite- ment médic. et autres	Izglīti- bas ie- stādēm	Sociālas palīdzī- bas ie- stādēm	Labieri- cības ie- stādēm
L s													
1	I.	8.731.688	2.210.765	5.058.144	977.416	409.448	45.278	9.995	464.721				
2	II.	1.909.041	490.123	359.667	204.933	43.072	5.276	5.503	53.851				
3	III.	443.188	140.825	46.467	25.762	102.712	—	1.207	103.919				
4	IV.	314.043	88.526	13.034	21.849	7.035	376	208	7.619				
5	V.	42.132	12.760	4.638	—	—	—	45	45				
6	Kopā — Total	11.440.092	2.942.999	5.481.950	1.229.960	562.267	50.930	16.958	630.155				
Procentos — Pourcentage													
7	I.	29,4	7,5	17,0	3,3	1,4	0,2	0,0	1,6				
8	II.	35,0	9,0	6,6	3,8	0,8	0,1	0,1	1,0				
9	III.	41,6	13,2	4,4	2,4	9,6	—	0,1	9,7				
10	IV.	56,2	15,9	2,3	3,9	1,3	0,1	0,0	1,4				
11	V.	55,9	16,9	6,2	—	—	—	0,1	0,1				
12	Kopā — Total	31,0	8,0	14,9	3,4	1,5	0,2	0,0	1,7				
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par													
13	I.	16,8	4,3	9,7	1,9	0,8	0,1	0,0	0,9				
14	II.	7,0	1,8	1,3	0,8	0,2	0,0	0,0	0,2				
15	III.	4,9	1,5	0,5	0,3	1,1	—	0,0	1,1				
16	IV.	5,3	1,5	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1				
17	V.	2,8	0,8	0,3	—	—	—	0,0	0,0				
18	Kopā — Total	11,9	3,1	5,7	1,3	0,6	0,1	0,0	0,7				

maksāja vēl īpašu piemaksu slimnicu uzturēšanai (tā ir pieskaitīta pie nodokļiem). Salīdzinot ar 1930 gadu, pirms kara no ārstēšanas naudām ieņāca mazākas summas: 1913. gadā tās līdzinājās — 1,23 milj. ls, bet 1930. 5,28 milj. ls, 1913. gadā tās sastādīja — 3,3, bet 1930. — 11,3% no budžeta kopsummas. Pirms kara lielākās summas no ārstēšanas naudām ieņēma Rīga un tai caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca — 1,9 ls liela summa, bet IV. grupas pilsētās — 0,4 ls.

Uzmanību uz sevi vērš tas apstāklis, ka no dažādām atlīdzībām pirms kara pilsētu pašvaldības ieņēma lielākas summas, kā pēc kara, tas izskaidrojams ar tiem diezgan lielajiem ieņēmumiem, kurus deva mācības naudas. 1930. gadā ieņēmumi no mācības naudām ir samērā mazi un tos, galvenā kārtā, deva vidusskolas, turpretim 1913. gadā arī pamatskolas deva diezgan prāvas summas.

Tāpat kā pēc kara gados, arī 1913. gadā pilsētu pašvaldības saņēma, galvenā kārtā, valsts pabalstus. Pirms kara šis pa-

balstu summas bija stipri mazākas: 1913. gadā viņas līdzinājās 0,99 milj. ls, bet 1930. — 3,39 milj. ls un līdz ar to viņu nozīme ieņēmumu kopsummā sastādīja 2,7%, bet 1930. — 7,2%. 1913. gadā pabalstus pilsētu pašvaldības saņēma izglītības veicināšanas vajadzībām, vai arī nodokļu atvietošanai. Parasti šos pabalstus saņēma noteiktos apmēros uz zināmu likumu pamata. Lielākos pabalstus saņēma Rīga izglītības veicināšanai, Liepājā — lielākie pabalsti bija ostas nodokļu atvietošanai — 0,33 milj. ls un patenta nodokļa atvietošanai ap 29.000 ls; Ventspilij lielākos pabalstus izsniedza uz tiem pašiem noteikumiem, un bez tam vēl 104.000 ls procentu un parāda nomaksai sakarā ar obligācijas aizņēmumu dzelzceļa tilta būvei (pedējais saņemts no tirdzniecības un rūpniecības ministrijas). Tāpēc arī II. grupas pilsētu pašvaldībām 1913. gadā samērā iznāca diezgan lielas pabalstu summas.

Izdevumu atmaksas pirms kara arī sastādīja lielākas summas, kā tagad; 1913. gadā izdevumu atmaksām pilsētu pašvaldības

1913. gadā.
en 1913.

Pabalsti Subsides	Finansu operācijas Opérations financières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
L s				
398.325	11.350.125	492.696	—	29.683.880
534.352	1.124.438	763.110	11.185	5.450.700
30.146	186.968	87.448	1.656	1.066.379
18.427	47.094	46.423	1.797	558.812
4.769	4.708	5.086	1.287	75.425
986.019	12.713.333	1.394.763	15.925	36.835.196
1,3	38,2	1,7	—	100,0
9,8	20,6	14,0	0,2	100,0
2,8	17,5	8,2	0,2	100,0
3,3	8,4	8,3	0,3	100,0
6,3	6,2	6,7	1,7	100,0
2,7	34,5	3,8	0,0	100,0
habitant				
0,8	21,8	0,9	—	57,1
2,0	4,1	2,8	0,1	20,1
0,3	2,0	0,9	0,0	11,5
0,3	0,8	0,8	0,0	9,4
0,3	0,3	0,3	0,1	4,9
1,0	13,2	1,5	0,0	38,4

saņēma—1,40 milj. ls, bet 1930.—0,50 milj. ls, kas 1913. gadā sastādīja — 3,8 un 1930. — 1,0% no budžeta kopsummas. Izdevumu atmaksas nāca, galvenā kārtā, no valsts par kara spēka telpām un citiem izdevumiem, kuŗus pilsētu pašvaldības bija izdarījušas valsts iestāžu uzturēšanai. Sevišķi lielas šīs atmaksas ir II. grupas pilsētām, kur to lielākā daļa ir Daugavpili. Kā jau zināms, pirms kara Daugavpili bija diezgan liels garnizons un tā vajadzībām pilsētas pašvaldības izdarīja lielākus izdevumus, kuŗus tad valsts atmaksāja.

Ieņēmumi no finansu operācijām pirms kara sastādīja ļoti lielas summas un 1913. gadā tie līdzinājās — 12,71 milj. ls, bet 1930. — 2,26 milj. ls. Dažos pēckara gados ieņēmumi no finansu operācijām bija lielāki par to summu, kāda iznāca 1930. gadā, tomēr pirmskara summu tā nekad nesasniedza, tāpēc arī procentos no budžeta kopsummas finansu operācijas 1913. gadā sastādīja 34,5% un 1930. — 4,8%. Arī uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1913. gadā iznāca 13,26 ls liela summa, bet 1930 — 3,26 ls.

№ 162. Finansu operācijas 1913. gadā.
№ 162. Opérations financières en 1913.

Pilsētu grupas Groupes des villes	Kapitālu un vērtspapīru rentes Rente des capitaux et des valeurs mobilières	Aizņēmumi Emprunts	Kapitālu un vērtspapīru izlietošana Utilisation des capitaux et des valeurs mobilières	Aktīvu realizācija Réalisation des actifs	Pārējie Autres	Kopā Total
L s						
I.	825.839	4.364.533	6.080.196	79.557	—	11.350.125
II.	195.981	98.790	606.947	177.950	44.771	1.124.439
III.	12.973	87.771	42.597	5.519	38.107	186.967
IV.	15.777	16.020	14.818	11	467	47.093
V.	3.970	—	737	—	—	4.707
Kopā Total	1.054.540	4.567.114	6.745.295	263.037	83.345	12.713.331

1913. gadā lielākā nozīme finansu operācijām bija Rīgā, kur tas sastādīja — 38,2%, II. grupas — 20,6%, III. — 17,5%, IV. — 8,4% un V. — 6,3% no ieņēmumu kopsummas. Starp finansu operācijām lielākos ieņēmumus dod kapitālu un vērtspapīru izlietošana — pāri par pusi no kopsummas; gandrīz 2/5 daļas sastāda aizņēmumi; aktīvu realizācija (kustamas un nekustamas mantas pārdošana, apdrošināšanas prēmijas) samērā sastāda mazu daļu no finansu operācijām. Tikai minētie trīs finansu operāciju posteņi ir pieskaitāmi pie ārkārtējiem ieņēmumiem un tie arī sastāda lielāko daļu no visām finansu operācijām. Kapitālu un vērtspapīru rentes, kuŗas skaitāmas pie kārtējiem ieņēmumiem, samērā sastāda niecīgu daļu. Izlietoti ir galvenā kārtā rezerves kapitāli. Pie finansu operācijām ir pieskaitīts arī deficīts

Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913. gadā dažām pilsētām nesaskan ar ieņēmumiem, jo pie budžeta izpildīšanas tas pilnīgi tā nerealizējās, kā bija paredzēts. Tāpēc dažām pilsētām faktisko ieņēmumu un izdevumu summas nesaskan. Dažas pilsētu pašvaldības šīs nesaskaņas novērsa tādā veidā, ka ieņēmumu pārpalikumu pievienoja rezerves kapitālām (kapitāla nodibināšana un to papildināšana), bet visas pilsētas šādā veidā tomēr savus pārskatus nav noslēgušas. Katrā ziņā difference starp faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem ir pilnīgi legāla.

Pirms kara pilsētu pašvaldību budžeti ļoti lielā mērā atšķiras no tagadējiem. Dažiem izdevumu posteņiem 1930. gadā

№ 163. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913. gadā.

№ 163. Dépenses des municipalités en 1913.

№	Izdevumi Dépenses	Administratīvie	Nekustama	Uzņēmumi un	Veselības	Izglītība	Sociālā	Labiercība	Finansu	Nepareizēti	Kapitālu	Kopā
		Dépenses administratives	Immeubles	Entreprises et établissements	Hygiène publique	Instruction	Assistance sociale	Établissements de bon ordre	Opérations financières	Dépenses imprévues	Placement de capitaux	
№	Pilsētu grupas Groupes des villes											Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L s												
1	I.	3.709.360	—	306.165	2.945.291	2.261.618	1.571.526	4.392.141	3.616.190	—	10.881.589	29.683.880
2	II.	1.791.294	587	116.945	476.241	536.918	109.042	1.052.456	969.678	12.383	278.385	5.343.929
3	III.	341.337	760	5.383	47.476	234.842	7.711	157.763	137.026	473	103.224	1.035.995
4	IV.	207.599	51	25.822	43.702	56.411	16.479	113.916	22.626	21.814	35.988	544.408
5	V.	36.511	—	1.311	1.235	4.962	59	22.607	267	—	5.413	72.365
	Kopā — Total	6.086.101	1.398	455.626	3.513.945	3.094.751	1.704.817	5.738.883	4.745.787	34.670	11.304.599	36.680.577
Procentos — Pourcentage												
6	I.	12,5	—	1,0	9,9	7,6	5,3	14,8	12,2	—	36,7	100,0
7	II.	33,5	0,0	2,2	8,9	10,0	2,1	19,7	18,2	0,2	5,2	100,0
8	III.	32,9	0,1	0,5	4,6	22,7	0,7	15,3	13,2	0,0	10,0	100,0
9	IV.	38,2	0,0	4,8	8,1	10,3	3,0	21,0	4,2	4,0	6,4	100,0
10	V.	49,9	—	1,8	1,6	6,9	0,0	31,9	0,4	—	7,5	100,0
	Kopā — Total	16,6	0,0	1,3	9,6	8,4	4,6	15,7	12,9	0,1	30,8	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — moyenne par habitant (en ls)												
11	I.	7,1	—	0,6	5,7	4,3	3,0	8,5	7,0	—	20,9	57,1
12	II.	6,6	0,0	0,4	1,8	2,0	0,4	3,9	3,6	0,0	1,0	19,7
13	III.	3,7	0,0	0,1	0,5	2,5	0,1	1,7	1,5	0,0	1,1	11,2
14	IV.	3,5	0,0	0,4	0,7	1,0	0,3	1,9	0,4	0,4	0,6	9,2
15	V.	2,3	—	0,1	0,1	0,3	0,0	1,5	0,0	—	0,4	4,7
	Kopā — Total	6,4	0,0	0,5	3,7	3,2	1,8	6,0	4,9	0,0	11,8	38,3

ziedoja ļoti lielas summas, bet 1913. gada izdevumos tiem bija ļoti maza nozīme. Administratīvie izdevumi pirms kara bija lielāki, kā tagad: 1913. gadā administratīvie izdevumi līdzinājās—6,09 un 1930.—5,52 milj. ls, kas 1913. gadā no izdevumu kopsummas sastādīja — 16,6 un 1930. — 11,8%. Tik lieli administratīvie izdevumi izskaidrojami ar to, ka pilsētu pašvaldības ar daudz lielākām summām piedalījās saimniecībā (par to viņas saņēma arī atmaksas), bet no otras puses, šīs summas figurē administratīvos izdevumos. Lielākās summas šeit iznāca kaņaspēka uzturēšanai un policijai; šie izdevumi sastādīja gandrīz pu si no visiem administratīviem izdevumiem. Tā kā pie administratīvo izdevumu pareizas novērtēšanas tas jāņem vērā, ka starp tiem skaitās arī līdzdalība valsts saimniecībā, kuŗa sastāda ļoti lielu daļu no viņu kopsummas, bet no otras puses, pēc kuŗa pilsētu pašvaldību budžetos tas ar tik lielām summām valsts saimniecībā nepiedalās. Pa atsevišķām pilsētu grupām Rīgā administratīvie izdevumi sastāda 12,5% no izdevumu kopsummas, II. grupā — 33,5, IV. — 38,2

un V. — 49,9%. Mazajās pilsētās administratīvie izdevumi sastāda lielāku daļu no izdevumu kopsummas, tas nozīmē, ka tur pilsētu pašvaldības administrācijai, no vienas puses, samērā deva lielāku daļu no izdevumu kopsummas, bet no otras puses, mazajās pilsētās lielākā mērā atstāja iespaidu līdzdalība valsts saimniecībā — policija un kaņaspēka novietošana. (No šī redzes viedokļa būtu pareizāki līdzdalību valsts saimniecībā nodalīt no pārējiem administratīviem izdevumiem, tad rastos pareizāka aina par tiešajiem pilsētu pašvaldību izdevumiem, bet tad tie nebūtu salīdzināmi ar pēckuŗa skaitļiem, jo tie ir pieskaitīti pie administratīviem izdevumiem; katrā ziņā pēckuŗa gados pilsētu pašvaldības valsts saimniecībā ņem mazāku daļību, kā pirms kuŗa, tāpēc arī administratīvie izdevumi uz šī rēķina pirms kuŗa ir stipri lieli).

Zaudējumiem no nekustamas mantas ekspluatēšanas ir gadijuma raksturs, un to summa 1913. gadā ir ļoti niecīga. Lielākās summas ir zaudētas, vai pareizāki, izdotas tirgus uzturēšanai. Ieņēmumi, kā jau zināms, no

Nē 164. Ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi 1913.

Nē 164. Recettes et dépenses extraordinaires en 1913.

Grupas Groupes	Ieņēmumi Recettes	Izdevumi Dépenses	+ Starpība + Différence
	L s		
I.	10.524.286	10.881.589	— 357.303
II.	883.687	278.385	+ 605.302
III.	135.887	103.224	+ 32.663
IV.	30.849	35.988	— 5.139
V.	737	5.413	— 4.676
Kopā — Total	11.575.446	11.304.599	+ 270.847

tirgus ir ievietoti pie nodokļiem. Bez tirgus uzturēšanas izdevumiem, kas paredzēti starp uzņēmumu zaudējumiem, pilsētu pašvaldības vēl zaudējušas summas uz dažādiem gadījuma uzņēmumiem, piemēram krēslu taisīšanu, kūdras fabrikām u. t. t. Šīs summas nav lielas un viņas daudz mazākas kā 1930. gadā.

Veselības aizsardzībai pilsētu pašvaldības 1913. gadā izdeva — 3,51 un 1930. — 7,94 milj. ls, kas sastādīja — 9,6% un 15,6% no izdevumu kopsummas. Uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca — 3,67 un 1930. — 10,58 ls lielas summas. Tagad veselības aizsardzībai izdod lielākas summas, kā pirms kara. Tomēr te jāņem vērā, ka daļu no izdevumiem pilsētu pašvaldības, kā pirms kara, tā arī tagad, dabū atpakaļ. Lielākās summas pilsētu pašvaldības izdod dziedniecības iestāžu uzturēšanai, bet tās saņem arī ārstēšanas naudas, ar kuŗām sedz daļu no izdevumiem. Pa atsevišķām grupām lielākās summas iznāk uz Rīgu, kuŗa veselības aizsardzībai deva 9,9% no visiem izdevumiem, II. grupas — 8,9, III. — 4,6 un V. — 1,6%, vai uz vienu iedzīvotāju Rīga veselības aizsardzībai izdeva — 5,7 ls, II. — 1,8, III. — 0,5 un V. — 0,1 ls.

Izglītības veicināšanai 1913. gadā izdeva — 3,10 un 1930. — 13,19 milj. ls, kas 1913. g. sastādīja — 8,4% un 1930. — 28,1% no visiem izdevumiem, bet uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca — 3,23 un 1930. — 19,00 ls. Pirms kara izglītības veicināšanai izdeva daudz mazākas summas, kā 1930. gadā. Tagad pilsētu pašvaldībām ar likumu uzlikts rūpēties par obligatoriskām skolām, bet pirms kara tas nebija. Pirms kara lielākie izdevumi bija pamatskolu un vidusskolu uzturēšanai. Pa atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi izglītībai no to kopsum-

mas bija vidus grupām un piemēram III. — tie sastādīja 22,7% no izdevumu kopsummas.

Izdevumi sociālai palīdzībai 1913. gadā līdzinājās — 1,71 un 1930. — 6,16 milj. ls, kas 1913. gadā sastādīja — 4,6% un 1930. — 13,2% no izdevumu kopsummas, bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca — 1,78 un 1930. — 8,88 ls lielas summas. Sociālā palīdzība tagad jāsniedz trūcīgiem iedzīvotājiem uz īpaša likuma pamata un šie izdevumi pilsētu pašvaldībām ir jāizdara neatkarīgi no to grības. Pirms kara, tāpat kā tagad lielākie sociālās palīdzības izdevumi bija slēgtai un atklātai apgādei. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākie izdevumi bija Rīgai.

Izdevumi labierīcībai 1913. gadā līdzinājās — 5,74 un 1930. — 4,45 milj. ls, kas 1913. gadā sastādīja — 15,7% un 1930. — 9,5% no izdevumu kopsummas. Pirms kara izdevumi labierīcībai sastādīja lielāku summu un lielāku daļu no budžeta, kā 1930. gadā. Pilsētu pašvaldības izdeva lielas summas ne tik vien ielu u. c. satiksmes ceļu uzlabošanai, bet tās lielāka vai mazāka mērā izdarīja arī dažādus citus darbus. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākās summas izdeva Rīga.

Izdevumi finansu operācijām pirmskara gados bija lielāki, kā 1930. gadā. Pirms kara šie izdevumi sastādījās, galvenā kārtā no parādu un to procentu nomaksas. Lielākie šāda veida izdevumi bija Rīgai. Bez tam Rīgai vēl neliela summa iznāca pie obligāciju aizņēmuma realizēšanas uz to kursu zaudējumiem. Provincēs pilsētām, izņemot II. grupu, izdevumi parādu un to procentu nomaksai ir mazi.

Kapitālu ieguldījumos 1913. gadā izdeva — 11,30 milj. ls un 1930. — 6,86 milj. ls, kas 1913. gadā no izdevumu kopsummas sastādīja — 30,8% un 1930. — 14,6%, bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca 11,80% un 1930. — 9,89 ls. Pirms kara lielākās summas izdeva kapitālu nodibināšanai un to papildināšanai uzņēmumiem un pāsākumiem, nekustamas mantas un inventāra iegādāšanai administrācijas vajadzībām, dziedniecības iestādēm u. t. t. Pirms kara pilsētu pašvaldības saņēma lielas summas realizējot aizņēmumus, vai arī aizņemoties no kapitāliem, bet šīs summas gāja, galvenā kārtā, dažādos kapitālu ieguldījumos.

Pirms kara pilsētu pašvaldību ārkārtējie ieņēmumi vairāk, vai mazāk balansējās ar izdevumiem. Bija pat tādas pilsētas, kur ārkārtējie ieņēmumi pārsniedza izdevumus. Tā piemēram 1913. gadā bija Liepāja u. c. pilsētām. Liepājas pilsētas paš-

valdība savā 1913. gada pārskatā žēlojas par grūto finansiēlo stāvokli un lūdz valdību pārņemt dažus izdevumus, bet no otras puses, dot jaunus ieņēmumu avotus. Liepājas pilsēta pēdējā pečkaļa gadā diezgan lielos apmēros tekošo izdevumu segšanai izlietoja arī kapitālus, tāpēc arī iznāk,

№ 165. Elektriības iestādes.

№	Gadi	1929		1930	
		L s			
1	Ieņēmumu un izdevumu posteņi				
1	Ieņēmumi kopā	12.592.591	14.262.189		
2	I. No strāvas pārdošanas	11.839.247	13.288.507		
3	II. Skaitītāju u. c. aparātu iznomašana	24.422	93.580		
4	III. Privātdarbi	103.135	235.200		
5	IV. Dažādi	265.924	248.097		
6	V. No strāvas tālāk izdalīšanas	359.863	396.805		
7	Peļņa	7.858.265	8.965.183		
8	Izdevumi kopā	4.736.281	5.297.006		
9	I. Pārvaldes izdevumi	989.563	1.014.413		
10	to starpā: a. atalgojumi	725.102	864.280		
11	II. Speka staciju	2.682.170	3.253.941		
12	to starpā: a. atalgojumi	471.030	541.731		
13	b. rīcības materiāli (kurin.smēru)	1.926.308	2.322.909		
14	c. katli un mašīnas	84.577	115.206		
15	III. Kabeļu tīkls	665.651	655.823		
16	to starpā: a. atalgojumi	270.548	290.538		
17	b. kabeļu iegādāšana un uzturēšana	159.623	157.409		
18	c. transformatoru uzturēšana	53.500	44.900		
19	IV. Strāvas pirkšana	173.274	195.996		
20	V. Amortizācija	191.369	135.810		
21	VI. Dažādi	34.254	41.023		
22	Zaudējums	1.955	—		
23	Uzņēmumu skaits	30	32		
24	to starpā: uzņēmumi strāvas tālākizdalīšanai	14	14		

№ 166. Ūdensvads.

№	Gadi	1929		1930	
		L s			
1	Ieņēmumu un izdevumu posteņi				
1	Ieņēmumi	1.933.055	1.919.589		
2	I. No ūdens pārdošanas	1.893.772	1.887.975		
3	II. Privātdarbi	33.205	23.500		
4	III. Dažādi	6.078	8.114		
5	Peļņa	1.265.589	1.221.009		
6	Izdevumi	668.066	698.580		
7	I. Pārvaldes izdevumi	314.174	353.494		
8	to starpā: atalgojumi	289.229	302.534		
9	II. Rīcības izdevumi (kurināmais etc.)	194.997	207.240		
10	III. Uzturēšanas izdevumi	152.616	131.070		
11	to starpā: a. rezervuāri, katli, mašīnas	30.502	36.232		
12	b. ielu tīkls	58.600	41.150		
13	c. privātdarbi	27.714	17.000		
14	IV. Amortizācija	5.779	6.776		
15	V. Dažādi	500	—		
16	Zaudējums	600	—		
17	Uzņēmumu skaits	5	5		

ka II. grupas pilsētas ar ārkārtējiem ieņēmumiem sedz tekošos izdevumus. III. grupas pilsētas 1913. gadā realizēja aizņēmumus (Cēsis), no kuriem palika lielākas summas pari un līdz ar to iznāk, it kā tas ar ārkārtējiem ieņēmumiem segtu kārtējus izdevumus. Skaitļi par 1913. gadu nav uzskatāmi kā galīgi un tos, līdz ar Rēzeknes un Ludzas pārskatu saņemšanu, izlabos.

VI. Pilsētu pašvaldību uzņēmumi.

VI. Entreprises des municipalités.

Pilsētu pašvaldību uzņēmumu jautājumam pēdējā laikā piegriež lielu vērību. Kā tas bija redzams no pilsētu pašvaldību ieņēmumiem, uzņēmumu peļņa starp tiem

№ 167. Lopkautuves.

№	Gadi	1929		1930	
		L s			
1	Ieņēmumu un izdevumu posteņi				
1	Ieņēmumi	1.220.842	1.174.375		
2	I. Nodoklis no gaļas sanitārās pārraudzības	475.400	456.150		
3	II. Pārējās lopkautuves nodevas	602.086	569.711		
4	III. Lopkautuves jeb tās daļas iznomāšana	100.157	102.976		
5	IV. Dažādi	43.199	45.538		
6	Peļņa — neieskaitot gaļas sanitārās pārraudzības nodekļi	180.443	179.814		
7	Peļņa — ieskaitot gaļas sanitārās pārraudzības nodekļi	642.629	585.724		
8	Izdevumi	579.363	589.951		
9	I. Vispārējie izdevumi	477.894	496.507		
10	to starpā: a. atalgojumi	397.212	424.723		
11	II. Rīcības izdevumi	91.436	82.294		
12	III. Dažādi	10.033	11.150		
13	Zaudējumi—neieskaitot gaļas sanitārās pārraudzības nodekļi	14.364	51.540		
14	Zaudējumi — ieskaitot gaļas sanitārās pārraudzības nodekļi	1.150	1.300		
15	Uzņēmumu skaits	48	50		

№ 168. Tirgi.

№	Gadi	1929		1930	
		L s			
1	Ieņēmumu un izdevumu posteņi				
1	Ieņēmumi	1.431.303	1.505.326		
2	I. Tirgus nodeklis	1.247.411	1.315.041		
3	II. No tirgus nodekļa iekasēšanas tiesības iznomāšanas	183.892	190.285		
4	Peļņa	1.021.106	1.067.508		
5	Izdevumi	410.275	437.908		
6	I. Algas	235.766	257.664		
7	II. Ēkas un gruntsgabali	150.181	148.622		
8	III. Dažādi	24.328	31.622		
9	Zaudējumi	78	90		
10	Uzņēmumu skaits	54	55		

№ 169. Rīgas gāzes iestāde.

№	Gadi	L s	
		1929	1930
№	ieņēmumu un izdevumu posteņi		
1	Ieņēmumi	964.300	1.190.733
2	I. Gāzes pārdošana	673.300	817.387
3	a. pēc skaitītājiem	604.900	743.400
4	b. ielu apgaismošanai	68.400	73.987
5	II. Gāzes mērītāju īre	22.301	29.000
6	III. Ražošanas atkritumi un blakus produkti	234.543	305.510
7	IV. Privātdarbi	30.000	35.000
8	V. Peļņa no gāzes aparātu pārdošanas	2.836	2.836
9	VI. Dažādi	1.320	1.000
10	Peļņa	173.338	398.074
11	Izdevumi	790.962	792.659
12	I. Vispārējie izdevumi	294.962	298.869
13	a. atalgojumi	269.424	274.845
14	b. sociālā apdrošināšana	11.634	11.600
15	c. nodokļi	—	850
16	d. propaganda un informācija	7.000	4.000
17	e. tehniskā literatūra	500	500
18	II. Ražošanas izdevumi	306.000	365.500
19	III. Uzturēšanas izdevumi	99.500	69.100
20	a. gruntsgabali un ēkas	8.000	6.000
21	b. speciālo ierīču uzturēšana	40.500	25.000
22	a'. gāzes rezervuāri	3.000	5.000
23	b'. aparāti, mašīnas un katli	13.500	10.000
24	c'. gāzes krāsnis	21.000	7.000
25	c. ielu cauruļu tīkls	27.000	14.000
26	d. māju pievadi	8.000	7.000
27	d. gāzes mērītāji	6.000	7.000
28	f. darba rīki	7.000	7.000
29	g. transportlīdzekļi	3.000	3.000
30	IV. Tīkla paplašināšana	50.000	—
31	V. Blakus produktu sagatavošana	—	29.990
32	VI. Inventārs	40.500	29.200

№ 170. Rīgas autobusi.

№	Gadi	L s	
		1929	1930
№	ieņēmumu un izdevumu posteņi		
1	Braukšanas maksa	129.360	238.200
2	Peļņa	11.600	46.488
3	Izdevumi	117.760	191.712
4	I. Algas un prēmijas	39.160	71.553
5	II. Nodokļi	3.000	2.800
6	III. Eksploataācijas izdevumi	65.200	111.539
7	IV. Autobusu remonts	8.000	4.000
8	V. Garaža	—	2.000
9	VI. Gruntsgabali	2.400	—

№ 171. Koncesionētie uzņēmumi.

№	Gadi	L s sk.			
		1929		1930	
№	Uzņēmumi	Ls	sk.	Ls	sk.
1	Elektriskās iestādes	11.054	5	11.600	4
2	Tramvaji	596.500	1	647.000	1
3	Auto	49.700	4	108.860	4

sastāda ievērojamu daļu, pie kam tai ir tendence pieaugt ne tik vien absolūtos skaitļos, bet arī relatīvi pret budžeta kopsummu. Nākošo rindīņu uzdevumi neietilpst visos sīkumos noskaidrot pilsētu pašvaldību uzņēmumu jautājumu, jo tas prasītu daudz sīkāku pētījumu, nekā to var izdarīt pēc pilsētu budžetiem. Jo te būtu no svara noskaidrot uzņēmumu tarifu politiku, ieguldītos kapitālus, parādus, kas gulstas uz zināmu uzņēmumu, amortizācijas jautājumu, rentabilitāti u. t. t. Pagaidām tas nav iespējams un tāpēc tagad apmierināsimies vienīgi ar dažu lielāko uzņēmumu apgrozījumu konstatēšanu. To izdaris pēc pilsētu pašvaldību budžetiem un tā tad tie nebūs vis faktiskie apgrozījumi, bet gan tikai paredzētie.

Pārejot uz pilsētu pašvaldību uzņēmumu apgrozījumiem un apskatot to peļņu, kurū tie dod, ir jānoskaidro, ka pilsētu pašvaldības var pašas tos ekspluatēt, vai arī izdot koncesiju uz zināmu uzņēmumu privātai personai vai sabiedrībai. Tāpēc peļņa no uzņēmuma var būt divējāda, vai nu kā uzņēmuma darbības rezultāts, vai arī pri-

vātas personas vai sabiedrības atlīdzība par tiesību ekspluatēt zināmu uzņēmumu, pēdējā gadījumā stāvoklis ir ļoti vienkāršs tai ziņā, ka pilsētas pašvaldība saņem zināmu, līgumā noteiktu atlīdzību. Turpretim, ja pilsētas pašvaldība ekspluatē pati uzņēmumu, tad viss atkarājas no darbības rezultātiem (saprotams, ka šīni gadījumā lomu spēlē arī pilsētas pašvaldības uzņēmuma ekspluatēšanas politika). Faktiskās attiecības pilsētu pašvaldībai ar uzņēmēju-ekspluatētāju bieži ir diezgan komplicētas, uzņēmumu tās var arī iznomāt, vai arī citādā veidā to nodot privātam uzņēmējam, kopējais visos šīnis gadījumos būs tomēr tas, ka pilsētu pašvaldības no uzņēmēja saņem zināmu noteiktu atlīdzību, un tām nav noteikšanas, ja tas nav paredzēts koncesijas vai nomas līgumā, par uzņēmuma ekspluatēšanu.

Lielāko peļņu dod elektrības iestādes. No elektrības iestādēm 1929. gadā paredzēja ieņemt — 12,6 un 1930. — 14,3 milj. ls, bet tūrā peļņa no elektrības iestādēm 1929. g. bija aprēķināta uz 7,858 un 1930. — 8,965 milj. ls. Kā redzams, elektrības iestādes pilsētu pašvaldībam dod ļoti lielu peļņu. Lielākā daļu no tās iznāk uz Rīgu. Rīgas elektrības iestādes elektriskās strāvas pārtērētājiem piemēro ļoti dažādus tarifus.

Nē 172. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām).

Nē 172. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

Nē	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			1 0 0 0 l s					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1920		1.025	375	118	99	7	1.624
2	1921		1.223	859	192	192	25	2.491
3	1922		953	822	316	233	80	2.404
4	1923		1.204	1.117	341	260	62	2.984
5	1924		924	886	568	326	101	2.805
6	1925		1.205	1.064	548	684	174	3.675
7	1926		1.249	1.309	871	742	211	4.382
8	1927		1.236	1.207	760	626	193	4.022
9	1928		1.115	952	678	640	268	3.653
10	1929		1.164	1.035	816	591	309	3.915
11	1930		1.243	1.319	712	552	351	4.177
12	1928—1930	caurmērā — moyenne	1.174	1.102	735	594	309	3.914
			P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e					
13	1920		63,1	23,1	7,3	6,1	0,4	100,0
14	1925		32,8	29,0	14,9	18,6	4,7	100,0
15	1929		29,7	26,4	20,9	15,1	7,9	100,0
16	1930		29,7	31,8	17,0	13,2	8,3	100,0
17	1928—1930	caurmērā — moyenne	30,0	28,2	18,7	15,2	7,9	100,0
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
18	1920		5,54	3,46	2,47	3,44	0,98	4,30
19	1925		3,57	7,28	8,20	11,93	7,37	5,82
20	1929		3,08	6,86	11,20	9,64	9,96	5,64
21	1930		3,29	8,75	9,77	9,00	11,31	6,02
22	1928—1930	caurmērā — moyenne	3,11	7,31	10,09	9,69	9,96	5,64

Šie tarifi svārstās diezgan plašās robežās: 1930. gadā par vienu kw. stundu ņēma no 0,076—0,65 ls. Te ir paredzēti ļoti dažādi tarifi: lētākie ir lielrūpniecības (vai tā saucamais speciālais), bet dārgākais ir luksusa tarifs dažādiem izpriece uzņēmumiem. Mājturības tarifs 1930. gadā svārstījās 0,15—0,29 ls par vienu kw. stundu (1929. — 0,29 ls; 1930. gadā ir ieviests mājturībā dubulttarifs), apgaismošanai — 0,17 ls, rūpniecībai—0,14—0,16, rūpniecībai pēc speciāla tarifa — 0,076 (pēc speciāla līguma jānoņem pāri par 300.000 kw. st. gada), ielu dzelzceļam — 0,086, ielu apgaismošanai — 0,10 un luksusa tarifs — 0,65 ls. Rīgā no strāvas pārdošanas 1930. gadā bija paredzēts ieņemt — 10,521 milj. ls, pie kam mājturībai un apgaismošanai pārdotā strāva deva — 5,199 milj. ls lielus ieņēmumus, vai gandrīz pusi, rūpniecībai — 2,415 milj. ls, rūpniecībai pēc speciāla tarifa — 1,382, ielu dzelzceļam — 0,851, ielu apgaismošanai — 0,134 un luksusa — 0,538 milj. ls. Pārējie ieņēmumi no Rīgas elektrības iestādes ir samērā mazi. Starp izdevumiem lielākās summas ir spēka stacijai, kur kurināmie un smēru

materiāli sastāda vairāk kā pusi no visiem izdevumiem.

Ūdens vadu pilsētu pašvaldības arī ekspluatē ar diezgan lielu peļņu. Lielākā daļa no šīs peļņas iznāk uz Rīgu. Salīdzinot ieņēmumu un izdevumu posteņus par pēdējiem gadiem, novērojama to svārstīšanās, kas izskaidrojama ar vienas pilsētas ļoti lielu pārsvaru un katru pārmaiņu tās budžetā rada atsevišķo posteņu svārstīšanos arī pa visu kopsavilkumu.

Ieņēmumi no lopkautuvēm ir saistīti ar nodokli (nodevu), kuŗu iekasē par gaļas sanitāro pārraudzību. Bet pēdējās ieņēmumu summas ir pieskaitītas pie nodokļiem un nodevām. Tapēc, lai dabutu pareizāku ainu par lopkautuvju darbību, pie to ieņēmumiem jāpieskaita minētais nodoklis. Pretējā gadījumā neiegūsim pareizu pārskatu par lopkautuvju darbības finansiēliem rezultātiem. Šādā veidā aprēķinātie lopkautuvju darbības rezultāti ir diezgan labi un pilsētu pašvaldībām dod ap 600.000 ls lielu peļņu.

Gluzī tas pats ir sakāms par tirgiem. Tirgus nodoklis dod diezgan lielas summas,

№ 173. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pēc avotiem).

№ 173. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par sources).

№№ Gadi Années	Obligato- risko skolotāju algošā- nai*)	Neobliga- toriskām skolām*)	Izglītības ministri- jas**)	Kulturas fonda*)	Finansu ministri- jas pa- balsti***)	Finansu ministri- jas aizde- vumi***)	Žūpības apkarša- nas fonda*)	Kopā Total	
									Appointe- ments aux insti- tuteurs des éco- les obli- gatoires
1000 l s									
1	1920	314	3	—	—	—	1.307	—	1.624
2	1921	645	20	11 ¹⁾	—	262	1.553	—	2.491
3	1922	1.228	45	13 ¹⁾	—	674	444	—	2.404
4	1923	1.500	30	22 ¹⁾	2,4	896	533	—	2.983
5	1924	1.737	120	—	7,7	360	580	—	2.805
6	1925	2.098	174	—	6,2	560	837	—	3.675
7	1926	2.221	182	—	6,2	1.081	847	45	4.382
8	1927	2.258	142	—	13	999	531	80	4.023
9	1928	2.441	173	19 ²⁾	9,7	309	625	76	3.653
10	1929	2.641	204	—	13	269	682	106	3.915
11	1930	2 789 ³⁾	187 ³⁾	—	9,4 ³⁾	202	892	97 ³⁾	4.176
Procentos — Pourcentage									
12	1920	19,3	0,2	—	—	—	80,5	—	100,0
13	1921	25,9	0,8	0,4	—	10,5	62,4	—	100,0
14	1922	51,1	1,9	0,6	—	28,0	18,4	—	100,0
15	1923	50,3	1,0	0,7	0,1	30,0	17,9	—	100,0
16	1924	61,9	4,3	—	0,3	12,8	20,7	—	100,0
17	1925	57,1	4,7	—	0,2	15,2	22,8	—	100,0
18	1926	50,7	4,2	—	0,1	24,7	19,3	1,0	100,0
19	1927	56,2	3,5	—	0,3	24,8	13,2	2,0	100,0
20	1928	66,8	4,7	0,5	0,3	8,5	17,1	2,1	100,0
21	1929	67,5	5,2	—	0,3	6,9	17,4	2,7	100,0
22	1930	66,8	4,5	—	0,2	4,8	21,4	2,3	100,0

bet tās pieskaita pie nodokļiem un nodevām, un tāpēc pie pareizas ieņēmumu aprēķināšanas tās ir jāpieskaita pie ieņēmumiem un tadā gadījumā tās pilsētu pašvaldībām dod lielu peļņu, kuŗa pēdējos gados svārstās ap 1,0 milj. ls.

Gāzes iestāde ir tikai Rīgai, kuŗai tā dod diezgan ievērojamu peļņu. Lielākie ieņēmumi nāk no gāzes pārdošanas, tomēr arī ražošanas atkritumi un blakus produkti dod diezgan redzamas summas. Lielākās izdevumu summas iznāk uz ogleņiem citiem ražošanai nepieciešamiem materiāliem. Arī vispārējie pārvaldes izdevumi, starp kuŗiem lielākās summas iznāk uz atalgojumiem, ir diezgan lieli.

Autobusu satiksmi arī uztur vienīgi Rīga. Pie autobusu ekspluatēšanas vienīgais ieņēmumu avots ir braukšanas maksa. Starp izdevumiem pirmā vietā minami degun smērmateriāli un otrā vietā ir darbi-

nieku un kalpotāju algas. Sakarā ar prasībām pēc ērtākas satiksmes, jādomā, ka autobusu ekspluatēšana paplašināsies. 1930. gadā salīdzinot ar iepriekšējo gadu tā ir divkārošusies

Koncesētos uzņēmumus dažreiz grūti atšķirt no izīrētiem, sevišķi ja tas nav saistīts ar lielākām izbūvēm un ierīcēm. Daži šādi uzņēmumi ir izdalīti, kaut gan nav izslēgts, ka bez tiem atrodami vēl citi. No šiem uzņēmumiem lielāko peļņu dod Rīgas ielu dzelzceļš. Pie šīs peļņas jāpiezīmē ka neliela summa no tās ir atvilкта kā samaksa par dzelztilta lietošanu.

VII. Pabalsti un aizdevumi. Parādi.

VII. Subventions et prêts. Dettes.

Pilsētu pašvaldības visu laiku ir saņēmušas pabalstus un aizdevumus no valsts. Jau sākot ar 1919. gada septembri, kad

1) No Latgales 55 milj. rbļ. fonda; 2) Plūdu gadā trūcīgiem skolēniem caur pamatskolu inspektoriem no finansu ministrijas summām; 3) Šie skaitļi attiecas par laiku no 1. I. līdz 31. XII. 1930. gadā. *) Par periodu no 1. aprīļa uzrādītā gada līdz 31. martam nākošā gadā. **) Par periodu no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

№ 174. Pabalsti un aizdevumi 1920.—1930. (pa pilsētu grupām).

№ 174. Subventions et prêts de 1920 à 1930 (par groupes des villes).

№ №	Gadi Années	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		1 0 0 0 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920	1.025	122	231	62	184	1.624
2	1921	1.222	219	689	83	278	2.491
3	1922	953	281	554	234	382	2.404
4	1923	1.204	264	684	299	532	2.983
5	1924	924	516	559	334	472	2.805
6	1925	1.206	586	801	480	602	3.675
7	1926	1.249	655	1.071	614	793	4.382
8	1927	1.236	607	841	610	728	4.022
9	1928	1.115	501	718	420	899	3.653
10	1929	1.164	672	586	663	830	3.915
11	1930	1.243	486	880	670	898	4.177
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	1.174	553	728	584	875	3.914
P r o c e n t o s — P o u r c e n t a g e							
13	1920	63,1	7,5	14,2	3,8	11,4	100,0
14	1925	32,8	15,9	21,8	13,1	16,4	100,0
15	1929	29,7	17,2	15,0	16,9	21,2	100,0
16	1930	29,7	11,7	21,1	16,0	21,5	100,0
17	1928—1930 caurmērā — moyenne	30,0	14,1	18,6	14,9	22,4	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
18	1920	5,54	3,67	2,94	1,80	4,00	4,30
19	1925	3,57	10,18	7,79	8,07	8,15	5,82
20	1929	3,08	10,17	5,76	9,76	10,36	5,64
21	1930	3,29	7,36	8,64	9,86	11,20	6,02
22	1928—1930 caurmērā — moyenne	3,11	8,37	7,15	8,60	10,92	5,64

izdeva „noteikumus par pabalsta izsniegšanu pašvaldības iestādēm priekš skolotāju algām, skolu ēku remontiem, skolu inventāra iegādāšanai un citām nepieciešamām skolu vajadzībām⁴¹⁾ pabalstu un aizdevumu lietu centās regulēt likumdošanas kārtībā. 1920. gadā izdeva „noteikumus par aizdevumu izsniegšanu pašvaldības iestādēm skolu vajadzībām⁴²⁾, Abi minētie noteikumi attiecas uz dažādām skolu vajadzībām, bet ar 1920. gada „likumu par valsts aizdevumiem un viņu nodrošināšanu⁴³⁾ paredzēja arī aizdevumus pilsētu labierīcību atjaunošanai un paplašināšanai.

Valsts aizdevumus pašvaldībām, kā to paredzēja minētais likums izsniedza, galvenā kārtā, no saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda. Bet arī valsts budžetos paredzēja īpašas summas aizdevumiem pašvaldībām. Pabalstus pašvaldībām izsniedza, galvenā kārtā, no budžetā paredzētām summām. Starp valsts pabalstiem un aizdevumiem, pēc viņu izsniegšanas noteikumiem, ir liela starpība. To norāda jau

pats nosaukums. Bet īstenībā, kā to rādīja „likums par pašvaldībām izsniegto aizdevumu nokārtošanu un daļas dzēšanu⁴⁴⁾ tā nav tik liela. Un beidzot lielu daļu no valsts aizdevumiem dzēsa ar pabalstiem. Tāpēc arī šini apskatā pabalstus un valsts aizdevumus skaitīs kopā (pie tiem neskaitīs pilsētu pašvaldību aizņēmumus valsts kredītiestādēs).

Pabalstus un aizdevumus pilsētu pašvaldībām savos budžetos uzņēma, galvenā kārtā, divas ministrijas — finanšu un izglītības. Bez šīm ministrijām pilsētu pašvaldībām pabalstus vēl izsniedz citas ministrijas un iestādes: iekšlietu (kā žūpības apkaršanas fonda), kultūras fonds u. t. t. Tomēr lielākos pabalstus saņem no izglītības un finanšu, bet aizdevumus no finanšu m-jas. Pie šo pabalstu un aizdevumu summu salīdzināšanas un noskaidrošanas ir jāatduras uz vienu ļoti lielu trūkumu — pabalstu un aizdevumu summas nav iespējams dot par vienu un to pašu periodu, jo pilsētu pašvaldību budžeta gads sakrīt ar kalendara gadu, bet valstij tas sākas 1. aprīlī

¹⁾ Papildinājums pie likumu un valdības rīkojuma krājuma № 7. ²⁾ Ibidem № 28. ³⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1920. № 197. ⁴⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1918. № 118.

№ 175. Obligatorio skolu skolotāju skaits 1930./1931.
 № 175. Nombre des instituteurs des écoles obligatoires en 1930/1931.

№ Gruppas Groupes	Pilna alga 1/1 appointe- ment	Pusalga 1/2 appointe- ment	Kopā Total	Procentos — Pourcentage	
				Pilna alga 1/1 appointe- ment	Pusalga 1/2 appointe- ment
1 I.	—	1.436	1.436	—	100,0
2 II.	167	468	635	26,3	73,7
3 III.	147	189	336	43,7	56,3
4 IV.	80	153	233	34,3	65,7
5 V.	107	67	174	61,5	38,5
Kopā — Total	501	2.313	2.814	17,8	82,2
Apgabali — Provinces					
6 Rīga	—	1.436	1.436	—	100,0
7 Vidzeme	67	204	271	24,7	75,3
8 Kurzeme	63	375	438	14,4	85,6
9 Zemgale	84	166	250	33,6	66,4
10 Latgale	287	132	419	68,5	31,5
Kopā — Total	501	2.313	2.814	17,8	82,2

un beidzās 31. martā nākošā gadā.¹⁾ Tāpēc arī gadījumā, ja pilsētu pašvaldības saimniecības gadu vajadzēs salīdzināt ar valsti, tad no valsts attiecīgā saimniecības gada sakrītis tikai 9 mēneši (no 1. aprīļa līdz 31. decembrim), bet pilsētu pašvaldības saimniecības gada daļa, no 1. janvāra līdz 31. martam, nesakrītis, valstij to ņem pa vienu gadu vēlāk. Piemēram, pilsētu pašvaldību 1929. saimniecības gadu salīdzinās ar valsts 1929./1930. saimniecības gadu. Tā ir diezgan liela neērtība, no kuŗas pagaidām nav iespējams atsvabināties.

Finansu ministrijas aizdevumi ir skaitīti kopā ar pabalstiem. Tas ir darīts tāpēc, ka līdz šim starp tiem lielas atšķirības nav bijušas. Tiesa, izsniedzot aizdevumus paredz to atmaksu, par tiem jāmaksā zināmas rentes u. t. t. Tomēr mūsu apstākļos finansu ministrijas aizdevumus reti kad atmaksā, atsevišķos gadījumos tos pārved uz valsts kredītiestādēm, bet lielāko daļu no tiem dzēš ar pabalstu (1928. gada likums par aizdevumiem 1927. gada 1. novembrī), tā kā beidzot aizdevuma vietā pilsētu pašvaldības saņem pabalstu un aizdevums ir dzēsts. Paredzot, ka šāda aizdevuma dzēšana ir iespējama arī uz priekšu tie skaitīti kopā ar pabalstiem. Tie gadījumi, kad aizdevumus pārved uz Latvijas hipotēku banku, vai arī pilsētu pašvaldības atsevišķos

gadījumos nomaksā savus parādus ir atzīmēti.

Pabalstu summas (ieskaitot tais arī finansu ministrijas aizdevumus), kuŗas pilsētu pašvaldības ir saņēmušas no valsts, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir pieaugušas. Izņēmums ir ar 1927. un 1928. gadiem, kad tās nedaudz samazinājās, bet nākošos gados atkal pieaug. 1930. gadā pilsētu pašvaldības no valsts saņēma 4,2 milj. ls lielu summu, no kuŗas 2,8 milj. ls nāca no izglītības ministrijas obligatorio skolu skolotāju algošanai, 0,9 milj. ls finansu ministrijas aizdevumi, 0,2 pabalsti; 0,2 milj. ls no izglītības ministrijas neobligatorio skolām, 0,1 milj. ls no iekšlietu ministrijas župības apkarozanas fonda un vēl daži sīki pabalsti. Lielākos pabalstus pilsētu pašvaldības saņem no izglītības ministrijas obligatorio skolu skolotāju algošanai, šie pabalsti sastādīja 1930. gadā 66,8% no to kopsummas, nākošās vietas ir finansu ministrijas aizdevumi — 21,4%, finansu ministrijas pabalsti — 4,8%, neobligatorio skolām — 4,5% u. t. t.

Salīdzinot pabalstu summas pa atsevišķām grupām, novērojams kā Rīgai samērā piešķir mazākus pabalstus, kā pārējām pilsētām. 1930. gadā Rīga caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir saņēmusi 3,15 ls lielus pabalstus, II. grupas pilsētās 8,75 ls, III. —

¹⁾ Šo trūkumu par nožēlošanu nebūs tik viegli novērst, jo pilsētu pašvaldību darbinieki neatsaka no pašvaldības gada, un no otras puses nav paredzams, ka Saeima grozītu valsts saimniecības gada periodu.

Nē 176. Izglītības ministrijas piemaksas pilsētu obligatorisko skolu skolotāju algām 1919.—1930. (pa pilsētu grupām).

Nē 176. Paiement supplém. du Ministère de l'Instruction aux appointements des instituteurs des écoles obligatoires de 1919 à 1930 (par groupes des villes).

Nē	Gadi Années	Grupās Groupes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			l s					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1919		36.765	—	21.424	13.728	1.226	73.143
2	1920		—	3.543	3.000	800	400	7.743
3	1920/21		125.577	98.234	48.981	28.383	4.996	306.171
4	1921/22		253.392	188.847	107.683	79.025	15.799	644.746
5	1922/23		511.130	369.283	207.163	111.893	28.704	1.228.173
6	1923/24		622.530	445.897	249.644	146.320	36.066	1.500.457
7	1924/25		736.468	485.128	288.018	184.498	43.399	1.737.511
8	1925/26		922.586	564.161	340.250	220.217	50.286	2.097.500
9	1926/27		893.853	629.741	385.680	247.056	64.187	2.220.517
10	1927/28		907.116	625.206	393.704	263.090	68.674	2.257.790
11	1928/29		927.699	633.901	396.074	282.268	201.012	2.440.954
12	1929/30		1.011.216	667.965	428.925	297.566	234.546	2.640.219
13	1930		998.298	724.296	471.181	328.278	267.267	2.789.320

9,77, IV. — 9,00 un V. — 11,31 ls, bet caurmērā visas pilsētas kopā uz vienu iedzīvotāju saņēmušas 6,02 ls. Lielākos pabalstus uz vienu iedzīvotāju saņēmušas mazās pilsētas, bet mazākos pabalstus Rīga. Tas izskaidrojams ar to, ka mazās pilsētas atrodas grūtākos finansiēlos apstākļos, kā lielās.

Salīdzinot pilsētas pa apgabaliem novērojama aina, kuŗa atkārtojas arī pie lauku pašvaldībām. Latgales pilsētas caurmērā uz vienu iedzīvotāju saņem lielāku valsts pabalstu kā pārējās. 1930. gadā uz vienu Latgales pilsētas iedzīvotāju iznāk 11,20 ls liela summa, uz Zemgales — 9,86, Kurzemes — 8,64 un Vidzemes — 7,36 ls (bez Rīgas, kā jau zināms tā saņem vēl mazāku summu).

1. Obligatorio skolu skolotāju algošanai,

1. Appointements aux instituteurs des écoles obligatoires.

summas izsniedz uz īpaša likuma pamata¹⁾ izglītības ministrija. Likumā paredz, ka pusi algas un ģimenes piemaksu maksā valsts, bet pusi no pašvaldību līdzekļiem. Kuŗa izpostītos apgabalos un uz izglītības ministrijas priekšlikumu arī citur, kur apstākļi to prasa, visa alga izmaksājama no valsts kases.

1930. gadā 2.814 obligatorio skolu skolotāji saņēma algu no valsts kases, pie kam 501 skolotājs saņēma no valsts kases pilnu algu un 2.313 skolotāji saņēma pus-algu, bet otro pusi pēdējiem maksāja pilsētu pašvaldības¹⁾. Pilnu algu no valsts kases saņēma, galvenā kārtā, Latgales pilsētu obligatorio skolu skolotāji: Daugavpili — 133, Rēzeknē — 56, Ludzā — 37, Grivā — 21, Krāslavā — 12, Kārsavā — 10, Balvos — 10 u. t. t., bet Rīgā, Valmierā, Rīgas-Jūrmalā, Cēsīs, Alūksnē u. t. t. neviens no obligatorio skolu skolotājiem no valsts kases pilnu algu nesaņēma, bet gan tikai pusi un otro pusi maksāja attiecīgā pašvaldība. Pa atsevišķām pilsētām lielākās summas 1930. gadā ir saņēmušas: Rīga — 998.000 ls, Daugavpils — 312.000 ls, Liepāja — 235.500, Rēzekne — 133.000 ls, Jelgava — 100.000 ls, bet visas pārējās katra saņēmusi summu, kuŗa nepārsniedz 100.000 ls.

Bez pabalstiem obligatorio skolu skolotāju algošanai, izglītības ministrija vēl izsniedz pabalstus neobligatorio skolām. Starp tiem lielākās summas nāk skolotāju algošanai, bet pārējām vajadzībām izglītības ministrija samērā dod mazas summas. 1930. gadā šādus pabalstus izsniedz tikai 7 pilsētām 186.500 ls apmērā.

Uz 1921. gadā izdotā likuma pamata (Likumu un ministra kabineta rīkojumu

¹⁾ „Likums par obligatorio skolu skolotāju algošanu“ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 921. Nē 112.

№ 177. Izglītības m-jaš piemaksas pilsētu obligatorisko skolu skolotāju algām 1919.—1930. (pa apgabaliem).

№ 177. Paiement supplém. du Ministère de l'Instruction aux appointements des écoles obligatoires de 1919 à 1930 (par provinces).

№ №	Gadi Années	Apgabali Provinces	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
			L s					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1919		36.765	24.857	2.297	7.428	1.796	73.143
2	1920			3.000	250	1.493	3.000	7.743
3	1920/21		125.577	30.800	55.347	22.548	71.899	306.171
4	1921/22		253.392	87.211	136.850	38.535	128.698	644.746
5	1922/23		511.130	113.068	227.705	107.385	268.885	1.228.173
6	1923/24		622.530	129.170	265.805	134.077	348.875	1.500.457
7	1924/25		736.468	151.084	304.001	170.966	374.992	1.737.511
8	1925/26		922.586	176.589	352.341	213.965	432.019	2.097.500
9	1926/27		893.853	196.799	397.750	252.159	479.956	2.220.517
10	1927/28		907.116	212.684	401.948	263.074	472.968	2.257.750
11	1928/29		927.699	280.443	408.448	271.400	552.964	2.440.954
12	1929/30		1.011.216	301.035	432.009	282.099	613.860	2.640.219
13	1930		998.298	333.339	467.316	312.739	677.628	2.789.320
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)								
14	1925/26		2,7	3,1	3,4	3,6	5,8	3,3
15	1930		2,6	5,0	4,6	4,6	8,4	4,0

krājumā 1921. № 112) pusi no obligatorisko skolu skolotāju algām un ģimenes piemaksām maksā no valsts kases. Uz minētā likuma pamata pilsētu pašvaldības saņem zināmas piemaksas no valsts. Katru gadu sastāda skolotāju sarakstus, kuri saņem pilnu algu no valsts un kas saņem pusi. Pavisam no valsts pēdējā mācības gadā — 1930./1931. saņem — 2814 skolotāji, no kuriem pilnu algu saņem 501, bet pusi — 2.313 skolotāji¹⁾. Pa atsevišķām pilsētu grupām bija sekošs skaits: I. (Rīga) — 1.436, II. — 635, III. — 336, IV. — 233, V. — 174 — skolotāji. Rīgā obligatorisko skolu skolotāji saņēma tikai pusalgu; II. grupas pilsētās 167 skolotāji saņēma pilnu algu un 468 pusalgu; III. grupas pilsētās — 147 saņēma pilnu algu un 189 pusalgu; IV. grupas pilsētās 80 skolotāji saņēma pilnu algu un 153 pusalgu un

V. grupas pilsētās 107 saņēma pilnu algu un 67 pusalgu. Mazajās pilsētās skolotāju daļa, kurā saņem no valsts pilnu algu ir lielāka, kā lielajās. Bet pa atsevišķiem apgabaliem pilnu algu saņem galvenā kārtā Latgales pilsētas: Daugavpili — 133 no 206, Rēzeknē — 56 no 86 skolotājiem, Ludzā — 37 no 45, Grīvā — 21 no 25, Krāslavā — 12 no 21, Krustpili — 6 no 7, Kārsavā — 10 no 12, Preiļos — 7 no 10, Subatē — 12 no 16, Varakļānos — 6 no 7, Balvos visi 10 skolotāji saņem pilnu algu no valsts līdzekļiem, Viļānos — 8 no 9 u. t. t. Ari dažās jaunajās pilsētās, kā Valkā, skolotāju skaits, kuri saņem pilnu algu no valsts, ir diezgan liels. Pa atsevišķiem apgabaliem visvairāk skolotāju ar pilnu atalgojumu no valsts kases ir Latgale — 287 skolotāji, ar pusalgu no valsts kases Latgales pilsētās ir tikai 132 skolotāji. Skolotāji ar pilnu

¹⁾ Obligatorio skolu skolotāju skaits, kuri saņem no valsts kases pilnu algu pa atsevišķām pilsētām bija sekošs: Liepāja — 17, Daugavpils — 133, Jelgava — 10, Ventspils — 7, Rēzekne — 56, Tukums — 6, Kuldīga — 5, Jēkabpils — 15, Ludza — 37, Sloka — 7, Grīva — 21, Bauska — 3, Rūjiena — 2, Saldus — 5, Krāslava — 12, Talsi — 2, Smiltene — 2, Aizpute — 2, Valka — 15, Līvāni — 2, Krustpils — 6, Limbaži — 7, Plaviņas — 10, Jannjēlgava — 12, Strenči — 4, Sabīle — 8, Kārsava — 10, Preiļi — 7, Subate — 12, Kandava — 7, Varakļāni — 6, Balvi — 10, Sigulda — 3, Mazsalaca — 2, Viļāni — 8, Priekule — 2, Viesīte — 5, Valdemārpils — 7, Grobiņa — 1, Ape — 5, Kēmeri — 1, Ainaži — 3, Salacgrīva — 2, Lejasciems — 4. Obligatorio skolu skolotāju skaits, kuri saņem no valsts kases pusalgu pa atsevišķām pilsētām bija sekošs: Rīga — 1.436, Liepāja — 240, Daugavpils — 73, Jelgava — 92, Ventspils — 63, Rēzekne — 30, Valmiera — 24, Rīgas Jūrmala — 36, Cēsis — 30, Tukums — 20, Kuldīga — 16, Jēkabpils — 13, Ludza — 8, Sloka — 8, Grīva — 4, Bauska — 15, Rūjiena — 12, Saldus — 14, Krāslava — 9, Talsi — 11, Alūksne — 9, Smiltene — 14, Gubene — 13, Aizpute — 13, Valka — 2, Līvāni — 4, Krustpils — 1, Limbaži — 8, Auce — 12, Plaviņas — 7, Jannjēlgava — 1, Madona — 8, Strenči — 4, Sabīle — 3, Kārsava — 2, Preiļi — 3, Subate — 4, Kandava — 4, Varakļāni — 1, Sigulda — 3, Mazsalaca — 8, Viļāni — 1, Priekule — 6, Ogre — 5, Viesīte — 5, Grobiņa — 5, Ape — 2, Kēmeri — 3, Ainaži — 3, Salacgrīva — 5.

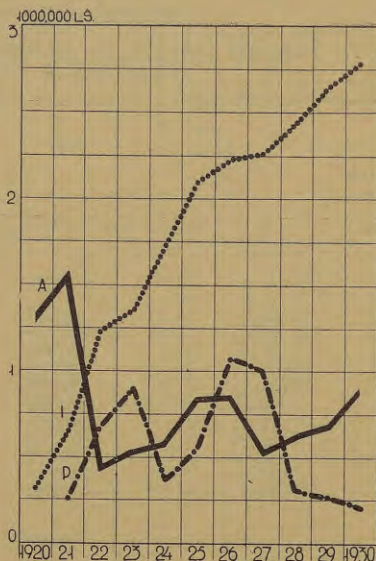

Nr. 17. Pabalstu un aizdevumu kopsumma 1920.—1930.

Nr. 17. Somme générale des subventions et des prêts de 1920 à 1930.

atalgojumu no valsts kases Latgales pilsētās sastāda 68,5%, turpretim pa visām pilsētām — 17,8%, bet Rīgā nav neviena skolotāja, kas saņem pilnu algu no valsts.

Summas izsniegtās obligatorisko skolu skolotāju algošanai pastāvīgi pieaug un 1930. gadā tās sastāda — 2,8 milj. ls. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākās summas saņem Rīga — 1,0 milj. ls apmērā, nākošā vietā ir II. grupas pilsētas, kas saņem 0,7, III. — 0,47, IV. — 0,33 un V. — 0,27 milj. ls. Mazajās pilsētās ar mazāku iedzīvotāju skaitu, arī skolotāju atalgojumi ir mazāki, turpretim lielajās pilsētās tie ir lielāki. Interesantāku ainu dabūjam ja salīdzinām pabalstu summas skolotāju algošanai uz vienu iedzīvotāju un pa apgabaliem. Tad caurmērā pa visām Latvijas pilsētām uz vienu iedzīvotāju 1925./1926. saimniecības gadā iznāca 3,3 ls liela summa, bet 1930. gadā tā jau bija pieaugusi līdz 4,0 ls. Tā kā 5 gadu laikā ir novērojams diezgan liels pabalstu summu pieaugums. Paatsevišķiem apgabaliem uz vienu pilsētas iedzīvotāju iznāk šāda aina: uz vienu Rīgas iedzīvotāju valsts izmaksā obligatorisko skolu skolotāju algām — 2,6 ls, uz vienu Vidzemes pilsētu

Nr. 18. Pabalsti un aizdevumi 1920—1930.

A. — finansu m-jas aizdevumi; i — izglītības m-jas pabalsti skolām, p — finansu m-jas pabalsti.

Nr. 18. Subventions et prêts de 1920 à 1930.

A. — prêts du Ministère des Finances; i. — subventions aux écoles du Ministère d'Instruction; p — subventions du Ministère des Finances.

iedzīvotāju — 5,0, Kurzemes un Zemgales — 4,6, bet Latgales—8,4 ls. Tā kā Latgales pilsētu pašvaldības obligatorisko skolu skolotāju algošanai no valsts saņem 2-kārtīgi tik lielas summas, kā pa visām Latvijas pilsētām (vai pārējās pilsētas, bez Latgales, saņem 3,4 ls uz vienu iedzīvotāju, kas sastāda 2½ reizes mazāku summu). Latgales pilsētām obligatorisko skolu skolotāju algošanai valsts dod lielākas summas, kā pārējām Latvijas pilsētām.

2. Pabalsti neobligatoriskām skolām.

2. Subventions aux écoles non obligatoires.

Bez tiem pabalstiem, kurus pilsētu pašvaldības saņem obligatorisko skolu skolotāju algošanai, izglītības m-ja izsniedz vēl pabalstus dažām neobligatoriskām skolām. Visumā šie pabalsti nav lieli: 1920./1921. saimniecības gadā tie līdzinājās — 2.000 ls, 1921./1922. — 21.000, 1922./1923. — 45.000, 1923./1924. — 30.000, 1924./1925. — 120.000, 1925./1926. — 174.000, 1926./1927. — 182.000,

N° 178. Izglītības ministrijas pabalsti pilsētu pašvaldību neobligatoriskām skolām (1000 ls).

N° 178. Subventions du Ministère de l'Instruction aux écoles non obligatoires des municipalités (en 1000 de Ls).

N ^o N ^o	Mērķi Buts	Skolotāju algām Appointements aux instituteurs	Skolu remontam un jaunbūvei Reparation des bâti- ments et construc- tions nouvelles	Mācības līdzekļiem Moyenne d'enseigne- ment	Inventāram Inventaire	Trūcīgo skolnieku pabalstiem un stipendijām Subventions et bourses aux élèves sans ressources	Dažādi Diverses subventions	Kopā Total
1	1918/20	1	—	—	—	—	—	1
2	1920/21	2	—	—	—	—	—	2
3	1921/22	6	14	1	—	—	—	21
4	1922/23	42	—	1	1	1	—	45
5	1923/24	20	—	7	2	1	—	30
6	1924/25	110	1	6	3	—	—	120
7	1925/26	152	5	13	3	1	—	174
8	1926/27	167	—	14	1	—	—	182
9	1927/28	138	—	3	—	1	—	142
10	1928/29	158	—	4	—	11	—	173
11	1929/30	190	1	7	1	3	2	204
12	1930	184	—	2	—	0,3	—	186

N° 179. Kultūras fonda pabalsti pilsētu pašvaldībām (Ls).

N° 179. Subventions du fonds de civilisation aux municipalités (en Ls).

N ^o	Mērķi Buts	Obligatoriiskām skolām Ecoles obliga- toires	Neobligatoris- kam skolām Ecoles non obligatoires	Ārpus skolas izglītībai Instruction post-scolaire	Kopā Total
1	2	3	4	5	6
1	1923/24	2.400	—	—	2.400
2	1924/25	7.700	—	—	7.700
3	1925/26	6.070	100	—	6.170
4	1926/27	6.210	—	—	6.210
5	1927/28	7.819	1.600	3.500	12.919
6	1928/29	7.956	1.720	—	9.676
7	1929/30	7.219	2.625	3.500	13.344
8	1930	6.737	1.200	1.500	9.437

1927./1928. — 142.000, 1928./1929. — 173.000, 1929./1930. — 204.000 un 1930. — 186.000 ls. Pēdējos gados pabalstu summas svārstās no 142—204.000 ls. Pabalstu summu lielākā daļa ir skolotāju algošanai. Nākošā vietā ir mācības līdzekļu iegādāšanai un pa daļai trūcīgiem skolniekiem. Pēdējā gadā pabalstu summu samazinājiesies sakarā ar vienas skolas pārņemšanu valsts uzturēšanā. 1930. gadā šādus pabalstus saņē-

mušas 7 pilsētas, bet 1924./1925. saimniecības gadā tos saņēma 10 pilsētas. Pa lielākai daļai pabalstus saņem vienas un tas pašas pilsētas, kas uztura neobligatoriskās skolas, kuŗām valsts ir ar mieru piemaksāt.

3. Kultūras fonda pabalsti.

3. Subventions aux fonds de civilisation.

Kultūras fonds dažām pašvaldībām izsniedz nelielus pabalstus obligatorisko un neobligatorisko skolu dažādām vajadzībām. Šīs summas samērā ir ļoti niecīgas. 1929./1930. saimniecības gadā kultūras fonds izsniedza 32 pilsētām 13.344 un 1930. — 29 pilsētām — 9.437 ls. Dažām pilsētām izsniegti tikai 50 ls. Šādām summām nekādas lielas nozīmes nav, tomēr ja pilsētu pašvaldībām tās ir vajadzīgas, tad tas norāda uz lielu līdzekļu trūkumu.

4. Žūpības apkaŗošanai.

4. Lutte contre l'ivrognerie.

No īpaša fonda pašvaldības saņem līdzekļus žūpības apkaŗošanai. Samērā šie līdzekļi nav lieli un tos izsniedz jau noteiktiem mērķiem, kuŗiem tie arī jāizdod. Pēc būtības tās drīzāk ir uzskatamas, kā caurejošas summas, kuŗas pilsētu pašvaldības nevar uzskatīt kā savus līdzekļus, bet tām gan jāizpilda zināmi uzdevumi,

№ 180. Pabalsti pilsētu pašvaldībām žūpības apkarošanai
 № 180. Subventions aux municipalités pour la lutte contre l'ivrognerie

Mērķi	Gadi	1926	1927	1928	1929	1930
		Ls				
I. Propogandai un literatūrai:						
1. Priekšlasījumiem		8.080	11.175	11.000	13.100	11.700
2. Literatūrai		12.200	8.435	5.900	5.181	3.950
3. Gaismas bilžu aparātiem un bilžu demonstrēšanai		—	—	—	500	900
4. Brīvkoncertiem un tautas izrādēm		2.400	5.270	700	3.000	2.600
5. Kino aparātiem un izrādēm		—	—	—	50	—
6. Radio		—	2.450	850	600	1.000
7. Lasamgaldiem		1.200	3.480	4.610	5.260	4.970
8. Bibliotēkām		900	7.800	5.100	6.200	4.250
9. Bibliotēku un lasamgaldu inventāram		—	740	400	400	1.130
10. Pārējiem		300	2.300	700	1.500	500
Kopā		25.080	41.650	29.290	35.791	31.000
II. Pabalsti pretalkohola organizācijām:						
1. Pretalkohola biedrībām		—	1.780	10.750	27.100	16.750
2. „Cerības” pulciņiem		2.000	—	1.800	2.950	2.500
3. Citām organizācijām		—	400	1.600	3.900	7.750
Kopā		2.000	2.180	14.150	33.950	27.000
III. Mācības iestādēm:						
1. Atturības propogandai skolās		600	2.000	1.900	1.900	1.600
2. Skolu bibliotēkām		—	200	150	400	—
3. Mūzikas instrumentiem		—	—	—	600	250
4. Skolēnu sporta, orķestra un citām vajadzībām		100	400	300	500	100
5. Pārējiem		—	—	—	500	500
Kopā		700	2.600	2.350	3.900	2.450
IV. Dažādiem pasākumiem:						
1. Mūzikas orķestriem		4.320	6.800	2.900	1.600	1.100
2. Korim		300	660	800	400	350
3. Citiem		—	—	—	—	800
Kopā		4.620	7.460	3.700	2.000	2.250
V. Tautas namiem:						
1. Tautas namu būvēm un remontiem;		—	—	1.000	—	—
2. Skatuviņu iekārtai		—	500	—	—	150
Kopā		—	500	1.000	—	150
VI. Dažādām vajadzībām						
1. Alkoholīku un viņu bērnu ārstēšanai		400	8.170	7.600	11.144	18.301
2. Kuratoru algām un ceļa izdevumiem		3.700	11.000	10.000	13.005	9.960
3. Tautas tējniecām		8.200	4.500	4.920	3.500	3.000
4. Skolotāju instruktoru algošanai		—	1.500	3.000	3.000	3.288
Kopā		12.300	25.170	25.520	30.649	34.549
Pavisam kopā		44.700	79.560	76.010	106.290	97.399

kuņi tieši un konkrēti neietilpst pilsētas pašvaldības uzdevumos. Pēdējos gados lielākās summas izsniedz žūpības apkarošanas literatūrai un propogandai, kā arī pabalsti dažādām pretalkoholiskām organizācijām. Diezgan lielas summas izdod alkoholīku ārstēšanai un kuratoru uzturēšanai.

5. Pabalsti. — 5. Subventions.

Pastāv īpaši noteikumi uz kuņu pamata valdība izniedz pašvaldībām vispāri un pilsētu pašvaldībām atsevišķi pabalstus¹⁾. Noteikumos ir paredzēts, ka pabalstus skolu un citu pašvaldību ēku jaunbūvēm, pārbūvēm un citiem kapitālu remontiem, skolu inventāra iegādāšanai un

¹⁾ Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. № 128.

1926.—1930. (pēc mērķiem).

de 1926 à 1930 (par buts).

Années	Buts
I. Propagande et littérature:	
1. Cours	
2. Littérature	
3. Appareils daguerréotype et démonstration	
4. Concerts gratuits et représentations populaires	
5. Appareils cinématographiques et représentation	
6. Radio	
7. Salles de lecture	
8. Bibliothèques	
9. Inventaire des bibliothèques et des salles de lecture	
10. Autres	
Total	
II. Subventions aux organisations antialcooliques	
1. Sociétés antialcooliques	
2. Cercle „Ceribas“	
3. Autres organisations	
Total	
III. Etablissements d'enseignement:	
1. Propagande de tempérance dans les écoles	
2. Bibliothèques scolaires	
3. Instruments musicaux	
4. Sport, orchestre scolaire et autres nécessités	
5. Autres	
Total	
IV. Entreprises diverses	
1. Orchestres musicaux	
2. Choeurs	
3. Autres	
Total	
V. Maisons nationales	
1. Construction et réparation des maisons nationales	
2. Etablissements de scène	
Total	
VI. Nécessités diverses	
1. Traitement médic. des alcooliques et de leurs enfants	
2. Appointments aux curateurs et frais de voyage	
3. Etablissement national à thé	
4. Appointments aux instituteurs-instructeurs scolaires	
Total	
Total général	

citām vajadzībām izsniedz pašvaldībām no summām, kuŗas paredzētas valsts budžetā. Lūgumi pabalstu uzņemšanai valsts budžetā jāiesniedz iekšlietu ministrijas pašvaldības departamentam. Pie lūgumiem par pabalstu jaunbūvēm, pārbūvēm un kapitalu remontiem jāpievieno būvvaldes apstiprināti tehniski plāni un maksas aprēķini. Pārējos gadījumos vajadzīgi siki pabalstu izlie-

tošanas plāni ar paskaidrojumiem. Pabalstu summu sadalīšanu starp lūgumu iesniedzējiem izdara starpresoru komisija, kuŗa ieiet pa vienam iekšlietu un finansu ministriju un valsts kontroles pārstāvim. Komisijas lēmumus apstiprina ministru kabinets. Izsniegtie pabalsti jāizlieto vienīgi vajadzībām, kuŗām tie paredzēti valsts budžetā, vai kuŗām tie nolemti pabalstu summas sadalot starpresoru komisijā. Neizlietotās pabalstu summas un to atlikumi jāiemaksā Latvijas bankā vai tās vietējā nodaļā uz attiecīgo ministriju kontiem. Ja pašvaldības pabalstu izlietošanā pielaiž nelikumības, neievēro noteikumus, vai iekšlietu ministrijas aizrādījumus, tālāko pabalstu izsniegšanu pārtrauc un nelikumīgi izlietotās summas atprasa.

Pilsētu pašvaldībām izsniegtās pabalstu summas pēdējos gados samazinās: 1926. gadā izsniegtā pabalstu summa līdzinājās — 1.081.000 ls, 1927. — 999.000, 1928. — 309.200, 1929. — 269.000 un 1930. — 202.250 ls. Pirms 1926. gada tās uzrādīja diezgan lielu svārstīšanos. Lielākās summas ir izsniegtas sabiedriskiem darbiem, kuŗus ziemas mēnešos organizē pilsētu pašvaldības. Lielākās summas šim nolūkam saņēmu Rīga, jo šeit ziemā novērojams lielākais bezdarbnieku skaita pieaugums. Nākošā vietā ir pabalsti skolām, sevišķi tām vajadzībām — skolu ēkām, kuŗas minētas noteikumos par pabalstiem. 1926. un 1927. gadā diezgan lielas summas ir paredzētas aizņēmumu dzēšanai. Ja šie pabalsti bija paredzēti valsts aizņēmumu dzēšanai, tad tos pie pabalstiem neskaitīja, jo šini savilkumā tie nav šķirti, bet ņemot vērā 1928. gada likumu, uz kuŗa pamata dzēsa lielāko daļu no aizņēmumiem, pabalsti ar aizņēmumiem ir skaitīti kopā. Turpretim ja pabalstus izsniedza kādu citu aizņēmumu dzēšanai, kā tas acimredzot bija 1926. un 1927. gados, tad tos skaitīja pie pabalstiem.

Sadalot visas pilsētas pa grupām novērojams, ka lielākās pabalstu summas ir saņēmusi Rīga (1930. gadā), turpretim iepriekšējos gados šīs summas pa atsevišķām grupām stipri svārstās. Ir tādi gadījumi, kad II. grupas pilsētas saņēmušas vairāk, kā Rīga.

Interesantāku ainu dabūjam ja salīdzinām pabalstu summas pa atsevišķiem apgabaliem, tad pēdējos gados novērojams, ka pieaug tās summas, kuŗas saņēmušas Latgales pilsētas. Ja šīs summas nepieaug absolūtos skaitļos, tad relatīvi — procentos. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pilsētas 1930. gadā saņēmušas 29 santimi lielas summas, Latgales pilsētās šīs summas div-

№ 181. Finanšu ministrijas pabalsti
 № 181. Subventions du Ministère des Finances

№ № Gadi Années	Sociālai palīdzībai Assistance social			Uzņēmumiem ²⁾ Entreprises	Labierīcībām ³⁾ Etablissements de bon ordre	Veselības aizsardzībai ⁴⁾ Sauvegarde sanitaire	Izglītībai — Instruction			
	Sabiedriskiem darbiem Travaux publics	Pārējie ¹⁾ Autres	Kopā Total				Skolu ēkū būvēm un remontiem ⁵⁾ Construction et réparation scolaire	Dažādām skolās vajadzībām ⁶⁾ Diverses nécessités scolaires	Kopā Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1921	140.000	42.000	182.000	—	—	—	52.444	26.056	78.500
3	1922	419.110	49.000	468.110	—	—	—	96.140	26.990	123.130
4	1923	264.393	316.180	580.573	—	51.423	130.300	81.287	25.564	106.851
5	1924	105.950	52.380	158.330	15.850	47.498	24.916	71.388	9.217	80.605
6	1925	227.685	64.000	291.685	11.067	8.933	60.000	118.000	48.350	166.350
7	1926	213.821	22.600	236.421	—	3.000	3.000	166.300	—	166.300
8	1927	213.603	8.500	222.103	—	20.000	28.000	92.900	4.800	97.700
9	1928	72.600	6.100	78.700	—	—	15.000	144.000	10.000	154.000
10	1929	110.4 ⁰	36.000	146.400	—	—	—	80.000	20.500	100.500
11	1930	116.250	53.000	169.250	—	—	—	33.000	—	33.000

¹⁾ Nespējnieku namu un patversmju iegūšanai 1925. g. Ls 4.000.—; nespējnieku namu un patversmju jaunbūvei 1929. g. Ls 17.000.—; nespējnieku namu un patversmju pārbūvei 1926. g. Ls 1.000.—; nespējnieku namu un patversmju tekošam remontam 1924. g. Ls 5.084.—; nespējnieku namu un patversmju uzturēšanai 1924. g. Ls 4.000.—, 1926. g. Ls 15.000.—, 1929. g. Ls 12.000.—, naturāliju izsniegšanai sociāli apgādājamiem 1923. g. Ls 32.000.—, trūcīgo bērnu ēdināšanai 1923. g. Ls 12.180.—, naturāliju izsniegšanai bezdarbniekiem un to ģimenes locekļiem 1924. g. Ls 1.963.—, pabalstu izsniegšanai trūcīgiem vai darba nespējīgiem bezdarbniekiem 1922. g. Ls 10.000.—, 1923. g. Ls 8.000.—, 1924. g. Ls 2.666.—, inteligēto bezdarbnieku nodarbināšanai un sagatavošanai 1923. g. Ls 6.000.—, 1924. g. Ls 26.667.—, jaunatnes un arodu piemērotības pētīšanas institūta vajadzībām 1926. g. Ls 2.600.—, 1927. g. Ls 4.500.—, 1928. g. Ls 6.100.—, 1930. g. Ls 41.000.—, palīdzībai plūdos cietuši 1922. g. Ls 5.000.—, palīdzībai ugunsgrēkos cietuši 1926. g. Ls 4.000.—, sociālās apgādes vajadzībām 1921. g. Ls 42.000.—, 1922. g. Ls 34.000.—, 1923. g. Ls 258.000.—, 1924. g. Ls 12.000.—, 1925. g. Ls 60.000.—, 1927. g. Ls 4.000.—, 1929. g. Ls 7.000.—; defektīvo bērnu patversmes uzturēšanai 1930. g. Ls 12.000.— ²⁾ Lopkautuves jaunbūvēm 1924. g. Ls 12.000.— 1925. g. Ls 1.067.—, tirgus labierīcībām 1924. g. Ls 3850.—, 1925. g. Ls 10.000.— ³⁾ Ielu un ceļu ierīkošanai un uzturēšanai 1923. g. Ls 33.743.—, 1924. g. Ls 41.640.—, 1925. g. Ls 6.000.—, dāru un parku ierīkošana un uzturēšana 1923. g. Ls 10.180.—, 1924. g. Ls 660.—, kļejošu kāpu un smilts nostiprināšanai 1923. g. Ls 7.500.—, sagruvušu un nopostīto ēku nojaukšanai 1924. g. Ls 448.—, aizsardzības būves pret ūdens plūdiem 1924. g. Ls 3750.—, ugunsdzēsēju šūteņu un prāmju iegādāšanai 1926. g. Ls 3.000.—, 1927. g. Ls 20.000.—, arteziskās akas ierīkošanai 1924. g. Ls 1000.—, 1925. g. Ls 2.933.— ⁴⁾ Slimnīcas jaunbūvei 1923. g. Ls 40.000.—, slimnīcas pārbūvei 1925. g. Ls 10.000.—, slimnīcas tekošam remontam 1924. g. Ls 4.916.—, radija iegādāšanai slimnīcām 1923. g. Ls 16.400.—, gultu skaita pavošanai slimnīcās vājprātīgo nodaļai 1925. g. Ls 30.000.—, slimnīcas deficīta segšanai 1923. g. Ls 68.000.—, 1924. g. Ls 20.000.—, 1925. g. Ls 10.000.—, 1927. g. Ls 26.000.—, veselības punkta ierīkošanai 1927. g. Ls 2.000.—, sarlaka epidēmijas apkarošanai 1925. g. Ls 10.000.—, pirts jaunbūvei 1928. Ls 15.000.—, pirts izbūvei 1926. g. Ls 3.000.—, kapsētu ierīkošanai 1923. g. Ls 5.900.— ⁵⁾ Skolu ēkū iegūšanai 1922. g. Ls 34.000.—, 1923. g. Ls 6.000.—, 1926. g. Ls 10.000.—, 1927. g. Ls 3.000.—, 1928. g. Ls 42.000.—, skolu ēkū jaunbūvei 1921. g. Ls 44.660.—, 1922. g. Ls 160.—, 1923. g. Ls 26.000.—, 1924. g. Ls 26.000.—, 1925. g. Ls 83.000.—, 1926. g. Ls 123.000.—, 1927. g. Ls 87.900.—, 1928. g. Ls 93.000.—, 1929. g. Ls 45.000.—, 1930. g. Ls 30.000.—, skolu ēkū atjaunošanai 1922. g. Ls 5.830.—, skolu ēkū pārbūvei 1922. g. Ls 26.000.—, 1923. g. Ls 20.000.—, 1924. g. Ls 20.000.—, 1925. g. Ls 29.000.—, 1926. g. Ls 20.000.—, 1928. g. Ls 9.000.—, 1929. g. Ls 30.000.—, skolu ēkū kapitāla remontam 1922. g. Ls 1.500.—, 1923. g. Ls 7.000.—, 1924. g. Ls 20.000.—, 1925. g. Ls 6.000.—, 1926. g. Ls 13.300.—, 1927. g. Ls 2.000.—, 1929. g. Ls 5.000.—, 1930. g. Ls 3.000.—, skolu ēkū tekošam remontam 1921. g. Ls 7.784.—; 1922. g. Ls 28.650.—, 1923. g. Ls 22.287.—, 1924. g. Ls 5.388.— ⁶⁾ Skolas laukumu izbūvei 1923. g. Ls 6.000.—, inventāra iegādāšanai un uzturēšanai 1921. g. Ls 11.692, 1922. g. Ls 4.300.—, 1923. g. Ls 8.173, 1924. g. Ls 3.967.—, mācības līdzekļu iegādāšanai 1921. g. Ls 2.285.—, 1922. g. Ls 1.400.—, 1923. g. Ls 5.488.—, skolu bibliotēku iegādāšanai 1921. g. Ls 279.—, 1923. g. Ls 743.—, 1924. g. Ls 250.—, trūcīgo skolēnu pabalstīšanai 1922. g. Ls 4.980.—, 1927. g. Ls 2.800.—, 1929. g. Ls 17.000.—, skolu darbnīcu ierīkošanai 1922. g. Ls 700.—, skolu ambulances ierīkošanai un uzturēšanai 1925. g. Ls 9.100.—, skolotāju algošanai 1922. g. Ls 1.050.—, 1925. g. Ls 7.000.—, 1927. g. Ls 2.000.—, 1929. g. Ls 3.500.—, ārod- un speciāli izglītojušu skolu darbnīcu ierīkoš. un uzturēš. 1922. g. Ls 1.800.—, 1924. g. Ls 5.000.—, 1925. g. Ls 2.250.—, 1928. g. Ls 6.000.—, fiziski vai garīgi defektīvo skolas vajadzībām 1921. g. Ls 500.—, 1923. g. Ls 1.560.—, 1925. g. Ls 20.000.—, skolu vispārējām vajadzībām 1921. g. Ls 11.300.—, 1922. g. Ls 12.760, 1923. g. Ls 3.600.—, 1925. g. Ls 10.000.—, 1928. g. Ls 4.000.— ⁷⁾ Pilsetas valdes nama jaunbūvei 1928. g. Ls 10.000.—, nekustamas mantas uzturēšanai (lauksaimnieciska rakstūra) 1929. g. Ls 8.000.—, operas nama atjaunošanai 1922. g. Ls 34.000.—, tautas namu jaunbūvēm 1925. g. Ls 20.000.—, pieminekļu celšanai 1929. g. Ls 2.500.—

1920.—1930. (1s).

de 1920 à 1930 (en Ls).

Aizņēmuma dzēšanai	Deficīta segšanai	Pārējie ¹⁾	Kopā
Amortissement des emprunts	Recouvrement du déficit	Autres	Total
12	13	14	15
—	—	—	—
300	1.000	—	261.800
1.252	47.700	34.000	674.192
—	27.300	—	896.447
12.500	20.000	—	359.699
—	2.000	20.000	560.035
669.500	3.000	—	1.081.221
600.009	31.300	—	999.112
—	51.500	10.000	309.200
—	11.500	10.500	268.900
—	—	—	202.250

kārtīgi tik lielas un līdzinās — 58 santīmi. Viņas pārsniedz arī tās summas, kuŗas saņēmusi Rīga — 30 santīmu uz iedzīvotāju un Kurzemes pilsētās — 35 santīmi, nerunājot nemaz par Vidzemes pilsētām, kuŗas saņēmušas ļoti niecīgas summas — 3 santīmi uz iedzīvotāju un Zemgales pilsētās — 7 santīmi. 1925. gadā šīs attiecības bija citādas, tad Latgales pilsētās saņēma mazākas summas. Čaurmērā pa visām Latvijas pilsētām pabalstu summas 1925. gada līdzinājās — 89 santīmiem, bet Latgales pilsētās tikai 48 santīmiem uz iedzīvotāju. Lielākās summas 1925. gadā saņēma Kurzemes pilsētās, 190 santīmu apmērā un Vidzemes — 167 santīmu uz vienu pilsētas iedzīvotāju.

Tomēr visumā šīs pabalstu summas uz vienu iedzīvotāju ļoti svārstīgas un diezgan grūti noteikt kādā apgabalā pilsētas saņem lielākās un kādā mazākas summas.

6. Aizņēmumi.

6. Emprunts.

Bez jau minētiem pabalstiem, kuŗus pilsētu pašvaldības saņem no dažādām valsts iestādēm, valsts tām vēl izsniedz

aizdevumus. Aizņēmumus pilsētu pašvaldības izdara ne tikai no valsts, bet arī no valsts un privātām kredītiestādēm, tomēr kredītiestāžu aizņēmumus šeit neatzīmēs, bet tie būs redzami tālāk, kad apskatīs pilsētu pašvaldību parādus.

Aizdevumus saimnieciskās dzīves atjaunošanai izsniedz no saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda, kas atrodas finansu ministrijas pārziņā¹⁾. Valsts aizdevumus izsniedz uz īsiem un gaiem termiņiem, pēdējie jānodrošina ar nekustamu mantu. Vajadzīgās summas lielums un atmaksas termiņi nosakāmi, raugoties no valsts interešu stāvokļa un piemērojoties katrā atsevišķā gadījumā pabalstamās nozares īpašībām un atjaunošanas vai veicināšanas vēlamībai. Par aizdevumiem ņemami 6% par kapitālu un 1% izdevumu segšanai gadā. Noteikto procentu ministru kabinets uz finansu ministra priekšlikumu var samazināt līdz 1% kanceļijas izdevumu segšanai²⁾. Pilsētu pašvaldībām aizdevumi izsniedzami, ja viņu finansiēlais stāvoklis no pašvaldības neatkarīgu iemeslu dēļ neļauj apmierināt nepieciešamās vajadzības. Aizdevumi izsniedzami uz laiku ne ilgāk par 3 gadiem. Īpaši noteikumi vēl pastāv par aizdevumu izsniegšanu pašvaldības iestādēm skolu vajadzībām.

Pa atsevišķiem gadiem izsniegtās aizdevumu summas ir diezgan svārstīgas. 1920. gadā tās izsniedza — 1,3 milj. ls apmērā, 1921. — 1,6, 1922. — 0,44 milj. ls, tad 1928. gadā — 625.000 ls, 1929. — 682.000 un 1930. — 892.000 ls apmērā. Jāpiezīmē, ka pēdējos gados starp izsniegtiem aizdevumiem nav ieskaitīti tie, kuŗi izsniegti uz pagaiņāto nodokļu rēķina. Pēdējās summas ir uzskatamas kā avansi, kuŗus dzēsis līdz ar nodokļu iekasēšanu. Pēc mērķiem lielākās summas ir izsniegtas uzņēmumu ierīkošanai un ekspluatēšanai. Sevišķi lielas summas ir dotas elektrības iestādēm. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados aizdevumus izsniedza pārtikas vielu iegādāšanai un kurināmā materiāla sagatavošanai. Nākošā vietā ir sociālās palīdzības vajadzībām, starp kuŗiem sevišķi atzīmējami sabiedrisko darbu organizēšana. Arī izglītībai un tieši skolu ēkām ir atvēlētas prāvas summas. Labiercībai izsniegtās summas ir mazākas, tas pats sakāms par veselības aizsardzību (slimnīcām), nekustamas mantas iegūšanu pārvaldes vajadzībām, po-

¹⁾ Likums par valsts aizdevumiem un viņu nodrošināšanu — Likumu un ministru kabineta rīkojumu krājumā 1920. № 197. ²⁾ Pēdējā laikā uz Ministru kabineta lēmuma pamata procentu norma ir pazemināta sekošā kārtā: 1) par aizņēmumiem vispārējām vajadzībām pašvaldības maksā 4%+1%; par aizņēmumiem ēku būvēm — skolu u. t. t., sociālā palīdzībai, sabiedriskiem darbiem — 0+1%; par aizņēmumiem peļņas uzņēmumiem — 6%+1%.

№ 182. Finanšu ministrijas pabalsti 1920.—1930. (grupu sadalījumā).

№ 182. Subventions du Ministère des Finances de 1920 à 1930 (reparation par groupes).

№	Pilsētu grupas Groupes de villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
№	Gadi Années						
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920						
2	1921	100.700	101.360	10.780	45.660	3.300	261.800
3	1922	312.860	200.900	55.530	64.852	40.050	674.192
4	1923	481.146	272.030	44.471	79.700	19.100	896.447
5	1924	137.983	136.197	20.019	44.500	21.000	359.699
6	1925	191.203	204.577	32.005	112.250	20.000	560.035
7	1926	246.419	459.471	143.531	175.740	56.060	1.081.221
8	1927	192.260	423.038	102.497	190.159	91.158	999.112
9	1928	54.900	105.300	54.000	65.000	30.000	309.200
10	1929	57.000	102.400	39.250	26.850	43.400	268.900
11	1930	114.000	46.750	38.500	—	3.000	202.250
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
12	1925	0,57	1,40	0,48	0,85	0,85	0,89
13	1930	0,30	0,31	0,53	—	0,10	0,29

licijas un kara spēka vajadzībām nepieciešamās ēkas. Ievēribu pelna tas apstākļi, ka aizdevumi ir izsniegti arī budžeta deficīta segšanai. Sevišķi pirmajos valsts pastāvēšanas gados šim nolūkam ir izsniegtas diezgan lielas summas.

Pa atsevišķām pilsētu grupām aizņēmumi no valdības — finanšu ministrijas ir diezgan svarīgi. Jāpiezīmē, ka bez aizdevumiem, kuŗus izsniedza finanšu ministrija, pilsētu pašvaldības, īpaši pirmajos valsts pastāvēšanas gados saņēma tos arī no citām ministrijām. Bet tie šais summās nav ieskaitīti. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados diezgan lielas summas saņēma Rīga (1920.—1921.). Nākošos gados finanšu ministrijas aizdevumi Rīgai stipri samazinās un II, III. un pat IV. grupas pilsētas ir saņēmušas lielākas summas, kā Rīga. Arī pēdējā gadā lielākās summas ir saņēmušas II. grupas pilsētas. Nākošā vieta ir III. grupas pilsētas un tad tikai Rīga.

Arī pa apgabaliem saņemtie aizdevumi nedod neko sevišķu. Pa atsevišķiem apgabaliem uz vienu iedzīvotāju lielākas summas iznāk Zemgales pilsētās — 4,29 ls apmērā uz iedzīvotāju un Kurzemes — 3,31 ls. Caurmērā pa visām pilsētām uz vienu iedzīvotāju iznāk — 1,29 ls.

Aizdevumus pilsētu pašvaldības saņēma uz zināmu termiņu un par zināmiem procentiem, kuŗi pēc likuma bija jāmaksā pat uz priekšu. Procentu nomaksa pie grūtajiem finansiēliem apstākļiem pilsētu pašvaldībām bija diezgan grūta, tomēr tas bieži arī maksāja un dzēsa aizdevumus. Bet bija arī tādi gadījumi, kad uz-

krājušos procentus pilsētu pašvaldībām pieskaitīja pie aizdevumiem. Īpaši tas bija tais gadījumos, kad tās saņēma jaunus aizdevumus. Arī vecos aizņēmumus atsevišķos gadījumos dzēsa ar jaunu aizņēmumu finanšu ministrijā vai arī kādā valsts kredītiestādē. Aizdevumu dzēšana ar pabalstu arī ir notikusi un lielāko pabalstu aizdevumu dzēšanai izsniedza 1928. gadā. Pašvaldību saimnieciskā stāvokļa nostiprināšanas nolūka, valsts dzēs no aizdevumiem, kas izsniegti pašvaldībām caur finanšu ministriju līdz 1927. gada 1. novembrim — 4,0 milj. ls pamatparāda līdz ar nenomaksātiem procentiem un soda naudām. Summa uzdots kopā ar lauku pašvaldībām. Pilnos apmēros bija dzēšami sekoši parādi: 1) skolu, slimnīcu, patversmju un pārvaldes ēku būvei un kapitālu remontiem; 2) sociālai apgādei; 3) izglītībai; 4) veselības kopšanai; 5) pašvaldību vispārējām vajadzībām; 6) ceļu un dambju būvēm un speciālām vajadzībām 20% apmērā dzēšami sabiedriskiem darbiem izlietotie aizdevumi, bet par atlikušo summu dzēšami aizdevumi kūrīnamā apgādei, pārtikai un sēklas iegādāšanai. Ar valsts aizdevumu dzēšanu pašvaldības tādos pat apmēros dzēs savus varbūtejos prasījumus pret valsts iestādēm. Parādu atmaksas atvieglošanas nolūkos pašvaldībām izsniegtie īstermiņa aizdevumi pārvēršami ilgtermiņa aizdevumos. Aizdevumi, kuŗu nodrošinājums un mērķis atbilst Latvijas hipotēku bankas un valsts zemes bankas statūtiem, pārvedami uz šim naudas iestādēm.

№ 183. Finanšu ministrijas pabalsti 1920.—1930. (apgabalu sadalījumā).

№ 183. Subventions du Ministère des Finances de 1920 à 1930 (reparation par provinces).

№ Gadi Années	Apgabali Districts	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1920						
2	1921	100.700	48.360	81.200	3.300	28.240	261.800
3	1922	312.860	92.730	160.100	69.312	39.190	674.192
4	1923	481.146	96.200	259.710	32.600	26.791	896.447
5	1924	137.983	42.450	117.000	20.948	41.318	359.699
6	1925	191.203	96.255	195.310	42.019	35.248	560.035
7	1926	246.419	176.150	331.761	164.050	162.840	1.081.221
8	1927	192.260	157.583	338.080	123.833	187.356	999.112
9	1928	54.900	35.000	51.800	30.000	137.500	309.200
10	1929	57.000	37.250	38.000	57.100	79.550	268.900
11	1930	114.000	1.750	35.750	4.500	46.250	202.250
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
12	1925	0,57	1,67	1,90	0,71	0,48	0,89
13	1930	0,30	0,03	0,35	0,07	0,58	0,29

7. Parādi. — 7. Dettes.

Par pilsētu pašvaldību parādu stāvokli ir ievāktas ziņas 1930. gadā pēc īpaša formulāra, kuŗu izsūtīja visām pilsētu valdēm. Pieprasītās ziņas attiecas uz 1913. gada 1. janvāri un 1920.—1930. gadu 1. janvāri. Kas attiecas uz pilsētu pašvaldību pirms kaŗa parādu stāvokli, tad to bez sikas pētišanas, iepazīstoties ar visiem parādu noteikumiem, nav iespējams noteikt. Pilsētu pašvaldību stāvoklis 1920.—1921. gadiem arī nebija pilnīgi skaidrs — valūtas svārstības un pirmskaŗa parādi. Tāpēc pirmās ziņas par pilsētu pašvaldību parādiem ir ņemtas sākot ar 1922. gada 1. janvāri.

Ziņu lapā, kuŗu valsts statistiskā pārvalde izsūtīja pilsētu pašvaldībām parādu summu noskaidrošanai, bija paredzēts parādus sadalīt iekšzemes un ārzemes. Tomēr šis jautājums aiz saprotamiem iemesliem palika nenoskaidrots. Pēc kaŗa neviena no mūsu pilsētām ārzemēs aizņēmumus nav dabūjusi, bet pirms kaŗa ārzemju aizņēmumi nav noskaidroti. Vispirms, tas attiecas uz Rīgu, otrkārt, arī uz citām pilsētām, kuŗām bija parādi, lielāki vai mazāki, Krievijā. Tāpēc pilsētu pašvaldību parādi ārzemēs starp tālāk minētām summām nav ieskaitīti. Vienīgais izņēmums ir ar Jelgavu, kuŗa sākot ar pirmajiem Latvijas valsts pastāvēšanas gadiem uzrāda vienu summu, kuŗu tā ir aizņēmusēs ārzemēs, un galvenais, kuŗu tā arī pēc kaŗa gados ir nomaksājusi. Šī summa ir uzrādīta starp „Citiem aizņēmumiem“.

Visus aizņēmumus mūsu pilsētas ir sa-

ņēmušas iekšzemē. Starp šiem iekšzemes aizņēmumiem nav ieskaitītas tādas summas, kuŗas uzskatamas, kā neizdarīti maksājumi vai arī uz priekšu saņemti avansi. Principā šādas summas starp parādiem neieskaitīja. Tomēr var jau būt, ka dažas mazākas pilsētas no valsts saņemtās avansu summas uz nodokļu rēķina ir starp parādiem ieskaitījušas. Lai to noskaidrotu valsts statistiskā pārvalde šaubīgos gadījumos pārkontrolēja vai arī salīdzināja ar finanšu ministrijas skaitļiem. Nepareizības varētu pieļaut tikai ar ļoti mazām summām un sevišķi neuzkritošos gadījumos. Tāpat pilsētu pašvaldību parādu kopsummā nav ieskaitīti aizņēmumi no pilsētu pašvaldību rezerves kapitāla. Rezerves kapitāls ir pilsētu pašvaldību īpašums, kuŗš ir pa ilgāku vai īsāku laiku uzkrājies. Vajadzības gadījumā, ievērojot likumā paredzētos noteikumus pilsētu pašvaldības savu rezerves kapitālu var izlietot resp. aizņemties. Šī operācija pilsētu pašvaldības bilancē radīs tādu ainu, kā pasīva pusē paliks tas pats rezerves kapitāls, bet aktīva — būs aizņēmums no rezerves kapitāla. Līdz minētai operācijai aktīvā bija noguldījumi, vērtspapīri, nekustama manta vai kaut kas cits. Tādā kārtā no tīra grāmatvedības viedokļa šī summa būtu jā skaita pie aizņēmumiem, bet no finansiēlaun no saimnieciskā, tas nav tāds, kā parējie aizņēmumi. Tāpēc arī aizņēmumi no rezerves kapitāla starp parādiem nav ieskaitīti.

Kaut gan pilsētu pašvaldību parādiem ir tendence pieaugt, tomēr šis pieaugums samērā ir mazs: 1922. gadā 1. janvāri visu

№ 184. Finanšu ministrijas aizdevumi
 № 184. Prêts du Ministère des Finances

№ Gadi Années	Nekustama manta Immeubles					Uzņēmumi — Entreprises					Veselības aizsardzība Sauvegarde sanitaire			
	Pārvaldes ēkas ¹⁾ Bâtiments des admini- strations	Ēkas valsts iestāžu vajadzībām ²⁾ Bâtiments à la nécessi- té des institut. d'Etat	Pārējie — Autres ³⁾	Kopā — Total		Elektrības iestādes ⁴⁾ Usines à électricité	Kurināmais materiāls ⁵⁾ Matériel de chauffage	Pārtikas noliktavas ⁶⁾ Dépôts de denrées ali- mentaires	Pārējie ⁷⁾ — Autres	Kopā — Total		Slimnīcas ⁸⁾ Hôpitaux	Pirtis ⁹⁾ — Etuves	Pārējie ¹⁰⁾ — Autres
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1919	—	—	—	—	—	12.000	100	—	12.100	—	—	—	—
2	1920	1.800	—	—	1.800	2.500	370.550	525.169	41.391	939.610	—	—	1.300	1.300
3	1921	—	—	9.860	9.860	77.436	196.321	206.150	10.136	490.043	6.000	—	—	6.000
4	1922	18.600	—	—	18.600	12.400	—	—	15.700	28.100	2.000	—	—	2.000
5	1923	—	—	—	—	131.000	—	—	—	131.000	—	—	10.000	10.000
6	1924	4.000	90.000	—	94.448	249.180	2.591	716	4.000	256.487	—	162	—	162
7	1925	18.000	120.000	—	138.000	148.400	—	—	71.000	219.400	30.000	10.000	4.000	44.000
8	1926	10.000	—	—	10.000	435.000	—	—	6.000	441.000	10.000	—	—	10.000
9	1927	—	55.000	—	55.000	189.833	—	—	25.000	214.833	—	—	—	—
10	1928	10.000	—	—	10.000	201.167	—	90.000	4.000	295.167	—	25.000	—	25.000
11	1929	10.000	80.000	—	90.000	254.634	—	—	8.000	262.634	10.000	60.000	—	70.000
12	1930	—	—	—	—	150.000	—	4.000	—	154.000	100.000	—	—	100.000

pilsētū pašvaldību parādu kopsumma līdzī-
 nājās — 4,1 milj. ls, 1925. — 6,7, 1929. — 10,7
 un 1930. — 12,1 milj. ls, vai astoņu gadu
 laikā tie pieauguši trīskārtīgi, tomēr samērā
 ar pilsētu pašvaldību vajadzībām un lī-
 dzekļiem, kas izdoti kapitālu ieguldīju-

mos, tas uzskatams par mazu. Šāds ne-
 liels parādu pieaugums izskaidrojams ar to,
 ka pilsētām nav aizdevēju. Tās līdz šim
 krēdītējās tikai iekšzemes iestādēs, bet pē-
 dējo līdzekļi ir ļoti aprobežoti. Vienīgā
 aizdevēja ir valsts, vai valsts autonomie

¹⁾ Pārvaldes ēku jaunbūvei — 1928.—10.000 ls, pārvaldes ēku iegūšanai — 1922—18.600, 1929—10.000, pārvaldes ēku pārbūvei — 1925. — 18.000; pārvaldes ēku remontiem — 1920. — 1.800, 1926. — 10.000, pārvaldes telpu ierīkošanai — 1924. — 4.000; ²⁾ Ēkas valsts iestāžu vajadzībām — 1924. — 90.000, 1925. — 120.000, 1927. — 55.000, 1929. — 80.000; ³⁾ Meliorācijai — 1921. — 9.860; kara postījumu novāksanai — 1924. — 448; ⁴⁾ Elektrības iestādes — 1920. — 2.500, 1921. — 77.436, 1922. — 12.400, 1923. — 131.000, 1924. — 249.180, 1925. — 148.400, 1926. — 435.000, 1927. — 189.833, 1928. — 201.167, 1929. — 254.634, — 1930. — 150.000; ⁵⁾ Kurināmais materiāls — 1919. — 100, 1920. — 525.169, 1921. — 206.150, 1924. — 716, 1928. — 90.000; 1930. — 4.000; ⁶⁾ Udensvada ierīkošanai un uzturēšanai — 1921. — 10.136, 1925. — 16.000; lopkautuves — 1922. — 11.000, 1924. — 4.000, 1926. — 6.000, 1928. — 4.000; tirgus — 1927. — 5.000, 1929. — 8.000; dzirnavas — 1920. — 780, 1922.—3.500, 1927. — 20.000; zāģtavas — 1920. — 35.611, 1922. — 1.200, akmeņu lauztuves — 1925. — 15.000; ķieģeļu cepļi — 1925. — 40.000; terpentīna un darvas rūpniecības uzņēmums — 1920. — 5.000. ⁸⁾ Slimnīcu ēku būvei — 1921. — 6.000, 1929. — 10.000, slimnīcu ēku pārbūvei — 1925. — 30.000, 1926. — 10.000, 1930. — 100.000; slimnīcu instrumentiem — 1922. — 2.000. ⁹⁾ Pirtis būvei — 1928. — 25.000, 1929. — 50.000; pirtu ierīkošanai — 1924. — 162, 1925. — 10.000; 1929. — 10.000. ¹⁰⁾ Aptieku ierīkošanai — 1925. — 4.000; kapsētu izkopšanai — 1923. — 10.000; dezinfekcijas iestāžu ierīkošanai — 1920. — 1.300. ¹¹⁾ Skolu ēku iegūšanai — 1924. — 24.000, 1925. — 10.000, 1926. — 12.000, 1930. — 15.000; skolu ēku būvei — 1923. — 10.000, 1924. — 20.000, 1925. — 223.000, 1926.—153.000, 1927. — 77.000, 1928. — 70.000, 1929.—55.000, 1930.—91.000; skolu ēku atjaunošanai — 1921. — 1.000, 1923. — 6.000; skolu ēku pārbūvei — 1920. — 1.500, 1922. — 5.000, 1924. — 40.000, 1925. — 24.500, 1926. — 40.000, — 1928. — 20.000, 1929. — 5.000, 1930. — 100.000; skolu ēku remontiem — 1920. — 6.474, 1921. — 500, 1924. — 2.000, 1930. — 17.000. ¹²⁾ Skolotāju algošanai — 1919. — 3.878, 1920.—6.167, 1921. — 375, 1922. — 4.000, 1924. — 160; skolu vispārējam vajadzībām — 1919. — 2.446, 1920. — 10.800, 1921. — 21.044, 1924. — 599; operas uzturēšanai — 1925. — 6.000. ¹³⁾ Nespejnieku namu un patversmju remontiem — 1922. — 250, 1926. — 3.000, 1929. — 10.000; nespejnieku namu un patversmju uzturēšanai un ierīkošanai — 1921. — 27.398, 1924. — 7.274, 1929. — 33.000; nespejīgo un trūcīgo pilsoņu apgādei ar pārtiku — 1920. — 5.040, 1921. — 14.025, 1922. — 500. ¹⁴⁾ Bezdarbnieku nodarbināšanai — 1921. — 147.618, 1922. — 311.400, 1923. — 109.867, 1924. — 99.338, 1925. — 161.977, 1926. — 154.943, 1927. — 178.313, 1928. — 202.400, 1929. — 129.500, 1930. — 260.750; bezdarbnieku apmācīšanai — 1925. — 13.333. ¹⁵⁾ Ietālm — 1921. — 204.898, 1922. — 1.000, 1923. — 39.000, 1927. — 6.000, 1928. — 2.500; ceļiem — 1921. — 93.710, 1923. — 1.000; šosejām — 1923. — 5.000, 1926. — 3.000. ¹⁶⁾ Kanalizācijai — 1930. — 150.000. ¹⁷⁾ Aizsargu dambju būvei un atjaunošanai — 1923. — 80.000, 1924. — 4.000. ¹⁸⁾ Budžeta deficīta segšanai — 1919. — 543, 1920. — 312.657, 1921. — 366.254, 1922. — 68.000, 1923. — 61.466, 1924. — 26.487, 1929. — 15.000. ¹⁹⁾ Parādu nomaksām — 1923. — 69.627, 1929. — 12.000; pilsētu naudas zīmju izpirkšanai — 1922. — 10.000, 1926. — 20.000. ²⁰⁾ Pārējie — 1920. — 20.000 darbinieku algošanai.

pilsētu pašvaldībām 1919—1930.

aux municipalités de 1919 à 1930.

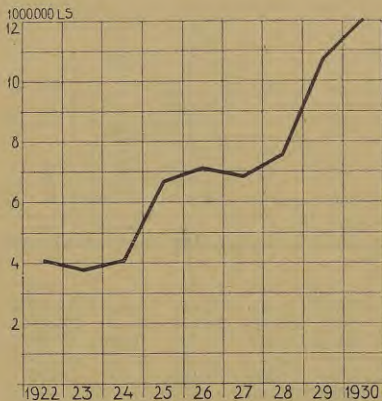
Izglītība — Instruction			Socialā palīdzība Assistance social			Labietība Etablissements de bon-ordre			Finausu operācijas Opérations financières					
Skolas ēkasti) Bâtiments scolaires	Parējie ²⁾ — Autres	Kopā — Total	Nespējnieku un frūciģo pilsētu apgādei ³⁾ Asiles des infirmes et des citoyens indigents	Sabiedrisko darbu sa- rīkošanai ⁴⁾ Arrangement de tra- vaux publics	Kopā — Total	Ielas, ceļi un šosejas ⁵⁾ Rues, routes et chaussées	Kanalizācija ⁶⁾ Canalisations	Parējie ⁷⁾ — Autres	Kopā — Total	Budžeta deficīta segšanai ⁸⁾ Reconvenment du dé- ficit budgétaire	Parējie ⁹⁾ — Autres	Kopā — Total	Parējie ²⁰⁾ — Autres	Kopā — Total
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
—	6.324	6.324	—	—	—	—	—	—	—	540	—	540	—	18.964
7.974	16.967	24.941	5.040	—	5.040	—	—	2.055	2.055	312.657	—	312.657	20.000	1.307.403
1.500	21.419	22.919	223.603	147.618	371.221	284.608	—	2.041	286.649	366.254	—	366.254	—	1.552.946
—	4.000	4.000	750	311.400	312.150	1.000	—	—	1.000	68.000	10.000	78.000	—	443.850
21.000	—	21.000	—	109.867	109.867	45.000	—	85.000	130.000	61.466	69.627	131.093	—	532.960
86.000	559	86.559	7.274	99.338	106.612	—	—	9.024	9.024	26.487	—	26.487	—	579.779
257.500	6.000	263.500	—	161.977	161.977	—	—	10.000	10.000	—	—	—	—	836.877
205.000	—	205.000	3.000	154.943	157.943	3.000	—	—	3.000	—	20.000	20.000	—	846.943
77.000	—	77.000	—	178.313	178.313	6.000	—	—	6.000	—	—	—	—	531.146
90.000	—	90.000	—	202.400	202.400	2.500	—	—	2.500	—	—	—	—	625.067
60.000	—	60.000	43.000	129.500	172.500	—	—	—	—	15.000	12.000	27.000	—	682.134
223.000	—	223.000	—	260.750	260.750	—	150.000	4.000	154.000	—	—	—	—	891.750

uzņēmumi — bankas. Salīdzinot parādu summas pa atsevišķām pilsētu grupām novērojam, ka liela daļa no tām ir Rīga. Tomēr pēdējos gados tā tālu nesastāda tik lielu daļu kādu sastāda Rīgas budžets no visu Latvijas pilsētu budžetu kopsummas. Rīgas pilsētas pašvaldības parādi 1922. g. sastādīja 63,1% no visu pilsētu pašvaldību parādu kopsummas. Rīgas pilsētas pašvaldības parādu daļa pastāvīgi samazinājās un 1929. gadā tā sastāda tikai 46,6% un 1930. — 43,1%. Turpretim Rīgas pilsētas pašvaldības budžets, kā jau tas zināms sastāda ap 70%. Uz Rīgas pilsētas pašvaldības rēķina pieauguši parādi, galvenā kārtā, III. un IV. grupas pilsētām. Absolūtos skaitļos Rīgas pilsētas pašvaldības parādi 1930. gadā 1. janvārī līdzinājās — 5,2 milj. ls, II. grupas — 3,8, III. — 1,6, IV. — 1,1 V. — 0,33 milj. ls, vai II. grupas pilsētu pašvaldībām parādi no kopsummas sastādīja — 31,7%, III. — 13,2, IV. — 9,2 un V. — 2,8%. Attiecībā uz vienu iedzīvotāju aina ir mazliet citāda. Caurmērā pa visu Latviju, pilsētu pašvaldībās 1922. gadā iznāca 10,7 ls liela summa uz vienu pilsētas iedzīvotāju, 1929. gadā tā līdzinājās — 15,5 un 1930. — 17,4 ls. Bet pa atsevišķām pilsētu grupām novērojama šāda aina, smagāki ar parādiem apgrūtināti II. grupas pilsētu iedzīvotāji un caurmērā uz vienu iznāk

25,4 ls liela summa, uz III. grupas — 21,8 ls, bet vismazāk apgrūtināts ar pašvaldības parādiem viens Rīgas iedzīvotājs — 13,8 ls un V. grupas — 10,8 ls apmērā. Viena Rīgas iedzīvotāja pašvaldības parādu summa astoņu gadu laikā palikusi bez pārmaiņām, turpretim pārējās grupās tā ļoti ievērojami pieaugusi.

Pa atsevišķiem apgabaliem lielākās summas, izņemot Rīgu, ir saņēmušas Kurzemes pilsētas: 1922. gadā tās līdzinājās 784.000 ls, 1925. — 1.157.000, 1929. — 2.607.000 un 1930. — 3.083.000 ls. No kopējās pilsētu pašvaldību parādu summas tās 1922. gadā sastādīja — 19,3%, 1925. — 17,3%, 1929. — 24,3% un 1930. — 25,5%. Tik liels summu pieaugums (absolūtos skaitļos) izskaidrojams ar to, ka starp Kurzemes pilsētām skaitās divas no mūsu lielākām pilsētām — Liepāja un Ventspils. Īpaši pirmā pēdējos gados ir attīstījusi intensīvu pašvaldības darbību, pārņemdama un ekspluatēdama elektrisko staciju un ielu dzelzceļu. Septiņu gadu laikā Kurzemes pilsētu pašvaldību parādu summas pieaugušas 3,4 kārtīgi (citos apgabalos pieaugums ir bijis pat straujāks, jo Vidzemes, Zemgales un Latgales pilsētas pirmajos valsts pastāvēšanas gados bija aizņēmušas ļoti mazas summas un tāpēc to parādi 1923. gadā bija niecīgi, līdz ar to pieauguma mērīšanas bāze ir mazāka, vai

cietiem vārdiem, pie vienādām summām šais apgabals uzrādīs straujāku pieaugumu). Nākošā vietā ir Vidzemes pilsētas (bez Rīgas). 1922. gadā 1. janvārī Vidze-

№ 19. Parādu kopsumma 1922.—1930. gada 1. janvārī.

№ 19. Somme générale des dettes au 1 janvier 1922 à 1930.

mes pilsētu pašvaldību parādu summa līdzinājās — 181.000 ls, 1925. — 619.000, 1929. — 1.234.000 un 1930. — 1.490.000 ls. No kopējās parādu summas tās sastādīja 1922. — 4,5%, 1925. — 9,3, 1929. — 11,5 un 1930. — 12,3%. Septiņu gadu laikā tās pieaugušas — 6,6 kartīgi. Kaut gan Zemgales pilsētu parādi 1922. gadā bija lielāki, ka Vidzemes, tomēr to pieaugums 8 gadu laikā nav tik straujš, kā Vidzemē un tāpēc 1930. gada 1. janvārī tās ir mazākas. 1922. gada 1. janvārī Zemgales pilsētu pašvaldību parādu summas līdzinājās — 302.000 ls, 1925. — 436.000, 1929. — 1.086.000 un 1930. — 1.349.000 ls. No kopējās parādu summas tās 1922. gadā sastādīja — 7,4%, 1925. — 6,5%, 1929. — 10,1% un 1930. — 11,2%. Septiņu gadu laikā Zemgales pilsētu pašvaldību parādu summas pieaugušas 4,2 kartīgi. Mazākas parādu summas ir Latgales pilsētām, kurās 1922. gada 1. janvārī līdzinājās — 231.000, 1925. — 417.000, 1929. — 806.000 un 1930. — 942.000 ls, no kopējās parādu summas tās 1922. gadā sastādīja — 5,7%, 1925. — 6,2%, 1929. — 7,5% un 1930. — 7,8%. Septiņu gadu laikā tās pieaugušas — 3,4 kartīgi. Interesanti atzīmēt, ka Latgalē uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākas parādu summas un tās līdzinās — 11,76 ls,

Zemgalē — 19,85, Vidzemē — 22,56, bet Kurzemes pilsētu iedzīvotāji ir apgrūtināti ar lielākiem pašvaldību parādiem un caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk — 30,28 ls. Kā jau sacīts caurmēru iespaido Liepājas pilsētas pašvaldība.

Pa atsevišķām pilsētām izņemot Rīgu, lielākā parādu summa absolūtos skaitļos iznāk uz Liepāju — 2,5 milj. ls apmērā. Un vispārī, lielākās parādu summas ir lielākām pilsētām; nākošā vietā ir Jelgava — 777.000 ls apmērā, Cēsis — 446.000, Daugavpils — 384.000 ls (kaut gan pēc iedzīvotāju skaita nāk tūlīn pēc Liepājas), Rēzekne — 369.000 ls, Valka — 310.000 ls (kurai samērā ir liela parādu summa), u. t. t. Bet ir arī tādās pilsētās, kurām nav nemaz parādu, kā Jaunjelgavai, Karsavai, Balviem, Ilūkstei, Valdemārpilij, Piltenei, Lejasciemam. Šīs pilsētas vai nu saņem lielākus pabalstus no valsts vai arī savas ierobežotās vajadzības apmierina ar pilsētas pašvaldības ieņēmumiem. Jāpiezīmē gan, ka mazo pilsētu pašvaldības organi no finansu ministrijas saņemto aizdevumu bieži uzskata par pabalsta summu un par tādu tā arī beigās pārvēršas. Par atsevišķas pilsētas pašvaldības apgrūtināšanu ar parādiem vislabāki tomēr spriest nevis pēc absolūtiem summām, jo pilsētai ar lielu iedzīvotāju skaitu katrā ziņā parādu kopsumma būs lielāka, ka pavisam mazai pilsētai, tāpēc labākais pilsētas pašvaldības parādu summas novērtējums ir to salīdzinot ar iedzīvotāju skaitu un ar budžetu. Vēl jo vairāk tas vajadzīgs tāpēc, ka pie mums iedzīvotāju skaita svārstība ir ļoti liela. Lielākā summa caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk Ogrēi — 114,6 ls apmērā (kaut gan parāds līdzinājās tikai 148.000 ls). Ja ņem vērā, ka caurmērā pa visām pilsētām kopā uz vienu iedzīvotāju iznāk 17,4 ls liels pašvaldību parāds, tad viens Ogres iedzīvotājs ar pašvaldības parādiem ir 6,5 kartīgi apgrūtināts. Nākošā vietā ir Valka ar 92,7 ls lielu pašvaldības parādu uz vienu iedzīvotāju; Ogre tāpat kā Valka ir jaunās topošās pilsētas, kur pašvaldības ir daudz darijušas labiercības, izglītības un veselības aizsardzības pacelšana, bet šī darbība bija saistīta ar diezgan lieliem izdevumiem. Uz vienu Cēsu pilsētas iedzīvotāju iznāk 58,0 ls liels pašvaldības parāds, uz Grobiņas — 44,3, Liepājas 43,2 ls u. t. t. Arī šīs pilsētas ir attīstījušas plašu darbību — noorganizēdamas un izbūvēdamas jaunas pilsētas uzņēmumus, vai arī būvējušas jaunas skolas. Tāpēc arī šais pilsētas uz vienu iedzīvotāju iznāk diezgan liela un smaga pašval-

№ 185. Aizdevumi pilsētu pašvaldībām no Finanšu ministrijas 1920. – 1930. (1s)

№ 185. Prêts du Ministère des Finances aux municipalités de 1920 à 1930 (en Ls).

№	Gadi Années	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			1 s					8
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1919		15.000	1.500	1.688	746	30	18.964
2	1920		899.600	273.186	64.660	68.475	1.482	1.307.403
3	1921		868.362	562.103	62.756	56.489	3.236	1.552.946
4	1922		129.400	244.000	15.950	51.500	3.000	443.850
5	1923		99.867	385.084	20.009	26.000	2.000	532.960
6	1924		43.245	264.582	214.950	37.000	20.000	579.779
7	1925		88.083	294.299	136.995	261.500	56.000	836.877
8	1926		78.213	210.730	292.000	209.000	57.000	846.943
9	1927		99.267	144.515	192.364	68.000	27.000	531.146
10	1928		85.800	197.600	153.167	148.000	20.500	605.067
11	1929		45.000	240.700	246.434	130.000	20.000	682.134
12	1930		94.500	517.750	155.500	62.000	62.000	891.750
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (1s) — Moyenne par habitant (en 1s)								
13	1920		4,86	2,52	1,35	2,38	0,21	3,46
14	1925		0,26	2,01	2,05	4,56	2,37	1,33
15	1929		0,12	1,60	3,38	2,12	0,64	0,98
16	1930		0,25	3,43	2,13	1,01	2,00	1,29

186. Aizdevumi pilsētu pašvaldībām no Finanšu ministrijas (pa apgabaliem).

№ 186. Prêts du Ministère des Finances aux municipalités (par provinces).

№	Gadi Années	Apgabali Provinces	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
			1 s					8
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1919		15.000	2.008	560	1.396	—	18.964
2	1920		899.600	85.014	175.491	37.731	109.567	1.307.403
3	1921		868.362	82.004	460.931	31.959	109.690	1.552.946
4	1922		129.400	52.500	164.000	37.700	60.250	443.850
5	1923		99.867	21.000	157.084	120.009	135.000	532.960
6	1924		43.245	230.950	129.255	121.346	54.983	579.779
7	1925		88.083	218.495	230.225	190.080	109.994	836.877
8	1926		78.213	170.000	313.730	170.000	115.000	846.943
9	1927		99.267	123.000	61.000	186.633	61.246	531.146
10	1928		85.800	51.500	219.700	66.567	201.500	625.067
11	1929		45.000	176.434	76.500	265.000	119.200	682.134
12	1930		94.500	27.250	336.750	291.500	141.750	891.750
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (1s) — Moyenne par habitant (en 1s)								
13	1920		4,86	2,56	2,24	1,09	2,38	3,46
14	1925		0,26	3,79	2,24	3,19	1,49	1,33
15	1929		0,12	2,67	0,75	3,90	1,49	0,98
16	1930		0,25	0,41	3,31	4,29	1,77	1,29

dību parādu summa. Pārējās pilsētās uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākas parādu summas, dažās tās noslīd līdz nullei. Līdztekus parādu summai uz vienu iedzīvotāju ir interesanti novērot to arī pret budžeta kopsummu. Caurmērā pilsētu pašvaldību parādu summas sastāda 25,8% no netto budžeta, bet atsevišķās pilsētās tās ir daudz lielākas: 4 pilsētās tās pārsniedz 1930. gada budžeta summas un tās būtu — Ogrē — par 55% (vai pārādi sastāda 15^{5,0}% no netto budžeta),

N° 187. Aizdevumu atmaksa un dzēšana. (ls).
N° 187. Remboursement et amortissement des prêts (ls).

N ^o N ^o	Gadi Années	Procentu pīskaitī- jumi Addition des intérêts	Aizņēmuma atmaksā Rembourse- ment des emprunts	Aizdevumu dzēšana ar pabalstiem Amortisse- ment des prêts par subvention	Aizdevumu pārvešana uz hipotēku banku Rapport des prêts à la Banque Hy- pothécaire	Aizdevumu dzēšana ar jaunu aizd. Amortisse- ment des prêts par nouveaux prêts
1	2	3	4	5	6	7
1	1919	—	—	—	—	—
2	1920	—	—	—	—	—
3	1921	—	80.963	—	—	—
4	1922	—	10.701	—	—	—
5	1923	—	34.388	20.000	—	—
6	1924	148.725	116.733	12.500	4.000	—
7	1925	—	194.922	—	200.000	90.000
8	1926	—	141.007	420.680	6.000	—
9	1927	—	112.007	312.638	35.000	5.000
10	1928	—	14.059	2.470.969	—	—
11	1929	—	198.287	—	—	—
12	1930	—	229.792	—	—	—

N° 188. Pilsētu parādi 1922.—1930. 1. janvārī (Grupu sadalījumā).
N° 188. Dettes des villes au 1 janvier 1922 à 1930 (repartition par groupes).

N ^o N ^o	1. janvārī Au 1 janvier	Grupas Groupes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
			Ls					
1	2		3	4	5	6	7	8
1	1922		2.559.312	1.252.996	132.214	122.370	—	4.057.892
2	1923		2.046.565	1.430.836	154.185	144.039	—	3.775.625
3	1924		2.056.692	1.687.494	137.723	138.039	15.000	4.034.948
4	1925		4.058.181	1.802.970	467.120	291.166	66.607	6.686.044
5	1926		3.800.687	2.130.057	643.049	374.164	122.607	7.005.564
6	1927		3.304.059	2.085.941	857.888	487.111	146.607	6.881.606
7	1928		2.941.251	2.390.427	1.326.482	740.810	208.492	7.607.442
8	1929		5.000.681	3.158.088	1.516.354	803.700	255.087	10.733.910
9	1930		5.208.514	3.832.286	1.589.746	1.107.914	334.644	12.073.104
			Procentos — Pourcentage					
10	1922		63,1	30,9	3,0	3,0	—	100,0
11	1925		60,7	27,0	7,0	4,3	1,0	100,0
12	1929		46,6	29,4	14,1	7,5	2,4	100,0
13	1930		43,1	31,7	13,2	9,2	2,8	100,0
			Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)					
14	1922		13,8	11,6	2,6	4,2	—	10,7
15	1925		12,0	12,3	7,0	5,1	2,8	10,6
16	1929		13,2	20,9	20,8	13,1	8,2	15,5
17	1930		13,8	25,4	21,8	18,1	10,8	17,4
			Pieaugums 1923 = 100 — Augmentation 1923 = 100					
18	1922		125	88	80	85	—	107
19	1925		198	126	303	202	100	177
20	1929		244	221	983	558	383	284
21	1930		255	268	1.031	769	502	320

№ 189. Pilsētu parādi 1922—1930. 1. janvārī (Apgabalu sadalījumā).

№ 189. Dettes des villes au 1 janvier 1922 à 1930 (repartition par provinces)

№ №	Apgabali Provinces 1. janvārī au 1. janvier	L s					Kopā Total
		Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1922	2.559.312	180.852	784.429	302.299	231.000	4.057.892
2	1923	2.046.565	225.309	900.445	322.620	280.686	3.755.625
3	1924	2.056.692	2 9.505	998.052	358.316	402.383	4.034.948
4	1925	4.058.181	618.510	1.157.004	435.634	416.715	6.686.044
5	1926	3 800.687	710.197	1.473.962	542.173	543.545	7.070.564
6	1927	3.304.059	920.279	1.529.780	544.440	583.048	6.881.606
7	1928	2.941.251	1.149.886	1.679.304	925.545	911.456	7.607.442
8	1929	5.000.681	1.234.180	2.606.816	1.085.967	806.266	10.733.910
9	1930	5.208.514	1.490.458	3.083.123	1.348.809	942.200	12.073.104
Procentos — Pourcentage							
10	1922	63,1	4,5	19,3	7,4	5,7	100,0
11	1925	60,7	9,3	17,3	6,5	6,2	100,0
12	1929	46,6	11,5	24,3	10,1	7,5	100,0
13	1930	43,2	12,3	25,5	11,2	7,8	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)							
14	1922	13,82	5,44	9,99	8,77	5,03	10,75
15	1925	12,02	10,74	11,25	7,32	5,64	10,59
16	1929	13,23	18,68	25,60	15,98	10,60	15,47
17	1930	13,78	22,56	30,28	19,85	11,76	17,40
Pieaugums 1923 = 100. — Augmentation.							
18	1922	125	80	87	94	82	108
19	1925	198	275	128	135	148	178
20	1929	244	548	290	337	287	286
21	1930	255	662	342	418	336	321

Grobiņā par 49,5% (149,5% no budžeta), Valkā par 12,0% (112,0%) un Talsos — 6,6% (vai parādi sastāda — 106,6% no netto budžeta). Talsos caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca tikai — 32,9 ls liela pašvaldību parādu summa, bet netto budžeta summas šeit tik mazas, ta ka parādi tās pārsniedz par minēto procentu. Cēsis un Liepājā, kur samērā uz vienu iedzīvotāju iznāca diezgan lielas pašvaldību parādu summas, pret budžetu tās sastāda Liepājā tikai — 84,5% un Cēsis vēl mazāk — 75,5%. Tas izskaidrojams ar šo pilsētu samērā lielajiem netto budžetiem.

Lielākās summas mūsu pilsētu pašvaldības ir aizņēmušās no valsts (finansu ministrijas, kā arī dažiem citiem resoriem) un no valsts kredītiestādēm: 1922. gada 1. janvārī šīs summas līdzinājās — 3,42, bet 1930. gadā — 11,0 milj. ls, kas 1922. gadā sastādīja — 84,2% no aizņēmumu kopsomas, bet 1930. — 91,0%. Tā kā gandrīz visas summas, kuŗas pilsētu pašvaldības ir saņēmušas jāuzskata, kā valsts vai valsts banku aizdevumi. Samērā tām niecīgām summām, kuŗas nāk no privātām

kredītiestādēm un citām privātām personām un iestādēm, ir pa ļaļai gadījuma raksturs, tās saņemtas uz īsu termiņu, kam pat starp nelielajiem pilsētu pašvaldību aizņēmumiem nav gandrīz nekādas nozīmes. Par aizņēmumiem no valsts resp. finansu ministrijas sīkāki jau bija aprakstīts iepriekšējā nodaļā par pabalstiem un aizdevumiem. Šeit vēl varētu atkārtot, ka tos izsniedz uz īpaša likuma pamata uz vidēju termiņu, kuŗu bieži pagarina vai arī aizdevumus atlaiž — dzēsot tos ar pabalstu, vai arī atlaiž uz īpaša likuma pamata, kā tas bija 1928. gadā. Katrā ziņā valsts aizdevumi pilsētu pašvaldībām faktiski nerada tādas sekas un pienākumus, kā tas ir ar aizņēmumiem valsts un sevišķi privātās kredītiestādēs. Pilsētu pašvaldību parādiem valstij nav noteiktas tendences. Nemot vērā ka tām katru gadu izsniedz lielākas vai mazākas summas no jauna, bet parādu nomaksa ir niecīga, kuŗu gandrīz var pielīdzināt nullei, tad būtu jādomā, ka tiem vajadzētu pieaugt. Turpretim ja apskata šos skaitļus 'pa atsevišķiem gadiem, tad šādas tendences visumā nav: 1922. gadā

№ 190. Pilsētu pašvaldību parādi 1928.—1930. 1. janvārī (pa pilsētām).

№ 190. Dettes des villes au 1 janvier 1928 à 1930 (par villes).

№ №	Pilsētas Villes	Parādu kopsumma ls Somme total des dettes			± 1929 différence	Parādu kopsumma 1. I. 1930. Somme totale des dettes au 1. I. 1930.		
		1. I. 1928	1. I. 1929	1. I. 1930		Uz vienu iedzīvotāju ls par habitant	Procenti no budžeta % par rap- port au budget	
1	Rīga	2.941.251	5.000.681	5.208.514	+	207.833	13,8	15,9
2	Liepāja	1.127.390	2.168.995	2.472.635	+	303.640	43,2	84,5
3	Daugavpils	476.563	240.932	384.145	+	143.213	8,9	23,6
4	Jelgava	578.655	672.797	776.652	+	103.855	23,5	46,5
5	Ventpils	207.819	75.364	198.854	+	123.490	11,5	24,2
6	Rēzekne	282.943	357.579	368.982	+	11.403	29,1	70,1
7	Valmiera	168.807	215.597	227.454	+	11.857	27,2	35,3
8	Rīgas-Jūrmala	67.331	63.491	95.108	+	31.617	11,9	13,4
9	Cēsis	442.139	436.689	446.123	+	9.434	58,0	75,5
10	Tukums	131.154	164.807	164.807	0	21,5	60,9	60,9
11	Kuldīga	66.791	60.577	65.391	+	4.814	9,4	22,3
12	Jekabpils	112.828	101.282	120.896	+	19.614	21,6	70,3
13	Ludza	14.000	68.500	20.000	+	48.500	3,7	11,4
14	Sloka	40.469	32.832	48.524	+	15.692	9,2	29,8
15	Grīva	—	15.000	32.461	+	17.461	6,1	26,2
16	Bauska	58.508	60.295	131.235	+	70.940	27,1	65,2
17	Rūjiena	20.185	17.580	17.973	+	393	3,9	16,6
18	Saldus	—	—	30.000	+	30.000	6,9	20,7
19	Krāslava	84.172	84.172	84.172	0	19,7	70,6	70,6
20	Talsi	124.017	138.178	137.823	—	355	32,9	106,6
21	Alūksne	—	10.500	22.500	+	12.000	6,2	24,2
22	Smiltene	13.978	—	71.793	+	71.793	20,0	57,8
23	Gulbene	20.545	—	700	+	700	0,2	0,8
24	Aizpute	—	77.102	73.426	—	3.676	21,4	44,8
25	Valka	244.160	264.021	309.577	+	45.556	92,7	112,0
26	Līvāni	—	—	8.873	+	8.873	2,8	16,3
27	Krustpils	20.312	46.083	66.699	+	20.616	20,8	89,7
28	Limbaži	2.292	24.000	28.146	+	4.146	9,6	25,7
29	Auce	20.800	36.932	35.810	—	1.122	12,3	43,3
30	Plaviņas	9.765	27.625	26.220	—	1.405	10,0	16,1
31	Jaunjelgava	9.459	—	—	—	—	—	—
32	Madona	108.618	—	5.400	+	5.400	2,5	4,2
33	Dobeles	3.999	17.212	57.567	+	40.355	26,8	65,0
34	Strenči	—	—	10.000	+	10.000	5,2	20,8
35	Sabīle	75.287	37.787	42.419	+	4.632	22,2	76,4
36	Kārsava	10.000	—	—	—	—	—	—
37	Preiļi	—	4.000	3.829	—	171	2,2	8,9
38	Subate	10.142	12.642	9.381	—	3.261	5,5	16,3
39	Kandava	9.100	7.913	10.000	+	2.087	6,1	22,1
40	Varakļāni	23.466	5.000	5.000	0	3,1	10,4	10,4
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	—
42	Sigulda	—	—	800	+	800	0,6	0,6
43	Mazsalaca	—	—	1.450	+	1.450	1,1	4,3
44	Vīļi	—	—	500	+	500	0,4	1,2
45	Priekule	900	900	900	0	0,7	2,3	2,3
46	Ogre	2.400	123.089	148.055	+	24.966	114,6	155,0
47	Viesīte	—	5.000	20.000	+	15.000	15,9	66,8
48	Ilūkste	—	—	—	—	—	—	—
49	Valdemārpils	—	—	—	—	—	—	—
50	Grobiņa	60.000	40.000	50.000	+	10.000	44,3	149,5
51	Ape	8.197	8.806	6.385	—	2.421	6,7	19,9
52	Kēmeri	—	9.000	22.300	+	13.300	23,7	45,8
53	Ainaži	1.000	950	950	0	1,0	3,6	3,6
54	Salacgrīva	—	—	1.000	+	1.000	1,1	2,1
55	Piltene	8.000	—	—	—	—	—	—
56	Durbe	—	—	1.675	+	1.675	3,0	12,7
57	Lejasciems	—	—	—	—	—	—	—
Kopā — Total		7.607.442	10.733.910	12.073.104	+1.339.194	17,4	25,8	

№ 191. Pilsētu pašvaldību parādi 1922.—1930. (pēc aizņemšanās vietām).

№ 191. Dettes des villes de 1922 à 1930 (par sources des emprunts).

№ №	Aizņem. avoti Sources des emprunts	Valstij	Latvijas	Valsts zemes	Latvijas	Privātām	Citi	Kopā
		(Fin. min.) Etat (Ministère des Finances)	bankai Banque de Lettonie	bankai Banque Foncière d'Etat	hipotēku bankai Banque Hypothécaire de Lettonie	kreditistādēm Institut. de crédit privées	aizņēmumi Autres emprunts	
1. janvārī Au 1 janvier		l s						
1	1922	3.305.702	117.976	—	—	14.655	619.558	4.057.892
2	1923	3.138.696	170.559	10.000	—	255	456.115	3.775.625
3	1924	3.657.925	170.559	—	—	255	206.209	4.034.948
4	1925	4.157.295	2.190.559	3.000	28.250	130.000	176.940	6.686.044
5	1926	4.602.126	1.881.563	12.365	315.114	126.400	132.996	7.070.564
6	1927	4.713.282	1.410.281	11.643	529.199	135.400	81.803	6.881.606
7	1928	5.033.294	803.000	45.096	1.353.093	246.702	126.257	7.607.442
8	1929	3.525.349	3.341.500	68.247	3.206.407	471.487	120.919	10.733.910
9	1930	3.715.170	3.124.975	62.476	4.091.992	960.117	118.374	12.073.104
Procentos — Pourcentage								
10	1922	81,4	2,9	—	—	0,4	15,3	100,0
11	1923	83,1	4,5	0,3	—	0,0	12,1	100,0
12	1924	90,7	4,2	—	—	0,0	5,1	100,0
13	1925	62,2	32,8	0,0	0,4	1,9	2,7	100,0
14	1926	65,1	26,6	0,2	4,4	1,8	1,9	100,0
15	1927	68,5	20,5	0,2	7,7	1,9	1,2	100,0
16	1928	66,2	10,5	0,6	17,8	3,2	1,7	100,0
17	1929	32,9	31,1	0,6	29,9	4,4	1,1	100,0
18	1930	30,8	25,9	0,5	33,9	7,9	1,0	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)								
19	1922	8,7	0,3	—	0,0	0,0	1,6	10,7
20	1925	6,6	3,5	0,0	0,0	0,2	0,3	10,6
21	1929	5,1	4,8	0,1	4,6	0,7	0,2	15,5
22	1930	5,3	4,5	0,1	5,9	1,4	0,2	17,4

parādi valstij līdzinājās — 3.306.000 ls, bet nākošā 1923. gadā — 3.139.000 (samazinājusies), 1924. — 3.658.000 ls, arī nākošos līdz pat 1928. gadam (ieskaitot) tie pieaug un sasniedz 5.033.000 ls, 1929. gadā strauji samazinās un līdzinās tikai 3.525.000 ls un 1930. gadā 1. janvārī tie pieaug jau uz 3.715.000 ls. Astoņu gadu laikā pilsētu pašvaldību parādu summa valstij ir pieaugusi tikai par 0,4 milj. ls. Tas saprotams ir ļoti niecīgs pieaugums, kurš izskaidrojams ar to, kā minēta starplaikā ir bijusi parādu dzēšana no valsts puses (1928. gadā ar likumu un citos gadījumos ar pabalstu), kā arī finansu ministrijas aizdevumu pārvešana uz valsts kreditiestādēm. Finanšu ministrijas aizdevumu nozīme starp pārējiem pilsētu pašvaldību parādiem svārstās vēl lielākos apmēros, ka absolūtās summas, bet šīm svārstībām jau ir noteikta tendence. 1922. gadā 1. janvārī tās līdzinājās — 81,4% no visiem pilsētu pašvaldību parādiem, 1924. gadā tās pieauga līdz 90,7%, bet 1925. gadā nokrita uz 62,2%, 1929. — 32,9% un 1930. — 30,8%. Tā kā valsts aizdevumiem starp pārējiem pašvaldību parādiem ir noteikta tendence samazināties.

Latvijas hipotēku banka pilsētu pašvaldībām ir aizdevusi lielākās summas un to parāds pārsniedz 4,0 milj. ls. Vispirms, ir jāatzīmē par tām pilsētu pašvaldību summām, kuŗas tās skaita par savu parādu. Ja salīdzina šīs summas ar Latvijas hipotēku bankas datiem, tad konstatējama starpība. Šī starpība acīmredzot, izņemot dažus gadījumus, ir izskaidrojama ar to, ka pilsētu pašvaldības ir uzdevušas savu parādu summas atvelkot jau izdarītās nomaksas. Bet Latvijas hipotēku bankas izvilkmā parādi ir uzrādīti bez nomaksām, tāpēc arī iznāk neliela starpība, kuŗa nākotnē var pieaugt. Valsts statistiskā pārvalde visos savos publicējumos pieturas pie tīrās parādu summas, tas ir uzdod tos, atvelkot nomaksāto summu. Arī šīni gadījumā pārvalde ir pieņēmusi pilsētu pašvaldību uzdotos skaitļus, kur nomaksātā daļa parāda summā vairs neietilpst.

Pirmie Latvijas hipotēku bankas parādi iesākās jau 1925. gada 1. janvārī, kā zināms pirmais Latvijas hipotēku bankas darbības gads bija 1924/1925., tā kā jau pašā sākumā pilsētu pašvaldības ir dabūjušas no šīs bankas aizdevumus. 1925. gada 1. janvārī

№ 192. Pilsētu pašvaldību parādi 1922.—1930. 1. janvārī.

№ 192. Dettes des villes au 1. janvier 1922 à 1930.

№	Pilsētu grupas Groupes des villes	I.	II.	III.	IV.	V.	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
	1. janvārī au 1. janvier						
Vaistij (Fin. min.) — Etat (Ministère des Finances)							
1	1922	2.067.039	995.675	120.618	122.370	—	3.305.702
2	1923	1.715.400	1.136.299	142.958	144.039	—	3.138.696
3	1924	1.947.593	1.419.970	137.323	138.039	15.000	3.657.925
4	1925	1.971.232	1.522.820	328.470	268.166	66.607	4.157.295
5	1926	2.035.682	1.784.281	330.317	331.239	120.607	4.602.126
6	1927	1.939.537	1.812.391	398.402	433.345	129.607	4.713.282
7	1928	1.858.657	1.907.195	530.044	612.982	124.416	5.033.294
8	1929	1.580.875	698.920	721.755	491.177	32.622	3.525.349
9	1930	1.479.342	775.363	762.623	646.922	50.920	3.715.170
Latvijas bankai — Banque de Lettonie							
10	1922	—	117.976	—	—	—	117.976
11	1923	—	170.559	—	—	—	170.559
12	1924	—	170.559	—	—	—	170.559
13	1925	2.000.000	170.559	—	20.000	—	2.190.559
14	1926	1.720.000	161.563	—	—	—	1.881.563
15	1927	1.280.000	130.281	—	—	—	1.410.281
16	1928	760.000	18.000	—	25.000	—	803.000
17	1929	2.610.000	714.000	—	17.500	—	3.341.500
18	1930	2.384.000	710.000	18.000	12.975	—	3.124.975
Valsts Zemes bankai — Banque Foncière de l'Etat							
19	1922	—	—	—	—	—	—
20	1923	—	—	10.000	—	—	10.000
21	1924	—	—	—	—	—	—
22	1925	—	—	—	3.000	—	3.000
23	1926	—	—	9.440	2.925	—	12.365
24	1927	—	—	8.875	2.768	—	11.643
25	1928	—	—	21.728	11.656	11.712	45.096
26	1929	—	—	21.882	25.653	20.712	68.247
27	1930	—	—	21.996	23.754	16.726	62.476
Latvijas hipotēku bankai — Banque Hypothécaire de Lettonie							
28	1922	—	—	—	—	—	—
29	1923	—	—	—	—	—	—
30	1924	—	—	—	—	—	—
31	1925	—	—	28.250	—	—	28.250
32	1926	—	76.622	198.492	40.000	—	315.114
33	1927	39.800	72.168	352.231	50.000	15.000	529.199
34	1928	278.176	397.099	572.818	50.000	55.000	1.353.093
35	1929	770.000	1.505.535	593.110	213.373	124.389	3.206.407
36	1930	812.397	2.117.390	664.795	305.892	191.518	4.091.992
Privātām kredītiestādēm — Institutions de crédit privées							
37	1922	8.943	4.302	1.410	—	—	14.655
38	1923	—	255	—	—	—	255
39	1924	—	255	—	—	—	255
40	1925	—	20.000	110.000	—	—	130.000
41	1926	—	20.000	104.400	—	2.000	126.400
42	1927	—	39.000	93.400	1.000	2.000	135.400
43	1928	—	45.000	191.972	—	9.730	246.702
44	1929	—	216.500	179.607	4.900	70.480	471.487
45	1930	493.000	216.500	122.332	59.045	69.240	960.117
Citi aizņēmumi — Autres emprunts							
46	1922	483.330	135.043	1.185	—	—	619.558
47	1923	331.165	123.723	1.227	—	—	456.115
48	1924	109.099	96.710	400	—	—	206.209
49	1925	86.949	89.591	400	—	—	176.940
50	1926	45.005	87.591	400	—	—	132.996
51	1927	44.722	32.101	4.980	—	—	81.803
52	1928	44.418	23.133	9.900	41.172	7.634	126.257
53	1929	39.806	23.133	—	51.096	6.884	120.919
54	1930	39.775	13.033	—	59.326	6.240	118.374

№ 193. Pilsētu pašvaldību parādi 1930. gada 1. janvārī.

№ 193. Dettes des villes au 1. janvier 1930.

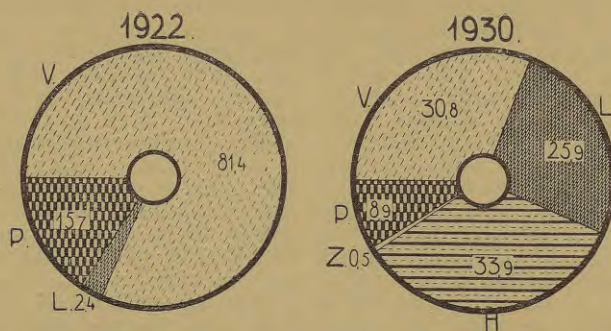
№ №	Aizņemšanās vietas Sources des emprunts	Valstij Etat	Latvijas bankai Banque de Lettonie	Valsts ze- mes bankai Banque Foncière de l'Etat	Latvijas hipotēku bankai Banque Hypothé- caire de Lettonie	Privatām kredit- iestādēm Institut. de crédit privés	Citi aizņēmumi Autres emprunts	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	1.479.342	2.384.000	—	812.397	493.000	39.775	5.208.514
2	Liepāja	452.918	710.000	—	1.309.717	—	—	2.472.635
3	Daugavpils	42.173	—	—	321.972	20.000	—	384.145
4	Jelgava	242.102	—	—	325.017	196.500	13.033	776.652
5	Ventspils	38.170	—	—	160.684	—	—	198.854
6	Rezekne	252.997	—	—	79.105	36.880	—	368.982
7	Valmiera	77.324	—	—	148.130	2.000	—	227.454
8	Rīgas-Jūrmala	39.273	18.000	9.700	11.943	16.192	—	95.108
9	Cēsis	102.074	—	—	276.789	67.260	—	446.123
10	Tukums	98.770	—	4.900	61.137	—	—	164.807
11	Kuldīga	—	—	—	65.391	—	—	65.391
12	Jēkabpils	113.500	—	7.396	—	—	—	120.896
13	Ludza	20.000	—	—	—	—	—	20.000
14	Sloka	46.024	—	—	2.500	—	—	48.524
15	Grīva	12.661	—	—	19.800	—	—	32.461
16	Bauska	48.091	3.500	—	79.644	—	—	131.235
17	Rūjiena	17.973	—	—	—	—	—	17.973
18	Saldus	30.000	—	—	—	—	—	30.000
19	Krāslava	44.500	—	—	—	—	39.672	84.172
20	Talsi	65.834	—	—	67.444	4.545	—	137.823
21	Alūksne	10.000	—	—	12.500	—	—	22.500
22	Smiltene	21.793	—	—	—	50.000	—	71.793
23	Gulbene	—	—	—	700	—	—	700
24	Aizpute	38.292	—	6.700	28.434	—	—	73.426
25	Valka	233.541	9.475	—	62.561	4.000	—	309.577
26	Līvāni	—	—	—	8.873	—	—	8.873
27	Krustpils	57.799	—	8.900	—	—	—	66.699
28	Limbāži	24.646	—	—	—	500	3.000	28.146
29	Auce	14.563	—	385	20.862	—	—	35.810
30	Plaviņas	10.466	—	5.600	—	—	10.154	26.220
31	Jaunjelgava	—	—	—	—	—	—	—
32	Madona	—	—	—	5.400	—	—	5.400
33	Dobele	29.424	—	2.169	19.474	—	6.500	57.567
34	Strenči	10.000	—	—	—	—	—	10.000
35	Sabīle	6.364	—	6.900	20.763	3.360	5.032	42.419
36	Kārsava	—	—	—	—	—	—	—
37	Preiļi	3.829	—	—	—	—	—	3.829
38	Subate	—	—	1.551	—	7.830	—	9.381
39	Kandava	—	—	—	10.000	—	—	10.000
40	Varakļāni	5.000	—	—	—	—	—	5.000
41	Balvi	—	—	—	—	—	—	—
42	Sigulda	—	—	—	800	—	—	800
43	Mazsalaca	—	—	—	906	—	550	1.450
44	Viļāni	—	—	—	500	—	—	500
45	Priekule	—	—	900	—	—	—	900
46	Ogre	—	—	—	91.955	56.100	—	148.055
47	Viesīte	20.000	—	—	—	—	—	20.000
48	Ilūkste	—	—	—	—	—	—	—
49	Valdemārpils	—	—	—	—	—	—	—
50	Grobiņa	—	—	—	50.000	—	—	50.000
51	Ape	5.727	—	—	—	—	658	6.385
52	Kemeri	—	—	7.300	15.000	—	—	22.300
53	Ainaži	—	—	—	—	950	—	950
54	Salacgrīva	—	—	—	—	1.000	—	1.000
55	Piltene	—	—	—	—	—	—	—
56	Durbe	—	—	75	1.600	—	—	1.675
57	Lejasciems	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā — Total	3.715.170	3.124.975	62.476	4.091.992	960.117	118.374	12.073.104

pilsētu pašvaldību parādi Latvijas hipotēku bankai līdzinājās—28.250 ls, 1926.—315.000, 1928.—1.353.000 ls, 1929.—3.206.000 un 1930.—4.092.000 ls. Piecu gadu laikā ir noticis ļoti liels pieaugums: Latvijas hipotēku banka īsā laikā izvērsās par vienu no galvenām pilsētu pašvaldību kredītētājām. 1930. gada 1. janvārī (pēc Latvijas hipotēku bankas izvilkuma, raksts no 1931. gada 9. februāra) šī summa līdzinājās—4.322.100 un no valsts saimniecības departamenta likvidēšanai pārņemtie īstermiņa aizdevumi—228.530 ls¹). Latvijas hipotēku bankas parādi līdzinās 4.092.000 ls, kuŗi nodrošināti ar nekustamu mantu vērtībā ap 8,5 milj. ls. Latvijas hipotēku bankas parādiem ir bijusi nepārtraukta tendence pieaugt ne tik vien absolūtos skaitļos, bet arī to nozīmē pret parādu kopsummu: 1925. gada 1. janvārī tie sastādīja tikai 0,4% no tās, 1926.—4,4%, 1928.—17,8%, 1929.—29,9% un 1930.—33,9%. Īsā laikā Latvijas hipotēku banka pilsētu pašvaldībām ir izsniegusi tik lielas summas, ka tās 1930. gada 1. janvārī sastāda jau vairāk, kā 1/3 daļu no pilsētu pašvaldību parādiem vispārī. Latvijas hipotēku banka pilsētu pašvaldībām izsniedz aizdevumus uz parastajiem noteikumiem, sekošiem mērķiem: nama būvēm, saimnieciskiem uzņēmumiem, sociāliem pasākumiem un zemes izpirkšanai 6% ķīlu zīmju aizdevumus uz 18 gadiem un beidzot valsts saimniecības departamenta īstermiņa aizdevumu likvidēšanai. Lielākās summas ir izsniegtas dažādiem saimnieciskiem pasākumiem, šie aizdevumi 1930. gada 1. janvārī sastāda 60,8% no visiem Latvijas hipotēku bankas aizdevumiem, aizdevumi namu būvēm—

21,7%, sociāliem pasākumiem—11,1%, Zemes izpirkšanai—1,4% un īstermiņa aizdevumi—5,9%; aizdevumi, kuŗi izsniegti uz 12 gadiem sastāda 19,0%, 18 gadiem—46,9%, 25 gadiem—0,3% un 28 gadiem 28,8%. Latvijas hipotēku bankas aizdevumi izsniegti pret nekustamas mantas nodrošinājumiem uz ilgtermiņu no 12—28 gadiem. Lielākās summas no Latvijas hipotēku bankas saņēmusi Liepājas pilsētas valde—1,3 milj. ls, uz 18 gadiem, nākošā vietā ir Rīga ar 0,8 milj. ls lielu summu uz 12 un 28 gadiem, tad nāk Cēsis, Jelgava, Daugavpils u. t. t. No mazajām pilsētām diezgan lielu summu saņēmusi Ogre. 1930. gada 1. janvārī Latvijas hipotēku bankai ir parādā 32 pilsētas, starp tām 12 pilsētām bez citiem parādiem ir izpirkšanas nomaksas parādi. Latvijas hipotēku bankas aizdevumi ir tieši piemēroti mūsu pilsētu pašvaldībām—tos izsniedz uz ilgu termiņu un tādām vajadzībām, kādas ir pilsētu pašvaldībām—namu būvēm, dažādiem rūpniecības uzņēmumiem, sociāliem pasākumiem, skolu un slimnicu būvēm u. t. t. Tikai Latvijas hipotēku bankas līdzekļi ir aprobežoti, bet ķīlu zīmju pārdošana brīvā tirgū ir tikpat kā neiespējama, tāpēc arī pilsētu pašvaldības, salīdzinot ar savām vajadzībām, saņem samērā mazu daļu.

Nākošā vietā lielākās summas ir aizdevusi Latvijas banka. Pēc būtības Latvijas bankas aizdevumi nav piemēroti pilsētu pašvaldībām, jo Latvijas banka diskontē īstermiņa darījumus vekselus un izsniedz aizdevumus pret precēm. Tās ir Latvijas bankas galvenās operācijas. Tomēr pēdējā laikā tā plašākos apmēros izdara arī citas operācijas, kā lauksaimnieku kre-

¹) Pēc Latvijas hipotēku bankas izvilkuma pilsētu pašvaldību parādi 1930. gadā 1. janvārī bija sekoši: Aizputes pilsētas pašvaldībai saimnieciskiem uzņēmumiem 30.000 ls uz 12 gadiem; Auces—sociāliem pasākumiem 20.000 ls uz 18 gadiem, zemes izpirkšanai—1.400 ls, kopā 21.400 ls; Alūksnes—zemes izpirkšanai—10.500 ls; Bauskas—sociāliem pasākumiem—80.000 ls uz 28 gadiem; Cēsu—saimnieciskiem uzņēmumiem—146.000 ls uz 18 gadiem un 184.200 ls uz 12 gadiem, kopā 330.200 ls; Daugavpils—saimnieciskiem uzņēmumiem—40.000 ls uz 12 gadiem un 192.000 ls uz 18 gadiem, sociāliem pasākumiem—115.000 ls uz 28 gadiem, kopā 347.000 ls; Dobeles—sociāliem pasākumiem—20.000 ls uz 18 gadiem; Grīvas—nama būvei—10.000 ls uz 18 gadiem, zemes izpirkšanai—9.800 ls, kopā 19.800 ls; Grobiņas—sociāliem pasākumiem—50.000 ls uz 28 gadiem; Gulbenes—zemes izpirkšanai—700 ls; Jelgavas—saimnieciskiem uzņēmumiem—220.000 ls uz 12 gadiem, sociāliem pasākumiem—20.000 ls uz 18 gadiem, kopā 240.000 ls; Rīgas-Jūrmalas—saimnieciskiem uzņēmumiem—15.000 ls uz 12 gadiem, zemes izpirkšanai—17.300 ls, kopā 32.300 ls; Kandavas—saimnieciskiem uzņēmumiem—10.000 ls uz 12 gadiem; Kēmeru—nama būvei—14.700 ls uz 18 gadiem, zemes izpirkšanai—1.200 ls, kopā 15.900 ls; Livānu—nama būvei—8.800 ls uz 18 gadiem, zemes izpirkšanai—1.800 ls, kopā 10.600 ls; Liepājas—saimnieciskiem uzņēmumiem—1.500.000 ls uz 18 gadiem, sociāliem pasākumiem—40.000 ls uz 18 gadiem, kopā 1.540.000 ls; Madonas—zemes izpirkšanai—5.400 ls; Mazsalacas—zemes izpirkšanai—900 ls; Ogres—nama būvei—80.000 ls uz 28 gadiem, sociāliem pasākumiem—15.000 ls uz 18 gadiem, kopā 95.000 ls; Rīgas—namu būvēm—730.000 ls uz 28 gadiem, saimnieciskiem uzņēmumiem—90.000 ls uz 12 gadiem, zemes izpirkšanai—800 ls, kopā 821.000 ls; Rēzeknes—nama būvei—80.000 ls uz 28 gadiem; Sabiles—saimnieciskiem uzņēmumiem—6.000 ls uz 12 gadiem, sociāliem pasākumiem—15.000 ls uz 28 gadiem, kopā 21.000 ls; Siguldas—zemes izpirkšanai—800 ls; Talsu—nama būvei—30.000 ls uz 28 gadiem, saimnieciskiem uzņēmumiem—40.000 ls uz 12 gadiem, kopā 70.000 ls; Tūkuma—sociāliem pasākumiem—50.000 ls uz 28 gadiem, zemes izpirkšanai—12.600 ls, kopā 62.600 ls; Valmieras—nama būvei—12.000 ls uz 25 gadiem, saimnieciskiem uzņēmumiem—65.000 ls uz 18 gadiem, sociāliem pasākumiem—80.000 ls uz 28 gadiem, kopā 157.000 ls; Valkas—saimnieciskiem uzņēmumiem—75.000 ls uz 12 gadiem; Valdenārpils—nama būvei—20.000 ls uz 18 gadiem, saimnieciskiem uzņēmumiem—155.000 ls uz 12 gadiem, kopā 175.000 ls. No valsts saimniecības departamenta likvidēšanai pārņemtie īstermiņa aizdevumi: Jelgavas pilsētas pašvaldībai—97.305 ls, Talsu—65.834 ls un Kuldīgas—65.391 ls.

№ 20. Parādi pēc aizņemšanās vietām 1922. un 1930. (procentos).

V. — no valsts, L. — Latvijas bankas, H. — Latvijas hipotēku bankas, Z. — Valsts zemes bankas un P. — privātie.

№ 20. Dettes par sources des emprunts de 1922 à 1930 (pourcentage).

V. — de l'Etat, L. — de la Banque de Lettonie, H — de la Banque Hypothécaire, Z — de la Banque Foncière de l'Etat et P. — banques privées.

ditēšanu pret nekustamas mantas iekilāšanu (obligācijas uz lauku īpašumiem) un citi aizdevumi. Tāpēc Latvijas banka arī pilsētu pašvaldībām ir izsniegusi aizdevumus, pie kam tie nav īstermiņa aizdevumi, bet gan ar vidēju termiņu. Latvijas banka pilsētu pašvaldībām izsniedz aizdevumus, galvenā kārtā pret nekustamas mantas iekilāšanu (obligācijām), precēm un saistībām uz pilsētas pašvaldības ieņēmumiem. 1930. gada 1. janvārī Latvijas bankai parādā skaitās 5 pilsētu pašvaldības ar 3.125.000 ls lielu summu, no kuŗas lielākā daļa iznāk uz Rīgu 2.384.000 ls apmērā, Liepāju — 710.000 ls, bet pārējām 3 pilsētām ir izsniegtas samērā mazas summas. Pa atsevišķiem gadiem Latvijas bankas aizdevumi pilsētu pašvaldībām uzrāda diezgan lielu svārstīšanos: 1922. gada 1. janvārī tie līdzinājās — 118.000, 1925. — 2.191.000, 1928. — 803.000, 1929. — 3.342.000 ls un 1930. — 3.125.000 ls. Procentos no parādu kopsum-

mas šī svārstīšanās ir tāda pat. 1922. gadā Latvijas bankas aizdevumi sastāda — 2,9%, 1925. — 32,8%, 1928. — 10,5%, 1929. — 31,1% un 1930. — 25,9%. Šī svārstīšanās stāv sakarā ar Latvijas bankas aizdevumu raksturu, tie nav ilgtermiņa aizdevumi, un tāpēc pilsētu pašvaldības tos cenšas pārvest uz citām valsts kredītiestādēm, vai arī ir spiestas viņus nomaksāt. Aizņēmumi Latvijas bankā liecina to, ka mūsu pilsētu pašvaldības pārdzīvo finansiēlas grūtības un līdzekļu iegūšanai, pašvaldības aizņemās pat Latvijas bankā.

No valsts kredītiestādēm valsts zemes banka pilsētu pašvaldībām ir aizdevusi mazākas summas. Tas arī pilnīgi saprotams, jo pilsētu pašvaldību darbība ļoti maz un reti pieskaras tām nozarēm, kuŗas kredītē valsts zemes banka. Tomēr 13 pilsētu pašvaldības uzrāda, ka tās ir valsts zemes bankai parādā¹⁾. 9 pilsētu pašval-

¹⁾ Pēc valsts zemes bankas izvilkuma skaitās aizdevumi šādām pilsētu pašvaldībām: 1. Rīgas-Jūrmala — izpirkšanas maksa no fonda piešķirtiem 9 zemes gabaliem Ls 9.000.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem un Ls 700.— uz 28¹/₂ gadiem. 2. Kēmeri — t. p. par 6 zemes gabaliem Ls 7.300.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem. 3. Plaviņas — t. p. 23 zemes gabaliem Ls 5.500.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem un par 1 zemes gabalu Ls 90.47 īstermiņa aizdevums, kas nomaksājams līdz š. g. 30. aprīlim ar 6% gadā. 4. Sabīle — t. p. par 8 zemes gabaliem Ls 6.000.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem un Ls 900.— uz 28¹/₂ gadiem. 5. Aizpute — t. p. par 15 zemes gabaliem Ls 2.500.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem, Ls 1.900.— uz 28¹/₂ gadiem un Ls 2.300.— uz 41 gadu. 6. Krustpils — t. p. par 18 zemes gabaliem Ls 6.500.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem un Ls 2.400.— uz 28¹/₂ gadiem. 7. Priekule — t. p. par 3 zemes gabaliem Ls 900.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem. 8. Tukums — t. p. par 3 zemes gabaliem Ls 4.900.— 6% ķīlu zīmēs uz 18 gadiem. 9. Auce — t. p. par 1 zemes gabalu Ls 400.— 6% ķīlu zīmēs uz 28¹/₂ gadiem. Visi minētie aizdevumi nodrošināti ar nekustamu mantu — no fonda piešķirto zemes gabalu iekilāšanu bankā. Aizdevumi deldējami ar kārtējām termiņmaksām 2 reizes gadā, kuŗas ietilpst aizdevuma augšī, 1/2% pārvaldes izdevumiem un aizdevuma deldējums. No 1928. g. pavasara termiņa līdz 1931. gada rudens termiņam (ieskaitot) rentes par aizdevumiem samazinātas no 6 uz 4% gadā. 10. Jēkabpils — īstermiņa aizdevums pamatskolas ēkai, atlikums uz š. g. 1. janvārī Ls 6.323.30 ar 6% (4%) gadā, nodrošināts ar nekustamu mantu. 11. Subate — t. p. pamatskolas ēkai, atlikums uz š. g. 1. janvārī Ls 1.551.42. 12. Dobeles — pilsētas un pagasta pašvaldībām kopīgi no fonda piešķirto Dobeles dzirnavu izpirkšanas maksa Ls 26.100.— 6% ķīlu zīmēs uz 28¹/₂ gadiem, Ls 10.000.— dzirnavu izbūvei 6% ķīlu zīmēs uz 13¹/₂ gadiem, īstermiņa aizdevuma atlikums dzirnavu izbūvei Ls 17.258.60 un pamatskolas ēkai Ls 3.571.14 ar 6% (4%) gadā. Visi šie aizdevumi nodrošināti ar nekustamu mantu — Dobeles adensdzirnavas un skolas zemes gabals.

dībām aizdevumi izsniegti izpirkšanas mak-
sas nokārtošanai, 2 pamatskolas ēku cel-
šanai, vienai dzirnavu izpirkšanai, bet
summa ārkārtīgi niecīga. Valsts zemes
bankas aizdevumi 1930. gada 1. janvārī
līdzinājās 62.476 ls un no kopējās aizde-
vumu summas sastāda tikai 0,5%. Salīdzinot
pilsētu pašvaldību uzdotās parādu summas
ar valsts zemes bankas izvilkumu konsta-
tējama neliela starpība. Bez šiem aizņē-
mumiem no valsts un valsts kredītiestādēm,
pilsētu pašvaldības vēl ir aizņēmušās pri-
vātās kredītiestādēs, kā arī tām ir dažādi
citi aizņēmumi. Ir jau ļoti nepiemēroti
pašvaldībām meklēt istermiņa aizņēmumus
privātās kredītiestādēs, tomēr mūsu pilsētu

pašvaldības ir bijušas spiestas to darīt un
arī dara līdz šai dienai. Šāda aizņēmumu
meklēšana tikai norāda uz to, ka pilsētu
pašvaldību finansiēlais stāvoklis nav viegls.
Privātie aizņēmumi 1922. gada sākumā
sastādīja — 15,7% no to kopsummas, 1925.
gadā nozīme samazinājās uz 4,6%, 1923.
— 4,9%, 1929. — 5,5% un 1930. — 8,9%.
1922. gada 1. janvārī dažādu privāto parādu
nozīme bija liela, nākošos gados tā sama-
zinājās, bet pēdējos 3 gados atkal pieaug.
Pēdēja laikā pilsētu pašvaldības aizņemas
galvenā kārtā, dažādās kredītiestādēs, pēc
formas tie pa lielākaļ daļai ir istermiņa
aizdevumi, bet pēc būtības viņiem tomēr
ir ilgstošs raksturs.

VIII. Latvijas pilsētu savienība.

VIII. Union des villes de Lettonie.

Pilsētu savienības dibināšanas kongress
1926. gada 31. oktobrī, ievēlēja arī savu
pirmo valdi. Bet pirmais darbības gads
skaitās no minētās dienas līdz 1927. gada
31. decembrim, tā ka tas aptver 14 mēne-
šus. 1930. gads bija ceturtais pilsētu sa-
vienības darbības gads. Latvijas pilsētu
savienības mērķis ir apvienot visas Lat-
vijas pilsētas viņu kopējo interešu aizstā-
vēšanai, komunālās pašdarbības attīstīšanai,
kopēju saimniecisku pasākumu nodibinā-
šanai un sekmēšanai un Latvijas pilsētu
pašvaldības pareizai un lietderīgai izveido-
šanai. Savienībā var iestāties visas Lat-
vijas pilsētas. Savienība ir otrās pakāpes
pašvaldības iestāde, kurai tieša darīšana
tikai ar pirmās pakāpes pašvaldībām. Sa-
vienības darīšanas vada un pārzin: a) kon-
gresi, b) padome, c) valde un d) revīzijas
komisija. Uzraudzība par pilsētu savienī-
bas darbības likumību piekrit iekšlietu
ministrijas pašvaldības departamentam un
notiek tajā kārtībā, kāda paredzēta likumā
par biedrībām, savienībām un politiskām
organizācijām. Ik gadus februāra mēnesī
savienība notur kārtējo gada kongresu,
kurš notiek Rīgā. Uz savienības padomes
lēmumu vai to biedru vēlēšanos, kuriem
tiesība sūtīt kongresā ne mazāk par pusi
no delegātu kopskaita, kongresu atsevišķos
gadījumos var noturēt arī citā vietā. Gada
kongresam piekrit: a) budžetu un pārskatu
caurskatīšana, kā arī biedru maksu kop-
summas noteikšana, b) atalgojuma noteik-
šana valdes un revīzijas komisijas locekļiem,
c) padomes, valdes un revīzijas komisijas

locekļu ievēlēšana, d) dažādu uz savienības
un pašvaldības darbību attiecošos jautā-
jumu un kongresā iesniegtu priekšlikumu
apspriešana un izlemšana. Ārkārtējus
kongresus sasauc valde vai un pēc saviem
ieskatiem, vai uz padomes, revīzijas komi-
sijas vai to savienības biedru pieprasījumu,
kuriem kopā ir tiesība piedalīties kongresā
ar ne mazāk, kā 20 priekšstāvjiem. Tāpat
valdei ir jāsasauc ārkārtēji kongresi, ja to
pieprasa iekšlietu ministrijas pašvaldības
departaments, uzrādot apspriežamos jautā-
jumus. Katra pašvaldība — savienības
biedrs sūta kongresā savus priekšstāvjus,
kurus ievēl dome uz proporcionālītes
pamatiem sekošā kārtā: pašvaldības ar
domnieku skaitu līdz 30-divus, no 30 līdz
45-trīs, no 45 līdz 60-četrus, no 60 līdz 75-
piecus, no 75 līdz 90-sešus un pāri pa 90-
septiņus.

Dažādu uz pašvaldību darbību attieco-
šos jautājumu un savienības svarīgāko da-
rīšanu apspriešanai, savienības mērķu sek-
mēšanai, savienības uzņēmumu, pasākumu
un mantas vispārējai pārziņai un da-
žādu iesniegumu un priekšlikumu apsprie-
šanai ik gadus kongresā ievēl padomi, sa-
stāvošu no 15 locekļiem. Padomes vēlē-
šanas izdara uz proporcionālītes pama-
tiem. Padome izvēl no sava vidus priekš-
sēdētāju, divus priekšsēdētāju biedrus un
sekretāru. Padomei jānotur ne mazāk par
4 kārtējam sēdēm gadā. Padome atrodas
Rīgā, bet priekšsēdētājam ir tiesība sa-
saukt padomes sēdes arī citās Latvijas
pilsētās.

N° 194. Latvijas pilsētu savienības ieņēmumi un izdevumi 1927.—1930. (1s).

N° 194. Recettes et dépenses de l'Union des villes de Lettonie de 1927 à 1930 (en Ls).

	1927	1928	1929	1930	1931
ieņēmumi un izdevumi Recettes et dépenses					
Ieņēmumi — Recettes	40.777	35.257	35.103	35.691	42.000
1 Atlikums — Solde	9.031	6.910	5.258	6.451	3.000
2 Ugunsapdrošināšanas biedrības peļņas daļa Partie du bénéfice des sociétés d'assurance contre l'incendie	26.554	1.632	3.000	3.000	3.000
3 Biedru naudas — Quotes — parts des membres	5.192	26.715	26.845	26.240	36.000
Izdevumi — Dépenses	36.308	35.114	38.987	35.699	42.000
1 Alga valdei — Appointements à l'administr.	9.800	8.400	8.450	8.400	8.400
2 Atlīdzība padomei — Indemnisation du conseil	2.637	2.795	4.130	3.884	4.000
3 Atlīdzība revīzijas komisijai — Indemnisation à la commission de revision	237	312	246	145	300
4 Alga biroja personālam — Appointements aux personnel du bureau	5.680	3.681	6.774	8.534	11.000
5 Dažādas atlīdzības — Diverses indemnisations	176	2.701	1.596	2.839	2.500
6 Kanceļijas izdevumi un inventārs — Dépenses de chancellerie et d'inventaire	628	1.040	928	1.779	1.500
7 Bibliotēka — Bibliothèque	109	136	304	91	1.000
8 Piemaksa žurnālam } Paiement supplém. pour journaux	11.625	6.526	6.695	1.043	1.000
9 Literatūras izdošana } Publications	—	1.811	1.467	2.229	2.000
10 Kursi — Cours	—	2.033	650	—	—
11 Finansi sekcija — Section des finances	—	—	—	—	1.500
12 Komunālās izglītības sekcija — Section communale de l'instruction	—	—	—	1.042	1.500
13 Kurortu sekcija — Section des stations balnéaires	—	—	—	1.180	1.000
14 Ekskursijas un konferences — Excursions et conférences	3.365	2.881	4.857	2.883	3.500
15 Būvniecības sekcijas darbībai — Pour l'activité de la section de construction	—	—	—	—	1.000
16 Neparedzēti izdevumi — Dépenses imprévues	2.051	2.799	2.890	1.649	1.800
Starpība — Différence	+ 4.469	+ 143	- 3.884	- 8	
Procentos — Pourcentage					
Ieņēmumi — Recettes					
1 Atlikums — Solde	22,2	19,6	15,0	18,1	7,1
2 Ugunsapdrošināšanas biedrības peļņas daļa Partie du bénéfice des sociétés d'assurance contre l'incendie	65,1	4,6	8,5	8,4	7,2
3 Biedru naudas — Quotes — parts des membres	12,7	75,8	76,5	73,5	85,7
Izdevumi — Dépenses					
1 Alga valdei — Appointements à l'administration	27,0	23,9	21,7	23,5	20,0
2 Atlīdzība padomei — Indemnisation au conseil	7,3	7,9	10,6	10,9	9,5
3 Atlīdzība revīzijas komisijai — Indemnisation à la commission de revision	0,7	0,9	0,6	0,4	0,7
4 Alga biroja personālam — Appointements aux personnel du bureau	15,6	10,5	17,4	23,9	26,2
5 Dažādas atlīdzības — Diverses indemnisations	0,5	7,7	4,1	8,0	5,9
6 Kanceļijas izdevumi un inventārs — Dépenses de chancellerie et d'inventaire	1,7	3,0	2,4	5,0	3,6
7 Bibliotēka — Bibliothèque	0,3	0,4	0,8	0,3	2,4
8 Piemaksa žurnālam — Paiement supplém. pour journaux	32,0	18,6	17,2	2,9	2,4
9 Literatūras izdošana — Publications	—	5,1	3,7	6,2	4,7
10 Kursi — Cours	—	5,8	1,7	—	—
11 Finansi sekcija — Section des finances	—	—	—	—	3,6
12 Komunālā sekcija — Section communale de l'instruction	—	—	—	2,9	3,6
13 Kurortu sekcija — Section des stations balnéaires	—	—	—	3,3	2,4
14 Ekskursijas un konferences — Excursions et conférences	9,3	8,2	12,4	8,1	8,3
15 Būvniecības sekcijas darbībai — Pour l'activité de la section de construction	—	—	—	—	2,4
16 Neparedzēti izdevumi — Dépenses imprévues	5,6	8,0	7,4	4,6	4,3

Savienības izpildu orgāns ir savienības valde, sastāvotā no 7 locekļiem, kuŗu ik gadus izvēl kārtējā gada kongresā. Valde izvēl no sava vidus priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un pēc vajadzības citas amata personas. Valdes sēdes noturamas ik nedēļas, izņemot vasaras mēnešus, kad

valdes sēdes var arī pārtraukt vai samazināt to skaitu. Valde atrodas Rīgā. Valdes uzdevums ir vest savienības tekošas darīšanas, uzturēt un pārzināt savienības biroju, reprezentēt savienību uz ārieni, sekot valsts likumdošanas darbiem un valdības rīcībai attiecībā uz jautājumiem, kuŗi

aizskar pilsētu intereses, pārvaldīt savienības uzņēmumus, pasākumus un mantu, ja kongress nav izvēlējies šim nolūkam atsevišķas personas vai orgānus, gādāt par kongresa un padomes lēmuma izvešanu dzīvē, sagatavot materiālus kongresiem un padomes sēdēm un izpildīt citus kongresu un padomes uzliktos pienākumus.

Savienības darbības pārraudzībai gada kongresā izvēl ik gadus revīzijas komisiju, sastāvošu no 3 locekļiem.

Savienības līdzekļi sastādās: a) no biedru naudām, b) no pabalstiem un ziedojumiem un c) dažādiem ienākumiem. Biedru maksas kopsummu nosaka kongress. Kopsummās sadalīšanu starp atsevišķiem savienības biedriem izdara savienības valde proporcionāli viņu iepriekšējā gada budžeta summām. Pabalstu, ziedojumu un citādā veidā ienākušās summas izlieto saskaņā ar budžetu. Summas, kuņas ienākušās kā ziedojumi atsevišķiem noteiktiem mērķiem, var izlietot arī neievēdot budžetu.

Lielākās līdzekļu summas savienībai dod biedru naudas: 26—36.000 ls apmērā tās sastāda 75—85% no ieņēmumu kopsummās. Pārējie ieņēmumi sastādās no ugunsapdrošināšanas biedrības peļņas daļas un iepriekšējo gadu atlikumiem. Kopējā ieņēmumu un izdevumu summa svārstās starp 35—42.000 ls. Izdevumi, galvenā kārtā, iet valdei ap 20% no to kopsummās, algām biroja personālam ap 25%, ekskursijām un konferencēm, sekciju darbībai u.t.t. Iepriekšējos gados diezgan lielu daļu no izdevumu kopsummās sastādīja piemaksa žurnālam „Pašvaldību balss,” tagad šī piemaksa stipri samazinājusies un sastāda tikai ap 2,5% no izdevumu kopsummās. Pēdējā 1931. gada kongresā savienības valdē ievēlēja un tagad darbojas: J. Jagars, ka priekšsēdētājs, N. Sudmāls, kā tā vietnieks, E. Radziņš, K. Būmeisters, H. Asaris, O. Viksniņš un N. Ostanovskis, kā valdes locekļi. Padomes locekļi: T. Līvontāls, J. Krikmanis, A. Upesleja, A. Siliņš, K. Ansfelds, A. Sternbergs, A. Krieviņš, P. Sabulis, F. Marovskis, K. Salmiņš, J. Plostiņš, A. Brūveris, R. Ilziņš, B. Brežgo un Z. Hnochs. Revīzijas komisijas locekļi:

A. Fridenbergs, ka priekšsēdētājs, K. Zamuels, sekretārs un H. Rabinovics, locekļi.

Savienības izpildu orgāni parasti apskata un ņem dalību visu jautājumu atrisināšanā, kuņi attiecas uz pilsētu pašvaldībām. Pa lielāku daļu tie principiēlas dabas jautājumi, bet arī savienība neatsakās no atsevišķu konkrētu lietu atrisināšanas. 1930. gadā pieņēma Saeimā pilsētu pašvaldību likumu un ar šo jautājumu savienība nodarbojās ļoti daudz. Visbiežāki savienība kavējās pie pilsētu pašvaldību finansiem jautājumiem.

Savienības darbības aplokam arvienu pieaugot, radās grūtības visus jautājumus sīkāk iztirzāt vienīgi valdes sēdēs, tāpēc jau 1929. gadā pacēlās jautājums par īpašu sekciju dibināšanu pie savienības valdes, kas pulcētu ap sevi zināmas nozares speciālistus arī ārpus savienības valdes sastāva un iesniegtu valdei jautājumus jau sagatavotā veidā. Kā pirmā, vēl 1929. gadā nodibinājās kurortu sekcija. 1930. gadā valde centās sekciju tiklu tālāk izveidot, pieturoties viņu uzbūvē pie vienādiem principiem. 1930. gadā noorganizēja finansu sekciju, kuņas uzdevumos ietilpst: 1) pētījumu izvešana par pilsētu finansēm; 2) pilsētu finansu uzlabošanas plāna izstrādāšana; 3) jaunā pilsētu likuma finansu daļas projekta izstrādāšana; 4) komunālās kredīta noorganizēšanas plāna izstrādāšana; 5) komunālās bankas noorganizēšanas projekta izstrādāšana, un 6) citu ar pilsētu finansēm sakarā stāvošu jautājumu apspriešana. Par sekcijas vadītāju valde ievēlēja savienības valdes priekšsēdētāja vietnieku N. Sudmāli. Pēc valdes un padomes uzskatiem pirmais darbs, kas jāveic sekcijai ir — jāizstrādā pilsētu likuma finansu daļas projekts. ¹⁾

Sekcija 1930. gadā, uzsākot savu darbību novembra sākumā, noturējusi: 7 sēdes, vēltas organizācijas jautājumiem un pilsētu pašvaldību likuma finansu daļas projekta apspriešanai. Arī 1931. gadā turpinājās šī paša projekta apspriešana un budžetu, pārskatu un bilanču šēmu uzstādīšana.

Kā otrā nodibinājās komunālās izglītības sekcija. ²⁾ Viņa savu darbību uzsāka

¹⁾ Finansu sekcijas pirmā sastāvā apstiprināja sekošas personas: 1. Nodokļu d-ta vicedirekt. E. Loski, 2. Rīgas pilsētas finansu nod. vad., galvas biedri V. Sadovskis, 3. pilsētu savienības valdes loc. H. Asari, 4. Rīgas pilsētas domn. S. Vitenbergu, 5. pilsētu savien. valdes loc. K. Būmeisteri, 6. valsts kontroles d-ta priekšsēd. P. Vanagu un 7. Rīgas pils. nekustamu īpaš. nod. sekr. K. Bināu'u.

Bez tam kā lietpratēji sekcijas darbā ar padomdevēju balsstiesībām pieaicināti doc. K. Puriņš, prof. K. Balodis, Saeimas dep. E. Rimbenieks, pašvald. d-ta direkt. J. Zankevics, finansu min. revidents E. Jakobsons, pašvald. d-ta pilsētu nod. vadīt. R. Ķelle, valsts statist. pārvaldes darbinieks J. Jurevics un tirdzniecības d-ta finansu lietu referents J. Volmārs.

²⁾ Komunālās izglīt. sekcijas pirmais sastāvs sekoš: 1. Doc. K. Dišters, 2. Rīgas pilsētas galvas biedrs V. Sadovskis, 3. Rīgas pilsētas izglītības nodaļas vad. J. Aberbergs, 4. Rīgas pilsētas sekretārs A. Pļavinskis, 5. Rīgas pils. informācijas biroja vadītājs N. Valters, 6. pilsētu savienības darb. E. Patvaldnieks un 7. savienības instruktors H. Sausvedis. Savu līdzdalību sekcijā pieteicis arī savienības valdes loc. H. Asaris un padomes loceklis B. Brežgo.

ar diskusiju vakaru sarīkošanu jaunā pilsētu pašvaldības likuma iztirzāšanai, pie kam pirmais diskusiju vakars notika Rīgā 1931. gadā 8. janvārī. Kā savus tālākos uzdevumus sekcija nozīmējusi: 1) pašvaldības laikraksta izdošanu, apvienojoties izdevuma atbalstīšanai pilsētu un apriņķu pašvaldību savienībām un Rīgas pilsētai; 2) kursu sarīkošanu pašvaldību darbiniekiem; 3) centrālās komunālās bibliotēkas noorganizēšanu pie pilsētu savienības, papildinot savienības grāmatu krājumu ar standart darbiem, kuŗi nav pieejami citās vietējās bibliotēkās. Centrālās bibliotēkas kartotēka papildināma ar kartotēku arī par tiem komunālliteratūras izdevumiem, kādi atrodami citās vietējās lielākās bibliotēkās (valsts, Rīgas pilsētas, unīverzitatēs); 4) pilsētu saimnieciskā muzeja noorganizēšanu; 5) komunālo arhīvu kārtībā savešanu; 6) komunālās statistikas noorganizēšanu; 7) komunālo nedēļu (resp. isaku kursu) sarīkošanu it īpaši vēlētiem pašvaldību darbiniekiem; 8) komunāldarbinieku ārzemju studiju ceļojumu noorganizēšanu. Par sekcijas vadītāju ievēlēts padomes loceklis un savienības žurnālu redaktors T. Līventāls.

Tālāk organizējās arī būvniecības sekcija ar savienības priekšsēdētāju inž. J. Jagaru, ka sekcijas vadītāju.¹⁾

Pilsētu instruēšanas darbs, kādu savienība uzsāka pāris gadus atpakaļ, tagad iegājis normalā gaitā un 1930. gadā noritēja visai rosīgi. Darbības gada pirmā pusē galveno vērību piegriezta instruēšanai uz vietām, līdzot pilsētām noslēgt 1929. gada grāmatas, uzstādot pārskatus un 1930. gadā ievēdot grāmatvedību pēc jauniem principiem un uzbūves. Darbības gada otrā pusē savienības instruktora darbs noritēja, galvenā kārtā, savienības birojā, strādājot pie dažādiem sagatavošanas darbiem 1931. gadam. Šini laikā sagatavoti materiāli izdotai „Rokas grāmatai pilsētu pašvaldību grāmatvedībā,” uzsākti darbvedības noorganizēšanas pirmdarbi, 1929. gadā ievēstie grāmatvedības formulāri, kā arī izstrādāti tādi no jauna. Iekārtojot mazākās pilsētās grāmatvedību pēc viena principa, pilsētu savienība, jau 1928. gadā izdeva A. Dumberga sastādīto „Pilsētu grāmatvedības iekārtas principi un uzbūve.” Pēc tam tie vairākās pilsētās grāmatvežu apspriedēs vēl koriģēti un piemērojot praksei, izrādījās par pārāk konspektīviem, kādēļ radās vajadzība pēc plašāka izdevuma. Šis robs tagad aizpildīts ar instruktora A. Sausveža-

Sausā sastādīto „Rokas grāmatu pilsētu pašvaldību grāmatvedībā.”

1930. gadā savienības valde ievadīja arī pirmos priekšdarbus pilsētu darbvedības iekārtas reorganizācijai un racionalizācijai. Noskaidrojot pamatlinijas pilsētu darbvedības reorganizācijas izvešanai, kā galvenie jautājumi izvirzījās: 1) dažādu formulu vienādošana, 2) reģistrācijas veids, 3) rakstu satura vienkāršošana, 4) lietu saraksts, 5) rakstu kārtošana, 6) protokols u. c. Savienības proponētā grāmatvedības uzbūve un principi ir ievēsti 45 pilsētās no 56 (bez Rīgas), bet vienādie grāmatvedības formulāri ievēsti 50 pilsētās. 1930. gadā instruktors instruēšanas nolūkos apmeklējis 56 pašvaldības (1929. gadā — 22). Uz dažām pašvaldībām izbraukts 2 un pat 3 reizes. Uzturēšanās laiks pilsētās bijis no 1 līdz 3 dienām un tikai 1 gadījumā 8 dienas. Instruēšanas darbā patērētas 80 darba dienas, neskaitot ceļā pavadīto laiku. Rakstiski 1930. gadā sniegti paskaidrojumi grāmatvedības jautājumos, uzstādīti pārskati, noslēgtas virsgrāmatas 16 gadījumos. Savienības birojā 1930. gadā sniegti norādījumi un līdzēts pārskatu un bilances uzstādīšanā 32 gadījumos.

1930. gadā savienības valdes un padomes sēdēs nācās pārrunāt dažus atsevišķus gadījumus, kur pilsētu domes konflikti atsevišķu grupu starpā pieņēmuši tik asu raksturu, kā traucējuši vai pat uz laiku paralizējuši visas domes darbību. Savienības valde uzskata, ka pašvaldību kopējās intereses prasa, lai šādus asa un ilgstoša rakstura konfliktus pēc iespējas novērstu, jo tie var zināmā mērā diskreditēt visu pašvaldību darbību un noderēt pašvaldību pretiniekiem par argumentu viņu prasībās par pašvaldību darbības ierobežošanu un nostādīšanu zem aizbildniecības. Tāpēc arī savienības valde kādā gadījumā uzņēmas pat vidutājību konflikta likvidēšanā.

1930. gadā turpināja iznākt savienības žurnāls „Pašvaldības balsis,” kas pirmajos gados prasīja ap 12.000 ls lielu piemaksu. Ar abonēšanas noteikumu reorganizāciju u. c. izdevās šo piemaksu samazināt līdz 6000 ls gadā. 1930. gadā žurnālam piemaksāja tikai ap 1.700 ls, ko panāca ar izdevīgi noslēgtiem sludinājumu vākšanas noteikumiem.

1930. gadā valde sarīkoja informācijas braucienus, apmeklējot — Bausku, Jaunjelgavu, Viesīti, Subāti, Ilūksti. Pilsētu pašvaldību darbinieku internu ekskursiju pa

¹⁾ Šis sekcijas pirmā sastāvā uzaicināti: 1. Rīgas pilsētas virsarchitekts P. Dreimans, 2. iekšlietu ministrijas būvniec. pārvaldes priekšn. P. Miezis, 3. iekšlietu min. tehniskās pad. loc. arch. Feizaks, 4. iekšlietu min. tehniskās pad. loc. doc. P. Kundziņš, 5. doc. E. Stālberg, 6. arch. A. Maydels un 7. Rīgas pilsētas būvinsp. J. Čaule.

Latvijas pilsētām 1930. gadā sarīkoja laiku no 28.—30. jūnijam, apmeklējot Daugavpili, Krustpili, Jēkabpili, Pļaviņas un Ogrī. Ar zemju ekskursijā 1930. gadā maršruts bija izvēlēts pa Skandināvijas zemēm, apmeklējot no 7.—13. augustam Zviedrija — Stokholmu un Gøteborgu; no 14.—22. augustam Norvēģijā — Oslo, Bergenu un Nidarosu un no 23.—26. augustam Dānijā — Kopenhagenu.

Pilsētu savienības saimnieciskā darbība

pagaidām ir ļoti niecīga, vai gandrīz nemaz nav, turpretim pilsētu pašvaldību interešu aizstāvniecība jau ir diezgan ievērojama, arī informācijas darbība ir plaša. Tomēr visvairāk pagaidām ir darīts pilsētu pašvaldību darbvedības un gramatvedības reorganizēšanā, racionalizēšanā un vienādošanā. Tomēr šī nozarē vēl darba ir ļoti daudz, kas veicams tikai pa ilgāku laiku periodu.

IX. Slēdzieni. — IX. Resumé.

Pēdējā pirms kara gadā tagadējā Latvijas teritorijā darbojās 30 pilsētas ar pilnām un sašaurinātām tiesībām. 1920. gada beigās šis skaits jau bija pieaudzis uz 35¹⁾, 1921.—46, 1922. un 1923. — 50, 1924. — 1925 — 53, 1926. — 56 un 1927.—1930. — 57 pilsētas. Kopējais pilsētu iedzīvotāju skaits 1913. gadā līdzinājās — 958.290, 1920. — 380.256, 1925. — 631.547 un 1930. — 693.902. Pilsētu teritorijas lielums 1930. gadā līdzinājās apmēram — 734 km². Caurmēra iedzīvotāju skaits vienā pilsētā, (atskaitot Rīgu) pēc kara gados ir palicis bez pārmaiņām resp. atsevišķās pilsētās iedzīvotāju skaits ir pieaudzis, bet katru gadu ir nākušas klāt jaunas pilsētas ar niecīgu iedzīvotāju skaitu un tās lielā mērā ir samazinājušas caurmēru. Ja atskaita Rīgu, tad caurmērā vienā pilsētā bija ap 5.600—5.700 iedzīvotāju. Pirms kara turpretim caurmērā vienā pilsētā, bez Rīgas, iznāca 15.100 iedzīvotāji.

Pilsētu pašvaldību budžeti un līdz ar to ieņēmumi un izdevumi, uzrāda ļoti strauju pieaugumu. Nevar jau budžetu tieši salīdzināt ar 1920. gadu, kad tikai sāka mūsu pašvaldības brīvi darboties, bet ja tos salīdzina ar 1923. gadu, kad valūta bija pilnīgi stabilizēta, tad 8 gadu laikā pilsētu pašvaldību budžeti pieauguši gandrīz trīskārtīgi. Vai absolūtos skaitļos tie 1920. gadā līdzinājās — 7,09 milj. ls, 1925. — 28,29, 1929. — 45,09 un 1930. — 46,87 milj. ls. Straujais pilsētu pašvaldību budžetu pieaugums pēdējos gados ir mazliet apstājies — nav vairs tik intensīvs. Laukos ir gandrīz divkārtīgi tik liels iedzīvotāju skaits, kā pilsētās, tomēr budžetu kopsumma pilsētās ir vairāk, kā divkārtīgi tik liela,

kā laukos. Tāpēc arī caurmērā vienam iedzīvotājam laukos 1929. gadā iznāca — 17,48 ls liela summa, bet pilsētās — 64,98 un 1930. gadā — 67,54 ls. Kopā pa lauku un pilsētu pašvaldībām budžetu summa 1929. gadā līdzinājās — 66,18 milj. ls un uz vienu iedzīvotāju iznāca 35,87 ls. Valsts budžeta summa gandrīz trīskārtīgi tik liela, kā lauku un pilsētu pašvaldību kopā ņemot, un uz vienu iedzīvotāju 1929. gadā (1929./1930. budžeta gadā) iznāca 98,15 ls liela valsts budžeta summa.

Interesanti ir salīdzināt lauku un pilsētu pašvaldību, kā arī valsts ieņēmumus un izdevumus savā starpā. No ieņēmumiem iespējams salīdzināt tikai nodokļus. Ja pirmajos gados pilsētu pašvaldībās nodokļu summas bija vēl mazas, tad drīzi vien tās pieauga un 1930. gadā līdzinās — 21,27 milj. ls. Lauku pašvaldībās nodokļu summa arī absolūtos skaitļos ir daudz mazāka. 1929./1930. maksāšanas gadā lauku pašvaldībās nodokļi līdzinājās 13,80 milj. ls (kopā ar atlaistiem nekustamas mantas un personīgo nodokļi). Valsts nodokļi saprotams daudz lielāki un 1929./1930. maksāšanas gadā līdzinās 102,88 milj. ls. Kopā valsts un pašvaldību nodokļi 1929. gadā līdzinājās 137,58 milj. ls Pareizāku ainu par nodokļu lielumu dabūjam tad, ja salīdzinām tos uz vienu iedzīvotāju, tad lauku pašvaldībās tie 1929./1930. maksāšanas gadā līdzinājās — 11,44 ls, pilsētu — 30,11 un valsts nodokļi — 54,14 ls. Lauku un pilsētu pašvaldībās kopā nodokļi līdzinās — 18,26 ls. Caurmērā pa visu valsti viens iedzīvotāis (ieskaitot bērnus un nespējniekus) 1929. gadā maksāja 72,40 ls

¹⁾ Pie pilsētām ieskaitīti arī miestī, tāpat kā pirms kara pilsētas ar pilnām un sašaurinātām tiesībām ir skaitītas kopā. Tagad, kā jau zināms, miestu nemaz nav un visām apdzīvotām vietām, kurās izdalītas no pagasta robežām, ir pilsētu pašvaldību tiesības.

Nē 195. Valsts un pašvaldību budžeti 1920.—1930.

Nē 195. Budgets de l'Etat et des communes de 1920 à 1930.

Nē Nē	Gadi Années	Pašvaldības — Administr			Valsts Etat
		Lauku ¹⁾ Des communes rurales	Pilsētu De la municipal- lité	Kopā Total	
		Milj. ls — En millions de ls			
1	1920		7,09		2)
2	1921 ³⁾	6,14	7,68	13,82	
3	1922 ⁴⁾	11,20	14,75	25,95	
4	1923 ⁴⁾	12,94	16,47	29,41	
5	1924	14,18	23,27	37,45	
6	1925	16,91	28,29	45,20	160,9
7	1926	18,77	34,23	53,00	169,8
8	1927	19,60	33,86	53,46	163,6
9	1928	19,59	40,86	60,45	207,7
10	1929	21,09	45,09	66,18	186,5
11	1930		46,87		178,6
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Moyenne par habitant			
12	1920		18,55		
13	1921	5,03	20,35	8,65	
14	1925	13,93	44,79	24,50	87,21
15	1929	17,48	64,98	35,87	98,15
16	1930		67,54		93,99

lielus nodokļus. Uz laukiem caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākas nodokļu summas, kā pilsētā. Bez tam pilsētas nodokļi uzrāda daudz straujāku pieaugumu, kā uz laukiem, vai kā pieaug valsts nodokļi. Salīdzinot ar 1921. gadu lauku pašvaldības nodokļi 1929. maksāšanas gadā bija pieauguši 3,3 kārtīgi, valsts nodokļi arī tāpat, bet pilsētu pašvaldību nodokļi pieauguši 6,5 kārtīgi. Arī nodokļu nozīme budžetu strukturā ir ļoti dažāda. Pilsētu pašvaldības budžetos nodokļi samērā sastāda mazu daļu un 1929. gadā tā līdzinājās 46,4% no budžeta kopsummas. Bez nodokļiem pilsētu pašvaldībām lielus ieņēmumus dod uzņēmumu peļņa, ārstēšanas naudas un pa daļai aizņēmumi un pabalsti. Lauku pašvaldībās turpretim lielākais ieņēmumu avots ir nodokļi un 1929. gadā tie sastādīja — 65,4% no budžeta kopsummas. Jāņem vērā, ka lauku pašvaldību

budžeta kopsummā ir ieskaitīti arī izglītības m-jas pabalsti obligatorisko skolu skolotāju algošanai. Un tāpēc nodokļi samērā sastāda mazāku daļu no budžeta kopsummas. Starpību aizpilda izglītības m-jas pabalsti. Lauku un pilsētu pašvaldībās kopā nodokļi sastāda — 52,4% no budžeta kopsummas. Gandrīz līdzīgu daļu nodokļi sastāda valsts budžetā un 1929./1930. gadā tā līdzinājās — 55,2%.

No izdevumiem arī var salīdzināt dažus posteņus, kā veselības aizsardzības, sociālās palīdzības, izglītības un administratīvos izdevumus. Lauku un pilsētu pašvaldību uzdevumos ir diezgan liela izšķirība. Pilsētu pašvaldību uzdevumi ir daudz plašāki un vispusīgāki, kā uz laukiem, tāpēc arī starp pilsētu pašvaldību uzdevumiem un līdz ar to izdevumiem ir daudz tādu, kādu nav uz laukiem.

Lielākie izdevumi, kā pilsētu tā arī lauku pašvaldībās, iznāk izglītībai. Nerunājot par absolūtām summām, kuŗas ir grūti salīdzināmas, galvenā vēriba jāpiegriež relatīviem skaitļiem, vai tām summām, kuŗas iznāk uz vienu iedzīvotāju, vai arī kādu daļu tās sastāda no budžeta. Kā pilsētu tā arī lauku pašvaldības izdevumi izglītībai ir lielākais postenis. Lauku pašvaldībās (kopā ar izglītības ministrijas pabalstiem obligatorisko skolu skolotāju algošanai) tie 1929. gadā sastādīja — 41,2% no budžeta kopsummas; pilsētu pašvaldībās šī daļa no budžeta ir mazāka un 1929. gadā līdzinājās — 27,4% un 1930. — 28,1%. Bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju pilsētu pašvaldības izglītības veicināšanai izdod lielākas summas, kā lauku. 1929. gadā caurmērā uz vienu lauku iedzīvotāju iznāca — 7,16 ls liela summa, bet uz vienu pilsētas iedzīvotāju — 17,77 ls un 1930. gadā — 19,00 ls. Kaut gan lauku pašvaldību budžetos izdevumi izglītībai sastāda lielāku daļu no kopsummas, tomēr caurmērā uz vienu iedzīvotāju tā ir mazāka un tāpēc var teikt, ka lauku pašvaldību iedzīvotāju izglītībai dod mazāk, ka pilsētu.

Nākošais lielākais izdevumu postenis ir izdevumi sociālai palīdzībai. Lauku pašvaldībās šie izdevumi 1929. gadā sastādīja — 14,2% no budžeta kopsummas, bet pilsētu — 12,6% un 1930. gadā — 13,2%. Gluži

¹⁾ Lauku budžetu summa ir dabūta saskaitot kopā pagastu un aprinķu pašvaldību budžetus. No šīs summas atņemta tā daļa no nekustamas mantas nodokļa, kuŗu pagasti maksā aprinķiem. Lauku pašvaldību budžeti ir sastādīti pēc netto principa un tā kā tadā pat veidā ir pārstrādāti pilsētu pašvaldību budžeti, tad tie ir salīdzināmi. ²⁾ Sākot ar 1918./1920.—1924./1925. budžeta gadam, valsts budžetus sastādīja pēc bruto principa, mazākais tie nebija salīdzināmi. Tāpēc arī valsts budžetu uzdod tikai sākot ar 1925./1926. budžeta gadu resp. 1925. kalendara gadu. ³⁾ 1921. un 1922. budžeta gadi lauku pašvaldībām sakrita ar kalendara gadu un tāpēc tie sastādīti par laiku no 1. janvāra līdz 31. decembrim. Pie lauku pašvaldību budžeta summām ir pieskaitīti arī izglītības ministrijas pabalsti obligatorisko skolu skolotāju algošanai. ⁴⁾ Lauku pašvaldībās budžetus sastāda jau no 1. aprīļa līdz 31. martam un zem 1923. gada jāsaprot 1923./1924. budžeta gads.

**N° 196. Valsts un pašvaldību nodokļi
1920.—1930.**

*N° 196. Impôts de l'Etat et des communes
de 1920 à 1930.*

N ^o	Gadi Années	Pašvaldības — Administr.			Valsts Etat
		Lauku*) Des communes rurales	Pilsētu*) Des municipi- palitēs	Kopā Total	
		Milj. ls — En millions de ls			
1	1920		1,26		16,48 ²⁾
2	1921	4,16 ³⁾	3,20	7,36	31,44
3	1922	7,74 ⁴⁾	7,81	15,55	63,73
4	1923	7,84 ⁵⁾	7,70	15,54	78,42
5	1924	9,28	9,95	19,23	90,40
6	1925	10,39	13,14	23,53	88,53
7	1926	11,05	16,40	27,45	90,23
8	1927	12,70	17,49	30,19	100,04
9	1928	13,09 ⁷⁾	19,64	32,73	103,64
10	1929	13,80 ⁷⁾	20,90	34,70	102,88 ⁶⁾
11	1930		21,27		100,99 ⁶⁾
		Procentos — Pourcentage			
12	1921	67,7	41,7	53,3	
13	1925	61,4	46,4	52,1	55,0
14	1929	65,4	46,4	52,4	55,2
15	1930		45,4		56,5
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Moyenne par habitant			
16	1921	3,41	8,48	4,61	19,69
17	1925	8,56	20,80	12,75	47,98
18	1929	11,44	30,11	18,26	54,14
19	1930		30,65		53,15
		Pieaugums 1921 = 100 Augmentation			
20	1921	100	100	100	100
21	1925	250	411	320	282
22	1929	332	653	471	327
23	1930		665		321

tāpat, kā ar izdevumiem izglītībai, lieta sastāv arī ar sociālo palīdzību. Kaut gan lauku pašvaldība, tā no sava budžeta izdod lielāku daļu, tomēr uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākas summas un 1929. gadā lauku pašvaldībās tās līdzinājās — 2,48 ls, bet pilsētu — 8,16 ls un 1930. — 8,88 ls. Pie sacītā jāņem vērā, ka lauku pašvaldības nespējnieku patversmju uzturēšanai ziedo diezgan daudz līdzekļu un tomēr tie daudz mazāki, kā pilsētās.

1) Pie pilsētu pašvaldību nodokļiem ir pieskaitītas arī nodevas, jo pēc 1921. gada noteikumiem tās bieži ir sajauktas ar nodokļiem un tāpēc arī šīni savilkumā viņas ir uzdotas kopā. Lauku pašvaldību nodokļi ir uzdoti bez nodevām (vai arī ja dažas nodevas ir ieskaitītas, tad tās ir ļoti mazas un kopējā summā nekādu lomu nespēle. Valsts budžetā turpretim nodevas ieņem diezgan redzamu vietu, tikai pie pilsētām ir dažādas atļidzības, tā kā viņas nekādā ziņā nevar pieskaitīt pie nodokļiem. 2) Valsts nodokļi ir uzdoti nevis pēc budžeta, bet gan faktiskie nodokļu ieņēmumi. Valsts budžetu, kā jau zināms, sastāda no 1. aprīļa līdz 31. martam nākošā gadā un šeit ir ņemti nodokļu ieņēmumi par 1920./1921. maksāšanas gadu. Līdzīgā kārtā tie seko uz priekšu. 3) 1921. un 1922. gados budžeta gads skaitījās kalendāra gada robežās. 4) Tas pats. 5) Sākot ar 1923./1924. gadu lauku pašvaldībās budžeta gads skaitās no 1. aprīļa līdz 31. martam nākošā gadā. 6) 1929./1930. un 1930./1931. maksāšanas gados nodokļi ņemti pēc budžeta. *) Lauku pašvaldību nodokļi ir ņemti kopā pa pagastu un aprīnķa pašvaldību, atvelkot no kopsomas nekustamās mantas to daļu, kurū pagasta pašvaldības nodod aprīnķa pašvaldībām. 7) Kopā ar atlaistiem nodokļiem.

Ļoti krasa aina ir veselības aizsardzības lietā. Līdz pašam pēdējam laikam veselības aizsardzībai lauku pašvaldības ziedoja ļoti mazas summas, tikai pašā pēdējā laikā sakarā ar likuma izdošanu par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos, arī lauku pašvaldības ir spiestas veselības aizsardzībai izdot lielākas summas. Pilsētu pašvaldības turpretim veselības aizsardzībai izdod lielas summas. Īpaši lielajās pilsētās pāstāv ļoti noorganizētas un nostādītas slimnīcas, kur ārstēšanai uzņem netikai pilsētas iedzīvotājus, bet arī lauciniekus. Tāpēc izdevumi veselības aizsardzībai pilsētu pašvaldībās sastāda ļoti lielu daļu no visiem izdevumiem. Lauku pašvaldības 1929. gadā bija paredzējušas izdot 7,7% no budžeta, bet pilsētās — 14,9% un 1930. gadā — 15,6%. Pie pilsētu pašvaldību izdevumiem veselības aizsardzībai jāatzīmē, ka vienu daļu no tiem pilsēta saņem atpakaļ ārstēšanas u. c. atļidzību veidā. Tāpēc tīrie izdevumi veselības aizsardzībai pilsētu pašvaldībās ir mazāki, kā budžetā paredzēts. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai lauku pašvaldības 1929. gadā izdeva — 1,34, bet pilsētu 0,65 un 1930. gadā — 10,58 ls.

Administratīvie izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju pilsētu pašvaldībās ir lielāki, kā uz laukiem. Lauku pašvaldībās pēdējā laikā novērojams diezgan straujš administratīvo izdevumu pieaugums. Salīdzinot ar 1921. gadu administratīvie izdevumi 1929. gadā lauku pašvaldībās bija auguši 3,8 kārtīgi, bet pilsētu — 2,3 kārtīgi. Procentos no budžeta kopsomas administratīvo izdevumu nozīme lauku pašvaldībās arī mazliet pieaug: 1921. gadā tie sastādīja — 21,0%, bet 1929. — 23,5%. Pilsētu pašvaldību administratīviem izdevumiem, pie absolūto skaitļu pieauguma, ir tendence samazināties budžeta struktūrā: 1920. gadā tie sastādīja — 15,1%, 1925. — 13,4% un 1930. — 11,8%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lauku pašvaldību administrācijas uzturēšanai 1929. gadā izdeva — 4,10 ls, bet pilsētu — 7,57 un 1930. — 7,96 ls, tā kā uz vienu iedzīvotāju pilsētās iznāk gandrīz 2 kārtīgi tik lieli administratīvie izdevumi.

№ 197. Lauku un pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930.

№ 197. Dépenses des communes rurales et des municipalités de 1920 à 1930.

№ Jē	Gadi Années	Lauku	Pilsētu	Lauku	Pilsētu	Lauku	Pilsētu	Lauku	Pilsētu
		Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités	Communes rurales	Municipalités
		1000 ls		Procentos Pourcentage		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Moyenne par habit.		Pieaugums 1921 = 100 Augmentation	
Administratīvie — Dépenses administratives									
1	1920		1.070		15,1		2,84		47
2	1921	1.287	1.029	21,0	13,4	1,05	2,73	100	100
3	1925	4.004	3.778	23,7	13,4	3,30	5,98	311	165
4	1929	4.948	5.256	23,5	11,7	4,10	7,57	384	230
5	1930		5.521		11,8		7,96		242
Veselības aizsardzība — Sauvegarde sanitaire									
6	1920		1.353		19,1		2,59		96
7	1921	361	1.407	5,9	18,3	0,29	3,73	100	100
8	1925	953	3.540	5,6	12,5	0,78	5,61	264	252
9	1929	1.626	6.698	7,7	14,9	1,34	9,65	450	476
10	1930		7.337		15,6		10,58		521
Izglītība — Instruction									
11	1920	1)	1.551		21,9		4,11		30
12	1921	2.700	1.783	44,0	23,2	2,21	7,15	100	100
13	1925	7.473	8.381	44,2	29,6	6,15	13,27	277	163
14	1929	8.687	12.334	41,2	27,4	7,16	17,77	322	241
15	1930		13.134		28,1		19,00		257
Sociālā palīdzība — Assistance sociale									
16	1920		1.327		18,7		3,52		56
17	1921	835	1.592	13,6	20,7	0,68	4,21	100	100
18	1925	2.228	3.411	13,2	12,1	1,83	5,40	267	144
19	1929	3.000	5.665	14,2	12,6	2,48	8,16	359	239
20	1930		6.164		13,2		8,88		260

Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913. gadā līdzinājās — 36,8 milj. ls, 1920. — 7,09, 1925. — 28,29, 1929. — 45,09 un 1930. — 46,87 milj. ls. Pēdējos gados pilsētu pašvaldību budžeti ir daudz lielāki, kā tie bija pirms kara. 1930. pret 1913. gadu tie lielāki par 10,02 milj. ls vai par 27,2%. Šāds budžeta pieaugums noticis neskatoties uz pilsētu iedzīvotāju skaita samazināšanos. Uz vienu pilsētas iedzīvotāju budžeta summas pieaugušas vēl straujāki: 1913. gadā tās līdzinājās — 38,44, bet 1930. — 67,54 ls. Budžeta summu pieaugums uz vienu iedzīvotāju, tāpat kā budžeta kopsummu, novērojams visos pēdējos gados (ar maz izņēmumiem). Salīdzinot pilsētu pašvaldību budžetu nozīmi pa atsevišķām grupām (I. grupā — Rīga, II. pilsētas ar iedzīvotāju skaitu no 15—100.000, III. — no 5—15.000, IV. 2—5.000 un V. pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000), redzams, ka Rīga visu laiku ieņem dominējošo stāvokli. 1930. gadā tās nozīme līdzinājās — 70% no visu pilsētu pašvaldību budžetu kopsummas, bet 1913. gadā — 80,6%. Provincies pilsētām samērā

paliek mazāka daļa: II. grupas pilsētu pašvaldību budžets 1930. gadā līdzinās — 15,0% (1913. — 14,8), III. — 7,9 (2,9), IV. — 4,8 (1,5) un V. — 2,3 (0,2%). Rīgas pilsētas pašvaldības budžetu nozīme pirms kara bija lielāka, kā 1930. gadā, II. grupas pilsētu nozīme palikusi bez lielākam pārmaiņām, bet pārējo pilsētu grupu budžetu nozīme 1930. gadā, salīdzinot ar pirmskara, ir stipri pieaugusi. Salīdzinot pilsētu pašvaldību budžetus pa atsevišķām pilsētu grupām uz vienu iedzīvotāju, novērojams kā Rīgā iznāk lielākās summas un tās 1913. gadā līdzinājās 57,08 ls, 1925. — 59,87, 1929. — 83,32 un 1930. — 86,30 ls. Salīdzinot ar pirmskara šīs summas ir stipri pieaugušas un pirms kara (1913. gadā) uz vienu iedzīvotāju iznāca tikpat liela summa, kā 1925. gadā. II. grupas pilsētās uz vienu iedzīvotāju iznāk par Rīgu mazākas summas, 1913. gadā tās līdzinājās — 20,08 ls, 1925. — 28,47, 1929. — 45,75 un 1930. — 46,72 ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju budžeta summas 1930. gadā, pret pirmskara gadu, pieaugušas 2½ kārtīgi. III. grupas pilsētās

1) Kopā ar izglītības m-jas pabalstu obligatorisko skolu skolotāju algošanai.

№ 198. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi.

№ Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux :									Pa- balsti Subven- tions
		No- dokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Neku- stama manta Im- meubles	Uzņē- mumi un pasāku- mi Entre- prises et éta- blis- sements	Ārstēša- nas naudas u. c. Paie- ment pour traite- ment médic.	Izglītī- bas ie- stādēm Insti- tutions d' Instruc- tion	Sociālās palī- dzības Insti- tutions de l'assi- stance publi- que	Labieri- cības ie- stādēm Etablis- sement de bon- ordre	Kopā Total	1.000 l s	
I. Rīga											
1	1913	8.732	2.211	5.058	977	410	45	10.0	465	398	
2	1920	844	850	808	149	52	4,2	4,2	60	175	
3	1925	8.930	597	4.707	1.657	154	12	1,6	168	770	
4	1929	14.788	1.073	8.763	3.033	206	74	2,2	282	1.168	
5	1930	14.909	1.091	9.926	3.720	221	69	9,4	299	1.317	
II. no 15—100.000											
6	1913	1.909	490	360	205	43	5,3	5,5	54	534	
7	1920	207	13	519	175	23	4,5	0,5	28	0	
8	1925	2.278	185	358	431	51	4,0	3,2	58	570	
9	1929	2.863	211	1.132	805	56	27	5,9	89	792	
10	1930	3.027	252	1.296	875	49	24	5,0	78	871	
III. no 5—15.000											
11	1913	443	141	47	26	103	—	1,2	104	30	
12	1920	145	21	29	17	16	—	0,1	16	2,3	
13	1925	1.010	89	289	108	54	1,9	0,5	56	402	
14	1929	1.609	144	422	409	44	2,7	0,4	47	552	
15	1930	1.622	158	491	499	30	2,7	0,4	33	538	
IV. no 2—5.000											
16	1913	314	89	13	22	7,0	0,4	0,2	7,6	19	
17	1920	62	4,2	4,7	5,0	16	—	0,2	16	3,2	
18	1925	718	36	69	17	27	2,7	0,4	30	244	
19	1929	1.142	89	173	91	60	2,9	0,7	64	361	
20	1930	1.163	103	191	185	60	5,1	0,8	66	380	
V. līdz 2.000 iedzīvotāju											
21	1913	42	13	4,6	—	—	—	0,0	0,0	4,8	
22	1920	7,4	1,5	0,5	—	0,2	—	—	0,2	0,6	
23	1925	207	9,7	8,1	0	12	—	—	12	71	
24	1929	502	48	22	0,1	16	0	0,2	16	270	
25	1930	551	63	33	0,2	23	0	0,6	24	285	
Kopā — Total											
26	1913	11.440	2.943	5.482	1.230	562	51	17	630	986	
27	1920	1.264	890	1.361	346	106	8,7	4,9	120	182	
28	1925	13.144	917	5.431	2.214	296	21	5,8	323	2.057	
29	1929	20.905	1.566	10.512	4.338	382	106	9,5	498	3.143	
30	1930	21.272	1.667	11.937	5.280	383	102	16	501	3.391	

1913. gadā budžeta summas līdzinājās — 11,55 ls, 1925. — 34,62, 1929. — 48,49 un 1930. — 50,39 ls. Šeit summas pieaugušas 4½ kārtīgi. IV. grupas pilsetām budžeta summas 1913. gadā līdzinājās — 9,44 ls, 1925. — 21,37, 1929. — 36,46 un 1930. — 36,82 ls, vai tās pieaugušas 4-kārtīgi. Lie-
lākais budžetu summu pieaugums novēro-

jams V. grupas pilsētās, kur tās 1913. gadā darbojās ar ļoti niecīgiem budžetiem un uz vienu iedzīvotāju iznāca tikai — 4,87 ls, 1925. — 15,72, 1929. — 30,17 un 1930. — 35,23 ls, vai minētā laikā tās pieaugušas 7-kārtīgi. Pirms kara starp Rīgu un provinces pilsētām budžeta summu lieluma ziņā bija lielāka izšķirība, kā tagad. 1913. gadā pro-

N° 198. Recettes des municipalités.

Finansu operācijas	Izdevumu atmaksas	Neparedzēti	Kopā	Parādi	Pilsētu skaits
Opérations financières	Remboursement des dépenses	Recettes imprévues	Total	Dettes	Nombre des villes
12	13	14	15	16	17
11.350	493	—	29.684		1
1.991	20	—	4.897		1
3.380	8.9	—	20.218	4.058	1
1.970	411	—	31.488	5.001	1
1.128	412	—	32.802	5.208	1
1.125	763	11	5.451		4
553	77	17	1.589		4
240	27	13	4.160	1.803	4
911	65	29	6.897	3.158	4
573	55	16	7.013	3.832	4
187	87	1,7	1.067		9
141	18	0,3	389		10
321	15	23	2.313	467	10
333	6,0	11	3.533	1.516	10
306	7,5	17	3.672	1.590	10
47	46	1,8	559		8
92	1,0	6,9	195		12
100	3,3	8,1	1.225	291	18
287	7,5	21	2.236	801	18
138	8,0	24	2.258	1.108	18
Au dessous de 2.000 habitants					
4,7	5,1	1,3	75		8
5,3	0	0,1	16		8
52	9,3	1,7	371	67	20
60	11	6,6	936	255	24
116	13	7,7	1.093	335	24
12.713	1.395	16	36.835		30
2.782	116	24	7.085		35
4.093	63	46	28.288	6.686	53
3.560	501	68	45.091	10.734	57
2.261	495	63	46.867	12.073	57

vinces pilsētu pašvaldības darbojās ar ļoti maziem budžetiem. Pēcķaŗa gados, kaut gan arī ir liela atšķirība, tā tomēr nav tik krasa.

Starp ieņēmumiem lielākās summas iznāk uz nodokļiem: 1913. gadā tie deva — 11,44 milj. ls, 1925. — 13,14, 1929. — 20,91 un 1930. — 21,27 milj. ls un tie no budžeta

kopsummas sastādīja — 1913. — 31,0%, 1925. — 46,5%, 1929. — 46,4% un 1930. — 45,4%. Nodokļu summas ir stipri pieaugušas, bet to nozīme, sākot ar 1925. gadu pamazām samazinās. Pirms ķaŗa nodokļu nozīme bija mazāka, kā tagad. Pirms ķaŗa viena daļa no tagad pastāvošiem lielajiem nodokļiem nemaz nepastāvēja (piemēram ienākuma nodoklis), bet bija atkal tādi, ķuŗu tagad nav. Nodokļu kopsummā ietilpst: piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem, pilsētu pašvaldību patstāvīgie nodokļi, nodevas un soda naudas. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem sastāda lielāko daļu no nodokļu kopsummas: 1930. gadā tās deva 11,57 milj. ls lielus ieņēmumus, kas sastāda — 54,4% no visas nodokļu summas, nākosā vietā ir patstāvīgie nodokļi un tie deva 8,38 milj. ls vai 39,4%, nodevas — 1,12 vai 5,3% un soda naudas — 198.000 ls vai 0,8%. Pastāv neliels skaits piemaksu vai daļu no valsts nodokļiem, ķuŗas tomēr dod ļoti lielu summu, lielākie no tiem būtu seķoši: nekustamas mantas nodoklis 1930. gadā bija paredzēts — 5,07 milj. ls apmērā, kas sastāda — 23,8% no nodokļu kopsummas, ienākuma nodoklis—3,42 milj. ls, vai 16,1%, procentuālais peļņas — 2,27 milj. ls vai — 10,7%. Pārējo nodokļu nozīme ir samērā maza. Pilsētu pašvaldību patstāvīgo nodokļu skaits ir liels, bet lielākā daļa no tiem dod ļoti nieķīgas summas. Tikai 4 no patstāvīgiem nodokļiem dod lielākas summas par 1,0 milj. ls. Izprieķu nodoklis 1930. gadā deva 1,68 milj. ls lielu ieņēmumu summu, kas sastāda — 7,9% no nodokļu un nodevu kopsummas; tīŗgus nodoklis — 1,62 milj. ls vai — 7,6%, dzīvokļu nodoklis — 1,57 milj. ls vai 7,4% un traktīŗu — 1,11 milj. ls vai 5,2%. Pārējie nodokļi nedod pilnu miljonu ls un starp tiem ir mināmi ķravu nodoklis, ķaŗas sanitāŗās pāŗraudzības (faktiski tā ir nodeva), tīŗdzniecības uzņķemumu telpu nodoklis u. t. t. Nodevas pilsētu pašvaldībām samērā dod mazus ieņēmumus un daļām no tām ir ļoti nenoteikts raksturs: tas parādās tikai atsevišķos gados un tad atkal pazīd. Lielākās summas ienāk no kanalizācijas nodevām, tiltu un celtuvju, ķuŗas pēdējos gados samazinās, un aplieķību un citu dokumentu. Pa atsevišķām pilsētu grupām nodokļu nozīme ir diezgan svāŗstīga: pēcķaŗa gados mazaķās pilsētās un Rīgā nodokļi sastādīja lielāķu daļu no budžeta, kā vidēķās. Pirms ķaŗa turpretim Rīgā nodokļi sastādīja mazāķu daļu, bet provincē, ķo mazāķa pilsēta, ķo lielāķu daļu sastādīja nodokļi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pa visām pilsētām

№ 199. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913—1930.

№ 199. Recettes des municipalités de 1913 à 1930.

Nr Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contributions	Nekustamā manta Im- meubles	Uzņēmumi un pasākumi Entre- prises et établissements	Ārstēša- nas naudas u. c. Paie- ment pour traite- ment médic	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:				Pa- balsti Subven- tions	Finansu operā- cijas Opéra- tions financi- elles	Izdevu- mu at- maksas Rem- bour- sement	Nepare- dzēti Re- cettes impré- vues	Kopā Total
						Izglīti- bas ie- stādēm Instruc- tion	Sociālās palīdzī- bas Institu- tions de l'assi- stance publique	Labierī- cības iestā- dēm Etablis- sement de bon- ordre	Kopā Total					
Procentos — Pourcentage														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. grupa														
1	1913	29,4	7,5	17,0	3,3	1,4	0,2	0,0	1,6	1,3	38,2	1,7	—	80,6
2	1920	17,2	17,4	16,5	3,1	1,0	0,1	0,1	1,2	3,6	40,6	0,4	—	69,1
3	1925	44,2	3,0	23,3	8,2	0,7	0,1	0,0	0,8	3,8	16,7	0,0	—	71,5
4	1929	47,0	3,4	27,9	9,6	0,7	0,2	0,0	0,9	3,7	6,2	1,3	—	69,8
5	1930	45,5	3,3	30,3	11,3	0,7	0,2	0,0	0,9	4,0	3,4	1,3	—	70,0
II. grupa														
6	1913	35,0	9,0	6,6	3,8	0,8	0,1	0,1	1,0	9,8	20,6	14,0	0,2	14,8
7	1920	13,0	0,8	32,7	11,0	1,5	0,3	0,0	1,8	0,0	34,8	4,8	1,1	22,4
8	1925	54,8	4,4	8,6	10,4	1,2	0,1	0,1	1,4	13,7	5,8	0,6	0,3	14,7
9	1929	41,5	3,1	16,4	11,7	0,8	0,4	0,1	1,3	11,5	13,2	0,9	0,4	15,3
10	1930	43,0	3,6	18,4	12,4	0,7	0,4	0,0	1,1	12,4	8,1	0,8	0,2	15,0
III. grupa														
11	1913	41,6	13,2	4,4	2,4	9,6	—	0,1	9,7	2,8	17,5	8,2	0,2	2,9
12	1920	37,2	5,4	7,3	4,3	4,1	—	0,0	4,1	0,6	36,3	4,7	0,1	5,5
13	1925	43,7	3,8	12,5	4,7	2,3	0,1	0,0	2,4	17,4	13,9	0,6	1,0	8,2
14	1929	45,6	4,1	11,9	11,6	1,2	0,1	0,0	1,3	15,6	9,4	0,2	0,3	7,8
15	1930	44,2	4,3	13,4	13,6	0,8	0,1	0,0	0,9	14,7	8,3	0,2	0,4	7,9
IV. grupa														
16	1913	56,2	15,9	2,3	3,9	1,3	0,1	0,0	1,4	3,3	8,4	8,3	0,3	1,5
17	1920	31,6	2,1	2,4	2,6	8,1	—	0,1	8,2	1,7	47,4	0,5	3,5	2,8
18	1925	58,6	3,0	5,6	1,4	2,2	0,2	0,0	2,4	19,9	8,1	0,3	0,7	4,3
19	1929	51,1	4,0	7,7	4,1	2,7	0,1	0,1	2,9	16,2	12,8	0,3	0,9	5,0
20	1930	51,5	4,6	8,5	8,2	2,7	0,2	0,0	2,9	16,8	6,1	0,4	1,0	4,8
V. grupa														
21	1913	55,9	16,9	6,2	—	—	—	0,1	6,3	6,2	6,7	1,7	—	0,2
22	1920	47,2	9,6	3,3	—	1,3	—	—	1,3	3,5	34,0	0,2	0,9	0,2
23	1925	55,9	2,6	2,2	0,0	3,1	—	—	3,1	19,1	14,1	2,5	0,5	1,3
24	1929	53,7	5,1	2,3	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7	28,9	6,4	1,2	0,7	2,1
25	1930	50,4	5,7	3,1	0,0	2,1	0,0	0,1	2,2	26,1	10,6	1,2	0,7	2,3
K o p ā														
26	1913	31,0	8,0	14,9	3,4	1,5	0,2	0,0	1,7	2,7	34,5	3,8	0,0	100,0
27	1920	17,8	12,6	19,2	4,9	1,5	0,1	0,1	1,7	2,6	39,3	1,6	0,3	100,0
28	1925	46,5	3,2	19,2	7,8	1,0	0,1	0,0	1,1	7,3	14,5	0,2	0,2	100,0
29	1929	46,4	3,5	23,3	9,6	0,9	0,2	0,0	1,1	7,0	7,9	1,1	0,1	100,0
30	1930	45,4	3,6	25,5	11,3	0,8	0,2	0,1	1,1	7,2	4,8	1,0	0,1	100,0

kopā 1913. gadā iznāca 11,94 ls liela nodokļu summa, 1925. — 20,81, 1929. — 30,13 un 1930. — 30,66 ls. Lielākās summas uz vienu iedzīvotāju iznāk Rīgā, un vispāri pilsētu grupās ar mazāku iedzīvotāju skaitu nodokļu summas ir mazākas. Pirms kara Rīgā uz vienu

iedzīvotāju iznāca — 16,79 ls liela summa, bet 1930. — 39,45 ls. Tā kā pēckara gados nodokļu summas ir ļoti strauji pieaugušas. Nekustama manta pilsētu pašvaldībām dod nelielu peļņu: 1913. gadā pilsētu pašvaldības no nekustamas mantas ieņēma —

№ 200. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1913.—1930.

№ 200. Recettes des municipalités.

№ Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	No- dokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Neku- stamā manta Im- meubles	Uzņē- mum un pasāku- mi Entre- prises et établis- sements	Ārstēša- nas naudas u. c. Paie- ment pour traite- ment médic	Dažādas atlidzības Diverses indemnités aux:				Pa- balsti Subven- tions	Finansu operā- cijas Opéra- tions financi- elles	Izdevu- mu at- maksas Rem- bour- sement	Nepare- dzēti Re- cettes impré- vues	Kopā Total
						Izglī- tības ie- stādēm Instruc- tion	Sociālās palīdzī- bas Insti- tutions de l'assi- stance publi- que	Labier- cības ie- stādēm Etablis- sement de bon- ordre	Kopā Total					
Caurmērā uz 1 iedzīvotāju (ls)														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. grupa														
1913	16,79	4,25	9,73	1,88	0,79	0,08	0,02	0,89	0,76	21,83	0,95	—	—	57,08
1920	4,56	4,59	4,36	0,80	0,28	0,02	0,32	0,95	10,76	0,11	—	—	—	26,45
1925	26,44	1,77	13,94	4,91	0,46	0,04	0,00	0,50	2,28	10,01	0,02	—	—	59,87
1929	39,13	2,84	23,19	8,02	0,54	0,20	0,01	0,75	3,09	5,21	1,09	—	—	83,32
1930	39,45	2,89	26,27	9,84	0,58	0,18	0,03	0,79	3,48	2,99	1,09	—	—	86,80
II. grupa														
1913	7,03	1,80	1,33	0,75	0,16	0,02	0,02	0,20	1,97	4,15	2,81	0,04	—	20,08
1920	1,91	0,12	4,79	1,61	0,21	0,04	0,01	0,26	0,00	5,10	0,71	0,15	—	14,65
1925	15,59	1,27	2,45	2,95	0,35	0,03	0,02	0,40	3,90	1,64	0,18	0,09	—	28,47
1929	18,99	1,40	7,51	5,34	0,37	0,18	0,04	0,59	5,26	6,04	0,43	0,19	—	45,75
1930	20,08	1,67	8,60	5,80	0,33	0,16	0,03	0,52	5,78	3,80	0,36	0,11	—	46,72
III. grupa														
1913	4,80	1,53	0,51	0,28	1,12	—	0,01	1,13	0,32	2,02	0,94	0,02	—	11,55
1920	3,03	0,44	0,60	0,35	0,33	—	0,00	0,33	0,05	2,95	0,37	0,01	—	8,13
1925	15,12	1,33	4,33	1,62	0,81	0,03	0,00	0,84	6,02	4,80	0,22	0,34	—	34,62
1929	22,08	1,98	5,79	5,62	0,60	0,04	0,00	0,64	7,58	4,57	0,08	0,15	—	48,49
1930	22,26	2,17	6,74	6,85	0,41	0,04	0,00	0,45	7,38	4,20	0,10	0,24	—	50,39
IV. grupa														
1913	5,31	1,49	0,22	0,37	0,12	0,01	0,00	0,13	0,32	0,79	0,78	0,03	—	9,44
1920	2,15	0,15	0,16	0,17	0,55	—	0,01	0,56	0,11	3,19	0,04	0,24	—	6,77
1925	12,52	0,63	1,20	0,30	0,47	0,05	0,00	0,52	4,26	1,74	0,06	0,14	—	21,37
1929	18,62	1,45	2,82	1,49	0,98	0,05	0,01	1,04	5,89	4,68	0,13	0,34	—	36,46
1930	18,96	1,68	3,11	3,02	0,98	0,08	0,02	1,08	6,20	2,25	0,13	0,39	—	36,82
V. grupa														
1913	2,73	0,84	0,30	—	—	—	0,00	0,00	0,31	0,30	0,33	0,08	—	4,87
1920	1,04	0,21	0,07	—	0,03	—	—	0,03	0,09	0,75	0,00	0,02	—	2,24
1925	8,77	0,41	0,34	0,00	0,51	—	—	0,51	3,01	2,21	0,40	0,07	—	15,72
1929	16,18	1,55	0,71	0,01	0,51	0,00	0,01	0,52	8,70	1,93	0,36	0,21	—	30,17
1930	17,76	2,03	1,06	0,01	0,75	0,00	0,02	0,77	9,19	3,74	0,42	0,25	—	35,23
Kopā—Total														
1913	11,94	3,07	5,72	1,28	0,59	0,05	0,02	0,66	1,03	13,26	1,46	0,02	—	38,44
1920	3,35	2,36	3,61	0,92	0,28	0,03	0,01	0,32	0,48	7,37	0,31	0,06	—	18,78
1925	20,81	1,45	8,60	3,51	0,47	0,03	0,01	0,51	3,26	6,48	0,10	0,07	—	44,79
1929	30,13	2,25	15,15	6,25	0,55	0,15	0,02	0,72	4,53	5,13	0,72	0,10	—	64,98
1930	30,66	2,40	17,20	7,61	0,55	0,15	0,02	0,72	4,89	3,26	0,71	0,09	—	67,54

2,94 milj. ls, 1925. — 0,92, 1929. — 1,57 un 1930. — 1,67 milj. ls. No budžeta kopsummas 1913. gadā tā sastādīja—8,0%, 1925. — 3,2%, 1929. — 3,5% un 1930. — 3,6%. Absolūtos skaitļos peļņai no nekustamas mantas ir tendence pieaugt. Sevišķi lielu daļu no

nekustamas mantas pilsētu pašvaldības ieņēma pirms kara un V. grupas pilsētās šī daļa sastādīja — 16,9% no visiem ieņēmumiem. Pirms kara lielāko peļņu deva muižas (Rīgai), bet pēc kara gados ēkas un būves. Peļņa no nekustamas mantas ir

viens no tiem retājiem ieņēmumu avotiem, kuŗš 1913. gadā caurmērā uz vienu iedzīvotāju deva lielākas summas, kā 1930. gadā (bez nekustamas mantas peļņas lielākas summas dod arī finansu operācijas). Caurmērā uz vienu pilsētu pasvaldību iedzīvotāju 1913. gadā iznāca—3,07 ls liela summa, bet 1930. — 2,40 ls; Rīgā šīs summas attiecīgi līdzinājās — 4,25 un 2,89 ls.

Uzņēmumu peļņa lieluma ziņā stāv tūlīn pēc nodokļiem un nodevām: 1913. gadā tā deva 5,48 milj. ls lielus ieņēmumus, 1925. — 5,43, 1929. — 10,51 un 1930. — 11,94 milj. ls, no ieņēmumu kopsummas tie 1913. gadā sastādīja — 14,9%, 1925.—19,2%, 1929. — 23,3% un 1930. — 25,5%. Ieņēmumiem no uzņēmumu peļņas ir tendence pieaugt, ne tikai absolūtos skaitļos, bet arī to svaram budžeta struktūrā. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā uzņēmumu peļņa deva 5,72 ls lielus ieņēmumus, 1925. — 8,60, 1929. — 15,15 un 1930. — 17,20 ls. Pilsētu pašvaldībām ir diezgan daudz dažādu uzņēmumu un pasākumu, bet lielāko peļņu dod elektriskās stacijas, kuŗu peļņa 1930. gadā līdzinājās — 8,98 milj. ls, ūdensvads — 1,22, ielu dzelzceļš (koncesija un uzņēmums) — 0,71, gāzes iestādes — 0,398, lopkautuves — 0,48, automobiļi (autobusi) — 0,156 milj. ls; pārējo uzņēmumu un pasākumu peļņa 1930. gadā nesasniedza 100.000 ls. Pa atsevišķām pilsētu grupām pilsētu pašvaldību uzņēmumu peļņa sadalās ļoti nevienlīdzīgi. Tāni laikā, kad lielajām pilsētām uzņēmumi dod ļoti lielus ieņēmumus, mazajās pilsētās tie ir ļoti niecīgi. 1930. gadā Rīgas uzņēmumi deva—9,93 milj. ls liel: peļņu, II. grupas — 1,30, III. — 0,49, IV. — 0,19, V. — 0,033 milj. ls, vai tās no budžeta kopsummas Rīgā sastādīja — 30,3%, II. grupas — 18,4%, III. — 13,4%, IV. — 8,5% un V. — 3,1%. Nodokļi, nodevas, nekustamas mantas un uzņēmumu peļņa pilsētu pašvaldību budžetos sastāda $\frac{3}{4}$ no to kopsummas.

Ārstēšanas naudas un citas atlīdzības ir pastāvīgi pieaugušas: 1913. gadā tās līdzinājās — 1,23, 1925. — 2,21, 1929. — 4,34 un 1930. — 5,28 milj. ls. 1930. gadā tās sastāda 11,3% no budžeta kopsummas. Lielākā daļa no ārstēšanas naudām iznāk uz Rīgu.

Dažādas atlīdzības, starp kuŗām lielākā daļa krīt uz izglītības iestādēm, samērā dod mazus ieņēmumus. Vienīgi mācības naudas, kuŗas maksā vidusskolās un dažādās arodu skolās, dod cik necik lielākus ieņēmumus. Zīmīgi, ka ieņēmumi no mācības naudām pirms kara, kā absolūtos tā arī attiecībā pret budžetu bija lielāki, kā 1930. gadā.

Pabalsti pēckara gados pilsētu pašvaldību budžetos ieņem diezgan redzamu vietu: 1913. gadā tie līdzinājās—0,99 milj. ls, 1925. — 2,06, 1929. — 3,14 un 1930. — 3,39 milj. ls un tie no budžeta kopsummas sastādīja 1913. gadā — 2,7%, 1925. — 7,3, 1929. — 7,0 un 1930. — 7,2%. Pirms kara pabalsti samērā sastādīja mazāku daļu no budžeta kopsummas, bet tagad tā svārstās ap 7%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pirms kara iznāca 1,03 ls liela summa, bet tagad — 4,89 ls. Pabalstu summas pēckara gados pieaugušas galvenā kārtā uz obligatorisko skolu skolotāju algu piemaksu rēķina. Šos pabalstus pilsētu pašvaldības saņem no valsts.

Finansu operācijas, kuŗas sastādas, galvenā kārtā, no aizņēmumiem un aktīvu realizēšanas resp. ārkārtējiem ieņēmumiem un kapitālu procentēm — kārtējiem ieņēmumiem. Kā vieni tā otri tagad pilsētu pašvaldībām dod samērā mazus ieņēmumus. Iekšējus aizņēmumus nevar noslēgt līdzekļu trūkuma dēļ, bet ārējo aizņēmumu noslēgšanai kā šķērslis ir nenokārtotie pirms kara Rīgas parādi. Arī kapitāli dod samērā niecīgus ieņēmumus. Pirms kara turpretim aina bija pavisam citāda, tad aizņēmumi un kapitālu procenti deva samērā lielus ieņēmumus: 1913. gadā finansu operāciju ieņēmumi līdzinājās—12,71 milj. ls, 1925.—4,09, 1929.—3,56 un 1930.—2,26 milj. ls, kas no budžeta kopsummas 1913. gadā sastādīja — 34,5%, 1925.—14,5%, 1929.— 7,9% un 1930. — 4,8%. Aizņēmumu summas pēckara gados samazinās. Turpretim 1913. gadā finansu operācijas deva lielākos ieņēmumus, vēl lielākus kā nodokļi vai uzņēmumi. Tad arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca stipri lielas summas, kuŗas 1913. gadā līdzinājās — 13,26 ls, 1925. — 6,48, 1929. — 5,13 un 1930. — 3,26 ls. Pirms kara finansu operācijas sevišķi lielus ieņēmumus deva Rīgai, kur tie sastādīja — 38,2% no budžeta kopsummas.

Izdevumu atmaksas pirms kara bija lielākas kā tagad: 1913. gadā tās līdzinājās — 1,40 milj. ls, 1925. — 0,63, 1929. — 0,50 un 1930. — 0,50 milj. ls; no budžeta kopsummas tās sastāda samērā mazu daļu. Izdevumu atmaksas sastādās no tādām summām, kur pilsētu pašvaldības, galvenā kartā, uz valsts rīkojuma izpilda kādus uzdevumus. Pirms kara šie uzdevumi bija plašāki: attiecībā uz policiju, kā arī pa daļai uz kaŗaspēka novietošanu u. c. lietām. Par šo uzdevumu izpildīšanu, ja tie bija saistīti ar izdevumiem, pilsētu pašvaldības saņēma atlīdzību. Arī tagad pilsētu pašvaldības saņem atlīdzību par kaŗaspē-

kam nodotām telpām u. t. t. Patiesībā šie ieņēmumi ir savā ziņā starpniecības operācijas, kuŗas pilsētu pašvaldības izpilda uz likuma pamata. Tie pilsētu pašvaldību saimniecībā, izņemot liekos izdevumus, neko nedod.

Pilsētu pašvaldību izdevumi ir sadalīti vairākās lielākās grupās. Administratīvie izdevumi ir vieni no lielākiem. Pie tiem ir pieskaitīti centrālo pilsētas pašvaldību iestāžu uzturēšana, nodaļu pārvaldes, sociālā apdrošināšana, tiesību iestāžu uzturēšana (bāriņu tiesas, dzimtsarakstu nodaļa un ires valde), līdzdalība valsts un privāta saimniecībā u. c. Administratīvie izdevumi 1913. gadā līdzinājās — 6,09 milj. ls, 1925. — 3,78, 1929. — 5,26 un 1930. — 5,52 milj. ls, bet procentos no budžeta kopsummas tie 1913. gadā sastādīja — 16,6%, 1925. — 13,4, 1929. — 11,6 un 1930. — 11,8%. Kā redzams, pirms kara administratīvie izdevumi no budžeta kopsummas sastādīja lielāku daļu, kā tagad, tikai uz vienu iedzīvotāju pirms kara iznāca mazāka summa un tā līdzinājās 6,35 ls, bet 1930. — 7,96 ls. Samērā lielie administratīvie izdevumi izskaidrojami ar to, ka pirms kara mūsu pilsētas ņēma lielāku daļību valsts saimniecībā — apgādādamas karaspēkam vajadzīgās telpas, kā arī policijas uzturēšanā pilsētu pašvaldības piedalījās ar lielākiem līdzekļiem, bet šīs summas paaugstināja administratīvos izdevumus. Minētā līdzdalība valsts saimniecībā nenāca gan uz pilsētu pašvaldību rēķina, jo tās saņēma atlīdzību (kuŗa ieņēmumos ieskaitīta izdevumu atmaksā), tomēr kopējo budžeta summu un sevišķi administratīvos izdevumus, minētā līdzdalība pacēla. Pēckara gados kaut gan pilsētas tāpat ņem daļību minētās nozarēs, tomēr tā ir šaurāka, kā pirms kara. Interesanta aina novērojama, ja salīdzina administratīvo izdevumu nozīmi budžētā pa atsevišķām pilsētu grupām: Rīgā tie 1930. gadā sastādīja — 10,9% no budžeta kopsummas, provinces pilsētās, jo mazāks iedzīvotāju skaits, jo lielāka nozīme piekrit administratīviem izdevumiem budžeta kopsummā un V. grupas pilsētu pašvaldības to nozīme 1930. gadā līdzinās — 19,0%. Nepieciešams atzīmēt, ka 1913. gadā administratīvo izdevumu nozīme pilsētu pašvaldību budžetos bija daudz lielāka un V. grupas pilsētās tā 1913. gadā sastādīja — 49,9% t. i. pusi no visiem izdevumiem. Turpretim caurmērā uz vienu V. grupas iedzīvotāju — 2,34 ls apmērā iznāk mazākā administratīvo izdevumu summa.

Zaudējumi no nekustamas mantas nav lieli un tiem pa daļai gadījuma raksturs,

vai arī nav iespējams norobežot privātsaimnieciskā kartā ekspluatējamo nekustamu mantu un pārvaldes vajadzībām izmantojamo nekustamu īpašumu daļu. Zaudējumi no uzņēmumiem ir lielāki un zināmiem uzņēmumiem tie atkārtotās sistemātiski. Tas izskaidrojams, pa daļai ar to, ka dažu uzņēmumu ieņēmumus ieskaita pie nodokļiem, bet visus izdevumus, kas saistīti ar šo uzņēmuma darbību, uzskata, kā zaudējumus. Tāds stāvoklis ir ar tirgiem un lopkautuvēm. Tikai nedaudz uzņēmumu ekspluatēšana saistīta ar zaudējumiem, piemēram kuģi Rīgā.

Pēckara gados izglītībai pilsētu pašvaldības izdod lielāku daļu no saviem budžetiem un izglītības veicināšanai paredzētās summas bija sēkošas: 1913. gadā — 3,10 milj. ls, 1925 — 8,38, 1929. — 12,33 un 1930. — 13,19 milj. ls, vai tās no budžeta kopsummas sastādīja šādu daļu: 1913. gadā — 8,4—, 1925. — 29,6%, 1929. — 27,4% un 1930. — 28,1%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1913. gadā iznāca — 3,33 ls liela summa, 1925. — 13,27, 1929. — 17,78 un 1930. — 19,00 ls. Kā redzams, pirms kara izglītības veicināšanai pilsētu pašvaldības izdeva daudz mazākas summas, kā tagad Šāds stāvoklis izskaidrojams ar to, ka tagad pašvaldībām ir ar likumu uzlikts gādāt par obligatoriskām skolām un ka arī valsts no savas puses pilsētu pašvaldības pabalsta izsniedzot tām daļu no obligatorisko skolu skolotāju algām, tapēc arī pēckara gados izglītības veicināšanai pilsētu pašvaldības paredz tik lielas summas. Lielākā daļa no tām aiziet obligatorisko skolu uzturēšanai. Pa atsevišķām pilsētu grupām 1930. gadā novērojama tāda aina, ka mazajās pilsētās tie sastāda lielāku daļu no budžeta, kā lielajās, tā Rīgā izdevumi izglītības veicināšanai 1930. gadā līdzinājās — 27,0% no budžeta kopsummas, II. grupas — 28,6%, III. — 29,0, IV. — 35,0% un V. — 41,1%. Turpretim ja salīdzina kādas summas iznāca uz vienu iedzīvotāju, tad Rīgā ir lielākas summas un 1930. gadā tās līdzinājās — 23,47 ls. un V. — 14,47 ls. Izglītības veicināšanas izdevumi bieži ir atkarīgi no dažām nejaušībām, piemēram, ja neliela pilsētas pašvaldība uztur vidusskolu (ar valsts pabalstu) tad tas lielā mērā iespaido netikai zināmās pilsētas, bet arī visas grupas budžetu.

Izdevumi veselības aizsardzībai ir pieauguši ar šādām summām: 1913. gadā tie līdzinājās — 3,51 milj. ls, 1925. — 3,54, 1929. — 6,70 un 1930. — 7,34 milj. ls, vai no budžeta kopsummas viņi sastādīja: 1913. gadā — 9,6%, 1925 — 12,5, 1929. — 14,9 un 1930. — 15,6%. Veselības aizsardzības izdevu-

№ 201. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913.—1930.

№ 201. Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

№ Gadi Années	Izdevumi Dépen- ses	Admini- strā- tīvie	Ne- kustamā manta	Uzņē- mumi	Veselī- bas aiz- sardzība	Izglī- lība	Sociālā palīdzī- ba	Labierī- cība	Finansu operaci- jas	Nepa- redzēti	Kapitā- lu iegul- dījumi	Kopā Total
		Admini- stratives	Im- meubles	Entre- prises	Sauve- garde sani- taire	Instruc- tion	Assis- tance sociale	Etablis- sement de bon- ordre	Opérati- ons finan- cielles	Dépens- es im- prévues	Place- ment du capital	
1 0 0 0 1 s												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. R ī g a												
1	1913	3.709	—	306	2.945	2.262	1.572	4.392	3.616	—	10.882	29.684
2	1920	589	183	305	1.004	1.070	916	495	119	7,0	209	4.897
3	1925	2.429	—	433	2.779	5.626	2.462	1.904	1.290	108	3.187	20.218
4	1929	3.381	—	546	5.255	8.396	3.808	3.824	704	77	5.497	31.488
5	1930	3.574	—	664	5.655	8.870	4.227	3.366	1.094	46	5.306	32.802
II. no 15—100.000												
6	1913	1.791	0,6	117	476	537	109	1.052	970	12	278	5.344
7	1920	360	8,9	41	297	318	335	141	40	34	14	1.589
8	1925	639	3,6	39	576	1.358	569	362	276	23	314	4.160
9	1929	898	0	50	887	1.815	1.021	600	686	15	925	6.897
10	1930	939	1,9	49	968	2.011	1.081	574	687	31	701	7.043
III. no 5—15.000												
11	1913	341	0,8	5,4	47	235	7,7	158	137	0,5	103	1.036
12	1920	78	0,3	17	41	106	57	18	30	2,1	39	388
13	1925	367	3,1	17	139	795	223	193	178	6,2	393	2.314
14	1929	452	13	29	431	1.018	432	307	337	9,0	505	3.533
15	1930	460	11	25	504	1.064	434	255	369	12	538	3.672
IV. no 2—5.000												
16	1913	208	0,05	26	44	56	16	114	23	22	36	544
17	1920	36	1,0	16	11	52	16	7,4	7,7	6,2	42	195
18	1925	249	1,3	21	41	468	123	106	48	17	151	1.225
19	1929	337	0,8	33	112	719	318	186	227	22	281	2.236
20	1930	341	0	31	193	791	328	165	180	24	205	2.258
V. līdz 2.000 iedzīvotāju — Au-dessous de 2.000 habitants												
21	1913	37	—	1,3	1,2	5,0	0,06	23	0,3	—	5,4	72
22	1920	5,7	0	0	0	5,4	3,4	0,5	0,3	0,3	0	16
23	1925	94	1,1	5,9	3,7	134	34	20	7,5	9,5	61	371
24	1929	188	0,8	11	14	386	86	84	39	17	110	936
25	1930	207	1,5	10	17	449	93	89	93	20	114	1.093
K o p ā — T o t a l												
26	1913	6.086	1,4	456	3.514	3.095	1.705	5.739	4.746	35	11.305	36.681
27	1920	1.069	193	379	1.353	1.551	1.327	662	197	50	304	7.085
28	1925	3.778	9,1	516	3.539	8.381	3.411	2.585	1.800	163	4.106	28.288
29	1929	5.256	15	669	6.699	12.334	5.665	5.001	1.993	140	7.318	45.090
30	1930	5.521	14	779	7.337	13.185	6.163	4.449	2.423	133	6.863	46.867

miem ir tendence pieaugt ne tikai absolūtos skaitļos, bet arī aug to nozīme izdevumu budžetā. Lielākās summas pilsētu pašvaldības izdod dziedniecības iestāžu uzturēšanai, bet šo darbība ir ierīkota tāda veidā, ka daļa (un tā ir ļoti liela) no izdevumiem sedz slimnieki, tā kā minētās summas nav tīras piemaksas pie veselības aizsardzības izdevumiem. Lai dabūtu tīras piemaksas, tad ir jāatņem ārstēšanas naudas. Pa atsevišķām pilsētu grupām vese-

lības aizsardzības izdevumi sadalās ļoti nevienādi. 1930. gadā Rīga veselības aizsardzības izdevumiem paredzēja — 5,66 milj. ls lielu summu, II. grupas pilsētas — 0,97, III. — 0,50, IV. — 0,19 un V. — 0,017 milj. ls, kas no budžeta kopsummas Rīgā sastādīja — 17,3%, II. — 13,8, III. — 13,7, IV. — 8,6 un V. — 1,6%. Uz vienu iedzīvotāju Rīgā iznāca — 14,96 ls liela summa, bet V. grupas pilsētās — 0,54 ls. Tani laika, kad Rīga ierīkotas lielas dzied-

№ 202. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913—1930.

№ 202. Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

№ Gadi Années	Izdevumi Dépen- ses	Admini- strā- tīvie	Ne- kustama manta	Uzņē- mumi	Veselī- bas aiz- sardzība	Izglītība	Sociālā palīdzī- ba	Labierī- cība	Finansu operāci- jas	Nepa- redzēti	Kapitā- lu iegul- dījumi	Kopā Total
		Admini- stratives	Im- meubles	Entre- prises	Sauve- garde sani- taire	Instruc- tion	Assis- tance sociale	Etablis- sment de bon- ordre	Opérati- ons finan- cielles	Dépen- ses im- prévues	Place- ment du capital	
Procentos												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. grupa												
1	1913	12,5	—	1,0	9,9	7,6	5,3	14,8	12,2	—	36,7	80,9
2	1920	11,9	3,7	6,3	20,5	21,9	18,7	10,1	2,4	0,2	4,3	69,1
3	1925	12,0	—	2,1	13,8	27,8	12,2	9,4	6,4	0,5	15,8	71,5
4	1929	10,7	—	1,7	16,7	26,7	12,1	12,2	2,2	0,2	17,5	69,8
5	1930	10,9	—	2,0	17,3	27,0	12,9	10,3	3,3	0,1	16,2	70,0
II. grupa												
6	1913	33,5	0,0	2,2	8,9	10,0	2,1	19,7	18,2	0,2	5,2	14,6
7	1920	22,7	0,6	2,6	18,7	20,0	21,0	8,9	2,5	2,1	0,9	22,4
8	1925	15,4	0,1	0,9	13,9	32,7	13,7	8,7	6,6	0,5	7,5	14,7
9	1929	13,0	0,0	0,7	12,9	26,3	14,8	8,7	10,0	0,2	13,4	15,3
10	1930	13,3	0,0	0,7	13,8	28,6	15,4	8,1	9,7	0,4	10,0	15,0
III. grupa												
11	1913	32,9	0,1	0,5	4,6	22,7	0,7	15,3	13,2	0,0	10,0	2,8
12	1920	20,2	0,1	4,3	10,5	27,3	14,7	4,5	7,8	0,6	10,0	5,5
13	1925	15,8	0,1	0,7	6,2	34,3	9,6	8,3	7,7	0,3	17,0	8,2
14	1929	12,8	0,4	0,8	12,2	28,8	12,2	8,7	9,6	0,2	14,3	7,8
15	1930	12,5	0,3	0,7	13,7	29,0	11,8	7,0	10,0	0,3	14,7	7,8
IV. grupa												
16	1913	38,2	0,0	4,8	8,1	10,3	3,0	21,0	4,2	4,0	6,4	1,5
17	1920	18,6	0,5	8,3	5,6	26,8	7,9	3,8	4,0	3,2	21,3	2,8
18	1925	20,4	0,1	1,7	3,3	38,2	10,1	8,6	3,9	1,4	12,3	4,3
19	1929	15,1	0,0	1,5	5,0	32,2	14,2	8,3	10,1	1,0	12,6	5,0
20	1930	15,1	0,0	1,4	8,6	35,0	14,5	7,3	8,0	1,0	9,1	4,8
V. grupa												
21	1913	49,9	—	1,8	1,6	6,9	0,0	31,9	0,4	—	7,5	0,2
22	1920	36,2	0,1	0,5	0,6	34,0	21,6	3,1	1,9	1,7	0,3	0,2
23	1925	25,4	0,3	1,6	1,0	36,2	9,1	5,4	2,0	2,6	16,4	1,3
24	1929	20,1	0,1	1,2	1,5	41,2	9,3	9,0	4,1	1,8	11,7	2,1
25	1930	19,0	0,1	0,9	1,6	41,1	8,5	8,1	8,5	1,8	10,4	2,4
Latvijas kopsavilkums												
26	1913	16,6	0,0	1,3	9,6	8,4	4,6	15,7	12,9	0,1	30,8	100,0
27	1920	15,1	2,7	5,3	19,1	21,9	18,7	9,4	2,8	0,7	4,3	100,0
28	1925	13,4	0,0	1,8	12,5	29,6	12,1	9,1	6,4	0,6	14,5	100,0
29	1929	11,6	0,0	1,5	14,9	27,4	12,6	11,1	4,4	0,3	16,2	100,0
30	1930	11,8	0,0	1,7	15,6	28,1	13,2	9,5	5,2	0,3	14,6	100,0

niecības iestādes, kuŗu uzturēšana izmaksā dārgi (un šīs iestādes bieži ārstējas slimnieki no visas valsts), provinces pilsētas veselības aizsardzībai samērā paredz ļoti mazas summas, kas sastāda niecīgu daļu viņu mazajos budžetos.

Izdevumi sociālajai palīdzībai ir pieauguši šādos apmēros: 1913. gadā tie līdzinājās — 1,7 milj. ls, 1925. — 3,41, 1929. — 5,67 un 1930. — 6,16 milj. ls, vai procentos no budžeta kopsomas tie 1913. gadā sa-

stādīja — 4,6%, 1925. — 12,1, 1929. — 12,6 un 1930. — 13,2%. Caurmēra uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1913. gadā iznāca—1,78 ls liela summa, 1925. — 5,40, 1929. — 8,16 un 1930. — 8,88 ls. Sociālās palīdzības izdevumi, kuŗi sastādās galvenā kārtā no slēgtas un atklātas apgādes, vai nespējnieku un bērnu uzturēšanas patversmēs un trūcīgo iedzīvotāju pabalstīšanas, ir strauji pieauguši. Ar katru gadu pilsētu pašvaldību budžetos uzņem lielākas summas,

№ 203. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1913.—1930.

№ 203. Dépenses des municipalités de 1913 à 1930.

№ №	Izdevumi Dépen- ses	Admi- nistrā- tīvie	Ne- kustama manta	Uzņē- mumi	Veselī- bas aiz- sardzība	Izglitiba	Sociālā palīdzī- ba	Labieri- cība	Finansu operāci- jas	Nepa- redzēti	Kapitā- lu iegul- dījumi	Kopā Total
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant (en ls)												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. grupa												
1	1913	7,13	—	0,59	5,66	4,35	3,02	8,45	6,95	—	20,93	57,08
2	1920	3,18	0,99	1,65	5,42	5,78	4,95	2,67	0,64	0,04	1,13	26,45
3	1925	7,19	—	1,28	8,23	16,66	7,29	5,64	3,82	0,32	9,44	59,87
4	1929	8,95	—	1,44	13,91	22,21	10,08	10,12	1,86	0,20	14,55	83,32
5	1930	9,46	—	1,76	14,96	23,47	11,19	8,91	2,89	0,12	14,04	86,80
II. grupa												
6	1913	6,60	0,00	0,43	1,75	1,98	0,40	3,88	3,58	0,04	1,03	19,69
7	1920	3,32	0,08	0,38	2,74	2,93	3,09	1,30	0,37	0,31	0,13	14,65
8	1925	4,37	0,02	0,27	3,94	9,30	3,89	2,48	1,89	0,16	2,15	28,47
9	1929	5,96	0,00	0,33	5,88	12,04	6,77	3,98	4,55	0,10	6,14	45,75
10	1930	6,23	0,01	0,32	6,42	13,34	7,17	3,81	4,56	0,21	4,65	46,72
III. grupa												
11	1913	3,69	0,01	0,06	0,52	2,54	0,08	1,71	1,48	0,01	1,11	11,21
12	1920	1,63	0,01	0,35	0,86	2,21	1,19	0,38	0,63	0,04	0,81	8,11
13	1925	5,49	0,05	0,25	2,08	11,90	3,34	2,89	2,66	0,09	5,88	34,63
14	1929	6,20	0,18	0,40	5,92	13,97	5,93	4,21	4,63	0,12	6,93	48,49
15	1930	6,31	0,15	0,34	6,92	14,60	5,96	3,50	5,07	0,16	7,38	50,39
IV. grupa												
16	1913	3,52	0,00	0,44	0,74	0,95	0,27	1,93	0,39	0,37	0,59	9,20
17	1920	1,25	0,03	0,55	0,38	1,80	0,55	0,26	0,27	0,22	1,46	6,77
18	1925	4,34	0,02	0,37	0,71	8,16	2,15	1,85	0,84	0,30	2,63	21,37
19	1929	5,50	0,01	0,54	1,83	11,72	5,19	3,03	3,70	0,36	4,58	36,46
20	1930	5,56	0,00	0,51	3,15	12,90	5,35	2,69	2,93	0,39	3,34	36,82
V. grupa												
21	1913	2,34	—	0,08	0,08	0,32	0,00	1,49	0,02	—	0,35	4,68
22	1920	0,80	0,00	0,00	0,00	0,76	0,48	0,07	0,05	0,05	0,90	2,24
23	1925	3,98	0,05	0,25	0,16	5,68	1,44	0,85	0,32	0,40	2,59	15,72
24	1929	6,06	0,02	0,35	0,45	12,44	2,77	2,71	1,26	0,55	3,56	30,17
25	1930	6,67	0,05	0,32	0,54	14,47	3,00	2,87	3,00	0,64	3,67	35,23
Kopā — Total												
26	1913	6,35	0,00	0,48	3,67	3,23	1,78	5,99	4,95	0,03	11,80	38,28
27	1920	2,83	0,51	1,00	3,59	4,11	3,52	1,76	0,52	0,13	0,81	18,78
28	1925	5,98	0,02	0,82	5,60	13,27	5,40	4,09	2,85	0,26	6,50	44,79
29	1929	7,57	0,02	0,96	9,66	17,78	8,16	7,21	2,87	0,20	10,55	64,98
30	1930	7,96	0,02	1,12	10,58	19,00	8,88	6,41	3,49	0,19	9,89	67,54

kuņas strauji pieaug ne tik vien absolūtos skaitļos, bet arī aug to nozīme budžeta struktūrā. Sociālās palīdzības izdevumi vēl pieaug sakarā ar bezdarba apkāpošanu un tām summām, kuņas nozīmē sabiedrisko darbu rīkošanai. Daļu no šīm summām pilsētu pašvaldības saņem no valsts palīdzību vai arī aizdevumu veidā. Daži sociālās palīdzības veidi ir paredzēti likumā un pilsētu pašvaldību pienākums ir šo palīdzību iedzīvotājiem sniegt. Sakarā ar to

ir novērojams agrāk minētais sociālās palīdzības izdevumu straujais pieaugums. Pirms kuņas izdevumi sociālai palīdzībai, kā absolūtos skaitļos, tā arī to nozīme budžeta bija samērā daudz mazāka. Sociālās palīdzības izdevumi mazās pilsētās uz vienu iedzīvotāju ir mazāki, kā lielās un piemēram 1930. gadā tie Rīgā uz vienu iedzīvotāju iznāca — 11,19 ls lieli, II. grupas — 7,17, III. — 5,96, IV. — 5,35 un V. — 3,00 ls. Izdevumi labierīcībai ir svārstīgi, kaut

№ 204. Ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi.

№ 204. Recettes et dépenses extraordinaires.

№ №	Gadi Années	Ieņēmumi	Izdevumi	+ Starpība
		Recettes	Dépenses	+différence
1 0 0 0 l s				
1	1913	11.658	11.304	+ 354
2	1920	3.966	304	+ 3.662
3	1921	1.753	686	+ 1.067
4	1922	1.304	1.069	+ 235
5	1923	433	2.005	- 1.568
6	1924	4.079	4.132	- 43
7	1925	3.817	4.106	- 289
8	1926	4.561	5.503	- 942
9	1927	1.282	3.269	- 1.987
10	1928	3.307	6.807	- 3.500
11	1929	3.344	7.318	- 3.974
12	1930	1.966	6.863	- 4.897

gan vispārējā tendence arī tiem ir augoša. 1913. gadā labierīcībai izdeva — 5,74 milj. ls, 1925. — 2,59, 1929. — 5,99, un 1930. — 4,45 milj. ls, kas no budžeta 1913. gadā sastādīja — 15,7%, 1925. — 9,1, 1929. — 11,1 un 1930. — 9,5%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju labierīcības izdevumi 1913. gadā līdzinājās — 5,99 ls, 1925. — 4,09, 1929. — 7,21 un 1930. — 6,41 ls. No šiem skaitļiem redzams, ka pirms kara pilsētu pašvaldības sevišķu nozīmi piegriezta pilsētas labierīcībām. Šim nolūkam tās ziedoja daudz lielāku daļu no saviem budžetiem, kā tagad. Lielākie labierīcības izdevumi iznāk uz satiksmes ceļu un tiltu uzturēšanu, publiskiem dārziem, pirms kara diezgan lielu vēriņu piegriezta arī citām nozarēm.

Finansu operācijas izdevumi, kuņi sastādās, galvenā kārtā, no parādu un procentu nomaksām, pēckara gados sevišķu lomu nespēlē un nomaksai budžetos paredzētās summas bieži nemaz neizlieto. Pirms kara stāvoklis bija citāds, tad pilsētu pašvaldības bija aizņēmušas lielas summas (sevišķi Rīga) un tām bija jāizdara kārtīgi nomaksas. Tāpēc arī finansu operāciju izdevumi 1913. gadā bija stipri lieli un pilsētu pašvaldību izdevumos tie ieņēma ļoti redzamu vietu. Kā jau bija redzams pie ieņēmumiem, arī tur finansu operācijas deva daudz lielākus ieņēmumus, kā pēckara gados.

Kapitālu ieguldījumi, kas uzskatami kā ārkārtējie izdevumi, ar mazām svārstībām diezgan strauji pieaug: 1913. gadā tie līdzinājās — 11,30 milj. ls, 1925. — 4,11, 1929. — 7,32 un 1930. — 6,86 milj. ls, vai no bilances tie sastādīja: 1913. gadā — 30,8%, 1925. —

14,5% un 1930. — 14,6%. Kaut gan 1913. gadā kapitālu ieguldījumu summas bija ļoti lielas, tomēr uz vienu iedzīvotāju tagad tās iznāk vēl lielākas: 1913. gadā tās līdzinājās — 11,30 ls, 1925. — 6,50 un 1930. — 9,89 ls. Pēckara gados lielākās kapitālu ieguldījumu summas paredzēja pilsētu pašvaldību dažādiem uzņēmumiem.

Nav lieki salīdzināt ārkārtējos ieņēmumus un izdevumus savā starpā. Pirmajos pēckara gados novērojams, ka pilsētu pašvaldības pa daļai savus kārtējos izdevumus sedza ar ārkārtējiem ieņēmumiem, resp. ārkārtējie ieņēmumi bija lielāki par ārkārtējiem izdevumiem. Turpretim pēdējos gados novērojams, ka ārkārtējie izdevumi arvienu pārsniedz ārkārtējos ieņēmumus, resp. ārkārtējos izdevumus izdara ar kārtējiem ieņēmumiem. Šī parādība daudz plašākos apmēros novērojama arī valsts saimniecībā, kur ārkārtējus izdevumus sedz ar kārtējiem ieņēmumiem. Pirms kara turpretim ārkārtējie ieņēmumi lielākā vai mazākā mērā balansēja ar ārkārtējiem izdevumiem.

Bez pilsētu pašvaldību budžetu summām, tās saņem vēl pabalstus un arī aizdevumus no valsts. Aizdevumi arī skaitīti pie pabalstiem kopēji vienā summā, jo beidzot tie pa lielākai daļai par tādām izvēršās. Daži pabalsti ir paredzēti likumā, kā piemēram daļa obligatorisko skolu skolotāju algas, bet ir arī tādi, kuņi likumos nav paredzēti, bet valsts tos izsniedz pilsētu pašvaldībām pēc vajadzības. Pabalstu un aizdevumu summām ir vispārējā tendence pieaugt un piemēram 1920. gadā valsts izsniedza — 1,624 milj. ls. 1925. — 3,675, 1929. — 3,915 un 1930. — 4,176 milj. ls. Tomēr starpgados šīs summas uzrāda arī nelielu svārstīšanos. Lielākā daļa no pabalstu un aizdevumu summām pēdējos gados krit uz obligatorisko skolu skolotāju algām, kuņam 1929. gadā izsniedza — 2,641 un 1930. — 2,789 milj. ls un tās sastādīja $\frac{2}{3}$ daļas no visu pabalstu un aizdevumu kopsummas. 1920.—1921. gados šīs summas bija stipri mazākas un sastādīja ap $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ no visiem valsts aizdevumiem un pabalstiem. Nākošās lielākās summas nāk no finansu ministrijas — aizdevumu veidā: 1929. gadā tā pilsētu pašvaldībām aizdeva 0,682 un 1930. — 0,892 milj. ls, kas sastāda — 17,4 un 21,4% no kopsummas. 1920. un 1921. gados finansu m-ja aizdeva daudz lielākas summas un tās līdzinājās — 80,5 un 62,4% no kopsummas. Atsevišķos gados diezgan lielas summas pilsētu pašvaldības ir saņēmušas no finansu ministrijas (valsts budžetā paredzētās summas) pabalstu veidā. Tā piemēram 1926.

gadā pilsētu pašvaldības saņēma — 1,081 un 1927. — 0,999 milj. ls, kas sastādīja ap 1/4 daļu no kopsummas. Finanšu ministrijas pabalsti un aizdevumi ir izsniegti ļoti dažādiem mērķiem: aizdevumi ļoti lielā mērā uzņēmumiem un labierīcībai, bet pabalsti labierīcībai, izglītībai, sociālai palīdzībai u. t. t. Bez jau minētiem pabalstiem pilsētu pašvaldības vēl saņem no izglītības ministrijas neobligatoriskām skolām un vēl citus pabalstus. Pilsētu pašvaldības saņem arī pabalstus no kultūras fonda un žūpības apkaņošanas fonda. Pēdējie gan parasti ir diezgan mazi un tie nozīmēti noteiktiem mērķiem. Pa atsevišķām pilsētu grupām lielākās summas uz vienu iedzīvotāju saņem mazās pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu līdz 15.000) un caurmērā pēdējos gados tās saņēma ap 10 ls. Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils visas 4 caurmērā saņēma — 7,31 ls un Rīga — 3,11 ls. Pa atsevišķiem apgabaliem pēdējos gados uz vienu iedzīvotāju lielākās summas iznāca Latgalē — 10,92 ls apmērā, Zemgalē — 8,60, Vidzemē — 8,97, Kurzemē — 7,15, Rīgā — 3,11 ls caurmērā pa visu Latviju — 5,64 ls. Tā kā Latgales pilsētās caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir mazākas budžeta summas, bet lielākie valsts pabalsti un aizdevumi.

Kaut gan mūsu zeme ir nabaga ar kapitāliem un aizņēmumiem ir grūti sadabūt, tomēr pēdējos gados pilsētām pamazām uzkrājas arī parādi. Aizņemties iekšzemē tādā veidā, kā to praktizēja pirms kara (obligāciju aizņēmumi) tagad nav iespējams, jo obligācijas nevar realizēt. Arzemju kredīti pagaidām arī nav pieejami. Tāpēc vienīgie aizņēmumu avoti ir mūsu kredītiestādes. Kredīti pilsētu pašvaldībām vajadzīgi kapitālu ieguldījumiem un tāpēc tiem jābūt uz ilgu termiņu. Šāda veida aizņēmumus cik necik plašākos apmēros bija iespējams dabūt tikai sākot ar Valsts

zemes un Latvijas hipotēku banku nodibināšanos. Tās līdztekus finanšu ministrijai un Latvijas bankai pilsētu pašvaldībām ir aizdevušas lielākās summas. Pilsētu pašvaldību parādi 1922. gada sākumā līdzinājās — 4,06 milj. ls, 1923. — 3,78, 1924. — 4,03, 1925. — 6,69, 1926. — 7,07, 1927. — 6,88, 1928. — 7,61, 1929. — 10,73 un 1930. — 12,07 milj. ls. Astoņu gadu laikā šīs summas pieaugušas — 3,2 kārtīgi un intensīvākais pieaugums novērojams mazajās pilsētās, bet par lielākām summām pieauguši Rīgas pilsētas pašvaldības parādi. Tie 1922. gada sākumā līdzinājās — 2,56 milj. ls, 1925. — 4,06, 1929. — 5,00 un 1930. — 5,21 milj. ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas 1930. gada sākumā iznāca pilsētās ar vidēju iedzīvotāju skaitu, vidējas Rīgā, bet mazākās parādu summas ir pilsētās zem 2.000 iedzīvotāju. Caurmērā pa visām Latvijas pilsētām uz vienu iedzīvotāju iznāca — 17,4 ls liela parādu summa. Ir arī tādas pilsētu pašvaldības, kurām parādu summas nav. Kurzemes pilsētu pašvaldībām 1930. gadā 1. janvārī uz vienu iedzīvotāju iznāca lielākās summas — 30,28 ls apmērā, nākošā vietā ir Vidzeme, mazākās summas uz vienu iedzīvotāju ir Latgales pilsētās — 11,76 ls apmērā. 1930. gadā 1. janvārī Latvijas hipotēku banka pilsētu pašvaldībām ir aizdevusi lielākās summas 4,09 milj. ls apmērā, kas sastāda — 33,9% no kopsummas. Latvijas hipotēku bankas aizdevumi ir izsniegti tikai pēdējā laikā; 1924. gadā to vēl nebija. Nākošā vietā ir finanšu ministrijas aizdevumi — 3,72 milj. ls vai 30,8%. 1922. gadā 1. janvārī finanšu ministrijas aizdevumi sastādīja — 81,4% no visiem pilsētu pašvaldību parādiem. Latvijas bankas aizdevumi 1930. gadā 1. janvārī līdzinās — 3,12 milj. ls, vai 25,9%. Pārējie aizņēmumi samērā sastāda niecīgu daļu no kopsummas.

Tabeles

Tableaux

№ 1. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi
 № 1. Recettes des administrations municipales

№/№ Gadi Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contribu- tions	Neku- stama manta Im- meubles	Uzņē- mumi un pasākumi Entre- prises et éta-blis- sements	Ārstēšanas naudas u. c. Paie- ment pour traite- ment medic.	Dažādas
						Izglītības iestādēm Institutions d'instruc- tion
1	2	3	4	5	6	7
I. grupa — groupe						
1	1920	844.300	849.932	808.061	148.883	51.848
2	1921	2.305.164	256.786	849.640	218.980	58.940
3	1922	5.596.907	305.111	2.224.984	815.040	68.557
4	1923	5.018.676	747.307	3.795.910	837.969	130.070
5	1924	6.399.850	948.776	3.560.362	1.154.514	122.049
6	1925	8.930.099	596.596	4.706.959	1.657.525	153.451
7	1926	11.575.945	703.266	4.883.644	2.326.035	173.231
8	1927	11.918.140	887.279	5.460.954	2.534.519	188.755
9	1928	13.665.841	965.943	6.879.953	2.943.745	201.228
10	1929	14.788.100	1.073.282	8.762.842	3.032.788	206.233
11	1930	14.908.690	1.091.353	9.926.340	3.720.144	220.689
12	1928—1930 caurmēra — moyenne	14.454.210	1.043.526	8.523.045	3.232.226	209.383
II. grupa — groupe						
13	1920	206.689	13.249	519.622	175.284	22.668
14	1921	1.469.202	42.766	186.734	67.961	19.836
15	1922	1.309.181	79.642	216.620	257.660	55.823
16	1923	1.492.787	96.585	233.204	264.486	72.116
17	1924	2.949.646	126.259	257.557	323.482	79.295
18	1925	278.494	185.041	357.754	431.465	51.070
19	1926	2.525.684	210.405	541.345	512.140	57.718
20	1927	2.765.870	218.706	582.533	615.410	53.700
21	1928	2.924.992	218.437	619.704	663.315	64.151
22	1929	2.862.727	211.373	1.131.688	805.380	55.853
23	1930	3.026.906	251.944	1.295.552	875.470	48.567
24	1928—1930 caurmēra — moyenne	2.938.209	227.252	1.015.648	781.388	56.190
III. grupa — groupe						
25	1920	144.468	21.077	28.607	16.886	15.733
26	1921	229.884	24.997	48.989	20.870	23.735
27	1922	498.579	31.370	118.862	64.175	70.535
28	1923	645.869	45.317	85.852	59.819	71.580
29	1924	827.540	97.925	265.321	85.882	64.764
30	1925	1.010.530	89.118	288.618	107.950	53.530
31	1926	1.166.234	116.289	235.488	161.697	38.807
32	1927	1.462.971	102.803	330.081	223.566	34.448
33	1928	1.511.763	101.860	400.393	267.530	42.044
34	1929	1.609.437	144.246	421.635	409.046	43.878
35	1930	1.621.873	158.263	490.765	499.123	29.970
36	1928—1930 caurmēra — moyenne	1.581.024	134.790	437.597	391.900	38.631

1920.—1930. (1s).
de 1920 à 1930 (en ls)

atli dzības — Indemnités diverses			Pabalsti Subven- tions	Finansu operāci- jas Opéra- tions finan- cielles	Izdevumu atmaksas Rembour- sement des dépenses	Nepare- dzēti Recettes imprévues	Kopā Total
Sociālās palīdzības iestādēm Institutions de l'assistance publ.	Labieri- cības ie- stādēm Etablis. de bon- ordre	Kopā Total					
8	9	10	11	12	13	14	15

I. grupa — groupe

4.238	4.190	60.276	175.400	1.990.484	20.000	—	4.897.336
17.284	2.389	78.613	1.276.986	409.625	7.567	—	5.403.361
12.214	1.520	82.291	1.229.362	159.696	8.943	—	10.422.334
7.714	1.493	139.277	680.695	7.695	8.943	—	11.236.472
13.832	200	136.081	648.880	3.043.699	8.942	—	15.901.104
12.427	1.670	167.548	770.212	3.380.228	8.942	—	20.218.109
29.387	600	203.218	776.419	4.509.438	160.000	—	25.137.965
51.934	1.500	242.189	1.187.510	778.572	290.553	—	23.299.716
63.980	6.226	271.434	1.279.027	2.815.634	330.330	—	29.151.907
74.052	2.220	282.505	1.168.008	1.969.594	411.285	—	31.488.404
69.342	9.420	299.451	1.316.962	1.127.762	411.500	—	32.802.202
69.125	5.955	284.463	1.254.665	1.970.997	384.372	—	31.147.505

II. grupa — groupe

4.522	464	27.654	4	552.779	76.852	16.743	1.588.876
4.605	6.266	30.707	405.530	273.937	2.234	2.597	1.481.688
5.316	10.131	71.270	343.984	274.362	4.852	4.400	2.561.971
5.256	5.543	82.915	468.596	224.550	5.172	33.680	2.901.975
3.618	3.362	86.275	482.972	437.755	5.391	34.829	3.704.166
4.046	3.214	58.330	569.923	239.818	26.682	12.990	4.160.497
4.898	3.468	66.084	628.228	85.736	46.712	21.125	4.637.459
7.860	3.673	65.233	636.834	225.119	58.145	12.924	5.180.774
12.520	4.034	80.705	1.143.755	382.917	53.683	18.364	6.105.872
26.840	5.914	88.607	791.709	910.910	65.014	29.226	6.896.634
24.330	5.096	77.993	870.821	573.443	55.021	15.543	7.042.693
21.230	5.015	82.435	935.428	622.423	57.906	21.044	6.681.733

III. grupa — groupe

—	141	15.874	2.333	141.113	18.103	326	388.787
254	582	24.571	62.728	50.284	6.084	3.044	471.451
670	700	71.905	195.843	128.935	8.184	2.833	1.120.686
520	800	72.900	329.774	170.821	9.711	4.611	1.424.674
510	500	65.774	376.204	617.782	7.295	21.923	2.365.646
1.973	500	56.003	401.938	321.039	14.803	23.469	2.313.468
2.606	500	41.913	456.913	268.994	16.120	16.219	2.479.867
2.936	680	38.064	462.986	387.252	9.456	8.585	3.025.764
2.274	680	44.998	483.451	231.053	5.816	10.658	3.057.522
2.720	480	47.078	552.112	332.988	6.086	10.874	3.533.502
2.675	460	33.105	538.311	306.081	7.486	16.790	3.671.797
2.556	540	41.727	524.625	290.040	6.463	12.774	3.420.940

№ 1. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (ls).
 № 1. Recettes des administrations municipales de 1920 à 1930

№№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contribu- tions	Neku- stama manta Im- meubles	Uzņē- mumi un pasākumi Entre- prises et éta-blis- sements	Ārstēšanas naudas u. c. Paie- ment pour traite- ment medic.	Dažādas
						Izglītības iestādēm Institutions d'instruc- tion
1	2	3	4	5	6	7
IV. grupa — groupe						
1	1920	61.494	4.205	4 672	4.967	15.708
2	1921	162.066	10.899	11.646	1.447	8.957
3	1922	329.872	22.272	22.952	4.934	24.823
4	1923	439.225	26.609	50.792	7.490	21.803
5	1924	609.104	29.376	63.495	11.520	25.870
6	1925	718 133	36.297	69.192	16.910	26.696
7	1926	841.491	56.713	107.179	18.240	42.292
8	1927	973.676	63.355	113.078	21.840	44.592
9	1928	1.085.205	64.377	167.580	23.390	57.042
10	1929	1.142.279	89.154	173.401	91.118	60.437
11	1930	1.163.291	103.144	190.888	184.664	60.286
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	1.130.259	85.558	177.290	99.724	59.255
V. grupa — groupe						
13	1920	7.418	1.517	517	—	196
14	1921	35.046	5.125	1.728	—	3.278
15	1922	75.196	6.139	2.148	6	2.722
16	1923	100.658	7.309	3.204	50	6.251
17	1924	160.885	10.734	6.550	79	12.118
18	1925	207.394	9.713	8.117	90	11.443
19	1926	287.233	18.138	12.926	90	11.981
20	1927	372.641	29.892	12.696	90	13.586
21	1928	447.319	45.468	17.098	65	12.796
22	1929	502.161	47.385	21.992	105	15.603
23	1930	550.971	62.900	33.437	210	23.411
24	1928—1930 caurmērā — moyenne	500.150	51.918	24.176	127	17.270
Kopā — Total						
25	1920	1.264.369	889.980	1.361.479	346.020	106.153
26	1921	3.201.362	340.573	1.093.737	309.258	114.746
27	1922	7.809.735	444.534	2.585.566	1.141.815	222.460
28	1923	7.697.215	923.127	4.168.962	1.169.814	301.825
29	1924	9.947.025	1.213.070	4.153.285	1.575.477	304.096
30	1925	13.144.650	916.765	5.430.640	2.213.940	296.190
31	1926	16.396.587	1.104.811	5.780.582	3.018.202	324.029
32	1927	17.493.298	1.302.035	6.499.342	3.395.425	335.081
33	1928	19.635.120	1.396.085	8.084.728	3.898.045	377.261
34	1929	20.904.704	1.565.440	10.511.558	4.338.437	382.004
35	1930	21.271.731	1.667.604	11.936.982	5.279.611	382.923
36	1928—1930 caurmērā — moyenne	20.603.852	1.543.043	10.177.756	4.505.364	380.729

Turpinājums.

(en ls). Suite.

atīdzības — Indemnités diverses			Pabalsti Subventions	Finansu operāci- jas Opérations finan- cielles	Izdevumu atmaksas Rembour- sement des dépenses	Nepare- dzēti Recettes imprévues	Kopā Total
Sociālās palīdzības iestādēm Institutions de l'assistance publ.	Labieri- cības ie- stādēm Etablis. de bon- ordre	Kopā Total					
8	9	10	11	12	13	14	15

IV. grupa — groupe

—	171	15.879	3.289	92.349	1.051	6.850	194.756
1.534	693	11.184	29.314	36.225	4.165	5.951	272.897
2.270	400	27.493	62.628	68.313	6.134	4.138	548.736
1.885	340	24.033	120.869	48.724	6.242	2.449	726.433
1.242	340	27.452	171.539	106.532	7.208	5.211	1.031.437
2.742	450	29.888	243.690	99.683	3.336	8.084	1.225.213
1.292	603	44.187	299.915	159.455	10.260	13.235	1.550.675
3.900	550	49.042	342.420	221.009	7.020	16.630	1.808.070
3.200	700	60.942	320.368	71.880	6.031	18.536	1.818.309
2.892	755	64.084	361.319	286.529	7.549	20.893	2.236.326
5.150	770	66.206	380.179	137.991	7.961	23.593	2.257.917
3.747	742	63.744	353.955	165.467	7.180	21.007	2.104.184

V. grupa — groupe

—	—	196	551	5.344	40	144	15.727
—	—	3.278	1.415	2.480	298	644	50.014
—	—	2.722	8.603	1.956	1.528	1.373	99.671
—	—	6.251	46.883	10.628	6.245	786	182.014
—	—	12.118	54.585	9.957	9.733	1.976	266.617
—	—	11.443	71.052	52.076	9.301	1.675	370.861
—	—	11.981	69.588	11.143	6.580	1.566	419.245
—	—	13.586	89.447	12.668	11.2.7	1.996	544.233
—	—	12.796	181.194	9.823	13.952	3.595	731.310
25	186	15.814	270.109	60.174	11.348	6.608	935.696
50	600	24.061	285.171	115.511	12.669	7.675	1.092.605
37	393	17.557	245.491	61.836	12.656	5.959	919.870

Kopā — Total

8.760	4.966	119.879	181.577	2.782.069	116.046	24.063	7.085.482
23.677	9.930	148.353	1.775.973	772.551	20.348	12.236	7.679.391
20.470	12.751	255.681	1.840.420	638.262	29.641	12.744	14.753.398
15.375	8.176	325.376	1.046.817	462.418	36.313	41.526	16.471.538
19.202	4.402	327.700	1.734.180	4.215.725	38.569	63.939	23.268.970
21.188	5.831	323.212	2.056.815	4.092.844	63.064	46.218	28.288.148
38.183	5.171	367.383	2.231.063	5.034.766	239.672	52.145	34.225.211
66.630	6.403	408.114	2.719.197	1.624.620	376.391	40.135	33.858.557
81.974	11.640	470.875	3.407.795	3.511.307	409.812	51.153	40.864.920
106.529	9.555	498.088	3.143.257	3.560.195	501.282	67.601	45.090.562
101.547	16.346	500.816	3.391.444	2.260.788	494.637	63.601	46.867.214
96.683	12.514	489.926	3.314.165	3.110.764	468.577	60.785	44.274.232

№ 2. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (procentos).

№ 2. Recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (pourcentage).

№№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un no- devas	Neku- stama manta	Uzņē- mumi un pa- sākumi	Ārstēša- nas naudas u. c.	Dažādas atlīdzības — Indemnités diverses				Kopā Total	Pabalsti Subven- tions	Finansu operāci- jas	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Nepare- dzēti Recettes impré- vues	Kopā Total				
						Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et établisse- ments	Paiem- ent pour traite- ment medic.							Izglītības iestādēm Institutions d'instruc- tion	Sociālas palīdzības ie- stādēm — Institutions de l'assistance publ.	Labierī- cības ie- stādēm Etablis. de bon- ordre	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15					
I. grupa — groupe																			
1	1920	17,2	17,4	16,5	3,1	1,0	0,1	0,1	1,2	3,6	40,6	0,4	—	69,1					
2	1921	43,0	4,8	15,1	4,1	1,1	0,3	0,1	1,5	23,8	7,6	0,1	—	70,2					
3	1922	53,7	2,9	21,4	7,8	0,7	0,1	0,0	0,8	11,8	1,5	0,1	—	70,6					
4	1923	44,7	6,6	33,8	7,5	1,1	0,1	0,0	1,2	6,0	0,1	0,1	—	68,2					
5	1924	40,2	6,0	22,4	7,3	0,8	0,1	0,0	0,9	4,1	19,1	0,0	—	68,3					
6	1925	44,2	3,0	23,3	8,2	0,7	0,1	0,0	0,8	3,8	16,7	0,0	—	71,5					
7	1926	46,1	2,8	19,4	9,3	0,7	0,1	0,0	0,8	3,1	17,9	0,6	—	73,5					
8	1927	51,2	3,8	23,4	10,9	0,8	0,2	0,0	1,0	5,1	3,4	1,2	—	68,8					
9	1928	46,9	3,3	23,6	10,1	0,7	0,2	0,0	0,9	4,4	9,7	1,1	—	71,3					
10	1929	47,0	3,4	27,9	9,6	0,7	0,2	0,0	0,9	3,7	6,2	1,3	—	69,8					
11	1930	45,5	3,3	30,3	11,3	0,7	0,2	0,0	0,9	4,0	3,4	1,3	—	70,0					
12	1928—1930 caurmērā—moyenne	46,4	3,4	27,4	10,4	0,7	0,2	0,0	0,9	4,0	6,3	1,2	—	70,3					
II. grupa — groupe																			
13	1920	13,0	0,8	32,7	11,0	1,5	0,3	0,0	1,8	0,0	34,8	4,8	1,1	22,4					
14	1921	31,6	2,9	12,6	4,6	1,4	0,3	0,4	2,1	27,4	18,5	0,1	0,2	19,4					
15	1922	51,1	3,1	8,4	10,1	2,2	0,2	0,4	2,8	13,4	10,7	0,2	0,2	17,4					
16	1923	51,5	3,3	8,0	9,1	2,5	0,2	0,2	2,9	16,1	7,7	0,2	1,2	17,6					
17	1924	52,6	3,4	7,0	8,7	2,1	0,1	0,1	2,3	13,0	11,8	0,2	1,0	15,9					
18	1925	54,8	4,4	8,6	10,4	1,2	0,1	0,1	1,4	13,7	5,8	0,6	0,3	14,7					
19	1926	54,5	4,5	11,7	11,1	1,2	0,1	0,1	1,4	13,5	1,8	1,0	0,5	13,6					
20	1927	53,4	4,2	11,3	11,9	1,0	0,2	0,1	1,3	12,3	4,3	1,1	0,2	15,3					
21	1928	47,9	3,6	10,1	10,9	1,0	0,2	0,1	1,3	18,7	6,3	0,9	0,3	14,9					
22	1929	41,5	3,1	16,4	11,7	0,8	0,4	0,1	1,3	11,5	13,2	0,9	0,4	15,3					
23	1930	43,0	3,6	18,4	12,4	0,7	0,4	0,0	1,1	12,4	8,1	0,8	0,2	15,0					
24	1928—1930 caurmērā—moyenne	44,0	3,4	15,2	11,7	0,8	0,3	0,1	1,2	14,0	9,3	0,9	0,3	15,1					
III. grupa — groupe																			
25	1920	37,2	5,4	7,3	4,3	4,1	—	0,0	4,1	0,6	36,8	4,7	0,1	5,5					
26	1921	48,8	5,3	10,4	4,4	5,0	0,1	0,1	5,2	13,3	10,7	1,3	0,6	6,2					
27	1922	44,5	2,8	10,6	5,7	6,3	0,0	0,1	6,4	17,5	11,5	0,7	0,3	7,6					
28	1923	45,3	3,2	6,0	4,2	5,0	0,0	0,1	5,1	23,2	12,0	0,7	0,3	8,7					
29	1924	35,0	4,2	11,2	3,6	2,8	0,0	0,0	2,8	15,9	26,1	0,3	0,9	10,2					
30	1925	43,7	3,8	12,5	4,7	2,3	0,1	0,0	2,4	17,4	18,9	0,6	1,0	8,2					
31	1926	47,0	4,7	9,5	6,5	1,6	0,1	0,0	1,7	18,4	10,8	0,7	0,7	7,2					
32	1927	48,4	3,4	10,9	7,4	1,1	0,1	0,0	1,2	15,3	12,8	0,3	0,3	8,9					
33	1928	49,4	3,3	13,1	8,8	1,4	0,1	0,0	1,5	15,8	7,6	0,2	0,3	7,5					
34	1929	45,6	4,1	11,9	11,6	1,2	0,1	0,0	1,3	15,6	9,4	0,2	0,3	7,8					
35	1930	44,2	4,3	13,4	13,6	0,8	0,1	0,0	0,9	14,7	8,3	0,2	0,4	7,9					
36	1928—1930 caurmērā—moyenne	46,2	3,9	12,8	11,5	1,1	0,1	0,0	1,2	15,3	8,5	0,2	0,4	7,7					

№ 2. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (procentos). Turpinājums.
 № 2. Recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (pourcentage). Suite.

№№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un no- devas	Neku- stama manta	Uzņē- mumi un pa- sākumi	Ārstēša- nas naudas u. c.	Dažādas atlīdzības — Indemnités diverses				Pa- balsti	Finansu operāci- jas	Izdēvumu atmaksas Remboursement des dépenses	Nepare- dzēti	Kopā
						Impôts et contri- butions	Im- meubles	Entre- prises et établisse- ments	Paie- ment pour traite- ment medic.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
IV. grupa — groupe														
1	1920	31,6	2,1	2,4	2,6	8,1	—	0,1	8,2	1,7	47,4	0,5	3,5	2,8
2	1921	59,4	4,0	4,3	0,5	3,3	0,6	0,2	4,1	10,7	13,3	1,5	2,2	3,6
3	1922	60,1	4,0	4,2	0,9	4,5	0,4	0,1	5,0	11,4	12,5	1,1	0,8	3,7
4	1923	60,5	3,7	7,0	1,0	3,0	0,3	0,0	3,3	16,6	6,7	0,9	0,3	4,4
5	1924	59,0	2,8	6,3	1,1	2,5	0,1	0,1	2,7	16,6	10,3	0,7	0,5	4,4
6	1925	58,6	3,0	5,6	1,4	2,2	0,2	0,0	2,4	19,9	8,1	0,3	0,7	4,3
7	1926	54,3	3,6	6,9	1,2	2,7	0,1	0,0	2,8	19,3	10,3	0,7	0,9	4,5
8	1927	53,9	3,5	6,3	1,2	2,5	0,2	0,0	2,7	18,9	12,2	0,4	0,9	5,4
9	1928	59,7	3,6	9,2	1,3	3,1	0,2	0,0	3,3	17,6	4,0	0,3	1,0	4,5
10	1929	51,1	4,0	7,7	4,1	2,7	0,1	0,1	2,9	16,2	12,8	0,3	0,9	5,0
11	1930	51,5	4,6	8,5	8,2	2,7	0,2	0,0	2,9	16,8	6,1	0,4	1,0	4,8
12	1928—1930 caurmērā—moyenne	53,7	4,0	8,4	4,8	2,8	0,2	0,0	3,0	16,8	7,9	0,4	1,0	4,8
V. grupa — groupe														
13	1920	47,2	9,6	3,3	—	1,3	—	—	1,3	3,5	34,0	0,2	0,9	0,2
14	1921	70,1	10,2	3,4	—	6,6	—	—	6,6	2,8	5,0	0,6	1,3	0,6
15	1922	75,4	6,2	2,2	0,0	2,7	—	—	2,7	8,6	2,0	1,5	1,4	0,7
16	1923	55,3	4,0	1,8	0,0	3,4	—	—	3,4	25,8	5,9	3,4	0,4	1,1
17	1924	60,4	4,0	2,5	0,0	4,5	—	—	4,5	20,5	3,7	3,7	0,7	1,2
18	1925	55,9	2,6	2,2	0,0	3,1	—	—	3,1	19,1	14,1	2,5	0,5	1,3
19	1926	68,5	4,3	3,1	0,0	2,9	—	—	2,9	16,6	2,6	1,6	0,4	1,2
20	1927	68,5	5,5	2,3	0,0	2,5	—	—	2,5	16,4	2,3	2,1	0,4	1,6
21	1928	61,2	6,2	2,3	0,0	1,8	—	—	1,8	24,8	1,3	1,9	0,5	1,8
22	1929	53,7	5,1	2,3	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7	28,9	6,4	1,2	0,7	2,1
23	1930	50,4	5,7	3,1	0,0	2,1	0,0	0,1	2,2	26,1	10,6	1,2	0,7	2,3
24	1928—1930 caurmērā—moyenne	54,4	5,7	2,6	0,0	1,9	0,0	0,0	1,9	26,7	6,7	1,4	0,6	2,1
Kopā — Total														
25	1920	17,8	12,6	19,2	4,9	1,5	0,1	0,1	1,7	2,6	39,3	1,6	0,3	100,0
26	1921	41,9	4,5	13,9	4,0	1,5	0,3	0,1	1,9	23,2	10,1	0,3	0,2	100,0
27	1922	52,9	3,0	17,5	7,8	1,5	0,1	0,1	1,7	12,5	4,3	0,2	0,1	100,0
28	1923	46,7	5,6	25,3	7,1	1,8	0,1	0,1	2,0	10,0	2,8	0,2	0,3	100,0
29	1924	42,7	5,2	17,8	6,8	1,3	0,1	0,0	1,4	7,5	18,1	0,2	0,3	100,0
30	1925	46,5	3,2	19,2	7,8	1,0	0,1	0,0	1,1	7,3	14,5	0,2	0,2	100,0
31	1926	47,9	3,2	16,9	8,8	1,0	0,1	0,0	1,1	6,6	14,7	0,7	0,1	100,0
32	1927	51,7	3,9	19,2	10,0	1,0	0,2	0,0	1,2	8,0	4,8	1,1	0,1	100,0
33	1928	48,1	3,4	19,8	9,5	0,9	0,2	0,1	1,2	8,3	8,6	1,0	0,1	100,0
34	1929	46,4	3,5	23,3	9,6	0,9	0,2	0,0	1,1	7,0	7,9	1,1	0,1	100,0
35	1930	45,4	3,6	25,5	11,3	0,8	0,2	0,1	1,1	7,2	4,8	1,0	0,1	100,0
36	1928—1930 caurmērā—moyenne	46,6	3,5	23,0	10,2	0,9	0,2	0,0	1,1	7,5	7,0	1,0	0,1	100,0

№ 3. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (1s).

№ 3. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930. (1s).

№ №	Izdevumi Dépenses	Admini- stratīvie Dépenses admini- stratives	Nekusta- manta Immeub- les	Uzņēmū- mi un pasākumi Entrepri- ses et établisse- ments	Veselības aizsār- dzība Hygiène publique	Izglītība Instruc- tion	Sociālā palīdzība Assis- tance sociale	Labieri- cība Établis- sements de bon- ordre	Finansu operāci- jas Opérati- ons financi- elles	Nepare- dzēti Dépenses impré- vues	Kapitālu ieguldi- jumi Place- ment de capitaux	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. grupa — Rīga												
1	1920	589.325	182.997	305.258	1.003.834	1.069.579	915.899	495.312	118.563	7.000	209.569	4.897.336
2	1921	611.339	—	97.672	1.086.935	1.208.449	1.225.593	519.958	62.819	101.039	489.557	5.403.361
3	1922	1.271.505	—	158.755	1.664.114	2.338.279	2.372.750	670.803	974.075	146.064	825.989	10.422.334
4	1923	1.427.059	—	221.109	1.618.076	3.037.517	1.728.633	1.020.648	366.711	153.208	1.663.511	11.236.472
5	1924	1.849.126	—	323.643	2.236.852	3.946.751	1.709.412	1.612.931	954.625	298.716	2.969.048	15.901.104
6	1925	2.428.816	—	432.694	2.779.347	5.626.260	2.461.570	1.904.282	1.290.523	107.537	3.187.080	20.218.109
7	1926	2.897.746	—	514.553	3.319.778	6.921.859	3.063.726	2.993.269	750.878	85.170	4.590.981	25.137.965
8	1927	2.947.600	—	524.500	3.693.404	7.102.799	3.413.994	2.695.964	845.414	43.783	2.032.258	23.299.716
9	1928	3.602.897	—	544.542	4.519.360	7.372.366	3.117.845	2.778.624	1.353.106	58.848	5.804.319	29.151.907
10	1929	3.331.131	—	545.755	5.254.679	8.396.370	3.807.764	3.823.802	704.424	77.263	5.497.216	31.488.404
11	1930	3.574.190	—	663.978	5.655.272	8.869.346	4.227.305	3.365.088	1.094.038	46.261	5.305.724	32.802.202
12	1928—1930 Caurmērā — moyenne	3.519.406	—	584.758	5.143.104	8.212.694	3.717.638	3.322.838	1.050.523	60.791	5.535.753	31.147.505
II. grupa — groupe												
13	1920	359.986	8.916	40.916	297.216	317.382	334.581	141.328	40.220	34.298	14.033	1.588.876
14	1921	222.288	6.893	29.085	263.991	332.768	268.400	122.114	103.016	8.105	125.008	1.481.668
15	1922	387.026	4.689	49.288	491.384	805.152	402.981	227.575	102.969	6.998	83.909	2.561.971
16	1923	423.472	6.337	53.387	416.639	1.045.296	429.091	258.465	169.695	4.160	95.433	2.901.975
17	1924	526.598	14.093	44.079	472.787	1.258.956	509.537	314.732	306.212	7.215	249.957	3.704.166
18	1925	639.038	3.550	39.287	576.351	1.358.066	568.889	362.529	275.863	22.825	314.099	4.160.497
19	1926	718.676	2.449	56.247	623.902	1.608.021	650.233	411.677	327.206	16.150	222.898	4.637.459
20	1927	754.163	8.699	48.775	717.590	1.722.380	764.176	475.020	329.985	17.474	342.512	5.180.774
21	1928	818.235	9.110	53.146	764.021	1.724.031	893.582	519.096	842.467	17.788	459.396	6.105.872
22	1929	897.873	60	49.554	886.453	1.814.924	1.021.051	600.446	685.684	15.422	925.167	6.896.634
23	1930	939.260	1.875	49.112	937.745	2.011.416	1.081.422	574.135	686.427	30.631	700.670	7.042.693
24	1928—1930 Caurmērā — moyenne	885.123	3.632	50.604	872.740	1.850.124	1.000.351	564.559	738.192	21.280	695.078	6.681.733
III. grupa — groupe												
25	1920	78.333	310	16.905	40.980	106.185	57.292	17.712	30.153	2.140	38.777	388.787
26	1921	102.542	199	9.082	42.887	143.276	55.238	22.830	34.447	2.666	58.284	471.451
27	1922	207.300	428	13.016	92.443	416.714	141.510	49.286	64.328	23.767	111.894	1.120.686
28	1923	225.424	3.549	11.075	86.853	652.831	124.745	86.518	48.383	9.140	176.156	1.424.674
29	1924	292.997	3.690	17.139	113.443	755.137	160.767	148.067	96.677	7.025	770.704	2.365.646
30	1925	366.625	3.131	17.350	139.333	794.653	222.952	192.500	177.790	6.163	392.966	2.313.468
31	1926	396.170	12.938	12.899	207.250	832.731	256.766	166.467	157.858	13.423	423.365	2.479.867
32	1927	419.635	5.733	18.512	270.684	967.879	306.032	202.674	320.380	9.542	504.693	3.025.764
33	1928	446.048	10.755	17.856	309.279	971.833	353.258	240.586	333.627	8.564	365.716	3.057.522
34	1929	452.096	12.800	29.324	430.971	1.018.114	432.241	306.548	337.459	8.996	504.953	3.533.502
35	1930	460.191	11.325	25.229	503.663	1.063.931	434.152	255.061	368.928	11.695	537.622	3.671.797
36	1928—1930 Caurmērā — moyenne	452.778	11.627	24.136	414.638	1.017.959	406.550	267.398	346.671	9.752	469.431	3.420.940

№ 3. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920—1930. (1s) (turpinājums).

№ 3. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (1s) (suite).

Nr Nr	Izdevumi Dépenses	Admini- stratīvie Dépenses admini- stratives	Nekusta- ma manta Immeub- les	Uzņē- mumi Entre- prises	Veselības aizsar- dzība Hygiène publique	Izglītība Instruc- tion	Sociālā palīdzība Assi- stance sociale	Labieri- cības Etablisse- ments de bon- ordre	Finansu operāci- jas Opérati- ons financi- elles	Nepare- dzēti Dépenses impré- vues	Kapitālu leguldi- jumi Place- ment de capitaux	Kopā Total
IV. grupa — groupe												
37	1920	36.184	980	16.157	10.996	52.234	15.484	7.368	7.726	6.217	41.410	194.756
38	1921	74.405	1.245	12.359	12.580	85.049	33.918	18.581	17.615	5.444	11.701	272.897
39	1922	132.874	924	15.815	25.295	208.013	64.362	29.024	16.692	11.501	44.236	548.736
40	1923	154.363	780	12.035	28.880	314.541	72.621	45.581	34.484	8.241	54.907	726.433
41	1924	187.532	370	18.805	35.713	414.689	84.545	96.084	46.311	12.019	135.369	1.031.437
42	1925	249.507	1.341	20.841	41.165	467.570	123.394	105.587	48.139	16.726	150.943	1.225.213
43	1926	259.516	1.346	23.384	45.830	577.340	161.664	113.285	104.753	14.703	248.854	1.550.675
44	1927	287.702	190	42.959	48.848	615.419	201.358	140.229	83.731	23.261	364.373	1.808.070
45	1928	315.845	980	33.394	52.277	693.273	248.015	179.081	122.267	27.415	457.762	1.818.309
46	1929	337.073	790	33.566	111.987	718.974	317.952	186.333	223.875	21.594	281.182	2.236.326
47	1930	340.615	50	30.677	193.599	790.720	328.180	165.244	180.202	23.742	204.888	2.257.917
48	1928 — 1930 caurmērā — moyenne	331.178	607	32.545	119.288	734.322	298.049	176.886	176.448	24.250	210.611	2.104.184
V. grupa — groupe												
49	1920	5.688	20	77	99	5.350	3.394	483	290	276	50	15.727
50	1921	18.902	65	797	240	13.511	7.516	2.725	1.892	2.844	1.522	50.014
51	1922	42.644	524	683	1.091	22.668	14.193	5.711	4.512	4.941	2.704	99.671
52	1923	52.838	220	1.508	2.059	76.178	19.488	4.385	3.582	6.441	15.315	182.014
53	1924	81.720	620	5.170	2.820	111.694	27.955	13.120	6.675	9.789	7.054	266.617
54	1925	94.249	1.120	5.945	3.658	134.345	33.727	19.948	7.541	9.481	60.847	370.861
55	1926	131.452	1.508	7.722	5.414	153.549	47.659	28.766	14.268	11.691	17.216	419.245
56	1927	152.601	1.315	14.544	10.001	191.378	61.064	52.124	23.079	12.827	25.300	544.233
57	1928	170.756	850	11.722	11.344	323.808	73.217	69.029	20.524	18.474	31.586	731.310
58	1929	188.263	760	11.213	14.215	385.810	86.391	84.262	38.474	16.592	109.686	935.696
59	1930	206.986	1.495	9.841	17.133	449.018	92.671	89.119	92.599	19.827	113.916	1.092.605
60	1928 — 1930 caurmērā — moyenne	188.658	1.035	10.935	14.231	386.212	84.093	80.803	50.532	18.298	85.063	919.870
Latvijas kopsavilkums. — Total général de Lettonie.												
61	1920	1.069.516	193.223	379.313	1.353.125	1.550.730	1.326.650	662.203	196.952	49.931	303.839	7.085.482
62	1921	1.029.476	8.402	148.995	1.406.633	1.783.053	1.590.665	686.208	219.789	120.098	686.072	7.679.391
63	1922	2.041.349	6.565	237.557	2.274.327	3.790.826	2.995.796	982.399	1.162.576	193.271	1.068.732	14.753.398
64	1923	2.283.156	10.886	299.114	2.152.507	5.126.363	2.374.578	1.415.597	622.855	181.190	2.005.322	16.471.568
65	1924	2.937.973	18.773	408.836	2.861.615	6.487.227	2.492.216	2.184.934	1.410.500	334.764	4.132.132	23.268.970
66	1925	3.778.235	9.142	516.117	3.539.854	8.380.899	3.410.532	2.584.846	1.799.856	162.732	4.105.935	28.288.148
67	1926	4.403.560	18.241	614.810	4.202.174	10.093.500	4.180.048	3.713.464	1.354.963	141.137	5.503.314	34.225.211
68	1927	4.561.701	15.937	649.290	4.740.527	10.599.855	4.746.624	3.566.011	1.602.589	106.887	8.269.136	33.858.557
69	1928	5.353.781	21.695	660.660	5.656.281	11.085.311	4.690.917	3.786.416	2.671.991	131.089	6.806.779	40.864.920
70	1929	5.256.436	14.410	669.442	6.698.305	12.334.192	5.665.399	5.001.391	1.992.916	139.867	7.318.204	45.090.562
71	1930	5.521.242	14.745	778.837	7.337.412	13.184.431	6.163.730	4.449.647	2.422.194	132.156	6.862.820	46.867.214
72	1928 — 1930 caurmērā — moyenne	5.377.153	16.950	702.980	6.563.999	12.201.311	5.006.682	4.412.485	2.362.367	134.371	6.995.934	44.274.232

№ 4. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920—1930.

№ 4. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930.

№ №	Izdevumi Dépenses	Admini- stratīvie Dépenses admini- stratives	Nekusta- manta Immeub- les	Uzņēm- mumi Entre- prises	Veselības aizsar- dzība Hygiène publique	Izglītība Instruc- tion	Sociālā palīdzība Assi- stance sociale	Labieri- cības Etablis- sements de bon- ordre	Finansu operāci- jas Opérati- ons financi- elles	Nepare- dzēti Dépenses impré- vues	Kapitālu ieguldī- jumi Place- ment de capitaux	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. grupa — Rīga.												
1	1920	11,9	3,7	6,3	20,5	21,9	18,7	10,1	2,4	0,2	4,3	69,1
2	1921	11,3	—	1,8	20,1	22,4	22,7	9,6	1,2	1,8	9,1	70,4
3	1922	12,2	—	1,5	16,0	22,4	22,7	6,5	9,4	1,4	7,9	70,6
4	1923	12,7	—	2,0	14,4	27,0	15,4	9,1	3,2	1,4	14,8	68,2
5	1924	11,6	—	2,0	14,1	24,8	10,8	10,1	6,0	1,9	18,7	68,3
6	1925	12,0	—	2,1	13,8	27,8	12,2	9,4	6,4	0,5	15,8	71,5
7	1926	11,5	—	2,1	13,2	27,5	12,2	11,9	3,0	0,4	18,2	73,5
8	1927	12,6	—	2,2	15,9	30,5	14,7	11,6	3,6	0,2	8,7	68,8
9	1928	12,4	—	1,9	15,5	25,3	10,7	9,5	4,6	0,2	19,9	71,3
10	1929	10,7	—	1,7	16,7	26,7	12,1	12,2	2,2	0,2	17,5	69,8
11	1930	10,9	—	2,0	17,3	27,0	12,9	10,3	3,3	0,1	16,2	70,0
12	1928—1930 caurmērā — moyenne	11,3	—	1,9	16,5	26,3	11,9	10,7	3,4	0,2	17,8	70,4
II. grupa — groupe												
13	1920	22,7	0,6	2,6	18,7	20,0	21,0	8,9	2,5	2,1	0,9	22,4
14	1921	15,0	0,5	2,0	17,8	22,5	18,1	8,2	7,0	0,5	8,4	19,3
15	1922	15,1	0,2	1,9	19,2	31,4	15,7	8,9	4,0	0,3	3,3	17,4
16	1923	14,6	0,2	1,8	14,4	36,0	14,8	8,9	5,9	0,1	3,3	17,6
17	1924	14,2	0,4	1,2	12,8	34,0	13,7	8,5	8,3	0,2	6,7	15,9
18	1925	15,4	0,1	0,9	13,9	32,7	13,7	8,7	6,6	0,5	7,5	14,7
19	1926	15,5	0,0	1,2	13,5	34,7	14,0	8,9	7,1	0,3	4,8	13,6
20	1927	14,6	0,2	0,9	13,8	33,2	14,8	9,2	6,4	0,3	6,6	15,3
21	1928	13,4	0,2	0,9	12,5	28,2	14,7	8,5	13,8	0,3	7,5	15,0
22	1929	13,0	0,0	0,7	12,9	26,3	14,8	8,7	10,0	0,2	13,4	15,3
23	1930	13,3	0,0	0,7	13,8	28,6	15,4	8,1	9,7	0,4	10,0	15,0
24	1928—1930 caurmērā — moyenne	13,3	0,0	0,8	13,1	27,7	15,0	8,4	11,0	0,3	10,4	15,1
III. grupa — groupe												
25	1920	20,2	0,1	4,3	10,5	27,3	14,7	4,5	7,8	0,6	10,0	5,5
26	1921	21,8	0,0	1,9	9,1	30,4	11,7	4,8	7,3	0,6	12,4	6,1
27	1922	18,5	0,0	1,2	8,3	37,2	12,6	4,4	5,7	2,1	10,0	7,6
28	1923	15,8	0,2	0,8	6,1	45,8	8,8	6,1	3,4	0,6	12,4	8,7
29	1924	12,4	0,1	0,7	4,8	31,9	6,8	6,2	4,1	0,4	32,6	10,2
30	1925	15,8	0,1	0,7	6,2	34,3	9,6	8,3	7,7	0,3	17,0	8,2
31	1926	16,0	0,5	0,5	8,3	33,6	10,4	6,7	6,4	0,5	17,1	7,2
32	1927	13,9	0,2	0,6	8,9	32,0	10,1	6,7	10,6	0,3	16,7	8,9
33	1928	14,6	0,3	0,6	10,1	31,8	11,5	7,9	10,9	0,3	12,0	7,5
34	1929	12,8	0,4	0,8	12,2	28,8	12,2	8,7	9,6	0,2	14,3	7,8
35	1930	12,5	0,3	0,7	13,7	29,0	11,8	7,0	10,0	0,3	14,7	7,8
36	1928—1930 caurmērā — moyenne	13,2	0,3	0,7	12,1	29,8	11,9	7,8	10,2	0,3	13,7	7,7

№ 4. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (turpinājums).

№ 4. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (suite).

№ №	Izdevumi Dépenses	Admini- strativie	Nekusta- manta	Uzņēmumi un pasākumi	Veselības aizsardzība	Izglītība	Sociālā palīdzība	Labier- cība	Finansu operāci- jas	Nepare- dzēti	Kapitālu ieguldī- jumi	Kopā Total
		Dépenses admini- stratives	Immeub- les	Entrepri- ses et établisse- ments	Hygiène publique	Instruc- tion	Assis- tance sociale	Établis- sments de bon- ordre	Opérati- ons financi- elles	Dépenses impré- vues	Place- ment de capitaux	
Gadi Années		P r o c e n t o s										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
IV. grupa — groupe												
37	1920	18,6	0,5	8,3	5,6	26,8	7,9	3,8	4,0	3,2	21,3	2,8
38	1921	27,3	0,4	4,5	4,6	31,2	12,4	6,8	6,5	2,0	4,3	3,6
39	1922	24,2	0,2	2,9	4,6	37,9	11,7	5,3	3,0	2,1	8,1	3,7
40	1923	21,2	0,1	1,7	4,0	43,3	10,0	6,3	4,7	1,1	7,6	4,4
41	1924	18,2	0,0	1,8	3,5	40,2	8,2	9,3	4,5	1,2	13,1	4,4
42	1925	20,4	0,1	1,7	3,3	38,2	10,1	8,6	3,9	1,4	12,3	4,3
43	1926	16,7	0,1	1,5	3,0	37,2	10,4	7,3	6,8	0,9	16,1	4,5
44	1927	15,9	0,0	2,4	2,7	34,0	11,1	7,8	4,6	1,3	20,2	5,4
45	1928	17,4	0,1	1,8	2,9	38,1	13,6	9,9	6,7	1,5	8,0	4,4
46	1929	15,1	0,0	1,5	5,0	32,2	14,2	8,3	10,1	1,0	12,6	5,0
47	1930	15,1	0,0	1,4	8,6	35,0	14,5	7,3	8,0	1,0	9,1	4,8
48	1928—1930 caurmērā — moyenne	15,7	0,0	1,5	5,7	34,9	14,2	8,4	8,4	1,2	10,0	4,7
V. grupa — groupe												
49	1920	36,2	0,1	0,5	0,6	34,0	21,6	3,1	1,9	1,7	0,3	0,2
50	1921	37,8	0,1	1,6	0,5	27,0	15,0	5,5	3,8	5,7	3,0	0,6
51	1922	42,8	0,5	0,7	1,1	22,8	14,2	5,7	4,5	5,0	2,7	0,7
52	1923	29,0	0,1	0,8	1,1	41,9	10,7	2,4	2,0	3,6	8,4	1,1
53	1924	30,7	0,2	1,9	1,1	41,9	10,5	4,9	2,5	3,7	2,6	1,2
54	1925	25,4	0,3	1,6	1,0	36,2	9,1	5,4	2,0	2,6	16,4	1,3
55	1926	31,4	0,3	1,8	1,3	36,6	11,4	6,9	3,4	2,8	4,1	1,2
56	1927	28,0	0,2	2,7	1,8	35,2	11,2	9,6	4,2	2,4	4,7	1,6
57	1928	23,4	0,1	1,6	1,6	44,3	10,0	9,4	2,8	2,5	4,3	1,8
58	1929	20,1	0,1	1,2	1,5	41,2	9,3	9,0	4,1	1,8	11,7	2,1
59	1930	19,0	0,1	0,9	1,6	41,1	8,5	8,1	8,5	1,8	10,4	2,4
60	1928—1930 caurmērā — moyenne	20,5	0,1	1,2	1,5	42,0	9,1	8,8	5,5	2,0	9,3	2,1
Latvijas kopsavilkums. — Total général de Lettonie.												
61	1920	15,1	2,7	5,3	19,1	21,9	18,7	9,4	2,8	0,7	4,3	100,0
62	1921	13,4	0,1	2,0	18,3	23,2	20,7	8,9	2,9	1,6	8,9	100,0
63	1922	13,8	0,0	1,6	15,4	25,7	20,3	6,7	7,9	1,3	7,3	100,0
64	1923	13,9	0,1	1,8	13,0	31,1	14,4	8,6	3,8	1,1	12,2	100,0
65	1924	12,6	0,1	1,7	12,3	27,9	10,7	9,4	6,1	1,4	17,8	100,0
66	1925	13,4	0,0	1,8	12,5	29,6	12,1	9,1	6,4	0,6	14,5	100,0
67	1926	12,9	0,0	1,8	12,3	29,5	12,2	10,9	3,9	0,4	16,1	100,0
68	1927	13,5	0,1	1,9	14,0	31,3	14,0	10,5	4,7	0,3	9,7	100,0
69	1928	13,1	0,1	1,6	13,8	27,1	11,5	9,3	6,5	0,3	16,7	100,0
70	1929	11,6	0,0	1,5	14,9	27,4	12,6	11,1	4,4	0,3	16,2	100,0
71	1930	11,8	0,0	1,7	15,6	28,1	13,2	9,5	5,2	0,3	14,6	100,0
72	1928—1930 caurmērā — moyenne	12,2	0,0	1,6	14,8	27,6	12,4	10,0	5,3	0,3	15,8	100,0

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s).

№№	Ieņēmumi Recettes	N o d o k ļ i, n o d e v a s u n s o d a n a u d a s											
		Piemaksas vai daļa no valsts nodokļiem Paiement supplémentaire ou partie de l'impôt d'Etat								Patstāvīgie nodokļi —			
		Ienākuma Sur le revenu	Tirdzniecības un rūpniecības zūmēm Sur les patentes commerc. et industr.	Vērtības pieauguma Sur l'augmentation de la valeur	Patentu Sur patentes	Procentuālais peļņas Proportionnel sur le bénéfice	Nekustamas mantas Sur immeubles	Aktu Sur documents	Kopā Total	Nekustama manta Sur immeubles	Nekustamas mantas speciāls Speciaux sur immeubles	Dzīvokļu Sur logements	Tirdzniecības uzņēmumu Sur localités des entreprises commerciales
R i g a													
1	1920	2.500	25.000	77.000	30.000	—	—	400	134.900	90.000	—	15.500	10.500
2	1921	334.855	140.107	319.636	—	—	—	3.044	797.642	121.765	—	99.088	19.025
3	1922	940.000	140.000	240.000	—	1.600.000	300.000	10.000	3.230.000	—	—	130.000	40.000
4	1923	640.000	200.000	20.000	—	1.140.000	400.000	4.000	2.404.000	—	—	130.000	90.000
5	1924	700.000	265.500	82.018	—	1.100.000	750.000	25.000	2.923.518	—	—	250.000	165.000
6	1925	1.100.000	300.000	180.000	—	1.450.000	1.563.249	35.000	4.628.245	—	—	350.000	200.000
7	1926	2.389.046	300.000	245.000	—	1.600.000	1.800.000	70.000	6.404.046	—	—	400.000	240.000
8	1927	2.300.000	330.000	60.000	—	1.750.000	2.000.000	75.000	6.515.000	—	—	500.000	290.000
9	1928	2.701.856	330.000	95.000	—	1.500.000	3.185.000	95.000	7.908.856	—	—	650.000	305.000
10	1929	2.675.000	340.000	61.000	—	1.450.000	3.600.000	78.500	8.204.500	—	—	1.000.000	330.000
11	1930	2.700.000	340.000	100.000	—	1.730.000	3.725.000	80.000	8.675.000	—	—	1.000.000	330.000
II. grupa — groupe													
12	1920	9.853	22.670	5.040	3.856	—	—	1.487	42.906	21.804	37	10.677	1.619
13	1925	262.411	87.402	40.100	—	438.155	234.180	9.100	1.071.348	—	—	135.500	29.800
14	1929	390.000	93.000	24.000	—	263.000	584.000	28.200	1.382.200	—	—	131.500	43.950
15	1930	419.000	88.000	38.200	—	257.000	601.000	28.850	1.432.050	—	—	198.400	48.200
III. grupa — groupe													
16	1920	23.603	3.893	1.580	2.612	—	—	50	31.738	32.107	3.500	10.384	—
17	1925	92.422	30.750	12.300	—	120.415	147.571	5.240	408.698	—	—	123.359	14.524
18	1929	155.580	43.700	11.400	—	124.000	397.982	10.472	743.134	—	—	126.701	25.053
19	1930	132.400	39.700	7.300	—	112.031	412.900	10.800	715.131	—	—	148.100	22.550
IV. grupa — groupe													
20	1920	4.112	4.189	791	1.465	—	—	185	10.742	13.595	1.662	3.979	—
21	1925	71.115	33.785	4.900	—	96.199	66.835	1.870	274.704	—	—	95.333	12.243
22	1929	133.192	48.869	5.510	—	117.875	203.040	7.750	516.236	—	—	138.079	22.663
23	1930	117.810	45.850	5.000	—	117.500	237.040	8.310	531.510	—	—	144.726	24.152
V. grupa — groupe													
24	1920	108	626	400	203	—	—	—	1.337	1.540	—	95	123
25	1925	18.338	3.897	631	—	18.146	16.572	5	57.589	—	—	35.996	8.791
26	1929	50.329	18.626	3.630	—	48.967	79.701	2.855	204.108	—	—	66.290	13.980
27	1930	51.384	19.460	3.292	—	48.348	92.299	3.140	217.923	—	—	74.550	16.409
K o p ā — T o t a l													
28	1920	40.176	56.378	84.811	38.136	—	—	2.122	221.623	159.046	5.199	40.635	12.242
29	1921	411.098	194.646	344.164	—	—	—	3.729	953.637	220.261	2.283	155.128	28.219
30	1922	1.117.816	294.444	282.804	—	1.982.994	571.694	11.796	4.261.548	—	—	240.976	65.069
31	1923	900.592	317.721	61.235	—	1.579.134	675.885	7.995	3.542.562	—	—	311.147	125.203
32	1924	1.081.672	394.579	124.164	—	1.655.137	1.111.202	32.250	4.399.024	—	—	563.039	212.801
33	1925	1.544.286	455.834	237.931	—	2.122.915	2.028.407	51.215	6.440.588	—	—	740.188	265.358
34	1926	3.053.750	475.307	318.416	—	2.197.313	2.401.916	100.020	8.546.722	—	—	823.488	317.486
35	1927	2.929.560	518.931	127.865	—	2.285.376	3.082.080	115.086	9.058.898	—	—	927.297	374.622
36	1928	3.470.735	531.483	160.684	—	2.054.192	4.415.785	144.575	10.777.454	—	—	1.065.572	406.007
37	1929	3.404.101	544.195	105.540	—	2.003.842	4.864.723	127.777	11.050.178	—	—	1.462.570	435.646
38	1930	3.420.594	533.010	153.792	—	2.264.879	5.068.239	131.100	11.571.614	—	—	1.565.776	441.311

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№ №	Ieņēmumi Recettes	N o d o k ļ i, n o d e v a s u n s o d a n a u d a s											
		Patstāvīgie nodokļi — Impôts permanents											
		Stunu nodoklis Sur chiens	Siltumnīcu, dārzniecību u. t. t., Sur serres-chaudes, jardimages etc.	Laivu, motorlaivu un jahtu Sur bateaux, bateaux à moteur et yachts	Vasarīeku un peldu viesu Sur villégiateurs et baigneurs	Pierakstīšanās Sur registremts	Kravju Impôt de chargement	Tirgus Taxe sur marchés	Gaļas sanitārās uzraudzības Sur inspection sanitaire de viande	Būvplānu apstiprināšana un būvdarbu atļaušana Sur attestation de plans de construction et permissons de construction	Dzimisrakstu Sur Etat Civil	Pārējie Autres impôts	Kopā Total
Gadi Années	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	
R ī g a													
1	1920	2.000	—	500	—	1.000	—	101.438	33.750	500	994	27.400	646.407
2	1921	4.567	—	5.175	—	10.958	60.884	151.309	38.052	3.805	2.460	—	1.429.263
3	1922	6.000	—	0.000	—	14.400	500.000	278.742	206.060	1.600	24.520	—	2.142.627
4	1923	12.000	—	12.000	—	10.000	240.000	388.186	288.950	1.200	30.000	—	2.362.336
5	1924	16.000	—	17.200	—	20.000	400.000	415.140	292.000	1.150	36.240	—	3.054.830
6	1925	20.000	—	22.000	—	25.000	300.000	451.000	349.200	1.500	37.200	—	3.713.200
7	1926	20.000	—	32.700	—	25.000	400.000	718.999	316.100	4.500	43.400	—	4.137.999
8	1927	20.000	—	36.000	—	20.000	450.000	739.950	340.100	6.000	47.000	—	4.296.800
9	1928	20.000	—	38.000	—	20.000	450.000	811.800	335.100	8.000	60.000	—	4.525.400
10	1929	20.000	—	2.100	—	20.000	500.000	841.500	323.000	10.000	65.000	—	5.274.000
11	1930	20.000	—	2.400	—	20.000	500.000	925.900	310.600	12.000	45.000	—	5.220.500
II. grupa — groupe													
12	1920	766	101	1.060	10	3.027	10.191	21.428	6.054	94	—	11.307	152.303
13	1925	8.450	465	14.275	50	10.600	133.000	261.232	64.051	4.000	14.400	—	1.061.969
14	1929	11.200	760	490	—	10.100	141.000	334.804	80.160	5.550	13.900	—	1.294.409
15	1930	10.550	570	575	1.500	11.020	146.500	344.278	79.285	6.475	10.050	—	1.405.708
III. grupa — groupe													
16	1920	512	205	198	3.370	750	4.000	10.498	2.254	158	—	—	108.920
17	1925	2.410	340	3.950	65.684	10.006	22.550	93.934	24.950	1.490	9.404	—	553.827
18	1929	4.704	7.976	1.940	126.945	9.075	37.300	161.417	38.600	3.561	7.475	—	810.826
19	1930	5.085	7.450	1.490	129.050	9.250	29.699	162.995	39.400	3.875	4.520	—	853.688
IV. grupa — groupe													
20	1920	489	150	100	15	237	—	8.264	514	34	—	—	49.002
21	1925	2.776	2.171	2.083	4	3.315	6.000	108.407	19.432	1.833	6.350	—	407.634
22	1929	3.400	2.500	336	—	3.053	26.390	145.579	23.190	2.584	4.930	—	572.413
23	1930	3.068	2.867	235	—	3.050	23.200	139.016	23.985	2.204	3.350	—	590.090
V. grupa — groupe													
24	1920	91	3	5	—	5	—	1.001	—	1	—	—	5.861
25	1925	1.196	152	917	3.540	1.490	—	17.438	5.218	307	1.497	—	142.309
26	1929	1.863	775	180	22.600	2.560	9.400	38.259	10.750	1.661	1.623	—	275.409
27	1930	2.233	1.195	250	32.550	2.802	9.200	43.454	9.750	2.014	1.276	—	308.253
K o p ā — T o t a l													
28	1920	3.858	459	1.863	3.395	5.019	14.191	142.630	42.572	787	994	38.707	962.493
29	1921	7.586	1.747	8.225	11.148	25.640	75.580	243.351	60.876	5.283	4.926	8.844	2.138.026
30	1922	12.169	1.827	23.157	35.869	42.143	550.073	525.198	262.992	6.254	42.237	2.392	3.221.592
31	1923	22.718	2.746	20.821	46.940	33.990	348.817	737.490	371.133	6.929	58.466	—	3.751.928
32	1924	29.511	2.588	31.877	66.879	45.729	575.100	832.857	383.824	6.950	64.827	—	4.915.634
33	1925	34.832	3.128	43.255	69.278	50.411	401.550	932.011	462.851	9.130	68.851	—	5.878.939
34	1926	36.464	4.095	64.369	99.735	50.124	552.608	1.302.803	423.354	12.992	73.656	—	6.554.771
35	1927	39.546	14.328	74.286	141.975	44.743	635.430	1.390.293	470.585	14.204	79.902	—	6.981.598
36	1928	40.988	10.137	76.058	122.430	45.133	646.760	1.472.868	477.011	17.921	95.835	—	7.307.538
37	1929	41.167	12.011	5.046	149.545	44.788	714.090	1.521.559	475.700	23.356	92.928	—	8.227.057
38	1930	40.936	12.082	4.950	163.100	46.122	708.599	1.615.643	463.020	26.568	64.196	—	8.378.239

Par kugu un liellaivu

№ 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite)

Impôts, contributions et amendes

Nodevas — Contributions													N ^o
Par kuģu un lielaivu parzīmošanu ostās un piestātnēs Sur hivernage de na- vires et de bateaux	Par aplicībām un citiem dokumentiem Sur certificats et autres documents	Par tiltu un ceļuvju lietošanu Sur ponts et primes	Par pilsētās svaru lietošanu Utilisation de la balance publique	Par īres lietām Sur plaintes en affaires de loyer	Par kanalizāciju Sur canalisation	Par netrumu un at- kritumu izvešanu Sur enlèvement des immondices	Par meliorāciju Sur amélioration	Par ielu, ceļu, soseju un trotuāru uzturēšanu un ierīkošanu Entretien des rues et des chemins	Par namu skursteņu slaucīšanu Sur ramonage	Naktssargu uzturēšana Entretien des gardes de nuit	Zemes uzmeršana un mekatamās mantās taksācija Sur arpentage et taxa- tion des immeubles	Par šķūts klausu at- vilksanu Sur le service de corvée	N ^o
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
R i g a													
—	3.843	27.500	9.500	—	10.000	8.250	—	—	—	—	250	—	1
—	4.581	30.650	7.154	—	30.441	2.511	—	—	—	—	91	—	2
—	16.340	60.400	16.800	—	120.000	6.000	—	—	—	—	—	—	3
—	12.930	71.000	32.000	—	120.000	10.800	—	—	—	—	—	—	4
—	29.680	92.100	31.120	3.000	160.000	12.300	—	—	—	—	—	—	5
—	38.720	152.300	29.200	47.510	190.000	620	—	—	—	—	—	—	6
—	69.210	252.300	64.700	6.1000	300.000	20.460	—	—	—	—	58.030	—	7
—	73.650	236.000	60.630	71.900	340.000	20.410	—	—	—	—	32.600	—	8
—	126.685	266.000	51.490	69.600	400.000	57.560	—	—	—	—	10.000	—	9
—	102.040	200.000	59.590	65.000	430.000	45.760	—	—	—	—	94.000	—	10
—	113.340	160.000	54.400	73.200	416.000	43.800	—	—	—	—	35.000	—	11
II. grupa — groupe													
7	113	2.002	1.719	—	120	—	—	25	—	—	1.662	—	12
50	6.885	44.016	6.420	8.800	44.672	—	—	—	—	—	6.000	—	13
50	10.860	42.408	10.500	8.100	57.800	—	—	—	—	—	100	—	14
10	11.450	47.208	10.500	7.430	65.600	—	—	—	—	—	100	—	15
III. grupa — groupe													
—	504	1.857	116	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	16
10	4.582	13.720	2.896	6.525	—	—	—	—	3.780	1.941	2.500	180	17
30	5.828	17.770	2.355	4.015	—	—	—	1.000	1.500	—	2.150	—	18
30	2.971	16.005	2.420	3.940	4.000	—	—	5.112	1.000	—	2.000	—	19
IV. grupa — groupe													
—	28	1.338	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	3.925	7.310	910	5.030	100	600	—	3.100	—	—	10.210	—	21
—	3.401	11.950	2.014	2.060	6.130	—	810	170	—	—	13.410	—	22
—	3.530	13.935	1.734	1.840	2.868	—	—	—	—	—	4.780	—	23
V. grupa — groupe													
—	23	—	—	—	15	—	—	—	180	—	—	—	24
—	2.706	100	80	1.336	—	—	—	—	1.434	—	500	270	25
—	3.418	3.070	40	461	—	—	—	—	1.672	—	4.600	280	26
—	3.665	3.320	110	490	—	—	—	—	2.209	—	9.200	240	27
K o p ā — Total													
7	4.511	32.697	11.370	—	10.135	8.250	—	25	1.180	—	1.912	—	28
31	11.038	41.968	7.920	—	32.918	2.511	—	104	2.163	—	2.295	—	29
10	30.976	105.464	19.289	—	127.390	6.720	—	—	3.362	—	13.205	—	30
10	27.526	120.250	38.814	—	157.740	11.600	—	—	3.360	2.994	13.385	126	31
10	48.722	145.585	39.365	7.445	190.020	12.902	—	26.131	5.079	2.200	22.696	240	32
60	56.818	217.446	39.506	69.201	234.772	1.220	—	3.100	5.214	1.941	19.210	450	33
70	87.410	332.553	76.869	74.104	339.600	21.060	—	3.300	6.244	1.900	94.746	270	34
80	93.213	334.935	74.857	85.485	391.600	21.210	810	20	6.935	141	130.739	270	35
80	147.285	340.009	65.865	84.116	473.080	57.560	810	10	5.229	—	45.727	255	36
80	125.547	275.198	74.499	79.636	493.930	45.760	810	1.170	3.172	—	114.260	280	37
40	134.956	240.468	69.164	86.900	488.468	43.800	—	5.112	3.209	—	51.080	240	38

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžētu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi, nodevas un soda naudas — Impôts, contributions et amendes				Nekustamamanta								
		Nodevas Contributions		Soda naudas Amendes	Kopā Total	Muižas un meži Biens et forêts			Lauku mājas Exploitations	Zemes gabali Biens-fonds	Ēkas un būves Bâtiments et constructions			
		Kopā Total	Kopā Total			Muižas Biens	Meži Forêts	Kopā Total			Ēkas — Bâtiments	Būves Constructions		Kopā Total
				Kioski	Reklamstabi Colonnes d'affiches									
Gadi Années	Par ielu nolietošanu auto satiksmē Utilisation des rues par le trafic d'automobiles													
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
R ī g a														
1	1920	—	59.343	3.650	844.300	—	829.450	829.450	—	19.907	—	—	—	—
2	1921	—	75.428	2.831	2.305.164	35.059	192.913	227.972	—	25.663	—	3.075	—	3.075
3	1922	—	219.540	4.740	5.596.907	105.581	100.779	206.360	—	52.730	1.905	38.476	5.200	45.581
4	1923	—	246.760	5.580	5.018.676	114.764	126.126	240.890	—	421.806	22.179	49.022	8.140	79.371
5	1924	—	328.202	93.300	6.399.850	112.450	136.972	249.422	—	482.177	150.787	49.051	8.240	208.078
6	1925	—	458.350	120.300	8.930.099	126.561	43.897	170.458	—	161.655	97.805	116.440	16.000	230.245
7	1926	—	834.700	199.200	11.575.945	242.542	64.120	306.662	—	212.820	36.546	90.531	16.130	143.207
8	1927	—	865.190	241.150	11.918.140	269.456	63.660	336.116	—	289.833	67.048	135.240	17.100	219.388
9	1928	—	981.335	252.270	13.685.841	273.529	81.510	355.339	—	277.960	138.928	134.875	11.220	285.023
10	1929	—	996.390	313.210	14.788.100	340.596	75.490	416.086	—	321.844	163.507	139.965	9.000	312.472
11	1930	—	895.740	117.450	14.908.690	196.394	74.020	270.414	—	443.653	184.126	156.460	8.500	349.086
II. grupa — groupe														
12	1920	529	6.177	5.303	206.689	—	—	—	388	10.684	1.231	556	31	1.818
13	1925	10.150	126.993	18.184	2.278.494	13.829	20.466	34.295	7.311	107.205	23.801	9.779	1.330	34.910
14	1929	—	129.818	56.300	2.862.727	—	23.255	23.255	5.674	115.996	46.532	17.866	500	64.898
15	1930	—	142.298	46.850	3.026.906	—	26.898	26.898	6.259	125.941	68.365	21.031	1.900	91.296
III. grupa — groupe														
16	1920	—	3.477	333	144.468	306	16.185	16.491	676	3.664	211	—	—	211
17	1925	—	36.134	11.871	1.010.530	3.098	17.396	20.494	10.147	43.772	11.734	1.390	—	13.124
18	1929	—	34.648	20.829	1.609.437	256	8.990	9.246	9.924	94.312	22.906	6.078	—	28.984
19	1930	—	37.478	15.576	1.621.873	7.540	4.915	12.455	9.792	87.637	38.759	7.317	—	46.076
IV. grupa — groupe														
20	1920	—	1.401	349	61.494	—	—	—	104	2.390	1.268	443	—	1.711
21	1925	—	31.185	4.610	718.133	—	130	130	3.447	15.856	16.137	727	—	16.864
22	1929	—	39.945	13.685	1.142.279	—	300	300	3.567	37.564	43.556	4.112	—	47.668
23	1930	180	28.867	12.824	1.163.291	—	300	300	3.414	46.207	48.988	4.150	—	53.138
V. grupa — groupe														
24	1920	—	218	2	7.418	—	5	5	—	1.491	15	—	—	15
25	1925	—	6.426	1.070	207.394	—	1.395	1.395	—	5.387	2.431	—	—	2.431
26	1929	2.400	15.941	6.703	502.161	—	2.545	2.545	—	21.224	22.856	600	—	23.456
27	1930	—	19.234	5.561	550.971	—	9.950	9.950	—	28.103	24.272	575	—	24.847
Kopā — Total														
28	1920	529	70.616	9.637	1.264.369	306	845.640	845.946	1.118	38.136	2.725	999	31	3.755
29	1921	2.028	102.976	6.723	3.201.362	38.131	205.465	243.596	9.193	76.866	4.252	5.003	11	9.266
30	1922	9.500	316.016	10.579	7.809.735	109.066	110.795	219.861	16.100	133.314	19.918	47.570	5.300	72.788
31	1923	9.771	385.676	17.049	7.697.215	127.940	146.266	274.206	13.657	506.458	54.199	58.823	8.542	121.564
32	1924	14.465	514.960	117.407	9.947.025	126.983	176.223	303.206	16.130	612.924	197.460	62.262	8.642	268.364
33	1925	10.150	659.088	166.035	13.144.650	143.488	83.284	226.772	20.905	333.885	151.908	128.336	17.330	297.574
34	1926	—	1.038.126	256.968	16.396.587	260.313	137.375	397.688	23.006	387.956	124.955	109.472	17.460	251.887
35	1927	2.300	1.142.595	310.207	17.493.298	285.696	107.771	393.467	23.174	484.788	177.887	158.214	18.604	354.705
36	1928	2.200	1.222.226	327.902	19.635.120	278.740	129.393	408.133	19.441	497.026	244.600	162.389	12.724	419.713
37	1929	2.400	1.216.742	410.727	20.904.704	340.552	110.580	451.432	19.165	590.940	299.357	168.621	9.500	477.478
38	1930	180	1.123.617	198.261	21.271.731	203.934	116.083	320.017	19.465	731.541	364.510	189.533	10.400	564.443

Nº 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

I m m e u b l e s							U z ņ ě m u m i — E n t r e p r i s e s				№
Ū d e ņ i — E a u x							Centrālās darbnīcas Ateliers centraux	Elektriskās iestādes Usines à électricité	Gāzes iestādes — Usines à gaz	Ūdensvads — Aquaducs	
Zvejas tiesības Permission de pêcher	Ūdens virsma — Surface des eaux			Kopā Total	Atūdzība par apdrošinātām ekām Indemnisation pour des bâtimens assurés	Kopā Total					79
	Koku dārzi Encinte de flottage	Slidotavas Place de patinage	Ledus laušana Place pour rompre la glace								
72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83
R i g a											
—	—	—	575	575	—	849.932	—	16.611	—	16.204	1
—	—	—	76	76	—	256.786	7	391.689	—	45.803	2
240	—	—	200	440	—	305.111	294	1.773.889	71.491	129.709	3
3.300	1.700	—	240	5.240	—	747.307	581	3.092.520	172.577	194.004	4
3.734	5.225	—	140	9.099	—	948.776	—	2.606.560	215.670	313.420	5
26.875	7.173	—	180	34.228	—	596.596	—	3.174.641	211.351	837.847	6
30.750	9.587	—	240	40.577	—	703.266	—	3.401.311	199.472	697.948	7
31.542	10.140	—	260	41.942	—	887.279	—	3.915.713	160.720	789.711	8
32.821	14.430	—	370	47.621	—	965.943	—	5.095.670	220.351	932.342	9
2.000	20.380	—	500	22.880	—	1.073.282	—	6.739.235	173.338	1.153.763	10
2.700	25.000	—	500	28.200	—	1.091.353	—	7.555.045	398.074	1.116.678	11
II. grupa — groupe											
—	—	1	—	409	—	13.249	—	5.478	—	1.869	12
1.320	—	—	—	1.320	—	185.041	372	194.331	—	46.029	13
1.400	—	150	—	1.550	—	211.373	672	741.027	—	108.226	14
1.400	—	150	—	1.550	—	251.944	672	946.335	—	92.831	15
III. grupa — groupe											
—	—	—	—	35	—	21.077	25	990	—	410	16
581	1.000	—	—	1.581	—	89.118	—	93.903	—	3.000	17
780	1.000	—	—	1.780	—	144.246	—	283.356	—	3.600	18
803	1.500	—	—	2.303	—	158.263	—	350.359	—	11.500	19
IV. grupa — groupe											
—	—	—	—	—	—	4.205	—	50	—	—	20
—	—	—	—	—	—	36.297	—	10.435	—	—	21
50	—	—	—	50	5	89.154	—	98.051	—	—	22
80	—	—	—	80	5	103.144	—	114.205	—	—	23
V. grupa — groupe											
—	—	—	—	6	—	1.517	—	15	—	—	24
500	—	—	—	500	—	9.713	—	1.852	—	—	25
—	—	—	—	—	160	47.385	—	9.700	—	—	26
—	—	—	—	—	—	62.900	—	10.837	—	—	27
K o p ā — T o t a l											
—	—	1	575	1.025	—	889.980	25	23.144	—	18.483	28
1.576	—	—	76	1.652	—	340.573	5.085	430.262	—	51.522	29
2.251	—	—	220	2.471	—	444.534	1.380	1.866.745	72.101	147.509	30
5.272	1.700	20	240	7.232	—	923.127	1.813	3.209.323	172.577	224.200	31
6.061	6.225	20	140	12.446	—	1.213.070	510	2.773.055	215.670	343.579	32
29.276	8.173	—	180	37.629	—	916.765	372	3.475.162	211.351	886.876	33
33.447	10.587	—	240	44.274	—	1.104.811	672	3.911.504	199.472	780.261	34
34.396	11.140	—	360	45.896	5	1.302.035	1.968	4.456.013	160.720	883.728	35
35.667	15.430	150	370	51.617	155	1.396.085	672	5.738.766	220.351	1.025.967	36
4.230	21.380	150	500	26.260	165	1.565.440	672	7.871.369	173.338	1.265.589	37
4.443	26.500	150	500	32.133	5	1.667.604	672	8.976.781	398.074	1.221.009	38

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

ieņēmumi — Recettes		Uzņēmumi un pasākumi								
		Satiksmes līdzekļi					Lopkauti — Abattoire	Lauksaimniecības uzņēmumi		
		Moyen de transport et de communication						Entreprises agricoles		
		Tramvaji — Tramways	Automobiļi Automobiles	Kuģi — Bâteaux	Satiksmes līdzekļi bez mechaniska dzinējspēka Moyen de transport sans force mécaniques	Kopā Total		Lauku māju un mežu apsaimniekošana Exploitation des pro- priétaires foncières et des forêts	Augļu, sakņu un puķu darzi Vergers, potager et jardins fleuristes	Kopā Total
Nē	Nē									
Gadi — Années		86	87	88	89	90	91	92	93	94
		R ī g a								
1	1920	5.250	—	—	—	5.250	4.170	—	17.350	17.350
2	1921	44.110	—	5.095	—	49.205	—	—	30.036	30.036
3	1922	200.000	—	31.200	—	231.200	—	—	807	807
4	1923	235.000	—	28.882	—	263.882	—	—	28.552	28.552
5	1924	325.000	24.298	24.525	—	373.823	12.317	—	1.297	1.297
6	1925	397.500	51.000	—	—	448.500	—	—	—	—
7	1926	475.000	64.000	—	—	539.000	—	—	—	—
8	1927	496.500	40.000	—	—	536.500	—	—	—	—
9	1928	516.500	40.000	—	—	556.500	—	—	—	—
10	1929	596.500	51.600	—	—	648.100	—	—	—	—
11	1930	647.000	141.488	—	—	788.488	—	—	680	680
		II. grupa — groupe								
12	1920	—	—	—	—	—	844	4.916	13.729	18.645
13	1925	—	—	—	—	—	74.533	2.884	6.284	9.168
14	1929	109.983	4.000	—	—	113.983	99.080	2.1324	302	24.626
15	1930	60.930	10.000	—	—	70.930	96.454	36.913	1.766	38.679
		III. grupa — groupe								
16	1920	—	—	—	—	—	1.039	—	3	3
17	1925	—	—	—	39	39	47.022	4.885	—	4.885
18	1929	—	5.652	—	—	5.652	41.976	4.981	—	4.981
19	1930	—	4.040	—	—	4.040	43.335	4.688	1.800	6.488
		IV. grupa — groupe								
20	1920	—	—	—	—	—	989	—	—	—
21	1925	—	150	—	2.100	2.250	18.421	4.020	1.856	5.876
22	1929	—	—	—	613	613	35.389	3.293	1.390	4.683
23	1930	—	—	—	843	843	34.995	3.800	1.000	4.800
		V. grupa — groupe								
24	1920	—	—	—	—	—	60	—	—	—
25	1925	—	—	—	—	—	3.339	—	—	—
26	1929	—	48	—	—	48	5.938	—	320	320
27	1930	—	20	—	—	20	5.030	—	500	500
		Kopā — Total								
28	1920	5.250	—	—	—	5.250	7.102	4.916	31.082	35.998
29	1921	44.110	—	5.095	—	49.205	12.698	9.768	33.549	43.317
30	1922	200.000	—	31.200	3.427	234.627	53.309	17.842	31.890	49.732
31	1923	235.000	—	28.882	3.381	267.263	71.542	8.623	43.714	52.337
32	1924	325.000	24.298	24.525	3.149	376.972	133.336	9.752	8.668	18.420
33	1925	397.500	51.150	—	2.139	450.789	143.315	11.789	8.140	19.929
34	1926	475.000	64.000	—	2.380	541.380	131.851	10.881	2.917	13.798
35	1927	496.500	44.840	—	1.756	543.096	133.074	15.338	3.067	18.405
36	1928	516.500	44.450	—	420	561.370	169.943	25.624	2.772	28.396
37	1929	706.483	61.300	—	613	768.396	182.383	32.598	2.012	34.610
38	1930	707.930	155.548	—	843	864.321	179.814	45.401	5.746	51.147

Nô 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Entreprises et établissements

Dzirnavašas — Moulins	Zāģētavašas — Scieries	Akmeņu laustuves Carrrières de pierre	Kieģeļu cepļi Briqueteries et tuileries	Reibošo dzertenu tirgotavas Magasins aux boissons enivrantes	Spiestuves — Imprimeries	Iztādes-tirgi — Foires	Naudas iestādes Institutions de crédit			Starpniecības uzņēmumi Entreprises intermédiaires			Cementa cauruļu rūpniecība Industrie des tuyaux de ciment	№ №	
							Bankas — Banques	Krājkašes Caisse d'épargne	Lombardi — Lombards	Kopā Total	Nekustamās tālāk iznomāšana Sous-loyage des immeubles	Spirta izdalīšana Distribution d'ésprit			Kopā Total
R i g a															
—	320.836	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	3.186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	3.420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	4.200	—	—	—	—	—	30.000	—	—	—	—	—	—	—	4
—	4.620	—	—	—	—	—	31.075	2.000	—	—	—	—	—	—	5
—	1.920	—	—	—	—	—	30.000	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	45.000	—	—	—	—	—	—	—	7
—	1.920	—	—	—	—	—	55.000	—	—	—	—	—	—	—	8
—	1.680	—	—	—	—	—	55.000	—	—	—	—	—	—	—	9
—	1.680	—	—	—	—	—	40.000	—	—	—	—	—	—	—	10
—	1.680	—	—	—	—	—	55.000	—	—	—	—	—	—	—	11
II. grupa — groupe															
850	—	—	—	—	1.259	—	65	—	—	—	65	482	—	482	12
3.000	—	—	—	—	3.778	—	2.000	—	—	—	2.000	16.061	—	16.061	13
—	3.829	—	—	—	3.447	200	7.900	—	—	—	7.900	24.690	—	24.690	14
6.000	4.064	—	—	—	2.131	175	7.000	4.000	5.500	16.500	15.920	—	—	15.920	15
III. grupa — groupe															
—	473	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—	450	16
3.686	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.449	—	4.449	17
1.892	524	27.650	280	—	—	—	2.200	500	—	2.700	4.090	—	—	4.090	18
800	588	12.600	360	—	—	—	2.000	1.000	—	3.000	6.450	—	—	6.450	19
IV. grupa — groupe															
5.470	4.500	—	—	4.500	—	—	—	—	—	—	300	—	—	300	20
6.700	4.040	—	—	9.800	—	—	—	—	—	—	3.135	—	—	3.135	21
6.700	4.585	—	—	14.241	—	—	—	—	—	—	5.125	3.500	—	8.625	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.509	3.010	10.519	—	23
V. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	44	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.396	—	2.396	25
—	—	11.300	1.200	—	—	—	—	—	—	—	—	4.230	556	4.786	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.910	640	4.550	27
Kopā — Total															
850	473	—	—	—	1.259	—	65	—	—	—	65	1.276	—	1.276	28
6.319	320.836	—	76	—	2.381	—	20	—	—	—	20	5.932	—	5.932	29
11.005	4.986	—	1.000	—	4.791	—	4	—	—	—	4	12.588	—	12.588	30
18.465	9.806	—	3.200	—	6.277	—	30.040	—	—	—	30.040	11.141	—	11.141	31
16.114	12.125	—	7.500	—	3.885	—	32.091	2.000	—	—	34.091	24.837	—	24.837	32
12.156	9.615	—	4.500	—	3.778	—	32.000	—	—	—	32.000	26.041	—	26.041	33
8.839	4.239	48.257	14.000	—	3.196	—	49.480	—	—	—	49.480	29.519	5.000	34.519	34
7.619	10.520	43.350	14.690	75.455	2.139	—	61.000	—	—	—	61.000	34.520	10.248	44.768	35
5.560	8.099	52.940	14.720	81.730	5.011	—	62.000	—	—	—	62.000	31.181	18.728	49.909	36
8.592	10.073	27.650	11.280	—	3.447	200	50.100	500	—	—	50.600	38.135	4.056	42.191	37
13.500	10.917	23.900	15.801	—	2.131	175	64.000	5.000	5.500	74.500	33.789	3.650	37.439	—	38

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№	Gadi — Années	Uzņēmumi un pasākumi									
		Malkas un būvmateriālu sagatavošana Confection du bois et du matériel de construction	No pārtikas vielu iegādāšanas De l'achat des denrées alimentaires	Kūdras fabrika Fabriques de tourbe	Asenizācijas uzņēmums Entreprises d'assainissement	Telefona centrāle Centrale du telephone	Jūrmalas kazino Casino „Jūrmala“	Spirta dedzinātavas Rectification d'ésprit	Svērtuves Balance publique	Aptiekas — Pharmacies	Kino — Cinématographes
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122
R i g a											
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1921	—	—	12.064	—	—	—	—	—	—	—
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	2.074	—
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	2.993	—
8	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	3.310	—
9	1928	—	—	1.200	11.830	—	—	—	—	5.140	—
10	1929	—	—	2.360	—	—	—	—	—	4.366	—
11	1930	—	—	7.360	—	—	—	—	—	3.335	—
II. grupa — groupe											
12	1920	12.909	17.076	—	—	152	368	—	—	—	490
13	1925	3.002	—	—	5.240	—	—	—	240	—	—
14	1929	4.008	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	1930	4.861	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. grupa — groupe											
16	1920	—	19.501	—	—	500	—	—	—	5.216	—
17	1925	—	200	—	3.324	—	124.000	—	—	3.615	—
18	1929	—	2.626	—	6.278	—	—	—	—	30.036	5.994
19	1930	—	2.170	—	3.242	—	—	—	—	33.810	12.023
IV. grupa — groupe											
20	1920	325	2.358	—	284	—	—	—	—	141	—
21	1925	10.000	—	—	2.500	—	—	—	—	2.105	—
22	1929	—	—	—	1.000	—	—	—	—	1.000	—
23	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. grupa — groupe											
24	1920	—	166	—	—	—	—	—	—	—	—
25	1925	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—
26	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K o p ā — Total											
28	1920	13.234	39.101	—	284	652	368	—	—	5.357	490
29	1921	28.398	49.057	12.140	5.158	152	—	58.205	—	1.553	152
30	1922	6.381	26.235	5.060	17.308	200	46.000	—	—	9.967	230
31	1923	2.614	11.371	—	12.756	330	20.895	—	40	16.197	475
32	1924	6.022	1.259	—	13.070	—	161.177	—	240	10.703	720
33	1925	13.002	730	—	11.064	—	124.000	—	240	5.720	—
34	1926	14.160	900	—	12.565	—	—	—	—	11.489	—
35	1927	8.293	40	—	11.612	—	—	—	—	18.371	—
36	1928	5.625	—	1.200	20.131	—	—	—	—	19.938	1.000
37	1929	4.008	2.626	2.360	7.278	—	—	—	—	35.402	5.994
38	1930	4.861	2.170	7.360	3.242	—	—	—	—	37.145	12.023

№ 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Entreprises et établissements					Ārstniecības naudas u. c. — Honoraires médic. et autres										№ №
Aktīva realizācija Réalisation des actifs				Pavisam kopā Total	Pirts un peldētavas Etuves et établissements de bains			Fiziskā kultūra Culture physique			Medicīniskā personāla sagatavošanas skolas Ecoles préparatoires du personnelles médic.	Dziedniecības un to palīgietādes Maisons de santé			
Pārtikas vielu Denrées alimentaires	Kurināmie un būvmateriāli Matériels de chauffage et de construction	Darba nams Maison de travail	Kopā Total		Pirts Etuves	Peldētavas Etablissements de bains	Kopā Total	Vingrošanas, sporta un spēļu ēkas, laukumi Bâtiments et places de gymnastique, de sport et de jeux	Vasaras kolonijas Colonies d'été	Kopā Total		Jaukta tipa de type mixte	Bērnu d'enfant		
				123							124			125	
R i g a															
653.908	94.568	—	748.476	808.061	3.225	—	3.225	45	—	45	—	80.924	20.390	1	
—	—	—	—	849.640	3.044	—	3.044	28	—	28	—	126.302	22.486	2	
—	—	14.408	14.408	2.224.984	28.050	—	28.050	2.250	—	2.250	—	482.740	110.510	3	
—	8.300	—	8.300	3.795.910	5.110	—	5.110	3.000	—	3.000	—	466.720	144.000	4	
—	—	—	—	3.560.362	7.000	—	7.000	4.510	—	4.510	—	680.169	162.693	5	
—	—	—	—	4.706.959	7.000	8.400	15.400	900	—	900	—	789.272	287.742	6	
—	—	—	—	4.883.644	7.000	25.000	32.000	3.000	552	3.552	7.200	1.097.860	497.813	7	
—	—	—	—	5.460.954	7.000	17.500	24.500	6.510	1.122	7.632	7.200	1.297.274	516.813	8	
—	—	—	—	6.879.953	10.000	25.000	35.000	6.010	560	6.570	7.200	1.612.350	711.237	9	
—	—	—	—	8.762.842	11.000	10.500	21.500	6.810	650	7.460	6.720	1.896.200	587.575	10	
—	—	—	—	9.926.340	11.000	12.500	23.500	8.010	170	8.180	6.720	2.314.895	808.860	11	
II. grupa — groupe															
23.231	435.904	—	459.135	519.622	37	—	37	—	—	—	—	149.777	—	12	
—	—	—	—	357.754	—	—	—	—	—	—	—	361.280	—	13	
—	—	—	—	1.131.688	2.400	—	2.400	300	—	300	—	690.335	—	14	
—	—	—	—	1.295.552	5.200	—	5.200	300	—	300	—	761.743	—	15	
III. grupa — groupe															
—	—	—	—	28.607	—	—	—	—	—	—	—	15.986	—	16	
—	—	—	—	288.618	—	—	—	—	—	—	—	106.950	—	17	
—	—	—	—	421.635	33.565	—	33.565	—	—	—	—	374.126	—	18	
—	—	—	—	490.765	34.235	100	34.335	—	—	—	—	464.163	—	19	
IV. grupa — groupe															
225	—	—	225	4.672	—	—	—	—	—	—	—	4.917	—	20	
—	—	—	—	69.192	720	—	720	—	—	—	—	15.800	—	21	
—	—	—	—	173.401	710	—	710	—	—	—	—	88.100	—	22	
—	—	—	—	190.888	14.235	—	14.235	—	—	—	—	169.834	—	23	
V. grupa — groupe															
232	—	—	232	517	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	8.117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	21.992	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	
—	—	—	—	33.437	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Kopā — Total															
677.596	530.472	—	1.208.068	1.361.479	37	—	37	45	—	45	—	251.604	20.390	28	
16.218	—	—	16.218	1.098.737	3.247	—	3.247	28	—	28	—	193.893	22.486	29	
—	—	14.408	—	2.585.566	28.110	—	28.110	2.250	—	2.250	—	760.644	110.510	30	
—	26.300	—	26.300	4.168.962	5.270	—	5.270	3.000	—	3.000	—	751.087	144.000	31	
—	—	—	—	4.153.285	7.700	—	7.700	4.510	—	4.510	—	1.045.113	162.693	32	
—	—	—	—	5.430.640	7.720	8.400	16.120	900	—	900	—	1.273.302	287.742	33	
—	—	—	—	5.780.552	11.552	25.000	36.552	3.000	552	3.552	7.200	1.680.297	497.813	34	
—	—	—	—	6.499.342	14.000	17.500	31.500	6.510	1.122	7.632	7.200	2.026.790	516.813	35	
—	—	—	—	8.084.728	38.664	28.900	67.564	6.310	560	6.870	7.200	2.421.786	714.237	36	
—	—	—	—	10.511.558	47.675	10.500	58.175	7.110	650	7.760	6.720	3.048.761	587.575	37	
—	—	—	—	11.936.982	64.670	12.600	77.270	8.310	170	8.480	6.720	3.710.635	808.860	38	

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№	Gadi Années	Ārstniecības naudas u. c.													
		Dziedniecības un to palīgstādes — Maisons de santé												Aizsardzība pret lipīgām slimībām	
		Slimnīcas — Hôpitaux				Sanatorijas un tūdensdziedniecības Sanatoriums et établissements, balnéaires	Ambulances un veselības punkti — Ambulances et dispensaires			Laboratorijas, institūti un ķīmikas Laboratoires, instituts et cliniques	Kopā Total	Sanitārā uzraudzība Surveillances sanitaire	Sanitārais transports Transport sanitaire	Karantīna Quarantaine	Potēšana Vaccination
		gara vājo — d'aliénés	lipīgo slimību de maladies contagieuses	tuberkulozes de tuberculeux	Kopā Total		Ambulances Ambulances	Veselības punkti Dispensaires	Kopā Total						
138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153
R ī g a															
1	1920	37.344	2.340	1.020	142.018	—	60	—	60	—	142.078	—	—	27	—
2	1921	36.771	14.375	10.568	210.502	—	84	—	84	1.227	211.812	—	—	—	—
3	1922	183.738	—	—	776.988	—	—	—	—	3.012	780.000	—	—	240	—
4	1923	210.175	—	—	820.895	—	—	—	—	4.512	825.407	—	—	—	—
5	1924	288.470	—	—	1.131.332	—	—	—	—	3.512	1.134.844	—	—	660	—
6	1925	553.249	—	—	1.630.263	—	—	—	—	3.812	1.634.075	—	—	450	—
7	1926	595.781	—	83.843	2.275.297	—	—	—	—	4.186	2.279.483	—	—	1.000	—
8	1927	665.600	—	—	2.479.687	—	—	—	—	11.000	2.490.687	—	—	1.200	—
9	1928	538.300	—	—	2.861.887	—	—	—	—	13.288	2.875.175	—	—	2.000	—
10	1929	471.345	—	—	2.955.120	—	—	—	—	18.288	2.973.408	—	—	2.000	—
11	1930	505.589	—	—	3.629.344	—	—	—	—	14.500	3.643.844	—	—	3.000	—
II. grupa — groupe															
12	1920	—	—	—	149.777	22.463	1.912	—	1.912	—	174.152	—	—	—	—
13	1925	—	—	—	361.280	64.250	504	—	504	—	426.034	681	—	500	300
14	1929	—	—	—	690.335	97.040	1.172	—	1.172	—	788.547	743	3.000	1.020	200
15	1930	—	—	—	761.743	91.700	452	—	452	—	853.895	1.505	1.800	100	200
III. grupa — groupe															
16	1920	—	900	—	16.886	—	—	—	—	—	16.886	—	—	—	—
17	1925	—	—	—	106.950	—	1.000	—	1.000	—	107.950	—	—	—	—
18	1929	—	—	—	374.126	—	1.240	—	1.240	—	375.366	100	—	—	—
19	1930	—	—	—	464.163	—	400	—	400	—	464.563	160	—	—	—
IV. grupa — groupe															
20	1920	—	—	—	4.917	—	—	—	—	—	4.917	—	—	50	—
21	1925	—	—	—	15.800	—	—	—	—	—	15.800	—	—	—	—
22	1929	—	—	—	88.100	—	—	50	50	—	88.150	—	—	—	—
23	1930	—	—	—	169.834	—	—	100	100	—	169.934	—	—	—	25
V. grupa — groupe															
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	1925	—	—	—	—	—	40	—	40	—	40	—	—	—	—
26	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā — Total															
28	1920	37.344	3.240	1.020	313.598	22.463	1.972	—	1.972	—	338.033	—	—	77	—
29	1921	36.771	14.375	10.568	278.093	18.966	841	—	841	1.227	299.126	—	—	30	1.553
30	1922	183.738	—	—	1.054.892	38.756	2.775	—	2.775	3.012	1.099.435	—	—	270	886
31	1923	210.175	—	—	1.105.262	35.596	6.932	—	6.932	4.512	1.152.300	—	—	40	400
32	1924	288.470	—	—	1.496.296	48.130	2.280	—	2.280	3.512	1.550.218	—	—	700	600
33	1925	553.249	—	—	2.114.293	64.250	1.544	—	1.544	3.812	2.183.899	681	—	450	500
34	1926	595.781	—	83.843	2.857.734	94.600	1.645	—	1.645	4.186	2.958.165	1.118	1.000	500	300
35	1927	665.600	—	—	3.209.203	109.200	2.395	—	2.395	11.000	3.331.798	945	1.700	300	300
36	1928	538.300	—	—	3.671.323	98.100	1.978	—	1.978	13.288	3.784.689	642	3.300	1.020	200
37	1929	471.345	—	—	4.107.681	97.040	2.412	50	2.462	18.288	4.225.471	843	5.000	1.020	200
38	1930	505.589	—	—	5.025.085	91.700	852	100	952	14.500	5.132.236	1.665	4.800	100	225

Sterilizācija un dezinf.

N° 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Honoraires aux médecins et autres

Sauvegarde de maladies contagieuses			Kapsētas, kapliņas, morgi un apbedīšana Cimetières, chapelles, morgues et enterrement				Liķu transports Transport de morts		Kopā Total	Veterinārā higiēna Hygiène vétérinaire			Kopā Total	N ^o
Sterilizācija un dezinfekcija Stérilisation et désinfection	Prostituēto kontrole Contrôle de prostitution	Kopā Total	Kapsētas un citas liķu glabātuves Cimetières et autres salles des morts			Liķu transports Transport de morts	Kopā Total	Gadība palīdzībai nelaimēs Subvention à l'occasion d'accidents	Klejojošu un slimu kuģu uzturešana un iznīcināšana Entretien et anéantissement d'animaux rôdant et malades			Kopā Total	Kopā Total	N ^o
			Kapsētas Cimetières	Morgi Morgues	Kopā Total				Klejojošu un slimu kuģu uzturešana un iznīcināšana Entretien et anéantissement d'animaux rôdant et malades	Kopā Total				
154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	
R i g a														
1.497	2.006	3.530	—	—	—	—	—	—	—	—	5	148.883	1	
3.121	975	4.096	—	—	—	—	—	—	—	—	—	218.980	2	
1.500	3.000	4.740	—	—	—	—	—	—	—	—	—	815.040	3	
1.452	3.000	4.452	—	—	—	—	—	—	—	—	—	837.969	4	
1.500	3.000	5.160	—	—	—	—	—	—	3.000	—	3.000	1.154.514	5	
700	3.000	4.150	—	—	—	—	—	—	3.000	—	3.000	1.657.525	6	
800	—	1.800	—	—	—	—	—	—	2.000	—	2.000	2.326.035	7	
800	—	2.000	—	—	—	—	—	—	2.500	—	2.500	2.534.519	8	
700	—	2.700	—	—	—	—	—	15.000	2.000	100	2.100	2.943.745	9	
700	—	2.700	—	—	—	—	—	18.000	3.000	—	3.000	3.032.788	10	
400	—	3.400	9.000	—	9.000	—	9.000	25.000	500	—	500	3.720.144	11	
II. grupa — groupe														
110	404	514	581	—	581	—	581	—	—	—	—	175.284	12	
230	1.500	2.530	1.720	—	1.720	—	1.720	—	500	—	500	431.465	13	
600	700	5.520	4.970	—	4.970	2.400	7.370	—	500	—	500	805.380	14	
400	100	2.600	7.870	1.500	9.370	2.100	11.470	—	500	—	500	875.470	15	
III. grupa — groupe														
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.886	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107.950	17	
—	—	—	15	—	15	—	15	—	—	—	—	409.046	18	
—	—	—	65	—	65	—	65	—	—	—	—	499.123	19	
IV. grupa — groupe														
—	—	50	—	—	—	15	15	—	—	—	—	4.967	20	
30	—	30	330	—	330	30	360	—	—	—	—	16.910	21	
—	—	—	2.208	—	2.208	50	2.258	—	—	—	—	91.118	22	
—	—	25	420	—	420	50	470	—	—	—	—	184.664	23	
V. grupa — groupe														
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	50	—	50	—	50	—	—	—	—	90	25	
—	—	—	105	—	105	—	105	—	—	—	—	105	26	
—	—	—	210	—	210	—	210	—	—	—	—	210	27	
Kopā — Total														
4.832	2.410	7.319	581	—	581	—	581	—	—	—	5	346.020	28	
3.256	1.246	6.085	757	—	757	15	772	—	—	—	—	309.258	29	
2.103	3.315	6.574	5.386	—	5.386	60	5.446	—	—	—	—	1.141.815	30	
1.612	5.000	7.282	1.860	—	1.860	100	1.960	—	—	—	—	1.169.814	31	
2.030	4.400	7.930	2.089	—	2.089	30	2.119	—	3.000	—	3.000	1.575.477	32	
960	4.500	6.710	2.100	—	2.100	30	2.130	—	3.500	—	3.500	2.213.940	33	
1.055	1.500	4.355	4.730	—	4.730	30	4.760	—	2.500	—	2.500	3.018.202	34	
1.700	800	4.800	6.510	—	6.510	2.040	8.550	—	3.000	—	3.000	3.395.425	35	
800	700	6.020	4.535	—	4.535	2.925	7.460	15.000	2.500	100	2.600	3.898.045	36	
1.300	700	8.220	7.298	—	7.298	2.450	9.748	18.000	3.500	—	3.500	4.338.437	37	
800	100	6.025	17.565	1.500	19.065	2.150	21.215	25.000	1.000	—	1.000	5.279.611	38	

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Nē Nē Gadi Années		D a ž ā d a s a t l ī d z ī b a s											
		I z g l ī t ī b a s i e s t ā d ē m											
		S k o l a s — E c o l e s							Ā r p u s s k o l a s i z g l ī t ī b a E n s e i g n e m e n t p o s t s c o l a i r e				Archivi — Archives
		Bērnu dārzi Ecoles enfantines	Obligātoriskās pamat- skolas Ecoles élémentaires obligatoires	Gimnāzijas Gymnases	Speciālizglītojošas, vai ārodu vidus- skolas — Ecoles moyennes à l'en- seignement spécial ou professionnel			Kopā Total	Bibliotēkas un la- stīvas Bibliothèques et salles de lecture	Kursi un citas iz- glītības iestādes Cours et autres institutions d'instruction	Kopā Total		
Komerceskolas Ecoles com- merciales	Āradskolās Ecoles profes- sionelles				Kopā Total								
168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	
R ī g a													
1	1920	—	—	51.335	—	513	513	51.848	—	—	—	—	
2	1921	4.233	8.836	45.128	—	659	659	58.856	38	—	38	46	
3	1922	2.672	9.360	55.608	—	867	867	68.507	50	—	50	—	
4	1923	1.780	10.000	115.800	—	1.600	1.600	129.180	130	—	130	160	
5	1924	1.059	8.864	105.355	—	5.800	5.800	121.079	370	—	370	—	
6	1925	3.199	7.920	136.982	—	4.200	4.200	152.301	450	—	450	—	
7	1926	3.481	11.500	149.900	—	5.830	5.830	170.711	520	—	520	—	
8	1927	5.075	11.480	162.160	—	7.500	7.500	186.215	540	—	540	—	
9	1928	7.648	21.300	163.600	—	7.500	7.500	200.048	780	—	780	—	
10	1929	11.745	14.228	169.400	—	9.000	9.000	204.373	1.460	—	1.460	—	
11	1930	12.940	13.700	171.400	11.184	9.000	20.184	218.224	1.465	—	1.465	—	
II. grupa — groupe													
12	1920	—	115	22.344	—	—	—	22.459	99	110	209	—	
13	1925	—	17.290	31.400	—	400	400	49.090	1.980	—	1.980	—	
14	1929	—	16.385	36.108	—	—	—	52.493	3.360	—	3.360	—	
15	1930	—	14.835	29.732	—	—	—	44.567	4.000	—	4.000	—	
III. grupa — groupe													
16	1920	—	2.569	3.391	8.870	—	8.870	14.830	903	—	903	—	
17	1925	—	21.404	19.552	10.000	—	10.000	50.956	2.534	—	2.534	—	
18	1929	—	12.114	13.720	14.900	—	14.900	40.734	2.912	—	2.912	—	
19	1930	840	11.990	15.050	—	—	—	27.880	2.090	—	2.090	—	
IV. grupa — groupe													
20	1920	—	5.396	10.312	—	—	—	15.708	—	—	—	—	
21	1925	—	21.676	3.000	1.600	200	1.800	26.476	220	—	220	—	
22	1929	—	15.382	38.405	6.500	—	6.500	60.287	150	—	150	—	
23	1930	—	17.210	38.691	4.000	—	4.000	59.901	385	—	385	—	
V. grupa — groupe													
24	1920	—	196	—	—	—	—	196	—	—	—	—	
25	1925	—	7.543	3.900	—	—	—	11.443	—	—	—	—	
26	1929	—	11.303	4.300	—	—	—	15.603	—	—	—	—	
27	1930	—	15.501	7.910	—	—	—	23.411	—	—	—	—	
K o p ā — T o t a l													
28	1920	—	8.276	87.382	8.870	513	9.383	105.041	1.002	110	1.112	—	
29	1921	4.233	31.010	73.784	3.851	659	4.510	113.537	873	—	873	46	
30	1922	2.672	63.579	148.390	4.000	867	4.867	219.508	2.610	—	2.610	—	
31	1923	1.780	75.372	204.652	12.800	1.600	14.400	296.204	3.642	—	3.642	160	
32	1924	1.059	73.453	208.002	10.000	6.400	16.400	298.914	4.308	—	4.308	—	
33	1925	3.199	75.873	194.834	11.600	4.800	16.400	290.266	5.184	—	5.184	—	
34	1926	3.481	75.075	213.658	15.800	6.730	22.530	314.744	7.285	—	7.285	—	
35	1927	5.075	70.792	227.054	16.840	8.000	24.840	327.761	5.280	—	5.280	—	
36	1928	7.648	76.596	255.031	20.000	10.500	30.500	370.775	6.086	—	6.086	—	
37	1929	11.745	69.412	261.933	21.400	9.000	30.400	373.490	7.882	—	7.882	—	
38	1930	13.780	73.236	262.783	15.184	9.000	24.184	373.983	7.940	—	7.940	—	

N° 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls). (suite)

D i v e r s e s i n d e m n i s a t i o n s

Institutions d'Instruction						Sociālās palīdzības iestādēm — Etablissements d'assistance publiques									N° N°
Māksla — Arts					Kopā Total	Kopā Total	Socialās apgādes pārvalde Administration de l'assistance publique	Atklātā apgāde — Subventions			Slēgtā apgāde Asiles				
Muzeji — Musées	Skaņu māksla Art musicale	Skatuves māksla Art dramatique	Tautas izpriecās un izriekojumi Divertissements po- pulaires	Kopā Total				Nespējnieku un bērnu apgāde Assistance aux infir- mes et aux enfants	Trūcīgo pilsoņu ārstē- šana Traitement médicaux des citoyens indigents	Kopā Total	Nespējnieku pat- versmes Infirmeries	Bērnu patversmes Asiles pour enfants	Zidaiņu patversmes Crèches	Nakts patversmes Asiles de nuit	
181	182	183	184	185	185	187	188	189	190	191	192	193	194	195	
R ģ a															
—	—	—	—	—	51.848	—	—	—	—	2.195	2.043	—	—	1	
—	—	—	—	—	58.940	—	—	883	883	7.400	9.001	—	—	2	
—	—	—	—	—	68.557	—	—	480	480	3.839	7.695	—	200	3	
600	—	—	—	600	130.070	—	—	2.000	2.000	1.970	2.544	—	1.200	4	
600	—	—	—	600	122.049	—	—	5.000	5.000	2.975	3.457	—	2.400	5	
700	—	—	—	700	153.451	—	—	3.000	3.000	2.919	158	750	5.600	6	
2.000	—	—	—	2.000	173.231	—	—	5.000	5.000	7.260	9.527	1.000	6.500	7	
2.000	—	—	—	2.000	188.755	—	—	6.500	6.500	15.660	13.674	500	10.500	8	
400	—	—	—	400	201.228	—	—	8.000	8.000	14.990	15.890	1.500	13.000	9	
400	—	—	—	400	206.233	—	—	10.000	10.000	11.296	14.156	4.000	17.500	10	
1.000	—	—	—	1.000	220.689	—	—	10.000	10.000	13.126	16.616	2.000	14.600	11	
II. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	22.668	—	1.618	37	1.655	1.659	1.027	—	—	12	
—	—	—	—	—	51.070	48	—	—	—	2.126	1.424	—	—	13	
—	—	—	—	—	55.853	—	—	—	—	16.471	8.929	—	1.000	14	
—	—	—	—	—	48.567	—	—	—	—	16.749	6.171	—	1.000	15	
III. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	15.733	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
—	40	—	—	40	53.530	—	—	1.131	1.131	626	196	—	—	17	
—	—	—	232	232	43.878	—	1.031	627	1.658	816	246	—	—	18	
—	—	—	—	—	29.970	—	1.950	—	1.950	325	400	—	—	19	
IV. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	15.708	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	26.696	—	500	2.000	2.500	242	—	—	—	21	
—	—	—	—	—	60.437	—	1.010	832	1.842	1.050	—	—	—	22	
—	—	—	—	—	60.286	—	1.700	2.400	4.100	1.050	—	—	—	23	
V. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	196	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	—	11.443	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	15.603	—	25	—	25	—	—	—	—	26	
—	—	—	—	—	23.411	—	50	—	50	—	—	—	—	27	
K o p ā — T o t a l															
—	—	—	—	—	106.153	—	1.618	37	1.655	3.854	3.070	—	7	28	
13	—	77	200	290	114.746	—	2.076	883	2.959	8.001	12.429	—	—	29	
24	—	118	200	342	222.460	48	2.060	740	2.800	5.461	11.313	—	200	30	
624	—	1.195	—	1.819	301.825	48	600	4.320	4.920	3.856	4.703	—	1.200	31	
624	—	50	200	874	304.096	48	400	5.300	5.700	5.325	4.689	—	2.400	32	
700	40	—	—	740	293.190	48	500	6.131	6.631	5.913	1.778	750	5.600	33	
2.000	—	—	—	2.000	324.029	48	600	6.900	7.500	11.276	11.297	1.000	6.500	34	
2.000	40	—	—	2.040	335.081	180	800	9.900	10.700	22.414	16.644	500	10.500	35	
400	—	—	—	400	377.261	180	1.400	9.900	11.300	26.717	18.225	1.500	13.000	36	
400	—	—	232	632	382.004	—	2.066	11.459	13.525	29.633	23.331	4.000	18.500	37	
1.000	—	—	—	1.000	382.923	—	3.700	12.400	16.100	31.250	23.187	2.000	15.600	38	

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920—1930. (1s) (turpinājums).

Ieņēmumi Recettes		D a ž ā d a s a t l i d z ī b a s								
		Sociālās palīdzības iestādēm — Aux institutions d'assistance sociale								
		Slēgtā apgāde Asiles		Bezdarba apkaņošana to starpā: darba apgāde Lutte contre le sans — tra- vail, dont: marché de travail	Padomdošanas biroji (ārada piemērotības) Bureau de consultation (par rapport aux profes- sions)	Tiesību lietu iestādes Institutions de justice		Kopā Total	Kopā Total	Labietību pārvalde Administrations
		Bērnu dienas pat- versmes Asiles de jour pour enfants	Kopā Total			Dzimisarakstu no- daļa Etat Civil	Īres valde Bureau pour des affaires de louages			
Nā Nē	Gadi Années	198	199	200	201	202	203	204	205	206
R ī g a										
1	1920	—	4.238	—	—	—	—	—	4.238	2.000
2	1921	—	16.401	—	—	—	—	—	17.284	1.522
3	1922	—	11.734	—	—	—	—	—	12.214	300
4	1923	—	5.714	—	—	—	—	—	7.714	—
5	1924	—	8.832	—	—	—	—	—	13.832	200
6	1925	—	9.427	—	—	—	—	—	12.427	500
7	1926	—	24.287	—	—	—	100	100	29.387	600
8	1927	—	40.334	—	5.000	—	100	100	51.934	1.500
9	1928	—	45.380	—	10.500	—	100	100	63.980	1.500
10	1929	—	46.952	—	17.100	—	—	—	74.052	1.500
11	1930	—	46.342	—	13.000	—	—	—	69.342	7.500
II. grupa — groupe										
12	1920	147	2.840	27	—	—	—	—	4.522	—
13	1925	400	3.950	48	—	—	—	—	4.046	—
14	1929	400	26.800	40	—	—	—	—	26.840	—
15	1930	400	24.320	10	—	—	—	—	24.330	—
III. grupa — groupe										
16	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	1925	—	822	—	—	20	—	—	1.973	—
18	1929	—	1.062	—	—	—	—	20	2.720	—
19	1930	—	725	—	—	—	—	—	2.675	—
IV. grupa — groupe										
20	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	1925	—	242	—	—	—	—	—	2.742	—
22	1929	—	1.050	—	—	—	—	—	2.892	—
23	1930	—	1.050	—	—	—	—	—	5.150	—
V. grupa — groupe										
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	1929	—	—	—	—	—	—	—	25	—
27	1930	—	—	—	—	—	—	—	50	—
K o p ā — T o t a l										
28	1920	147	7.078	27	—	—	—	—	8.760	2.000
29	1921	252	20.682	36	—	—	—	—	23.677	1.522
30	1922	600	17.574	48	—	—	—	—	20.470	300
31	1923	600	10.359	48	—	—	—	—	15.375	—
32	1924	1.000	13.414	40	—	—	—	—	19.202	200
33	1925	400	14.441	48	—	20	—	20	21.188	500
34	1926	400	30.473	50	—	12	100	112	38.183	600
35	1927	400	50.458	180	5.000	12	100	112	66.630	1.500
36	1928	400	59.842	40	10.500	12	100	112	81.974	1.500
37	1929	400	75.864	40	17.100	—	—	—	106.529	1.500
38	1930	400	72.437	10	13.000	—	—	—	101.547	7.500

Nô 5. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

D i v e r s e s i n d e m n i s a t i o n s

L a b i e r i c ĩ b a i e s t ā d ģ m — E t a b l i s s e m e n t s d e b o n - o r d r e

Satiksmes ceļi, dārzi, parki, apstādījumi
Chemins de communication, jardins, parcs, plantations et
places publiques

Dārzi, parki un laukumi
Jardins, parcs et places publiques

Dārzi un parki
Jardins et
parcs

Laukumi
Places publi-
ques

Kopā
Total

Kopā
Total

Publiskas akas un
sūkņi
Puits publics et pompes

Apriņģa
des
Etablissement de
nettoyage

Aseizācija
Assainissement

Publiskas atējas
vietas
Cabinefs d'aisance
publics

Kopā
Total

Ugunsdzēsēju nozarē
Service des incendies

Kopā
Total

Nô

Nô

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

R ģ ģ a

—	—	—	—	—	—	—	—	2190	2190	—	4190	1
—	—	—	—	—	—	—	—	867	867	—	2389	2
—	80	—	80	80	—	—	—	1.140	1.140	—	1.520	3
—	115	—	115	115	—	—	—	1.378	1.378	—	1.493	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	5
—	1.170	—	1.170	1.170	—	—	—	—	—	—	1.670	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.500	8
—	4.006	—	4.006	4.006	—	—	—	720	720	—	6.226	9
—	—	—	—	—	—	—	—	720	720	—	2.220	10
—	1.200	—	1.200	1.200	—	—	—	720	720	—	9.420	11

II. grupa — groupe

164	—	—	—	164	—	—	300	—	300	—	464	12
1.000	1.105	40	1.145	2.145	—	60	—	1.009	1.069	—	3.214	13
100	3.617	20	3.637	3.737	—	—	—	2.177	2.177	—	5.914	14
100	2.421	—	2.421	2.521	—	—	—	2.575	2.575	—	5.096	15

III. grupa — groupe

125	—	—	—	125	—	16	—	—	—	16	—	141	16
500	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	500	17
300	180	—	180	480	—	—	—	—	—	—	—	480	18
300	160	—	160	460	—	—	—	—	—	—	—	460	19

IV. grupa — groupe

—	11	—	11	11	118	—	42	—	42	—	—	171	20
—	150	—	150	150	300	—	—	—	—	—	—	450	21
—	255	—	255	255	500	—	—	—	—	—	—	755	22
—	270	—	270	270	500	—	—	—	—	—	—	770	23

V. grupa — groupe

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	150	—	150	150	36	—	—	—	—	—	—	186	26
—	100	500	600	600	—	—	—	—	—	—	—	600	27

K o p ā — T o t a l

289	11	—	11	300	118	16	342	2.190	2.548	—	4.966	28
1.141	148	—	148	1.289	343	3.949	1.914	867	6.730	46	9.930	29
1.100	80	—	80	1.180	400	8.208	460	2.203	10.871	—	12.751	30
1.200	1.368	—	1.388	2.588	340	3.132	—	2.116	5.248	—	8.176	31
1.500	1.334	20	1.354	2.854	340	60	—	948	1.008	—	4.402	32
1.500	2.425	40	2.465	3.965	300	60	—	1.009	1.069	—	5.834	33
1.000	1.690	30	1.720	2.720	350	60	133	1.308	1.501	—	5.171	34
1.000	1.434	20	1.454	2.454	430	80	240	1.699	2.019	—	6.403	35
1.000	5.991	20	6.011	7.011	500	80	—	2.549	2.629	—	11.640	36
400	4.202	20	4.222	4.622	536	—	—	2.897	2.897	—	9.555	37
400	4.151	500	4.651	5.051	500	—	—	3.295	3.295	—	16.346	38

№ 5. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Ieņēmumi Recettes		P a b a l s t i												
		Valsts pabalsti — Subsidés d'Etat à:												
		Budžeta deficīta segšanai Recouvrement du déficit du budget	Aizņēmumu dzēšanai Amortissement des em- prunts	Parādu un parādu % nomaksai — Acompte des dettes et paiement des %			Uzņēmumi Entreprises	Labiērtībām Etablissement de bon- ordre	Veselības aizsardzībai Sauvègarde sanitaire	Sociālai palī- dzībai Service social		Izglītībai Instruction		Kopā Total
				parādu — dettes	procentu — intèrêts	Kopā Total				Kopā Total	Skolotāju algo- šanai Appointements aux maîtres	Kopā Total		
№	Gadi Années	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234
R i g a														
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75.000	—	100.000	175.000
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	228.311	100.000	837.473	—	209.680	1.275.464
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	266.360	866.360	360.000	360.000	1.226.360
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	180.693	180.693	500.000	500.000	680.693
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	62.501	102.501	546.000	546.000	648.501
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	7.709	102.103	102.103	660.400	606.400	770.211
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	98.819	103.819	671.000	672.500	776.319
8	1927	—	130.000	—	—	—	—	—	—	10.000	62.760	178.360	867.600	1.187.460
9	1928	—	130.000	10.239	4.116	14.355	—	—	—	10.000	48.800	231.170	900.000	1.279.025
10	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	45.000	255.508	899.000	1.168.000
11	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	61.000	294.962	1.012.000	1.316.962
II. grupa — groupe														
12	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	41.000	9.400	54.100	677.609	791.709
15	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	50.000	4.500	29.500	772.321	870.821
III. grupa — groupe														
16	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.583	—	—	2.333
17	1925	17.050	—	—	—	—	—	—	—	—	6.705	367.955	376.075	399.830
18	1929	—	—	—	—	—	3.000	3.027	18.000	9.314	14.384	467.846	512.001	550.412
19	1930	2.000	—	—	—	—	2.700	—	24.300	4.750	7.830	490.281	493.981	530.811
IV. grupa — groupe														
20	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.214	3.214	3.214
21	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	199.033	237.980	241.983
22	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	3.500	800	314.219	355.719	360.019
23	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	1.000	6.350	328.483	380.073
V. grupa — groupe														
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	500	500
25	1925	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75.052	57.052	71.052
26	1929	9.384	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217.998	259.225	268.603
27	1930	11.538	—	—	—	—	—	1.000	—	—	1.800	249.983	270.783	285.123
Kopā — Total														
28	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76.583	3.714	104.464	181.041
29	1921	203.311	—	—	—	—	—	—	—	228.311	183.981	950.298	166.706	387.700
30	1922	77.100	—	—	—	—	—	—	—	—	294.984	916.384	811.289	1.833.157
31	1923	11.424	—	—	—	—	4.000	—	—	—	180.694	206.343	1.372.370	1.638.248
32	1924	17.000	—	—	—	—	—	—	—	—	62.500	104.001	1.590.182	1.729.148
33	1925	31.050	—	—	—	—	—	—	—	—	102.103	122.808	1.783.963	2.052.597
34	1926	16.017	2.000	17.000	—	17.000	—	—	—	—	27.709	122.808	1.871.030	2.121.957
35	1927	7.199	132.793	—	—	—	—	—	—	—	98.819	112.819	1.951.458	2.218.957
36	1928	6.000	622.480	10.239	4.116	14.355	—	—	—	—	14.364	21.500	2.255.275	2.352.061
37	1929	9.384	—	—	—	—	—	—	—	—	27.000	13.500	2.444.487	2.480.237
38	1930	13.538	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	44.027	3.247.922	3.138.757

Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Ieņēmumi Recettes		Finansu operācijas — Opérations financières										
		Parādu prasības un % % Dettes et intérêts			Kapitālu un vērtspapīru izlietošana — Exploita- tion des capitaux et des valeurs mobilières			Kustamas un nekustamas mantas atsavināšana Expropriation des mobilières et des immeubles			Loterejas sarīkošana Arrangement de loteries	Kopā Total
		Parādu prasības Dettes	% nomaksa Paiement d'intérêts	Kopā Total	Kapitālu Capitaux	Vērtspapīru Valeurs mobilières	Kopā Total	Kustamās mantas Mobilières	Nekustamās mantas Immeubles	Kopā Total		
											Nē	Nē
Gadi Années												
249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261
		R i g a										
1	1920	6 000	—	6 000	14 600	—	14 600	13 000	—	13 000	—	1 990.484
2	1921	1.262	663	1.865	152.435	212	152.647	2.291	—	2.291	—	409.625
3	1922	1.070	3	1.073	—	2.902	2.902	3.420	—	3.420	—	159.696
4	1923	767	302	1.069	—	1.472	1.472	2.500	—	2.500	—	7.695
5	1924	42.316	3.053	45.369	925.249	1.009	926.258	7.850	—	7.850	—	3.043.699
6	1925	334	923	1.257	3.124.572	1.268	3.125.840	15.650	35.000	50.650	—	3.380.228
7	1926	175.308	2.306	177.614	3.510.000	7.058	3.517.058	11.200	75.000	86.200	—	4.509.438
8	1927	125.444	15.291	140.735	474.000	3.600	477.600	33.600	15.000	48.600	—	778.572
9	1928	8.265	15.200	23.465	644.390	7.354	651.744	7.350	15.100	22.450	—	2.815.634
10	1929	13.557	25.080	38.637	1.202.024	14.649	1.216.673	6.522	20.000	26.522	—	1.969.594
11	1930	96.584	24.208	120.792	71.000	28.207	99.207	4.150	20.000	24.150	—	1.127.762
		II. grupa — groupe										
12	1920	—	8	8	—	—	—	25	100	125	—	552.779
13	1925	35.462	—	35.462	30.553	—	30.553	7.300	2.000	9.300	—	239.818
14	1929	4.500	—	4.500	—	—	—	16.100	22.013	38.113	—	910.910
15	1930	6.000	—	6.000	43.563	—	43.563	12.500	62.500	75.000	—	573.443
		III. grupa — groupe										
16	1920	6.178	—	6.178	—	—	—	2.750	—	2.750	—	141.113
17	1925	2.700	4	2.704	98.600	—	98.600	4.400	111.220	115.620	—	321.039
18	1929	14.000	—	14.000	50.008	—	50.008	5.174	17.819	23.993	—	332.988
19	1930	13.108	6.124	19.232	35.250	—	35.250	8.400	15.170	23.570	—	306.081
		IV. grupa — groupe										
20	1920	2.472	—	2.472	216	—	216	—	2.850	2.850	—	92.349
21	1925	26.634	—	26.634	21.964	—	21.964	40	20	60	—	99.683
22	1929	12.810	—	12.810	30.091	—	30.091	23.083	5.750	28.833	—	286.529
23	1930	9.962	—	9.962	4.215	—	4.215	3.245	8.759	12.004	—	137.991
		V grupa — groupe										
24	1920	211	—	211	181	—	181	35	227	262	—	5.344
25	1925	2.570	—	2.570	1.293	—	1.293	—	—	—	—	52.076
26	1929	2.070	—	2.070	14.885	—	14.885	2.000	—	2.000	—	60.174
27	1930	1.553	—	1.553	6.733	—	6.733	1.250	27.464	28.714	—	115.511
		Kopā — Total										
28	1920	14.861	8	14.869	14.997	—	14.997	15.810	3.177	18.987	—	2.782.069
29	1921	31.495	627	32.122	158.547	212	158.759	64.118	2.294	66.412	—	772.551
30	1922	39.021	37	39.058	43.597	2.902	46.499	34.324	5.484	39.808	9.500	633.262
31	1923	49.489	324	49.813	104.418	1.472	105.890	42.388	114.320	156.708	—	462.418
32	1924	68.148	3.057	71.205	1.171.624	1.009	1.172.633	36.791	138.021	174.812	—	4.215.725
33	1925	67.700	927	68.627	3.276.982	1.268	3.278.250	27.390	148.240	175.630	—	4.092.844
34	1926	216.110	2.306	218.416	3.519.857	7.058	3.526.915	25.235	110.436	135.671	—	5.034.766
35	1927	203.189	15.291	218.480	542.175	3.600	545.775	41.453	50.820	92.273	—	1.624.620
36	1928	51.866	15.200	67.066	742.046	7.354	749.400	59.440	83.831	143.271	—	3.511.307
37	1929	46.937	25.080	72.017	1.297.008	14.649	1.311.657	52.879	119.582	172.461	—	3.560.195
38	1930	127.207	30.332	157.539	160.761	28.207	188.968	29.545	133.893	163.438	—	2.260.788

Total des budgets des recettes des administrations municipales de 1920 à 1930 (en ls) (suite)

I z d e v u m u a t m a k s a s — D é p e n s e s d e r e m b o u r s e m e n t s

Valsts atmaksas — Remboursement d'Etat						Pašvaldību atmaksas — Remboursement des administrations autonomes								№ №	
Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā Participation à l'entretien des inst. d'Etat						Pilsētu — Villes				Apriņķu — Distriets					
Kaŗa resora Ressort de la Guerre	Iekšlietu ministriŗas Ministère de l'Intérieur	Tieslietu ministriŗas Ministère de la Justice	Kopā Total	Veselības aizsardzība Sauvegarde sanitaire	Kopā Total	Līdzdalība valsts iestā- žu uzturēšanā Participation à l'entre- tien des institutions d'Etat	Līdzdalība izglītības ie- stāžu uzturēšanā Participation à l'entre- tien des institutions de l'instruction	Sociālais palīdzības Service social	Kopā Total	Līdzdalība valsts iestā- žu uzturēšanā Participation à l'entre- tien des institutions d'Etat	Līdzdalība izglītības ie- stāžu uzturēšanā Participation à l'entre- tien des institutions de l'instruction	Veselības aizsardzībai Service social	Kopā Total		
262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	
R ī g a															
20.000	—	—	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
7.567	—	—	7.567	—	7.567	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
8.943	—	—	8.943	—	8.943	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
8.943	—	—	8.943	—	8.943	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
8.942	—	—	8.942	—	8.942	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
8.942	—	—	8.942	—	8.942	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
160.000	—	—	160.000	—	160.000	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
159.080	131.523	—	290.553	—	290.553	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
191.970	138.360	—	330.330	—	330.330	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
200.000	211.285	—	411.285	—	411.285	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
197.000	214.000	—	411.000	—	411.000	—	—	500	500	—	—	—	—	11	
II. grupa — groupe															
75.677	850	125	76.652	—	76.652	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
21.820	4.762	—	26.582	—	26.582	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
45.930	13.084	—	59.014	—	59.014	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
39.202	7.136	—	46.338	—	46.338	—	—	—	—	3.683	—	—	3.683	15	
III. grupa — groupe															
5.405	783	—	6.188	—	6.188	—	—	—	—	—	1.200	10.715	11.950	16	
12.900	1.526	—	14.426	—	14.426	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
4.400	1.296	—	5.696	—	5.696	—	—	—	—	—	—	390	390	18	
6.190	1.296	—	7.486	—	7.486	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
IV. grupa — groupe															
301	750	—	1.051	—	1.051	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
2.49.1	1.518	—	4.009	—	4.009	—	—	—	—	336	—	—	336	21	
3.741	—	—	3.741	400	4.141	—	—	—	—	700	—	—	700	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	200	—	900	23	
V. grupa — groupe															
40	—	—	40	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	—	—	—	2.160	—	2.160	1.417	4.564	—	5.981	25	
—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	1.558	6.351	—	7.909	26	
3.025	226	—	3.251	—	3.251	—	—	—	—	2.025	6.293	—	8.318	27	
K o p ā — T o t a l															
101.423	2.383	125	103.931	—	103.931	—	—	—	—	—	1.200	10.715	11.915	28	
9.293	577	—	9.870	—	9.870	—	305	—	—	—	960	5.515	3.044	9.519	29
15.838	3.062	—	18.900	—	18.900	—	—	—	—	2.613	5.657	1.000	9.270	30	
17.666	3.408	—	21.074	—	21.074	—	—	—	—	2.277	6.069	1.040	9.386	31	
16.542	4.799	—	21.341	—	21.341	—	—	—	—	1.817	6.888	2.708	11.413	32	
43.662	6.288	—	49.950	—	49.950	—	2.160	—	2.160	1.753	4.564	—	6.317	33	
214.129	8.439	—	222.568	—	222.568	—	—	—	1.875	6.859	3.070	—	9.929	34	
219.457	139.117	—	358.574	—	358.574	—	1.305	—	1.305	4.238	2.764	—	7.002	35	
247.180	144.780	—	391.960	—	391.960	—	1.225	—	1.225	2.204	6.472	360	9.036	36	
252.821	227.183	—	480.004	—	480.004	—	1.200	—	1.200	2.258	6.351	390	8.999	37	
249.158	222.658	—	471.816	400	472.216	—	—	500	500	6.408	6.493	—	12.901	38	

Pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžetu kopsavilkums 1920. — 1930. (is) (turpinājums).

Total des budgets des administrations municipales de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

№ №	Ieņēmumi Recettes	Izdevumu atmaksas — Dépenses de remboursements										Neparedzēti ieņēmumi Recettes imprévues	Kopā Total
		Pašvaldību atmaksas Remboursement des administrations autonomes								Kopā Total	Kopā Total		
		Pagastu — Communes rurales						Kopā Total	Kopā Total				
		Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā Participation à l'entretien des institutions d'Etat	Līdzdalības pils. pārvaldes iestāžu uzturēšanā Participation à l'entretien des administrations municipales	Līdzdalība izglītības iestāžu uzturēšanā Participation à l'entretien des institutions d'instruction	Sociālajai palīdzībai Service social	Kopā Total	Kopā Total						
277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288		
R i g a													
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	4.897.336	
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	7.567	—	5.403.361	
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	8.943	—	10.422.334	
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	8.943	—	11.236.472	
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	8.942	—	15.901.104	
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	8.942	—	20.218.109	
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	160.000	—	25.137.965	
8	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	290.553	—	23.299.716	
9	1928	—	—	—	—	—	—	—	—	330.330	—	29.151.907	
10	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	411.285	—	31.488.404	
11	1930	—	—	—	—	—	—	500	—	411.500	—	32.802.202	
II. grupa — groupe													
12	1920	—	—	—	—	—	—	—	200	76.852	16.743	1.588.876	
13	1925	—	—	—	—	—	—	—	100	26.682	12.990	4.160.497	
14	1929	—	—	—	—	6.000	6.000	6.000	—	65.014	29.226	6.896.634	
15	1930	—	—	—	—	5.000	5.000	8.683	—	55.021	15.543	7.042.693	
III. grupa — groupe													
16	1920	—	—	—	—	—	—	11.915	—	18.103	326	388.787	
17	1925	—	—	377	—	—	377	377	—	14.803	23.469	2.313.468	
18	1929	—	—	—	—	—	—	390	—	6.086	10.874	3.533.502	
19	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	7.486	16.790	3.671.797	
IV. grupa — groupe													
20	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	1.051	6.850	194.756	
21	1925	—	—	—	3.000	—	3.000	3.336	—	3.336	8.084	1.225.213	
22	1929	—	—	—	2.840	—	2.840	3.540	—	7.549	20.893	2.236.326	
23	1930	—	—	—	1.420	—	1.500	2.920	—	7.961	23.593	2.257.917	
V. grupa — groupe													
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	40	144	15.727	
25	1925	260	—	—	900	—	1.160	9.301	—	9.301	1.675	370.861	
26	1929	—	—	—	2.239	—	2.239	11.348	—	11.348	6.603	935.696	
27	1930	—	—	—	1.100	—	1.100	9.418	—	12.669	7.675	1.092.605	
Kopā — Total													
28	1920	—	—	—	—	—	—	11.915	200	116.046	24.063	7.085.482	
29	1921	—	203	294	—	497	10.321	157	20.348	12.236	7.679.391		
30	1922	—	620	406	—	1.026	10.296	445	29.641	12.744	14.753.398		
31	1923	220	—	5.077	—	5.297	14.883	356	36.313	41.526	16.471.568		
32	1924	380	427	4.908	—	5.715	17.128	100	38.569	63.939	23.268.970		
33	1925	260	377	3.900	—	4.537	13.014	100	63.064	46.218	28.288.148		
34	1926	370	400	4.530	—	5.300	17.104	—	239.672	52.145	34.225.211		
35	1927	865	—	8.645	—	9.510	17.817	—	376.391	40.135	33.858.557		
36	1928	—	—	7.591	—	7.591	17.852	—	409.812	51.153	40.864.920		
37	1929	—	—	5.079	—	6.000	11.079	21.278	—	501.282	67.601	45.090.562	
38	1930	—	—	2.520	—	6.500	9.020	22.421	—	494.637	63.601	46.837.214	

I. grupa.

№ 6. Nodokļi un nodevas pilsētu pašvaldībās
 № 6. Impôts et contributions des administrations municipales

		Budžetu gadi
		Exercices
№№	Nodokļi un nodevas Impôts et contributions	
1	2	
1	I. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem	I. Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat sur:
2	1. Ienākuma	1. le revenu
3	2. Tirdzniecības un rūpniecības zīmem	2. les patentes commerciales et industrielles
4	3. Vērtības pieauguma ¹⁾	3. l'augmentation de la valeur
5	4. Patentu	4. patentes
6	5. Procentuālās peļņas	5. impôt proportionnel sur le bénéfice
7	6. Nekustamās mantas	6. immeubles
8	7. Aktu	7. dossiers
9	II. Patstāvīgie nodokļi	II. Impôts permanents
10	1. Nekustamās mantas	1. immeubles
11	2. Nekustamās mantas speciāls	2. immeubles spéciaux
12	3. Dzīvokļu	3. logements
13	4. Tirdzniecības uzņēmumu telpu	4. localités des entreprises commerc.
14	5. Tirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma	5. sur le chiffre des affaires des entreprises commerc.
15	6. Sīktirgotāju-iznēsātāju un izvadātāju	6. marchands en détail, colporteurs etc.
16	7. Ūtrupju	7. enchères
17	8. Reklamu	8. reclame
18	9. Traktieru	9. cabaret et restaurants
19	10. Patentu	10. patentes
20	11. Izpriecu	11. divertissements
21	12. Biljarda	12. billard
22	13. Mūzikas instrumentu un orķestru	13. instruments musicaux et orchestre
23	14. Mantu un pasažieru pārvadāšanas	14. transport de marchandises et de voyageurs
24	15. Rokas ratiņu	15. charrettes
25	16. Zirgu un ekipāžu	16. chevaux et équipages
26	17. Govju, kazu, aitu un cūku	17. vaches, chèvres, moutons et porcs
27	18. Supu nodoklis	18. chiens
28	19. Siltumnīcu, dārznīcību u. t. t.	19. serres-chaudes, jardinages etc.
29	20. Laivu, motorlaivu un jachtu ²⁾	20. bateaux, bateaux à moteur et yachts
30	21. Vasarnieku un peldu viesu	21. villégiateurs et baigneurs
31	22. Pierakstīšanās	22. enregistrement
32	23. Krāvu	23. chargement
33	24. Tirgus	24. marchés
34	25. Gaļas sanitārās uzraudzības	25. inspection sanitaire de viande
35	26. Būvplānu apstiprināšanas un būvdarbu atļaušanas	26. attestation de plans de construct. et permissions de constr.
36	27. Dzimtsarakstu	27. Etat civil
37	28. Pārējie	28. autres
38	III. Nodevas.	III. Contributions
39	1. Par kuģu un lielaivu pārziemošanu ostās un piestātnēs	1. hivernage
40	2. Par apliecībām un citiem dokumentiem	2. certificat et autres documents
41	3. Par tiltu un celtuvju lietošanu	3. ponts et prames
42	4. Par pilsētas svaru lietošanu	4. utilisation de la balance publique
43	5. Par īres lietām	5. affaires de loyer
44	6. Par kanalizāciju	6. canalisations
45	7. Par netīrumu un atkritumu izvešanu	7. enlevement des immondices
46	8. Par meliorāciju	8. améliorations
47	9. Par ielu, ceļu, soseju un trotuāru uzturēš. un ierikoš.	9. entretien de chemins et de rues
48	10. Par namu skursteņu slaucīšanu	10. ramonage
49	11. Nakts sarga uzturēšana	11. entretien des gardes de nuit
50	12. Zemes uzmerīšanai un nekustamas mantas taksācija	12. arpentage et taxation des immeubles
51	13. Par šķūts kļausu atvietošanu	13. équivalent pour carriage de corvée
52	14. Par ielu pastiprinātu nolietošanu	14. utilisation des rues par le trafic d'automobiles
53	IV. Soda naudas	IV. Amendes
54	Kopā	Total

1) Līdz 1927. gadam pie šī nodokļa pieskaitīja arī obligāciju nodokli un līdz 1928. gadam — 1% atsavināšanas — pamatnodokli
 2) Līdz 1928. gadam pie šī nodokļa pieskaitīja arī velosipēdu, motociklētu un automobiļu nodokli.

II. grupa. — II groupe.

№ №	1928.—1930. caurmērā en moyenne											
	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1928.—1930. caurmērā en moyenne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	42.906	100 646	701.996	702.670	918.500	1.071.348	1.240 807	1.319 751	1.473.052	1.382.200	1.432.050	1.429.101
2	9.853	63.372	114.000	152.000	224.000	262.411	432.767	322.000	436.515	390 000	419.000	415.172
3	22.670	27.972	84.686	64.700	69.500	87.402	89.518	94 400	93.700	93.000	88.000	91.567
4	5.040	9.000	34.000	33.220	31.520	40.100	49.000	41.500	39.000	24.000	38.200	33.733
5	3.856	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	280 000	288.000	376.500	438.155	335.533	256 500	255.263	263.000	257.000	258.421
7	—	—	188.180	162.180	213.180	234.180	317.289	584.170	621.574	584.000	601.000	602.191
8	1.487	302	1.130	2.570	3.800	9.100	16.700	21.181	27.000	28.200	28.850	28.017
9	152.303	353.805	554.919	691.215	924.721	1.061.969	1.151.459	1.261.304	1.277.681	1.294.409	1.405.708	1.325 932
10	21.804	50.664	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	10.677	24.140	44.600	70.000	114.000	135.500	146.000	136.000	124 800	131.500	198.400	151.567
13	1.619	2.605	13.200	19.350	21 300	29.800	34.800	36.950	41.500	43.950	48.200	44.550
14	—	69.367	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	157	151	234	6	16	50	100	140	180	180	130	163
16	243	1.206	1.620	1.320	1.450	1.250	1.100	2.060	2.250	2.250	670	1.723
17	4.991	5.622	14.000	8 000	8 760	9.450	12.650	12.000	13.800	14.100	14.550	14.150
18	19.976	36.769	98.555	85.600	131.800	146.800	131.700	169.600	191.900	197.315	212.000	200 405
19	—	17.988	17.940	26.950	29.800	35.050	37.591	27.419	28.000	27.305	28.390	27.898
20	32.303	33 283	72 200	81.200	114.600	166.041	209.000	232.045	243.300	255.000	269.700	256.000
21	—	740	1.140	1.070	980	950	930	1.030	1.140	1.170	1.200	1.170
22	75	437	810	466	610	600	550	700	680	700	710	697
23	2.136	1.813	6.946	4.480	6.310	7.300	6.800	7.000	5.800	5.600	4.570	5 323
24	—	206	306	6	55	55	60	60	60	50	50	53
25	1 242	5.841	12.100	9.690	10.800	11.900	13.350	13.740	12.900	12.600	12.100	12 533
26	3.005	7.992	14.000	9.419	6.600	6.700	8.600	7.500	6 100	4.725	4.235	5.020
27	766	1.265	3.160	6.175	7.850	8.450	9.800	11.500	11.500	11.200	10.550	11.083
28	101	163	314	420	480	465	465	660	750	760	570	693
29	1.060	2.051	11.300	5.700	9.600	14.275	22.220	27.770	23.500	490	575	8.188
30	10	49	104	100	100	50	75	75	130	—	1.500	815
31	3.027	8.198	17.400	11.100	11.400	10.600	9.400	8.800	9.900	10.100	11.020	10.340
32	10.191	9.552	41 800	87.500	150.000	133.000	103.400	119.500	123.500	141.000	146.500	137.000
33	21.428	49.980	131.259	198.699	227.876	261.232	321.010	350.675	332.948	334.804	344 278	337.343
34	6.054	14.913	37.215	49.094	53.324	64.051	62.888	76.510	81.233	80.160	79.285	80.226
35	94	913	3.456	3.440	3.410	4.000	3.670	3.970	4.420	5.550	6.475	5.482
36	—	1.001	9.060	11.520	13.600	14.400	15.300	15.600	17.390	13.900	10 050	13.780
37	11.307	6 896	2.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	6.177	12.270	50.006	92.007	96.851	126.993	103.162	149.515	137.759	129.818	142.298	136 625
39	7	27	100	100	100	50	50	50	50	50	10	37
40	113	4.420	9.800	8 080	7.910	6.885	7 550	8.330	9.350	10.860	11.450	10.553
41	2.002	1.484	15.164	24.750	29.722	44.016	42.528	41.200	42.409	42.408	47.208	44.008
42	1.719	619	2.042	5.566	6.034	6.420	8.634	10.285	10.700	10.500	10.500	10.567
43	—	—	—	2.600	2.600	8.800	5.600	7.350	8.200	8 100	7.480	7.910
44	120	2.325.	7.390	37.740	30.020	44.672	38.600	50.100	66.950	57.800	65.600	63.450
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	25	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	1.662	1.354	6.010	6.000	6.000	6.000	200	30.100	100	100	100	100
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	529	2.028	9.500	9.771	14.465	1.720	—	2.100	—	—	—	—
53	5.303	2.481	2.260	6.895	9.574	18.184	30.256	35.300	36.500	56 300	46.850	46 550
54	206.689	469.202	1.309.181	1.492.787	1.949.646	2 278.494	2.525.684	2.765.870	2.924.992	2.862.727	3.026.906	2.938.208

III. grupa. — III groupe.

№№г												1928.—1930.
	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	caurmerā en moyenne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	31.738	28.500	188.670	244.754	307.468	408.698	482.756	665.209	724.470	743.134	715.131	727.578
2	23.603	6.170	40.026	57.597	83.185	92.422	115.824	155.700	162.900	155.580	132.400	150.293
3	3.893	11.297	38.452	23.919	25.707	30.750	38.190	41.085	42.000	43.700	39.700	41.800
4	1.580	10.971	5.227	4.425	7.850	12.300	19.100	18.159	18.300	11.400	7.300	12.333
5	2.612	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	57.768	95.466	98.725	120.415	127.580	132.718	140.800	124.000	112.031	125.610
7	—	—	46.951	62.345	89.701	147.571	173.062	309.437	349.100	397.982	412.900	386.661
8	50	62	246	1.002	2.300	5.240	9.000	8.110	11.370	10.472	10.800	10.881
9	108.920	194.709	292.153	372.954	480.128	553.827	622.553	711.413	716.665	810.826	853.688	793.726
10	32.107	24.856	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	3.500	2.283	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	10.384	16.870	31.400	47.772	93.775	123.359	120.011	114.949	107.800	126.701	148.100	127.534
13	—	3.492	7.092	8.163	12.117	14.524	17.924	19.167	25.950	25.053	22.550	24.514
14	7.500	29.694	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	41	144	204	126	150	310	310	290	230	20	44	98
16	41	124	188	142	135	219	100	155	260	370	220	285
17	3.419	1.190	1.611	1.306	1.975	2.610	3.390	6.622	7.180	9.531	9.900	8.870
18	15.973	29.752	51.456	58.200	68.370	84.925	91.610	98.410	103.510	128.999	156.050	129.520
19	—	6.285	21.270	24.467	27.916	29.595	29.423	18.470	18.625	24.370	24.520	22.505
20	7.959	13.982	26.810	29.265	32.882	35.520	47.320	49.040	60.440	68.777	72.700	67.306
21	50	218	286	406	486	536	506	506	586	670	610	622
22	—	98	164	342	349	352	304	286	286	446	610	447
23	15	1.065	1.814	2.621	3.580	4.670	4.070	3.820	4.550	5.110	3.580	4.413
24	19	100	204	200	200	200	200	200	200	100	100	133
25	4.657	7.034	9.625	9.042	11.270	11.291	14.897	17.230	14.995	13.573	14.590	14.386
26	1.310	10.371	11.809	10.197	10.821	10.998	10.645	12.510	10.095	8.113	7.300	8.503
27	512	585	908	1.885	2.305	2.410	2.524	3.280	4.200	4.704	5.085	4.663
28	205	1.091	760	420	240	340	400	9.540	5.090	7.976	7.450	6.839
29	198	583	1.051	1.856	2.732	3.950	5.275	5.204	7.290	1.940	1.490	3.573
30	9.370	11.090	35.705	46.610	63.959	65.684	93.560	135.700	110.600	126.945	129.050	122.198
31	750	4.913	6.974	9.100	10.157	10.006	10.936	10.706	9.426	9.075	9.250	9.250
32	4.000	4.640	6.773	16.317	20.700	22.550	30.148	40.200	33.680	37.300	29.699	33.560
33	10.498	17.439	58.644	72.318	86.092	93.934	102.882	122.666	148.732	161.417	162.995	157.715
34	2.254	5.351	11.322	20.170	19.950	24.950	25.620	31.178	31.005	38.600	39.400	36.335
35	158	425	865	1.285	1.342	1.490	1.840	1.800	2.540	3.561	3.857	3.325
36	—	882	4.322	10.740	8.625	9.404	8.118	9.484	9.395	7.475	4.520	7.130
37	—	152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	3.477	5.848	15.774	25.251	29.374	36.134	45.955	69.355	50.398	34.648	37.478	40.842
39	—	4	10	10	10	10	20	30	30	30	30	30
40	504	960	2.025	2.260	4.758	4.582	3.774	4.390	3.234	5.828	2.971	4.011
41	1.857	2.813	5.560	13.300	13.600	13.720	16.350	16.820	17.055	17.770	16.005	16.943
42	116	77	347	1.096	1.521	2.896	2.495	2.345	2.400	2.355	2.420	2.392
43	—	—	—	—	1.485	6.525	4.630	3.100	3.455	4.015	3.940	3.803
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	4.000
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	—	—	—	—	500	—	—	—	—	1.000	—	3.056
48	1.000	1.994	2.832	2.832	3.100	3.780	3.700	3.000	2.357	1.500	1.000	1.619
49	—	—	—	2.994	2.200	1.941	1.900	141	—	—	—	—
50	—	—	5.000	2.759	2.200	2.500	13.086	39.529	21.867	2.150	2.000	8.672
51	—	—	—	—	—	180	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	333	827	1.982	2.910	10.570	11.871	14.970	16.994	20.230	20.829	15.576	18.878
54	144.468	229.884	498.579	645.869	827.540	1.010.530	1.166.234	1.462.971	1.511.763	1.609.437	1.621.873	1.581.024

IV. grupa. — IV groupe.

N ^o N ^o	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1928.—1930. caurmēra en moyenne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	10.742	24 925	111.870	163.839	203.063	274.704	330.791	416.461	489.205	516.236	531.510	512.317
2	4.112	6.403	19.320	46.567	59.184	71.115	88.072	108.973	121.378	133.192	117.810	124.127
3	4.189	13.759	26.207	25.170	26.965	33.785	42.400	43.800	49.097	48.869	45.850	47.938
4	791	4.442	2.847	3.280	2.300	4.900	4.420	5.560	5.554	5.510	5.000	5.355
5	1.465	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	35.308	48.101	67.788	96.199	104.648	107.333	112.546	117.875	117.500	115.974
7	—	—	27.768	40.298	45.736	66.835	87.116	143.335	192.260	203.040	237.040	210.780
8	185	321	420	423	1.090	1.870	4.135	7.460	8.370	7.750	8.310	8.143
9	49.002	127.860	187.532	255.903	346.177	407.634	463.473	501.081	545.577	572.413	590.090	569.360
10	13.595	18.825	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	1.662	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	3.979	12.115	28.311	49.488	81.491	95.333	106.624	120.742	126.848	138.079	144.726	136.551
13	—	1.680	3 039	5.387	8.616	12.243	13.355	16.826	20.390	22.663	24.152	22.402
14	2.500	22.201	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	—	164	10	—	—	10	10	10	10	10	10	10
16	90	226	680	695	960	830	610	630	583	485	495	521
17	1.074	493	773	1.288	1.009	1.580	2.515	3.485	3.315	3.717	4.305	3.779
18	8.783	18.288	36.330	38.866	60.916	70.180	77.370	88.795	107.394	121.095	135.297	121.262
19	—	6.155	18.335	22.630	28.345	30.705	28.855	18.515	17.380	23.310	25.580	22.090
20	3.159	5.130	9.791	14.100	15.235	18.712	24.030	24.055	27.363	28.460	30.768	28.864
21	6	103	348	370	420	410	430	490	580	640	680	633
22	—	40	38	68	84	64	58	48	24	123	24	57
23	10	27	100	495	430	560	1.105	627	630	635	545	603
24	—	—	—	—	—	—	—	10	6	—	—	6
25	2.939	5.953	9.668	11.484	13.648	15.442	15.838	16.814	15.596	13.811	13.938	14.448
26	1.401	6.843	10.273	10.923	10.451	9.194	9.715	8.622	8.121	7.423	8.595	8.046
27	489	877	1.593	1.806	2.421	2.776	2.839	3.122	3.422	3.400	3.068	3.297
28	150	451	654	1.809	1.734	2.171	2.667	3.147	2.980	2.500	2.867	2.782
29	100	310	648	1.006	1.685	2.083	2.703	3.760	5.217	333	235	1.929
30	15	—	—	30	20	4	—	—	—	—	—	—
31	237	1.281	2.878	3.149	2.830	3.315	3.073	3.255	3.915	3.053	3.050	3.339
32	—	304	1.300	5.000	4.400	6.000	17 060	24.230	31.530	26.390	23.200	27.040
33	8 265	22.151	50.997	68.842	89.613	108.407	133.260	140.151	138.050	145.579	139.016	140.882
34	514	2.560	7.975	12.381	15.662	19.432	13.932	15.397	23.023	23.190	23.985	23.399
35	34	118	311	942	866	1.833	1.823	1.760	1 833	2 584	2 204	2.207
36	—	183	3.480	5.144	5.341	6.350	5.600	6.590	7.367	4.930	3.350	5.215
37	—	1.382	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	1.401	8.863	29.150	18.012	56 729	31.185	36.477	42.624	36.836	39.945	28.867	35.216
39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	28	679	1.795	2.332	4 350	3.925	4.160	3.745	4.361	3.401	3.530	3.764
41	1.338	7.021	24.340	11.200	10.063	7.310	9.550	8.615	9.775	11.950	13.935	11.887
42	35	70	100	152	610	910	995	1 557	1.235	2.014	1.734	1.661
43	—	—	—	—	300	5.030	2.840	2.564	2.205	2.060	1.840	2.035
44	—	152	—	—	—	100	1.000	1.500	6.130	6.130	2.868	5.043
45	—	—	720	800	600	600	600	800	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	810	810	810	—	810
47	—	91	—	—	25.631	3.100	3.300	20	10	170	—	90
48	—	—	—	—	1 679	—	1.112	2.503	1.200	—	—	1.200
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	850	2.195	3.528	13.496	10.210	12.920	20.310	10.910	13.410	4.780	9.700
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	—	—	—	—	200	200	—	180	200
53	349	418	1.320	1.471	3.135	4.610	10.750	13.510	13.587	13.685	12.824	13.365
54	61.494	162.066	329.872	439.225	609.104	718.133	841.491	973.676	1.085.205	1.142.279	1.163.291	1.130.258

V. grupa. — V groupe.

NēNē	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1928.—1930. caurmēra en moyenne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1.337	1.924	29.012	27.299	46.475	57.589	88.322	142.477	183 871	204.108	217.923	201.967
2	108	298	4.470	4.428	15.303	18.338	28.041	42.887	48.086	50.329	51.384	49.933
3	626	1.511	5.099	3.932	5.907	3.897	5.199	9.646	16.686	18.626	19.460	18.257
4	400	115	730	310	476	631	896	2.646	2.830	3.630	3.292	3.251
5	203	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	9.918	7.567	12.144	18.146	29.552	38.825	46.083	48.967	48.348	47.799
7	—	—	8.795	11.062	12.585	16.578	24.449	45.138	67.351	79.701	92.299	79.784
8	—	—	—	—	60	5	185	3.335	2 835	2.855	3.140	2.943
9	5.861	32.389	44.361	69.520	109.778	142.309	179 287	211.000	242.215	275.409	308.253	275.292
10	1.540	4.151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	95	2.915	6.665	13.887	23.773	35.996	50.853	55.606	56 124	66 290	74.550	65 655
13	123	1.417	1.738	2.303	5.768	8.791	11.406	11.679	13.167	13.980	16 409	14.519
14	247	4.957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	2	44	56	390	90	60	60	60	130	80	110	107
16	2	82	183	449	575	1.085	504	429	545	167	180	297
17	14	182	315	290	94	190	251	524	610	610	825	682
18	1.488	5.782	11.239	15.006	22.416	25.182	28.100	36.207	41 800	56.105	62 385	53.450
19	—	2.454	4.490	8.338	11 891	12.382	11.670	14.546	18 270	15.180	15.280	16.243
20	351	1.755	2.741	3.100	4.570	6.140	7.013	7.500	9.935	8.865	9.365	9.388
21	1	6	—	30	50	50	90	180	125	145	110	127
22	7	88	114	58	64	90	58	63	58	63	67	63
23	4	57	102	20	645	735	820	1.560	1.380	1.080	1.170	1.210
24	—	—	—	—	—	—	10	10	30	50	50	43
25	546	1.666	3.498	5.350	6.661	8.991	11 112	11.207	11.542	11.643	11.829	11.671
26	335	2.586	4.759	7.153	9.083	10.832	10.727	11.017	10.764	11.480	11.199	11.148
27	91	292	508	852	935	1.196	1.301	1.644	1.866	1.863	2.233	1.987
28	3	42	99	134	152	152	563	981	1.317	775	1.195	1.096
29	5	106	158	259	660	947	1.471	1.552	2.051	180	250	827
30	—	9	60	200	2.800	3.540	6 100	6 200	11.700	22.600	32.550	22.283
31	5	290	491	641	1.342	1.490	1.715	1.982	1.892	2.560	2.802	2.418
32	—	200	200	—	—	—	2.000	1.500	8.050	9 400	9.200	8.883
33	1.001	2.472	5 556	9.445	14 136	17.438	26.652	36.851	41.328	38.259	43.454	41.017
34	—	—	420	528	2.888	5.218	4.814	7.400	6.650	10.750	9.750	9.050
35	1	22	22	62	182	307	759	674	1.128	1.661	2.014	1.601
36	—	400	855	1.062	1.021	1.497	1.238	1.228	1.683	1.623	1.276	1.527
37	—	414	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	218	567	1.546	3.646	3.804	6.426	17.832	15.911	15.898	15.941	19.234	17.025
39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	23	398	1.016	1.894	2.024	2.706	2.716	3.098	3.655	3.418	3 665	3.579
41	—	—	—	—	100	100	1.825	2 300	4.770	3.070	3.320	3.720
42	—	—	—	—	80	80	45	40	40	40	110	63
43	—	—	—	—	60	1.336	1.034	571	656	461	490	536
44	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	180	169	530	528	300	1.434	1.432	1.432	1.672	1.672	2.209	1.851
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	—	—	1.098	1.000	500	10.510	8.200	3.850	4.600	9.200	5.550
51	—	—	—	126	240	270	270	270	255	280	240	259
52	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	2.400	—	2.200
53	2	166	277	193	828	1.070	1.792	3.253	5.335	6.703	5.561	5.867
54	7.418	35.046	75.196	100.658	160.885	207.394	287 233	372.641	447.319	502 161	550.971	500.151

№ 7. **Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (1s).**

№№ pēc kārtas	Nodokļi un nodevas Impôts et contributions	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļa Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat							Patstāvīgie nodokļi						
		Ienākuma Sur le revenu	Tirdzniecības un rūpniecības zīmju Sur les patentes commerciales et industrielles	Vērtības pieaugums Sur l'augmentation de la valeur	Procentuālās peļņas Impôt proportionnel sur le bénéfice	Nekustamas mantas Sur immeubles	Aktu Dossiers	Kopā Total	Dzīvokļu Logements	Tirdzniecības uzņēmumu telpu Localités des entrepr. commerc.	Sīktirgotāju iznesātāju un izvadātāju Marchands en détail, colporteurs etc.	Ūtrupju Enchères	Reklāmu Reclame	Traktieru Cabarets et restaurants	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	Rīga	2.700.060	340.000	100.000	1.730.000	3.725.000	80.000	8.675.000	1.000.000	330.000	—	20.000	100.000	540.000	
2	Liepāja	240.000	40.500	15.000	150.000	310.000	10.000	765.500	90.000	17.500	—	100	5.030	80.600	
3	Daugavpils	56.000	18.500	11.500	35.000	108.000	8.650	237.650	40.000	13.500	—	—	4.550	42.000	
4	Jelgava	80.000	22.500	8.000	42.000	125.000	7.500	285.000	50.000	12.000	—	500	4.000	51.000	
5	Ventspils	43.100	6.500	3.700	30.000	58.000	2.700	143.900	18.400	5.200	130	70	1.000	39.000	
6	Rēzekne	120.000	8.500	—	20.230	46.000	6.000	100.731	16.000	6.000	—	—	400	12.400	
7	Valmiera	25.000	3.500	1.200	20.000	40.000	1.000	90.700	32.000	3.200	—	50	500	31.000	
8	Rīgas-Jūrmala	23.400	5.000	2.000	21.000	160.000	100	211.500	12.500	3.000	—	20	4.300	23.500	
9	Cēsis	15.000	5.000	600	9.000	45.000	700	75.300	20.800	2.000	—	—	1.000	27.950	
10	Tukums	11.000	5.600	1.300	11.300	33.000	600	62.800	11.600	3.300	—	50	1.000	21.000	
11	Kuldīga	9.000	3.800	800	8.000	27.000	700	49.300	16.000	2.400	—	50	1.900	16.300	
12	Jēkabpils	11.000	2.800	200	7.000	14.000	800	35.800	9.500	1.000	20	—	250	11.050	
13	Ludza	7.000	3.500	500	8.500	14.400	500	34.400	9.000	700	—	—	—	3.290	
14	Sloka	9.000	2.000	700	6.000	25.000	400	43.100	12.000	600	24	50	450	6.400	
15	Grīva	2.000	—	—	1.000	8.500	—	11.500	9.300	350	—	—	100	3.160	
16	Bauska	5.400	3.000	500	6.300	29.000	400	44.600	12.000	2.500	—	—	200	7.300	
17	Rūjiena	11.000	2.200	300	9.000	16.300	600	39.400	15.000	1.300	—	50	150	11.400	
18	Saldus	7.000	2.500	100	8.200	19.000	600	37.400	5.500	2.000	—	100	600	6.000	
19	Kraslava	6.000	2.500	—	9.000	8.450	200	26.150	6.000	500	—	—	—	2.200	
20	Talsi	8.000	3.500	—	11.000	18.000	500	41.000	19.000	1.700	—	—	800	13.920	
21	Alūksne	9.500	3.100	—	9.900	12.750	400	35.650	5.400	1.200	—	5	75	8.760	
22	Smiltene	7.000	2.600	—	6.300	15.000	750	31.650	10.000	1.000	—	20	120	8.900	
23	Gulbene	6.000	2.600	100	6.000	8.000	100	22.800	8.000	1.600	—	5	—	12.000	
24	Aizpute	12.060	4.000	1.100	7.300	15.640	600	40.700	10.010	2.360	—	90	840	11.170	
25	Valka	6.000	2.000	—	3.200	14.000	100	25.300	8.000	750	—	10	300	10.500	
26	Līvāni	5.000	2.500	100	5.600	7.800	800	21.800	9.500	1.200	—	—	100	2.590	
27	Krustpils	4.850	2.500	—	5.000	7.000	1.000	20.350	2.500	700	10	—	300	960	
28	Limbaži	3.500	1.000	100	3.500	10.000	200	18.300	6.500	500	—	10	120	7.200	
29	Auce	2.500	2.750	200	3.500	14.000	150	23.100	3.500	1.200	—	150	150	6.500	
30	Pļaviņas	4.000	2.500	—	5.500	8.000	800	20.800	9.000	2.000	—	5	100	5.900	
31	Jaunjelgava	6.500	2.600	1.000	7.500	7.000	300	24.900	1.500	1.000	—	—	—	2.900	
32	Madona	10.500	2.000	—	7.500	17.100	800	37.900	8.316	1.842	—	30	250	10.672	
33	Dobeles	3.000	2.000	1.500	3.200	10.000	10	19.710	5.000	800	—	20	200	6.425	
34	Strenči	2.500	400	—	2.600	3.700	—	9.200	7.000	3.060	—	—	100	7.440	
35	Sabīle	1.500	1.100	—	4.000	5.500	—	12.100	2.800	375	—	—	—	6.000	
36	Kārsava	2.400	2.000	—	4.500	5.500	500	14.900	7.000	1.650	—	—	—	1.050	
37	Priekš	3.000	1.500	400	3.000	4.000	500	12.400	4.000	750	—	—	20	750	
38	Subata	1.600	610	10	2.000	1.550	50	5.820	3.250	140	—	20	—	1.300	
39	Kandava	3.000	500	100	2.000	4.560	—	10.160	3.000	400	—	—	30	6.200	
40	Vārakļāni	5.000	2.000	—	4.500	4.500	850	16.850	5.000	700	—	—	—	600	
41	Balvi	5.000	1.500	—	2.650	4.000	1.100	14.250	2.870	400	—	—	—	940	
42	Sigulda	4.290	700	1.652	2.000	10.000	40	18.682	6.700	1.150	—	20	100	3.270	
43	Mazsalaca	3.340	1.000	—	1.490	2.500	—	8.330	5.075	184	—	—	—	6.000	
44	Vīļāni	3.200	1.300	—	3.000	3.500	50	11.050	2.500	500	—	—	—	1.540	
45	Priekule	1.200	800	—	1.700	3.300	—	7.000	2.600	390	—	—	—	1.375	
46	Ogre	2.550	500	1.000	2.100	9.500	—	15.650	5.200	1.000	—	—	130	6.220	
47	Viesīte	4.000	900	—	2.600	2.200	—	9.700	2.500	1.500	—	125	—	4.150	
48	Ilūkste	750	400	—	850	850	—	2.850	900	150	—	—	—	200	
49	Valdemārpils	700	1.200	—	1.000	2.000	—	4.900	1.800	150	—	5	15	1.600	
50	Grobiņa	1.000	900	—	1.800	3.900	—	7.600	1.655	650	—	—	—	2.500	
51	Ape	1.200	600	—	1.300	2.350	—	5.450	3.200	200	—	—	30	2.200	
52	Kēmeri	600	330	120	1.500	6.000	—	8.550	600	1.000	—	—	300	2.150	
53	Ainaži	2.500	500	—	2.000	5.000	—	10.000	1.700	600	50	—	—	300	
54	Salacgrīva	800	190	—	500	2.400	—	3.890	1.900	1.100	—	—	—	1.800	
55	Piltene	400	230	10	300	2.100	—	3.040	450	60	60	10	—	1.320	
56	Durbe	450	160	—	400	2.500	—	3.510	600	150	—	—	—	3.000	
57	Lejasciems	404	140	—	558	889	50	2.041	2.250	150	—	—	100	480	
		3.420.594	533.010	153.792	2.264.879	5.068.239	131.100	11.571.614	1.565.776	441.311	294	21.565	129.580	1.105.732	

N° 7. Impôts et contributions par villes en 1930 (ls).

- Impôts permanents

N ^o	Patentu Patentes	Izprieču Divertissements	Billarda Billard	Muzikas instrumentu un orķestru Instruments musicaux et orchestre	Mantu un pasažieru parvādasanas Transport de marchan- disés et de voyageurs	Rokas rāfīņu Charrettes	Zirgu un ekipažu Chevaux et equipages	Govju, kazu, aitu u. cūku Vaches chèvres, moutons et porcs	Suņu Chiens	Siltumnīcu un dār- niecību Serres-chaudes et jardi- nages	Laivu, motorlaivu un jachtu Bâteaux, bateaux à moteur et yachts	Vasarņieku un peldu viesu Villégiateurs et baig- neurs	Pierakstīšanās Enregistrement	Krāvu Chargement	Tirgošanās uz ielām un laukumiem Commerce ambulante et aux marchés	Ģaļas sanitārās pār- raudzības Inspection sanitaire de viande	Būvplānu apstiprinās, un būvdarbu atļaušana Attestation de plans de construction et permis- sions de construction
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	52.000	1.300.000	1.100	1.500	—	—	40.000	—	20.000	—	2.400	—	20.000	500.000	925.900	310.600	12.000
2	12.000	110.000	500	300	2.900	50	600	2.000	5.000	170	300	—	3.000	80.000	107.890	26.515	2.100
3	7.750	46.700	290	120	1.800	—	2.500	435	1.350	—	125	—	1.600	13.500	96.096	25.070	575
4	6.640	83.000	250	200	300	—	6.000	1.800	3.200	400	150	—	5.000	7.000	123.300	27.000	3.500
5	2.000	30.000	160	90	470	—	3.000	—	1.000	—	—	—	1.420	4.6000	16.992	700	300
6	3.600	17.000	120	—	—	—	420	400	100	—	—	—	1.100	6.000	28.675	6.000	1.500
7	1.380	15.000	100	50	—	—	2.000	1.000	750	—	—	—	300	4.700	21.760	8.500	200
8	10.000	8.300	60	260	1.200	100	1.120	100	1.300	—	1.000	128.000	6.000	4.000	39.100	—	600
9	3.340	10.800	80	—	—	—	3.000	500	625	—	—	—	500	3.000	12.144	6.000	250
10	1.680	7.000	80	100	100	—	1.300	500	1.200	—	—	—	200	3.000	21.280	15.000	250
11	1.300	5.600	80	20	100	—	3.000	1.000	700	300	—	—	300	—	14.000	—	100
12	600	3.000	40	—	80	—	750	800	50	—	—	—	100	200	7.000	2.500	100
13	820	350	—	30	1.300	—	—	800	40	50	40	—	200	1.600	12.976	—	200
14	1.200	5.500	50	150	200	—	1.000	700	300	100	350	—	400	7.500	6.000	1.400	300
15	600	150	—	—	600	—	2.000	1.500	20	7.000	100	—	150	299	60	—	375
16	2.000	4.000	100	—	—	—	800	300	200	500	—	—	200	—	21.000	5.000	100
17	840	1.500	—	—	—	—	1.200	400	200	—	—	—	150	1.500	3.420	900	100
18	1.500	2.500	120	—	—	—	800	180	200	50	20	—	500	—	11.500	5.000	70
19	500	300	—	—	—	—	320	180	50	1.000	—	—	100	—	14.800	600	300
20	1.680	2.000	—	—	—	—	600	300	150	—	—	—	150	2.000	10.000	—	200
21	3.420	2.350	60	—	50	—	530	432	160	272	55	—	105	2.500	5.300	4.500	100
22	1.200	1.900	60	—	—	—	1.000	400	200	125	—	—	100	1.200	5.250	1.000	100
23	1.100	2.500	20	6	—	—	1.000	1.000	150	30	—	—	500	2.200	7.200	3.000	150
24	1.730	1.750	140	—	—	—	1.460	1.063	220	520	—	—	150	1.100	8.400	265	100
25	1.740	1.200	—	—	100	—	1.200	1.500	100	—	—	—	200	2.000	1.260	2.000	40
26	1.500	400	—	—	—	—	300	200	150	—	—	—	100	1.600	3.000	720	100
27	890	500	20	—	60	—	500	300	100	300	50	—	200	3.000	1.836	200	50
28	820	500	—	—	—	—	1.100	700	250	—	—	—	70	—	4.740	—	10
29	2.040	2.000	40	—	50	—	400	150	150	—	—	—	125	1.300	12.010	—	200
30	1.500	1.700	—	—	75	—	700	350	300	70	50	—	100	1.700	4.500	—	300
31	1.940	1.000	40	—	200	—	1.400	440	180	—	50	—	100	—	4.000	800	—
32	780	2.168	60	12	—	—	328	520	168	—	—	—	—	2.500	7.800	—	60
33	400	2.500	20	6	10	—	300	180	140	—	10	—	200	600	13.000	—	224
34	1.140	350	—	24	—	—	660	525	375	300	10	—	60	600	1.996	1.200	150
35	1.420	500	20	—	—	—	1.000	400	300	—	—	—	200	—	3.640	400	20
36	500	150	20	—	600	—	200	400	50	—	—	—	100	—	3.224	—	350
37	800	20	—	—	—	—	140	250	30	—	—	—	20	—	4.000	—	200
38	900	50	—	—	60	—	800	880	10	—	—	—	20	—	4.082	—	24
39	600	400	—	—	—	—	800	700	150	—	—	350	—	—	3.000	3.000	30
40	600	100	—	—	—	—	300	400	—	—	—	—	20	—	600	—	100
41	400	250	—	—	—	—	320	180	85	—	—	—	250	—	1.300	600	50
42	820	500	—	6	400	—	500	300	150	60	—	1.200	250	800	1.200	1.500	350
43	600	150	—	—	—	—	159	103	48	20	—	—	120	—	1.300	—	15
44	720	—	—	—	60	—	70	100	30	—	—	—	75	700	5.050	300	25
45	500	900	—	—	—	—	300	425	80	—	—	—	—	100	3.200	900	200
46	680	3.000	40	6	50	—	750	400	155	725	—	5.200	190	1.200	2.500	200	100
47	1.260	1.200	—	—	—	—	90	102	60	—	—	—	112	1.000	2.377	—	20
48	300	100	—	—	—	—	700	1.104	—	—	—	—	—	—	900	—	—
49	300	25	20	6	—	—	650	450	75	—	—	—	20	—	500	300	70
50	500	150	10	25	—	—	300	250	100	70	—	—	—	—	450	—	—
51	840	300	—	—	—	—	300	500	80	—	—	—	35	400	770	600	30
52	200	200	—	—	—	50	250	250	120	20	—	25.000	1.150	1.000	1.500	700	100
53	200	160	—	—	—	—	1.000	1.200	150	—	40	—	10	3.000	20	—	—
54	500	400	—	—	—	—	700	600	60	—	200	—	100	400	325	—	—
55	300	75	—	—	—	—	1.300	1.270	50	—	—	—	—	—	260	—	5
56	300	300	—	—	—	—	450	260	25	—	—	—	20	—	260	—	10
57	900	85	—	—	—	—	90	150	50	—	—	—	50	—	900	50	165
732	145.770	1.682.533	3.700	2.911	9.865	200	92.457	31.329	40.936	12.082	4.950	163.100	46.122	708.599	1.615.643	463.020	26.568

Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (1s) (turp.) — Impôts et contributions par villes en 1930 (1s) (suite)

№ №	Nodevas — Contributions																Soda naudas Amendes	No kopsummas De la somme total
	Dzimsarakstu Etat civil	Kopā Total	Kuģu un lielaivju pār- ziemošanas Hivernage	Aplicību un citu dokumentu Certificat et autres documents	Tiltu un ceļvāju Ponts et prames	Mēru un svaru Poids et mesures	Ires lietas Affaires de loyer	Kanalizācijas Canalisations	Netrumu un atkritumu izvešanas Enlèvement des immondices	Ielu un ceļu uzturēšan. Entretien des rues et des chemins	Dūmvadu tīrīšanas Ramonage	Zemes uzņemšanas un taksācijas Arpentage et taxation de terre	Šķūts Voiturage	Ielu un ceļu lietošanas Utilisation des rues et des chemins	Kopā Total			
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49		
1	45.000	5.220.500	—	113.340	160.000	54 400	73 200	416.000	43.800	—	—	—	—	895.740	117.450	14.908.690		
2	3.000	548.025	10	500	200	3.800	2.500	40 000	—	—	—	—	—	47.110	509	1.361.135		
3	3.250	302.711	—	7.700	10.360	2.500	2.100	18.800	—	—	—	—	—	41.460	24.700	606.521		
4	2.000	387.240	—	2 000	—	4.200	2.100	6.800	—	—	—	—	—	15.100	19.850	707.190		
5	1.800	167.732	—	1.250	36.648	—	730	—	—	—	—	—	—	38.628	1.800	352.060		
6	1.000	100.715	—	121	—	100	720	—	—	—	—	—	—	941	2.000	204.387		
7	600	123.090	—	100	—	—	350	4.000	—	—	—	—	—	4.450	4.500	222.740		
8	600	245.060	—	910	—	—	1.500	—	—	—	—	—	—	8.522	2.700	467.782		
9	550	92.789	—	250	—	500	400	—	—	—	—	—	—	1.150	1.300	170.539		
10	550	88.590	—	300	—	1.500	150	—	—	—	—	—	—	1.950	500	153.840		
11	350	63.500	—	300	—	—	250	—	—	—	—	—	—	550	700	114.050		
12	200	37.240	—	250	6.455	250	150	—	—	—	—	—	—	7.105	100	80.245		
13	100	30.896	—	300	—	—	200	—	—	—	—	—	—	1.500	2.776	69.572		
14	220	45.694	20	40	1.500	70	200	—	—	—	—	—	—	1.830	300	90.924		
15	350	26.114	10	400	8 050	—	20	—	—	—	—	—	—	9.480	700	47.794		
16	150	56.359	—	100	2.250	—	100	—	—	—	—	—	—	2.450	3.416	106.816		
17	200	38.310	—	400	—	—	100	—	—	—	—	—	—	500	800	79.010		
18	300	36.940	—	50	—	300	100	—	—	—	—	—	—	2.550	1.550	78.440		
19	150	27.000	—	400	2 050	—	100	—	—	—	—	—	—	500	—	56.210		
20	200	52.700	—	500	—	—	100	—	—	—	—	—	—	600	500	94.800		
21	390	35.664	—	50	—	—	110	—	—	—	—	—	—	160	—	71.474		
22	250	32.825	—	50	—	—	50	—	—	—	—	—	—	100	750	65.325		
23	300	40.761	—	200	—	—	100	—	—	—	—	—	—	800	400	64.761		
24	400	41.768	—	250	—	150	250	—	—	—	—	—	—	1.230	800	84.498		
25	50	30.950	—	40	—	600	50	—	—	—	—	—	—	690	500	57.440		
26	110	21.570	—	60	—	225	84	100	—	—	—	—	—	469	500	44.339		
27	150	12.626	—	250	6 500	200	60	—	—	—	—	—	—	7.010	708	40.694		
28	100	22.620	—	30	—	—	50	—	—	—	—	—	—	1.773	600	43.293		
29	50	30.015	—	100	—	—	50	1.693	—	—	—	—	—	1.505	750	55.370		
30	—	28.350	—	350	2.000	200	100	1.175	—	—	—	—	—	2.750	800	52.700		
31	250	15.800	—	500	900	—	100	—	—	—	—	—	—	1.500	100	42.300		
32	200	35.706	—	—	—	200	300	—	—	—	—	—	—	500	400	74.506		
33	100	30.135	—	200	—	—	20	—	—	—	—	—	—	1.220	250	51.315		
34	60	25.050	—	500	—	—	30	—	—	—	—	—	—	1.330	400	35.980		
35	200	17.275	—	260	—	—	50	—	—	—	—	—	—	310	100	29.785		
36	120	15 414	—	210	—	—	30	—	—	—	—	—	—	240	600	31.154		
37	—	10.980	—	600	—	—	10	—	—	—	—	—	—	910	330	24.620		
38	50	11.586	—	200	—	—	20	—	—	—	—	—	—	1.132	500	19.038		
39	50	18.710	—	50	—	—	30	—	—	—	—	—	—	1.080	250	30.200		
40	—	8.420	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	250	26.120		
41	250	7.895	—	150	—	—	25	—	—	—	—	—	—	175	900	23.220		
42	—	19.276	—	200	2.000	—	40	—	—	—	—	—	—	2.240	300	40.498		
43	50	13.824	—	30	—	—	30	—	—	—	—	—	—	60	350	22.564		
44	75	11.745	—	50	—	—	50	—	—	—	—	—	—	100	200	23.095		
45	80	11.150	—	30	—	—	10	—	—	—	—	—	—	577	10	18.737		
46	60	27.806	—	280	—	40	25	—	—	—	—	—	—	7.345	200	51.001		
47	—	14.496	—	150	—	—	60	—	—	—	—	—	—	210	250	24.656		
48	—	4.354	—	50	—	—	20	—	—	—	—	—	—	70	50	7.324		
49	25	6.011	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.025	600	12.536		
50	—	7.460	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	46	15.136		
51	—	9.485	—	65	—	50	25	—	—	—	—	—	—	140	100	15.175		
52	50	34.640	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	43.300		
53	—	8.430	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	18.440		
54	—	8.085	—	30	1.320	—	20	—	—	—	—	—	—	1.370	—	13.345		
55	40	5.200	—	25	—	—	10	—	—	—	—	—	—	35	80	8.355		
56	36	5.411	—	10	—	—	5	—	—	—	—	—	—	15	20	8.956		
57	130	5.550	—	100	—	20	—	—	—	—	—	—	—	120	25	7.736		
	64.196	8.378.239	40	134.956	240.468	69.164	86.900	488.468	43.800	5.112	3.209	51.080	240	180	1.123.617	198.261	21.271.731	

№ 8. Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (procentos).

Nēnē pēc kārtas Pilsētas Villes	Nodokļi un nodevas Impôts et contributions	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļa Paiements supplém. ou partie de l'impôt d'Etat							Patstāvīgie nodokļi						
		Ienākuma Sur le revenu	Tirdzniecības un rūpniecības zīmju Sur les patentes commerciales et industrielles	Vērtības pieaugums Sur l'augmentation de la valeur	Procentuālais palēpas Impôt proportionnel sur le bénéfice	Nekustamas mantas Sur immeubles	Aktu Dossiers	Kopa Total	Dzīvokļu Logements	Tirdzniecības uzņēmumu teipu Localités des entrepr. commerc.	Sīktirgotāju iznesātāju un izvadātāju Marchands en détail, colporteurs etc.	Ūtrpju Enchères	Reklāmu Reclame	Traktieru Cabarets et restaurans	
															10
1	Rīga	18,1	2,3	0,7	11,6	25,0	0,5	58,2	6,7	2,2	—	0,1	0,7	3,6	
2	Liepāja	17,6	3,0	1,1	11,0	22,8	0,7	56,2	6,6	1,3	—	0,0	0,4	5,9	
3	Daugavpils	9,2	3,1	1,9	5,8	17,8	1,4	39,2	6,7	2,2	—	—	0,8	6,9	
4	Jelgava	11,3	3,2	1,1	5,9	17,7	1,1	40,3	7,1	1,7	—	0,1	0,6	7,2	
5	Ventspils	12,2	1,8	1,1	8,5	16,5	0,8	40,9	5,2	1,5	0,0	0,0	0,3	11,1	
6	Rēzekne	9,8	4,2	—	9,9	22,5	2,9	49,3	7,8	2,9	—	—	0,2	6,1	
7	Valmiera	11,2	1,6	0,5	9,0	18,0	0,4	40,7	14,4	1,4	—	0,0	0,2	13,9	
8	Rīgas-Jūrmala	5,0	1,1	0,4	4,5	34,2	0,0	45,2	2,7	0,7	—	0,0	0,9	5,0	
9	Cēsis	8,8	2,9	0,3	5,3	26,4	0,4	44,1	12,2	1,2	—	—	0,6	16,4	
10	Tukums	7,2	3,6	0,8	7,3	21,5	0,4	40,8	7,2	2,1	—	0,0	0,7	13,7	
11	Kuldīga	7,9	3,3	0,7	7,0	23,7	0,6	43,2	14,0	2,1	—	0,0	1,7	14,3	
12	Jēkabpils	13,7	3,5	0,3	8,7	17,4	1,0	44,6	11,8	1,3	0,0	—	0,3	13,8	
13	Ludza	10,1	5,0	0,7	12,2	20,7	0,7	49,4	12,9	1,0	—	—	—	4,7	
14	Sloka	9,9	2,2	—	6,6	27,5	0,4	47,4	13,2	0,7	0,0	0,1	0,5	7,1	
15	Grīva	4,2	—	—	2,1	17,8	—	24,1	19,5	0,7	—	—	0,2	6,6	
16	Bauska	5,1	2,8	0,5	5,9	27,1	0,4	41,8	11,2	2,3	—	—	0,2	6,8	
17	Rūjiena	13,9	2,8	0,4	11,4	20,6	0,8	49,9	19,0	1,6	—	0,1	0,2	14,4	
18	Saldus	8,9	3,2	0,1	10,5	24,2	0,8	47,7	7,0	2,5	—	0,1	0,8	7,6	
19	Krāslava	10,7	4,4	—	16,0	15,0	0,4	46,5	10,7	0,9	—	—	—	3,9	
20	Talsi	8,5	3,7	—	11,6	19,0	0,5	43,3	20,1	1,8	—	—	0,8	14,7	
21	Alūksne	13,3	4,3	—	13,9	17,8	0,6	49,9	7,6	1,7	—	0,0	0,1	12,3	
22	Smiltene	10,7	4,0	—	9,6	23,0	1,2	48,5	15,3	1,6	—	0,0	0,2	13,6	
23	Gulbene	9,3	4,0	0,1	9,3	12,4	0,1	35,2	12,4	2,5	—	0,0	—	18,5	
24	Aizpute	14,3	4,7	1,3	8,7	18,5	0,7	48,2	11,8	2,8	—	0,1	0,9	13,2	
25	Valka	10,4	3,5	—	5,5	24,4	0,2	44,0	13,9	1,3	—	0,0	0,5	18,2	
26	Līvāni	11,3	5,7	0,2	12,6	17,6	1,8	49,2	21,4	2,7	—	—	0,2	5,9	
27	Krustpils	11,9	6,1	—	12,3	17,2	2,5	50,0	6,1	1,7	0,0	—	0,7	2,4	
28	Limbāži	8,1	2,3	0,2	8,1	23,1	0,5	42,3	15,0	1,2	—	0,0	0,3	16,6	
29	Auce	4,5	5,0	0,3	6,3	25,3	0,3	41,7	6,3	2,2	—	0,3	0,3	11,7	
30	Pļaviņas	7,6	4,8	—	10,4	15,2	1,5	39,5	17,1	3,8	—	0,0	0,2	11,2	
31	Jaunjelgava	15,4	6,2	2,4	17,7	16,5	0,7	58,9	3,6	2,4	—	—	—	6,8	
32	Madona	14,1	2,7	—	10,1	22,9	1,1	50,9	11,2	2,5	—	0,0	0,3	14,3	
33	Dobele	5,9	3,9	2,9	6,2	19,5	0,0	38,4	9,7	1,6	—	0,0	0,4	12,5	
34	Strenči	7,0	1,1	—	7,2	10,3	—	25,6	19,5	8,5	—	—	0,3	20,7	
35	Sabīle	5,0	3,7	—	13,4	18,5	—	40,6	9,4	1,3	—	—	—	20,1	
36	Kārsava	7,7	6,4	—	14,4	17,7	1,6	47,8	22,5	5,3	—	—	—	3,4	
37	Preiļi	12,2	6,1	1,6	12,2	16,2	2,1	50,4	16,2	3,0	—	—	0,1	3,1	
38	Subāta	8,4	3,2	0,0	10,5	8,2	0,3	30,6	17,1	0,7	—	0,1	—	6,8	
39	Kandava	9,9	1,7	0,3	6,6	15,1	—	33,6	9,9	1,3	—	—	0,1	20,5	
40	Varakļāni	19,1	7,7	—	17,2	17,2	3,3	64,5	19,1	2,7	—	—	—	2,3	
41	Balvi	21,5	6,5	—	11,4	17,2	4,8	61,4	12,4	1,7	—	—	—	4,0	
42	Sigulda	10,6	1,7	4,1	4,9	24,7	0,1	46,1	16,6	2,8	—	0,1	0,3	8,1	
43	Mazsalaca	14,8	4,4	—	6,6	11,1	—	36,9	22,5	0,8	—	—	—	26,6	
44	Vīļāni	13,9	5,6	—	13,0	15,1	0,2	47,8	10,8	2,2	—	—	—	6,7	
45	Priekule	6,4	4,3	—	9,1	17,6	—	37,4	13,9	2,1	—	—	—	7,3	
46	Ogre	5,0	1,0	2,0	4,1	18,6	—	30,7	10,2	2,0	—	—	0,2	12,2	
47	Viesīte	16,2	3,7	—	10,5	8,9	—	39,3	10,1	6,1	—	0,5	—	16,8	
48	Ilūkste	10,2	5,5	—	11,6	11,6	—	38,9	12,3	2,0	—	—	—	2,7	
49	Valdemārpils	5,6	9,6	—	8,0	15,9	—	39,1	14,3	1,2	—	0,0	0,1	12,8	
50	Grobiņa	6,6	5,9	—	11,9	25,8	—	50,2	10,9	4,3	—	—	—	16,5	
51	Ape	7,9	3,9	—	8,6	15,5	—	35,9	21,1	1,3	—	—	0,2	14,5	
52	Kēmeri	1,4	0,8	0,3	3,5	13,8	—	19,8	1,4	2,3	—	—	0,7	5,0	
53	Ainaži	13,6	2,7	—	10,8	27,1	—	54,2	9,2	3,2	0,3	—	—	1,6	
54	Salacgrīva	6,0	1,4	—	3,7	18,0	—	29,1	14,2	8,2	—	—	—	13,5	
55	Piltene	4,8	2,8	0,1	3,6	25,1	—	36,4	5,4	0,7	0,7	0,1	—	15,8	
56	Durbe	5,0	1,8	—	4,5	27,9	—	39,2	6,7	1,7	—	—	—	33,5	
57	Lejasciems	5,2	1,8	—	7,2	11,5	0,7	26,4	29,1	1,9	—	—	1,3	6,2	
	Kopā — Total	16,1	2,5	0,7	10,7	23,8	0,6	54,4	7,3	2,1	0,0	0,1	0,6	5,2	

N° 8. Impôts et contributions par villes en 1930 (pourcentage).

- Impôts permanents

N ^o	Patentu Patentes	Izpriecu Diverfissements	Billarda Billard	Muzikas instrumentu un orkestru Instruments musicaux et orchestre	Mantu un pasažieru parvadašanas transport de marchan- dises et de voyageurs	Rokas ratiņu Charrettes	Zirgu un ekipažu Chevaux et equipages	Govju, kazu, aitū u cūku Vaches, chèvres, moutons et porcs	Suņu Chiens	Siltumnīcu un dār- niecību Serres-chaudes et jardi- nages	Laivu, motorlaivu un jachtu Bâteaux, bateaux à moteur et yachts	Vasarnīeku un paldu viesu Villégiateurs et baig- neurs	Pierakstīšanas Entregistrement	Krāvu Chargement	Tirgošanas uz ielām un iaukumiem Commerce ambulante et aux marchés	Galas sanitāras pār- raudzības Inspection sanitaire de viande	Būvplānu apstiprināš. un būvdarbu atļaušana Attestation de plans de construction et permis- sions de construction
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	0,4	8,7	0,0	0,0	—	—	0,3	—	0,1	—	0,0	—	0,1	3,4	6,2	2,1	0,1
2	0,9	8,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,4	—	0,0	—	0,2	5,9	7,9	1,9	0,2
3	1,3	7,7	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,1	0,2	0,0	0,0	0,3	0,2	2,2	15,9	4,1	0,1
4	0,9	11,7	0,0	0,0	0,2	—	0,8	0,2	0,4	0,2	0,0	—	0,7	1,0	17,4	3,8	0,5
5	0,6	8,5	0,0	0,0	0,1	—	0,9	—	0,3	—	0,0	—	0,4	13,1	4,8	0,2	0,1
6	1,8	8,3	0,1	—	—	—	0,2	0,2	0,1	—	—	—	0,5	2,9	14,0	2,9	0,8
7	0,6	6,7	0,1	0,0	—	—	0,9	0,5	0,3	—	—	—	0,2	2,1	9,8	3,8	0,1
8	2,1	1,8	0,0	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0	0,3	—	0,2	27,4	1,3	0,9	8,3	—	0,1
9	2,0	6,3	0,0	—	—	—	1,8	0,3	0,4	—	—	—	0,3	1,8	7,1	3,5	0,1
10	1,1	4,5	0,0	0,1	0,1	—	0,8	0,3	0,8	—	—	—	0,1	2,0	13,8	9,7	0,2
11	1,1	4,9	0,1	0,0	0,1	—	2,6	0,9	0,6	0,3	—	—	0,3	—	12,3	—	0,1
12	0,8	3,7	0,0	—	0,1	—	0,9	1,0	0,1	—	—	—	0,1	0,3	8,7	3,1	0,1
13	1,2	0,5	—	0,0	1,9	—	—	1,1	0,1	0,1	0,1	—	0,3	1,4	18,7	—	0,3
14	1,3	6,0	0,1	0,2	0,2	—	1,1	0,8	0,3	0,1	0,4	—	0,4	8,2	6,6	1,5	0,3
15	1,3	0,3	—	—	1,3	—	4,2	3,1	0,1	14,6	0,2	—	0,3	0,6	0,1	—	0,8
16	1,9	3,7	0,1	—	—	—	0,7	0,3	0,2	0,5	—	—	0,2	—	19,7	4,7	0,1
17	1,1	1,9	—	—	—	—	1,5	0,5	0,3	—	—	—	0,2	1,9	4,3	1,1	0,1
18	1,9	3,2	0,2	—	—	—	1,0	0,2	0,3	0,1	0,0	—	0,6	—	14,7	6,4	0,1
19	0,9	0,5	—	—	—	—	0,6	0,3	0,1	1,7	—	—	0,2	—	26,3	1,1	0,5
20	1,8	2,1	—	—	—	—	0,6	0,3	0,2	—	—	—	0,2	—	10,5	—	0,2
21	4,8	3,3	0,1	—	0,1	—	0,7	0,6	0,2	0,4	0,1	—	0,1	3,5	7,4	6,3	0,1
22	1,8	2,9	0,1	—	—	—	1,5	0,6	0,3	0,2	—	—	0,2	1,8	8,0	1,5	0,2
23	1,7	3,9	0,0	0,0	—	—	1,6	1,5	0,2	0,1	—	—	0,8	3,4	11,1	4,6	0,2
24	2,1	2,1	0,2	—	—	—	1,7	1,3	0,3	0,6	—	—	0,2	1,3	9,9	0,3	0,1
25	3,0	2,1	—	—	0,2	—	2,1	2,6	0,2	—	—	—	0,4	3,5	2,2	3,5	0,1
26	3,4	0,9	—	—	—	—	0,7	0,5	0,3	—	—	—	0,2	3,6	6,8	1,6	0,2
27	2,2	1,2	0,1	—	0,2	—	1,2	0,7	0,3	0,7	0,1	—	0,5	7,4	4,5	0,5	0,1
28	1,9	1,2	—	—	—	—	2,5	1,6	0,6	—	—	—	0,2	—	10,9	—	0,0
29	3,7	3,6	0,1	—	0,1	—	0,7	0,3	0,3	—	—	—	0,2	2,3	21,7	—	0,3
30	2,8	3,2	—	—	0,2	—	1,3	0,7	0,6	0,1	0,1	—	0,2	3,2	8,5	—	0,6
31	4,6	2,4	0,1	—	0,5	—	3,3	1,0	0,4	—	0,1	—	0,2	—	9,5	1,9	—
32	1,0	2,9	0,1	0,0	—	—	0,4	0,7	0,2	—	—	—	—	3,4	10,5	—	0,1
33	0,8	4,9	0,0	0,0	0,0	—	0,6	0,3	0,3	—	0,0	—	0,4	1,3	25,3	—	0,4
34	3,2	1,0	—	0,1	—	—	1,8	1,4	1,0	0,8	0,0	—	0,2	1,7	5,5	3,3	0,4
35	4,8	1,7	0,1	—	—	—	3,3	1,3	1,0	—	—	—	0,7	—	12,2	—	0,1
36	1,6	0,5	0,1	—	1,9	—	0,6	1,3	0,2	—	—	—	0,3	—	10,3	—	1,1
37	3,3	0,1	—	—	—	—	0,6	1,0	0,1	—	—	—	0,1	—	16,2	—	0,8
38	4,7	0,3	—	—	0,3	—	4,2	4,6	0,1	—	—	—	0,1	—	21,4	—	—
39	2,0	1,3	—	—	—	—	2,7	2,3	0,5	—	—	1,2	—	—	9,9	10,0	—
40	2,3	0,4	—	—	—	—	1,1	1,5	—	—	—	—	—	—	2,3	—	0,4
41	1,7	1,1	—	—	—	—	1,4	0,8	0,3	—	—	—	1,1	—	5,6	—	0,2
42	2,0	1,2	—	0,0	0,9	—	1,2	0,7	0,4	0,1	—	3,0	0,6	2,0	3,0	3,7	0,9
43	2,6	0,7	—	—	—	—	0,7	0,5	0,2	0,1	—	—	0,5	—	5,8	—	0,1
44	3,1	—	—	—	0,3	—	0,3	0,4	0,1	—	—	—	0,3	3,1	21,9	1,3	0,1
45	2,7	4,8	—	—	—	—	1,6	2,3	0,4	—	—	—	0,5	0,5	17,6	4,8	1,1
46	1,3	5,9	0,1	—	0,1	—	1,5	0,8	0,3	1,4	—	10,2	0,4	2,3	4,9	0,4	0,2
47	5,1	4,9	—	—	—	—	0,4	0,4	0,2	—	—	—	0,5	4,1	9,6	—	0,1
48	4,1	1,4	—	—	—	—	9,5	15,1	—	—	—	—	—	—	12,3	—	—
49	2,4	0,2	0,2	0,0	—	—	5,2	3,6	0,6	—	—	—	0,2	—	4,0	2,4	0,5
50	3,3	1,0	0,1	0,2	—	—	2,0	1,6	0,7	0,4	—	—	—	—	3,0	—	—
51	5,5	2,0	—	—	—	—	2,0	3,3	0,5	—	—	—	—	2,6	5,1	4,0	0,2
52	0,5	0,5	—	—	—	0,1	0,6	0,6	0,3	0,0	—	—	—	2,3	3,5	—	0,2
53	1,1	0,9	—	—	—	—	5,4	6,5	0,8	—	0,2	—	—	16,3	0,1	—	—
54	3,7	3,0	—	—	—	—	5,3	4,5	0,5	—	1,5	—	—	0,8	2,4	—	—
55	3,6	0,9	—	—	—	—	15,6	15,2	0,6	—	—	—	—	—	3,1	—	0,0
56	3,3	3,4	—	—	—	—	5,0	2,9	0,3	—	—	—	0,2	—	2,9	—	0,1
57	11,6	1,1	—	—	—	—	1,2	1,9	0,7	—	—	—	0,7	—	11,6	0,7	2,1
	0,7	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,8	0,2	3,3	7,6	2,2	0,1

Nodokļi un nodevas pa pilsētām 1930. (procentos) (turpinājums).

Impôts et contributions par villes en 1930 (pourcentage) (suite).

		Nodevas — Contributions																
		Dzimisrakstu Etat civil	Kopā Total	Kugu un lieliavu pār- zīmošanas Hivernage	Aplieciņu un citu dokumentu Certificat et autres documents	Tiltu un ceļuvju Ponts et prames	Mēru un svaru Poids et mesures	Ires lietas Affaires de loyer	Kanalizācijas Canalisations	Netirumu un atkritumu izvešanas Enlèvement des immondices	Ielu un ceļu uzturēšan. Entretien des rues et des chemins	Dūmvadu tīrīšanas Ramonage	Zemes uzmerīšanas un iekšsacijas Arpentage et taxation de terre	Šķīti Voiturage	Ielu un ceļu lietošanas Utilisation des rues et des chemins	Kopā Total	Soda naudas Amendes	No kopsummas De la somme total
		33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
1	0,3	35,0	—	0,7	1,1	0,4	0,5	2,8	—	0,3	—	—	0,2	—	—	6,0	0,8	70,1
2	0,2	40,3	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	2,9	—	—	—	—	0,0	—	—	3,5	0,0	6,4
3	0,5	49,9	—	1,3	1,7	0,4	0,4	3,1	—	—	—	—	—	—	—	6,8	4,1	2,9
4	0,3	54,8	—	0,3	—	0,6	0,3	0,9	—	—	—	—	—	—	—	2,1	2,3	3,3
5	0,5	47,6	—	0,4	10,4	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	11,0	0,5	1,7
6	0,5	49,3	—	0,0	—	0,0	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	0,4	1,0	1,0
7	0,3	55,3	—	0,0	—	—	—	0,2	1,8	—	—	—	—	—	—	2,0	2,0	1,0
8	0,1	52,4	—	0,2	—	—	0,3	—	—	—	—	—	—	—	—	1,8	0,6	2,2
9	0,3	54,4	—	0,2	—	0,3	0,2	—	—	—	0,9	—	0,4	—	—	0,7	0,8	0,8
10	0,4	57,6	—	0,2	—	1,0	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,3	0,3	0,7
11	0,3	55,7	—	0,3	—	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	0,5	0,6	0,5
12	0,3	46,4	—	0,3	8,1	0,3	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	8,9	0,1	0,4
13	0,1	44,4	—	0,4	—	—	0,3	—	—	—	—	—	—	—	—	2,2	4,0	0,3
14	0,3	50,3	0,0	0,0	1,7	0,1	0,2	—	—	—	1,5	—	—	—	—	2,0	0,3	0,4
15	0,7	54,6	0,0	0,8	16,8	—	0,1	—	—	—	—	2,1	—	—	—	19,8	1,5	0,2
16	0,1	52,7	—	0,1	2,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	2,3	3,2	0,5
17	0,3	48,5	—	0,5	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,6	1,0	0,4
18	0,4	47,1	—	0,0	—	0,4	0,1	—	—	—	—	—	2,7	—	—	3,2	2,0	0,4
19	0,3	48,0	—	0,7	3,7	—	0,2	—	—	—	—	—	0,9	—	—	5,5	—	0,3
20	0,2	55,6	—	0,5	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,6	0,5	0,4
21	0,5	49,9	—	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	—	0,3
22	0,4	50,2	—	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	1,1	0,3
23	0,5	63,0	—	0,3	—	—	0,1	—	—	—	—	—	0,8	—	—	1,2	0,6	0,3
24	0,5	49,4	—	0,3	—	0,2	0,3	—	—	—	—	—	0,7	—	—	1,5	0,9	0,4
25	0,1	53,9	—	0,1	—	1,0	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,2	0,9	0,3
26	0,2	48,6	—	0,2	—	0,5	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	1,1	1,1	0,2
27	0,4	31,0	—	0,6	16,0	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	17,2	1,8	0,2
28	0,2	52,2	—	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	4,1	1,4	0,2
29	0,1	54,2	—	0,2	—	—	0,1	—	3,9	—	—	—	—	—	0,3	2,7	1,4	0,3
30	—	53,8	—	0,6	—	—	0,2	—	2,1	—	—	—	—	—	—	5,2	1,5	0,2
31	0,6	37,4	—	1,2	—	2,1	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	3,5	0,2	0,2
32	0,3	47,9	—	—	—	0,3	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	0,7	0,5	0,4
33	0,2	58,7	—	0,4	—	—	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	2,4	0,5	0,2
34	0,2	69,6	—	1,4	—	—	0,1	—	—	—	—	—	2,2	—	—	3,7	1,1	0,2
35	0,7	58,0	—	0,9	—	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	1,1	0,3	0,1
36	0,4	49,5	—	0,7	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,8	1,9	0,2
37	—	44,6	—	2,4	—	—	0,1	—	—	—	—	—	1,2	—	—	3,7	1,3	0,1
38	0,3	60,8	—	1,1	—	—	0,1	—	—	—	—	3,5	—	1,3	—	6,0	2,6	0,1
39	0,2	62,0	—	0,2	—	—	0,1	—	—	—	—	3,3	—	—	—	3,6	0,8	0,2
40	—	32,2	—	2,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,3	1,0	0,1
41	1,1	34,0	—	0,6	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,7	3,9	0,1
42	—	47,6	—	0,5	4,9	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	5,5	0,8	0,2
43	0,2	61,3	—	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	1,6	0,1
44	0,3	50,9	—	0,2	—	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	0,4	0,9	0,1
45	0,4	59,5	—	0,2	—	—	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	3,1	0,0	0,1
46	0,1	54,5	—	0,5	—	0,1	0,1	—	—	—	—	2,9	—	—	—	14,4	0,4	0,2
47	—	58,8	—	0,6	—	—	0,3	—	—	—	—	—	13,7	—	—	0,9	1,0	0,1
48	—	59,4	—	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,0	0,7	0,0
49	0,2	47,9	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	8,0	—	—	8,2	4,8	0,1
50	—	49,3	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,3	0,1
51	—	62,5	—	0,4	—	0,3	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	0,9	0,7	0,1
52	0,1	80,0	—	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	—	—	0,2	—	0,2
53	—	45,7	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	—	0,1
54	—	60,6	—	0,2	9,9	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	10,3	—	0,1
55	0,5	62,2	—	0,3	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,4	1,0	0,0
56	0,4	60,4	—	0,1	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,2	0,0
57	1,7	71,8	—	1,3	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	0,3	0,0
	0,3	39,4	0,0	0,6	1,1	0,3	0,4	2,4	0,2	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	5,3	0,9	100,0	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s).

№ Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie izdevumi — Dépenses administratives										
		Centrālo pārvaldes orgānu uzturēšana — Entretien des organes d'administration centrale										
		Atalgojumi — Appointements										
		Pašvaldības orgāniem — Organes des municipalités						to starpā — dont:				Kopā Total
		domes conseil	valde administrations	pilsētas galvam maire	revīzijas komisijai commission de revision	Kopā Total	Pašvaldības orgānu tehnikam personālam un kalpotājiem Personnel technique et employés	Parejam pils. centrālām iesādēm un komisijām Autres institutions cen- trale et commissions municipales	statistikai pār- valdei bureau de stati- stique	zemes ierīcības komitejai comité locale de la réforme agraire		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
I. grupa — groupe												
1	1920	—	24.295	2.343	4.131	28.426	16.471	7.105	7.105	—	52.002	
2	1921	—	23.097	2.343	5.383	28.480	11.366	9.198	4.909	—	49.044	
3	1922	—	38.220	5.400	7.680	45.900	21.649	18.582	7.931	—	86.131	
4	1923	—	47.840	6.000	13.440	61.280	25.863	16.975	9.775	—	104.118	
5	1924	—	56.480	7.200	15.360	71.840	33.727	32.718	12.665	1.680	138.285	
6	1925	—	72.216	9.375	20.406	92.622	56.866	45.173	16.739	9.424	194.661	
7	1926	—	82.564	10.920	22.752	105.316	52.003	41.991	18.228	—	199.310	
8	1927	—	86.076	11.964	24.283	110.359	84.376	43.670	21.160	4.320	238.405	
9	1928	—	100.732	11.964	24.528	125.260	78.014	60.796	19.651	—	264.070	
10	1929	—	89.672	12.084	27.252	116.924	82.870	64.677	21.837	—	264.471	
11	1930	—	94.080	12.660	28.584	122.664	81.440	67.483	22.139	—	271.587	
II. grupa — groupe												
12	1920	—	9.302	3.136	—	9.302	42.771	750	—	—	52.823	
13	1925	—	57.004	16.519	2.700	59.704	103.778	3.124	—	624	166.606	
14	1929	—	87.094	23.400	4.818	91.912	127.062	4.568	—	428	223.542	
15	1930	—	90.421	25.314	8.068	98.489	137.793	1.420	—	270	237.702	
III. grupa — groupe												
16	1920	105	17.966	4.404	—	18.071	24.583	492	—	—	43.146	
17	1925	—	57.685	21.458	734	58.419	121.007	3.959	—	1.695	183.385	
18	1929	—	73.503	26.312	1.582	75.085	175.813	2.810	—	510	253.708	
19	1930	—	85.480	29.444	1.550	87.030	172.253	2.600	—	—	261.883	
IV. grupa — groupe												
20	1920	75	9.813	4.076	—	9.888	13.009	—	—	—	22.897	
21	1925	595	44.203	25.157	336	45.134	86.532	5.147	—	2.939	136.813	
22	1929	642	64.444	38.396	711	65.797	132.579	2.956	—	1.096	201.332	
23	1930	712	62.056	36.338	770	63.538	142.415	3.700	1.000	50	209.653	
V. grupa — groupe												
24	1920	—	1.306	1.085	—	1.306	1.746	—	—	—	3.052	
25	1925	684	16.646	10.484	272	17.602	31.977	1.824	—	1.004	51.403	
26	1929	1.442	37.348	21.504	357	39.147	69.915	1.240	—	—	110.302	
27	1930	1.272	38.263	22.620	224	39.759	79.785	1.849	—	225	121.393	
Kopā — Total												
28	1920	180	62.682	15.044	4.131	66.993	98.580	8.347	7.105	—	173.920	
29	1921	1.140	79.054	20.902	6.107	86.301	121.852	13.957	4.909	2.430	222.110	
30	1922	1.324	148.827	46.812	8.586	158.737	210.662	28.804	7.931	6.794	398.203	
31	1923	1.184	164.477	57.169	14.115	179.776	256.346	26.000	9.775	3.787	462.122	
32	1924	1.425	203.902	70.375	22.788	228.115	312.855	45.871	12.665	6.528	586.841	
33	1925	1.279	247.754	82.993	24.448	273.481	400.160	59.227	16.739	15.686	732.868	
34	1926	1.460	299.198	100.761	29.558	330.216	425.233	54.737	18.228	2.424	810.186	
35	1927	1.594	330.495	112.869	30.491	362.580	504.536	61.005	21.160	5.778	928.121	
36	1928	1.628	349.708	118.083	30.973	382.309	519.852	75.629	19.651	1.588	977.790	
37	1929	2.084	352.061	121.696	34.720	388.865	588.239	76.251	21.837	2.034	1.053.355	
38	1930	1.984	370.300	126.376	39.196	411.480	613.686	77.052	23.139	545	1.102.218	

Braukšanas izde-

№ 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls)

Administratīvie izdevumi — Dépenses administratives

Centrālo pārvaldes orgānu uzturēšana — Entretien des organes d'administration centrale

Ceļu izdevumi Dépenses routières			Ārstniecības izdevumi Dépenses pour traitement médical	Reprezentācijas izdevumi Frais de représentation	Dalību naudas un konferences Quotes-parts et conférence					Prāvu vešanas un ekspertīzes izdevumi Procédures et dépenses d'expertise	Kanceļijas izdevumi Rétribution de chanceries	Informācijas materiālu publicēšana Publication du matériel d'information	Statistisku ziņu levākšana Recueillement des données statistique	Inventāra uzturēšana un iegāde Entretien et acquisition de l'inventaire	to starpā dont:	to starpā dont:	№ №
Brankšanas izdevumi Dépenses de voyage	Komandējumi Frais d'envoi de service	Kopā Total			Latvijas pils, savienība vai kongresa biroja Union des villes de Lettonie ou bureau du congrés	Starptautiskā pilsetu savienība Union internationale des villes	Kopā Total										
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			
I. grupa — groupe																	
—	—	—	—	1.500	—	—	—	—	1.100	—	—	50	—	1			
76	—	76	—	2.588	—	—	—	—	1.543	—	—	15	—	2			
7.006	—	7.006	—	1.000	—	—	—	—	3.130	—	—	300	—	3			
5.612	—	5.612	—	2.400	—	—	—	—	6.430	—	—	9.119	8.419	4			
5.412	—	5.412	—	2.400	4.000	—	4.000	—	13.300	5.800	15.000	7.178	6.138	5			
5.412	7.500	12.912	—	2.400	15.000	—	15.000	—	11.794	6.400	15.180	6.190	5.000	6			
5.412	7.500	12.912	—	5.400	23.040	—	23.040	15.000	25.901	18.800	—	10.640	8.000	7			
4.900	7.500	12.400	—	8.400	24.050	—	24.050	9.000	21.459	13.800	—	15.300	12.500	8			
4.400	20.000	24.400	3.400	2.400	24.000	250	24.250	18.555	22.243	13.800	1.700	15.340	12.500	9			
600	15.000	15.600	3.400	2.400	22.000	250	22.250	4.000	57.663	32.600	3.000	17.390	14.000	10			
600	20.000	20.600	3.400	2.400	25.000	250	25.250	5.000	29.925	15.300	5.500	20.890	15.000	11			
II. grupa — groupe																	
1.215	—	1.215	—	2.150	—	—	—	250	5.331	—	—	411	—	12			
8.320	—	8.320	—	4.220	2.500	—	2.500	3.000	11.146	—	—	5.378	500	13			
9.492	—	9.492	—	6.720	4.720	—	4.720	4.600	17.116	—	—	11.294	6.968	14			
8.675	—	8.675	—	6.420	5.615	—	5.615	4.000	18.320	450	—	9.148	5.760	15			
III. grupa — groupe																	
1.300	245	1.545	150	160	—	—	—	—	2.545	—	—	1.076	—	16			
3.790	1.750	5.540	3.000	1.000	821	—	821	—	11.271	576	—	3.604	—	17			
6.898	3.844	10.742	—	1.700	2.297	—	2.297	2.096	20.008	1.210	100	4.339	—	18			
7.020	3.360	10.380	—	5.391	2.894	—	2.894	1.200	19.848	989	76	5.780	—	19			
IV. grupa — groupe																	
410	180	590	—	—	—	—	—	—	1.541	—	—	665	—	20			
3.369	3.770	7.139	—	—	212	—	212	300	9.191	180	—	7.149	—	21			
5.939	5.200	11.139	—	1.000	1.000	—	1.000	650	15.457	—	235	6.317	—	22			
5.240	6.000	11.240	—	1.050	1.078	70	1.148	990	16.202	—	350	5.373	—	23			
V. grupa — groupe																	
13	—	13	—	—	—	—	—	10	306	—	—	10	—	24			
2.692	640	3.332	—	—	60	—	60	—	5.420	—	—	3.020	—	25			
5.028	2.040	7.068	—	300	185	—	185	—	10.991	250	—	4.639	—	26			
5.331	1.980	7.311	—	300	407	—	407	—	13.352	50	—	4.090	—	27			
Kopā — Total																	
2.938	425	3.363	150	3.810	—	—	—	260	10.823	—	—	2.212	—	28			
4.152	1.617	5.769	274	5.083	—	—	—	152	13.878	247	—	9.692	—	29			
13.698	2.942	16.640	60	8.480	—	—	—	400	25.343	350	—	10.287	—	30			
15.930	3.502	19.432	100	7.130	—	—	—	1.102	32.478	564	—	21.779	8.419	31			
19.728	4.465	24.193	—	8.240	6.013	—	6.013	1.700	45.223	6.605	15.000	22.298	6.888	32			
23.583	13.660	37.243	3.000	7.620	18.593	—	18.593	3.300	48.822	7.156	15.180	25.341	5.500	33			
29.822	15.525	45.347	—	9.045	31.269	—	31.269	20.298	72.336	19.575	—	30.299	8.400	34			
29.172	15.660	44.832	—	15.670	33.030	—	33.030	15.100	74.979	14.865	120	36.421	14.280	35			
30.596	29.301	59.897	3.400	12.225	30.991	250	31.241	25.397	82.442	16.285	1.900	41.346	17.350	36			
27.957	26.084	54.041	3.400	12.120	30.202	250	30.452	11.346	121.235	34.060	3.335	43.979	20.968	37			
26.866	31.340	58.206	3.400	15.561	34.994	320	35.314	11.190	97.647	16.789	5.926	45.281	20.760	38			

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Izdevumi Dépenses		A d m i n i s t r ā t ī v i e i z d e v u m i													
		Centrālo pārvaldes orgānu uzturēšana — Entretien des organes d'administration centrale													
		Pilsētas pārvaldes ēkas un telpas Bâtimens et localités des municipalités	to starpā — dont :				Pensijas un pabalsti Pension et subvention			Mūža rente un pabalsti Rente viagère et subventions			Pilsētu propagandai Propagande des villes	Pilsētu domes vēlēšanām Election dans le conseil municipale	Kopā Total
			ēku remontā reparation des bâtimens	telpu apkurināšana un apgaismošana chauffage et éclairage des localités	telpu īre loyer des localités	pensijas Pension	pabalsti subventions	Kopā Total	mūža rentes rente viagère	pabalsti subvention	Kopā Total				
№	Gadi Années	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	
I. grupa — groupe															
1	1920	9.197	1.800	6.235	140	41.025	—	41.025	—	—	—	—	—	104.874	
2	1921	9.419	1.842	6.437	144	98.568	—	98.568	—	—	—	—	3.050	164.303	
3	1922	14.246	—	11.574	840	144.011	—	144.011	—	—	—	—	36.378	292.202	
4	1923	12.692	—	10.400	1.200	184.480	—	184.480	—	—	—	—	—	324.851	
5	1924	15.677	—	12.513	1.776	204.308	—	204.308	—	—	—	—	—	405.560	
6	1925	72.537	50.000	15.881	2.276	254.000	—	254.000	855	—	855	—	79.137	664.666	
7	1926	44.396	20.000	13.090	2.276	263.200	—	263.200	1.068	—	1.068	—	—	600.867	
8	1927	43.076	24.500	13.790	2.276	243.468	—	243.468	1.200	—	1.200	—	—	616.758	
9	1928	50.516	26.500	13.820	7.476	228.500	—	228.500	1.068	3.000	4.068	—	90.000	719.442	
10	1929	51.722	30.150	14.590	4.952	238.622	—	238.622	1.068	3.000	4.068	—	—	684.586	
11	1930	25.982	—	18.300	4.952	277.736	—	277.736	1.140	3.000	4.140	—	—	692.410	
II. grupa — groupe															
12	1920	9.374	509	7.965	—	604	242	846	275	—	275	—	2.350	75.025	
13	1925	15.711	2.024	11.945	—	4.169	2.561	6.730	—	—	—	—	7.000	230.611	
14	1929	22.164	4.711	14.658	400	9.478	931	10.409	—	—	—	—	14.000	324.057	
15	1930	24.342	8.233	14.550	—	9.831	710	10.541	—	—	—	—	—	324.763	
III. grupa — groupe															
16	1920	4.198	1.025	2.836	—	—	—	—	—	—	—	—	50	52.870	
17	1925	12.627	1.776	8.959	1.560	—	—	—	—	—	—	—	2.600	4.697	
18	1929	16.850	2.479	10.960	2.580	690	1.020	1.710	—	—	—	2.427	3.000	228.545	
19	1930	18.128	2.977	12.357	2.180	690	1.020	1.710	—	—	—	2.000	—	318.977	
IV. grupa — groupe															
20	1920	3.821	764	3.039	18	—	—	—	—	—	—	—	—	29.514	
21	1925	14.746	2.182	9.559	2.245	—	—	—	—	—	—	—	400	175.950	
22	1929	18.588	3.085	11.349	3.930	840	—	840	—	—	—	—	1.100	257.658	
23	1930	17.102	2.165	11.479	2.820	—	—	—	—	—	—	—	250	263.358	
V. grupa — groupe															
24	1920	1.342	762	580	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.733	
25	1925	10.189	2.600	6.120	1.136	—	—	—	—	—	—	—	40	73.464	
26	1929	15.814	3.219	8.410	3.863	—	—	—	—	—	—	—	1.554	150.853	
27	1930	13.633	2.918	7.813	2.690	—	200	200	—	—	—	—	500	161.186	
Kopā — Total															
28	1920	27.932	4.860	20.655	158	41.629	242	41.871	275	—	275	—	2.400	267.016	
29	1921	26.686	4.681	19.180	928	99.305	500	99.805	213	—	213	—	4.894	388.556	
30	1922	48.122	5.071	35.758	3.034	145.039	445	145.484	280	—	280	—	45.772	699.071	
31	1923	50.665	7.368	36.272	3.142	186.337	957	187.294	360	—	360	—	2.280	784.742	
32	1924	62.004	7.935	44.735	5.489	206.821	2.100	208.921	1.000	2.500	3.500	1.000	560	985.493	
33	1925	125.810	58.582	52.464	7.217	258.169	2.561	260.730	855	—	855	2.600	91.274	1.373.236	
34	1926	106.747	33.393	52.300	8.610	267.325	2.621	269.946	1.068	—	1.068	1.500	17.210	1.415.251	
35	1927	110.537	38.749	56.747	9.460	248.293	2.621	250.914	1.200	—	1.200	1.800	600	1.513.324	
36	1928	118.818	39.751	58.410	14.527	237.399	1.231	238.630	1.068	3.000	4.068	—	120.330	1.717.484	
37	1929	125.138	43.644	59.967	15.725	249.630	1.951	251.581	1.068	3.000	4.068	2.427	19.654	1.736.131	
38	1930	99.187	16.293	64.499	12.642	288.257	1.930	290.187	1.140	3.000	4.140	2.000	750	1.771.007	

№ 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Dépenses administratives

Nodaļu pārvaldes — Sections

Nekustama manta Immeubles	to starpā dont:	Uzņēmumi — Entreprises	to starpā dont:	Veselības aizsardzība Hygiène publique	to starpā dont:	Izglītība — Instruction	to starpā dont:	Sociālā palīdzība Assistance sociale	to starpā dont:	Labierīcības Etablissements de bon- ordre	to starpā dont:	N ₂ N ₂		
	atalgojumi appointements		atalgojumi appointements		atalgojumi appointements		atalgojumi appointements		atalgojumi appointements		atalgojumi appointements		atalgojumi appointements	inventārs — inventaire
42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
I. grupa — groupe														
17.772	17.772	10.202	8.937	8.372	7.102	5.922	4.738	93.735	91.160	39.845	30.198	1.500	1	
303	19.648	11.819	11.819	8.863	8.046	12.945	10.358	57.657	52.121	32.186	27.039	1.568	2	
202	33.117	28.603	26.223	16.553	13.867	26.851	21.731	92.373	82.857	61.618	47.591	10.247	3	
851	39.982	37.826	31.557	17.987	15.571	55.168	34.168	104.035	93.015	79.568	63.468	11.600	4	
560	108.919	88.039	41.418	20.722	18.357	20.719	14.713	116.769	106.917	127.830	99.418	17.990	5	
867	90.718	85.284	49.986	48.110	26.604	23.529	28.004	19.854	152.571	139.200	179.104	158.208	10.386	6
758	116.600	105.200	63.804	58.264	34.271	30.002	94.883	89.603	187.351	173.082	241.730	202.900	20.050	7
442	103.174	94.424	64.702	58.902	38.307	34.797	84.413	177.633	166.468	273.054	223.884	26.570	8	
586	118.924	106.024	64.082	58.582	42.727	36.572	113.168	106.668	163.202	152.328	323.720	248.655	38.440	9
410	114.052	105.052	68.669	62.969	47.570	40.440	102.952	93.152	193.925	159.232	327.911	275.361	25.500	10
	135.780	123.776	74.448	66.648	50.101	44.011	118.466	105.453	194.238	171.232	416.790	311.060	70.030	11
II. grupa — groupe														
025	6.700	6.700	—	—	—	—	—	20.899	19.979	20.586	20.586	—	12	
571	12.345	12.245	9.826	9.036	12.551	12.551	—	29.370	27.313	39.923	38.083	1.790	13	
057	40.202	37.910	15.655	14.846	13.948	13.948	—	45.255	40.735	48.243	45.410	2.000	14	
763	43.803	40.407	15.276	14.413	18.141	18.141	—	46.542	42.076	47.053	45.690	1.213	15	
III. grupa — groupe														
870	—	—	—	—	—	—	—	450	450	—	—	—	16	
545	—	—	—	—	—	90	90	—	—	2.089	2.089	—	17	
977	1.040	1.040	—	—	—	—	—	173	173	5.358	5.308	—	18	
290	—	—	—	—	—	—	—	200	200	5.709	5.409	—	19	
IV. grupa — groupe														
514	—	—	—	—	—	—	—	22	22	—	—	—	20	
950	—	—	—	—	—	—	—	300	300	675	675	—	21	
658	—	—	—	72	72	350	350	240	240	1.046	1.046	—	42	
358	100	100	3.034	3.034	120	120	—	428	428	1.464	1.464	—	23	
V. grupa — groupe														
733	—	—	—	—	—	—	—	—	—	164	164	—	24	
464	—	—	—	—	—	—	—	—	—	288	228	—	25	
853	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.170	180	—	26	
186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Kopā — Total														
016	24.472	24.472	10.202	8.937	8.372	7.102	5.922	4.738	115.106	111.611	60.431	50.784	1.500	28
556	19.648	19.361	24.429	24.429	10.748	9.931	12.945	10.358	73.014	65.181	48.399	43.252	1.568	29
071	34.653	33.907	39.300	35.671	21.415	18.729	26.971	21.851	119.054	106.438	82.246	67.315	11.151	30
742	41.566	39.410	41.589	37.339	25.360	22.944	55.168	34.168	127.453	114.189	102.998	86.343	12.155	31
493	110.995	90.115	51.514	49.404	28.522	26.187	20.719	14.713	147.256	135.169	156.026	126.544	18.910	32
236	103.063	97.529	59.812	57.146	39.155	36.080	28.094	19.944	182.241	166.813	221.955	199.219	12.176	33
324	131.326	119.406	74.983	68.644	46.982	42.713	94.986	89.706	221.056	204.667	286.079	244.925	21.779	34
484	117.977	108.694	77.729	71.128	47.984	44.474	89.801	84.501	214.959	201.332	327.445	275.917	27.910	35
131	147.550	133.893	77.576	71.265	57.701	51.546	113.168	106.668	203.049	188.672	367.916	289.580	40.545	36
454	155.294	144.002	84.324	77.815	61.590	54.460	103.302	93.502	239.593	200.380	382.846	327.353	27.500	37
007	179.683	164.283	92.758	84.095	68.362	62.272	118.466	105.453	241.408	213.936	472.186	363.803	71.243	38

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums)

Izdevumi Dépenses		Administratīvie izdevumi															
		Nodaļu pārvaldes — Sections					Nodokļi — Impôts	Darbinieku sociālā apdrošināšana Assurance sociale des employés	Tiesību lietu iestādes Institutions judiciaires				Līdzdalība citās saimniecībās				
		to starpā dont:		to starpā dont:	Kopā Total	Bāriņu tiesa Tribunal des orphelins			Dzimisrakstu nodaļa Section de l'Etat Civil	Ires valde Section des logements	Kopā Total	Līdzdalība valsts saimniecībā					
		ēku un telpu uzturēšana entretien des bâtiments et des localités	Finansu un nodokļu pārvaldes Section des finances et des impôts									ataigojumi appointements	Sacīmas vēlēšanas un tautas nobalsošana Election dans la „Saeima” et plébiscite	Arīlietu ministrija Ministère des Affaires Etrangères	Iekšlietu ministrija Ministère de l'Intérieur	Izglītības ministrija Ministère de l'Instruction Publique	Kara ministrija
№	Années	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70		
I. grupa — groupe																	
1	1920	—	114.526	—	290.374	—	31.100	8.919	—	—	8.919	10.500	—	—	—	—	
2	1921	—	70.518	57.605	213.636	—	64.142	10.179	12.104	—	22.283	—	—	121.164	10.433	—	
3	1922	500	124.151	109.483	383.266	—	193.970	17.092	24.520	—	41.612	20.000	—	290.429	19.226	—	
4	1923	500	140.180	123.931	468.477	—	290.200	20.420	26.418	—	46.838	—	—	243.444	33.049	—	
5	1924	730	209.056	190.465	645.433	88.390	337.700	26.837	34.334	11.880	73.051	—	—	251.332	31.124	—	
6	1925	2.200	255.105	231.834	782.092	—	499.500	39.788	44.914	55.910	140.612	25.000	—	267.122	31.124	—	
7	1926	7.430	243.453	217.946	982.092	—	610.000	51.213	46.484	65.411	163.108	—	—	286.742	68.735	102	
8	1927	6.700	251.370	223.957	997.953	12.000	632.540	50.523	50.192	50.343	151.058	—	—	263.046	54.347	133	
9	1928	21.225	267.272	211.849	1.093.095	12.000	938.800	46.818	62.925	45.084	154.827	30.000	—	276.722	111.031	146	
10	1929	8.650	248.564	210.301	1.103.643	8.000	733.000	48.035	60.408	53.947	162.390	—	—	336.770	76.682	144	
11	1930	14.200	239.441	212.558	1.229.264	4.000	860.000	50.504	63.164	58.606	172.274	—	—	316.360	76.572	148	
II. grupa — groupe																	
12	1920	—	36.932	36.609	85.117	—	—	1.634	—	—	1.634	734	—	30.239	—	124	
13	1925	50	65.268	58.638	169.283	30.360	4.179	17.485	16.813	13.256	47.554	7.000	—	125.291	—	9	
14	1929	833	105.484	99.668	269.787	57.000	7.686	24.228	21.625	13.849	59.702	—	—	134.433	2.248	15	
15	1930	150	110.871	107.145	281.686	81.000	8.135	25.153	21.157	13.529	59.839	314	—	139.818	2.248	22	
III. grupa — groupe																	
16	1920	—	2.162	1.477	2.612	85	—	1.527	—	—	1.527	1.942	—	13.893	—	5	
17	1925	—	15.322	12.188	17.501	1.000	6.659	6.379	10.659	14.431	31.469	5.482	—	58.538	3.345	—	
18	1929	—	21.072	19.747	27.643	1.000	5.900	8.161	8.383	8.411	24.955	—	—	60.209	1.200	—	
19	1930	—	21.800	19.340	27.709	650	8.088	7.854	8.475	9.441	25.770	—	—	57.833	—	—	
IV. grupa — groupe																	
20	1920	—	—	—	22	—	—	378	—	—	378	293	—	5.123	—	—	
21	1925	—	750	125	1.725	—	—	4.066	7.833	11.972	23.871	2.698	—	28.114	1.500	—	
22	1929	—	3.438	1.873	5.146	—	—	5.686	6.533	8.151	20.370	—	—	36.372	5.800	—	
23	1930	—	2.736	1.198	7.882	200	—	5.490	5.438	7.434	18.362	—	—	38.050	5.800	—	
V. grupa — groupe																	
24	1920	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	73	—	806	—	—	
25	1925	—	300	80	464	20	—	1.209	1.949	4.158	7.316	—	—	10.263	—	—	
26	1929	—	1.300	900	1.588	50	—	3.263	2.362	4.764	10.389	—	—	20.620	—	—	
27	1930	—	894	480	2.064	50	—	3.169	2.117	4.779	10.065	—	—	20.046	—	—	
Kopā — Total																	
28	1920	—	153.620	38.086	378.125	85	31.100	12.468	—	—	12.468	13.542	—	173.036	14.258	136	
29	1921	—	108.996	95.103	298.179	11.670	64.142	14.854	17.022	—	31.876	734	—	196.224	11.337	6	
30	1922	500	184.180	165.795	507.819	12.098	197.410	29.790	42.862	—	72.652	24.078	—	445.405	19.606	23	
31	1923	500	195.671	176.266	589.810	16.320	298.195	40.370	54.459	—	94.829	1.151	—	416.688	33.689	7	
32	1924	880	275.621	248.524	790.653	117.010	346.512	48.379	66.475	20.683	135.537	1.875	—	462.873	34.603	7	
33	1925	2.250	336.745	302.865	971.065	31.380	510.338	68.927	82.168	99.727	250.822	40.180	200	200	489.328	35.969	12
34	1926	8.025	327.229	296.395	1.182.641	50.500	622.742	84.211	85.643	102.600	272.454	174	80	519.630	77.095	114	
35	1927	7.518	342.911	305.876	1.218.806	63.050	645.157	84.394	93.676	86.909	264.979	400	—	485.841	61.691	157	
36	1928	22.181	375.657	311.558	1.342.617	64.050	953.342	83.197	107.219	81.997	272.443	52.701	—	500.467	122.341	172	
37	1929	9.483	380.858	332.489	1.407.807	66.050	746.586	89.373	99.311	89.122	277.806	—	—	588.404	85.930	165	
38	1930	14.350	375.742	340.721	1.548.605	85.900	876.223	92.170	100.351	93.789	286.310	314	—	572.107	84.620	175	

Nº 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Dépenses administratives																					
Participation aux autres économie																					
Participation à l'économie d'Etat					Privatpersonu un iestāžu saimniecībā			Economie des personnes privées et des institutions		Balvu izsniegšana		Kopā Total		Kopā Total							
Participation à l'entretien des institutions					Aprīņu pasvaidību saimniecībā			Economie des administrations des districts		Aistālās mantas pārvaldīšana		Zemes uzmeršana un taksācija		Šķūts klanšu atvietošana		Remplacement des voitures et des travaux de corvée		Balvu izsniegšana	Kopā Total		Kopā Total
Kara ministrija	Satiksmes ministrija	Tautas labklājības ministrija	Tieslietu ministrija	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total	Kopā Total		
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90		
I. grupa — groupe																					
6.325	—	—	—	143.558	154.058	—	—	—	—	—	—	—	154.058	589.325	1						
3.744	—	11.634	—	146.975	146.975	—	—	—	—	—	—	—	146.975	611.339	2						
10.800	—	20.000	—	340.455	360.455	—	—	—	—	—	—	—	360.455	1.271.505	3						
200	—	20.000	—	296.693	296.693	—	—	—	—	—	—	—	296.693	1.427.059	4						
1.200	—	15.000	—	298.992	298.992	—	—	—	—	—	—	—	298.992	1.849.126	5						
1.200	—	17.500	—	316.946	341.946	—	—	—	—	—	—	—	341.946	2.428.816	6						
102.262	—	31.500	—	489.239	489.239	—	—	52.440	—	—	—	—	541.679	2.897.746	7						
133.600	—	40.500	—	491.493	491.493	—	—	45.798	—	—	—	—	45.798	537.291	8						
146.560	—	38.000	—	572.313	602.313	—	—	52.420	—	—	—	—	52.420	654.733	9						
144.560	—	37.500	—	595.512	595.512	—	—	94.000	—	—	—	—	94.000	689.512	10						
148.560	—	38.500	—	579.992	579.992	—	—	36.250	—	—	—	—	36.250	616.242	11						
II. grupa — groupe																					
124.234	—	41.863	150	196.486	197.220	—	416	574	—	990	—	—	198.210	359.986	12						
9.697	—	10.095	—	145.283	152.283	—	—	4.768	—	4.768	—	—	157.051	639.038	13						
15.404	—	18.356	1.200	171.641	171.641	—	—	8.000	—	8.000	—	—	179.641	897.873	14						
22.855	—	17.430	—	182.351	182.665	—	—	1.172	—	1.172	—	—	183.837	939.260	15						
III. grupa — groupe																					
5.404	—	—	—	19.297	21.239	—	—	—	—	—	—	—	21.239	78.333	16						
626	1.400	5.120	540	69.569	75.051	—	—	6.400	—	6.400	—	—	81.451	366.625	17						
688	—	7.089	835	70.021	70.021	—	—	2.500	—	2.500	1.100	—	73.621	452.096	18						
701	—	6.754	765	66.053	66.053	—	—	2.000	—	2.000	631	—	68.684	460.191	19						
IV. grupa — groupe																					
629	30	—	—	5.782	6.075	125	70	—	—	—	—	—	6.270	36.184	20						
810	44	470	750	31.688	34.386	3.100	—	10.375	—	10.375	—	—	47.961	249.507	21						
655	65	2.260	1.570	46.722	46.722	80	—	6.200	—	6.200	897	—	53.899	337.073	22						
810	65	2.573	1.470	48.768	48.768	75	—	1.970	—	1.970	—	—	50.813	340.615	23						
V. grupa — groupe																					
13	38	—	15	872	945	—	—	—	—	—	—	—	945	5.688	24						
172	780	—	—	11.215	11.215	1.000	—	500	—	270	770	—	12.985	94.249	25						
910	—	63	150	21.743	21.743	—	—	3.360	—	280	3.640	—	25.383	188.263	26						
3.035	—	180	60	23.321	23.321	—	—	10.060	—	240	10.300	—	33.621	206.986	27						
Kopā — Total																					
136.605	68	41.863	165	365.995	379.537	125	486	574	—	1.060	—	—	380.722	1.069.516	28						
6.637	711	16.967	289	232.165	232.899	319	599	850	—	1.449	386	—	235.053	1.029.476	29						
23.151	546	25.533	1.120	515.361	539.439	100	312	11.648	—	11.960	800	—	552.299	2.041.349	30						
7.640	632	27.270	1.773	487.692	488.843	1.020	32	8.438	—	8.596	800	—	499.259	2.283.156	31						
7.733	652	28.640	1.683	536.384	538.259	3.443	6	20.820	—	21.066	240	—	562.768	2.937.973	32						
12.505	2.224	33.185	1.290	574.701	614.881	4.200	—	22.043	—	22.313	270	—	641.394	3.778.235	33						
114.835	314	57.268	1.187	770.409	770.583	2.330	—	86.788	—	87.058	270	—	859.971	4.460.560	34						
157.789	920	66.563	2.173	774.977	775.377	1.930	—	78.808	—	79.078	270	—	856.385	4.561.701	35						
175.163	125	64.691	3.377	866.164	918.865	850	—	83.755	—	84.010	150	—	1.003.875	5.353.781	36						
162.217	65	65.268	3.755	905.639	905.639	80	—	114.060	—	114.340	1.997	—	1.022.056	5.256.436	37						
175.961	65	65.437	2.295	900.485	900.799	75	—	51.452	—	51.692	631	—	953.197	5.521.242	38						

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums)

Izdevumi — Dépenses		Nekustama manta — Immeubles									
		Meži un muižas Biens fonciers et forêts			Lauku mājas Exploitations agricoles	Ēkas un būves — Bâtiments et constructions					Kopā Total
		Meži Forêts	Muižas Biens fonciers	Kopā Total		Būves — Constructions					
						Ēkas — Bâtiments	Kioski un paviljoni Kiosque et pavillons	Reklamu stabi Colonnes d'affiches	Kopā Total		
№	№	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
Gadi — Années											
I. grupa — groupe											
1	1920	—	38.566	38.566	—	144.431	—	—	—	144.431	182.997
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1928	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	1930	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. grupa — groupe											
12	1920	351	—	351	—	8.565	—	—	—	85 65	8.916
13	1925	60	—	60	—	3.490	—	—	—	34.90	3.550
14	1929	60	—	60	—	—	—	—	—	—	60
15	1930	60	—	60	—	1.815	—	—	—	1.815	1.875
III. grupa — groupe											
16	1920	164	—	164	—	164	—	—	—	146	310
17	1925	310	—	310	—	2.821	—	—	—	2.821	3.131
18	1929	366	—	366	102	12.332	—	—	—	12.332	12.800
19	1930	612	—	612	11	10.082	—	620	620	10.702	11.325
IV. grupa — groupe											
20	1920	25	494	519	—	461	—	—	—	461	980
21	1925	—	—	—	—	1.341	—	—	—	1.341	1.341
22	1929	—	—	—	—	790	—	—	—	790	790
23	1930	—	—	—	—	50	—	—	—	50	50
V. grupa — groupa											
24	1920	—	—	—	—	20	—	—	—	20	20
25	1925	—	—	—	—	1.120	—	—	—	1.120	1.120
26	1929	—	—	—	—	760	—	—	—	760	760
27	1930	120	—	120	—	1.375	—	—	—	1.375	1.495
K o p ā — T o t a l											
28	1920	540	39.060	39.600	—	153.623	—	—	—	153.623	193.223
29	1921	91	—	91	—	8.086	225	—	225	8.311	8.402
30	1922	60	—	60	—	6.484	21	—	21	6.505	6.565
31	1923	128	—	128	—	10.393	365	—	365	10.758	10.886
32	1924	5.558	—	5.558	2.746	10.433	—	—	—	10.469	18.773
33	1925	370	—	370	—	8.772	—	—	—	8.772	9.142
34	1926	370	—	370	—	17.871	—	—	—	17.871	18.241
35	1927	395	—	395	35	15.407	—	100	100	15.507	15.937
36	1928	443	—	443	35	21.167	—	50	50	21.217	21.695
37	1929	426	—	426	102	13.882	—	—	—	13.882	14.410
38	1930	792	—	792	11	13.322	—	620	620	13.942	14.745

Centrālās darbnīcas un no-

3:
4:
85

32
49
85

Nº 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite)

Uzņēmumi un pasākumi — Entreprises et établissements

Centralās darbnīcas un noliktavas Ateliers centrales et dépôts	Elektrības iestādes Usines à électricité	Gāzes iestādes Usines à gaz	Ūdensvads — Aqueducs	Satiksmes līdzekļi Moyens de communication			Lopkautuve — Abattoires	Lauksaimniecības uzņēmumi Entreprises agricoles			Dzirnava — Moulins	Zāģtavas — Scieries	Izstādes- tirgi — Foires	Nº	
				Kugi — Navires	Satiksmes līdzekļi bez mehāniskā dzinēja Moyens de communication sans force mécanique	Kopā Total		Lauku māju un muižu apsaimniekošana Exploitations agricoles des biens fonciers	Augļu, sakņu un puķu dārzi Potagers, vergers et jardins	Kopā Total					Nº
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	
I. grupa — groupe															
—	—	134.170	—	49.856	—	49.856	—	—	—	—	—	—	—	1	
—	—	13.854	—	—	—	—	30.332	—	—	—	—	—	—	2	
—	—	—	—	—	—	—	56.774	—	—	—	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	—	—	23.359	—	—	—	—	—	—	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
—	—	—	—	12.913	—	12.913	4.285	—	16.299	16.299	—	—	—	6	
—	—	—	—	31.492	—	31.492	36.937	—	18.410	18.410	—	—	—	7	
—	—	—	—	105.002	—	105.002	50.832	—	30.200	30.200	—	—	—	8	
32.221	—	—	—	141.631	—	141.631	67.506	—	19.910	19.910	—	—	—	9	
49.372	—	—	—	175.616	—	175.616	5.221	—	225	225	—	—	—	10	
85.642	—	—	—	189.714	—	189.714	42.702	—	—	—	—	—	—	11	
II. grupa — groupe															
—	992	50	3.143	5.865	—	—	7.720	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.235	3.235	—	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
III. grupa — groupe															
—	—	12.301	—	—	—	—	2.228	—	—	—	272	—	—	16	
—	—	1.830	—	—	400	400	3.372	—	2.340	2.340	—	—	—	17	
—	—	—	660	—	200	200	3.066	—	2.000	2.000	278	—	—	18	
—	—	—	—	—	—	—	2.875	2.010	—	2.010	199	—	—	19	
IV. grupa — groupe															
—	—	441	—	—	142	142	102	—	—	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	—	—	4.652	—	—	—	—	—	—	21	
—	—	295	—	—	3.095	3.095	3.718	—	—	—	—	—	—	22	
—	—	—	—	—	—	—	3.858	—	—	—	—	—	—	23	
V. grupa — groupe															
—	—	544	—	—	—	—	2.062	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	1.660	—	—	—	—	2.359	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	—	—	2.105	—	—	—	—	—	—	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Kopā — Total															
—	992	12.792	137.313	5.865	49.856	142	49.998	10.050	—	—	272	—	—	28	
—	—	2.438	15.873	3.245	—	1.479	1.479	35.885	—	—	616	1.497	—	29	
—	—	1.913	—	8.125	—	25	25	62.266	—	—	—	3.088	—	30	
—	—	232	6.384	756	—	60	60	29.367	—	—	—	—	—	31	
—	—	400	—	1.000	—	—	—	14.849	—	—	—	—	—	32	
—	—	2.374	—	—	12.913	400	13.313	14.371	200	200	1.890	—	—	33	
—	—	400	—	—	31.492	200	31.692	50.784	18.639	18.639	—	—	—	34	
—	—	2.320	—	—	105.002	—	105.002	68.647	19.505	19.505	—	—	6.060	35	
—	—	32.221	100	—	141.631	2.178	143.809	76.692	30.858	30.959	—	—	120	36	
—	—	49.372	1.955	600	175.616	3.295	178.911	14.364	21.203	21.203	14	—	1.000	37	
—	—	85.642	—	—	189.714	—	189.714	51.540	5.460	5.460	278	—	—	38	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№	Izdevumi — Dépenses	Uzņēmumi un pasākumi — Entreprises et établissements									
		Nomātas nekustamas mantas tajā iznomāšana Refermage des immeubles arrentés	Tirgus Marchés	Malkas un būvmateriālu sagra- vāšana Préparation de bois et de matériel de construction	No partikas vielas iegādāšanas Mls en oeuvre des denrées alimentaires	Kūdras fabrika Fabrique de tourbe	Svētīves Balance publique	Aptieka — Pharmacies	Spirita dedzinātava Distillations d'esprit	Asenizācijas uzņēmumi Entreprises d'assainissement	Kopā Total
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122
I. grupa — groupe											
1	1920	—	26 199	—	—	26 871	—	53 831	—	14 331	305 258
2	1921	—	33 779	—	—	—	—	3 094	—	16 613	97 672
3	1922	—	76 305	—	—	9 367	—	7 112	—	9 197	158 755
4	1923	—	165 500	—	—	12 046	—	—	—	20 204	221 109
5	1924	—	219 191	—	—	24 838	—	3 082	—	76 532	323 643
6	1925	—	305 700	—	—	26 230	—	233	—	67 034	432 694
7	1926	—	384 977	—	—	22 755	—	—	—	19 987	514 558
8	1927	—	297 210	—	—	21 574	—	—	—	19 682	524 500
9	1928	—	283 274	—	—	—	—	—	—	—	544 542
10	1929	—	313 199	—	—	—	—	—	—	2 122	545 755
11	1930	—	341 400	—	—	—	—	—	—	4 520	663 978
II. grupa — groupe											
12	1920	184	11 810	—	—	—	558	—	—	10 594	40 916
13	1925	—	38 864	—	—	—	409	—	—	14	39 287
14	1929	—	41 529	—	—	—	1 165	—	—	3 625	49 554
15	1930	—	43 342	—	—	—	383	—	—	5 387	49 112
III. grupa — groupe											
16	1920	—	2 065	—	—	—	—	—	39	—	16 905
17	1925	—	9 142	—	—	—	266	—	—	—	17 350
18	1929	—	23 020	—	—	—	160	—	—	—	29 324
19	1930	160	19 538	—	—	—	447	—	—	—	25 229
IV. grupa — groupe											
20	1920	—	1 456	3 089	10 777	—	150	—	—	—	16 157
21	1925	1 000	14 859	—	—	—	330	—	—	—	20 841
22	1929	—	26 003	—	—	—	455	—	—	—	33 566
23	1930	—	25 892	—	—	—	927	—	—	—	30 677
V. grupa — groupe											
24	1920	—	72	—	5	—	—	—	—	—	77
25	1925	135	3 204	—	—	—	—	—	—	—	5 945
26	1929	—	7 224	—	—	—	—	—	—	—	11 243
27	1930	—	7 736	—	—	—	—	—	—	—	9 841
Kopā — Total											
28	1920	184	41 602	3 089	10 782	26 871	708	53 831	39	24 925	379 313
29	1921	8	58 413	3 348	721	—	310	3 094	—	22 068	148 995
30	1922	200	123 381	3 040	525	9 367	258	7 353	—	18 016	237 557
31	1923	901	223 498	—	—	12 046	319	—	—	25 551	299 114
32	1924	—	284 950	—	—	24 838	903	3 082	—	76 724	408 836
33	1925	1 135	371 769	—	—	26 230	1 075	233	—	67 048	516 117
34	1926	188	459 128	50	—	22 755	958	—	—	23 290	614 810
35	1927	100	385 813	12 000	—	21 574	1 413	—	—	21 342	649 290
36	1928	32	376 817	—	30	—	1 883	—	—	6 859	660 660
37	1929	—	410 975	—	—	—	1 780	—	—	5 747	669 442
38	1930	160	437 908	—	—	—	1 757	—	—	9 907	778 837

№ 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Veselības aizsardzība un higiēna — Service de santé et de l'hygiène

Veselības propaganda Propagande de santé	Pirtis un peldētavas Etuves et bains				Fiziskā kultūra Education physique			Pilsētas dzimniecības iestādes mēsaišītais personāls Personnel médic. non affilié aux établissements municipaux de santé	Medicīniskā personāla sagatā- vošana Préparation du personnel médic.	Dziedniecības un to palīga iestādes Etablissements de santé et leurs sections					№ №		
	Pirtis Etuves	to starpā dont:	Bains	Kopā Total	Sporta laukumi Places de sport	Bērnu vasaras kolo- nijas Colonies d'été pour enfants	Kopā Total			Slimnīcas — Hôpitaux							
		dušu douche								Peldētavas —	jauktā tipa type mixte	bērnu d'enfants	garā vājo d'aliénés	līpīgo slimību pour maladies contagieuses		Kopā Total	
																	123
I. grupa — groupe																	
—	25.195	25.195	1.880	27.075	—	—	—	12.346	—	—	440.939	279.317	164.271	23.021	907.548	1	
—	32.001	32.001	3.044	35.045	—	—	—	7.210	—	—	528.545	297.950	138.234	26.114	990.843	2	
—	49.242	49.242	4.000	53.242	—	648	648	—	—	—	760.570	468.892	296.549	—	1.526.011	3	
—	17.965	17.965	4.104	22.069	—	6.920	6.920	—	—	—	687.884	1.453.274	358.401	—	1.499.559	4	
—	23.192	23.192	4.920	28.112	—	8.354	8.354	—	—	—	923.902	611.220	524.650	—	2.059.772	5	
—	29.524	29.524	6.600	36.124	—	42.615	42.615	—	—	—	1.075.232	772.845	685.079	—	2.533.156	6	
—	44.489	44.489	22.450	66.939	—	49.410	49.410	—	10.060	10.060	1.373.591	862.502	713.689	—	2.949.782	7	
—	46.540	46.540	42.750	89.290	—	49.661	49.661	—	10.060	10.060	1.576.200	1.899.026	740.816	—	3.216.042	8	
—	42.097	31.826	30.800	72.897	—	44.978	44.978	—	11.020	11.020	2.056.798	1.220.258	760.572	—	4.037.628	9	
—	39.320	28.379	39.313	78.633	—	48.889	48.889	—	6.220	6.220	2.568.238	1.277.907	898.876	—	4.745.021	10	
—	38.243	25.437	37.027	75.270	—	49.232	49.232	—	6.220	6.220	2.734.237	1.438.461	940.740	—	5.113.438	11	
II. grupa — groupe																	
—	6.250	—	—	6.250	—	—	—	—	—	—	231.897	—	—	—	231.897	12	
—	—	—	575	575	—	—	—	—	—	—	494.125	—	—	—	494.125	13	
—	100	—	800	900	1.180	—	1.180	—	—	—	758.732	—	—	—	758.732	14	
—	—	—	1.000	1.000	622	—	622	—	—	—	822.926	—	—	—	822.926	15	
III. grupa — groupe																	
—	1.560	—	—	1.560	—	—	—	275	—	—	32.174	—	—	—	32.174	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	3.908	—	—	120.415	—	—	—	120.415	17	
—	30.330	—	400	30.730	—	—	—	10.325	—	—	359.669	—	—	—	359.669	18	
—	31.390	—	30	31.420	—	—	—	10.453	—	—	436.226	—	—	—	436.226	19	
IV. grupa — groupe																	
—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	10.751	—	—	—	10.751	20	
—	720	—	—	720	—	—	—	3.462	—	—	34.625	—	—	—	34.625	21	
50	—	—	—	—	—	—	—	8.490	—	—	97.483	—	—	—	97.483	22	
50	319	—	—	319	—	—	—	8.330	—	—	176.103	—	—	—	176.103	23	
V. grupa — groupe																	
—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	2.938	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	300	—	800	1.100	—	—	—	10.021	—	—	—	—	—	—	—	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	13.317	—	—	—	—	—	—	—	27	
Kopā — Total																	
—	33.005	25.195	1.880	34.885	—	—	—	12.683	—	—	715.761	279.317	164.271	23.021	1.182.370	28	
—	33.027	32.001	3.044	36.071	—	—	—	9.103	—	—	812.660	297.950	138.234	26.114	1.274.958	29	
—	52.142	49.242	4.000	56.142	—	648	648	4.454	—	—	1.311.205	468.892	296.549	—	2.076.646	30	
—	18.885	17.965	4.304	23.189	—	6.920	6.920	3.807	—	—	1.147.980	453.274	358.401	—	1.959.655	31	
—	24.092	23.192	5.920	30.012	2.700	8.354	11.054	6.079	—	—	1.455.749	611.220	524.650	—	2.591.619	32	
—	30.244	29.524	7.175	37.419	—	42.615	42.615	10.308	—	—	1.724.397	772.845	685.079	—	3.182.321	33	
—	48.461	44.489	23.400	71.861	—	49.410	49.410	11.955	10.060	10.060	2.114.862	862.502	713.689	—	3.691.053	34	
—	53.089	46.540	43.550	96.639	1.000	49.661	50.661	16.326	10.060	10.060	2.436.240	899.026	740.816	—	4.076.082	35	
100	68.990	31.826	36.100	105.080	720	44.978	45.698	17.425	11.020	11.020	2.988.113	1.220.258	760.572	—	4.968.943	36	
50	70.050	28.379	41.313	111.363	1.180	48.889	50.069	28.836	6.220	6.220	3.784.122	1.277.907	898.876	—	5.960.905	37	
50	69.952	25.437	38.057	108.009	622	49.232	49.854	32.100	6.220	6.220	4.169.492	1.438.461	940.740	—	6.548.693	38	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Izdevumi — Dépenses		Veselības aizsardzība un higiēna										
		Dziedniecības un to palīgstāžu uzturēšana Entretien des maisons de santé et leurs sections								to starpā dont:		
		Ūdensdziedniecības Bainières	Ambulances un veselības punkti Ambulances et postes stationnaires				Laboratorijas, institūti un klīnikas Laboratoires et cliniques	Kopā Total	Sanitārā uzraudzība Surveillance sanitaire	Pārtikas produktu kontrolē Contrôle des denrées alimentaires		Sanitārais transports Transport sanitaire
			Ambulances Ambulances	to starpā dont:		Kopā Total				Sanitārā uzraudzība Surveillance sanitaire	Pārtikas produktu kontrolē Contrôle des denrées alimentaires	
zobu traitement de dents	Veselības punkti Postes d'hygiène											
№	№	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	
Gadi — Années												
138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	
I. grupa — groupe												
1	1920	—	664	—	—	664	2.411	910.623	17.369	—	6.085	
2	1921	—	443	—	—	443	2.680	993.966	17.296	—	6.029	
3	1922	—	—	—	—	—	5.606	1.531.617	29.017	—	8.595	
4	1923	—	—	—	—	—	6.149	1.505.708	34.432	—	9.057	
5	1924	—	5.966	5.966	—	5.966	7.396	2.073.134	50.161	—	10.284	
6	1925	—	—	—	—	—	9.478	2.542.634	63.857	—	18.541	
7	1926	—	—	—	22.724	22.724	13.608	2.986.114	77.911	—	20.674	
8	1927	—	—	—	14.013	14.013	30.581	3.260.636	81.630	—	22.653	
9	1928	—	—	—	9.175	9.175	33.516	4.080.319	85.260	—	22.553	
10	1929	—	—	—	9.588	9.588	40.195	4.794.804	87.253	—	21.544	
11	1930	—	—	—	9.985	9.985	50.988	5.174.411	97.758	—	22.576	
II. grupa — groupe												
12	1920	25.979	1.273	—	—	1.273	—	259.149	2.746	50	1.500	
13	1925	43.440	1.929	—	—	1.929	675	540.169	7.738	200	—	
14	1929	60.903	2.967	—	—	2.967	500	823.102	11.198	3.970	50	
15	1930	74.877	3.133	—	—	3.133	1.000	901.936	9.983	3.040	50	
III. grupa — groupe												
16	1920	—	4.947	—	—	4.947	—	37.121	510	510	—	
17	1925	—	9.114	—	—	9.114	—	129.529	588	450	—	
18	1929	—	12.317	—	—	12.317	—	371.986	2.903	2.819	80	
19	1930	—	11.553	—	—	11.553	—	447.779	2.456	2.406	130	
IV. grupa — groupe												
20	1920	—	—	—	—	—	—	10.751	15	—	—	
21	1925	—	500	—	—	500	—	35.125	100	—	—	
22	1929	—	—	—	2.000	2.000	—	99.483	754	360	—	
23	1930	—	—	—	2.300	2.300	—	178.403	1.662	1.596	—	
V. grupa — groupe												
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	1925	—	—	—	—	—	—	—	44	—	—	
26	1929	—	—	—	—	—	—	—	1.044	—	—	
27	1930	—	—	—	—	—	—	—	696	—	—	
Kopā — Total												
28	1920	25.979	6.884	—	—	6.884	2.411	1.217.644	20.640	560	7.585	
29	1921	15.805	4.317	—	—	4.317	2.680	1.297.760	19.866	31	6.790	
30	1922	27.103	5.839	—	—	5.839	5.606	2.115.194	33.819	40	8.995	
31	1923	33.578	11.496	—	—	11.496	6.149	2.010.878	39.017	500	9.457	
32	1924	36.493	15.559	5.966	—	15.559	7.396	2.651.067	56.426	340	10.684	
33	1925	43.440	11.543	—	—	11.543	10.153	3.247.457	72.327	650	18.541	
34	1926	53.693	12.950	—	22.724	35.674	14.508	3.794.928	86.352	2.220	20.714	
35	1927	63.995	14.031	—	14.013	28.044	31.481	4.199.602	90.230	2.120	22.913	
36	1928	60.045	14.424	—	9.675	24.099	33.816	5.086.903	94.562	2.839	22.733	
37	1929	60.903	15.284	—	11.588	26.872	40.695	6.089.375	103.152	7.149	21.674	
38	1930	74.877	14.686	—	12.285	26.971	51.988	6.702.529	112.555	7.042	22.756	

Nô 9. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite)

Service de santé et de l'hygiène																Nô Nô
Aizsardzība pret lipīgām slimībām Mesures de prévention contre maladies contagieuses				Kapsētas, sekcijas iestādes un liķu transports Cimītiēres, établissement de dissection et transport des morts				Gādības nelaiemes gadī- jumu novēršanai Mesures de prévention contre accidents				Veterinārā higiēna Hygiène vétérinaire				
Potēšana Vaccination	Sterilizācija un dezin- fekcija Stérilisation et désin- fection	Prostituetu kontrole Contrôle des prosti- tués	Kopā Total	Kapsētas un sekc. iestād. Cimītiēres et établis. de dissection		Sēkijas iestā- des Etablissements de dissection	Kopā Total	Aphediskānas biroji un liķu transports Entrepriēs des pompes funēbres et transport des morts	Kopā Total	Ātrā palīdzība Première secour médic.	Sītkāšanas novēršana Mesure de préven- tion contre la submersion	Kopā Total	Veterināri medicīniska personāla uzturēšana Entretien du personnel vétérinaire	Apkārtējojošu u. sfīmu dzīvnieku iznīcināšana Ancantissement d'ani- maux malade et rôdant	Kopā Total	
				Kapsētas Cimītiēres	Sēkijas iestā- des Etablissements de dissection											
150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	
I. grupa — groupe																
	16.509	4.738	27.332	—	1.894	1.894	2.140	4.034	—	—	—	4.905	150	5.055	1	
	15.048	5.404	26.481	895	1.343	2.238	—	2.238	—	—	—	4.626	73	4.699	2	
	20.491	9.209	38.295	1.684	3.743	5.427	—	5.427	—	—	—	5.868	—	5.868	3	
	20.192	9.215	38.464	644	2.634	3.278	—	3.278	—	—	—	7.205	—	7.205	4	
	27.767	14.352	52.403	2.304	3.166	5.470	—	5.470	—	—	—	10.998	8.220	19.218	5	
	29.193	14.168	61.902	3.338	3.439	6.777	—	6.777	—	—	—	16.910	8.528	25.438	6	
	35.539	15.001	71.214	9.993	3.214	13.207	—	13.207	—	—	—	37.893	7.030	44.923	7	
	39.644	16.679	78.976	11.837	9.213	21.050	—	21.050	7.236	—	7.236	45.210	4.455	49.665	8	
	43.430	16.738	82.721	15.237	4.424	19.661	—	19.661	12.845	—	12.845	45.219	7.300	52.519	9	
	36.203	10.670	68.417	15.010	5.482	20.492	—	20.492	12.546	—	12.546	49.235	6.750	55.985	10	
	38.839	13.954	75.369	20.020	20.812	40.832	—	40.832	22.634	—	22.634	57.606	3.800	61.406	11	
II. grupa — groupe																
150	16.393	2.080	20.123	8.930	—	8.930	—	8.930	—	—	—	—	—	18	18	12
234	11.470	6.463	18.167	2.912	—	2.912	—	2.912	560	—	560	—	—	665	665	13
277	9.777	4.474	14.578	18.510	720	19.230	1.135	20.365	3.662	—	3.662	—	—	1.265	1.265	14
200	9.831	6.351	16.432	19.070	2.637	21.707	1.155	22.862	3.932	—	3.932	—	—	1.113	1.113	15
III. grupa — groupe																
—	962	—	962	300	—	300	—	300	—	—	—	—	—	—	—	16
—	60	—	60	250	—	250	—	250	—	1.028	1.028	—	—	2.600	2.600	17
100	2.850	—	3.030	2.575	—	2.575	—	2.575	—	1.806	1.806	—	—	1.360	1.360	18
100	1.652	—	1.882	1.120	—	1.120	—	1.120	—	1.504	1.504	—	—	350	350	19
IV. grupa — groupe																
—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
50	653	—	703	270	—	270	—	270	—	—	—	—	—	—	—	21
60	495	—	555	525	—	525	—	525	—	—	—	—	—	—	—	22
30	470	—	500	425	—	425	—	425	—	—	—	—	—	—	—	23
V. grupa — groupe																
—	8	—	8	50	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	24
66	170	—	236	60	—	60	—	60	—	—	—	—	—	—	—	25
100	100	—	200	860	—	860	—	860	—	—	—	—	—	—	—	26
100	100	—	200	660	—	660	—	660	—	—	—	—	—	—	—	27
Kopā — Total																
150	34.072	6.818	48.625	9.280	1.894	11.174	2.140	13.314	—	—	—	4.905	168	5.073	28	
135	20.636	6.766	34.327	2.389	1.343	3.732	—	3.732	—	—	—	4.626	73	4.699	29	
246	26.069	12.505	47.815	4.942	3.743	8.685	—	8.685	—	600	600	5.868	—	5.868	30	
275	27.284	14.191	51.207	3.584	2.634	6.218	—	6.218	—	—	—	7.205	200	7.405	31	
718	35.506	18.526	65.434	6.624	3.166	9.790	—	9.790	509	1.620	2.129	10.998	10.170	21.168	32	
350	41.546	20.631	81.068	6.830	3.439	10.269	—	10.269	560	1.028	1.588	16.910	11.793	28.703	33	
396	46.978	25.121	93.209	17.833	3.214	21.047	—	21.047	1.362	1.750	3.112	37.893	10.245	48.138	34	
545	54.010	24.849	102.317	34.807	9.213	44.020	2.000	46.020	10.123	1.732	11.855	45.210	6.470	51.680	35	
456	55.127	21.304	99.620	35.132	5.476	40.608	1.075	41.683	16.125	3.048	19.173	45.219	10.125	55.344	36	
537	49.425	15.144	85.780	37.480	6.202	43.682	1.135	44.817	16.208	1.806	18.014	49.235	9.375	58.610	37	
430	50.892	20.305	94.383	41.295	23.449	64.744	1.155	65.899	26.566	1.504	28.070	57.606	5.263	62.869	38	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Veselības aizsardzība un higiēna — Service de santé et de l'hygiène										Kopā Total	Kopā Total
			Pabalsti — Subventions							Dziedniecības iestādam un to palīgīstādam Maisons de santé et sections auxiliaires	Aizsardzībai pret lipīgām slimībām Mesures de prévention contre maladies contagieuses	Pilsētu dziedn. iest. nesaist. medicīniska pers. uzture. Entretien du personnel mé-dic. non affilié aux établis-sements municip. de santé		
			Veselības aizsardzībai Hygiène publique	Veselības propagandai Propagande de santé	Fiziskai kultūrai Education physique			Kopā Total						
					Sportam Sport	Aptūtas namiem Maisons de récré-ation	Kopā Total							
165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177		
I. grupa — groupe														
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,003.834	
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,086.035	
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,664.114	
4	1923	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,618.076	
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,236.852	
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,779.347	
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,319.778	
8	1927	—	9.500	—	3.000	4.000	7.000	25.000	—	3.600	45.200	—	3,693.404	
9	1928	—	23.000	—	3.000	12.000	15.000	12.000	—	7.140	57.140	—	4,519.360	
10	1929	—	15.000	2.000	4.000	21.000	25.000	32.300	—	7.140	81.440	—	5,254.679	
11	1930	—	10.000	—	9.000	8.000	17.000	18.000	—	7.140	52.140	—	5,655.272	
II. grupa — groupe														
12	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297.216	
13	1925	—	—	—	1.661	—	1.661	3.904	—	—	5.565	—	576.351	
14	1929	—	1.860	—	2.283	—	2.283	6.060	—	—	10.203	—	886.453	
15	1930	—	1.780	—	2.170	—	2.170	5.915	—	—	9.865	—	967.745	
III. grupa — groupe														
16	1920	252	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.980	
17	1925	—	—	—	—	—	—	1.370	—	—	1.370	—	139.333	
18	1929	1.870	500	—	600	—	600	3.086	200	—	4.386	—	430.971	
19	1930	2.019	800	—	500	—	500	3.380	—	—	4.680	—	503.663	
IV. grupa — groupe														
20	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.996	
21	1925	—	—	—	—	—	—	785	—	—	785	—	41.165	
22	1929	—	—	—	—	—	—	2.130	—	—	2.130	—	111.987	
23	1930	—	—	—	—	—	—	3.910	—	—	3.910	—	193.599	
V. grupa — groupe														
24	1920	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	
25	1925	260	—	—	—	—	—	—	—	120	120	—	3.658	
26	1929	430	—	—	—	—	—	360	—	200	560	—	14.215	
27	1930	1.700	—	—	—	—	—	360	—	200	560	—	17.133	
Kopā — Total														
28	1920	261	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,353.125	
29	1921	148	—	—	—	—	—	336	551	40	927	—	1,406.633	
30	1922	474	—	—	—	—	—	588	—	40	628	—	2,274.327	
31	1923	554	—	—	1.255	—	1.255	2.017	—	40	3.312	—	2,152.507	
32	1924	254	—	—	1.546	2.000	3.546	4.536	—	120	8.202	—	2,861.615	
33	1925	260	—	—	1.661	—	1.661	6.059	—	120	7.840	—	3,539.854	
34	1926	260	1.090	—	2.046	2.000	4.046	6.506	—	200	11.842	—	4,202.174	
35	1927	4.860	13.180	—	5.018	6.000	11.018	32.279	—	3.800	60.277	—	4,740.527	
36	1928	6.449	25.560	—	6.083	12.000	18.083	22.241	—	7.340	73.224	—	5,656.281	
37	1929	2.300	17.360	2.000	6.883	21.000	27.883	43.936	200	7.340	98.719	—	6,698.305	
38	1930	3.719	12.580	—	11.670	8.000	19.670	31.565	—	7.340	71.155	—	7,337.412	

Nô 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Izglītības veicināšana — Encouragement de l'instruction

Skolas — Ecoles

Vispārējie izdevumi Dépenses générales	Obligatoriās skolas Ecoles obligatoires					Vispārīgā izglītības vidusskolas Ecoles moyennes générales	Arodskolas Ecoles professionnelles			Fiziski un garīgi defektīvo skolas Ecoles pour enfants à défaut physique et à esprit faible				Nô Nô	
	Bērnu dārzi Jardins d'enfants	Pirmskolas écoles primaires	Pamatskolas écoles élémentaires	Papildskolas écoles supplémentaires	Kopā Total		Komerckolas écoles commerciales	Amatniecības un arodskolas écoles professionnelles et écoles des métiers	Kopā Total	Garīgi defektīvo Esprit faible	Fiziski defektīvo Défaut physique				Kopā Total
											Kurināmo Sourd-muets	Tuberkulozes Tuberculeux	Kopā Total		
178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193
I. grupa — groupe															
—	163.807	—	677.599	—	677.599	155.237	—	14.252	14.252	—	7.738	—	7.738	7.738	1
—	197.374	—	701.841	—	701.841	215.081	—	14.561	14.561	—	4.878	—	4.878	4.878	2
—	279.952	—	1.474.013	—	1.474.013	403.117	—	46.724	46.724	—	17.043	—	17.043	17.043	3
—	255.106	—	1.803.512	24.444	1.827.956	616.000	—	77.828	77.828	14.951	20.009	—	20.009	34.960	4
—	288.802	—	2.369.947	59.753	2.429.700	730.501	—	109.805	109.805	19.899	29.786	—	29.786	49.685	5
—	431.692	20.732	3.181.549	115.168	3.317.449	960.525	—	260.160	260.160	34.560	48.661	—	48.661	83.221	6
—	581.247	22.509	3.675.518	116.417	3.814.444	1.106.321	—	381.006	381.006	35.906	47.584	—	47.584	83.490	7
3.360	605.479	37.271	3.743.964	141.636	3.922.871	1.094.458	—	427.557	427.557	49.566	45.274	—	45.274	94.840	8
3.360	688.271	38.228	3.812.272	171.347	4.021.847	1.152.958	—	334.167	334.167	48.884	45.738	10.000	55.738	104.622	9
3.456	893.487	45.133	4.066.186	179.789	4.291.108	1.226.492	96.065	508.027	604.092	64.174	48.832	20.235	69.067	133.241	10
6.616	940.087	47.958	4.287.359	225.121	4.560.438	1.290.669	123.995	389.771	513.766	94.701	50.017	34.945	84.962	179.663	11
II. grupa — groupe															
7.185	1.471	1.951	214.983	3.074	220.008	52.818	—	360	360	—	—	—	—	—	12
19.268	5.040	17.979	1.195.229	6.691	1.219.899	42.400	—	279	279	—	—	—	—	—	13
23.550	16.377	29.374	1.567.272	5.333	1.601.979	53.675	—	1.200	1.200	3.514	—	—	—	3.514	14
21.287	16.182	31.256	1.747.536	5.333	1.784.125	47.732	—	1.460	1.460	3.838	—	—	—	3.838	15
III. grupa — groupe															
117	—	2.442	80.138	—	82.580	16.360	3.396	—	3.396	—	—	—	—	—	16
710	—	7.442	628.654	120	636.216	68.429	36.800	—	36.800	—	—	—	—	—	17
3.014	6.200	9.738	806.752	1.000	817.490	64.538	53.882	—	53.882	—	—	—	—	—	18
3.942	10.210	10.862	885.118	2.500	898.480	70.216	—	—	—	—	—	—	—	—	19
IV. grupa — groupe															
—	—	—	44.901	—	44.901	7.333	—	—	—	—	—	—	—	—	20
156	—	5.223	414.391	200	419.814	16.185	6.029	13.760	19.789	—	—	—	—	—	21
1.850	—	7.519	581.790	1.200	590.509	74.055	24.378	—	24.378	—	—	—	—	—	22
560	1.000	6.978	633.242	600	640.820	80.957	32.078	—	32.078	—	—	—	—	—	23
V. grupa — groupe															
—	—	—	4.757	—	4.757	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	120.966	—	120.966	8.402	—	—	—	—	—	—	—	—	25
150	200	—	358.027	—	358.027	14.150	—	—	—	—	—	—	—	—	26
150	—	—	417.422	720	418.142	19.880	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Kopā — Total															
7.302	165.278	4.393	1.022.378	3.074	1.029.845	231.748	3.396	14.612	18.008	—	7.738	—	7.738	7.738	28
5.759	197.374	7.630	1.152.652	2.595	1.162.877	289.003	7.145	14.961	22.106	—	4.878	—	4.878	4.878	29
15.044	281.973	18.712	2.640.849	3.247	2.662.808	546.476	11.216	47.074	58.290	—	17.043	—	17.043	17.043	30
15.567	257.536	24.829	3.553.591	28.819	3.607.239	785.655	22.380	78.095	100.475	14.951	20.009	—	20.009	34.960	31
21.204	292.149	25.700	4.490.100	62.851	4.578.651	926.979	33.398	112.892	146.290	19.899	29.786	—	29.786	49.685	32
20.134	436.732	51.376	5.540.789	122.179	5.714.344	1.095.941	42.829	274.199	317.028	34.560	48.661	—	48.661	83.221	33
24.522	586.770	60.183	6.391.571	138.828	6.590.582	1.239.117	51.952	401.586	453.538	42.913	47.584	—	47.584	90.497	34
26.573	617.484	73.539	6.728.565	150.888	6.952.992	1.239.446	70.008	458.146	528.154	55.817	45.274	—	45.274	101.091	35
27.763	711.943	81.846	6.972.908	180.780	7.235.534	1.333.530	73.555	335.317	408.872	52.362	45.738	10.000	55.738	108.100	36
32.020	916.264	91.764	7.380.027	187.322	7.659.113	1.432.910	174.325	509.227	683.552	67.688	48.832	20.235	69.067	136.755	37
32.555	967.479	97.054	7.970.677	234.274	8.302.005	1.509.454	156.073	391.231	547.304	98.539	50.017	34.945	84.962	183.501	38

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№ № Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Izglītības veicināšana											
		Skolas — Ecoles					Ārusskolas izglītība — Enseignement postscolaire						
		Pabalsti un stipendijas mazturīgiem skolēniem Secours et bourses aux écoliers indigents	Skolēnu kopēdināšana Ménages communs pour écoliers	Skolas higiēna Hygiène d'école	Remonti, pārbrīves un citi izdevumi skolās Réparation, construction et autres dépenses des écoles	Kopā Total	Bibliotēkas un lasītavas Bibliothèques et salon de lecture	Muzeji un izstādes Musées et exposition	Maģības iestādes Institutions d'art	Priekšlasījumi Cours	Tautas nams Maisons populaires	Radio uzturēšana Entretien de radio	Kopā Total
194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207
		I. grupa — groupe											
1	1920	—	—	6.626	3.230	1.028.489	20.349	—	—	—	—	—	20.349
2	1921	—	—	13.123	24.433	1.171.291	18.627	—	—	—	—	—	18.627
3	1922	2.000	—	22.164	938	2.245.951	46.174	—	—	—	—	—	46.174
4	1923	10.000	—	24.647	62.734	2.909.231	60.991	—	—	—	—	—	60.991
5	1924	10.000	—	46.110	121.164	3.785.767	91.563	—	—	—	—	—	91.563
6	1925	15.000	—	86.408	189.800	5.344.255	156.521	—	—	—	—	—	156.521
7	1926	20.000	150.000	96.233	199.470	6.432.211	276.811	—	—	—	—	—	276.811
8	1927	25.000	160.000	97.671	160.470	6.591.706	274.814	—	—	—	—	—	274.814
9	1928	25.000	160.000	104.085	208.000	6.802.310	309.277	—	—	—	—	—	309.277
10	1929	40.000	234.000	115.613	206.220	7.747.709	347.701	—	—	—	—	—	347.701
11	1930	55.000	266.800	126.131	218.000	8.157.170	366.118	—	—	—	—	—	366.118
		II. grupa — groupe											
12	1920	4	—	—	—	281.846	11.164	—	—	943	—	—	12.107
13	1925	6.791	—	7.730	—	1.301.407	23.247	—	800	—	—	—	24.047
14	1929	16.140	—	12.256	—	1.728.691	38.309	460	—	—	—	—	38.769
15	1930	22.340	—	10.985	—	1.907.949	39.431	460	—	—	—	—	39.891
		III. grupa — groupe											
16	1920	556	—	200	—	103.209	2.534	—	—	—	—	—	2.534
17	1925	5.616	—	5.667	—	753.438	14.723	—	—	—	—	—	14.723
18	1929	6.860	4.925	5.979	—	962.888	28.466	—	—	450	—	400	29.316
19	1930	6.812	5.912	8.991	—	1.004.563	28.178	—	—	500	—	150	28.828
		IV. grupa — groupe											
20	1920	—	—	—	—	52.234	—	—	—	—	—	—	—
21	1925	1.600	—	1.926	—	459.470	4.800	—	—	—	600	—	5.400
22	1929	4.200	690	2.404	—	698.086	16.803	—	—	225	—	—	17.028
23	1930	6.280	1.000	1.716	—	764.411	20.026	200	—	—	—	20	20.246
		V. grupa — groupe											
24	1920	—	—	—	—	4.757	25	—	—	—	—	—	25
25	1925	—	—	—	—	129.368	120	—	—	—	—	—	120
26	1929	2.145	500	1.208	—	376.380	1.252	—	—	100	—	—	1.352
27	1930	860	460	700	—	440.192	1.190	—	—	—	—	—	1.190
		Kopā — Total											
28	1920	560	—	6.826	3.230	1.470.535	34.072	—	—	943	—	—	35.015
29	1921	1.095	—	15.347	24.433	1.722.872	29.290	—	—	878	—	—	30.168
30	1922	6.560	—	26.478	938	3.615.610	72.508	—	614	100	—	—	73.222
31	1923	13.904	—	31.411	62.734	4.909.481	93.006	—	614	50	—	—	93.670
32	1924	20.486	—	59.902	129.084	6.224.430	128.188	—	800	—	600	—	129.588
33	1925	29.007	—	101.731	189.800	7.987.938	199.411	—	800	—	600	—	200.811
34	1926	31.800	150.000	116.015	199.470	9.482.311	330.125	—	470	50	—	200	330.845
35	1927	43.321	163.500	118.580	160.470	9.951.611	335.256	—	—	720	—	500	336.476
36	1928	48.312	162.695	127.681	208.000	10.372.930	376.949	460	—	600	—	460	378.469
37	1929	69.345	240.115	137.460	206.220	11.513.754	432.531	460	—	775	—	400	434.166
38	1930	91.292	274.172	148.523	218.000	12.274.285	454.943	660	—	500	—	170	456.273

№ 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Encouragement de l'instruction

Zinātne—archīvi Archives scientifiques	Māksla — Art					Pieminekļi Monuments	Līdzdalība citu pašvald. skolu uztūrēšanā Participation à l'entretien d'au- tres écoles des communes	Skolas un uztura naudas ār- pišēvas skolu audzēkņiem Rétribution scolaire et argent d'entretien pour écoliers qui ne demeurent pas dans la ville	Pabalsti — Subventions aux:					№ №
	Muzeji Musées	Skaņu māksla Art musical	Teātri Théâtre	Tautas izpriecas un izrīkojumi Divertissements et arran- gements populaires	Kopā Total				Kulturālām vajadzībām Besoins de civilisation	Skolām Ecoles	Ārpuskolas izglītībai Enseignement post-scolaire	Zinātnei Scien- ces	Mākslai Arts	
208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222
I. grupa — groupe														
5.064	12.819	—	—	—	12.819	—	—	—	—	—	2.730	128	—	1
2.922	13.996	—	—	—	13.996	—	—	—	—	—	1.522	91	—	2
11.783	31.971	—	—	—	31.971	—	—	—	—	—	2.000	400	—	3
13.398	45.817	—	—	—	45.817	—	—	—	—	—	6.000	400	—	4
14.309	46.512	—	—	—	46.512	—	—	—	—	—	6.000	600	—	5
21.629	55.655	—	—	—	55.655	—	—	—	—	13.000	8.000	600	24.000	6
27.096	58.481	—	—	—	58.481	—	—	—	—	31.000	19.960	600	72.500	7
27.177	51.602	—	—	—	51.602	—	—	—	—	42.000	21.000	1.300	83.500	8
27.177	51.602	—	—	—	51.602	—	—	—	6.000	66.000	17.000	1.300	86.000	9
32.022	52.638	—	—	—	52.638	—	—	—	2.000	54.500	41.500	4.400	108.000	10
32.422	51.036	—	—	—	51.036	—	—	—	7.000	31.500	103.000	4.400	111.000	11
II. grupa — groupe														
—	190	—	20.040	—	20.230	—	—	—	—	1.819	184	—	—	12
—	445	—	4.692	—	5.137	—	—	—	—	21.915	2.160	—	2.300	13
—	525	—	6.980	—	7.505	—	—	1.000	500	24.159	4.500	800	5.900	14
—	702	—	5.830	—	6.532	—	—	1.008	500	35.836	7.750	800	8.450	15
III. grupa — groupe														
—	—	20.000	—	4.000	24.000	—	—	—	—	442	—	—	—	16
—	—	20.509	—	350	20.859	—	—	—	500	1.473	500	—	—	17
—	—	27.000	—	—	27.000	—	—	1.840	—	2.000	1.065	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	540	—	2.000	700	—	100	19
IV. grupa — groupe														
—	—	—	—	—	—	600	700	—	—	500	600	—	300	20
—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	—	120	2.130	160	200	21
—	—	—	—	—	—	—	2.510	—	—	50	2.680	823	—	22
V. grupa — groupe														
—	—	—	—	—	—	—	568	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	3.257	—	—	—	1.600	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	6.048	—	—	—	1.400	630	—	26
—	—	—	—	—	—	—	5.416	—	20	1.500	600	—	—	27
Kopā — Total														
5.064	13.009	—	20.040	—	33.049	—	568	—	—	2.261	2.914	128	—	28
2.922	14.216	—	4.758	—	18.974	—	190	122	—	4.391	1.526	91	745	29
11.783	32.146	5.630	19.366	—	57.142	—	1.096	—	—	25.363	3.508	400	1.200	30
13.398	45.850	18.000	9.080	—	72.930	400	4.114	—	—	19.188	8.500	400	1.400	31
14.309	46.545	25.000	5.092	—	76.637	400	3.590	—	—	23.061	8.500	600	2.600	32
21.629	56.100	20.000	4.692	4.000	84.792	600	3.957	—	500	38.488	11.260	600	26.600	33
27.096	59.006	20.000	4.630	—	83.636	1.000	4.768	—	500	56.644	25.360	600	75.900	34
27.177	51.952	22.274	3.465	400	78.091	—	6.354	900	1.200	67.817	28.430	1.300	87.400	35
27.177	52.127	20.000	2.500	—	74.627	—	7.084	900	6.900	92.645	21.130	1.300	92.649	36
32.022	53.163	20.509	6.980	350	81.002	—	7.248	2.840	2.620	84.189	47.855	5.200	114.100	37
32.422	51.738	27.000	5.830	—	84.568	—	7.926	1.548	7.570	73.516	112.873	5.200	119.550	38

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

№ №	Izdevumi Dépenses	Izglītības veicināšana — Encouragement d'instruction						Sociālā palīdzība					
		Pabalsti — Subventions aux :						Nespējnieku un trūcīgu pilsoņu uzturēšana					
		Pieminekļiem Monuments	to starpā dont :	Baznīcā Eglises	Stipendijas — Bourses	Kopā Total	Kopā Total	Atklātā apgāde — assistance à domicile					
								Nespējnieku un bērnu apgāde Assistance aux infirmes et aux enfants	Trūcīgu pilsoņu ārstē- šana un apbedīšana Traitement médic. et al- locat. funéraire. d. infirm.	Trūcīgo dzemdētāju pabalstīšana Secours aux mères indigentes	Bezdarbnieku pabal- stīšana Secours aux chômeurs	Kopā Total	Nespējnieku patver- smes Asiles
Gadi Années	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236
I. grupa — groupe													
1	1920	—	—	—	—	2.858	1.069.579	257.130	45.675	—	—	302.805	279.228
2	1921	—	—	—	—	1.613	1.208.449	179.718	123.082	—	—	302.800	314.424
3	1922	—	—	—	—	2.400	2.338.279	215.101	543.778	—	—	758.879	529.512
4	1923	—	—	—	1.680	8.080	3.037.517	128.670	323.216	—	—	451.886	381.524
5	1924	—	—	—	2.000	8.600	3.946.751	111.200	392.343	—	—	503.543	376.032
6	1925	—	—	—	2.600	48.200	5.626.260	119.230	785.952	2.400	—	907.582	595.057
7	1926	—	—	—	3.200	127.260	6.921.859	148.380	940.137	2.400	11.000	1.101.917	648.068
8	1927	6.500	2.500	—	3.200	157.500	7.102.799	210.625	1.045.417	2.400	31.200	1.289.642	710.059
9	1928	4.000	4.000	—	1.700	182.000	7.372.366	194.322	759.965	2.300	83.626	1.040.213	720.772
10	1929	4.200	4.000	—	1.700	216.300	8.896.370	356.320	763.752	2.000	116.000	1.238.072	807.288
11	1930	4.000	4.000	—	1.700	262.600	8.869.346	403.400	818.022	4.500	126.000	1.351.922	818.071
II. grupa — groupe													
12	1920	260	260	936	—	3.199	317.382	101.954	31.299	—	—	133.253	50.076
13	1925	—	—	1.100	—	27.475	1.358.066	72.742	93.508	—	—	166.250	179.642
14	1929	2.000	1.400	1.100	—	38.959	1.814.924	144.931	155.019	50	9.000	309.000	306.695
15	1930	1.600	1.300	1.100	—	56.036	2.011.416	146.300	163.449	50	11.550	321.349	309.736
III. grupa — groupe													
16	1920	—	—	—	—	442	106.185	18.406	4.470	—	—	22.876	14.580
17	1925	—	—	24	—	2.497	794.658	79.033	40.706	—	6.705	126.444	86.139
18	1929	—	—	146	—	3.211	1.018.114	163.405	76.028	—	5.000	244.433	135.108
19	1930	—	—	200	—	3.000	1.063.931	159.809	85.538	—	—	245.347	134.363
IV. grupa — groupe													
20	1920	—	—	—	—	—	52.234	11.346	785	—	—	12.131	2.913
21	1925	—	—	—	—	1.400	467.570	70.197	17.943	—	—	88.140	35.254
22	1929	50	—	—	—	2.660	718.974	158.472	53.355	—	—	211.827	101.525
23	1930	—	—	—	—	3.553	790.720	174.408	51.849	—	—	226.257	92.322
V. grupa — groupe													
24	1920	—	—	—	—	—	5.350	2.527	90	—	—	2.617	77
25	1925	—	—	—	—	1.600	134.345	26.284	3.768	—	—	30.052	3.59
26	1929	—	—	—	—	2.030	385.810	53.696	17.975	120	—	71.791	14.60
27	1930	100	—	—	—	2.220	449.018	54.853	22.515	150	—	77.518	14.15
Kopā — Total													
28	1920	260	260	936	—	6.499	1.550.730	391.363	82.319	—	—	473.682	347.572
29	1921	172	172	880	—	7.805	1.783.053	261.068	146.201	—	—	407.269	409.792
30	1922	1.500	1.500	2	—	31.973	3.790.826	341.344	574.602	—	5.340	921.286	712.883
31	1923	—	—	1.202	1.680	32.370	5.126.363	279.534	379.259	—	1.500	660.293	597.908
32	1924	—	—	1.512	2.000	38.273	6.487.227	293.980	510.493	—	2.000	806.473	624.547
33	1925	—	—	1.124	2.600	81.172	8.380.899	367.486	941.877	2.400	6.705	1.318.468	899.683
34	1926	500	500	1.140	3.200	163.844	10.093.500	444.881	1.111.480	2.400	11.000	1.569.761	1.026.192
35	1927	8.649	8.649	1.250	3.200	199.246	10.599.855	570.896	1.271.147	2.400	31.200	1.875.643	1.134.146
36	1928	6.200	6.200	1.600	1.700	224.124	11.085.311	628.693	1.037.536	2.300	85.626	1.754.155	1.197.533
37	1929	6.250	5.400	1.246	1.700	263.160	12.334.192	876.824	1.066.129	2.170	130.000	2.075.123	1.365.217
38	1930	5.700	5.300	1.300	1.700	327.409	13.184.431	938.770	1.141.373	4.700	137.550	2.222.393	1.368.645

Nô 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Assistance publique																
un pabalstīšana — Entretien et secours aux infirmes											Bezdarba apkaŗošana					
Slēgtā apgāde — Assistance dans les asiles											Lutte contre le chômage					
to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	to starpā dont :	Kopā Total	Kopā Total	Darba apgāde Marché du travail	Sabiedriskie darbi Travaux publics	Kopā Total	Nô
Pilsētas Des villes	Bērnu patversmes Asiles d'enfants	Pilsētas Des villes	Zīdaiņu patversmes Asiles pour nourrissons	Pilsētas Des villes	Pilsētas nakts patver- smes Asiles de nuit	Pilsētas bērnu dienas patversmes Asiles d'enfants de jour	Pilsētas mazgadīgo darba nami Maisons de travail des villes pour mineurs	Fiziski vai garīgi defektīvo patversmes Asiles à défaut physiq- ue et esprit faible	Pilsētas Des villes	Total	Total	Total	Darba apgāde Marché du travail	Sabiedriskie darbi Travaux publics	Total	Nô
36	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252
I. grupa — groupe																
9.22	279.228	282.515	282.615	—	—	—	10.378	38.744	38.744	610.965	913.770	2.129	—	2.129	1	
4.429	314.429	420.728	430.728	—	—	—	16.350	52.202	52.202	813.709	1.116.509	9.084	100.000	109.084	2	
9.512	529.512	703.366	703.366	—	—	6.425	34.604	39.845	39.845	1.313.752	2.072.631	18.718	266.360	285.078	3	
1.524	381.524	592.606	592.606	—	—	6.123	30.125	40.894	39.454	1.051.272	1.503.158	20.109	180.693	200.802	4	
6.032	376.032	568.104	568.104	70.200	65.880	—	40.052	54.996	52.116	1.116.966	1.620.509	20.402	62.501	82.903	5	
5.057	593.057	639.160	639.160	70.020	65.700	9.817	47.868	64.273	61.393	1.426.195	2.333.777	23.690	102.103	125.793	6	
8.068	646.068	759.171	759.171	215.102	139.942	14.556	70.914	89.080	86.776	1.796.891	2.898.808	40.650	98.819	139.469	7	
0.059	707.559	835.084	835.084	170.060	109.500	16.853	71.249	78.451	71.891	1.881.756	3.171.398	28.600	62.760	91.360	8	
0.772	717.772	616.741	616.741	133.200	73.200	25.332	71.015	142.926	130.446	1.709.986	2.750.199	27.622	48.800	76.422	9	
7.289	802.289	695.728	695.728	109.500	87.600	34.154	89.822	119.308	117.148	1.855.801	3.093.873	32.837	317.000	349.837	10	
8.071	809.071	673.772	673.772	132.945	103.025	48.549	—	95.508	137.490	1.914.015	3.265.937	32.910	473.000	505.910	11	
II. grupa — groupe																
0.076	50.076	114.004	114.004	—	—	64	3.460	—	10.545	—	178.149	311.402	2.004	12.518	14.522	12
9.642	179.642	184.763	184.763	4.705	—	—	12.237	—	11.630	—	392.977	559.227	7.662	—	7.662	13
6.695	306.695	286.966	286.966	10.420	—	4.445	23.846	—	16.535	—	648.907	957.907	20.298	13.800	34.098	14
9.736	309.736	298.089	298.089	18.813	—	4.321	24.160	—	13.235	—	668.354	989.703	20.137	43.650	63.787	15
III. grupa — groupe																
4.580	13.913	7.936	7.936	—	—	—	—	—	—	22.516	45.392	272	—	272	16	
6.139	76.600	6.839	4.869	—	—	—	—	—	500	—	93.508	219.952	—	1.000	1.000	17
5.108	115.968	30.409	22.412	656	—	—	—	—	230	—	166.403	410.836	2.140	14.615	16.755	18
4.368	116.727	31.676	27.176	776	—	—	—	—	160	—	166.975	412.322	2.550	16.000	18.550	19
IV. grupa — groupe																
2.913	2.913	—	—	—	—	—	—	—	—	2.913	15.044	—	—	—	—	20
5.254	35.254	—	—	—	—	—	—	—	—	35.254	123.394	—	—	—	—	21
1.527	101.525	—	—	—	—	—	—	—	—	101.525	313.352	100	—	100	—	22
2.327	92.323	—	—	—	—	—	—	—	—	92.323	318.580	150	2.000	2.150	—	23
V. grupa — groupe																
77	777	—	—	—	—	—	—	—	—	777	3.394	—	—	—	—	24
3.59	3.185	—	—	—	—	—	—	—	—	3.595	33.647	—	—	—	—	25
4.60	8.145	—	—	—	—	—	—	—	—	14.600	86.391	—	—	—	—	26
4.15	13.420	—	—	—	—	—	—	—	—	14.153	91.671	—	—	—	—	27
Kopā — Total																
7.572	346.907	404.555	404.555	—	64	3.460	10.378	49.289	38.744	815.320	1.289.002	4.405	12.518	16.923	28	
9.792	409.232	507.116	506.842	—	68	3.642	16.350	57.643	52.202	994.611	1.401.880	12.137	153.209	165.346	29	
2.883	710.022	860.822	859.822	—	6.425	10.748	34.604	44.655	39.845	1.670.136	2.591.422	25.515	317.060	343.575	30	
7.908	593.955	750.013	648.859	—	6.123	14.378	30.125	49.664	39.454	1.448.746	2.109.039	27.410	180.993	208.403	31	
4.547	618.648	734.426	733.426	75.600	65.880	7.582	30.453	40.052	70.696	52.116	1.583.357	2.389.830	27.505	62.801	90.306	32
9.683	887.738	830.792	828.792	74.725	65.700	9.817	12.237	47.868	76.403	61.393	1.951.529	3.269.997	31.352	103.103	134.455	33
6.192	1.011.438	985.387	981.388	218.512	139.942	14.556	14.338	70.914	97.920	86.776	2.427.820	3.997.581	49.549	101.819	151.368	34
4.146	1.113.830	1.098.663	1.091.493	174.862	109.500	18.377	14.091	92.426	71.891	2.603.810	4.479.453	40.192	63.760	103.952	35	
7.537	1.172.133	909.546	898.673	140.340	73.200	30.332	14.091	71.015	156.381	130.446	2.519.242	4.273.397	44.483	62.999	107.482	36
5.217	1.334.622	1.013.103	1.005.106	120.576	87.600	38.599	23.846	89.822	136.073	117.148	2.787.236	4.862.359	55.375	345.415	400.790	37
8.645	1.341.277	1.003.537	999.037	152.534	103.025	52.870	24.160	95.508	158.565	137.490	2.855.820	5.078.213	55.747	534.650	590.397	38

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920. – 1930. (1s) (turpinājums).

№	Izdumi Dépenses	S o c i ā l ā p a l i d z ī b a										
		Žūpības apkaŗošana Lutte contre l'ivrognerie				Tautas virtuves u. tējnicas Restaurants populaires et établissem. à thé national			Padomdošanas biroji Bureau de consultation			
		Pretalkohola propo- ganda Propagande antialco- olique	Alkoholiku arstēšana Traitement d'alcoho- lismus	Žūpības apkaŗošanas komisija un kuratori Commissions et cura- teurs de la lutte contre l'ivrognerie	Kopā Total	Tautas virtuves Restaurants populaires	Tējnicas Etablissemets à thé national	Kopā Total	Juridiskiem Juridiques	Aroda piemerotības Correspondant aux professions	Dzīvokļu krīzes ap- kaŗošana Lutte contre la crise des logements	Kopā Total
253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265
I. grupa — groupe												
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1923	—	—	—	—	12.673	—	12.673	—	—	—	—
5	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1926	—	—	—	—	—	—	—	—	16.449	—	16.449
8	1927	29.200	6.200	29.600	65.000	—	20.000	20.000	—	30.236	—	30.236
9	1928	29.540	90.530	25.832	145.902	—	7.000	7.000	—	58.222	2.100	60.322
10	1929	31.884	93.710	28.234	153.828	—	7.000	7.000	9.240	82.186	4.300	95.726
11	1930	26.064	94.950	29.611	150.625	—	7.000	7.000	10.200	99.933	6.000	116.133
II. grupa — groupe												
12	1920	—	—	—	—	1.819	—	1.819	—	—	—	—
13	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	1929	—	—	12	12	19.100	—	19.100	1.500	—	—	1.500
15	1930	—	—	12	12	17.770	—	17.770	900	—	—	900
III. grupa — groupe												
16	1920	—	—	—	—	5.515	—	5.515	—	—	—	—
17	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	1929	800	—	480	1.280	1.720	—	1.720	1.200	—	—	1.200
19	1930	1.400	—	480	1.880	—	—	—	700	—	—	700
IV. grupa — groupe												
20	1920	—	—	—	—	180	—	180	—	—	—	—
21	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	1929	500	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—
23	1930	1.300	—	—	1.300	—	—	—	900	—	—	900
V. grupa — groupe												
24	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	1930	1.000	—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—
Kopā — Total												
28	1920	—	—	—	—	7.514	—	7.514	—	—	—	—
29	1921	—	—	—	—	7.631	—	7.631	—	—	—	—
30	1922	—	—	—	—	13.113	—	13.113	—	—	—	—
31	1923	—	—	—	—	12.673	—	12.673	—	—	—	—
32	1924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	1925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	1926	—	—	—	—	—	—	—	800	16.449	—	17.249
35	1927	31.000	6.200	29.600	66.800	2.099	20.000	22.099	800	30.236	—	31.036
36	1928	29.940	90.530	25.832	146.302	6.630	7.000	13.630	1.300	58.222	2.100	61.622
37	1929	33.184	93.710	28.226	155.620	20.820	7.000	27.820	11.940	82.186	4.300	98.426
38	1930	29.764	94.950	30.103	154.817	17.770	7.000	24.770	12.700	99.933	6.000	118.633

N° 9. Total des budgets des dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite)

A s s i s t a n c e p u b l i q u e										L a b i e r i c i b a s				N ^o	
P a b a l s t i — S u b v e n t i o n s a u x :										E t a b l i s s e m e n t s d e b o n - o r d r e					N ^o
Līdzdalība citu pasvaldību sociālās palīdz. iest. Participation aux autres institutions communales de l'assistance sociale	Līdzdarība un paspalīdzība Etablissement de bon-ordre et aux service d'assistance	Nespējniekiem un trūcīgiem pilsoņiem Infirmes et indigents			Žāpības apkarošana Lutte contre l'ivrognerie	Tautas virtuvēm un tējnīc. Restaurants populaires et établissements à thé national	Padomdošanas birojiem Bureau de consultation	Arodkustībai Mouvement professionnel	Kopā Total	Kopā Total	Pilsētas jaunizbūve Construct. nouvelles des villes			Kopā Total	
		Auklātai Assistance à domicile	Sleglātai Assistance dans les asiles	Kopā Total							Mēriecības izdevumi un plānu izgatavošana Dépenses d'arpentage et pour la fabrication de plans	Jaunizbūves birojs Bureau pour constructions nouvelles	Kopā Total		
266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	
I. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	915.899	—	—	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.225.593	2.283	—	2.283	2	
—	—	—	—	—	—	15.041	—	—	15.041	2.372.750	12.200	—	12.200	3	
—	—	—	12.000	12.000	—	—	—	—	12.000	1.728.633	23.840	—	23.840	4	
—	—	—	6.000	6.000	—	—	—	—	6.000	1.709.412	75.903	15.992	91.895	5	
—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	2.000	2.461.570	135.455	11.743	147.198	6	
49	6.000	—	—	—	—	—	—	3.000	9.000	3.063.726	142.438	16.716	159.154	7	
36	12.000	—	—	—	20.000	—	—	4.000	36.000	3.413.994	146.830	16.268	163.098	8	
22	12.000	—	31.000	31.000	30.000	—	—	5.000	78.000	3.117.845	158.320	16.268	174.588	9	
26	8.000	9.000	46.000	55.000	30.000	—	2.000	12.500	107.500	3.807.764	175.110	16.844	191.954	10	
33	89.200	—	43.000	43.000	30.000	—	—	19.500	181.700	4.227.305	168.250	17.492	185.742	11	
II. grupa — groupe															
—	—	—	3.922	3.922	—	2.916	—	—	6.838	334.581	1.000	—	1.000	12	
—	—	—	2.000	2.000	—	—	—	—	2.000	568.889	12.180	—	12.180	13	
—	760	—	7.674	7.674	—	—	—	—	8.434	1.021.051	8.600	—	8.600	14	
—	1.860	—	7.390	7.390	—	—	—	—	9.250	1.081.422	9.640	—	9.640	15	
III. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	—	935	5.178	—	6.113	57.292	445	—	445	16	
2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222.952	16.353	—	16.353	17	
—	450	—	—	—	—	—	—	—	450	432.241	18.392	—	18.392	18	
—	700	—	—	—	—	—	—	—	700	434.152	14.955	—	14.955	19	
IV. grupa — groupe															
—	—	—	60	60	—	—	200	—	260	15.484	1.288	—	1.288	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123.394	740	—	740	21	
—	100	—	—	—	3.900	—	—	—	4.000	317.952	400	—	400	22	
—	—	—	—	—	5.250	—	—	—	5.250	328.180	1.250	—	1.250	23	
V. grupa — groupe															
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.394	—	—	—	24	
80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.727	4.280	—	4.280	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86.391	4.779	—	4.779	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92.671	3.550	—	3.550	27	
Kopā — Total															
—	—	—	3.982	3.982	—	3.851	5.378	—	13.211	1.326.650	2.733	—	2.733	28	
1.083	—	—	2.027	2.027	—	11.006	1.692	—	14.725	1.590.665	6.490	—	6.490	29	
1.642	—	—	4.000	4.000	—	38.255	3.789	—	46.044	2.995.796	21.395	—	21.395	30	
1.892	—	—	16.000	16.000	—	26.371	200	—	42.571	2.374.578	39.416	—	39.416	31	
2.080	—	—	10.000	10.000	—	—	—	—	10.000	2.492.216	99.583	15.992	115.575	32	
2.080	2.000	—	2.000	2.000	—	—	—	—	4.000	3.410.532	169.008	11.743	180.751	33	
—	6.050	—	4.800	4.800	—	—	—	3.000	13.850	4.180.048	170.955	16.716	187.671	34	
—	12.800	—	4.984	4.984	21.500	—	—	—	4.000	43.284	4.746.624	174.202	16.268	190.470	35
—	12.960	—	37.124	37.124	33.400	—	—	5.000	88.484	4.690.917	185.370	16.268	201.638	36	
—	9.310	9.000	53.674	62.674	33.900	—	2.000	12.500	120.384	5.665.399	207.281	16.844	224.125	37	
—	91.760	—	50.390	50.390	35.250	—	—	19.500	196.900	6.163.730	197.645	17.492	215.137	38	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (1s) (turpinājums).

Izdevumi — Dépenses Gadi — Années		L a b i e r i c ģ i b a s												
		Satiksmes ceļi, dārzī, parki, apstādījumi un laukumi — Chemins, jardins, parcs												
		Aerodromi Aerodromes	Ūdensceļu satiksme Communication par voies d'eaux				Sauszemes satiksmes ceļi Communication par voies de terre	Dārzī, parki, apstādījumi un laukumi Jardins, parcs plantations et places				Kopā Total		
			Ostas un piestātnes Ports et embarca- dères	Tilti Ponts	Celtņves Prames	Kopā Total		Dārzī un parki Jardins et parcs	Apstādījumi Plantations	Laukumi Places	Kopā Total			
Nē	Nē	281	282	283	234	285	286	287	288	289	290	291	292	293
I. grupa — groupe														
1	1920	—	—	68.828	—	68.828	70.036	56.980	—	—	56.980	195.844		
2	1921	—	—	25.748	—	25.748	51.733	44.179	—	—	44.179	121.660		
3	1922	—	—	14.980	—	14.980	119.200	43.153	—	—	43.153	177.333		
4	1923	—	—	82.364	—	82.364	145.364	81.665	—	—	81.665	309.393		
5	1924	—	—	116.636	—	116.636	342.732	89.636	—	—	89.636	549.004		
6	1925	—	—	83.736	16.000	99.736	429.900	116.965	—	—	116.965	646.601		
7	1926	—	—	129.640	4.500	134.140	845.218	141.275	—	—	141.275	1.121.633		
8	1927	—	—	161.758	6.500	168.258	798.548	165.360	—	—	165.360	1.132.166		
9	1928	—	—	198.200	9.200	207.400	728.820	167.198	—	—	167.198	1.103.418		
10	1929	2.000	—	245.280	—	245.280	1.268.322	191.275	30.000	—	221.275	1.736.877		
11	1930	—	—	248.800	—	248.800	967.557	208.300	32.000	—	240.300	1.456.657		
II. grupa — groupe														
12	1920	—	—	2.276	375	2.651	9.937	4.609	11.846	831	17.286	29.874		
13	1925	—	—	10.200	1.000	11.200	44.072	8.315	17.663	600	26.583	81.855		
14	1929	—	300	23.100	4.800	28.200	130.840	18.058	22.730	2.240	43.028	202.068		
15	1930	—	100	20.300	11.000	31.400	127.070	15.783	22.944	1.740	40.467	198.937		
III. grupa — groupe														
16	1920	—	217	108	—	325	4.587	88	—	—	88	5.000		
17	1925	—	100	2.500	100	2.700	69.840	3.226	7.000	2.449	12.675	85.215		
18	1929	—	500	5.865	500	6.865	104.824	18.339	1.900	19.173	39.412	151.101		
19	1930	—	300	1.500	300	2.100	79.747	28.763	1.900	10.098	40.761	122.608		
IV. grupa — groupe														
20	1920	—	—	504	—	504	1.514	242	—	75	317	2.335		
21	1925	—	—	460	220	680	51.145	650	1.500	1.000	3.150	54.975		
22	1929	—	—	8.600	1.920	10.520	88.841	3.676	640	—	4.316	103.677		
23	1930	—	100	1.200	1.250	2.550	72.785	1.620	700	—	2.320	77.655		
V. grupa — groupe														
24	1920	—	—	50	—	50	136	—	—	—	—	186		
25	1925	—	—	183	283	466	7.249	—	—	—	—	7.715		
26	1929	—	—	—	450	450	49.818	615	435	2.388	3.438	53.706		
27	1930	—	—	—	350	350	43.606	460	286	1.409	2.155	46.111		
Kopā — Total														
28	1920	—	217	71.766	375	72.358	86.210	61.919	11.846	906	74.671	233.235		
29	1921	—	547	33.008	1.343	34.898	72.239	48.349	6.773	716	55.838	162.973		
30	1922	—	300	26.327	6.320	32.947	171.046	57.205	17.879	1.625	76.709	280.702		
31	1923	—	600	94.828	10.080	105.508	242.474	93.262	15.298	1.100	109.660	457.642		
32	1924	—	100	124.778	8.623	133.501	527.529	112.534	18.882	1.100	132.516	793.546		
33	1925	—	100	97.079	17.603	114.782	602.206	129.156	26.168	4.049	159.373	876.361		
34	1926	—	600	152.140	12.305	165.045	1.033.226	162.186	23.367	1.370	186.923	1.385.194		
35	1927	—	1.100	182.978	22.495	206.573	1.064.767	184.705	22.228	3.200	210.133	1.481.473		
36	1928	—	650	218.450	16.617	235.757	1.042.954	195.407	29.652	5.153	230.212	1.508.923		
37	1929	2.000	800	282.845	7.670	291.315	1.642.645	231.963	55.705	23.801	311.469	2.247.429		
38	1930	—	500	271.800	12.900	285.200	1.290.765	254.926	57.830	13.247	326.003	1.901.968		

Nē 9. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en ls) (suite).

Etablissements de bon-ordre																
Pilsētas apgaismošana Eclairage des villes				Sanitārā labierīcība Etablissements sanitaire de bon-ordre						Meitorācija Amélioration		Gādība par ugunsgrēku novēršanu — Mesure de prévention des incendies				Nē
Elektrības Électricité	Gāzes — Gaz	Cita veida — Autres	Kopā Total	Akas un sūkņi Puits et pompes	Aptīršanas iestādes Etablissements de nettoyage	Kanalizācijas iestādes Etablissements de canalisation	Aseziācijas iestādes Etablissements d'assainissement	Publiskas atējas vietas Cabinets d'aisance publics	Kopā Total	Pilsētas pulksteņu uzturēšana Entretien des horloges de ville	Ugunsdzēsēju uzturēšana Entretien des pompiers	Līdzdalība uguns- apr. biedrības Participation aux socié- tés d'assurance contre l'incendie	Ugunsgrēka pazīņoša- nas vietu uzturēšana Entretien des endroits de signalisation d'incendies	Nē		
														309		
294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	
I. grupa — groupe																
844	250	—	—	250	—	74.500	86.080	—	5.617	166.197	—	—	128.421	—	1	
660	6.000	3.452	—	9.452	3.064	56.449	174.064	—	3.823	234.336	—	—	148.402	—	2	
333	20.762	18.000	—	38.762	3.950	105.233	95.800	—	4.712	205.745	—	—	229.813	—	3	
393	173.160	45.180	—	218.340	4.454	89.583	115.112	—	8.617	213.312	—	—	245.049	3.260	4	
004	276.900	49.300	—	326.200	17.154	160.233	142.670	—	13.644	316.547	—	—	301.803	6.300	5	
601	240.350	99.362	—	339.712	23.148	179.919	182.362	—	5.190	367.471	—	—	359.952	8.500	6	
633	347.556	137.202	—	484.758	11.380	223.325	421.649	—	—	644.974	—	—	529.570	30.000	7	
166	150.574	94.190	—	244.764	11.800	260.656	371.475	—	—	632.131	—	—	476.113	26.892	8	
418	205.005	102.991	—	307.996	12.800	276.658	385.265	10.000	—	671.923	—	—	442.899	20.000	9	
877	426.642	103.686	—	530.328	12.847	313.240	460.170	—	24.000	797.410	2.000	—	481.786	25.600	10	
657	308.695	116.846	—	425.541	14.313	317.440	423.021	—	12.000	752.461	—	1.000	494.924	20.000	11	
II. grupa — groupe																
874	9.868	—	—	9.868	2.917	4.635	14.694	10.681	1.106	31.116	—	—	66.553	—	12	
855	42.366	—	—	42.366	4.256	18.920	48.582	7.500	13.997	88.999	—	—	107.672	—	13	
2063	98.661	—	—	98.661	12.657	18.619	76.796	7.500	18.203	121.118	—	40	129.438	—	14	
937	100.000	—	—	100.000	10.780	13.100	67.824	3.988	10.642	95.554	—	40	134.233	—	15	
III. grupa — groupe																
5.000	2.695	—	—	2.695	258	1.596	410	3.560	—	5.566	—	—	2.107	—	16	
5.215	40.107	—	—	40.107	4.450	9.760	4.856	500	500	15.616	—	180	20.074	—	17	
4.101	53.641	—	—	53.641	10.990	9.885	7.631	2.000	5.400	27.048	—	—	25.851	—	18	
2.608	52.648	—	—	52.648	8.250	6.125	5.333	—	7.300	18.758	—	—	17.279	—	19	
IV. grupa — groupe																
2.335	1.503	—	90	1.593	175	992	3	—	995	—	—	—	754	—	20	
4.975	12.798	—	2.000	14.798	2.940	3.662	17.430	82	1.270	22.444	—	—	3.465	—	21	
3.677	33.220	—	1.000	34.220	7.800	3.634	16.700	200	4.014	24.548	—	—	6.375	20	22	
7.655	49.500	—	—	49.500	5.000	3.321	13.451	280	1.846	18.898	200	—	2.383	20	23	
V. grupa — groupe																
180	30	—	15	45	—	40	15	—	—	55	—	—	—	—	24	
7.715	1.365	—	2.160	3.525	420	1.273	200	—	100	1.573	—	—	500	—	25	
3.706	9.912	—	3.045	12.957	1.400	640	1.800	—	1.298	3.738	300	—	2.200	—	26	
5.111	12.264	—	3.853	16.117	4.860	530	6.400	—	1.280	8.210	600	—	2.300	—	27	
Kopā — Total																
3.235	14.346	—	105	14.451	3.350	81.763	101.202	14.241	6.723	203.929	—	—	197.835	—	28	
2.975	29.493	3.452	244	33.189	6.119	64.881	182.261	3.835	4.551	255.528	—	11	207.721	—	29	
7.702	49.424	18.000	935	68.359	11.480	113.983	118.708	1.085	7.965	241.741	—	—	336.427	—	30	
7.642	219.617	45.180	922	265.719	11.095	98.647	144.775	3.246	13.086	259.754	—	125	346.742	3.260	31	
3.545	333.027	49.300	1.670	383.997	36.605	181.936	185.166	4.155	18.001	389.258	—	180	416.062	6.300	32	
5.261	336.986	99.362	4.160	440.508	35.214	213.534	253.430	8.082	21.057	496.103	—	180	491.663	8.500	33	
5.194	460.636	137.202	2.437	600.275	31.396	251.890	476.093	7.665	7.749	743.397	—	—	676.353	30.056	34	
4.473	289.436	94.190	5.061	388.687	39.724	289.818	441.145	7.654	18.813	757.430	1.000	—	619.521	26.892	35	
8.923	365.195	102.991	3.768	471.954	40.880	308.458	489.916	7.880	35.971	842.225	300	—	597.603	20.000	36	
7.424	622.076	103.686	4.045	729.807	45.694	346.018	565.221	9.700	52.915	973.862	1.100	2.040	645.650	25.600	37	
1.968	523.107	116.846	3.853	643.806	43.203	340.516	516.029	4.268	33.068	893.881	800	1.040	651.124	20.000	38	

№ 9. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžetu kopsavilkums 1920.—1930. (ls) (turpinājums)

№ №	Izdevumi Dépenses	Labierīcības — Etablissements de bon-ordre								Finansu operācijas					
		Gādība par ugunsgrēku novēršanu Mesures de prévention contre incendies				Gādība par plūdu novēršanu Mesures de prévention contre inondations	Uplu krastu un klejojošu kāpu nostiprināšana Fortification des bords des fleuves et des dunes mouvantes	Uguns kuri ziemā uz ielām Réchauds dans les rues en hiver	Pabalsti ugunsdzēsējiem Secours aux pompiers	Kopā Total	Iemaksāto nodokļu atmaksa Acompte des impôts versés	Vertspapīru procenti Intérêts des valeurs mobilières	Aizdevumi privātām organizācijām Prêts aux organisations et personnes privées	Parādu nomaksa Procentu nomaksa	
		Pilsētas naktssargi Gardes de nuit	Skursteņu slaucīšana Ramonage	Kopā Total	Parādu nomaksa Paiement des dettes									Procentu nomaksa Paiement des intérêts	
		Gadi Années	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324
310	311														
I. grupa — groupe															
1	1920	—	—	128.421	4.600	—	—	—	495.312	—	—	25.000	6.691	81.872	
2	1921	—	—	148.402	761	—	—	—	519.958	—	—	—	15.309	47.510	
3	1922	—	—	229.813	3.000	—	—	—	670.803	—	611.726	—	220.000	142.349	
4	1923	—	—	248.309	3.000	—	—	—	1.020.648	—	—	—	227.265	139.446	
5	1924	—	—	308.103	4.028	—	—	—	1.612.931	—	—	—	770.800	183.825	
6	1925	—	—	368.452	3.500	—	—	8.200	1.904.282	—	490.321	—	523.716	276.486	
7	1926	—	—	559.570	3.500	—	—	8.300	2.993.269	—	—	—	493.842	257.036	
8	1927	—	—	503.005	4.000	—	—	5.000	2.695.964	—	—	—	628.540	216.964	
9	1928	—	—	462.899	8.000	32.000	—	5.000	2.778.624	—	—	—	1.001.959	339.858	
10	1929	—	—	507.386	5.000	35.000	—	5.000	3.823.802	—	—	—	337.911	345.246	
11	1930	—	—	514.924	8.450	2.000	—	5.000	3.366.088	—	—	—	703.600	386.138	
II. grupa — groupe															
12	1920	—	—	66.553	—	—	—	—	141.338	—	—	—	16.389	9.005	
13	1925	—	—	107.672	—	—	—	500	24.701	362.529	—	—	116.000	126.977	
14	1929	—	—	129.438	—	—	—	600	27.264	600.446	—	—	373.544	268.165	
15	1930	—	—	134.238	—	—	—	1.100	23.846	574.135	—	—	277.820	346.250	
III. grupa — groupe															
16	1920	—	—	—	—	—	—	—	254	17.712	—	—	25.894	2.197	
17	1925	2.595	3.318	25.987	—	—	—	—	4.592	192.500	—	—	116.789	56.079	
18	1929	—	1.670	27.521	—	6.000	—	—	11.055	306.548	—	—	254.139	74.564	
19	1930	1.628	1.170	20.077	—	7.160	—	—	10.605	255.061	—	—	267.636	93.231	
IV. grupa — groupe															
20	1920	—	65	819	—	—	—	—	163	7.368	—	—	1.843	869	
21	1925	1.105	—	4.570	—	—	—	—	5.120	105.587	—	—	22.318	23.897	
22	1929	1.268	—	7.663	—	—	—	—	8.025	186.333	—	—	181.761	38.997	
23	1930	1.368	70	3.841	—	—	—	—	8.900	165.244	—	—	93.583	79.794	
V. grupa — groupe															
24	1920	—	180	180	—	—	—	—	17	483	—	—	255	35	
25	1925	—	1.435	1.935	—	—	—	—	500	19.948	—	—	5.200	2.341	
26	1929	960	1.672	4.832	—	—	—	—	2.550	84.262	—	—	20.767	15.604	
27	1930	720	1.969	4.989	—	—	—	—	4.682	89.119	—	—	65.404	24.292	
Kopā — Total															
28	1920	—	1.382	199.467	4.600	—	—	—	434	662.203	—	25.000	51.072	93.978	
29	1921	—	2.299	210.172	761	—	—	—	10.963	686.208	—	—	126.584	73.116	
30	1922	672	3.162	340.261	3.000	—	—	—	15.461	982.399	—	611.726	311.482	221.441	
31	1923	5.174	3.100	358.276	3.000	—	—	—	20.570	1.415.597	—	—	340.609	260.808	
32	1924	4.108	4.347	430.817	4.028	1.400	—	—	29.028	2.184.934	—	—	1.033.691	343.921	
33	1925	3.700	4.753	508.616	3.500	—	—	500	43.113	2.584.846	—	—	784.023	485.780	
34	1926	4.036	5.774	716.219	3.500	1.000	—	900	43.912	3.713.464	—	490.321	788.391	505.394	
35	1927	1.853	5.978	654.244	4.000	357	—	800	47.826	3.566.011	—	—	1.036.376	491.746	
36	1928	2.832	4.856	625.311	8.000	33.000	—	600	53.585	3.786.416	—	—	1.956.532	604.848	
37	1929	2.228	3.342	676.840	5.000	41.000	—	600	53.894	5.001.391	—	—	1.168.122	742.576	
38	1930	3.716	3.209	678.069	8.450	9.160	—	1.100	53.033	4.449.647	—	—	1.408.043	929.705	

N° 9. Total des budgets des recettes des municipalités de 1920 à 1930 (en lš) (suite).

Opérations financières					Kapitālu ieguldījumi — Placement du capital														
Paiement des dettes et des intérêts		Rezerves summas Sommes de reserve	Naudas zīmju iespiešana Frais de l'impression des billets de banque	Kopā Total	Neparedzēti izdevumi Dépenses imprévues	Nekustamā mantā un inventārā Immeubles et inventaire	Uzņēmumos un pasākumos Entreprises et établissements	Veselības aizsardzības iestādes Institutions du sauvetage sanitaire	Izglītības iestādes Institutions d'Instruction	Sociālās palīdzības iestādes Institutions d'assistance publique	Labietcībā Etablissements de bon-ordre	Kapitālu nodibinājuma Fondation de capitaux	Kopā Total	Kopā Total	N ^o	N ^o			
Parādu iekasēšanas izdevumu segšanai Encaissement des dettes à la clôture des dépenses	Kopā Total																		
325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340				
I. grupa — groupe																			
—	88.563	—	5,000	118.563	7,000	17,150	189.194	—	—	—	—	3,225	209.569	4.897.336	1				
—	62.819	—	—	62.819	101.039	1,522	486.577	—	—	—	—	1,458	489.557	5.403.361	2				
—	362.349	—	—	974.075	146.064	—	823.271	—	—	—	—	2,718	825.989	10.422.334	3				
—	366.711	—	—	366.711	153.208	—	1.618.780	—	—	—	—	—	—	11.236.472	4				
—	954.625	—	—	954.625	298.716	35.002	2.565.032	—	—	—	20.000	100.000	205.000	15.901.104	5				
—	800.202	—	—	1.290.523	107.537	119.501	2.293.310	—	—	—	—	634.200	67.269	20.218.109	6				
—	750.878	—	—	750.878	85.170	109.000	2.657.900	620.030	291.900	—	—	410.000	502.151	25.137.965	7				
—	845.414	—	—	845.414	43.783	42.575	1.341.200	45.800	—	—	—	14.000	588.683	23.299.716	8				
—	1.341.817	—	—	1.353.106	58.848	209.390	3.873.478	328.000	199.202	—	—	410.340	783.909	29.151.907	9				
21.267	704.424	—	—	704.424	77.263	73.700	3.392.696	405.200	389.216	—	—	48.000	35.000	31.488.404	10				
4.300	1.094.038	—	—	1.094.038	46.261	31.000	3.609.739	341.500	—	—	—	75.000	200.000	32.802.202	11				
II. grupa — groupe																			
1.721	27.115	12.921	—	40.220	34.298	1.470	12.529	—	—	—	—	34	14.033	1.588.876	12				
—	242.977	31.686	—	275.863	22.825	44.150	82.909	56.800	111.760	8.540	10.000	—	314.099	4.160.497	13				
—	641.709	37.475	—	685.684	15.422	117.733	473.278	—	23.279	40.000	214.470	56.427	925.167	6.896.634	14				
—	624.070	55.857	—	686.427	30.631	35.458	312.609	111.000	—	60.000	171.100	10.503	700.670	7.042.693	15				
III. grupa — groupe																			
—	28.091	2.062	—	30.153	2.140	2.000	30.142	—	6.337	—	—	298	38.777	388.787	16				
—	172.868	4.922	—	177.790	6.163	48.600	163.793	—	3.900	—	—	176.673	392.966	2.313.468	17				
—	328.703	6.956	—	337.459	8.996	119.107	146.335	17.000	123.800	46.599	500	51.612	504.953	3.533.502	18				
280	361.147	6.781	—	368.928	11.695	96.715	227.839	35.000	50.000	73.701	28.000	26.367	537.622	3.671.797	19				
IV. grupa — groupe																			
—	2.712	5.014	—	7.726	6.217	8.572	29.588	—	2.000	—	—	1.250	41.410	194.756	20				
—	46.215	1.739	—	48.139	16.726	48.823	11.208	—	88.632	—	—	2.230	150.943	1.225.213	21				
—	220.758	4.323	—	226.875	21.594	40.283	90.084	19.660	102.370	3.790	11.175	13.820	281.182	2.236.326	22				
—	173.377	6.725	—	180.202	23.742	29.063	43.645	46.000	57.160	19.100	7.500	2.420	204.888	2.257.917	23				
V. grupa — groupe																			
—	290	—	—	290	276	—	—	—	—	—	—	50	50	15.727	24				
—	7.541	—	—	7.541	9.481	6.600	10.258	—	42.100	—	—	1.889	60.847	370.861	25				
—	36.371	2.103	—	38.474	16.592	27.441	3.390	14.068	33.150	8.560	—	23.077	109.686	935.696	26				
—	89.696	2.903	—	92.599	19.827	51.477	10.120	1.700	33.475	6.604	—	10.540	113.916	1.092.605	27				
Kopā — Total																			
1.721	146.771	19.997	5,000	196.952	49.931	29.192	261.453	—	8.337	—	—	4.857	303.839	7.085.482	28				
761	200.461	16.853	—	219.789	120.098	8.632	594.607	—	7.085	—	—	75.748	686.072	7.679.391	29				
375	533.298	15.912	—	1.162.576	193.271	31.359	957.731	1.300	3.500	—	6.100	68.742	1.068.732	14.753.398	30				
300	601.717	16.917	—	622.855	181.190	34.929	1.770.934	6.000	84.574	15.000	8.427	85.458	2.005.322	16.471.568	31				
—	1.377.612	29.527	—	1.410.500	334.764	159.088	3.283.710	12.700	101.853	116.195	206.000	252.586	4.132.132	23.268.970	32				
—	1.269.803	38.347	—	1.799.856	162.732	267.674	2.561.478	129.600	246.382	8.540	644.200	248.061	4.105.935	28.288.143	33				
—	1.293.785	47.240	—	1.354.963	141.137	192.418	3.086.863	682.130	559.614	6.800	420.000	555.489	5.503.314	34.225.211	34				
—	1.528.122	67.452	—	1.602.589	106.887	310.530	1.921.802	142.587	169.030	9.500	29.000	686.687	3.269.136	33.858.557	35				
—	2.561.380	64.291	—	2.671.991	131.089	338.308	4.034.225	366.200	384.141	1.500	442.740	839.665	6.806.779	40.864.920	36				
21.267	1.931.965	50.857	—	1.992.916	139.867	378.264	4.105.783	455.928	671.815	146.949	261.125	1.298.340	7.318.204	45.090.562	37				
4.560	2.342.328	72.266	—	2.422.194	131.156	243.713	4.203.952	535.200	140.635	234.405	406.000	1.098.315	6.862.820	46.867.214	38				

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām).

№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes).

№ N ^o	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contributions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établis- sements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux :						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations financières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dé- penses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labiericības iestā- dem Etablissements de bon-ordre	Ārstešanas naudas u. c. Paiement pour trai- tement médic.	Sociālas palīdzības iestādem Institutions de l'as- sistance publique	Izglītības iestādem Institutions de l'Instruction							
									L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2. Liepāja															
1	1920	128.345	1.969	478.582	—	163.966	2.305	5.634	—	126.556	185	16.743	924.285	1	
2	1921	279.117	6.931	105.137	148	61.909	4.416	9.448	287.107	1.985	152	7	756.357	2	
3	1922	845.092	19.041	98.903	—	214.536	5.108	29.932	75.624	1.446	2.352	2.010	1.294.044	3	
4	1923	840.885	32.190	75.040	673	211.231	2.548	34.904	148.083	2.112	2.352	22.080	1.372.098	4	
5	1924	1.145.727	45.733	72.582	754	261.020	2.648	30.086	154.000	100.599	3.131	23.769	1.845.029	5	
6	1925	1.166.495	53.034	85.787	845	369.760	2.748	7.240	155.900	898	3.562	2.440	1.848.709	6	
7	1926	1.221.039	47.559	73.679	1.100	426.715	2.848	8.380	190.000	1.506	4.583	61	1.977.470	7	
8	1927	1.216.551	51.292	87.132	1.054	491.010	3.400	7.040	193.800	1.000	4.318	674	2.057.271	8	
9	1928	1.303.112	47.351	99.972	1.425	518.145	5.700	10.200	205.000	1.562	3.036	1.004	2.196.507	9	
10	1929	1.256.710	43.724	475.314	1.837	615.680	6.200	6.820	250.000	5.562	3.036	9.686	2.674.569	10	
11	1930	1.361.135	49.705	545.884	1.471	628.720	6.200	6.800	280.000	38.750	3.036	3.367	2.925.068	11	
3. Daugavpils															
1	1920	33.829	8.412	15.355	—	11.268	—	16.974	—	351.108	74.240	—	511.186	1	
2	1921	57.310	22.496	44.680	—	4.566	—	9.132	73.448	172.108	732	2.570	387.042	2	
3	1922	154.214	33.508	58.677	—	33.520	—	21.992	167.700	169.907	—	1.070	640.588	3	
4	1923	257.150	40.005	94.197	600	24.552	1.920	29.664	234.391	138.627	—	3.000	824.106	4	
5	1924	272.596	41.618	78.649	600	29.052	180	34.329	211.654	283.913	120	3.000	955.711	5	
6	1925	409.508	78.381	195.861	300	26.275	550	36.850	233.633	37.962	120	3.500	1.022.940	6	
7	1926	529.341	84.098	208.363	500	34.800	1.300	40.184	255.913	4.500	120	14.064	1.183.183	7	
8	1927	565.732	81.953	270.240	340	45.700	2.800	37.474	283.546	45.614	2.250	12.000	1.347.649	8	
9	1928	629.322	89.478	289.360	300	56.070	4.000	45.001	594.147	90.949	1.503	12.360	1.812.490	9	
10	1929	576.128	87.723	353.000	400	68.460	5.000	39.598	290.072	88.213	1.359	16.440	1.526.393	10	
11	1930	606.521	94.438	363.920	300	84.850	7.500	33.192	335.680	89.563	1.359	8.676	1.625.999	11	
4. Jelgava															
1	1920	27.314	1.864	13.225	164	—	2.167	—	—	55.073	187	—	99.994	1	
2	1921	87.733	13.037	15.777	4.596	—	157	487	18.948	69.748	645	20	211.148	2	
3	1922	177.014	19.775	42.290	9.671	1.004	88	1.016	58.102	10.057	1.880	20	320.917	3	
4	1923	201.378	11.958	36.152	4.270	5.500	568	3.500	44.752	62.648	1.680	—	372.406	4	
5	1924	289.586	24.302	79.135	2.008	3.010	40	4.230	63.604	330	2.040	30	468.315	5	
6	1925	431.796	37.581	45.341	2.069	5.030	48	4.380	75.241	77.483	22.900	—	701.869	6	
7	1926	490.035	55.372	176.923	1.868	14.025	50	6.154	103.033	4.730	42.009	—	894.199	7	
8	1927	675.982	38.903	153.377	2.279	32.600	960	4.986	98.468	119.185	51.577	250	1.178.567	8	
9	1928	656.280	43.529	131.682	2.309	41.600	620	4.650	282.908	290.106	49.144	500	1.503.328	9	
10	1929	681.861	40.466	211.614	3.677	56.400	12.640	4.575	184.557	631.935	60.619	600	1.888.944	10	
11	1930	707.190	52.333	279.612	3.325	89.200	8.530	4.075	181.541	294.130	50.626	1.000	1.671.562	11	
5. Ventspils															
1	1920	17.201	1.004	12.460	300	50	50	60	4	20.042	2.240	—	53.411	1	
2	1921	45.042	302	21.140	1.522	1.486	32	769	26.027	30.096	705	—	127.121	2	
3	1922	132.861	7.318	16.750	460	8.600	120	2.883	42.558	92.952	620	1.300	306.422	3	
4	1923	193.374	12.432	27.815	—	23.203	220	4.048	41.370	21.163	1.140	8.600	333.365	4	
5	1924	241.737	14.606	27.191	—	30.400	750	10.700	53.714	52.913	100	3.000	435.111	5	
6	1925	270.695	16.045	30.765	—	30.400	700	2.600	105.149	123.475	100	7.050	586.979	6	
7	1926	285.269	23.376	82.380	—	36.600	700	3.000	69.282	75.000	—	7.000	582.607	7	
8	1927	307.605	46.558	71.784	—	46.100	700	4.200	61.020	59.320	—	—	597.287	8	
9	1928	336.278	38.079	98.690	—	47.500	2.200	4.300	61.700	300	—	4.500	593.547	9	
10	1929	348.028	39.460	91.760	—	64.840	3.000	4.860	67.080	185.200	—	2.500	806.728	10	
11	1930	332.060	55.468	106.136	—	72.700	2.100	4.500	73.600	151.000	—	2.500	820.064	11	

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām).

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes).

Gadi Années	Izdevumi Dépenses.	Administratīvie Dépenses administratives	Sociālā palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības aizsardzība Hygiène publique	Labierīcība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations financières	Kapitālu ieguldījumi Placement de capitaux	Neparedzēti Dépenses imprévues
								Kopā Total	To starpā—dont:				
									Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoirs			
L s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2. Liepāja													
85	1920	168.314	168.778	207.776	222.262	85.921	—	22.306	9.992	5.239	20.891	12.499	15.538
57	1921	116.320	141.170	138.347	200.040	73.048	—	7.505	7.505	—	10.275	64.895	4.757
44	1922	188.689	145.572	352.131	377.912	133.546	—	19.148	19.148	—	66.139	7.907	3.000
98	1923	183.935	177.109	495.668	300.027	131.165	—	23.268	23.268	—	54.036	6.130	760
29	1924	243.406	276.188	588.798	348.201	151.877	—	26.194	26.194	—	190.620	18.330	1.415
70	1925	251.898	284.461	553.039	430.026	177.419	—	26.034	26.034	—	84.557	18.750	16.525
7	1926	308.250	277.327	630.308	454.943	187.432	—	38.325	29.319	—	69.454	4.825	6.606
271	1927	279.514	313.990	630.531	499.976	190.908	—	31.719	29.180	—	78.450	26.009	6.174
507	1928	290.919	355.652	640.322	503.082	214.414	—	34.193	30.200	—	107.057	44.750	6.118
659	1929	335.827	390.898	695.510	596.411	254.191	—	33.115	29.670	—	216.296	148.602	3.719
968	1930	344.865	415.548	778.412	635.402	249.400	—	32.560	30.650	—	263.903	188.113	16.865
3. Daugavpils													
186	1920	151.437	134.717	73.135	69.157	44.174	7.220	120	120	—	13.726	—	17.500
042	1921	49.714	59.109	110.813	54.294	29.999	5.563	770	770	—	61.985	12.512	2.283
588	1922	96.514	144.982	239.713	78.508	43.593	4.629	1.717	1.476	—	14.687	13.247	2.998
106	1923	123.686	143.743	302.397	72.169	45.027	6.307	9.880	9.880	—	53.334	65.563	2.000
711	1924	142.647	123.796	333.923	76.019	65.793	11.317	1.208	1.208	—	25.881	171.127	4.000
940	1925	189.143	136.246	419.999	84.907	91.395	3.490	1.993	1.993	—	72.107	19.660	4.000
83	1926	201.907	165.621	519.334	96.478	83.567	2.389	1.328	1.328	—	107.089	670	4.800
549	1927	214.433	171.414	573.073	116.806	94.234	8.639	1.906	1.906	—	79.631	82.513	5.000
490	1928	251.246	200.705	589.327	145.624	104.034	9.050	1.910	1.910	—	411.044	94.650	4.900
393	1929	256.072	228.266	596.487	156.785	111.356	—	2.010	2.010	—	140.652	29.065	5.700
999	1930	286.763	249.540	662.627	173.227	106.822	1.815	290	290	—	85.371	53.544	6.000
4. Jelgava													
994	1920	22.008	24.251	17.492	2.820	9.008	1.364	17.027	1.326	1.938	4.730	34	1.260
148	1921	36.153	43.725	51.353	2.523	10.721	1.239	19.164	7.335	1.712	10.029	35.176	1.065
917	1922	64.204	49.733	116.880	19.236	19.764	—	27.183	9.272	1.869	6.117	16.800	1.000
406	1923	71.054	57.620	128.842	15.831	32.663	—	19.839	6.074	1.983	43.017	2.340	1.200
315	1924	94.734	62.908	176.991	16.607	31.757	2.746	16.277	11.656	4.329	64.495	—	1.800
869	1925	145.517	95.479	211.986	19.538	38.795	—	11.060	10.737	—	90.780	86.414	2.300
199	1926	155.584	143.761	275.460	28.801	78.058	—	16.394	10.148	4.516	102.894	88.503	4.744
567	1927	199.536	189.786	330.772	49.553	119.274	—	14.850	11.604	2.890	110.858	157.638	6.300
328	1928	215.118	245.828	303.973	58.000	122.584	—	16.243	10.585	—	254.816	279.996	6.770
944	1929	240.592	293.028	321.716	73.466	146.112	—	13.929	10.199	—	283.369	510.729	6.003
562	1930	232.882	294.136	351.916	96.483	118.163	—	15.882	12.212	—	198.219	356.115	7.766
5. Ventspils													
411	1920	18.227	6.835	18.979	2.977	2.225	332	1.463	372	543	873	1.500	—
121	1921	20.101	24.396	32.255	7.134	8.346	91	1.646	251	1.144	20.727	12.425	—
422	1922	37.619	62.694	96.428	15.728	30.672	60	1.240	120	1.000	16.026	45.955	—
365	1923	44.797	50.619	118.389	28.612	49.610	30	400	200	—	19.308	21.400	200
111	1924	45.811	46.645	159.244	31.960	65.305	30	400	200	—	25.216	60.500	—
979	1925	52.480	52.703	173.042	35.880	54.920	60	200	100	—	28.419	189.275	—
607	1926	52.935	63.524	182.919	43.680	62.620	60	200	100	—	47.769	128.900	—
287	1927	60.680	88.986	188.004	51.255	70.604	60	300	150	—	61.046	76.352	—
547	1928	60.952	96.397	190.409	57.315	78.064	60	800	400	—	69.550	40.000	—
728	1929	65.382	108.859	201.211	59.791	88.787	60	500	250	—	45.367	236.771	—
064	1930	74.750	122.198	218.461	62.633	99.750	60	380	190	—	138.934	102.898	—

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).

№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ №	Ieņēmumi Recettes	Gadi Années	Dažādas atlidzības Diverses indemnités aux :											Kopā Total
			Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasakumi Entreprises et établissements	Labiercības testādam Etablissements de bon-ordre	Ārstēšanas naudas u. Païement pour traitem. médic.	Sociālas palī- dzības testād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības testādam Institutions de l'Instruction	Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	
L s														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
6. Rēzekne														
1	1920	17.060	350	3.038	—	—	—	—	—	34.199	1.629	—	56.276	
2	1921	39.634	4.034	4.247	—	456	—	—	1.522	—	—	—	49.893	
3	1922	78.540	2.360	9.808	—	1.200	—	—	26.680	24.005	2.400	—	144.993	
4	1923	97.980	1.700	14.271	—	4.000	—	6.000	73.851	—	1.200	—	199.012	
5	1924	118.060	16.744	29.658	—	2.000	—	6.020	82.132	—	1.200	—	255.814	
6	1925	140.061	17.970	35.907	—	1.000	—	4.800	89.299	2.000	1.200	—	292.237	
7	1926	156.219	18.559	46.851	—	1.000	—	4.800	102.025	3.000	840	—	333.294	
8	1927	208.398	17.959	63.635	—	1.200	—	3.000	98.824	7.000	—	—	400.016	
9	1928	215.349	18.930	73.658	—	800	—	3.060	113.402	9.000	—	—	434.199	
10	1929	229.769	19.666	84.955	—	1.240	—	2.910	113.653	65.823	—	—	518.016	
11	1930	204.387	18.054	108.567	—	400	—	2.000	129.149	62.190	1.590	200	526.537	
7. Valmiera														
1	1920	56.765	3.169	2.842	—	8.400	—	10.656	—	4.513	13.449	—	99.794	
2	1921	42.719	252	5.385	—	12.703	—	11.659	26.225	16.636	2.511	—	120.830	
3	1922	80.960	440	12.536	—	38.825	—	12.400	46.200	—	—	—	193.361	
4	1923	119.182	1.220	5.800	—	34.459	—	16.800	23.400	—	3.000	—	206.621	
5	1924	134.092	1.120	2.000	—	52.122	—	10.500	31.850	—	3.000	—	250.684	
6	1925	142.270	820	6.800	—	60.302	—	12.700	38.000	—	9.600	—	290.492	
7	1926	169.810	2.383	11.000	—	112.550	—	12.600	45.300	—	9.600	—	377.215	
8	1927	179.450	11.091	29.380	—	150.235	—	12.340	62.723	40.000	4.800	—	496.814	
9	1928	204.880	5.995	33.248	—	178.164	—	16.100	61.735	—	—	—	504.691	
10	1929	203.730	8.912	20.974	—	225.565	—	15.525	65.360	5.800	—	—	553.572	
11	1930	222.740	23.737	24.180	—	257.975	—	600	28.150	80.350	—	—	644.809	
8. Rīgas Jūrmala (Rīgas apr.)														
1	1920	19.010	33	239	—	489	—	—	70	5.037	—	—	24.878	
2	1921	50.928	263	12.629	228	—	—	1.166	8.116	1.022	—	271	74.623	
3	1922	113.618	1.085	48.838	300	—	—	2.641	22.231	41.744	305	—	230.762	
4	1923	136.457	1.738	22.820	500	—	—	4.980	26.920	134.774	216	—	328.405	
5	1924	219.320	4.798	175.907	200	—	—	9.808	39.272	141.244	—	—	590.549	
6	1925	320.363	7.762	141.765	200	—	—	1.131	8.582	33.873	101.900	—	615.576	
7	1926	328.945	13.912	27.288	200	—	—	1.600	9.874	41.326	69.041	—	492.186	
8	1927	416.330	12.393	32.543	200	—	—	1.900	9.640	46.327	12.822	—	532.155	
9	1928	404.901	10.423	45.169	200	—	—	1.200	13.840	46.896	29.656	—	552.285	
10	1929	457.777	18.050	97.078	—	—	—	1.658	15.488	76.459	32.131	—	698.641	
11	1930	467.782	21.900	109.221	—	—	—	2.350	16.550	77.881	14.949	—	710.633	
9. Cēsis														
1	1920	18.105	14.177	12.236	—	7.897	—	160	—	18.944	—	—	71.519	
2	1921	28.809	9.695	16.909	114	3.638	—	102	160	15.281	12.212	274	87.243	
3	1922	63.058	6.448	19.892	—	8.630	—	630	18.154	27.877	13.992	2.100	161.281	
4	1923	68.195	9.624	17.508	—	6.500	—	500	30.186	44.191	13.331	2.100	192.735	
5	1924	81.885	17.402	18.642	—	18.750	—	500	24.970	56.185	435.918	2.221	500.656.973	
6	1925	89.096	5.555	70.333	—	33.738	—	812	15.804	43.195	171.824	2.100	432.657	
7	1926	125.025	21.906	48.038	—	27.430	—	984	2.653	47.743	162.323	3.600	1.251.440.953	
8	1927	151.920	9.437	63.988	180	45.056	—	964	1.548	34.300	146.520	3.600	200.457.713	
9	1928	162.044	12.311	99.659	180	60.402	—	962	2.584	27.009	59.411	4.100	140.428.802	
10	1929	178.010	6.858	102.654	180	135.380	—	962	2.935	48.034	120.724	4.100	44.599.881	
11	1930	170.539	14.724	141.917	160	187.485	—	—	1.870	38.085	29.012	4.100	3.320.591.212	
10. Tukums														
1	1920	7.960	221	2.847	16	100	—	4.346	—	500	16.626	—	32.616	
2	1921	17.158	3.720	5.796	—	770	—	4.877	3.674	—	10.174	—	46.181	
3	1922	46.112	4.978	13.815	—	1.200	—	10.240	21.024	18.974	—	137	116.509	
4	1923	67.790	2.953	8.465	—	1.600	—	8.646	32.710	—	759	—	122.923	
5	1924	79.077	9.845	8.199	—	1.600	—	4.722	19.607	2.936	306	—	126.292	
6	1925	92.976	10.402	4.749	—	1.500	—	1.500	2.800	22.650	1.490	—	136.944	
7	1926	113.245	11.607	10.781	—	2.100	—	2.400	51.444	—	400	—	191.977	
8	1927	145.755	10.022	12.950	—	4.200	—	2.400	29.240	118.000	—	—	322.567	
9	1928	144.642	10.467	27.014	—	5.000	—	1.750	54.844	73.443	300	1.000	318.460	
10	1929	157.654	8.820	18.505	—	5.000	—	1.650	24.014	43.280	300	1.000	260.223	
11	1930	153.840	9.537	22.486	—	4.000	—	—	3.140	35.676	40.530	500	1.000.270.709	

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (par atsevišķām pilsētām) (turpinājums)
№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

№ N°	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociālā palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Labiētība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
								Kopā Total	To starpā — dont:				
									Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoirs			
L s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
6. Rēzekne													
1	1920	17.767	10.123	19.490	2.351	4.544	—	1.000	—	—	750	—	251
2	1921	17.541	7.036	14.375	2.838	6.092	—	413	413	—	761	609	228
3	1922	40.807	38.889	40.783	5.612	12.142	—	1.500	1.500	—	4.000	500	760
4	1923	48.614	17.037	103.493	7.286	16.310	—	1.172	1.172	—	3.000	600	1.500
5	1924	57.569	17.406	124.372	7.857	28.076	—	2.600	2.600	—	3.000	14.856	78
6	1925	75.135	21.979	151.161	8.679	29.926	—	1.000	1.000	—	1.120	3.107	130
7	1926	69.635	36.817	168.013	9.894	26.804	—	1.200	1.200	—	13.320	1.107	6.504
8	1927	77.690	41.146	197.649	11.368	30.634	—	—	—	—	29.852	10.000	1.677
9	1928	86.811	38.231	211.834	12.199	33.354	—	—	—	—	44.678	3.592	3.500
10	1929	89.187	45.250	215.378	12.317	36.121	—	—	—	—	67.520	51.314	929
11	1930	88.715	47.029	232.148	11.653	21.585	320	800	800	—	114.765	8.522	1.000
7. Valmiera													
1	1920	12.794	21.462	28.043	11.125	2.630	—	408	88	—	4.102	18.630	600
2	1921	15.709	15.688	38.977	18.305	4.252	—	1.448	366	—	3.678	21.537	1.236
3	1922	22.787	30.122	70.940	48.305	3.804	—	1.320	680	—	9.107	5.880	1.096
4	1923	25.654	31.040	86.400	35.059	8.017	—	4.120	1.720	2.400	8.176	6.200	1.955
5	1924	27.081	42.550	97.200	52.422	8.250	—	4.100	2.100	1.000	19.081	—	—
6	1925	33.237	54.560	114.828	60.902	9.600	—	4.865	3.200	1.265	12.500	—	—
7	1926	41.667	51.817	106.408	112.550	5.460	—	1.660	—	1.560	12.787	44.866	—
8	1927	41.639	55.691	125.502	151.286	10.600	—	4.500	—	4.500	17.296	90.300	—
9	1928	49.109	66.391	126.449	180.375	29.891	—	3.200	—	3.000	12.300	36.976	—
10	1929	49.480	94.063	130.066	227.678	32.600	—	2.985	—	2.185	800	15.900	—
11	1930	54.565	98.700	85.600	251.663	21.100	—	4.195	—	2.185	43.268	85.718	—
8. Rīgas — Jūrmala (Rīgas apr.)													
1	1920	7.399	—	5.290	2.958	2.107	—	—	—	—	6.907	217	—
2	1921	23.779	4.291	22.909	1.259	2.183	—	861	—	—	3.741	15.600	—
3	1922	51.197	9.080	63.163	2.527	7.263	21	1.273	—	—	7.901	74.159	14.178
4	1923	42.854	14.099	91.568	2.868	32.640	2.804	—	—	—	5.809	135.763	—
5	1924	66.679	19.941	125.363	7.753	40.019	3.174	200	—	—	8.265	319.055	100
6	1925	89.017	33.671	138.637	7.337	50.055	2.821	2.340	—	—	4.425	287.273	—
7	1926	92.046	31.940	160.669	9.425	41.622	12.628	—	—	—	14.827	129.029	—
8	1927	88.706	50.727	167.399	10.116	38.089	5.263	2.125	2.125	—	28.703	141.027	—
9	1928	83.543	49.905	171.608	9.863	78.267	7.578	5.149	5.149	—	12.242	134.130	—
10	1929	75.235	66.009	193.595	9.581	118.070	11.745	12.621	10.621	—	14.436	197.349	—
11	1930	75.601	57.965	210.201	7.229	99.736	9.135	6.940	6.940	—	13.268	230.558	—
9. Cēsis													
1	1920	8.803	9.488	12.003	15.477	2.448	—	5.140	351	1.259	6.998	11.149	13
2	1921	14.482	10.024	21.158	10.523	3.739	—	1.372	530	842	13.190	12.283	472
3	1922	20.525	19.711	72.385	15.331	8.728	—	4.593	3.593	—	11.443	6.406	2.159
4	1923	20.963	20.608	105.394	18.340	4.692	—	4.394	3.638	—	8.837	7.865	1.641
5	1924	26.391	22.072	128.468	22.159	4.422	—	7.086	3.988	1.208	45.092	398.540	2.743
6	1925	28.594	29.165	89.696	36.350	31.666	—	4.889	4.042	847	142.476	68.986	835
7	1926	33.964	33.437	70.044	45.609	11.570	—	7.369	6.211	1.158	83.360	155.070	530
8	1927	35.067	33.986	70.554	56.913	16.194	—	7.050	7.050	—	133.042	104.356	551
9	1928	36.527	42.408	66.771	60.159	12.722	—	5.575	5.561	—	153.661	50.700	279
10	1929	50.813	53.653	74.706	131.298	19.511	67	7.741	7.463	—	167.414	93.110	1.568
11	1930	51.600	58.356	92.604	171.009	23.956	11	7.083	6.884	—	111.450	72.270	2.873
10. Tukums													
1	1920	7.497	1.288	8.813	1.100	315	—	6.375	150	295	528	6.700	—
2	1921	8.095	4.111	13.798	2.557	767	103	2.589	51	—	6.438	7.708	15
3	1922	15.604	11.063	51.291	2.703	4.291	—	3.257	104	—	16.036	9.949	2.315
4	1923	21.639	10.318	70.652	3.460	3.568	404	260	180	—	8.322	4.300	—
5	1924	28.380	16.057	56.556	3.640	10.514	376	363	250	—	1.816	8.590	—
6	1925	35.642	20.235	52.936	4.465	11.561	—	2.106	250	—	1.509	8.500	—
7	1926	37.068	30.685	59.182	5.929	8.300	—	540	400	—	6.023	44.250	—
8	1927	38.496	35.589	73.286	6.701	22.310	—	967	820	—	20.703	124.515	—
9	1928	42.778	35.608	77.448	9.043	11.400	—	946	600	—	40.479	100.758	—
10	1929	39.458	46.979	77.867	9.014	21.097	—	900	800	—	36.108	28.600	200
11	1930	37.344	47.574	81.732	8.163	30.463	—	1.327	1.120	—	33.715	29.700	691

Nē 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilētām) (turpinājums).
Nē 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

Nē	Nē	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:				Pabalsti Subventions	Finanšu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total	
						Labiercības iestādēm Etablissements de bon-ordre	Arstešanas naudas u. c. Paiement pour traitement. médic.	Sociālās palī- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības iestādēm Institutions de l'Instruction						
		L s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
11. K u l d i g a															
1	1920	7.226	1.812	1.826	—	—	—	—	—	21.236	310	130	32.540		
2	1921	15.951	2.241	736	—	3.272	—	913	5.128	7.458	161	91	35.951		
3	1922	42.410	3.338	12.209	—	14.300	—	800	19.788	22.320	290	104	115.559		
4	1923	47.292	7.448	14.913	—	11.700	—	800	13.627	1.666	436	18	97.900		
5	1924	54.465	15.680	20.921	—	11.400	—	2.576	17.074	—	568	354	123.038		
6	1925	68.699	17.198	17.222	—	11.400	20	2.876	31.050	2.200	1.526	170	152.361		
7	1926	86.709	12.368	29.178	—	18.607	12	2.680	24.114	200	1.680	180	175.728		
8	1927	100.879	10.297	52.657	—	22.855	12	1.950	24.150	6.500	1.056	500	220.856		
9	1928	102.800	10.709	39.563	—	23.144	12	1.810	24.217	6.000	1.056	620	209.931		
10	1929	103.849	30.775	31.626	—	41.811	—	2.120	24.565	—	1.296	1.000	237.042		
11	1930	114.050	27.889	23.852	—	49.063	—	2.480	58.735	14.000	1.296	1.913	293.278		
12. J ē k a b p i l s															
1	1920	5.672	193	3	—	—	—	—	250	—	215	—	6.333		
2	1921	7.947	213	46	—	—	—	—	—	—	—	—	8.206		
3	1922	21.660	1.320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.980		
4	1923	31.881	2.940	—	—	—	—	1.000	20.931	—	—	—	56.752		
5	1924	41.615	3.000	3.590	—	—	—	800	25.200	100	—	—	74.305		
6	1925	50.751	2.530	3.860	—	—	—	1.000	33.600	150	—	—	91.891		
7	1926	57.250	3.270	7.317	—	—	—	1.000	37.400	150	—	500	106.887		
8	1927	67.739	3.324	7.267	—	—	—	1.000	37.400	43.010	—	500	160.240		
9	1928	82.640	2.920	10.851	—	—	—	1.000	34.700	19.000	—	400	151.511		
10	1929	71.725	1.890	19.712	—	—	—	750	34.700	930	—	100	129.807		
11	1930	80.245	2.455	19.450	—	—	25	750	40.800	28.250	—	—	171.975		
13. L u d z a															
1	1920	10.740	852	5.000	—	—	—	443	—	34.250	2.500	196	53.981		
2	1921	18.820	1.523	1.726	88	—	—	4.503	—	—	2.664	—	29.324		
3	1922	33.806	6.830	1.144	—	—	—	25.100	13.143	—	2.332	—	82.355		
4	1923	41.713	6.136	1.942	—	1.540	—	768	55.797	—	2.000	—	109.896		
5	1924	46.866	5.621	2.237	—	—	—	1.368	68.932	—	—	—	125.024		
6	1925	46.778	7.746	4.808	—	—	—	1.968	62.621	—	—	—	123.921		
7	1926	54.582	8.124	3.162	—	—	—	1.300	63.030	—	—	—	130.198		
8	1927	58.619	7.960	6.501	—	—	—	1.300	65.000	—	—	—	139.380		
9	1928	63.680	10.879	6.771	—	—	—	600	61.400	—	—	—	143.330		
10	1929	62.510	35.253	5.655	—	—	—	800	106.027	58.000	—	—	269.155		
11	1930	69.572	25.297	8.224	—	100	—	500	69.000	3.500	—	—	176.193		
14. S l o k a (Rīgas apr.)															
1	1920	1.930	270	576	125	—	—	128	1.513	6.308	—	—	10.850		
2	1921	6.152	2.447	837	152	31	152	457	2.630	992	—	152	14.002		
3	1922	13.238	4.151	—	400	20	40	1.200	18.900	7.900	—	200	46.049		
4	1923	19.872	11.118	133	300	20	20	2.400	20.037	19.000	—	1.223	74.123		
5	1924	36.336	23.150	3.768	300	10	10	4.000	16.743	37.460	—	2.862	124.635		
6	1925	43.566	18.545	2.620	300	10	10	3.000	28.440	41.195	—	2.999	140.689		
7	1926	54.590	23.060	51.573	300	10	10	1.500	25.321	34.000	—	216	190.580		
8	1927	76.121	18.340	60.510	300	20	60	1.020	28.622	13.000	—	500	198.493		
9	1928	80.761	16.776	59.600	300	20	100	900	22.848	19.000	—	3.529	203.834		
10	1929	88.176	11.583	36.916	300	50	100	1.200	22.300	6.000	—	924	167.549		
11	1930	90.924	12.100	27.900	300	100	300	1.700	23.835	3.000	—	2.405	162.564		
15. G r i v a (Ilūkstes apr.)															
1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	1921	1.766	609	678	—	—	—	—	152	1.790	203	—	5.193		
3	1922	5.177	420	620	—	—	—	—	—	—	620	—	6.837		
4	1923	15.507	440	—	—	—	—	—	—	18.300	2.050	10	36.307		
5	1924	15.824	565	399	—	—	—	—	19.209	124	—	2.207	38.328		
6	1925	15.970	590	554	—	—	—	—	19.210	280	—	100	36.704		
7	1926	19.859	1.100	300	—	—	—	—	19.210	280	—	100	40.849		
8	1927	57.750	1.980	650	—	—	—	250	36.400	400	—	100	97.530		
9	1928	50.066	2.450	4.860	—	—	—	400	36.400	15.543	360	400	110.479		
10	1929	56.237	2.439	2.650	—	—	—	500	37.000	300	390	100	99.616		
11	1930	47.794	2.570	4.968	—	—	—	380	37.000	30.300	—	875	123.887		

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

№	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atzarādība Hygiène publique	Labietība Etablissements de bon-ordre	Nskustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
									Kopā Total	to starpā — dont :				
										Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoire			
L s														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	14
11. K u l d i g a														
40	1	1920	4.776	4.885	12.220	252	948	166	159	119	40	8.929	—	205
51	2	1921	6.127	8.366	8.823	6.012	713	96	331	2	34	5.428	—	55
59	3	1922	18.559	14.908	37.519	14.083	3.092	407	3	3	—	11.876	15.000	112
00	4	1923	18.172	13.357	40.452	11.708	3.354	243	100	100	—	10.418	—	86
38	5	1924	23.314	18.027	49.165	13.499	5.805	—	100	100	—	11.092	1.897	139
61	6	1925	28.463	26.356	55.173	15.389	12.485	—	150	150	—	8.145	6.000	200
28	7	1926	35.450	31.746	53.468	18.295	9.283	—	150	150	—	19.936	6.800	600
56	8	1927	37.573	33.447	56.858	28.078	12.877	100	300	300	—	43.623	7.400	600
31	9	1928	42.830	37.783	56.425	27.988	13.694	2.759	300	300	—	27.352	200	600
42	10	1929	36.196	50.564	60.545	32.000	19.644	587	2.798	2.798	—	32.708	—	2.000
78	11	1930	42.014	48.702	74.059	45.401	14.346	1.247	2.304	2.304	—	23.205	39.000	3.000
12. J ē k a b p i l s														
33	1	1920	2.537	930	1.900	525	175	—	—	—	—	—	—	266
06	2	1921	3.437	2.560	1.553	—	504	—	—	—	—	—	—	152
80	3	1922	10.232	4.457	7.481	—	810	—	—	—	—	—	—	—
52	4	1923	12.006	7.488	34.723	—	1.300	98	400	400	—	25	—	712
05	5	1924	17.020	8.640	43.493	—	1.100	140	100	100	—	1.230	1.360	1.222
91	6	1925	21.571	9.900	56.300	90	2.360	310	200	200	—	780	—	380
87	7	1926	23.014	11.362	63.170	103	5.920	310	240	240	—	2.400	—	368
40	8	1927	23.504	12.862	69.764	188	6.020	370	700	600	—	28.200	18.310	322
11	9	1928	26.332	23.768	60.487	1.714	9.640	418	500	500	—	20.416	7.560	676
07	10	1929	26.962	22.825	62.990	2.045	8.880	401	300	300	—	1.930	2.780	694
75	11	1930	28.390	21.696	76.450	2.139	4.430	392	700	400	—	5.808	31.350	620
13. L u d z a.														
81	1	1920	14.542	7.190	15.526	5.050	4.350	—	3.798	332	634	775	2.000	750
24	2	1921	7.335	1.169	14.556	420	3.472	—	1.718	149	257	348	—	306
55	3	1922	15.028	2.400	53.589	782	6.864	—	485	486	—	600	—	2.606
96	4	1923	18.559	1.540	7.574	2.572	9.735	—	—	—	—	982	—	2.934
24	5	1924	21.210	3.500	78.187	992	15.960	—	—	—	—	1.000	2.682	1.493
21	6	1925	23.687	3.500	80.583	1.094	10.671	—	—	—	—	2.706	—	1.680
98	7	1926	23.871	7.688	84.752	924	11.663	—	—	—	—	—	—	1.300
80	8	1927	22.770	8.432	93.182	1.113	12.558	—	—	—	—	—	—	1.325
30	9	1928	26.470	9.120	89.374	1.490	13.179	—	—	—	—	1.697	700	1.300
55	10	1929	35.019	11.210	92.305	3.452	21.766	—	—	—	—	6.343	98.000	1.060
93	11	1930	30.256	12.290	100.200	3.582	17.012	—	—	—	—	11.853	—	1.000
14. S l o k a (Rīgas apr.)														
50	1	1920	2.218	1.926	2.900	2.142	195	—	144	25	—	1.164	81	55
02	2	1921	3.604	1.765	5.185	973	559	—	—	350	46	863	547	156
49	3	1922	7.614	10.400	19.563	3.100	1.632	—	—	584	104	2.700	—	456
23	4	1923	10.643	9.158	24.665	5.415	3.902	—	—	628	120	460	19.000	192
49	5	1924	15.774	12.238	29.757	4.771	30.551	—	—	2.590	240	2.110	4.334	900
85	6	1925	21.279	23.256	32.768	4.597	31.326	—	—	1.800	300	1.260	4.129	2.430
80	7	1926	29.163	20.594	44.449	4.061	41.425	—	—	1.640	300	1.080	5.205	1.800
43	8	1927	31.055	30.752	55.340	4.421	47.750	—	—	2.690	560	1.870	14.161	3.539
34	9	1928	33.369	42.304	53.528	5.410	31.392	—	—	2.120	790	1.070	18.402	1.209
49	10	1929	28.841	36.488	54.297	2.600	22.177	—	—	1.901	960	881	8.000	545
94	11	1930	31.947	36.740	54.062	2.000	17.103	220	1.790	1.000	690	8.000	9.700	1.002
15. G r i v a (Ilūkstes apr.)														
98	1	1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
37	2	1921	2.433	228	1.942	—	549	—	—	—	—	—	—	85
07	3	1922	4.947	480	—	—	660	—	—	—	—	665	—	120
28	4	1923	6.320	100	21.900	145	3.000	—	1	—	—	2.294	2.427	350
04	5	1924	9.579	336	22.576	350	3.370	—	—	—	—	1.767	—	508
49	6	1925	10.000	340	22.576	430	2.850	—	—	—	—	—	—	2.321
30	7	1926	10.292	680	22.576	460	4.420	—	100	—	—	—	—	1.528
90	8	1927	23.135	3.400	58.345	500	5.642	—	180	120	60	4.800	—	1.000
16	9	1928	18.279	7.740	57.909	1.038	7.047	—	66	66	—	2.400	15.000	2.000
37	10	1929	20.905	5.200	56.365	986	6.682	—	78	78	—	2.200	5.200	1.000
	11	1930	19.759	5.100	56.875	824	5.330	—	90	90	—	3.596	30.804	1.509

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).

№ 11. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№	№	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atbildības Diverses indemnités aux:						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
						Labiericības iestādēm Établissements de bon-ordre	Ārstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. médic.	Sociālas palī- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības iestādēm Institutions de l'Instruction	L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
16. B a u s k a																
1	1920	10.971	1.716	31	11	1.262	—	2.000	—	12.420	166	6.363	34.940			
2	1921	26.229	2.416	3.231	—	108	—	4.125	—	1.056	20	381	37.566			
3	1922	50.684	3.869	—	—	200	—	10.060	183	4.837	99	2.200	72.132			
4	1923	50.330	7.155	1.600	—	100	—	970	22.000	15.687	—	286	98.128			
5	1924	55.140	5.800	6.800	—	250	—	1.800	10.000	7.902	—	500	88.192			
6	1925	77.580	7.114	14.250	—	250	—	1.800	10.000	—	—	1.000	111.994			
7	1926	101.525	10.300	16.960	—	390	—	800	20.000	—	—	1.000	150.885			
8	1927	118.035	13.300	8.415	—	400	—	1.500	55.000	15.000	—	4.482	216.135			
9	1928	121.625	11.560	10.805	—	400	—	1.500	23.000	—	—	4.000	172.890			
10	1929	108.445	22.210	2.305	—	300	—	2.300	51.700	49.898	—	2.101	239.259			
11	1930	106.816	23.246	—	—	30.500	—	3.700	23.000	10.000	1.500	2.500	201.262			
17. R ū j i e n a (Valmieras apr.)																
1	1920	8.812	359	159	—	5	—	455	75	500	—	—	10.365			
2	1921	14.750	237	168	—	76	1.522	304	1.750	2.566	—	—	21.373			
3	1922	23.540	420	460	—	60	2.000	2.000	200	3.060	—	—	31.740			
4	1923	46.420	1.940	4.200	—	100	600	1.400	9.800	500	—	—	65.160			
5	1924	56.320	3.940	1.100	—	100	400	1.100	13.040	220	—	—	76.220			
6	1925	63.520	5.380	2.650	—	100	2.100	1.200	17.010	130	—	—	92.090			
7	1926	70.650	4.650	6.015	—	100	500	1.200	18.100	25.550	—	—	126.765			
8	1927	73.940	3.150	9.121	—	50	1.500	1.200	16.600	50	—	—	105.611			
9	1928	78.390	1.090	8.002	—	20	1.300	800	16.600	50	—	300	106.552			
10	1929	79.400	600	7.812	—	150	400	800	17.100	6.650	—	100	113.012			
11	1930	79.010	2.750	5.720	—	200	1.400	200	18.100	650	—	200	108.230			
18. S a l d u s (Kuldīgas apr.)																
1	1920	2.840	100	100	—	50	—	250	1.440	—	—	—	4.780			
2	1921	4.429	198	229	—	213	—	761	—	—	—	—	5.830			
3	1922	10.210	280	1.140	—	—	—	3.000	—	—	—	—	14.630			
4	1923	22.810	—	1.100	—	—	—	7.000	8.606	—	—	—	39.516			
5	1924	43.650	150	2.940	—	50	200	6.700	23.410	9.910	—	20	87.030			
6	1925	59.620	—	—	—	50	300	7.900	16.000	1.010	—	—	84.880			
7	1926	58.690	850	880	—	50	300	4.000	17.000	2.010	—	—	83.780			
8	1927	67.820	40	800	—	50	300	3.000	18.000	80	—	—	90.090			
9	1928	73.380	400	600	—	60	300	10.280	20.000	80	—	—	105.100			
10	1929	71.630	1.000	400	—	60	300	11.190	21.000	20	—	—	105.600			
11	1930	78.440	250	600	—	60	300	10.731	24.800	30.020	—	—	145.201			
19. K r ā s l a v a (Daugavpils apr.)																
1	1921	19.110	—	—	—	—	—	—	—	860	—	—	19.970			
2	1922	19.110	—	—	—	—	—	—	—	860	—	—	19.970			
3	1923	26.983	400	—	—	—	—	—	13.934	5.741	—	—	47.058			
4	1924	34.423	2.540	1.440	—	—	—	—	24.982	3.400	—	—	66.785			
5	1925	42.200	2.601	830	—	—	—	—	22.745	5.118	—	—	73.494			
6	1926	49.135	3.179	790	—	—	—	—	26.235	—	1.404	—	80.743			
7	1927	51.705	3.848	883	—	—	—	—	27.324	—	700	—	84.460			
8	1928	45.815	2.600	4.395	—	—	—	—	500	25.409	—	—	78.719			
9	1929	58.380	3.232	4.250	—	—	—	—	500	26.078	—	—	92.440			
10	1930	56.210	4.200	11.304	—	—	—	—	1.500	39.937	6.000	—	119.151			
20. T a l s i																
1	1920	4.120	15	2.517	—	—	—	2.157	—	3.722	20	—	12.551			
2	1921	9.374	—	5.005	—	—	—	—	4.346	2.283	685	—	21.693			
3	1922	25.637	32	2.304	—	—	—	—	7.653	3.156	1.223	—	40.005			
4	1923	25.845	—	6.744	—	—	—	—	5.987	—	1.450	—	40.026			
5	1924	44.368	50	5.075	—	—	—	—	7.200	—	1.780	102	59.075			
6	1925	68.570	30	3.280	—	—	—	—	700	9.164	336	300	82.380			
7	1926	70.284	—	19.230	—	—	—	—	600	13.800	30.000	5.200	143.380			
8	1927	81.120	—	18.713	—	—	—	—	600	13.600	150.000	1.500	266.713			
9	1928	87.630	—	30.940	—	—	—	—	200	14.500	—	—	167.070			
10	1929	104.334	1.262	25.513	—	—	—	—	250	14.000	300	1.518	147.513			
11	1930	94.800	1.300	17.610	—	—	—	—	50	13.500	300	1.750	129.310			

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

pā tal	№	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Labietība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finans operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu iegūdi- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues	
									Kopā Total	to starpā — dont:					
										Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoire				
															Gadi Années
16. B a u s k a															
940	1	1920	7.173	2.746	4.368	2.260	853	—	—	14.085	219	—	142	—	3.313
566	2	1921	9.598	5.099	7.519	2.511	1.635	—	—	3.918	852	22	4.789	1.888	609
132	3	1922	13.460	10.220	23.326	4.220	2.953	—	—	6.257	1.550	1.142	10	10.118	1.568
128	4	1923	15.855	10.860	33.680	5.100	7.905	—	—	108	100	8	—	24.000	620
192	5	1924	19.669	10.600	33.700	4.810	9.040	—	—	500	100	400	100	9.273	500
994	6	1925	25.649	18.056	38.700	6.976	9.940	—	—	500	100	400	1.100	10.273	800
885	7	1926	26.286	27.330	50.358	10.600	7.200	—	—	2.540	2.500	40	7.600	18.002	969
137	8	1927	28.062	27.330	53.140	8.600	17.100	—	—	16.000	4.000	—	4.000	58.300	3.600
890	9	1928	33.511	27.330	56.749	8.600	8.700	—	—	4.000	4.000	—	10.000	23.000	1.000
259	10	1929	32.228	37.200	57.400	500	12.400	—	—	2.500	2.500	—	11.000	81.100	4.931
262	11	1930	29.282	29.812	59.793	30.840	15.325	—	—	2.095	1.900	195	13.746	16.000	4.369
17. R ū j i e n a (Valmieras apr.)															
365	1	1920	3.145	1.788	2.000	350	1.148	147	—	115	115	—	324	1250	98
373	2	1921	4.897	7.604	4.642	487	517	762	—	129	114	15	1.218	913	204
740	3	1922	7.920	7.200	11.000	440	2.120	840	—	200	200	—	1.600	—	420
160	4	1923	9.640	6.400	30.220	520	3.100	—	—	1.100	200	—	1.700	12.300	180
220	5	1924	13.930	7.200	36.750	840	6.400	—	—	100	100	—	—	10.600	400
090	6	1925	16.440	9.800	42.600	620	7.580	—	—	100	100	—	300	14.450	200
765	7	1926	17.295	13.960	45.710	520	4.580	—	—	300	300	—	200	44.000	200
511	8	1927	19.248	15.200	41.930	1.200	1.678	—	—	443	443	—	100	25.612	200
552	9	1928	22.106	19.570	43.736	1.200	8.620	—	—	620	620	—	8.500	2.000	200
012	10	1929	22.010	20.800	43.140	4.600	8.950	—	—	632	632	—	2.950	9.850	80
230	11	1930	19.780	24.900	44.000	3.000	8.550	—	—	300	300	—	2.100	5.500	100
18. S a l d u s (Kuldīgas apr.)															
780	1	1920	932	600	1.500	800	150	50	—	40	40	—	658	—	50
830	2	1921	1.300	1.541	1.826	578	175	84	—	160	152	—	14	—	152
630	3	1922	4.100	2.800	5.000	510	240	30	—	820	620	—	10	—	1.120
516	4	1923	5.300	4.300	25.406	330	1.300	740	—	1.300	1.000	300	200	—	640
030	5	1924	9.380	5.300	46.400	700	2.600	—	—	2.950	2.000	700	590	18.000	1.110
880	6	1925	14.220	9.900	48.100	950	5.000	200	—	5.080	2.250	1.500	—	—	1.430
780	7	1926	12.350	9.400	47.200	950	8.700	—	—	4.530	2.700	1.500	—	—	650
090	8	1927	11.820	13.500	46.300	950	6.540	—	—	4.300	2.500	1.500	—	4.600	2.080
100	9	1928	13.460	16.000	56.600	1.310	6.100	—	—	4.630	2.800	1.500	—	3.000	4.000
500	10	1929	14.200	19.500	57.400	1.725	5.500	—	—	4.300	2.500	1.500	—	1.000	1.945
201	11	1930	13.700	20.000	63.100	2.225	5.600	—	—	4.200	2.500	1.400	3.756	31.000	1.620
19. K r ā s l a v a (Daugavpils apr.)															
070	1	1921	7.920	700	2.100	—	2.680	—	—	2.436	1.824	612	1.970	1.000	1.164
070	2	1922	7.920	700	2.100	—	2.680	—	—	2.436	1.824	612	1.970	1.000	1.164
058	3	1923	10.311	2.800	19.636	246	1.740	—	—	2.520	2.520	—	6.165	3.640	—
785	4	1924	13.473	2.800	32.687	508	5.470	—	—	3.190	3.190	—	5.557	3.100	—
994	5	1925	17.295	5.100	33.343	385	8.045	—	—	3.250	3.250	—	2.788	3.288	—
743	6	1926	15.845	6.052	42.323	696	9.109	—	—	4.300	4.300	—	2.218	200	—
40	7	1927	16.150	7.520	42.440	2.000	7.690	—	—	4.860	4.860	—	3.600	200	—
19	8	1928	14.473	6.940	44.119	1.850	5.300	—	—	5.260	5.260	—	777	—	—
40	9	1929	16.642	7.720	45.381	2.090	2.100	—	—	5.450	5.450	—	13.057	—	—
51	10	1930	15.782	9.740	57.599	2.090	1.500	—	—	5.200	5.200	—	25.240	2.000	—
20. T a l s i															
51	1	1920	2.059	1.825	6.258	—	980	—	—	177	75	102	1.185	—	67
93	2	1921	5.341	2.308	8.140	—	1.460	—	—	109	82	27	1.613	2.283	439
005	3	1922	10.109	8.467	17.707	—	3.172	—	—	172	172	—	49	—	329
26	4	1923	9.267	7.817	18.074	—	2.109	—	—	280	280	—	42	1.800	637
075	5	1924	13.570	10.800	23.050	—	6.120	—	—	700	700	—	—	3.700	1.135
80	6	1925	18.060	15.500	30.260	1.280	2.920	—	—	920	920	—	3.200	9.000	1.240
80	7	1926	19.926	17.950	37.450	1.500	6.620	—	—	1.600	1.600	—	19.500	36.600	2.234
13	8	1927	21.722	17.800	37.930	1.500	7.720	—	—	2.680	2.680	—	21.676	152.000	3.685
40	9	1928	21.000	19.800	32.820	1.500	3.500	—	—	1.965	1.965	—	51.500	—	2.855
13	10	1929	26.846	32.995	35.949	1.200	6.300	—	—	1.900	1.900	—	39.048	3.110	165
10	11	1930	29.165	29.655	40.065	1.200	8.100	—	—	2.200	2.200	—	17.480	1.100	345

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsetām) (turpinājums).

№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ №	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux :					Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labierīcības testādam Etablissements de bon-ordre	Ārstēšanas naudas u. c. Pailement pour traitem. médic.	Sociālas palī- dzības testād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības testādam Institutions de l'Instruction	L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
21. A l ū k s n e (Valkas apr.)														
1	1920	3.646	—	—	—	—	—	—	—	2.727	—	—	6.373	
2	1921	6.897	—	—	—	—	—	—	—	61	—	—	6.958	
3	1922	17.663	—	—	—	—	—	—	—	59	—	—	17.722	
4	1923	23.325	—	—	—	—	—	—	3.092	—	—	—	26.417	
5	1924	25.954	—	—	—	—	—	—	3.104	—	—	—	29.058	
6	1925	33.338	181	801	—	—	—	—	7.408	—	—	—	41.728	
7	1926	44.525	175	1.500	—	—	—	—	3.787	—	—	—	49.987	
8	1927	51.468	812	3.500	—	—	—	—	4.202	—	—	—	59.982	
9	1928	60.961	2.842	3.500	—	—	—	280	6.433	8.000	—	—	82.016	
10	1929	65.467	1.193	3.240	255	—	—	480	8.074	26.491	—	1.000	106.200	
11	1930	71.474	1.338	2.850	250	2.535	—	480	12.106	—	—	2.000	93.033	
22. S m i l t e n e (Valkas apr.)														
1	1920	14.729	—	395	—	—	—	931	—	5.750	—	336	22.141	
2	1921	13.342	—	61	—	—	—	673	4.703	—	—	228	19.007	
3	1922	25.589	1.150	956	—	—	—	880	7.659	15.600	—	100	51.934	
4	1923	35.550	200	7	—	—	—	1.460	8.760	—	—	150	46.127	
5	1924	47.406	486	1.310	—	—	—	1.580	8.585	3.750	—	200	63.317	
6	1925	48.770	2.379	1.635	—	—	—	1.696	9.320	34.738	—	500	99.038	
7	1926	49.860	3.439	1.463	—	—	—	1.760	11.145	12.675	136	1.000	81.478	
8	1927	59.420	4.010	3.233	—	—	—	2.300	13.148	7.875	120	1.500	91.606	
9	1928	57.037	3.829	11.605	—	—	—	810	14.152	4.460	—	1.000	92.893	
10	1929	55.800	14.129	6.915	—	—	—	420	13.135	80.855	—	1.500	172.754	
11	1930	65.325	15.245	7.225	—	—	—	550	15.890	18.500	—	1.500	124.235	
23. G u l b e n e (Madonas apr.)														
1	1921	9.636	2.501	40	—	—	—	—	—	—	—	1.000	13.177	
2	1922	9.636	2.501	40	—	—	—	—	—	—	—	1.000	13.177	
3	1923	12.840	800	40	—	—	—	—	—	—	—	960	14.858	
4	1924	47.077	660	625	—	—	—	218	—	—	—	300	49.539	
5	1925	25.931	850	615	—	—	—	877	—	—	—	—	28.666	
6	1926	35.135	1.150	665	—	—	—	1.140	100	30	—	—	36.665	
7	1927	47.295	1.380	665	—	—	—	—	4.600	12.010	—	100	53.660	
8	1928	72.144	3.506	643	—	—	—	—	—	10	—	100	49.450	
9	1929	62.221	2.632	150	—	—	—	—	7.450	10.356	—	100	94.199	
10	1930	64.761	3.215	4.127	—	—	500	—	6.564	2.280	—	100	73.947	
24. A i z p u t e														
1	1920	5.024	301	528	118	—	—	1.036	—	2.505	100	—	9.612	
2	1921	13.562	1.668	2.077	343	15	12	—	7.738	4.186	2.166	3.588	35.355	
3	1922	29.779	1.280	8.182	400	2.824	—	400	10.582	1.000	3.112	—	57.559	
4	1923	33.313	1.719	10.037	340	5.530	200	960	10.168	—	3.552	524	66.343	
5	1924	47.984	2.849	8.699	340	6.420	192	1.080	14.312	—	5.428	400	87.704	
6	1925	54.717	2.088	8.142	300	8.180	192	640	14.471	—	3.000	457	92.187	
7	1926	69.851	6.078	6.260	483	8.180	192	640	14.794	13.415	3.520	347	133.760	
8	1927	80.961	6.170	9.360	430	9.140	1.500	1.000	18.416	5.319	4.640	1.009	137.945	
9	1928	91.682	7.316	11.160	500	6.310	1.000	600	17.470	2.814	3.540	648	143.040	
10	1929	93.657	8.290	29.573	500	8.310	1.000	600	18.575	3.010	3.540	728	167.783	
11	1930	84.498	9.818	33.057	500	11.024	1.000	600	17.103	3.902	2.120	100	163.722	
25. V a l k a														
1	1920	733	448	141	42	—	—	2.316	1.774	49.136	—	—	54.590	
2	1921	9.603	1.309	183	304	457	—	1.477	5.449	16.743	1.066	—	36.591	
3	1922	21.110	3.934	7.096	—	1.400	—	600	16.000	13.740	1.400	—	65.280	
4	1923	27.530	3.950	23.030	—	1.200	—	1.600	20.000	5.520	—	—	82.830	
5	1924	35.690	2.400	25.750	—	3.600	—	2.300	20.400	200	—	270	90.610	
6	1925	38.900	2.889	23.580	—	7.000	—	2.000	34.000	300	—	1.400	110.069	
7	1926	42.400	2.824	37.910	—	8.000	—	3.300	33.000	300	—	1.400	129.134	
8	1927	45.947	3.906	33.535	—	10.600	—	2.300	43.600	500	—	1.500	141.888	
9	1928	50.232	6.458	35.077	—	15.000	—	1.200	25.650	300	—	2.400	136.317	
10	1929	49.620	6.697	39.105	—	76.200	—	900	30.600	300	—	3.103	206.525	
11	1930	57.440	6.660	50.614	—	128.620	—	900	31.200	700	—	200	276.334	

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

№	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Labietība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu iegūdi- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
									Kopā Total	to starpā — dont:				
										Tirgi Marchés	Lopkautne Abattoire			
L s														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
21. A l ū k s n e (Valkas apr.)														
1	1920	2.148	1.500	1.840	—	600	100	100	—	—	75	—	—	110
2	1921	3.168	685	1.902	—	792	68	68	—	—	23	—	—	320
3	1922	6.149	1.200	8.736	—	400	—	272	272	—	515	—	—	450
4	1923	10.106	1.872	12.877	—	740	—	222	222	—	—	—	—	600
5	1924	10.347	2.430	9.856	—	3.430	—	150	150	—	—	—	2.245	600
6	1925	13.391	5.170	10.090	—	5.191	—	162	162	—	—	—	6.724	1.000
7	1926	12.149	7.180	11.385	—	10.281	—	192	192	—	—	—	7.800	1.000
8	1927	15.685	8.833	13.030	—	12.009	—	105	105	—	—	—	8.820	1.500
9	1928	18.544	21.539	21.545	—	9.868	—	320	320	—	1.700	—	5.500	3.000
10	1929	18.949	22.192	23.041	480	13.356	—	2.307	317	1.990	12.929	—	10.250	2.696
11	1930	18.251	20.319	26.062	1.029	16.672	—	2.800	800	2.000	800	—	4.600	2.500
22. S m i l t e n e (Valkas apr.)														
1	1920	4.765	2.130	7.705	100	400	—	600	450	—	97	—	5.150	1.194
2	1921	4.312	2.791	9.506	30	1.598	—	279	279	—	110	—	—	381
3	1922	6.829	6.140	19.235	40	1.500	—	160	160	—	1.180	—	16.750	100
4	1923	8.332	7.300	24.670	950	2.900	—	600	600	—	1.275	—	—	100
5	1924	12.674	8.200	27.177	950	5.760	—	620	620	—	4.000	—	3.036	900
6	1925	15.389	13.038	28.969	540	6.850	—	850	850	—	4.508	—	27.694	1.200
7	1926	13.672	15.450	31.570	490	7.150	—	1.040	1.040	—	9.006	—	2.100	1.000
8	1927	14.553	18.258	34.497	610	7.986	—	1.200	1.200	—	9.262	—	4.240	1.000
9	1928	14.475	20.040	37.343	660	7.295	—	1.400	1.200	—	4.280	—	5.900	1.500
10	1929	14.480	23.075	35.240	725	10.195	—	1.100	1.100	—	80.939	—	5.500	1.500
11	1930	14.800	24.700	48.090	—	8.795	—	1.050	1.050	—	9.000	—	16.300	1.500
23. G u l b e n e (Madonas apr.)														
1	1921	6.322	520	2.128	—	—	—	1.800	1.800	—	—	—	1.702	705
2	1922	6.322	520	2.128	—	—	—	1.800	1.800	—	—	—	1.702	705
3	1923	7.796	890	4.291	—	448	—	1.120	1.120	—	—	—	—	307
4	1924	8.727	612	8.617	608	26.431	—	2.508	2.196	312	160	—	—	1.876
5	1925	9.617	984	8.772	50	4.200	—	1.968	1.656	312	160	500	—	2.415
6	1926	11.986	2.210	14.399	80	7.500	—	1.212	900	312	10.267	—	4.500	1.506
7	1927	14.668	2.768	10.811	680	3.590	180	3.347	2.025	1.322	7.476	—	4.930	1.000
8	1928	20.180	4.180	21.079	880	17.500	—	1.628	1.626	2	6.200	—	17.035	5.517
9	1929	21.540	7.179	19.822	60	14.100	—	2.477	1.954	228	—	—	7.098	1.671
10	1930	22.795	7.342	25.644	330	14.070	—	2.315	2.315	—	2.300	—	7.075	826
24. A i z p u t e														
1	1920	2.939	1.450	1.362	30	716	—	272	130	—	50	—	2.500	82
2	1921	6.638	4.406	15.607	2.359	1.825	—	312	1.486	609	—	2.349	145	228
3	1922	12.542	8.173	21.016	8.565	1.800	—	919	919	—	1.958	—	1.962	600
4	1923	13.188	11.475	25.105	7.990	2.924	—	1.225	1.225	—	3.036	—	—	400
5	1924	16.038	14.819	37.171	10.720	2.683	—	1.732	1.732	—	4.300	—	—	241
6	1925	18.585	15.359	35.016	11.573	6.183	386	1.856	1.856	—	1.710	—	—	519
7	1926	19.400	23.840	39.970	11.396	11.770	—	1.800	1.800	—	4.500	—	11.000	84
8	1927	19.822	29.135	47.350	12.263	20.610	—	1.800	1.800	—	5.690	—	1.000	278
9	1928	19.182	30.000	45.950	11.050	29.740	—	1.650	1.650	—	2.823	—	2.300	345
10	1929	20.863	41.400	48.750	12.043	22.200	—	1.760	1.760	—	16.861	—	3.250	656
11	1930	19.652	38.838	51.232	11.503	12.995	—	1.470	1.470	—	27.825	—	100	106
25. V a l k a														
1	1920	3.894	445	11.537	2.761	2.256	—	660	219	—	5.014	—	28.010	13
2	1921	9.373	2.739	12.557	4.871	2.010	—	1.111	1.111	—	2.560	—	1.370	—
3	1922	15.880	6.080	26.200	8.460	4.020	—	840	840	—	3.535	—	—	265
4	1923	18.760	6.400	33.640	10.300	4.700	—	740	740	—	8.050	—	—	240
5	1924	15.850	7.100	41.200	11.200	4.400	240	1.200	1.200	—	9.310	—	—	110
6	1925	21.540	7.100	54.500	12.000	5.560	649	2.640	1.200	1.440	5.880	—	—	200
7	1926	23.020	9.000	58.480	12.500	6.680	1.334	2.820	1.500	1.320	14.800	—	—	500
8	1927	25.140	14.940	67.028	13.852	6.035	—	2.972	2.072	900	11.411	—	—	500
9	1928	27.428	16.200	47.560	16.758	7.985	—	3.511	750	903	16.375	—	—	500
10	1929	28.200	20.400	47.590	76.200	6.525	—	3.845	750	—	23.655	—	—	100
11	1930	32.348	20.420	49.997	130.516	12.030	—	413	150	233	30.310	—	—	300

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).
№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ №	Ieņēmumi Recettes Gadi Années	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
				Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Labiercības iestādem Etablissements de bon-ordre	Ārstēšanas naudas u. c. Païement pour traitem. médic.	Sociālās pal- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības iestādem Institutions de l'Instruction	L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
26. Līvāni (Daugavpils apr.)														
1	1921	4.622	—	8	—	—	—	—	—	609	—	8	5.247	
2	1922	3.992	—	—	—	60	—	—	—	4.928	—	41	9.021	
3	1923	12.516	—	—	—	—	—	—	—	64	—	—	12.580	
4	1924	24.548	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.548	
5	1925	27.553	—	—	—	—	—	—	—	6.313	—	—	33.866	
6	1926	30.474	—	—	—	—	—	—	—	5.393	—	—	35.867	
7	1927	36.896	400	—	—	—	300	—	18.830	17.035	60	337	73.858	
8	1928	40.920	1.940	—	—	—	—	—	11.160	8.430	—	902	63.352	
9	1929	42.354	1.700	—	—	—	—	—	6.788	10.300	—	478	61.620	
10	1930	44.339	1.520	—	—	—	—	—	7.536	—	400	483	54.278	
27. Krustpils (Daugavpils apr.)														
1	1920	2.700	—	300	—	—	—	—	—	2.000	—	—	5.000	
2	1921	5.261	—	228	—	—	—	153	—	122	—	—	5.764	
3	1922	12.970	—	1.546	—	—	—	—	—	—	—	—	14.516	
4	1923	15.510	—	800	—	—	—	—	5.717	2.310	—	—	24.337	
5	1924	17.206	—	1.500	—	—	—	—	8.760	—	—	—	27.466	
6	1925	25.465	200	2.768	—	10	—	1.020	15.153	—	—	100	44.716	
7	1926	27.360	10	3.580	—	10	—	420	19.605	—	—	600	51.585	
8	1927	32.405	10	6.022	—	—	—	520	22.600	12.000	—	—	73.557	
9	1928	34.030	—	2.490	—	—	—	500	20.600	300	50	1.245	59.215	
10	1929	37.575	—	4.630	—	—	—	500	19.600	300	50	1.087	63.742	
11	1930	40.694	—	4.430	—	11.000	—	—	14.000	200	—	4.000	74.324	
28. Limbaži (Valmieras apr.)														
1	1920	4.444	822	150	—	3.650	—	5.876	—	2.855	750	25	18.572	
2	1921	7.001	1.660	152	—	30	—	—	4.947	2.283	228	152	16.453	
3	1922	19.326	8.330	60	—	390	10	—	15.154	500	300	200	44.270	
4	1923	24.564	9.040	—	—	400	10	—	10.220	202	1.040	200	45.678	
5	1924	25.756	8.520	420	—	400	50	—	11.400	10	—	100	46.656	
6	1925	30.232	8.400	270	—	600	50	—	14.800	20	—	—	54.372	
7	1926	33.602	8.800	470	—	600	20	—	18.000	2.500	—	62	64.234	
8	1927	36.502	7.000	3.550	—	600	200	—	19.500	2.000	—	—	69.252	
9	1928	38.626	7.000	1.950	—	600	100	—	23.000	3.000	—	2.000	76.276	
10	1929	42.448	6.500	21.860	—	3.600	50	—	23.500	29.000	—	1.000	127.958	
11	1920	43.293	7.696	17.084	—	—	50	—	38.000	1.200	—	2.150	109.473	
29. Auce (Jelgavas apr.)														
1	1921	4.447	594	76	46	548	—	76	—	—	—	228	6.015	
2	1922	21.145	—	992	—	—	260	1.625	2.797	12.100	—	297	39.216	
3	1923	29.280	168	1.710	—	—	1.075	3.200	1.060	13.655	—	62	50.210	
4	1924	34.640	48	4.210	—	—	400	3.850	—	12.010	—	72	55.230	
5	1925	30.980	506	4.110	—	—	100	2.900	8.424	26.775	—	50	73.845	
6	1926	49.960	4.980	3.410	—	—	100	1.900	17.000	200	—	660	78.210	
7	1927	45.705	6.545	3.660	—	—	200	1.000	9.500	200	—	655	67.465	
8	1928	49.215	5.385	17.350	—	—	500	1.000	13.500	33.200	—	—	129.150	
9	1929	52.715	6.585	6.110	—	—	500	750	11.200	3.800	—	—	81.660	
10	1930	55.370	5.645	6.907	—	—	1.500	1.675	8.800	2.855	—	—	82.752	
30. Pļaviņas (Rīgas apr.)														
1	1922	4.942	—	—	—	—	—	2.058	—	—	—	—	7.000	
2	1923	8.412	—	—	—	—	—	2.000	20	—	—	—	10.432	
3	1924	7.283	—	88	—	—	—	1.690	—	—	—	—	9.061	
4	1925	9.316	640	450	—	—	—	2.000	—	—	—	—	12.406	
5	1926	10.310	—	125	—	—	—	1.590	—	—	—	—	11.935	
6	1927	31.066	—	400	—	—	—	1.200	—	—	—	—	32.666	
7	1928	46.131	—	2.902	—	—	—	8.800	31.871	150	2.441	—	92.295	
8	1929	68.872	1.584	3.542	—	—	642	10.675	40.000	1.275	2.441	—	129.031	
9	1930	52.700	949	10.144	—	25	400	11.120	48.046	36.115	3.741	—	163.240	

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

№	Gadi Annés	Izdevumi Dépenses	Administrātie Dépenses administratives	Sociālā palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Lābiercība Etablissements de bon-ordre	Nskustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Operations finan- cières	Kapitālu iegūdi- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
									Kopā Total	to starpā — dont :				
L s														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
26. L i v ā n i (Daugavpils apr.)														
1	1921	1.198	246	2.040	—	1.160	76	40	23	17	259	—	228	
2	1922	4.021	1.040	2.955	—	—	—	20	20	—	—	—	985	
3	1923	5.250	390	5.236	—	400	40	100	100	—	554	—	700	
4	1924	5.987	1.000	6.160	1.800	1.680	100	1.100	100	1.000	2.721	4.000	—	
5	1925	9.791	1.000	5.789	1.700	4.270	50	1.000	—	1.000	7.466	1.800	1.000	
6	1926	12.482	2.800	4.456	2.596	3.755	12	—	—	—	8.806	—	960	
7	1927	11.639	4.400	13.246	2.936	7.041	—	972	—	972	977	32.535	1.112	
8	1928	11.141	5.960	13.503	2.714	11.255	—	—	—	—	834	17.600	345	
9	1929	11.139	8.800	15.053	94	5.210	20	—	—	—	863	19.765	676	
10	1930	13.913	8.400	15.744	66	3.950	—	270	270	—	3.869	7.600	466	
27. K r u s t p i l s (Daugavpils apr.)														
1	1920	1.600	50	750	—	—	—	—	—	—	—	2.000	600	
2	1921	2.076	761	1.507	779	484	—	99	53	—	15	—	43	
3	1922	6.184	1.300	1.900	730	2.320	—	200	200	—	24	1.858	—	
4	1923	6.051	1.000	7.717	1.194	4.500	—	50	50	—	25	3.100	700	
5	1924	9.494	1.240	12.930	802	1.450	—	—	—	—	50	500	1.000	
6	1925	12.126	2.500	21.645	1.540	3.900	—	—	—	—	305	700	2.000	
7	1926	11.939	2.516	27.370	1.160	2.300	—	—	—	—	—	4.400	1.900	
8	1927	14.321	5.000	28.892	1.140	4.820	—	480	480	—	1.935	15.469	1.500	
9	1928	14.930	5.000	29.068	1.175	5.165	—	540	440	—	917	1.320	1.100	
10	1929	15.531	6.000	27.083	1.000	5.620	—	500	500	—	4.100	3.450	458	
11	1930	17.437	7.418	19.109	1.720	3.783	—	500	300	—	4.014	18.363	1.980	
28. L i m b a ž i (Valmieras apr.)														
1	1920	3.035	1.500	8.390	4.665	30	572	60	60	—	—	—	320	
2	1921	3.477	1.751	7.154	959	265	—	31	31	—	1.522	913	381	
3	1922	77.04	4.980	28.620	1.480	960	—	200	160	40	240	—	86	
4	1923	9.184	4.780	28.140	1.620	1.320	—	240	200	40	300	—	92	
5	1924	9.086	4.700	27.886	1.620	2.340	—	150	150	—	300	—	574	
6	1925	10.651	7.300	29.720	2.210	2.963	—	—	—	—	300	—	1.228	
7	1926	12.391	8.300	37.840	1.440	2.063	—	—	—	—	200	2.000	—	
8	1927	12.279	11.700	36.390	1.400	3.010	10	—	—	—	1.500	2.000	963	
9	1928	12.084	15.300	37.232	1.570	4.008	550	—	—	—	300	5.000	302	
10	1929	12.864	17.400	38.040	1.500	10.880	770	—	—	—	3.200	42.860	444	
11	1930	13.880	19.500	41.810	175	6.046	—	—	—	—	3.000	22.300	2.762	
29. A u c e (Jelgavas apr.)														
1	1921	1.252	1.293	1.422	—	374	—	669	76	593	853	—	152	
2	1922	6.110	2.600	12.222	520	2.062	—	1.129	1.129	—	4.548	7.950	2.075	
3	1923	6.770	2.200	19.915	80	2.955	—	650	650	—	8.125	8.390	1.125	
4	1924	6.865	2.400	20.860	100	5.400	—	500	500	—	14.900	2.880	1.325	
5	1925	12.622	4.000	26.210	300	22.725	—	500	500	—	3.178	2.900	1.410	
6	1926	12.490	5.200	26.910	300	11.725	—	1.000	1.000	—	4.085	16.000	500	
7	1927	13.550	7.000	27.110	300	9.725	—	750	750	—	2.500	5.000	1.530	
8	1928	14.623	15.000	35.770	660	11.625	—	750	750	—	5.900	34.000	1.822	
9	1929	14.111	16.138	28.197	660	11.161	—	768	768	—	5.465	3.500	1.660	
10	1930	14.969	21.160	29.080	700	9.161	—	817	817	—	4.700	500	1.665	
30. P l a v i ņ a s (Rīgas apr.)														
1	1922	1.740	200	3.686	—	520	—	40	40	—	178	—	636	
2	1923	1.972	500	5.260	—	1.360	—	200	200	—	640	—	500	
3	1924	2.243	300	3.900	25	493	—	100	100	—	—	1.500	500	
4	1925	3.915	600	4.485	25	500	—	50	50	—	—	2.230	600	
5	1926	4.825	1.200	4.560	50	500	—	200	200	—	—	—	600	
6	1927	6.413	3.600	12.820	670	4.150	—	1.050	700	—	—	2.300	1.663	
7	1928	12.767	7.550	58.376	1.590	5.120	—	100	100	—	2.892	2.900	1.000	
8	1929	18.235	8.400	73.862	1.900	12.220	—	647	522	—	1.626	10.933	1.208	
9	1930	14.742	14.920	79.295	1.900	6.150	—	700	600	—	14.945	30.110	478	

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).
№ 11. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:					Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labiercības iestādēm Établissements de bon-ordre	Arstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. médic.	Sociālās palī- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības iestādēm Institutions de l'instruction	L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
31. Jaunjelgava (Jekabpils apr.)														
1	1920	1.550	418	225	—	—	—	637	—	10.018	—	—	75	12.923
2	1921	6.395	316	152	—	—	—	1.388	381	5.099	—	—	335	14.066
3	1922	14.456	440	76	—	—	—	3.000	—	2.400	—	—	300	20.672
4	1923	17.698	616	1.164	—	—	—	2.400	—	600	—	—	200	22.678
5	1924	20.814	544	1.258	—	—	—	2.000	24.324	2.600	—	—	600	52.140
6	1925	26.978	400	1.264	—	—	—	3.600	32.393	3.030	—	—	800	68.465
7	1926	30.421	1.940	1.058	—	—	—	6.600	33.059	2.962	—	—	800	76.840
8	1927	29.140	2.140	741	—	—	—	6.200	41.160	200	—	—	1.662	81.243
9	1928	36.170	2.140	1.601	—	—	—	6.000	42.602	300	—	—	1.500	90.313
10	1929	40.580	1.940	2.381	—	—	—	7.500	43.720	5.300	—	—	760	102.181
11	1930	42.300	1.940	2.466	—	—	—	4.600	48.240	11.300	—	—	1.750	112.596
32. Madona														
1	1921	5.363	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.363
2	1922	13.045	36	—	—	—	—	1.200	—	4.933	—	—	—	19.214
3	1923	16.295	72	—	—	—	—	600	200	2.910	—	—	67	20.144
4	1924	22.800	540	—	—	—	—	2.393	—	60.000	—	—	—	85.733
5	1925	29.214	1.410	—	—	—	—	100	31.000	15.300	—	—	2.600	79.624
6	1926	38.235	6.430	—	—	—	—	19.500	44.790	52.400	—	—	2.000	163.355
7	1927	47.738	9.334	4.460	—	—	—	23.700	20.940	10.700	—	—	2.200	119.072
8	1928	56.980	4.810	6.990	—	—	—	24.500	6.971	400	—	—	1.500	102.151
9	1929	58.726	5.600	2.800	—	1.788	—	23.500	6.585	16.710	—	—	5.700	121.409
10	1930	74.506	12.412	3.235	—	—	—	24.000	7.870	2.859	200	—	4.500	129.582
33. Dobeļe (Jelgavas apr.)														
1	1920	1.925	26	126	—	—	—	50	—	716	15	—	51	2.909
2	1921	2.045	—	36	—	—	—	—	—	357	—	—	31	2.469
3	1922	7.038	—	100	—	—	—	—	—	1.140	—	—	—	10.678
4	1923	10.004	549	360	—	160	—	—	2.400	1.305	—	—	—	13.913
5	1924	18.045	849	2.280	—	700	—	—	2.022	6.530	—	—	2.647	33.073
6	1925	25.249	1.229	4.547	150	720	—	—	1.702	6.919	—	—	877	41.393
7	1926	29.074	1.908	6.863	120	1.000	—	72	5.000	40	—	—	1.000	45.077
8	1927	36.513	1.310	6.020	120	1.000	—	72	—	40	—	—	2.005	47.080
9	1928	44.237	3.501	17.570	200	1.000	—	72	—	40	—	—	1.271	67.891
10	1929	50.055	4.000	12.815	—	710	—	72	3.100	50.040	—	—	2.900	123.692
11	1930	51.315	4.960	13.515	20	700	—	180	3.157	12.390	—	—	2.260	88.497
34. Strenči (Valkas apr.)														
1	1921	8.924	160	365	—	—	—	1.200	—	—	—	—	—	10.649
2	1922	8.924	160	365	—	—	—	1.200	—	—	—	—	—	10.649
3	1923	9.696	400	—	—	—	—	1.320	—	—	—	—	—	11.416
4	1924	14.761	500	—	—	—	—	1.200	—	—	—	—	—	16.461
5	1925	19.604	500	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—	21.104
6	1926	18.933	500	—	—	—	—	1.716	—	—	—	—	—	21.149
7	1927	20.637	600	—	—	—	—	1.400	—	—	—	—	—	22.637
8	1928	29.081	1.856	—	—	—	—	1.400	5.780	—	—	—	—	38.117
9	1929	33.593	1.925	1.000	—	—	—	1.400	8.100	10.000	—	—	—	56.018
10	1930	35.980	1.900	300	—	—	—	1.400	8.450	—	—	—	—	48.030
35. Sabīle (Talsu apr.)														
1	1920	791	14	—	—	—	—	—	—	179	—	—	15	999
2	1921	1.787	7	183	—	—	—	331	—	858	—	—	—	3.166
3	1922	7.343	50	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—	7.793
4	1923	10.634	100	—	—	—	—	2.056	7.016	—	—	—	—	19.806
5	1924	13.331	50	1.781	—	—	—	1.233	11.174	2.546	—	—	—	30.115
6	1925	14.634	50	2.652	—	—	—	1.473	10.334	40.100	—	—	200	69.443
7	1926	19.008	50	880	—	—	—	1.980	14.256	—	—	—	—	36.174
8	1927	22.374	50	3.370	—	—	—	2.000	12.622	—	—	—	—	40.416
9	1928	26.410	4.500	1.500	—	—	—	2.000	11.820	—	—	—	—	46.230
10	1929	28.739	4.500	4.140	—	—	—	1.971	12.692	7.000	—	—	1.000	60.042
11	1930	29.785	4.700	2.839	—	—	—	1.914	15.318	1.000	—	—	—	55.556

Nē 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (par atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

Nē 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

Nē Nē	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociālā palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības aizsardzība Hygiène publique	Labierīcība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
								Kopā Total	To starpā — dont :				
Gadi Années							Tingi Marchés		Lopkautuve Abattoires				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
31. Jaunjelgava (Jēkabpils apr.)													
1	1920	3.569	890	5.529	—	100	—	10	10	—	175	2.500	150
2	1921	5.271	606	3.378	—	2.777	—	3	3	—	304	1.378	349
3	1922	10.010	1.202	5.120	—	1.180	—	50	50	—	800	2.010	300
4	1923	10.072	1.821	5.145	—	3.100	—	—	—	—	1.240	600	700
5	1924	10.758	1.954	28.436	—	1.900	—	—	—	—	1.492	6.900	700
6	1925	11.725	2.653	27.307	36	1.700	56	—	—	—	5.673	18.530	785
7	1926	12.818	2.604	52.488	120	2.200	—	—	—	—	5.450	462	700
8	1927	14.270	3.036	49.332	120	3.918	—	—	—	—	3.600	6.267	700
9	1928	14.480	5.036	55.223	420	4.218	—	—	—	—	5.309	4.627	1.000
10	1929	14.311	6.536	60.906	5.120	4.138	—	—	—	—	460	10.210	500
11	1930	13.997	7.536	71.506	120	6.320	—	27	—	—	3.100	8.990	1.000
32. Madona													
1	1921	1.287	107	3.079	—	720	—	—	—	—	—	109	61
2	1922	3.261	500	11.987	—	2.257	—	—	—	—	37	886	285
3	1923	3.058	700	9.015	—	2.680	—	—	—	—	3.114	1.077	500
4	1924	3.552	694	10.871	—	3.060	30	2.000	—	2.000	1.463	63.615	448
5	1925	8.835	678	11.857	—	4.150	—	—	—	—	8.656	45.000	448
6	1926	8.002	944	36.590	20	6.720	—	—	—	—	13.354	96.790	935
7	1927	14.345	2.200	45.386	100	10.500	—	—	—	—	6.971	38.600	970
8	1928	15.187	3.700	46.865	—	26.625	430	1.120	1.120	—	1.944	5.080	1.200
9	1929	17.268	5.787	50.170	1.680	27.401	—	1.100	1.100	—	1.928	15.075	1.000
10	1930	17.987	6.000	55.212	5.525	19.900	50	2.200	1.900	—	1.500	19.000	2.208
33. Dobele (Jelgavas apr.)													
1	1920	925	560	995	30	135	—	38	38	—	6	—	220
2	1921	975	761	542	6	109	11	21	—	—	16	—	28
3	1922	2.613	1.040	5.075	330	840	30	300	—	300	38	—	412
4	1923	3.451	1.200	5.514	550	1.400	—	1.580	920	660	18	—	200
5	1924	5.889	2.396	7.038	1.030	7.427	—	1.305	1.305	—	1.368	6.020	600
6	1925	9.656	4.656	9.206	980	3.910	—	1.965	1.965	—	2.915	7.854	251
7	1926	12.640	5.728	8.283	1.412	4.432	—	1.850	1.850	—	4.767	5.000	965
8	1927	14.015	9.138	7.787	520	6.107	—	2.000	2.000	—	3.033	2.500	1.980
9	1928	16.274	8.870	9.735	410	6.457	—	5.900	5.900	—	2.016	16.500	1.729
10	1929	17.656	16.430	11.950	410	8.077	—	4.250	4.250	—	8.784	54.231	1.904
11	1930	18.135	17.520	13.382	660	6.297	—	4.120	4.120	—	12.516	14.350	1.517
34. Strenči (Valkas apr.)													
1	1921	3.108	1.406	4.476	—	1.360	—	20	—	20	—	—	279
2	1922	3.108	1.406	4.476	—	1.360	—	20	—	20	—	—	279
3	1923	4.478	1.082	4.764	—	430	—	262	30	—	—	—	400
4	1924	5.833	2.325	6.616	—	830	—	460	60	—	—	—	397
5	1925	7.544	3.400	7.970	—	700	—	50	50	—	—	640	800
6	1926	6.530	2.800	9.200	—	300	—	450	50	—	—	1.060	809
7	1927	7.834	2.800	10.700	—	300	—	295	65	—	—	—	708
8	1928	9.606	3.800	20.980	480	1.500	—	465	65	400	—	—	1.286
9	1929	10.787	5.020	19.932	1.080	5.450	—	360	60	300	—	13.068	321
10	1930	12.108	5.920	20.445	1.375	4.700	5	350	100	250	—	2.300	827
35. Sabīle (Talsu apr.)													
1	1920	660	162	152	—	25	—	—	—	—	—	—	—
2	1921	854	794	496	—	38	—	5	5	—	934	—	45
3	1922	3.886	1.787	1.482	—	420	—	10	10	—	208	—	—
4	1923	4.278	3.745	11.226	200	300	—	57	—	—	—	—	—
5	1924	6.094	5.346	14.975	—	1.800	—	—	—	—	1.900	—	—
6	1925	6.022	6.410	14.221	—	2.160	—	—	—	—	530	40.100	—
7	1926	6.349	8.420	20.166	300	820	—	—	—	—	119	—	—
8	1927	9.256	9.660	18.790	730	1.300	—	—	—	—	—	480	200
9	1928	11.124	10.550	18.320	600	2.110	—	—	—	—	2.526	500	500
10	1929	10.947	11.300	21.916	500	2.300	—	—	—	—	12.079	700	300
11	1930	10.588	8.982	26.946	200	3.630	—	—	—	—	4.000	1.210	—

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).

№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atīdzības Diverses indemnités aux:						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdovumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labiēricības ieslādam Etablissements de bon-ordre	Arstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. médic.	Sociālas palī- dzības ieslād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības ieslādam Institutions de l'instruction							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
36. K ā r s a v a (Ludzas apr.)															
1	1924	18.126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.126	
2	1925	20.973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.973	
3	1926	21.351	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.351	
4	1927	29.390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.390	
5	1928	29.040	440	2.334	—	—	—	400	11.707	1.000	—	—	—	44.921	
6	1929	30.140	400	3.990	—	—	—	200	16.896	—	—	—	—	51.626	
7	1930	31.154	300	7.167	—	—	—	2.480	22.920	—	—	—	—	64.021	
37. P r e i ļ i (Daugavpils apr.)															
1	1926	16.268	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.268	
2	1927	23.155	—	—	—	—	—	—	—	7.214	—	—	—	30.369	
3	1928	25.784	—	323	—	—	—	450	15.940	—	—	30	—	42.527	
4	1929	27.970	—	950	—	—	—	450	14.693	—	—	130	—	44.193	
5	1930	24.620	55	725	—	—	—	300	17.440	—	—	74	—	43.214	
38. S u b a t e (Ilūkstes apr.)															
1	1920	1.754	23	44	—	—	—	—	—	1.890	—	—	—	3.711	
2	1921	4.820	114	385	—	—	—	670	426	—	—	—	—	6.415	
3	1922	7.225	214	157	—	—	—	240	200	—	1.028	—	—	9.064	
4	1923	9.993	194	—	—	—	30	200	14.581	10.480	1.002	—	—	36.480	
5	1924	13.178	194	50	—	—	—	3.635	11.966	3.001	3.137	—	—	35.161	
6	1925	13.718	—	277	—	—	—	4.200	25.848	—	1.417	—	—	45.460	
7	1926	15.672	—	300	—	—	—	150	25.300	—	1.659	—	—	43.081	
8	1927	16.951	—	230	—	—	—	150	34.983	—	1.738	—	—	54.052	
9	1928	19.554	1.576	803	—	—	—	100	27.679	—	1.504	—	—	51.216	
10	1929	18.351	896	730	—	—	—	100	31.178	—	1.558	—	—	52.813	
11	1930	19.038	1.196	350	—	—	—	100	34.816	—	2.025	—	—	57.525	
39. K a n d a v a (Talsu apr.)															
1	1920	2.339	325	263	—	—	—	—	500	1.229	—	90	—	4.746	
2	1921	1.992	348	45	—	—	—	46	—	—	—	46	—	2.477	
3	1922	7.160	1.346	200	—	—	—	—	—	—	—	60	—	8.766	
4	1923	8.805	1.027	1.490	—	—	—	—	4.506	—	—	109	—	15.937	
5	1924	12.126	982	1.499	—	—	40	—	6.947	—	—	284	—	21.878	
6	1925	19.134	1.200	1.500	—	—	40	—	8.839	4.000	—	—	—	34.713	
7	1926	22.018	1.200	1.580	—	—	40	—	10.077	6.000	—	300	—	41.215	
8	1927	23.670	3.100	1.120	—	—	40	—	10.817	—	—	200	—	38.947	
9	1928	24.830	2.800	1.960	—	—	—	—	11.018	—	—	800	—	41.408	
10	1929	30.310	5.100	1.920	—	—	—	—	11.631	—	—	350	—	49.311	
11	1930	30.200	7.000	688	—	—	—	—	7.000	—	—	300	—	45.188	
40. V a r a k ļ ā n i (Rēzeknes apr.)															
1	1922	6.582	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.582	
2	1923	7.435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.435	
3	1924	9.947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.947	
4	1925	13.662	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.862	
5	1926	15.824	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.224	
6	1927	20.776	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.176	
7	1928	24.690	—	—	—	—	—	—	9.948	—	—	50	—	34.688	
8	1929	24.752	—	—	—	—	—	—	12.838	—	—	—	—	37.590	
9	1930	26.120	500	—	—	—	—	—	16.042	4.500	—	1.091	—	48.253	
41. B a l v i (Jaunlatgales apr.)															
1	1926	14.330	500	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.630	
2	1927	16.950	1.260	800	—	—	—	—	—	—	4.240	—	—	23.250	
3	1928	22.873	1.780	1.000	—	—	—	—	12.691	100	3.415	—	—	41.859	
4	1929	22.007	1.674	1.800	150	—	—	—	22.276	50	1.100	—	—	49.057	
5	1930	23.220	1.220	2.700	100	—	—	4.310	32.300	5.150	3.025	—	—	72.025	

Nē 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

Nē 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

Nē	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības aizsardzība Hygiène publique	Labietība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finanšu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impre- vues
									Kopā Total	to starpā — dont :				
										Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoire			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
36. K ā r s a v a (Ludzas apr.)														
1	1924	9.809	300	3.423	—	1.000	—	—	2.220	820	1.400	—	—	1.374
2	1925	8.441	1.700	6.076	56	1.328	—	—	2.116	1.064	—	—	—	1.256
3	1926	5.828	2.600	6.366	56	2.900	—	—	2.278	978	1.300	500	—	823
4	1927	8.397	2.600	9.952	—	4.000	—	—	2.240	1.060	1.180	—	—	2.201
5	1928	9.529	3.500	22.569	—	4.540	—	—	1.060	1.060	—	—	1.000	2.723
6	1929	12.576	4.000	28.088	—	2.000	—	—	100	100	—	1.120	1.000	2.742
7	1930	11.184	4.906	38.578	60	2.500	—	—	1.060	1.060	—	3.733	500	1.500
37. P r e i ģ i (Daugavpils apr.)														
1	1926	7.116	2.600	3.379	—	1.100	—	—	400	400	—	—	350	1.323
2	1927	9.298	2.350	3.503	2.950	2.670	—	—	100	100	—	8.448	600	450
3	1928	7.924	3.500	19.924	3.200	3.177	—	—	2.220	2.220	—	882	1.500	200
4	1929	10.134	3.700	22.351	1.920	1.810	—	—	1.200	1.200	—	2.548	130	400
5	1930	8.769	3.300	25.170	1.920	1.820	—	—	600	600	—	1.335	—	300
38. S u b a t e (Ilūkstes apr.)														
1	1920	1.636	—	1.780	—	230	—	—	65	65	—	—	—	—
2	1921	1.241	152	2.199	—	627	—	—	205	61	144	15	1.522	454
3	1922	5.146	20	2.600	50	640	—	—	144	144	—	22	—	442
4	1923	7.100	600	14.140	70	1.092	—	—	603	513	90	22	12.053	800
5	1924	6.912	500	23.225	40	1.470	—	—	400	400	—	1.614	—	1.000
6	1925	8.567	1.300	31.325	40	755	—	—	485	400	—	2.488	200	300
7	1926	9.094	2.000	28.475	40	752	—	—	432	432	—	1.988	—	300
8	1927	9.616	3.000	31.484	40	4.372	—	—	432	432	—	1.440	3.368	300
9	1928	9.968	2.400	32.724	—	1.363	—	—	432	432	—	2.796	1.300	233
10	1929	10.418	4.900	32.373	—	1.372	—	—	288	288	—	2.295	1.717	450
11	1930	10.346	3.925	39.314	—	1.042	—	—	288	288	—	2.510	—	100
39. K a n d a v a (Talsu apr.)														
1	1920	991	1.638	1.718	—	103	—	—	7	7	—	255	—	34
2	1921	869	681	793	—	15	—	—	5	5	—	53	—	61
3	1922	2.509	1.860	2.503	—	524	—	—	6	6	—	224	—	1.140
4	1923	3.499	2.652	8.606	—	220	—	—	60	60	—	180	—	720
5	1924	5.228	3.159	11.150	—	990	—	—	40	40	—	210	—	1.101
6	1925	5.521	3.410	12.552	10	2.900	—	—	160	160	—	100	9.618	442
7	1926	7.362	5.520	16.180	380	3.580	—	—	180	180	—	2.500	5.340	173
8	1927	7.352	6.060	15.905	410	4.300	—	—	1.840	100	—	2.879	—	201
9	1928	7.867	6.450	16.089	390	4.850	—	—	450	420	—	4.460	—	852
10	1929	9.119	6.600	15.043	390	3.450	—	—	320	320	—	4.650	8.950	789
11	1930	10.737	9.000	16.492	390	3.250	—	—	440	440	—	1.400	2.350	1.129
40. V a r a k ļ ā n i (Rēzeknes apr.)														
1	1922	4.342	—	300	—	880	—	—	—	—	—	—	1.000	60
2	1923	4.051	200	1.210	—	260	—	—	—	—	—	—	1.500	214
3	1924	4.122	906	1.759	—	780	—	—	180	180	—	—	2.000	200
4	1925	5.098	800	2.292	720	2.352	—	—	100	100	—	—	2.000	500
5	1926	7.239	1.000	2.885	—	2.700	—	—	400	400	—	200	2.000	800
6	1927	7.626	2.000	4.630	720	2.900	—	—	300	300	—	200	3.000	800
7	1928	9.074	3.000	15.110	1.120	2.100	—	—	—	—	—	500	3.000	784
8	1929	9.408	4.000	17.542	2.040	1.900	—	—	—	—	—	—	2.000	700
9	1930	9.452	4.500	21.741	3.290	5.100	120	250	—	250	1.000	—	2.000	800
41. B a i v i (Jaunlatgales apr.)														
1	1926	6.300	300	1.720	—	2.220	200	—	680	380	300	—	4.200	10
2	1927	7.680	1.000	5.210	40	4.420	—	—	480	480	—	—	3.040	1.380
3	1928	9.690	860	20.141	20	6.000	—	—	880	880	—	—	2.810	1.458
4	1929	9.427	1.100	30.387	600	4.200	—	—	1.300	1.000	300	—	1.185	858
5	1930	12.362	2.900	37.398	720	4.200	—	—	1.300	1.000	300	—	10.000	3.145

N° 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).

N° 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

N ^o	N ^o	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux :						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Ko To
						Labiertības ieslādem Établissements de bon-ordre	Arstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. medic.	Sociālās pal- dzības ieslād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības ieslādēm Institutions de l'instruction	L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
42. Sigulda (Rīgas apr.)																
1	1926	16.370	298	720	—	—	—	2.080	211	—	—	—	220	19		
2	1927	21.395	1.421	270	—	—	—	3.270	200	3.090	—	—	—	29		
3	1928	29.021	1.383	100	—	—	—	1.665	6.237	250	—	—	300	38		
4	1929	34.032	1.818	—	—	—	25	600	8.383	25	—	—	119	45		
5	1930	40.498	3.160	11.550	—	—	50	950	8.363	60.512	—	—	500	125		
43. Mazsala (Valmieras apr.)																
1	1921	1.155	327	—	—	—	—	—	152	495	—	—	119	2		
2	1922	3.082	40	—	—	—	—	—	275	530	—	—	—	3		
3	1923	4.961	50	—	—	—	—	—	—	106	—	—	27	5		
4	1924	5.555	90	—	—	—	—	—	—	99	—	—	41	5		
5	1925	7.360	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	7		
6	1926	8.506	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	263	8		
7	1927	9.399	2.341	—	—	—	—	300	—	—	—	—	110	12		
8	1928	10.203	2.358	—	—	—	—	462	3.575	—	—	—	67	16		
9	1929	18.293	2.070	—	—	—	—	462	6.285	—	—	—	268	27		
10	1930	22.564	2.070	—	—	—	—	462	8.064	300	—	—	—	33		
44. Viļāni (Rēzeknes apr.)																
1	1927	17.176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17		
2	1928	18.373	—	—	—	—	—	—	6.660	—	—	—	—	25		
3	1929	20.785	100	—	—	—	—	—	12.660	—	—	—	586	34		
4	1930	23.095	1.570	50	—	—	—	—	17.212	—	—	—	100	42		
45. Priekule (Liepājas apr.)																
1	1922	2.129	—	—	—	—	—	—	328	—	—	—	—	2		
2	1923	5.458	450	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	5		
3	1924	5.819	966	—	—	—	—	—	—	411	—	—	—	7		
4	1925	11.685	1.350	—	—	—	—	700	—	4.147	—	—	—	17		
5	1926	13.176	1.484	—	—	—	—	1.400	—	2.364	—	—	—	18		
6	1927	17.255	7.327	83	—	—	—	1.400	—	1.344	—	—	—	27		
7	1928	19.540	6.884	1.403	—	15	—	1.400	7.008	100	1.848	—	—	38		
8	1929	16.530	8.259	120	—	30	—	1.400	7.055	—	1.848	—	—	35		
9	1930	18.737	9.148	300	—	40	—	1.200	8.505	—	1.560	—	200	39		
46. Ogre (Rīgas apr.)																
1	1921	1.277	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	1		
2	1922	4.584	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	479	6		
3	1923	6.411	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6		
4	1924	7.817	—	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
5	1925	11.255	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11		
6	1926	16.685	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
7	1927	27.476	—	—	—	—	—	900	—	—	—	—	—	28		
8	1928	40.925	—	—	—	—	—	1.000	—	20	—	—	—	41		
9	1929	42.549	5.220	200	—	—	—	1.000	4.200	20.020	—	—	—	73		
10	1930	51.001	3.172	200	500	100	—	600	4.800	35.050	—	—	100	95		
47. Viesīte (Jēkabpils apr.)																
1	1921	3.974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
2	1922	3.974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
3	1923	6.070	—	—	—	—	—	—	1.037	—	—	—	100	7		
4	1924	11.014	—	—	—	—	—	—	1.788	—	—	—	4	12		
5	1925	16.140	—	100	—	—	—	180	—	—	—	—	453	16		
6	1926	14.975	—	907	—	—	—	—	—	—	—	—	30	15		
7	1927	21.497	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21		
8	1928	22.117	—	730	—	—	—	—	2.458	1.500	—	—	520	27		
9	1929	22.423	50	556	—	—	—	—	13.087	5.700	—	—	500	42		
10	1930	24.656	—	840	—	—	—	—	3.427	200	—	—	800	29		

11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

N° 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociālā palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības aizsardzība Hygiène publique	Lābierīcība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises					Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
								Kopā Total	to starpā — dont:			Lopkautuve Abattoire			
									Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoire	Lopkautuve Abattoire				
L s															
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
42. Sigulda (Rīgas apr.)															
1926	5.572	950	6.612	245	2.000	—	283	195	—	—	1.500	2.737			
1927	7.061	1.838	10.617	365	3.500	—	1.985	459	1.526	734	3.052	494			
1928	8.013	2.638	16.318	1	6.725	—	1.635	912	723	734	2.180	712			
1929	10.834	3.980	18.219	50	6.650	—	1.095	800	295	—	3.400	774			
1930	12.252	4.530	17.331	86	10.232	—	800	800	—	25.127	54.031	1.194			
43. Mazsalaica (Valmieras apr.)															
1921	1.048	286	734	20	—	—	—	—	—	160	—	—			
1922	1.246	611	906	87	5	409	—	—	—	548	—	115			
1923	1.674	1.639	1.090	10	44	—	—	—	—	—	—	687			
1924	1.935	1.573	1.585	50	15	—	—	—	—	—	—	627			
1925	3.160	1.750	1.600	50	200	—	—	—	—	—	540	200			
1926	3.169	1.446	1.384	50	150	270	—	—	—	2.000	—	451			
1927	3.973	2.000	1.635	140	440	250	—	—	—	1.500	2.000	212			
1928	3.946	2.380	5.617	150	1.700	490	—	—	—	315	1.500	567			
1929	3.897	2.990	11.713	420	5.668	290	1.000	—	1.000	—	1.000	400			
1930	4.691	4.831	14.535	540	4.281	440	1.000	—	1.000	942	1.700	500			
44. Viļāni (Rēzeknes apr.)															
1927	4.828	1.600	3.236	—	2.700	—	2.450	2.350	100	—	1.500	862			
1928	6.254	1.500	11.644	—	2.730	—	800	750	50	—	1.000	1.105			
1929	8.458	1.600	18.443	—	3.030	—	1.600	1.500	100	—	1.000	—			
1930	7.776	3.000	24.116	—	2.270	—	1.634	1.500	134	1.231	1.000	1.000			
45. Priekule (Liepājas apr.)															
1922	783	600	692	110	120	—	96	96	—	—	—	56			
1923	1.960	1.207	930	460	100	—	240	240	—	—	—	187			
1924	2.666	1.412	966	460	100	—	360	360	—	—	1.000	232			
1925	4.688	1.806	2.509	460	150	—	868	408	460	980	6.060	361			
1926	5.817	3.724	5.770	360	945	—	528	408	120	980	—	300			
1927	7.498	5.067	8.373	360	4.710	—	892	892	—	—	—	509			
1928	7.041	5.877	16.217	790	4.560	—	950	692	258	396	1.685	682			
1929	7.265	6.451	13.817	870	4.188	—	882	692	190	94	870	805			
1930	7.258	8.415	18.668	870	2.877	—	581	500	81	94	120	807			
46. Ogre (Rīgas apr.)															
1921	815	266	152	—	91	—	—	—	—	—	—	46			
1922	2.432	686	1.098	—	144	—	—	—	—	1.224	—	479			
1923	2.660	720	1.600	480	120	—	—	—	—	1.040	—	—			
1924	3.242	772	1.689	420	220	—	520	520	—	700	—	424			
1925	4.112	900	1.900	470	820	—	570	570	—	1.682	—	837			
1926	7.033	2.200	2.320	670	1.600	—	730	730	—	1.487	600	45			
1927	7.306	4.500	6.700	1.160	2.060	—	700	700	—	2.450	3.000	500			
1928	12.135	5.830	7.910	2.160	8.570	—	700	700	—	2.190	1.950	500			
1929	11.919	5.670	11.870	2.560	8.720	—	820	820	—	10.020	20.610	1.000			
1930	20.273	4.410	14.280	1.660	6.070	—	920	920	—	41.560	5.050	1.300			
47. Viesīte (Jēkabpils apr.)															
1921	1.578	450	1.200	—	220	—	60	60	—	—	—	466			
1922	1.578	450	1.200	—	220	—	60	60	—	—	—	466			
1923	2.484	300	3.137	—	400	—	200	200	—	—	261	425			
1924	4.088	500	4.709	—	1.400	—	400	400	—	—	854	855			
1925	5.190	900	3.528	44	4.050	—	736	192	—	—	1.489	936			
1926	5.497	1.000	3.909	18	1.366	—	388	388	—	1.468	1.466	800			
1927	7.315	1.440	4.076	38	1.400	—	1.700	1.100	400	1.468	3.160	900			
1928	8.795	1.681	7.889	518	1.850	—	1.200	300	900	1.277	3.511	604			
1929	9.307	2.620	9.898	24	1.353	—	1.832	72	100	515	16.762	—			
1930	10.415	3.324	11.754	—	1.180	—	72	72	—	1.853	800	525			

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).
№ 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:						Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labiericības iestādem Etablissements de bon-ordre	Ārstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. médic.	Sociālas pal- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izglītības iestādem Institutions de l'Instrucion	L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
48. Ilūkste															
1	1921	39	12	—	—	—	—	—	—	609	—	—	—	660	
2	1922	436	264	—	—	—	—	—	7.100	—	—	—	7.800		
3	1923	1.871	69	—	—	—	—	—	3.424	—	2.217	—	7.581		
4	1924	2.671	69	400	—	—	—	—	3.300	1.000	850	10	8.300		
5	1925	3.172	68	—	—	—	—	—	4.000	800	—	10	8.050		
6	1926	3.784	—	460	—	—	—	—	4.000	—	—	36	8.280		
7	1927	4.014	—	100	—	—	—	—	6.000	800	—	56	10.970		
8	1928	4.382	—	150	—	—	—	—	—	6.417	—	200	11.149		
9	1929	6.982	—	470	36	—	—	—	—	1.300	—	200	8.988		
10	1930	7.324	—	700	—	—	—	—	—	1.824	—	300	10.148		
49. Valdemārpils (Talsu apr.)															
1	1920	468	—	201	—	—	—	—	—	257	—	—	926		
2	1921	846	152	500	—	—	—	—	228	305	—	—	2.031		
3	1922	3.723	400	416	—	—	—	—	700	—	—	—	5.239		
4	1923	5.584	10	620	—	—	—	1.600	7.908	—	—	100	15.822		
5	1924	6.288	—	1.840	—	—	—	800	9.600	—	—	150	18.678		
6	1925	7.436	—	1.560	—	—	—	800	10.700	1.150	—	—	21.646		
7	1926	8.977	80	2.301	—	—	—	1.240	10.898	1.819	—	—	25.315		
8	1927	9.861	104	3.171	—	—	—	1.360	11.000	100	—	—	25.596		
9	1928	10.222	24	4.121	—	—	—	1.076	11.774	—	—	—	27.217		
10	1929	11.777	—	3.110	—	—	—	700	12.000	1.000	—	—	28.587		
11	1930	12.536	—	2.810	—	—	—	1.200	13.280	1.000	—	—	30.826		
50. Grobiņa (Liepājas apr.)															
1	1920	1.149	927	9	—	—	—	196	51	520	40	39	2.931		
2	1921	1.088	1.746	242	—	—	—	—	—	808	4	293	4.181		
3	1922	4.751	983	800	—	—	—	—	—	—	6	133	6.673		
4	1923	4.006	2.480	864	—	—	—	—	4.968	—	2.306	180	14.804		
5	1924	6.030	1.840	800	—	—	—	320	4.944	—	2.306	100	16.340		
6	1925	8.429	1.763	900	—	—	—	500	6.625	113	2.614	100	21.044		
7	1926	9.455	1.761	3.460	—	—	—	700	—	120	—	100	15.596		
8	1927	10.316	2.391	2.554	—	—	—	100	5.544	120	—	100	21.125		
9	1928	12.737	2.684	1.200	—	—	—	370	7.050	124	—	400	24.565		
10	1929	15.520	3.300	920	—	—	—	300	8.130	10.200	—	500	38.870		
11	1930	15.136	5.194	840	—	—	—	375	8.760	2.685	—	450	33.440		
51. Ape (Valkas apr.)															
1	1921	5.234	65	—	—	—	—	940	—	—	—	—	6.239		
2	1922	5.234	65	—	—	—	—	940	—	—	—	—	6.239		
3	1923	5.234	65	—	—	—	—	940	—	—	—	—	6.239		
4	1924	7.871	65	—	—	—	—	4.060	—	—	—	—	11.996		
5	1925	8.219	65	792	—	—	—	1.620	—	—	2.160	—	12.856		
6	1926	8.897	178	1.470	—	—	—	1.875	—	—	1.875	—	14.295		
7	1927	8.920	—	950	—	—	—	1.305	—	—	1.305	—	12.480		
8	1928	11.688	175	926	—	—	—	1.225	8.000	—	1.225	200	23.439		
9	1929	14.760	1.050	1.350	—	25	—	1.200	11.000	—	1.200	100	30.685		
10	1930	15.175	1.271	1.000	—	30	—	2.400	12.000	40	—	100	32.016		
52. Ķemeri (Rīgas apr.)															
1	1924	5.160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	5.260		
2	1925	6.720	—	—	—	—	—	80	—	500	—	—	7.300		
3	1926	14.460	—	—	—	—	—	—	—	390	—	—	14.850		
4	1927	16.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.400	18.000		
5	1928	22.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	23.000		
6	1929	30.600	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	1.000	33.600		
7	1930	43.300	—	—	—	—	—	—	4.200	—	—	1.200	48.700		

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Labirotība Etablissements de bon-ordre	Nskustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi Placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
								Kopā Total	to starpā — dont :				
									Tirgi Marchés	Lopkautuve Abattoir			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
48. Ilūkste													
1	1921	618	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	32
2	1922	2.669	640	1.051	258	840	—	80	80	—	471	1.704	87
3	1923	3.976	650	1.505	330	400	—	—	—	—	540	—	180
4	1924	4.997	1.000	120	20	1.160	—	60	60	—	643	100	200
5	1925	5.550	1.000	120	100	700	—	150	100	—	—	—	430
6	1926	5.690	1.400	200	—	550	—	10	10	—	350	—	80
7	1927	7.220	2.000	200	50	700	—	50	50	—	350	—	400
8	1928	6.100	3.312	100	50	1.000	—	100	100	—	—	—	487
9	1929	5.328	1.850	52	50	1.400	—	50	50	—	—	—	258
10	1930	6.248	1.850	150	50	1.400	—	150	150	—	—	—	300
49. Valdemārpils (Talsu apr.)													
1	1920	365	348	91	—	15	—	—	—	—	7	—	100
2	1921	739	975	131	—	8	—	—	—	—	73	—	105
3	1922	2.028	1.823	700	—	200	—	—	—	—	288	—	200
4	1923	2.782	2.030	9.675	—	404	—	—	—	—	81	53	797
5	1924	3.416	1.860	10.930	554	500	—	—	—	—	130	220	1.068
6	1925	4.426	1.833	13.100	538	300	—	100	—	100	216	—	1.133
7	1926	5.319	2.485	14.848	600	840	—	287	124	163	376	—	560
8	1927	4.903	2.870	15.073	570	1.450	—	265	100	165	165	—	300
9	1928	5.407	3.250	16.256	—	1.300	—	400	200	200	—	—	604
10	1929	5.051	5.650	16.006	—	600	—	96	72	24	200	—	984
11	1930	6.880	3.948	16.550	840	1.200	—	136	96	40	1.272	—	—
50. Grobiņa (Liepājas apr.)													
1	1920	1.159	727	774	8	50	—	—	—	—	28	50	135
2	1921	1.684	1.045	521	20	211	—	198	8	114	252	—	250
3	1922	2.868	1.502	1.480	26	162	—	29	—	29	506	—	100
4	1923	3.431	1.841	8.730	26	230	—	—	—	—	206	—	340
5	1924	4.335	2.349	8.730	26	230	—	280	20	260	30	—	360
6	1925	4.810	2.470	11.739	20	685	—	20	20	—	800	—	500
7	1926	6.030	2.100	4.400	140	1.303	—	123	48	75	1.000	—	500
8	1927	6.130	1.800	10.800	70	1.425	—	400	100	300	—	—	500
9	1928	6.460	3.150	13.500	40	595	—	180	100	80	—	—	640
10	1929	5.800	3.750	16.430	40	570	—	80	80	—	2.400	9.300	500
11	1930	6.410	4.240	16.950	40	220	—	80	80	—	3.000	2.000	500
51. Ape (Valkas apr.)													
1	1921	2.461	596	1.800	40	—	—	—	—	—	324	—	1.018
2	1922	2.461	596	1.800	40	—	—	—	—	—	324	—	1.018
3	1923	2.461	596	1.800	40	—	—	—	—	—	324	—	1.018
4	1924	3.182	998	6.470	120	500	—	—	—	—	—	—	726
5	1925	3.280	1.145	7.548	120	—	—	10	10	—	500	—	253
6	1926	4.315	1.050	7.410	200	—	—	20	20	—	1.000	—	300
7	1927	3.518	1.120	5.760	200	—	—	120	120	—	1.000	—	762
8	1928	4.592	1.160	13.064	300	2.000	—	20	20	—	1.500	—	803
9	1929	6.122	1.500	16.890	400	2.300	—	50	50	—	2.003	1.420	—
10	1930	6.165	1.450	18.090	300	2.100	—	—	—	—	1.500	1.800	611
52. Ķemeri (Rīgas apr.)													
1	1924	2.540	660	680	—	1.220	—	—	—	—	—	100	60
2	1925	3.020	500	2.580	—	900	—	—	—	—	—	100	200
3	1926	10.474	1.000	1.976	—	900	—	—	—	—	—	100	400
4	1927	8.280	1.500	4.120	—	3.700	—	—	—	—	—	100	300
5	1928	6.972	2.500	8.500	—	2.800	—	—	—	—	—	100	2.128
6	1929	7.060	2.500	8.200	600	13.000	—	—	—	—	—	100	2.140
7	1930	6.490	2.500	5.800	1.400	17.850	—	—	—	—	1.000	12.160	1.500

№ 10. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1920.—1930. (pa atsevišķām pilsētām) (turpinājums).
 № 10. Recettes des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite).

№ Années	Ieņēmumi Recettes	Nodokļi un nodevas Impôts et contri- butions	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi un pasākumi Entreprises et établissements	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités aux:					Pabalsti Subventions	Finansu operācijas Opérations finan- cières	Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Neparedzēti Recettes imprévues	Kopā Total
					Labiertības iestādēm Etablissements de bon-ordre	Arstēšanas naudas u. c. Paiement pour traitem. medic.	Sociālās palī- dzības iestād. Institutions de l'assist. publ.	Izēlības iestādēm Institutions de l'instruction	L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
53. A i n a ž i (Valmieras apr.)														
1	1921	2.370	1.493	—	—	—	—	—	—	—	—	294	93	4.250
2	1922	2.370	1.493	—	—	—	—	—	—	—	—	294	93	4.250
3	1923	4.504	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	251	5.255
4	1924	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	508	557	5.065
5	1925	4.588	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	588	5.426
6	1926	7.808	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	332	8.500
7	1927	9.990	—	—	—	—	—	—	—	—	—	355	—	13.780
8	1928	12.044	—	—	—	—	—	—	3.435	—	—	686	370	19.100
9	1929	15.910	—	—	—	—	—	—	6.000	—	—	—	190	22.200
10	1930	18.440	900	—	—	—	—	—	6.000	—	—	—	10	26.550
54. S a l a c g r ī v a (Valmieras apr.)														
1	1924	5.080	910	—	—	—	—	—	—	2.800	650	130	9.570	
2	1925	5.995	300	—	—	—	—	—	—	1.016	650	224	8.185	
3	1926	6.265	600	—	—	—	—	—	—	—	650	285	7.800	
4	1927	6.720	1.000	—	—	—	—	—	—	—	650	130	8.500	
5	1928	11.780	3.600	350	—	—	—	—	7.550	112	3.300	158	26.850	
6	1929	13.375	3.500	300	—	—	—	—	4.300	18.860	4.100	1.365	45.800	
7	1930	13.345	4.100	—	—	—	—	—	4.300	21.540	4.330	450	48.065	
55. P i l t e n e (Ventspils apr.)														
1	1920	419	190	—	—	—	—	—	—	619	—	—	—	1.228
2	1921	807	655	—	—	—	—	27	—	14	—	—	—	1.503
3	1922	1.775	938	—	—	—	—	32	—	19	200	—	—	2.970
4	1923	2.990	1.451	20	—	6	—	20	1.056	18	220	10	—	5.805
5	1924	3.938	3.713	—	—	39	—	20	3.120	—	380	—	—	11.210
6	1925	4.730	2.965	90	—	50	—	40	2.840	—	260	50	—	11.025
7	1926	3.984	5.994	—	—	50	—	40	2.770	—	370	—	—	13.208
8	1927	5.317	5.246	—	—	50	—	200	2.770	—	865	—	—	14.448
9	1928	4.930	11.990	150	—	50	—	10	2.770	200	—	—	—	20.100
10	1929	6.530	4.095	180	—	50	—	10	23.197	4.879	489	300	—	39.730
11	1930	8.355	11.650	150	—	40	—	10	5.770	3.200	450	2.000	—	31.625
56. D u r b e (Liepājas apr.)														
1	1920	498	38	—	—	—	—	—	—	650	—	—	—	1.186
2	1921	733	46	8	—	—	—	64	—	—	—	—	—	851
3	1922	2.527	101	10	—	—	—	110	—	—	—	—	—	2.748
4	1923	3.242	438	10	—	—	—	115	2.387	—	—	—	—	6.192
5	1924	4.024	360	10	—	—	—	50	1.746	—	—	—	—	6.190
6	1925	5.385	622	10	—	—	—	—	1.866	—	—	—	—	7.883
7	1926	6.172	1.004	48	—	—	—	—	2.076	—	—	—	—	9.300
8	1927	6.214	1.004	48	—	—	—	—	2.076	—	—	—	—	9.342
9	1928	7.017	774	48	—	—	—	—	2.076	—	—	—	—	9.915
10	1929	8.450	926	96	—	—	—	—	2.076	—	—	—	—	11.548
11	1930	8.956	1.268	68	—	—	—	—	2.628	—	226	—	—	13.146
57. L e j a s c i e m s (Valkas apr.)														
1	1922	3.377	85	—	—	—	—	—	—	407	—	608	—	4.477
2	1923	3.764	575	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.339
3	1924	4.149	995	—	—	—	—	800	—	100	1.902	600	—	8.546
4	1925	4.555	740	—	—	—	—	850	—	250	1.950	—	—	8.345
5	1926	4.315	2.938	—	—	—	—	800	—	450	1.666	—	—	10.169
6	1927	6.588	2.648	—	—	—	—	1.201	—	—	2.064	—	—	12.501
7	1928	7.578	2.644	—	—	—	—	1.238	3.453	—	1.974	—	—	16.887
8	1929	7.783	2.502	160	—	—	—	1.410	4.872	—	1.053	—	—	17.780
9	1930	7.736	2.526	160	—	—	—	1.410	5.136	50	1.053	—	—	18.071

№ 11. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1920.—1930. (par atsevišķām pilsētām) (turpinājums)

№ 11. Dépenses des municipalités de 1920 à 1930 (par villes) (suite)

№	Gadi Années	Izdevumi Dépenses	Administratīvie Dépenses administratives	Sociāla palīdzība Assistance sociale	Izglītība Instruction	Veselības atšardzība Hygiène publique	Labierīcība Etablissements de bon-ordre	Nekustama manta Immeubles	Uzņēmumi — Entreprises			Finansu operācijas Opérations finan- cières	Kapitālu ieguldī- jumi placement de ca- pitaux	Neparedzēti Dépenses impré- vues
									Kopā Total	To starpā — dont :				
								Tirgi Marchés		Lopkautuve Abattoires				
L s														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
53. A i n a ž i (Valmieras apr.)														
1	1921	2.896	710	644	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	1922	2.896	710	644	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	1923	2.641	622	770	—	—	—	—	—	—	621	300	301	
4	1924	2.610	830	1.188	—	—	—	—	—	—	68	200	169	
5	1925	3.022	730	1.352	—	—	—	—	—	—	20	100	202	
6	1926	3.028	1.240	1.550	650	2.000	—	—	—	—	—	—	32	
7	1927	3.859	1.420	5.301	600	2.600	—	—	—	—	—	—	—	
8	1928	4.025	1.520	10.700	600	1.200	—	—	—	—	—	1.000	55	
9	1929	5.110	1.920	9.600	900	3.100	—	—	—	—	—	1.000	570	
10	1930	6.180	2.120	11.900	1.000	3.100	—	—	—	—	200	1.500	550	
54. S a l a c g r ī v a (Valmieras apr.)														
1	1924	4.014	560	2.220	656	400	—	180	80	100	1.240	—	300	
2	1925	3.870	1.000	1.840	600	450	—	130	80	50	—	—	295	
3	1926	4.110	900	1.640	600	175	—	100	50	50	100	—	175	
4	1927	4.334	900	1.980	600	425	—	100	50	50	50	—	111	
5	1928	6.622	1.700	12.740	600	2.450	—	100	50	50	948	1.000	690	
6	1929	8.652	1.275	29.985	981	2.895	—	100	50	50	—	1.324	588	
7	1930	8.592	1.275	33.825	942	2.620	—	100	50	50	—	300	411	
55. P i l t e n e (Ventpils apr.)														
1	1920	424	369	267	82	60	20	5	—	—	—	—	1	
2	1921	693	55	169	12	155	57	304	—	—	—	—	58	
3	1922	1.508	800	340	12	120	115	—	—	—	—	—	75	
4	1923	2.095	515	2.485	124	280	220	—	—	—	—	—	86	
5	1924	2.725	1.300	4.435	210	300	620	—	—	—	—	1.160	460	
6	1925	3.375	800	4.245	160	815	1.120	10	10	—	—	—	500	
7	1926	4.132	800	4.650	830	1.198	1.038	53	—	53	—	—	507	
8	1927	3.383	1.000	4.650	668	1.040	1.065	75	25	50	2.275	—	292	
9	1928	3.450	800	4.650	50	4.110	360	20	20	—	940	5.420	300	
10	1929	3.640	1.600	4.330	350	5.360	470	20	20	—	—	22.850	1.110	
11	1930	3.790	1.650	4.800	1.010	4.923	930	30	30	—	342	11.895	2.225	
56. D u r b e (Liepājas apr.)														
1	1920	453	150	568	9	—	—	—	—	—	—	—	6	
2	1921	298	96	190	148	—	8	—	—	—	81	—	30	
3	1922	1.400	362	396	364	76	—	—	—	—	—	—	130	
4	1923	1.359	861	3.414	254	105	—	—	—	—	—	100	99	
5	1924	1.544	1.235	2.890	254	185	—	—	—	—	—	—	82	
6	1925	2.222	1.345	3.257	260	663	—	—	—	—	—	—	136	
7	1926	2.485	1.474	3.568	260	1.222	—	—	—	—	—	—	291	
8	1927	2.496	1.819	3.534	260	1.042	—	—	—	—	—	—	191	
9	1928	2.615	1.519	3.574	260	1.022	—	—	—	760	—	—	165	
10	1929	2.840	1.785	3.608	430	2.222	—	—	—	300	—	—	363	
11	1930	3.772	1.045	4.616	430	1.844	—	—	—	200	1.000	—	239	
57. L e j a s c i e m s (Valkas apr.)														
1	1922	1.784	320	1.000	144	—	—	238	238	—	697	—	294	
2	1923	1.909	228	1.096	65	—	—	86	76	10	568	200	187	
3	1924	2.428	370	3.934	10	20	—	70	40	30	140	1.420	154	
4	1925	2.331	528	4.591	10	20	—	440	40	400	225	—	200	
5	1926	2.963	650	4.941	15	145	—	380	80	300	200	600	275	
6	1927	3.438	720	5.149	30	670	—	120	90	30	120	2.000	254	
7	1928	3.547	340	9.272	15	777	—	110	60	50	300	2.130	396	
8	1929	4.164	630	9.117	10	719	—	50	50	—	250	2.300	540	
9	1930	4.248	650	9.569	10	710	—	50	50	—	300	2.200	334	

Pilsētu ģērboņu apraksti.

Republikas galvas pilsēta Rīga.

Sudraba laukā sarkans akmeņu mūris ar diviem torņiem un atvērtiem vārtiem, kuŗos atrodas zelta lauvas galva. Starp torņiem Andrejkrusta veidā saliktas divas dzelzs atslēgas; virs tām zelta krusts un kronis. Vairogu tura divas zelta lauvas.

Liepāja.

Sudraba laukā stāvoša lauva ar paceltu dubultu asti. Lauva priekškājām atspiežas pret zaļu liepu vairogu labā pusē.

Daugavpils.

Zilā laukā viņveidīgs sudraba balķis. Virs balķa zelta lilija un zem tā sudraba pilsētas mūris.

Jelgava.

Sarkanā laukā brieža galva dabīgā krāsā. Uz kakla valsts mazais ģērbonis bez zvaigznēm.

Ventspils.

Sarkans damascēts lauks. Augšējā daļā zelta ķetnu krusts, apakšējā — mednieka taure.

Rēzekne.

Zilā laukā pakājkājās pacēlies un uz labo pusi soļojošs zelta greifs. Tam uz krūtīm vairogs valsts krāsās.

Valmiera.

Zelta laukā sarkana ragota vēša piere. No tās aug liepa. Liepas zaros piestiprināti divi vairogi valsts krāsās.

Rīgas Jūrmala.

Dalīts vairogs. Augšējā zilā laukā trīs zelta zvaigznes, zem kuŗām lidojoša sudraba kaija. Apakšējais laukums sudraba.

Cēsis.

Zilā laukā sarkans pilsētas mūris ar atvērtiem vārtiem un pieciem torņiem. Uz mūra kareivis ar paceltu zobenu labā rokā un vairogu kreisā.

Tukums.

Sudraba laukā zaļš kalns ar trim zaļām eglēm.

Kuldīga.

Zils lauks, no kreisās puses skērsām dalīts ar sudraba laužu balķi. Katrā zilā daļā sudraba zivs.

Jēkabpils.

Sudraba laukā zem egles uz labo pusi ejošs lūsis dabīgā krāsā.

Ludza.

Sudraba laukā sarkans pilsētas mūris. Virs tā krustiski pār melnu atslēgu uzliktis zobens.

Sloka.

Sudraba laukā sarkani vārti, kuŗus aizslēdz divi krustoti zobeni.

Grīva.

Skaldīts vairogs. Labā pusē zelta laukā uz labo pusi ejoša brieža galva un priekškājas. Kreisā pusē sarkans laukums ar sudraba švītru valsts karoga iedalījumā.

Bauska.

Sarkanā laukā uz labo pusi ejoša zelta lauva ar paceltām ķetnām. Uz lauvas krūtīm vairogs valsts krāsās.

Rūjiena.

Sarkans lauks ar zelta vairoga galvu, kuŗā trīs zili līnu ziedi. Apakšējā laukā zelta labības kūltis.

Saldus.

Zilā laukā sudraba koka pils ar trim torņiem.

Krāslava.

Zilā laukā uz labo pusi peldošs sudraba kuģis ar airēm un buķām.

Talsi.

Zelta laukā zaļš kalns, no kuŗa pacelta roka ar zaļu vainagu.

Alūksne.

Sarkanā laukā grāmata uz diviem krustotiem zobeniem. Grāmatas vākā zīmes: A. D. 1689.

Smiltene.

Zilā laukā trīs zelta kalnu pauguri. Virs tiem uz labo pusi lidojoši trīs sudraba vanāgi.

Aizpute.

Sudraba laukā sarkans pilsētas mūris ar torni uz atvērtiem vārtiem vidū. Virs tā trīs zelta zvaigznes.

Valka.

Zaļā laukā no mākoņa labā pusē pacelta bruņota roka ar zobenu. Virs rokas viena zelta zvaigzne un zem rokas divas zelta zvaigznes.

Krustpils.

Sudraba laukā sarkans pils mūris ar torni vidū. Zem torņa mūrī zelta krusts.

Limbāži.

Sudraba laukā sarkans pilsētas mūris ar diviem torņiem un atvērtiem vārtiem, kuŗos redzama lauvas galva. Starp torņiem Andrejkrusta veidā saliktis biskapa zīzlis un krusts.

Auce.

Sarkanā laukā melns vēzis ar zelta izrotājumiem.

Jaunjelgava.

Sudraba laukā stāvošs, uz labo pusi pagriezies, sarkans greifs ar zelta nagiem un atvērtu knābi.

Dobele.

Sarkans lauks ar sudraba švītru valsts karoga iedalījumā. Pār to zobens.

Sabile.

Zelta laukā vīnogu ķekars ar lapām dabīgās krāsās.

Subate.

Sudraba laukā zaļa egle.

Kandava.

Sudraba laukā zaļš ozola zars ar trim zelta zīlēm.

Ilūkste.

Melnā laukā uz pakājkājām pacēlies un uz labo pusi pagriezies sudraba zirgs.

Valdemārpils.

Sarkans lauks ar zelta vairoga galvu, kuŗā trīs prieku čiekuri dabīgā krāsā. Apakšējā laukā zelta laiva ar paceltām buķām.

Grobiņa.

Melnā laukā uz labās kājas stāvoša dzērve, kuŗa pagriezusies uz kreiso pusi un kreisā paceltā kājā tura akmeni.

Ainaži.

Skaldīts vairogs. Labā pusē sarkanā laukā sudraba greifs ar paceltu zobenu labā ķetnā. Kreisā pusē melns enkurs zelta lauka.

Salacgrīva.

Sarkanā laukā sudraba galvas pālis ar melnu enkuru.

Piltene.

Dalīts vairogs. Augšējā sarkanā daļā divi krustoti sudraba biskapa zīzļi, virs kuŗiem zelta lode. Apakšējā sudraba laukumā trīs sarkani pilsētas torņi ar karodziņiem.

Durbe.

Zilā laukā sudraba ābele ar augļiem.

Pilsētu valžu locekļu saraksts 1931. gadā.

- 1) Rīga: Pilsētas galva — H. Celmiņš, galvas biedri — V. Sadovskis, J. Jaegers, valdes locekļi — A. Ošiņš, A. Vičs, G. Ulmanis, M. Karlsons, R. Blumenfelds, J. Aberbergs, A. Šteins, R. Drillis.
- 2) Liepāja: pilsētas galva — L. Lappa, galvas biedrs — E. Birznieks, valdes locekļi — A. Zaure, P. Sabulis, J. Krikmanis, J. Jankovskis, H. Rezons, M. Goldblats.
- 3) Daugavpils: pilsētas galva — J. Volants, galvas biedri — G. Jeļesejevs, P. Vitoliņš, valdes locekļi — P. Meiksins, S. Rāvdiņš, B. Brežgo.
- 4) Jelgava: pilsētas galva — H. Štolcs, galvas biedrs — J. Stunda, valdes locekļi — F. Haaks, V. Videnieks.
- 5) Ventspils: pilsētas galva — A. Stūre, galvas biedri — K. Sproģis, Fr. Oļukalns, valdes locekļi — Fr. Stobris.
- 6) Rēzekne: pilsētas galva — J. Rubulis, galvas biedrs — K. Kalmanovičs, valdes locekļi — D. Rauduls, J. Skrube.
- 7) Valmiera: pilsētas galva — J. Līgats, galvas biedrs — K. Zamariters, valdes locekļi — Fr. Marovskis, J. Smilškalns.
- 8) Rīgas Jūrmala: pilsētas galva — A. Jansons, galvas biedrs — V. Legziņš, valdes locekļi — O. Stanke, V. Straucis.
- 9) Cēsis: pilsētas galva — K. Vanadziņš, galvas biedrs — R. Janelsītis, valdes locekļi — M. Nimanis.
- 10) Tukums: pilsētas galva — J. Cers, galvas biedrs — J. Balodis, valdes locekļi — F. Vērsis.
- 11) Kuldīga: pilsētas galva — J. Celmiņš, galvas biedrs — A. Pols, valdes locekļi — J. Freimanis.
- 12) Jēkabpils: pilsētas galva — K. Lamberts, galvas biedrs — H. Martinsons, valdes locekļi — A. Solovjevs.
- 13) Ludza: pilsētas galva — J. Spridzāns, galvas biedrs — N. Astanovskis, valdes locekļi — V. Kārklīņš.
- 14) Sloka: pilsētas galva — R. Kundziņš, galvas biedrs — J. Sipoliņš, valdes locekļi — K. Sniķers, R. Grunte.
- 15) Grīva: pilsētas galva — J. Baruns, galvas biedrs — M. Ivanovskis, valdes locekļi — M. Voitiks.
- 16) Bauska: pilsētas galva — A. Ilziņš, galvas biedrs — K. Pumpurs, valdes locekļi — K. Viksna, J. Piļevskis, A. Levenšteins, K. Gube, Fr. Grīslis, D. Hofšovics.
- 17) Rūjiena: pilsētas galva — E. Kalceņavs, galvas biedrs — T. Bodnieks, valdes locekļi — J. Bērziņš.
- 18) Saldus: pilsētas galva — A. Zandbergs, galvas biedrs — A. Cinovskis, valdes locekļi — J. Vicinskis, J. Kinstlers, M. Viķis.
- 19) Krāslava: pilsētas galva — M. Rabinovičs, galvas biedrs — L. Grzibovskis, valdes locekļi — V. Vonogs, O. Drusts, M. Dliņs.
- 20) Talsi: pilsētas galva — J. Glūda, galvas biedrs — F. Sarkanabols, valdes locekļi — P. Namnieks, A. Poppers, J. Vītols.
- 21) Alūksne: pilsētas galva — K. Šteiners, galvas biedrs — J. Kalniņš, valdes locekļi — K. Gutmanis, J. Žigurs.
- 22) Smiltene: pilsētas galva — P. Migla, galvas biedrs — J. Martinsons, valdes locekļi — K. Lore, P. Jansons, D. Bērziņš.
- 23) Gulbene: pilsētas galva — J. Sniķers, galvas biedrs — A. Caunitis, valdes locekļi — O. Ore, E. Mellītis, J. Jankavs.
- 24) Aizpute: pilsētas galva — E. Kants, galvas biedrs — V. Hīrshorns, valdes locekļi — A. Dravnieks, V. Jurkovskis.
- 25) Valka: pilsētas galva — O. Bērziņš, galvas biedrs — E. Torgans, valdes locekļi — D. Abuls, J. Iverts, E. Ciege.
- 26) Līvāni: pilsētas galva — J. Zvanītājs, galvas biedrs — J. Dauge, valdes locekļi — L. Zveins, B. Zeps, A. Rasčevskis.
- 27) Krustpils: pilsētas galva — K. Salmiņš, galvas biedrs — J. Krēsliņš, valdes locekļi — J. Vesmanis, B. Minskars, B. Lits.
- 28) Limbaži: pilsētas galva — G. Prauge, galvas biedrs — K. Sedlenieks, valdes locekļi — J. Bērziņš, K. Štumps.
- 29) Auce: pilsētas galva — K. Narkevics, galvas biedrs — K. Švarčbergs, valdes locekļi — A. Hermansons, A. Kūlmanis, Fr. Bergis.
- 30) Pļaviņas: pilsētas galva — A. Bļodons, galvas biedrs — J. Jerušs, valdes locekļi — M. Davidovičs, P. Baumanis.
- 31) Jaunjelgava: pilsētas galva — J. Plostiņš, galvas biedrs — K. Lācenbergs, valdes locekļi — A. Kāns, J. Pakalns.

- 32) Madona: pilsētas galva — J. Barušs, galvas biedrs — K. Ruks, valdes locekļi — T. Stabiņš, J. Ezeriņš, M. Šteinbergs, Ed. Petersons.
- 33) Dobeļe: pilsētas galva — K. Verners, galvas biedrs — J. Slava, valdes loceklis — H. Kanapols.
- 34) Strenči: pilsētas galva — A. Zariņš, galvas biedrs — P. Lūsiņš, valdes locekļi — A. Kolderovskis, M. Lauciņš.
- 35) Sabile: pilsētas galva — K. Kumermanis, galvas biedrs — D. Freibergs, valdes loceklis — J. Striķis.
- 36) Kārsava: pilsētas galva — T. Mačuļevičs, galvas biedrs — A. Sorokins, valdes locekļi — J. Ozoliņš, D. Sapirs.
- 37) Preiļi: pilsētas galva — A. Cimānis, galvas biedrs — G. Zimovs, valdes locekļi — B. Plagovs, Z. Potašs.
- 38) Subate: pilsētas galva — J. Ostrovskis, galvas biedrs — J. Kukuškins, valdes locekļi — J. Getcs, B. Margevičs, J. Aleksejevs.
- 39) Kandava: pilsētas galva — A. Štraufs, galvas biedrs — A. Vicinskis, valdes locekļi — A. Fuksis, K. Rozentāls, O. Jēgermanis.
- 40) Varakļāni: pilsētas galva — Z. Hnochs, galvas biedrs — B. Segals, valdes loceklis — Š. Grinšteins.
- 41) Balvi: pilsētas galva — R. Smurģis, galvas biedrs — A. Drigoys, valdes locekļi — K. Briedis, D. Šūpulnieks, V. Žagars.
- 42) Sigulda: pilsētas galva — K. Ertners, valdes locekļi — P. Mazits, P. Ozoliņš, A. Skujiņš.
- 43) Mazsalaca: pilsētas galva — N. Daugulis, galvas biedrs — B. Rudzitis, valdes loceklis — J. Tiliks.
- 44) Viļēni: pilsētas galva — K. Meļņa, galvas biedrs — L. Lubāns, valdes locekļi — Gr. Dobriņins, P. Gedušs.
- 45) Priekule: pilsētas galva — E. Dreimanis, galvas biedrs — E. Kipsts, valdes loceklis — K. Grinfelds.
- 46) Ogre: pilsētas galva — J. Marsons, galvas biedrs — P. Baumanns, valdes locekļi — A. Cimbulis, J. Vinzaraļs, N. Puriņš, A. Runcis.
- 47) Viesīte: pilsētas galva — J. Gailis, galvas biedrs — I. Ozols, valdes loceklis V. Putniņš.
- 48) Ilūkste: pilsētas galva — V. Samovičs, galvas biedri — St. Šaršuns, E. Grodzs, valdes loceļi — J. Skrimblis, A. Krievāns.
- 49) Valdemārpils: pilsētas galva — K. Ausfelds, galvas biedrs — A. Kundziņš, valdes locekļi — K. Bokmanis, O. Volbedachts, Š. Kopenhagers.
- 50) Grobiņa: pilsētas galva — J. Pūris, galvas biedrs — J. Grimsts, valdes loceklis — R. Ukstiņš.
- 51) Ape: pilsētas galva — J. Vīnups, galvas biedrs — B. Vītums, valdes loceklis — E. Faivelsons.
- 52) Kēmeri: pilsētas galva — P. Šneidebergs, galvas biedrs — F. Bradzēnieks, valdes locekļi — J. Kochs, J. Lagzdiņš.
- 53) Ainaži: pilsētas galva — J. Asars, galvas biedrs — J. Mednis, valdes locekļi — J. Veide, K. Bezbailis.
- 54) Salacgrīva: pilsētas galva — J. Liepiņš, galvas biedrs — O. Kerīņš, Valdes loceklis — K. Lūsis.
- 55) Piltenē: pilsētas galva — K. Jakobsons, galvas biedrs — K. Ālits, valdes loceklis — E. Junghans.
- 56) Durbe: pilsētas galva — A. Vaidzība, galvas biedrs — J. Zarovskis, valdes locekļi — J. Sacenieks, F. Eglits, K. Zonenbergs.
- 57) Lejasciems: pilsētas galva — K. Lejiņš, galvas biedrs — O. Dambrovs, valdes locekļi — K. Sovers, R. Burka, A. Briedis.

Likumu un noteikumu saraksts,

kuņi attiecas pilnīgi vai pa daļai uz pašvaldībām. Ar trekniem skaitļiem iespiesti tie likumi, kuņi attiecas uz pilsētu pašvaldībām, parejie tikai uz lauku. Sarakstu sastādījis Saeimas kodifikācijas nodaļas redaktora palīgs c a n d. j u r. K ā r l i s S t r a u t s.

1919.

- 10* Pagaidu nolikums par Latvijas tiesām un tiesāšanas kartību (5).**
- 49 Noteikumi par kaņa stāvokli (6, 10, 12, 13, 17 g, k).
- 69 Rikojums par nodokļu ievākšanu pagastos.
- 75 Noteikumi par aizsargu nodaļām pagastos (1).
- 98 Rikojums par atstāto lauku saimniecību izmantošanu (3).
- 139 Noteikumi par steidzamu agrarlietu nokārtošanu (5).
- 155 Likums par Latvijas izglītības iestādēm (2, 37, 38, 42, 50, 52, 53, 57, 58, 61, 62, 66).***

1920.

- 160 Likums par valdības un pašvaldības iestādes svinamām dienām.
- 175 Likums par atlīdzības izsniegšanu sērgu dēļ nogalināto un sērgās kritušo lopu īpašniekiem (1b).
- 197 Likums par valsts aizdevumiem un viņu nodrošināšanu (5, 6, 7).
- 213 Agrarās reformas likums (1).
- 214 Agrarās reformas likums.
- 217 Likums par alkoholu saturošu vielu ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu (236, 237, 244).
- 252 Noteikumi par pilsētas tiesību piešķiršanu Valkas priekšpilsētām.
- 259 Agrarās reformas likums, II. daļa (35, 36, 38, 40).

Papildinājums.

- 5 Pagaidu nolikums par satiksmes padomi pie satiksmes un darbu ministrijas (II, 3, 9).
- 7 Noteikumi par pabalsta izsniegšanu pašvaldības iestādēm priekš skolotāju algām, skolu ēku remontiem, skolu inventāra iegādāšanas un citām nepieciešamām skolu vajadzībām (sk. 28).

- 8 Pagaidu nolikums par Latvijas kaņa tiesām (15 e).
- 10 Valsts kontroles revīzijas pagaidu reglaments (1).
- 24 Noteikums par pilsētas tiesību piešķiršanu Rūjienas miestam.
- 25 Noteikums par pilsētas tiesību piešķiršanu Smiltenes miestam.
- 26 Noteikums par pilsētas tiesību piešķiršanu Alūksnes miestam.
- 28 Noteikumi par aizdevumu izsniegšanu pašvaldības iestādēm skolu vajadzībām..
- 32 Rikojums visām apriņķu pašvaldības iestādēm par apriņķu padomju lēmumu izpildīšanu.
- 40 Noteikumi par pilsētas tiesību piešķiršanu Rīgas Jūrmalas peldu miestiem.
- 61 Noteikumi par ienākuma nodokli (13, 23, 26).
- 71 Noteikumi par pilsētas tiesību piešķiršanu Krustpils miestam.
- 77 Rikojums par Grobiņas apriņķa pārdēvēšanu par Liepājas apriņķi.
- 83 Rikojums par aizdevumu izsniegšanu no valsts krājokases līdzekļiem (1).

1921.

- 2 Noteikumi par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžeti un pārskatiem.
- 11 Noteikumi par pierobežu miestu, ciemu un lauku māju pievienošanu Ventspils pilsētai.
- 30 Noteikumi par darba apgādēm (1,5).
- 47 Likums par civilstāvokļa aktu reģistrāciju (4 ar piel. 3, 5, 6, 13, 37).
- 59 Likums par administratīvām tiesām (3, 6, 10, 26, 42, 46, 48, 68).
- 61 Likums par šķūtīm (1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12).
- 62 Likums par neapstrādātu zemi.
- 64 Likums par jūrskolām (3, 12, 14, 18).
- 65 Pagaidu noteikumi par zirgu pasēm un tirgošanas ar zirgiem [1, 2, 3, 5 (piez.), 6].
- 72 Likums par tiesu izdevumiem (200⁴, IV-6).
- 112 Likums par obligatorisko skolu skolotāju algošanu (3, 6.).¹⁾
- 127 Noteikumi par Tukuma pilsētas robežu noapaļošanu.
- 157 Noteikumi par latgaliešu izloknes lieotošanu (2).

*) Ar šiem cipariem atzīmēti „Likumu un valdības noteikumu krājuma“ nummuri. **) Ar šiem cipariem atzīmēti attiecīgi pantī, kur ir runa par pašvaldībām. ***) Bez tam 1919. gadā turpat publicēti vēl sekoši uz pilsētu pašvaldībām attiecošies akti: 59 — Atļauja Liepājas pilsētai izlaist bonus, 85 — Rikojums par Liepājas naudu, 102 — Rikojums par Jelgavas pilsētas naudu, 133 — Likums par Rīgas pilsētas naudas zīmju izlaišanu, kas visi atceļti Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 27.

¹⁾ Atvietots Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 124.

- 171 Noteikumi par Valkas robežu noteikšanu.
- 172 Noteikumi par Jelgavas pilsdārza teritorijas ieslēgšanu Jelgavas pilsētas robežās.
- 184 Pārgrozījums pagastu satversmes pagaidu likumā (Lik. krāj. 1919. g. 7. un 1920. g. 256) un Latgales pagastu satversmes pagaidu noteikumos.
- 215 Likums par Latvijas brīvības cīņtāju piemiņas dienu.
- 221 Likums par bijušo Krievijas agrarbanku aizdevumiem Latvijā (4).
- 252 Lēmums par Pārgaujas un Karlovkas miestu pievienošanu Valmieras pilsētai.
- 262 1920. g. janvāra likuma par valdības un pašvaldības iestāžu svinamām dienām papildinājums.

1922.

- 6 Noteikumi par statistisku ziņu ievākšanu no rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumiem (3).
- 18 Noteikumi par kaņavīru un valsts ierēdņu un kalpotāju pensijām (9—27).
- 27 Pārgrozījumi un papildinājumi rūpniecības darba likumā (III. 257, 304).
- 49 Likums par zvērinātiem mērniekiem (2).
- 52 Instrukcija par valsts aizdevumiem (17).
- 57 Likums par pagasta padomes vēlēšanām.
- 70 Likums par zirgu, ratu, ragavu, paņģu, automobiļu un citu transporta līdzekļu mobilizāciju un rekvizīciju kaņaspēka vajadzībām (1, 2, 3, 4, 6).
- 71 Likums par iekšējās izlūkošanas noņ�ām (7, 12).
- 72 Valsts zemes bankas statuti. (6, 27, 29, 71).
- 73 Pārgrozījumi un papildinājumi 1920. g. 20. aprīļa noteikumos par progresīvo ienākuma nodokli (36).
- 74 Likums par darba laiku (1, 20).
- 80 Instrukcija kaņā zaudējumu komisijām par Latvijas kaņaspēka nodarīto zaudējumu lietu caurskatīšanas, atlīdzības piespriešanas un izsniegšanas kārtību (3b).
- 83 Likums par samierināšanas kameru agrarlietās atcelšanu (4).
- 84 Papildinājums pie rikoņuma par Valsts lielā ģērboņa lietošanu (6).
- 86 Noteikumi par lauku dzīves atjaunošanu § 3, 6, § 11, § 12 — f, § 13, I, II³).
- 90 Sodu likums par Saeimas un pašvaldības iestāžu vēlēšanu un tautas no-

balsošanas brīvības un pareizības un Saeimas darbības traucēšanu.

- 91 Likums par ilggadīgo nomas līģumu normām (1, 2, 4).
- 92 Agrarās reformas likums III. daļā (47, 49).
- 100 Likums par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu (143).
- 103 Likums par latviešu ortografijas ļautājuma nokārtošanu (1).
- 109 Latvijas nacionalā teātra statuti (18).
- 115 Likums par Saeimas vēlēšanām (12, 13, 14, 15).
- 116 Likums par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu (3, 5, 6, 11, 13, 14).
- 119 Likums par pagastu pašvaldību.
- 126 Papildinājums pie agrarās reformas likuma IV. daļās 8. panta.
- 127 Pārļabojums likumā par pagastu pašvaldību.
- 135 Noteikumi par latviešu ortografiju.
- 136 Likums par pašvaldību vienību tiesību piešķiršanu, robežu un nosaukumu noteikšanu un pārgrozīšanu.
- 147 Noteikumi par nokalpoto gadu aprēķināšanu obligatorisko skolu skolotājiem (I¹).
- 197 Pārgrozījums likumā par obligatorisko skolu skolotāju algošanu ²).
- 209 Noteikumi par kriminālļvāšanas kārtību lietās par amatpersonu dienesta noziedzīģiem nodarījumiem un atlīdzības prasību celšanu par viņu nodarītiem zaudējumiem (I. 9, 11; II. 1).
- 270 Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par ienākuma nodokli (27, 28 un t. t.)

1923.

- 9 Likums par kaņā laika ierakumu būvju un aizģojumu izmantošanu (2).
- 12 Saraksts skolām, kuņu audzēķņiem piešķirama iesauķšanas atliķšana uz 1923. gada 20. janvāra likuma par 1902., 1901., 1900. un 1899. g. dzimušo pilsoņu iesauķšanu kaņā dienestā 3. panta un šā panta 1. piezīmes pamata (I. c.)
- 32 Likums par privāto piešķirto Valsts fonda zemju atsavināšanu (5).
- 42 Noteikumi par agrarās reformas likuma III. daļās izvešanu dzīvē (3, 6).
- 46 Likums par pilsētas tiesību piešķiršanu Krāslavas miestam.
- 47 Likums par birģām (2. g., 6).
- 49 Likums par Valsts zemes fonda piešķirto un piešķiramo zemju no-

²) Ibidem 124.

- vērtēšanu un pārdošanu dzimts īpašumā vai atdošanu dzimts nomā (5, 6, 7, 10, 12 f 19, 28).
- 59 Likums par nekustamas mantas pie-
spiedu atsavināšanu valsts vai sabied-
riskām vajadzībām.
- 66 Likums par pašvaldības iestāžu ģēr-
boņiem.
- 75 Likums par pieminekļu aizsardzību (17)
- 86 Pārgrozījums pagaidu noteikumos par
zirgu pasēm un tirgošanos ar zirgiem.
(5 piez.)
- 87 Likums par biedrībām, savienībām
un politiskām organizācijām (9, 29).
- 94 Kara klausības likums (2, 3, 42, 43,
51, 55, 59, 61, 67, 68, 74, 80, 95,
104, 111, 149, 153).
- 97 Likums par tiesu iekārtas un civil —
un kriminālprocesa likuma dažu pantu
grozīšanu (7).
- 102 Likums par valsts kontroli (4).
- 113 Noteikumi par piederības vietas no-
teikšanu sociāli apgādājamiem.
- 114 Noteikumi par darba normām un
atalgojumu valsts arodu un vidus-
skolās (17).
- 115 Pagaidu noteikumi par internātiem pie
Valsts arodu un vidusskolām (7).
- 141 Noteikumi par Latgales apgabaltiesas
vecākā notara darbības atjaunošanu
attiecībā uz aktu apstiprināšanu (11).
- 143 Likums par Rēzeknes pilsētas admi-
nistratīvo robežu paplašināšanu.
- 148 Likums par tiesību piešķiršanu pilsētu
bāriņu tiesām un pagastu tiesām uzlikt
naudas sodus aizgādņiem un aizbild-
ņiem.
- 149 Likums par veselības kopšanas sek-
mēšanu skolās.
- 150 Likums par kredītiestāžu un tirdzniecības —
rupniecības uzņēmumu norēķiniem un
iesniedzamām ziņām (1, 3 un t. t.)
- 161 Likums par Ludzas pilsētas admi-
nistratīvo robežu paplašināšanu.
- 169 Medību likums (2, 10, 24, 26).
- 1924.**
- 1 Noteikumi par nokalpoto gadu aprē-
ķināšanu vidus un arodu skolu sko-
lotājiem algu normu noteikšanai (1).
- 18 Likums par pilsētu naudas zīmēm ³⁾.
- 27 Likums par cietušo kaņavīru un viņu
ģimenes locekļu penzijām (6, 8, 9, 10,
11, 16, 17, 20, 23, 26).
- 28 Likums par Rīgas pilsētas administrā-
tīvām robežām.
- 35 Noteikumi par Igaunijas kaņaspēka
nodarīto zaudējumu lietu caurskatī-
šanas, atlīdzības piespriešanas un
izsniegšanas kārtību (3 c).
- 36 Likums par 1920. gada 17. augusta
likuma par alkoholu saturošo vielu
ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un
pārdošanu papildināšanu (254).
- 39 Likums par dažu apriņķu robežu pār-
grozīšanu.
- 43 Likums par tautas skaitīšanu (7, 8).
- 44 Likums par poligrafiskām iestādēm (1).
- 60 Preses likums (13).
- 90 Likums par Alūksnes pilsētas admi-
nistratīvām robežām.
- 91 Likums par telpu iri (1, 8, 9, 10, 11,
19, 20, 32⁷).
- 95 Likums par ārvalstu preču kreditu
izmantošanu (2).
- 97 Likums par īpašuma tiesībām uz pie-
šķirtām šporu zemēm (15).
- 98 Pārlaboājumi un papildinājumi notei-
kumos par ienākuma nodokli (4).
- 102 Likums par Durbes pilsētas admi-
nistratīvo robežu paplašināšanu.
- 103 Likums par Latvijas teritorijas ieda-
līšanu apriņķos.
- 109 Ziemeļ-Latvijas dzelzceļu sabiedrības
statuti (2 d, f; 60).
- 113 Noteikumi par valstspapīru spiestuvi
(1 b, 11).
- 128 Latvijas hipoteku bankas statuti (19).
- 144 Pārgrozījums un papildinājums vekseļu
likumos.
- 163 Noteikumi par nekustamu mantu pirm-
pirkšanas un zemes izlietošanas tiesību
piešķiršanu vietējām pašvaldībām (1).
- 165 Likums par Rīgas, Jelgavas un Tuku-
ma apriņķu robežu pārgrozīšanu.
- 166 Sodli likums par spiestuvju vai citu
poligrafisku iestāžu, preses bibliotēku,
lasītāvu un izrāžu uzraudzības no-
teikumu pārkāpšanu (305-1).
- 170 Papildinājums likumā par zvērinātiem
mēriem.
- 171 Likums par valsts arhīvu (4, 5, 9).
- 173 Likums par preses lietu tiesašanas
kārtību (1213-³⁾).
- 176 Likums par ūdens satiksmes līdzekļu
un ostu ierīču mobilizāciju kara va-
jadzībām (6).
- 182 Papildinājumi likumā par dažām pār-
grozībām aptieku atvēršanas kārtībā
(6, 7).
- 186 Likums par pilsētas tiesību piešķir-
šanu Vecauces miestam.
- 193 Likums par tirdzniecības —rupniecības
nodokli.

³⁾ Ibidem 27.

- 194 Likums par Kuldīgas un Tukuma apriņķu robežu grozišanu.
 205 Likums par kasācijas drošības naudas paaugstināšanu (2).
 207 Likums par žūpības apkaņošanu (I—1, III — 1, 2, 4.)
 208 Pārgrozījumi likumā par alkoholu saturošu vielu ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu (14,210).

1925.

- 13 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par laulību un civilstāvokļa aktu reģistrāciju (II 6).
 20 Papildinājumi un pārgrozījumi likumā par Latvijas izglītības iestādēm (54,55).
 26 Likums par zemes ceļiem (2, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 16 f, 23, 25, 26, 28, 31, 32, 33, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 50, 54, 56, 74, 77, 78.)
 27 Likums par sēklas fondu (5, 6).
 33 Likums par kurināmā materiāla izsniegšanu kaņā invalīdiem, kaņā cietušo un kaņā klausībā iesaukto ģimenēm (4).
 34 Likums par jaunbūvējamo dzelzceļu priekšdarbiem un par koncesijām jauniem dzelzceļiem (10).
 36 Papildinājums likumā par īpašuma tiesībām uz piešķirtam šņoru zemēm.
 38 Likums par Aizputes pilsētas administratīvām robežām.
 42 Likums par iznīcināto ierakstu atjaunošanu Latgales notariāla archīva zemes grāmatu reģistros (6, 7, 10, 31).
 48 Skolotāju penziju likums (1¹, 2, 7a, 10, 13, 18, 20).
 49 Likums par Cēsu pilsētu administratīvām robežām.
 50 Likums par Limbažu pilsētas administratīvām robežām.
 52 Likums par karaklausības likuma 26. panta papildinājumu.
 56 Likums par Slokas pilsētas administratīvām robežām.
 60 Ministru kabineta iekārta (29).
 68 Likums par Sasmakas pilsētas administratīvām robežām.
 70 Likums par mežu un meža materiālu pārdošanu un izsniegšanu valsts mežos (7).
 73 Papildinājums un pārgrozījums 1903. g. Sodu likumos (444¹).
 82 Likums par tirdzniecības konvenciju starp Latviju un Šveici (6 konvencija).
 86 Likums par „Valdības Vēstnesi.“
 98 Pārgrozījums pie pārgrozījumiem likumā par alkoholu saturošu vielu

- ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu (227).
 114 Likums par satiksmes uzturēšanu uz ielām, šosejām un zemes ceļiem ar automobiļiem un citiem mēchaniskiem satiksmes līdzekļiem (1, 3, 4, 7, 11, 12, 14). 4)
 116 Noteikumi par valsts zemes bankas īstermiņa aizdevumiem no valsts summām (1 j).
 153 Noteikumi par tirdzniecības — rūpniecības iestāžu mobilizāciju (12).
 154 Noteikumi par pārgrozījumiem likumā par civilstāvokļa aktu reģistrāciju (6).
 187 Pārgrozījumi vietejo civillikumam II. grāmatā (594).
 190 Noteikumi par grāvju un citu ūdensbūvju ierīkošanu uz svešām zemēm zemes nosusināšanas un apūdeņošanas nolūkos 24⁵).
 191 Noteikumi par meliorācijas sabiedrībām (15—³, 20, 27).
 197 Noteikumi par zvērīnāto mērnīeku darbību [13 — 1,2), 17, 20, 21, 23 (piez.)]

1926.

- 9 Noteikumi par zemes grāmatu ierakstu nokārtošanu attiecībā uz tām nekustamām mantām, kuņas pievienotas Latvijai no Lietavas un Igaunijas (3).
 20 Noteikumi par militāro audzināšanu un apmācību valsts, sabiedriskās, un privātas mācību iestādēs.
 25 Papildinājumi pie agrarās reformas likuma IV. daļas (1, 2).
 26 Noteikumi par Krišjāņa Barona premiju piešķiršanu 1926. gadā (3).
 30 Likums par kodifikācijas nodaļu (4).
 70 Likums par valsts satiksmes ceļu un valsts sakaru līdzekļu mobilizāciju kara vajadzībām (37).
 75 Agrarās reformas likuma 1. d. 3. panta d punkta papildinājumi un pārgrozījumi (3 d ^{3,4,5},...)
 76 Gaisa satiksmes likums (33).
 77 Aktu nodevu likums (2a).
 78 Likums par pilsētas tiesību piešķiršanu Ainažu, Livānu un Madonas miestam.
 83 Pārgrozījumi noteikumos par pilsētu ienākumiem, izdevumiem, budžetiem un pārskatiem.
 86 Likums par mēriem un svāriem (52, 53, 54, 55, 65).
 87 Likums par aizsargu bāku potēšanu (5¹⁻⁴, 7, 9).
 114 Latvijas pilsētu un miestu savienības statūti.

4) Ibidem 56.

- 118 Noteikumi par armijas spiestuvi (2, 10).
- 134 Noteikumi par pašvaldības saistošu noteikumu izsludināšanu. (Atcelts attiecībā uz miestiem un pilsētām 1930. g. Lik. krāj. 183).
- 142 Noteikumi par bezmantinieku mantas aizsardzību (2).
- 164 Pārgrozījums likumā par pagastu pašvaldību.
- 165 Likums par Tukuma pilsētas administratīvām robežām.
- 166 Likums par Krāslavas pilsētas administratīvām robežām.
- 167 Likums par Grīvas pilsētas administratīvām robežām.
- 168 Likums par Sabiles pilsētas administratīvām robežām.
- 169 Likums par Valmieras pilsētas administratīvām robežām.
- 175 Likums par tirdzniecības kuģu mehaņiķu skolām (18).
- 177 Likums par ziedojumu vākšanu (8, 9).
- 178 Likums par dažu apriņķu robežu grozīšanu.
- 190 Likums par nolīgumu starp Latviju un Igauniju par koku plūdināšanas nokārtošanu abu valstu pierobežu upēs (5 c Konvencija).
- 1927.**
- 1 Papildinājums kredītkumos.
- 7 Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par kaņavīru un valsts ierēdņu un kalpotāju pensijām (20¹).
- 14 Likums par Talsu pilsētas administratīvām robežām.
- 21 Likums par pašvaldību nodokli no krāvām, kuņas ievēd Latvijas ostās ar kuģiem ārņemju braucienos.
- 22 Likums par nodokli no peldošiem līdzekļiem un pa iekšējiem ūdensceļiem pārvadājamiem materiāliem (1, 9).
- 23 Likums par nodokli no krāvām, kuņas ievēd Latvijas ostās pa jūru piekrastes braucienos (7).
- 28 Pārgrozījumi un papildinājumi kaņaklausības likumā (26, 34, 48, 57, 65, 95, 115, 117, 120, 111).
- 36 Likums par atlīdzības normām pašvaldības iestādēm par telpām, kuņas ieņem kaņaspēks uz zemesklausu nolikuma pamata.
- 38 Likums par lopkautuvēm un gaļas izmeklēšanas stacijām (1—12 u. c.)
- 41 Likums par ārvalstnieku ieceļošanu, izceļošanu un uzturēšanos Latvijā (2).
- 44 Likums par darbiem un piegādēm valsts vajadzībām (20).
- 70 Noteikumi par iekšzemes pasēm (4, 14, 15).
- 71 Noteikumi par pilsētu tiesību piešķiršanu Pļaviņu miestam un Pļaviņu pilsētas robežu paplašināšanu.
- 83 Noteikumi par agronoma un lauksaimniecības nozaru speciālista nosaukumu lietošanu (2).
- 91 Likums par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaimes un arodu slimību gadījumos (1).
- 101 Likums par būvniecības pārziņāšanu (2, 3, 5, 6, 7, 10; III).
- 102 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par zemes ceļiem (44).
- 108 Likums par Jelgavas pilsētas administratīvām robežām.
- 109 Likums par Dobeles pilsētas administratīvām robežām.
- 110 Likums par Daugavpils pilsētas administratīvām robežām.
- 111 Likums par Kandavas pilsētas administratīvām robežām.
- 112 Likums par Rīgas pilsētas administratīvo robežu paplašināšanu.
- 113 Likums par laukstrādnieku dzīvokļiem (4).
- 114 Papildinājumi un pārgrozījumi noteikumos par kaņavīru un valsts ierēdņu un kalpotāju pensijām (1, 2, 20 c, f, h; 2¹, 33², III.)
- 127 Dzelzceļu likums (165).
- 128 Noteikumi par Valsts pabalstiem pašvaldībām.
- 135 Noteikumi par atlīdzību automobiļu un motocikļu un to vadītāju pārbaudītājiem (1).
- 149 Noteikumi par finansu ministrijas aizdevumiem labības noliktavu, elevatoru un kaltētavu ierīkošanai (1).
- 162 Noteikumi par palīdzības sniegšanu nelaimes gadījumos uz jūras Latvijas piekrastē (8).
- 173 Noteikumi par kolektīvu darba līgumu (2).
- 185 Likums par starpniecības un komisijas uzņēmumiem (1).
- 193 Likums par apriņķa pašvaldību.
- 194 Likums par apriņķa valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām ⁵⁾.
- 195 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par pagasta padomes vēlēšanām.
- 197 Likums par pagastu padomju, apriņķu valžu un revīzijas komisiju vēlēšanām 1928. gadā ⁶⁾.
- 205 Likums par ugunsapbedīšanu (3, 8).
- 212 Instrukcija būvniecības pārvaldes tehniskai padomei (2).

⁵⁾ Ibidem 109, atviēto 13¹ un 14. pantus. ⁶⁾ Ibidem 30, atceļ 2. pantu.

1928.

- 1 Papildinājumi un pārgrozījumi likumā par žūpias apkaņošanu (I. 1, 1¹).
- 3 Noteikumi par nekustamas mantas iegūšanas, lietošanas un pārvaldīšanas ierobežojumu likuma (Lik. kr. 1927. g. 92) piemērošanu (1, 4).
- 6 Noteikumi par Aiviekstes pagasta dzimtssarakstu nodaļas grāmatu atjaunošanu (5).
- 32 Likums par piemaksām pie atlīdzības par valdībai nodotiem līnietiem (2, 3).
- 34 Likums par statistisku ziņu ievākšanu no pašvaldību iestādēm.
- 36 Papildinājums likumā par apriņķa valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām ⁷⁾.
- 39 Likums par pilsētu tiesību piešķiršanu 16 miestiem.
- 46 Noteikumi par aizsardzības darbiem pret plūdiem (2, 5, 8).
- 51 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par civilstāvokļa aktu reģistrāciju (12, 37).
- 52 Pilsētu zemju likums (3, 4, 7, 8, 9, 13, 14).
- 54 Pārgrozījums noteikumos par valsts zemes fonda piešķirto zemju izpirkšanas līgumiem ⁹⁾.
- 64 Papildinājums likumā par Jelgavas pilsētas administratīvām robežām.
- 65 Pārgrozījums likumā par Valmieras pilsētas administratīvām robežām.
- 72 Likums par apriņķu pašvaldību.
- 73 Likums par sociālo apgādību. (2, 3, u. c.)
- 91 Pārgrozījumi un papildinājumi kara klausības likumā. (117)
- 96 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par zemes ceļiem.
- 97 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par satiksmes uzturēšanu uz ielām, šosejām un zemes ceļiem ar automobiļiem un citiem mehāniskiem satiksmes līdzekļiem ⁸⁾.
- 105 Likums par kara invalīdu, viņu bērnu un kritušo karavīru bērnu priekšrocībām izglītības iestādēs. (2, 4)
- 109 Pārgrozījumi civilprocesa un kriminālprocesa likumos.
- 114 Papildinājums likumā par apriņķu pašvaldību.
- 115 Pārgrozījumi likumā par pagastu pašvaldību.
- 116 Pārgrozījums likumā par pagastu pašvaldību.
- 118 Likums par pašvaldībām izsniegto aizdevumu nokārtošanu un daļas dzēšanu.
- 119 Likums par nodokļu un neapstrīdāmu naudas summu piedzišanu. (1, 7, 9)
- 122 Pārgrozījumi civillikumos.
- 127 Likums par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos. (3, 4, 7, 10, 13, 14, 15, 16, u. c.)
- 129 Likums par nekustamas mantas atsavināšanu. (5, 12, 16, 17, 18, 19, 25, 27).
- 140 Likums par valsts aizdevumiem pilsētu būvniecībai ⁹⁾.
- 145 Likums par Rūjienas pilsētas administratīvām robežām.
- 146 Likums par Saldus pilsētas administratīvām robežām.
- 147 Pārgrozījumi un papildinājumi rīkojumā par zīmognodokli. (I-46 ⁸, ²⁸, ⁴⁵, II-46 ⁵¹, ⁵², ⁵⁶, ⁵⁷, ⁶⁵, ⁷², ⁷³, ⁷⁴, ⁷⁶).
- 162 Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par zemes ierīcību. (34, 55)
- 163 Pielikums pie noteikumu par zemes ierīcību 34. panta par ieinteresēto personu līdzdalību zemes ierīcības darbos.
- 175 Instrukcija pie likuma par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos. (1) (sk. 127).
- 195 Noteikumi par bencina uzglabāšanu apakšzemes tvertnēs un tā izdalīšanu. (5²)
- 196 Pārgrozījumi likumā par alkoholu saturošu vielu ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu. (206, 210) (Saeima noraidījusi).
- 197 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par pieminekļu aizsardzību. (11¹)
- 220 Noteikumi par aizdevumiem sabiedrisko ūdens spēka elektrisko staciju būvēm. (1, 5)
- 227 Pārgrozījumi civilprocesa likumos (222).

1929.

- 7 Noteikumi par atklātiem izziņojumiem (4, 5).
- 9 Noteikumi par skolotāju institūtiem. (2.)
- 28 Pārgrozījumi noteikumos par Mežu departamenta malkas sagatavošanu saimnieciskā kārtā. (1.)
- 58 Saeimas kārtības rullis (172).
- 67 Papildinājumi likumā par valsts aizdevumiem pilsētu būvniecībai. ¹⁰⁾
- 75 Noteikumi par ūdeņu lietošanu kuģniecībai, laivniecībai, plostošanai un koku plūdināšanai. (28).
- 90 Noteikumi par valsts piemaksām mākslīgo mēslu iegādāšanai 1929. gadā. (7, 10).
- 96 Likums par Krustpils pilsētas administratīvām robežām. (5).

⁷⁾ Ibidem 109, atvieto 13.¹ un 14. pantus. ⁸⁾ Ibidem 56, ⁹⁾ Ibidem 38.

¹⁰⁾ Ibidem 38.

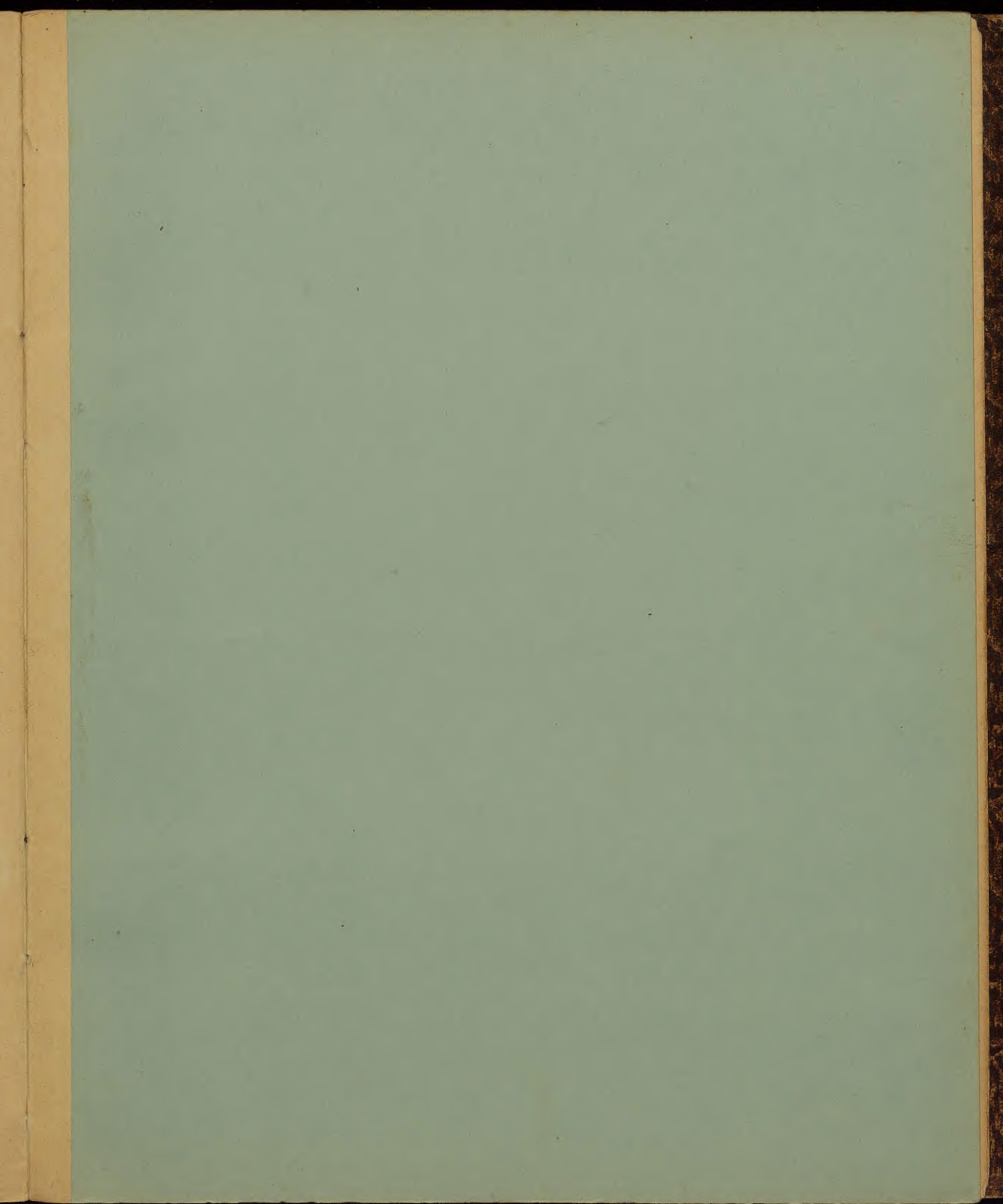
- 97 Likums par Lejasciema pilsētas administratīvām robežām. (5)
- 116 Pārgrozījumi likumā par zemes ceļiem. (2)
- 134 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par alkoholu saturošu vielu ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu, (218, 236)
- 135 Likums par pensijām bij. Krievijas pensionāriem. (22, 24)
- 153 Papildinājums noteikumos par valsts piemaksām mākslīgo mēslu iegādāšanai 1929. gadā. (sk. 90, 7 p.)
- 154 Noteikumi par nacionālo apgādi un rekvizīcijām. (2, 9)
- 158 Noteikumi par Ogres pilsētas administratīvo robežu paplašināšanu. (4.)
- 160 Papildinājumi un pārgrozījumi medību likumā. (26)
- 161 Noteikumi par darba normām un atbildību obligatoriskās skolās un citās zemākās mācības iestādēs.
- 173 Pārgrozījums un papildinājums pilsētu zemju likumā.
- 192 Papildinājums kaņaklausības likumā.
- 197 Papildinājums likumā par Latvijas izglītības iestādēm. (59¹)
- 202 Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par strādnieku un citu algotu darbinieku nodrošināšanu slimības gadījumos. (80²)
- 203 Pārgrozījumi likumā par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaimes un arodu slimību gadījumos. (64 — III.)
- 208 Pārgrozījumi likumā par pagastu pašvaldību.
- 220 Policijas iekārtas noteikumi. (7, 12, 15, 17)
- 223 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par sēklas fondu. (10¹)
- 228 Likums par kaņa invalīdu palīdzības fondu. (7)
- 235 Noteikumi par šoseju un zemes ceļu departamenta sabiedrisku darbu kārtībā izvedamiem ceļu būves un labošanas darbiem, ar tautas labklājības ministrijas kredītiem. (4)
- 244 Likums par Grobiņas pilsētas administratīvām robežām.
- 252 Izglītības ministrijas iekārta. (14, 15, 16)
- 253 Likums par lauksaimniecības mācības iestādēm. (4, 14, — II.)
- 12 Pārgrozījumi un papildinājumi policijas iekārtas noteikumos (1).
- 42 Pārgrozījumi un papildinājumi nodokļu nolikumā (62, 450 I. — 1).
- 43 Likums par pasta satiksmi (21).
- 44 Likums par kuģu nodokli no kuģiem piekrastes braucienos (5⁵).
- 45 Saeimas kārtības ruļļa papildinājums (172¹).
- 54 Likums par nekustamas mantas atsavināšanu Rīgas pilsētā.
- 68 Noteikumi par Jelgavas, Kuldīgas, Valkas un Jaunlatgales apriņķu robežu grozīšanu.
- 69 Noteikumi par Latvijas apgabalu ģerboņiem.
- 70 Pārgrozījumi likumā par mēriem un svāriem (12, 52, 53, 54, 64).
- 71 Noteikumi par sejumu un mājlopu skaitīšanu (3).
- 83 Pārgrozījumi un papildinājumi likumā par apriņķu pašvaldību.
- 114 Noteikumi par slimo kasēm (1).
- 118 Pārgrozījumi likumā par pagasta padomju, apriņķu valžu un revīzijas komisiju vēlēšanām 1928. gadā.
- 121 Noteikumi par pilsētu naudas zīmēm ¹¹).
- 124 Pārgrozījums likumā par privāto un piešķirto valsts fonda zemju atsavināšanu (5).
- 162 Pārgrozījumi un papildinājumi kaņaklausības likumā (74, 120, 125).
- 174 Likums par Rīgas, Bauskas, Valkas, Jaunlatgales, Talsu, Kuldīgas, Tukuma, Ilūkstes un Jēkabpils apriņķu robežu grozīšanu.
- 176 Pārgrozījums likumā par apriņķa valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām.
- 177 Pārgrozījumi likumā par pagasta padomes vēlēšanām.
- 183 Pilsētu pašvaldības likums.
- 185 Pārgrozījumi likumā par kurināmā materiāla izsniegšanu kaņa invalīdiem, kaņā cietušo un kaņa klausībā iesaukto ģimenēm (1, 4).
- 193 Ugunsgrēku apkaņošanas likums (3, 5², 5⁴, 7, 9, 10, 11, 13, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29).
- 197 Likums par valsts kredītiem un pabalstiem lauksaimniecības būvniecībai [3 (piez.)] ¹²).

1930.

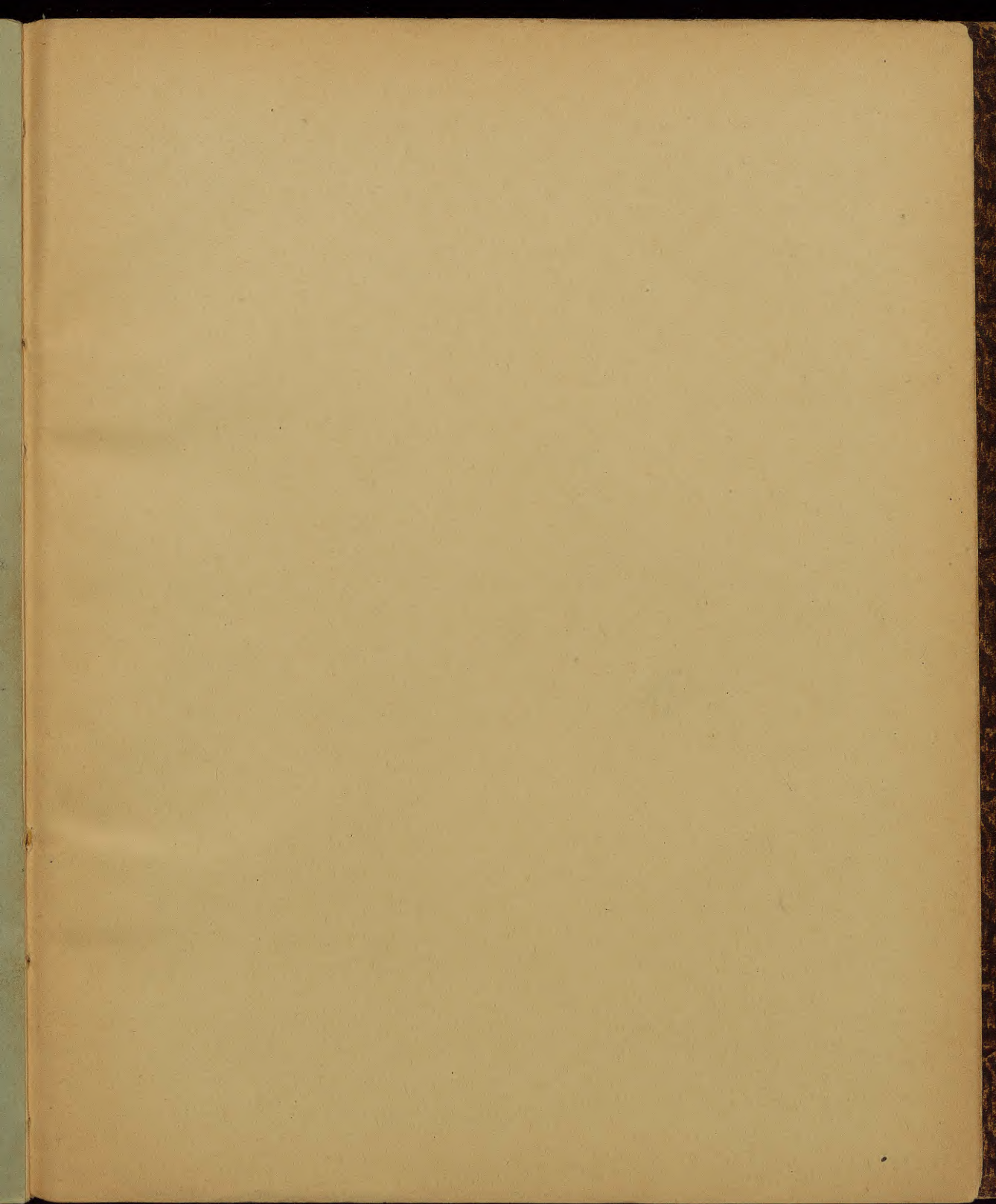
8 Noteikumi par jauna termiņa nosacī-

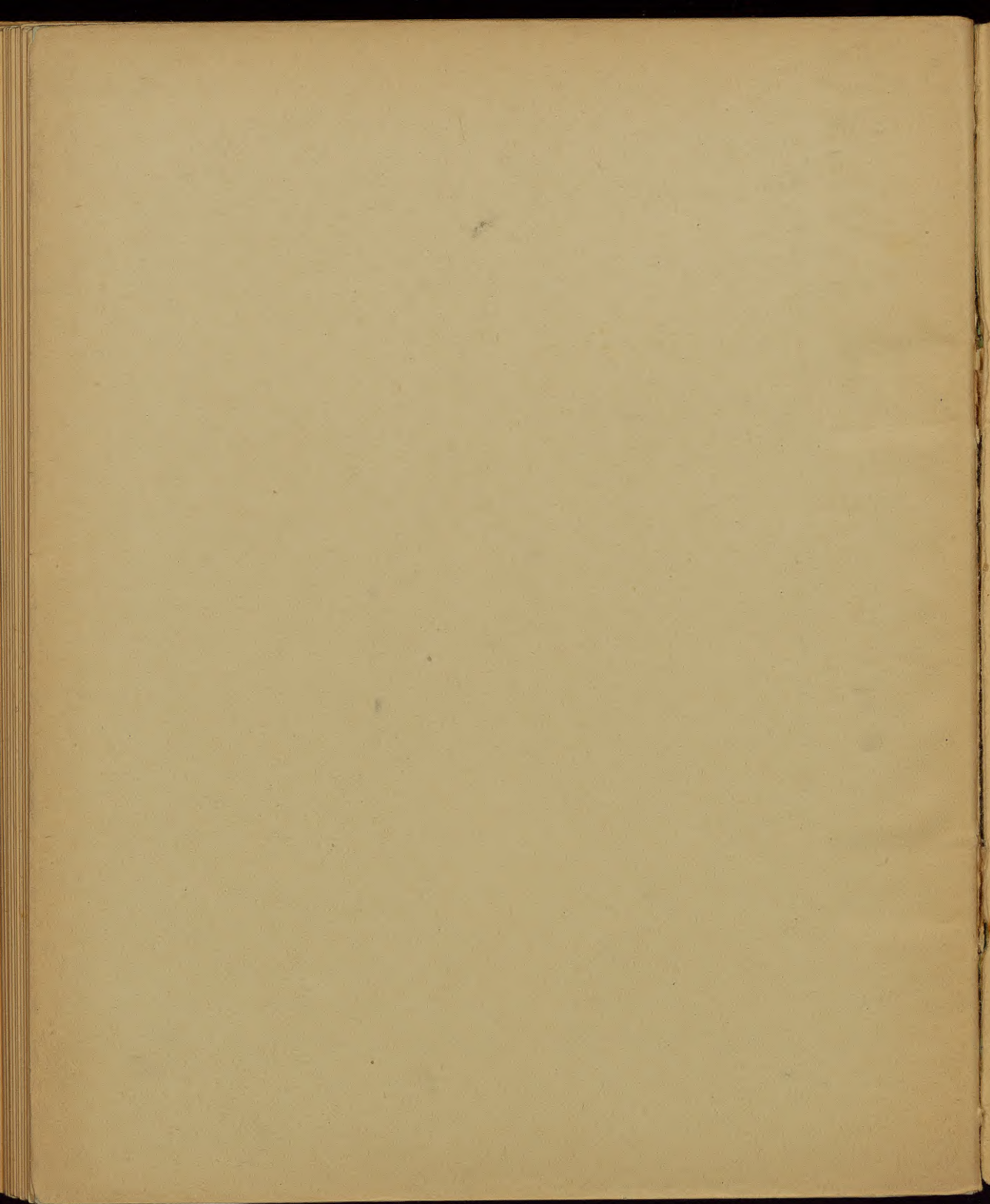
¹¹ Ibidem 27, ¹² Vēl ar Lik. krāj. 1931. g. 124 atvietoti sekoši minētā krājuma akti: 1925. g. — 136. Lēmums par algas paaugstināšanu obligatorīsko skolu skolotājiem, 1929. g. — 157 Pārgrozījumi attiecīgos likumos un noteikumos sakarā ar jauniem noteikumiem par valsts darbinieku atalgojumu (13. pants).

S 12035

1 1. DEC. 1931

LĀTVIJAS NACIŅĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309046526